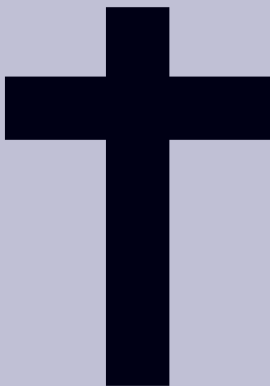

Svenska Folkbibeln

The Holy Bible in Swedish, Svenska Folkbibeln translation

Svenska Folkbibeln
The Holy Bible in Swedish, Svenska Folkbibeln
translation

copyright © 1996,1998,2015 Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm, och Stiftelsen
Biblicum, Ljungby

Language: Svenska (Swedish)

Reviderad från Svenska Folkbibeln 98 och grundtexten. Gamla testamentet © 1998, 2015,
Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm Nya testamentet © 1996, 1998, 2015, Stiftelsen
Svenska Folkbibeln, Stockholm, och Stiftelsen Biblicum, Ljungby

2024-12-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Dec 2024 from source files dated 18 Dec
2024

1f751582-bd9a-5655-ac63-85d69149ba09

Contents

Matteusevangeliet	1
Markusevangeliet	74
Lukasevangeliet	118
Johannesevangeliet	193
Apostlagärningarna	247
Romarbrevet	318
Första Korintierbrevet	347
Andra Korintierbrevet	376
Galaterbrevet	394
Efesierbrevet	405
Filipperbrevet	415
Kolossierbrevet	423
Första Tessalonikerbrevet	430
Andra Tessalonikerbrevet	436
Första Timoteusbrevet	440
Andra Timoteusbrevet	448
Brevet till Titus	455
Brevet till Filemon	459
Hebreerbrevet	461
Jakobs brev	484
Första Petrusbrevet	492
Andra Petrusbrevet	501
Första Johannesbrevet	507
Andra Johannesbrevet	515
Tredje Johannesbrevet	517
Judas brev	519
Uppenbarelsesboken	522

Matteusevangeliet

Matteus blev kallad till apostel utanför tullhuset (9:9, 10:3) och var enligt traditionen den förste att skriva ner Jesu undervisning. Papias skriver i början av 100-talet e Kr: "Matteus sammanställde orden på hebreiska och var och en tolkade sedan efter sin förmåga." Denna första hebreiska eller arameiska version, kanske med endast Jesu ord och inte hans gärningar, bör ha tillkommit mycket tidigt, troligen på 30-talet e Kr innan apostlarna lämnade Jerusalem.

Det grekiska Matteusevangeliet som vi har idag följer Markusevangeliets ordningsföljd så nära att det troligen har färdigställts efteråt, någon gång mellan slutet av 50-talet och 70-talet e Kr. Matteus skriver för en judisk läsekrets och citerar ofta GT:s profetior för att visa att Jesus är Guds utlovade Messias.

Jesu släkttavla

¹ Detta är berättelsen om Jesus Kristus, Davids son, Abrahams son.

² Abraham blev far till Isak,
Isak till Jakob,
och Jakob till Juda
och hans bröder.

³ Juda blev far till Peres och Sera
genom Tamar,
Peres till Hesron,
Hesron till Ram,

⁴ Ram till Amminadab,
Amminadab till Nahshon,
Nahshon till Salmon.

⁵ Salmon blev far till Boas
genom Rahab,

Boas till Obed genom Rut,
Obed till Ishai,

⁶ och Ishai till kung David.

1:1 Luk 3:23f. **1:1** berättelsen Grek. biblos genéseos, en term hämtad från Första Mosebok (jfr 1 Mos 2:4, 5:1 med not). Uttrycket, som kan översättas med "släktledningshistoria", står som överskrift både till släkttavlan och till själva evangeliet. **1:1** Kristus Grekiska för "den Smorde" (hebr. "Messias"), Guds utlovade frälsare, kung och profet. **1:1** Davids son, Abrahams son Jesus uppfyllde både profetiorna om en fredskung som Salomo (2 Sam 7:12f, Ps 72, Jes 9:6f) och om ett oskyldigt offerlamm som Isak (1 Mos 22, Jes 53). **1:2** 1 Mos 21:2f, 25:24f, 29:35. **1:3** 1 Mos 38:27f, Rut 4:18f, 1 Krön 2:4f. **1:6** 1 Sam 17:12, 2 Sam 12:24.

David blev far till Salomo
genom Urias hustru.

⁷ Salomo blev far till Rehabeam,
Rehabeam till Abia,

Abia till Asa,

⁸ Asa till Joshafat,

Joshafat till Joram,

Joram till Ussia,

⁹ Ussia till Jotam,

Jotam till Ahas,

Ahas till Hiskia,

¹⁰ Hiskia till Manasse,

Manasse till Amon,

Amon till Josia,

¹¹ och Josia till Jekonja och hans bröder vid den tid då folket
fördes bort till Babylon.

¹² Efter bortförandet till Babylon blev Jekonja far till Shealtiel,
Shealtiel till Serubbabel,

¹³ Serubbabel till Abihud,

Abihud till Eljakim,

Eljakim till Asur,

¹⁴ Asur till Sadok,

Sadok till Jakim,

Jakim till Elihud,

¹⁵ Elihud till Eleasar,

Eleasar till Mattan,

Mattan till Jakob,

¹⁶ och Jakob till Josef, Marias man.

Av henne föddes Jesus,

som kallas Kristus.

¹⁷ Alltså blir det tillsammans fjorton släktled från Abraham till
David, fjorton led från David till fångenskapen i Babylon och
fjorton led från fångenskapen i Babylon till Kristus.

Jesu födelse

1:7 1 Kung 11:43, 14:31, 15:8, 1 Krön 3:10f. **1:8** 1 Kung 15:24, 2 Kung 8:16, 24. **1:9**
2 Kung 15:7, 38, 16:20. **1:10** 2 Kung 20:21, 21:18, 24. **1:11** 1 Krön 3:15f. **1:12**

1 Krön 3:17, 19. **1:16** Matt 27:17, 22. **1:17** fjorton släktled Matteus har förkortat
släkttavlan genom att hoppa över tre ogudaktiga kungar efter Joram – Ahasja,
Joas och Amasja (vers 8, jfr 1 Krön 3:11-12) – samt Josias son Jojakim (vers 11,
jfr 1 Krön 3:15-16). Symmetrin med fjorton släktled rimmor nämligen med det
hebreiska talvärdet för "David" (jfr not till 1:1). Det var inte ovanligt att släkttavlor
förkortades (jfr t ex Esra 7:1-5), eftersom ordet "far" också kan användas om en
förfader (jfr Matt 3:9).

18 Med Jesu Kristi födelse gick det till så: hans mor Maria var trolovad med Josef, men innan de hade varit tillsammans visade det sig att hon var havande genom den helige Ande.

19 Hennes man Josef var rättfärdig och ville inte dra skam över henne, och därför beslöt han att skilja sig från henne i hemlighet.

20 Men när han funderade över detta, då visade sig en Herrens ängel för honom i en dröm och sade: "Josef, Davids son! Var inte rädd för att ta till dig Maria som din hustru, för barnet i henne har blivit till genom den helige Ande.

21 Hon ska föda en son, och du ska ge honom namnet Jesus, för han ska frälsa sitt folk från deras synder."

22 Allt detta hände för att det som Herren hade sagt genom profeten skulle uppfyllas:

23 *Se, jungfrun ska bli havande och föda en son, och man ska ge honom namnet Immanuel.* Det betyder: Gud med oss.

24 När Josef vaknade upp ur sömnen, gjorde han som Herrens ängel hade befallt och tog sin hustru till sig.

25 Men han rörde henne inte förrän hon hade fött en son. Och han gav honom namnet Jesus.

2

De vise männen

1 När Jesus var född i Betlehem i Judeen på kung Herodes tid, då kom vise män från Östern till Jerusalem

2 och frågade: "Var är judarnas nyfödde kung? Vi har sett hans stjärna gå upp och har kommit för att tillbe honom."

3 När kung Herodes fick höra det blev han förskräckt, och hela Jerusalem med honom.

1:18 Luk 1:26f. **1:18** trolovad En juridiskt bindande överlåtelse i väntan på bröllop. Trolovning ingicks normalt i tonåren, och redan vid detta stadium kunde otrohet bestraffas med döden (5 Mos 22:23f). **1:19** ville inte dra skam över henne Genom att anklaga henne offentligt för otrohet. **1:21** Ps 130:8, Luk 1:31, 2:21, Apg 4:12, 10:43. **1:21** Jesus Hebr. Jeshúa (kortform av Jehoshúa = Josua), som betyder "Herrens frälsning". **1:23** Jes 8:8, 10. **1:23** Jes 7:14. **1:25** Luk 2:21. **2:1** Luk 2:1f. **2:1** kung Herodes tid Herodes den store var kung över Judeen 37-4 f Kr. Han var en grym och misstänksam härskare som hade avrättat många för att bevara sin maktposition, även hustrun Mariamne och flera söner. Troligen föddes Jesus ca 5 f Kr (vår tideräknings början utgår från en inexact beräkning från 500-talet e Kr). **2:1** vise män Grek. mágoi syftade ursprungligen på präster i persiska Medien, men användes också brett om sådana som ägnade sig åt magi (Apg 8:9, 13:6) och fördold kunskap som dröm- och stjärntyding. Ordet användes även om babyloniska stjärntydare (Dan 2:2). Messiasprofetian om stjärnan från Jakob (4 Mos 24:17) kan ha tilldragit sig deras intresse. **2:2** 4 Mos 24:17.

⁴ Och han samlade folkets alla överstepräster och skrifflärda och frågade dem var Messias skulle födas.

⁵ De svarade: "I Betlehem i Judeen, för så är skrivet genom profeten:

⁶ *Du Betlehem i Juda land,
du är alls inte minst
bland Juda furstar,
för från dig ska utgå en furste
som ska vara en herde
för mitt folk Israel."*

⁷ Då kallade Herodes i hemlighet till sig de vise männen och frågade noga ut dem om tiden då stjärnan hade visat sig.

⁸ Sedan skickade han dem till Betlehem och sade: "Gå och sök noga efter barnet. När ni har funnit det, meddela då mig så att också jag kan komma och tillbe det."

⁹ De lyssnade till kungen och gav sig i väg. Och stjärnan som de hade sett gå upp gick nu före dem, tills den stannade över platsen där barnet var.

¹⁰ När de såg stjärnan fylldes de av mycket stor glädje,

¹¹ och de gick in i huset och fick se barnet med Maria, dess mor. Då föll de ner och tillbad honom, och de öppnade sina skattkistor och bar fram gåvor till honom: guld, rökelse och myrra.

¹² Och sedan de i en dröm blivit varnade för att vända tillbaka till Herodes, tog de en annan väg hem till sitt land.

Flykten till Egypten

¹³ När de vise männen hade rest i väg, då visade sig en Herrens ängel i en dröm för Josef och sade: "Stig upp och ta med dig barnet och dess mor och fly till Egypten! Stanna där tills jag säger till dig, för Herodes kommer att söka efter barnet för att döda det."

¹⁴ Josef steg då upp och tog samma natt med sig barnet och dess mor och gav sig av till Egypten.

¹⁵ Där stannade han tills Herodes hade dött, för att det som Herren hade sagt genom profeten skulle uppfyllas: *Ut ur Egypten kallade jag min son.*

2:4 överstepräster Översteprästen var folkets högste religiöse ledare (3 Mos 21:10f, Hebr 5-9) och ordförande i Stora rådet (Matt 26:3, Apg 5:21f). Under NT:s tid fanns flera som kallades överstepräster (jfr Apg 4:6), men endast en som var tjänstgörande (se även not till Luk 3:2). **2:5** genom profeten Citatet i vers 6 är en sammanställning av Mika 5:2, 2 Sam 5:2 och 1 Krön 11:2 (jfr även Joh 7:42). **2:6** Joh 7:42.

2:9 sett gå upp Annan översättning: "sett i Östern" (soluppgångens väderstreck, jfr vers 1). **2:11** Ps 72:10, Jes 60:6, 2:20 2 Mos 4:19. **2:11** rökelse och myrra Dyrbara doftande kådor som bl a användes vid tempelgudstjänsten (se 2 Mos 30:23, 34). **2:15** Hos 11:1. I Egypten bodde på NT:s tid ca 1 miljon judar enligt filosofen Filon.

Herodes barnamord

¹⁶ När Herodes insåg att han hade blivit lurad av de vise männen blev han ursinnig, och han lät döda alla pojkar i Betlehem och hela dess omgivning som var två år eller yngre, detta enligt tiden som han noga tagit reda på av de vise männen.

¹⁷ Då uppfylldes det som var sagt genom profeten Jeremia:

¹⁸ *Ett skri hörs i Rama,
gråt och bitter klagan:
Rakel gråter över sina barn,
och hon vägrar låta sig tröstas,
för de finns inte mer.*

Återkomsten till Israel

¹⁹ När Herodes var död, då visade sig en Herrens ängel i en dröm för Josef i Egypten

²⁰ och sade: "Stig upp och ta med dig barnet och dess mor och bege dig till Israels land, för de som ville ta barnets liv är döda."

²¹ Han steg då upp och tog med sig barnet och dess mor och kom till Israels land.

²² Men när han hörde att Arkelaus var kung över Judeen efter sin far Herodes vågade han inte bege sig dit. Och sedan han i en dröm blivit varnad för detta, drog han bort till Galileens område.

²³ Han bosatte sig i en stad som heter Nasaret, för att det som var sagt genom profeterna skulle uppfyllas: att Jesus skulle kallas nasaré.

3*Johannes Döparen*

¹ Vid den tiden trädde Johannes Döparen fram och förkunnade i Judeens öken

² och sade: "Omvänd er! Himmelriket är nära."

³ Det var om honom det sades genom profeten Jesaja:

2:18 Jer 31:15. **2:18** Jer 31:15. Rakels grav ligger än idag i utkanten av Betlehem (1 Mos 35:19). **2:20** 2 Mos 4:19. **2:20** de som ville ta barnets liv är döda Herodes den store dog troligen under våren år 4 f Kr. **2:22** Arkelaus Herodes son ärvde sin fars grymhet och dödade tusentals människor i Judeen (jfr Luk 19:12f med not) innan han år 6 e Kr blev avsatt och ersatt med en romersk prokurator. **2:23** nasaré Stadens Nasarets namn kommer av hebr. néser, Telningen, ett namn för Messias (Jes 11:1). Ordet påminner också om Dom 13:5, där frälsargestalten Simson helgas i moderlivet åt Herren som "nasir" (jfr 4 Mos 6 och not till Apg 18:18). **3:1** Mark 1:2f, Luk 3:1f, Joh 1:6f. **3:2** Matt 4:17, Mark 1:15. **3:2** Himmelriket Ordet "himlen" är en respektfull judisk omskrivning för Gud (jfr Mark 1:15, Matt 21:25, Luk 15:18). Himmelriket betyder alltså "där Gud regerar".

En röst ropar i öknen:

*Bana väg för Herren,
gör stigarna raka för honom!*

⁴ Johannes hade kläder av kamelhår och ett läderbälte runt midjan, och hans mat var gräshoppor och vildhonung.

⁵ Folket i Jerusalem och hela Judeen och hela Jordanområdet kom ut till honom,

⁶ och de bekände sina synder och döptes av honom i floden Jordan.

⁷ Men när han såg att många fariseer och saddukeer kom till platsen där han döpte, sade han till dem: "Huggormsyngel! Vem har visat er att ni ska fly den kommande vredesdomen?"

⁸ Bär då sådan frukt som hör till omvändelsen.

⁹ Och tro inte att ni kan säga inom er: Vi har Abraham till far. För jag säger er att Gud kan väcka upp barn åt Abraham ur dessa stenar.

¹⁰ Yxan är redan satt till roten på träden. Varje träd som inte bär god frukt huggs bort och kastas i elden.

¹¹ Jag döper er i vatten till omvändelse. Men den som kommer efter mig är starkare än jag, och jag är inte ens värdig att ta av honom sandalerna. Han ska döpa er i den helige Ande och eld.

¹² Han har sin kastskoval i handen, och han ska rensa sin tröskplats och samla sitt vete i ladan. Men agnarna ska han bränna upp i en eld som aldrig slocknar."

Jesus blir döpt

¹³ Sedan kom Jesus från Galileen till Johannes vid Jordan för att döpas av honom.

¹⁴ Men Johannes försökte hindra honom och sade: "Jag behöver döpas av dig – och du kommer till mig!"

3:3 Jes 40:3. Annan översättning: "En röst ropar: Bana väg i öknen för Herren".

3:4 kläder av kamelhår och ett läderbälte Så klädde sig botprofeten Elia (2 Kung 1:8, jfr Sak 13:4). **3:4** gräshoppor åts som fattigmansmat (jfr 3 Mos 11:22). **3:7**

Matt 12:34, 23:33. **3:7** fariseer och saddukeer Saddukeernas prästaristokrati värnade om templet (Apg 4:1f), medan fariseernas folkliga lagfromhetsrörelse lade stor vikt vid religiösa renhetsregler (Matt 15:1f). De var politiska motståndare (Apg 23:6f) men vakade båda över den religiösa ordningen i landet (Joh 1:19f). **3:7** till platsen där han döpte Ordagrant: "till hans dop" (annan tolkning: för att bli döpta av honom, jfr dock Joh 1:19). **3:7** Huggormsyngel Dvs barn till djävulen, "den gamle ormen" (1 Mos 3:15, Upp 12:9, 20:2). **3:9** Joh 8:39. **3:9** barn ...

stenar På hebreiska baním ... abaním. **3:10** Matt 7:19, Luk 13:7, Joh 15:2, 6. **3:11** Mark 7:1f, Luk 3:16f, Joh 1:26f, Apg 1:5. **3:11** ta av honom sandalerna En slavs uppgift. **3:12** Jer 15:7, Matt 13:30. **3:12** kastskoval Träspade för att rensa säd,

en bild för Guds dom (Jer 15:7). Vinden blåste bort de värdelösa agnarna (Ps 1:4), medan sådeskornen föll tillbaka ner på tröskplatsen. **3:13** Mark 1:9f, Luk 3:21f.

15 Jesus svarade honom: "Låt det nu ske. Det är så vi ska uppfylla all rättfärdighet." Då lät han det ske.

16 När Jesus hade blivit döpt, steg han genast upp ur vattnet. Då öppnades himlen, och han såg Guds Ande sänka sig ner som en duva och komma över honom.

17 Och en röst från himlen sade: "Han är min älskade Son. I honom har jag min glädje."

4

Jesus frestas

1 Sedan fördes Jesus av Anden ut i öknen för att frestas av djävulen.

2 När han hade fastat i fyrtio dagar och fyrtio nätter blev han till slut hungrig.

3 Då kom frestaren fram och sade till honom: "Om du är Guds Son, så befall att de här stenarna blir bröd."

4 Jesus svarade: "Det står skrivet: *Människan lever inte bara av bröd, utan av varje ord som utgår från Guds mun.*"

5 Då tog djävulen med honom till den heliga staden och ställde honom på tempelmurens krön

6 och sade: "Om du är Guds Son, så kasta dig ner! Det står ju skrivet: *Han ska befalla sina änglar, och de ska bära dig på sina händer så att du inte stöter din fot mot någon sten.*"

7 Jesus sade till honom: "Det står också skrivet: *Du ska inte fresta Herren din Gud.*"

8 Sedan tog djävulen med honom upp på ett mycket högt berg och visade honom världens alla riken och deras härlighet,

9 och han sade till honom: "Allt detta ska jag ge dig, om du faller ner och tillber mig."

10 Då sade Jesus till honom: "Gå bort, Satan! Det står skrivet: *Herren din Gud ska du tillbe, och endast honom ska du tjäna.*"

11 Då lämnade djävulen honom, och änglar kom fram och betjänade honom.

Jesus i hedningarnas Galileen

12 När Jesus fick höra att Johannes hade blivit fångslad, drog han sig undan till Galileen.

13 Han lämnade Nasaret och bosatte sig i Kapernaum, som ligger vid sjön på Sebulons och Naftalis område,

3:16 Hes 1:1, Mark 1:10. **3:17** Ps 2:7, Jes 42:1, Mark 1:11. **4:1** Luk 4:1f, Mark 1:12f.
4:2 2 Mos 34:28, 1 Kung 19:8. **4:4** 5 Mos 8:3. **4:5** tempelmurens krön Ordagrant: "templets vinge". Syftar antingen på tempelbyggnadens tak eller på yttermurens gräns mot den djupa Kidrondalen. **4:6** Ps 91:11f. **4:7** 5 Mos 6:16. **4:10** Luk 4:8. **4:10** 5 Mos 6:13. **4:11** Joh 1:51. **4:12** Mark 1:14, Luk 3:20, 4:14.

14 för att det som var sagt genom profeten Jesaja skulle uppfyllas:

15 *Sebulons och Naftalis land,
havsvägen,
landet på andra sidan Jordan,
hedningarnas Galileen -*

16 *det folk som sitter i mörker
ska se ett stort ljus,
och för dem som bor
i dödens land och skugga
ska ett ljus gå upp.*

17 Från den tiden började Jesus predika och säga: "Omvänd er! Himmelriket är nära."

Jesu första lärjungar

18 När Jesus vandrade längs Galileiska sjön såg han två bröder, Simon som kallas Petrus och hans bror Andreas. De stod och kastade ut nät i sjön, för de var fiskare.

19 Han sade till dem: "Kom och följ mig, så ska jag göra er till människofiskare."

20 Genast lämnade de näten och följde honom.

21 Han gick vidare och såg två andra bröder, Jakob, Sebedeus son, och hans bror Johannes. De satt i båten med sin far Sebedeus och gjorde i ordning sina nät. Han kallade på dem,

22 och genast lämnade de båten och sin far och följde honom.

Jesus predikar i Galileen

23 Jesus vandrade omkring i hela Galileen, och han undervisade i deras synagogor och förkunnade evangeliet om riket och botade alla slags sjukdomar och krämpor bland folket.

24 Ryktet om honom spred sig över hela Syrien, och man kom till honom med alla som led av olika sjukdomar och plågor – besatta, månadssjuka och lama – och han botade dem.

25 Stora skaror följde honom från Galileen och Dekapolis, från Jerusalem och Judeen och från andra sidan Jordan.

JESU BERGSPREDIKAN (Kap 5-7)

4:15 havsvägen Stor karavanväg som gick längs Galileiska sjön mellan Medelhavet och Damaskus. **4:15** Jes 9:1f. Ordagrant "såg ... gick upp" (hebreisk profetisk perfekt med framtida betydelse). **4:16** Luk 1:78f. **4:17** Matt 3:2, 10:7, Mark 1:15. **4:17** himmelriket är nära Med Jesus har himmelriket kommit in i världen. **4:18** Mark 1:16f, Luk 5:1f, Joh 1:42. **4:23** Matt 9:35, Mark 1:39, Luk 4:16, 40f. **4:24** Mark 1:28. **4:24** månadssjuka Människor som led av epilepsi eller andra liknande återkommande anfall. **4:25** Mark 3:7f, Luk 6:17. **4:25** Dekapolis Grek. "Tiostad", ett förbund av tio grekiskspråkiga städer öster om Jordan.

5

Saligprisningarna

1 När Jesus såg folkskarorna gick han upp på berget. Han satte sig ner, och hans lärjungar kom fram till honom.

2 Då började han tala och undervisa dem:

- 3 "Saliga är de som är fattiga i anden,
för dem tillhör himmelriket.
4 Saliga är de som sörjer,
för de ska bli tröstade.
5 Saliga är de ödmjuka,
för de ska ärva jorden.
6 Saliga är de som hungrar
och törstar efter rättfärdighet,
för de ska bli mättade.
7 Saliga är de barmhärtiga,
för de ska få barmhärtighet.
8 Saliga är de renhjärtade,
för de ska se Gud.
9 Saliga är de som skapar frid,
för de ska kallas Guds barn.
10 Saliga är de som blir förföljda
för rättfärdighetens skull,
för dem tillhör himmelriket.

11 Saliga är ni när människor hånar och förföljer er och ljuger och säger allt möjligt ont om er för min skull.

12 Gläd er och jubla, för er lön är stor i himlen. På samma sätt förföljde man profeterna före er.

Jordens salt och världens ljus

13 Ni är jordens salt. Men om saltet förlorar sin sälta, hur ska man då få det salt igen? Det duger inte till annat än att kastas ut och trampas ner av människorna.

14 Ni är världens ljus. En stad som ligger på ett berg kan inte döljas.

15 Och man tänder inte ett ljus och sätter det under skäppan, utan man sätter det på hållaren så att det lyser för alla i huset.

16 På samma sätt ska ert ljus lysa för människorna, så att de ser era goda gärningar och prisar er Far i himlen.

5:3 Luk 6:20. **5:4** Jes 61:2. **5:5** Ps 37:11. **5:5** jorden Annan översättning: "landet" (jfr t ex löftena i Ps 25:13, 37:9). **5:6** Jes 55:1f, Joh 6:35. **5:7** Jak 2:13. **5:8** Ps 24:3f, 73:1. **5:9** skapar frid Annan översättning: "håller fred". **5:10** 1 Petr 3:14. **5:11** 1 Petr 4:14. **5:12** Matt 23:34, Apg 5:41, Jak 5:10. **5:13** Mark 9:50, Luk 14:34f. **5:14** Joh 8:12, 2 Kor 4:6. **5:15** Mark 4:21, Luk 8:16, 11:33. **5:15** ett ljus Traditionell översättning. Troligen en oljelampa (vaxljus uppfanns först senare). **5:15** skäppan Ett sädesmått om ca 9 liter. **5:16** 1 Petr 2:12.

Jesus och lagen

17 Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva utan för att uppfylla.

18 Jag säger er sanningen: Innan himmel och jord förgår ska inte en bokstav, inte en prick i lagen förgå, inte förrän allt har skett.

19 Därför ska den som upphäver ett av de minsta av dessa bud och lär människorna så kallas minst i himmelriket. Men den som håller dem och lär ut dem, han ska kallas stor i himmelriket.

20 För jag säger er: Om inte er rättfärdighet går långt över de skriftlärdas och fariseernas, kommer ni aldrig in i himmelriket.

Mord och vrede

21 Ni har hört att det är sagt till fäderna: *Du ska inte mördra*, och *Den som mördar är skyldig inför domstolen*.

22 Jag säger er: Den som blir vred på sin broder är skyldig inför domstolen, och den som säger 'idiot' till sin broder är skyldig inför Rådet, och den som säger 'dåre' är skyldig och döms till det brinnande Gehenna.

23 Därför, om du bär fram din gåva till altaret och där kommer ihåg att din broder har något emot dig,

24 så lämna din gåva framför altaret och gå först och försona dig med din broder. Kom sedan och bär fram din gåva.

25 Skynda dig att göra upp med din motpart medan du är med honom på vägen. Annars kan han överlämna dig till domaren, och domaren till vakten och du sätts i fängelse.

26 Jag säger dig sanningen: Du kommer inte ut därifrån förrän du har betalat till sista öret.

Äktenskapsbrott

27 Ni har hört att det är sagt: *Du ska inte begå äktenskapsbrott*.

5:18 Matt 24:35, Luk 16:17. **5:18** Jag säger er sanningen Ordagrant: "Amen, jag säger er". Hebr. amén betyder närmast "sant", "trovärdigt". Jesus använder uttrycket ofta och kallar sig själv för "Amen" (Upp 3:14) och sanningen själv (Joh 14:6).

5:18 en bokstav Ett "i", den minsta bokstaven i både grekiska och hebreiska alfabetet. Jfr uttrycket "inte ett jota". **5:18** en prick Ett kort streck med vilket en hebreisk bokstav särskildes från en annan. **5:18** lagen Här beteckning för Gamla Testamentet (jfr Joh 10:34). **5:19** Jak 2:10. **5:20** Matt 23:1f, Luk 11:39f.

5:21 5 Mos 5:17. **5:21** 2 Mos 20:13. **5:22** idiot Aram. raká, ordagrant "tom" (jfr "tom i bollen"). **5:22** Rådet Stora rådet, hebr. Sanhedrin, var högsta instans i både juridiska och religiösa frågor (Matt 26:59f, Joh 11:47f, Apg 4:5f, 5:27f, 23:1f). **5:22** Gehenna Hebreiska för Hinnomsdalen, där avgudadyrkare en gång offrade barn i eld (2 Kung 23:10). På NT:s tid en bild för domens eviga eld (10:28, Mark 9:43).

5:23 har något emot dig En grundad anklagelse, inte motvilja i största allmänhet (jfr 5:25-26, Upp 2:14) **5:24** Matt 6:14, 1 Mos 4:5. **5:25** Luk 12:58f. **5:27**

5 Mos 5:18. **5:27** 2 Mos 20:14.

28 Jag säger er: Den som ser med begär på en kvinna har redan begått äktenskapsbrott med henne i sitt hjärta.

29 Om ditt högra öga förleder dig till synd, så riv ut det och kasta det ifrån dig! Det är bättre för dig att en del av din kropp går förlorad än att hela din kropp kastas i Gehenna.

30 Och om din högra hand förleder dig till synd, så hugg av den och kasta den ifrån dig! Det är bättre för dig att en del av din kropp går förlorad än att hela din kropp hamnar i Gehenna.

31 Det är sagt: *Den som skiljer sig från sin hustru ska ge henne skilsmässobrev.*

32 Jag säger er: Den som skiljer sig från sin hustru av annat skäl än sexuell synd, han blir orsak till att äktenskapsbrott begås med henne. Och den som gifter sig med en frånskild kvinna begår äktenskapsbrott.

Ja och nej

33 Ni har också hört att det är sagt till fäderna: *Du ska inte svära falskt*, och: *Du ska hålla din ed inför Herren.*

34 Jag säger er: Ni ska inte svära alls - varken vid himlen, för den är Guds tron,

35 eller vid jorden, för den är pallen för hans fötter, eller vid Jerusalem, för det är den store Kungens stad.

36 Du ska inte heller svära vid ditt huvud, för du kan inte göra ett enda hårstrå vitt eller svart.

37 Ert ord ska vara 'ja' eller 'nej'. Allt därutöver kommer från den onde.

Kärlek och inte hämnd

38 Ni har hört att det är sagt: *Öga för öga och tand för tand.*

39 Jag säger er: Stå inte emot den som är ond. Om någon slår dig på högra kinden, vänd då också andra kinden mot honom.

40 Om någon vill dra dig inför rätta och ta din tunika, så låt honom få manteln också.

41 Om någon tvingar dig att gå med en mil, så gå två mil med

5:28 Job 31:1. **5:28** ser med begär på en kvinna Ordagrant: "ser på en kvinna för att ha begär till henne". **5:29** Matt 18:8f, Mark 9:43. **5:31** 5 Mos 24:1. Jfr även Matt 19:3f. **5:32** Luk 16:18, 1 Kor 7:10. **5:32** orsak till att äktenskapsbrott begås när en annan man gifter sig med henne, trots att det första äktenskapet fortfarande är i kraft. **5:33** 3 Mos 19:12, 2 Mos 20:7, 4 Mos 30:3, 5 Mos 23:21. **5:34** Jes 66:1, Matt 23:21f. **5:35** Ps 48:3. **5:37** 'ja' eller 'nej' Ordagrant: "ja, ja, nej, nej". **5:37** den onde Annan översättning: "det onda". **5:38** 2 Mos 21:24. Budet gällde rättskipningen, inte samlevnaden människor emellan. **5:39** Jes 50:6, Luk 6:29. **5:39** slår Ordagrant: "örfilar" (en förnedrande förolämpning). **5:40** 1 Kor 6:7. **5:40** tunika En lång- eller kortärmad och knållång skjorta som bars av både män och kvinnor. **5:40** manteln Ytterplagget som skyddade mot köld och regn och fungerade som täcke under natten. Den fick därför inte avkrävas ens den helt utblottade (2 Mos 22:26f). **5:41** tvingar dig att gå med en mil Romerska soldater hade rätt att rekvirera lokalbefolkningen som bärhjälp för en romersk mil, som mätte tusen dubbelsteg (mille) eller 1,5 km. Jfr 27:32.

honom.

⁴² Ge åt den som ber dig, och vänd dig inte bort från den som vill låna av dig.

⁴³ Ni har hört att det är sagt: *Du ska älska din nästa* och hata din fiende.

⁴⁴ Jag säger er: Älska era fiender och be för dem som förföljer er.

⁴⁵ Då är ni er himmelske Fars barn, för han låter sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga.

⁴⁶ För om ni älskar dem som älskar er, vilken lön får ni för det? Gör inte tullindrivare det också?

⁴⁷ Och om ni bara hälsar på era bröder, vad gör ni för märkvärdigt med det? Gör inte hedningar det också?

⁴⁸ Var alltså fullkomliga, så som er himmelske Far är fullkomlig.

6

Rätt givande

¹ Akta er för att göra era goda gärningar inför människor, för att bli sedda av dem. Då får ni ingen lön hos er Far i himlen.

² När du ger en gåva ska du inte basunera ut det, så som hycklarna gör i synagogorna och på gatorna för att bli ärade av människor. Jag säger er sanningen: De har fått ut sin lön.

³ Nej, när du ger en gåva, låt inte din vänstra hand veta vad den högra gör.

⁴ Då ges din gåva i det fördolda, och då ska din Far, som ser i det fördolda, belöna dig.

Rätt bön

⁵ Och när ni ber ska ni inte vara som hycklarna, som älskar att stå och be i synagogorna och i gathörnen för att synas inför människor. Jag säger er sanningen: De har fått ut sin lön.

⁶ Nej, när du ber, gå in i din kammare och stäng din dörr och be till din Far som är i det fördolda. Då ska din Far, som ser i det fördolda, belöna dig.

5:42 5 Mos 15:7, 1 Joh 3:17. **5:43** 3 Mos 19:18. Jfr även Luk 10:27f. **5:43** hata din fiende Dessa ord finns inte i Mose lag (jfr 2 Mos 22:21) men tankegången finns belagd hos de munkliknande esseerna i Dödahavsrollarna. **5:44** 2 Mos 23:4f, Ords 25:21, Luk 23:34, Rom 12:14, 20. **5:46** tullindrivare Dessa drev in skatt åt den romerska ockupationsmakten och berikade ibland sig själva på folkets bekostnad (Luk 3:13, 19:8). De var därför illa sedda bland judarna (Matt 9:11). **5:47** 3 Mos 19:2, 5 Mos 18:13. **6:2** gåva Grek. eleemosýne, "barmhärtighet" (jfr försvenskningen "allmosa"). Generositet mot nödlidande var påbjudet i Mose lag (5 Mos 15:7-11) och av profeterna (Jer 22:16, Dan 4:27, Amos 2:6). **6:2** hycklarna Annan översättning: "skådespelarna" (även i vers 5 och 16). **6:5** Luk 18:11f. **6:6** 2 Kung 4:33, Apg 9:40.

⁷ Och när ni ber ska ni inte rabbla tomma ord som hedningarna. De tänker att de ska bli bönhörda för sina många ords skull.

⁸ Var inte som de, för er Far vet vad ni behöver innan ni ber honom om det.

Herrens bön

⁹ Så ska ni be:

Vår Far i himlen,
låt ditt namn bli helgat.

¹⁰ Låt ditt rike komma.
Låt din vilja ske,
på jorden som i himlen.

¹¹ Ge oss i dag
vårt dagliga bröd.

¹² Och förlåt oss våra skulder,
så som vi förlåter dem
som står i skuld till oss.

¹³ Och för oss inte in i frestelse,
utan fräls oss från det onda.

¹⁴ För om ni förlåter människorna deras överträdelse, ska er himmelske Far också förlåta er.

¹⁵ Men om ni inte förlåter människorna, ska inte heller er Far förlåta era överträdelse.

Rätt fasta

¹⁶ När ni fastar, se då inte dystra ut som hycklarna, som vanställer sina ansikten för att visa människor att de fastar. Jag säger er sanningen: De har fått ut sin lön.

¹⁷ Nej, när du fastar, smörj in ditt huvud och tvätta ditt ansikte

¹⁸ så att inte människor ser att du fastar, utan bara din Far som är i det fördolda. Då ska din Far, som ser i det fördolda, belöna dig.

Skatter i himlen

¹⁹ Samla er inte skatter på jorden, där rost och mal förstör och tjuvar bryter sig in och stjäl.

6:9 Luk 11:1f. **6:11** dagliga bröd Annan översättning: "bröd för dagen", "bröd som vi behöver". **6:12** förlåter Andra handskrifter: "har förlåtit". **6:13** det onda Annan översättning: "den onde". **6:13** Senare handskrifter har en lovprisande avslutning: "För riket är ditt, och makten och äran i evighet. Amen." (Jfr 1 Krön 29:11.) **6:14** Mark 11:25, Ef 4:32. **6:15** Matt 18:35. **6:16** fastar Fasta var påbjuden endast på den stora försoningsdagen (3 Mos 16:29, jfr Apg 27:9), men i tider av nöd fastade man ofta som tecken på ånger och sorg (2 Sam 1:12, Neh 1:4, Joel 1:13f). När fastan kom att uppfattas som en religiöst förtjänstfull gärning sökte profeterna korrigera missuppfattningen (Jes 58:1-5, Jer 14:12). På NT:s tid fastade fromma judar varje måndag och torsdag (Luk 18:12). **6:19** Jak 5:2f.

20 Samla er skatter i himlen, där varken rost eller mal förstör och där inga tjuvar bryter sig in och stjäla.

21 För där din skatt är, där kommer också ditt hjärta att vara.

Ögat är kroppens lampa

22 Ögat är kroppens lampa. Om ditt öga är friskt får hela din kropp ljus.

23 Men om ditt öga är sjukt, ligger hela din kropp i mörker. Om nu ljuset inom dig är mörker, hur djupt är då inte mörkret!

Gud eller mammon

24 Ingen kan tjäna två herrar. Antingen kommer han att hata den ene och älska den andre, eller hålla fast vid den ene och förakta den andre. Ni kan inte tjäna både Gud och mammon.

25 Därför säger jag er: Bekymra er inte för ert liv, vad ni ska äta eller dricka, eller för er kropp, vad ni ska klä er med. Är inte livet mer än maten och kroppen mer än kläderna?

26 Se på himlens fåglar. De sår inte, de skördar inte och samlar inte i lador, och ändå föder er himmelske Far dem. Är inte ni värda mycket mer än de?

27 Vem av er kan med sitt bekymmer lägga en enda aln till sin livslängd?

28 Och varför bekymrar ni er för kläder? Se på ängens liljor, hur de växer. De arbetar inte och spinner inte.

29 Men jag säger er: Inte ens Salomo i all sin prakt var klädd som en av dem.

30 Om nu Gud ger sådana kläder åt gräset, som i dag står på ängen och i morgon kastas i ugnen, hur mycket mer ska han då inte klä er? Så lite tro ni har!

31 Bekymra er därför inte och fråga inte: Vad ska vi äta? eller: Vad ska vi dricka? eller: Vad ska vi klä oss med?

32 Allt detta söker hedningarna efter, men er himmelske Far vet att ni behöver allt detta.

33 Nej, sök först Guds rike och hans rättfärdighet, så ska ni få allt det andra också.

34 Bekymra er alltså inte för morgondagen, för morgondagen bär sitt eget bekymmer. Var dag har nog av sin egen plåga.

7

Flisan och bjälken

1 Döm inte, så blir ni inte dömda.

6:20 Matt 19:21, Luk 12:33f, 1 Tim 6:9, 17f. **6:22** Luk 11:34f. **6:23** friskt ... sjukt Annan översättning: "ärligt ... ont" eller "generöst ... avundsjukt" (jfr 20:15 med not). **6:24** mammon Arameiska för "rikedom". Pengarna personifieras här som en avgud att slava under. **6:25** Luk 12:22f, Fil 4:6, Hebr 13:5. **6:26** Matt 10:29. **6:27** aln Avståndet från armbåge till fingertopp, cirka en halvmeter. **6:29** 1 Kung 10:25. **6:33** 1 Kung 3:13. **7:1** Rom 2:1, 1 Kor 4:5.

² Med den dom ni dömer med ska ni dömas, och med det mått ni mäter med ska det mätas upp åt er.

³ Varför ser du flisan i din broders öga men märker inte bjälken i ditt eget öga?

⁴ Och hur kan du säga till din broder: Låt mig ta bort flisan ur ditt öga, när du har en bjälke i ditt eget öga?

⁵ Hycklare, ta först bort bjälken ur ditt eget öga, så ser du klart nog för att ta ut flisan ur din broders öga.

Det heliga och hundarna

⁶ Ge inte det heliga åt hundarna och kasta inte era pärlor för svinen. De trampar dem under sina fötter och vänder sig om och sliter sönder er.

Be och ni ska få

⁷ Be, och ni ska få. Sök, och ni ska finna. Bulta, och dörren ska öppnas för er.

⁸ För var och en som ber, han får, och den som söker, han finner, och för den som bultar ska dörren öppnas.

⁹ Vem av er ger sin son en sten när han ber om bröd?

¹⁰ Eller en orm när han ber om fisk?

¹¹ Om nu ni som är onda förstår att ge goda gåvor till era barn, hur mycket mer ska då inte er Far i himlen ge det som är gott till dem som ber honom?

Den gyllene regeln

¹² Alltså: allt vad ni vill att människorna ska göra för er, det ska ni också göra för dem. Detta är lagen och profeterna.

De två vägarna

¹³ Gå in genom den trånga porten. Den port är vid och den väg är bred som leder till fördärvet, och det är många som går in genom den.

¹⁴ Men den port är trång och den väg är smal som leder till livet, och det är få som finner den.

¹⁵ Akta er för de falska profeterna. De kommer till er i fårakläder, men i sitt inre är de rovlustna vargar.

¹⁶ På deras frukt ska ni känna igen dem. Man plockar väl inte vindruvor från törnbuskar eller fikon från tistlar?

¹⁷ Så bär varje gott träd god frukt, men ett dåligt träd bär dålig frukt.

7:2 Mark 4:24. **7:3** Luk 6:41. **7:6** Ords 23:9, Apg 13:46. **7:6** hundarna Lösgående hundar åt avfall och var en bild för orenhet (2 Mos 22:31, Ords 26:11). **7:7** Matt 21:22, Joh 14:13, 15:7, Jak 1:5f, 1 Joh 3:22. **7:7** Be ... Sök ... Bulta Annan översättning: "Fortsätt be" etc (en pågående handling). **7:12** Luk 6:31, Rom 13:8, Gal 5:14. **7:13** Luk 13:24. **7:14** Apg 14:22. **7:15** Mika 3:5, 2 Tim 3:5, 1 Joh 4:1. **7:17** Matt 12:33.

18 Ett gott träd kan inte bära dålig frukt, inte heller kan ett dåligt träd bära god frukt.

19 Varje träd som inte bär god frukt huggs bort och kastas i elden.

20 Alltså ska ni känna igen dem på deras frukt.

21 Inte alla som säger 'Herre, Herre' till mig ska komma in i himmelriket, utan den som gör min himmelske Fars vilja.

22 Många ska säga till mig på den dagen: Herre, Herre, har vi inte profeterat med ditt namn och drivit ut onda andar med ditt namn och gjort många kraftgärningar med ditt namn?

23 Men då ska jag säga dem sanningen: Jag har aldrig känt er. Gå bort från mig, ni förbrytare.

Liknelsen om de två husbyggarna

24 Den som hör dessa mina ord och handlar efter dem liknar alltså en klok man som byggde sitt hus på klippan.

25 Regnet öste ner, floden kom och vindarna blåste och kastade sig mot huset, men det föll inte, för det var grundat på klippan.

26 Men den som hör dessa mina ord och inte handlar efter dem, han liknar en dåre som byggde sitt hus på sanden.

27 Regnet öste ner, floden kom och vindarna blåste och slog mot det huset, och det föll samman. Och dess fall var stort."

28 När Jesus hade avslutat detta tal var människorna överväldigade av hans undervisning,

29 för han undervisade dem med auktoritet och inte som deras skriftlärda.

8

Jesus botar en spetälsk

1 När han gick ner från berget följde stora skaror efter honom.

2 Då kom en spetälsk fram och föll ner för honom och sade: "Herre, om du vill, så kan du göra mig ren."

3 Jesus räckte ut handen och rörde vid honom och sade: "Jag vill. Bli ren!" Genast blev mannen ren från sin spetälska.

4 Jesus sade till honom: "Se till att du inte berättar det för någon. Gå i stället och visa dig för prästen och bär fram den

7:19 Matt 3:10. **7:21** Hos 8:2, Luk 6:46, Rom 2:13. **7:22** Matt 24:24. **7:22** med ditt namn Jesus skiljer mellan kraftgärningar gjorda i hans namn, på hans uppdrag (t ex Mark 16:17, Luk 10:17), och sådant som görs med hjälp av Jesusnamnet som magisk formel (jfr Apg 19:13, 19). **7:24** Luk 6:47f. **7:27** Hes 13:20f. **7:28** Mark 1:22, Joh 7:46. **7:29** med auktoritet och inte som deras skriftlärda De skriftlärda grundade sin lagtolkning på den rabbiniska traditionen i "de äldstes stadgar" (15:2f), medan Jesus talar med gudomlig auktoritet. **8:2** Mark 1:40f, Luk 5:12f. **8:2** spetälsk Bärare av en smittsam, långsamt dödande hudsjukdom. Den drabbade ansågs som "oren" och var därför utestängd från folkgemenskapen (3 Mos 13:45f). **8:4** visa dig för prästen för att bli friskförklarad och återupptagen i folkets gemenskap (jfr 3 Mos 14:2f).

offergåva som Mose har föreskrivit. Det blir ett vittnesbörd för dem."

En hednisk officers tro

⁵ När Jesus var på väg in i Kapernaum, kom en officer fram och bad honom:

⁶ "Herre, min tjänare ligger förlamad där hemma i svåra plågor."

⁷ Jesus sade till honom: "Jag kommer och botar honom."

⁸ Officeren svarade: "Herre, jag är inte värd att du går in under mitt tak. Men säg bara ett ord, så blir min tjänare frisk."

⁹ Jag är själv en man som står under befäl, och jag har soldater under mig. Säger jag till en: Gå, så går han, och till en annan: Kom, så kommer han, och till min tjänare: Gör det här, så gör han det."

¹⁰ När Jesus hörde detta, blev han förundrad och sade till dem som följde honom: "Jag säger er sanningen: Inte hos någon i Israel har jag funnit en så stark tro."

¹¹ Och jag säger er: Många ska komma från öster och väster och ligga till bords med Abraham och Isak och Jakob i himmelriket.

¹² Men rikets barn ska kastas ut i mörkret utanför. Där ska man gråta och gnissla tänder."

¹³ Till officeren sade Jesus: "Gå. Så som du trott ska det ske för dig." Och i samma stund blev hans tjänare frisk.

Jesus botar sjuka

¹⁴ Jesus kom hem till Petrus hus och såg att Petrus svärmor låg sjuk i feber.

¹⁵ Han rörde vid hennes hand, och då släppte febern. Hon steg upp och betjänade honom.

¹⁶ När det blev kväll kom man till honom med många besatta. Och han drev ut de onda andarna med sitt ord och botade alla som var sjuka,

¹⁷ för att det som var sagt genom profeten Jesaja skulle uppfyllas: *Han tog på sig våra svagheter och bar våra sjukdomar.*

Lärjungaskapets krav

¹⁸ När Jesus såg att det samlades mycket folk omkring honom, befalde han att man skulle ta sig över till andra sidan sjön.

8:5 Luk 7:1f. **8:5** officer Romersk centurion med befäl över cirka 100 man. **8:6** tjänare Annan översättning: "pojke" (jfr möjlig parallell i Joh 4:46). Ordet syftar på någon som står under familjefaderns auktoritet (jfr ordet "dräng" som på danska betyder "pojke"). **8:7** Jag kommer och botar honom Annan översättning: "Ska jag komma och bota honom?" **8:11** Luk 13:28f. **8:11** ligga till bords Vid finare måltider åt man halvliggande på divaner enligt grekisk sed. **8:12** Matt 13:42, 50, 22:13, 24:51. **8:14** Mark 1:29f, Luk 4:38f. **8:16** Mark 1:32f, Luk 4:40f. **8:17** Jes 53:4. Annan översättning: "... bar bort våra sjukdomar".

19 Då kom en skriftlärare fram och sade till honom: "Mästare, jag vill följa dig vart du än går."

20 Jesus sade till honom: "Rävorna har lyor och himlens fåglar har bon, men Människosonen har ingenstans att vila sitt huvud."

21 En annan av hans lärjungar sade till honom: "Herre, låt mig först gå bort och begrava min far."

22 Jesus svarade: "Följ mig, och låt de döda begrava sina döda."

Jesus stillar stormen

23 Jesus steg i båten, och hans lärjungar följde med honom.

24 Då blåste det upp till full storm på sjön så att vågorna slog upp över båten. Men han sov.

25 De kom då fram och väckte honom och sade: "Herre, rädda oss, vi går under!"

26 Han sade till dem: "Varför är ni rädda? Så lite tro ni har!" Sedan reste han sig och talade strängt till vindarna och sjön, och det blev alldeles stilla.

27 Männen häpnade och sade: "Vem är han? Till och med vindarna och sjön lyder ju honom!"

Jesus botar två besatta

28 När Jesus kom över till gadarenernas område på andra sidan sjön, möttes han av två besatta som kom ut från gravarna. De var så våldsamma att ingen kunde ta sig förbi den vägen.

29 Nu skrek de: "Vad har du med oss att göra, du Guds Son? Har du kommit hit för att plåga oss i förtid?"

30 En bit därifrån gick en stor svinhjord och betade.

31 De onda andarna bad honom: "Om du driver ut oss, skicka då in oss i svinhjorden."

32 Han sade till dem: "Far i väg!" Då kom andarna ut och for in i svinen, och hela hjorden rusade utför branten ner i sjön och omkom i vattnet.

33 De som vaktade dem flydde in i staden och berättade allt, också om de besatta.

8:19 Luk 9:57f. **8:19** Mästare Annan Översättning: "Lärare" (en hederstitel, jfr latinets "magister"). **8:20** Människosonen Jesu dubbeltydiga titel: ordet är synonymt med "människa" (jfr Ps 8:5) men syftar också på profetians himmelska kungagestalt (Dan 7:13f). **8:21** begrava min far En sons plikt (jfr 1 Mos 46:4, 3 Mos 21:1f). Kanske innebar mannens önskan att han ville skjuta upp lärjungaskapet så länge fadern ännu levde.

8:22 de döda Människor som ännu inte har fått liv genom evangeliet (jfr Luk 15:24, Joh 5:25, Ef 2:1). **8:23** Mark 4:35f, Luk 8:22f.

8:28 Mark 5:1f, Luk 8:26f. **8:28** gadarenernas område Gadara var en grekisk stad strax sydost om Galileiska sjön. **8:28** två besatta jfr Mark 5:2 och Luk 8:27, som fokuserar på den mer aktive av de två.

³⁴ Då gick hela staden ut för att möta Jesus, och när de fick se honom bad de att han skulle lämna deras område.

9

Jesus botar en lam man

¹ Jesus steg i båten och for över sjön och kom till sin egen stad.

² Där kom några till honom med en förflamad man som låg på en bädd. Jesus såg deras tro och sade till den lame: "Var lugn, mitt barn. Dina synder är förlåtna."

³ Några skriftlärdade tänkte inom sig: "Han hädar!"

⁴ Jesus såg deras tankar och sade: "Varför tänker ni så ont i era hjärtan?"

⁵ Vad är lättast, att säga: Dina synder är förlåtna, eller att säga: Res dig och gå?

⁶ Men för att ni ska veta att Människosonen har makt på jorden att förlåta synder, säger jag dig" – och nu talade han till den lame: "Res dig, ta din bädd och gå hem!"

⁷ Då reste mannen sig upp och gick hem.

⁸ När folket såg det, greps de av fruktan och prisade Gud som hade gett sådan makt åt människor.

Jesus kallar Matteus

⁹ Jesus gick vidare därifrån och såg en man som hette Matteus sitta vid tullhuset. Han sade till honom: "Följ mig!" Då reste sig Matteus och följde honom.

¹⁰ När Jesus sedan var gäst i hans hem, kom många tullindrivare och syndare och låg till bords tillsammans med Jesus och hans lärjungar.

¹¹ Fariseerna fick se det och frågade hans lärjungar: "Varför äter er mästare med tullindrivare och syndare?"

¹² Jesus hörde det och sade: "Det är inte de friska som behöver läkare, utan de sjuka.

¹³ Gå och lär er vad detta betyder: *Jag vill se barmhärtighet och inte offer.* Jag har inte kommit för att kalla rättfärdiga, utan syndare."

Bröllopsgäster fastar inte

¹⁴ Sedan kom Johannes lärjungar fram till honom och frågade: "Varför fastar inte dina lärjungar, när vi och fariseerna fastar?"

9:1 sin egen stad Kapernaum (hebr. kfar Nahum, "Nahums by"), livlig gränsstad på norra sidan av Galileiska sjön som Jesus utsåg till sin hemmabas. Staden är utgrävd och bevarad till idag. **9:2** Mark 2:3f, Luk 5:18f. **9:6** ta din bädd Troligen en sovmatte som enkelt rullades ihop. **9:9** Mark 2:14f, Luk 5:27f. **9:9** Matteus kallades också Levi (Mark 2:14, Luk 5:27). **9:12** friska Annan översättning: "starka". **9:13** 1 Sam 15:22, Matt 12:7, Luk 19:10, 1 Tim 1:15. **9:13** Hos 6:6. **9:14** Mark 2:18f, Luk 5:33f.

15 Jesus svarade dem: "Bröllopsgästerna kan väl inte sörja medan brudgummen är hos dem? Men det ska komma dagar när brudgummen tas ifrån dem, och då kommer de att fasta.

16 Ingen sätter en lapp av okrympt tyg på en gammal mantel. I så fall river lappen bort ännu mer från manteln och revan blir värre.

17 Och man håller inte nytt vin i gamla säckar. I så fall sprängs säckarna och vinet rinner ut och säckarna förstörs. Nej, nytt vin håller man i nya säckar. Då bevaras både vin och säckar."

Jesus uppväcker Jairus dotter

18 Medan Jesus talade till dem, kom en synagogföreståndare och föll ner för honom och sade: "Min dotter har just dött. Men kom och lägg din hand på henne, så får hon liv igen."

19 Då reste sig Jesus och följde med honom, tillsammans med sina lärjungar.

20 Plötsligt kom en kvinna som hade haft blödningar i tolv år. Hon närmade sig Jesus bakifrån och rörde vid hörntofsen på hans mantel,

21 för hon tänkte: "Om jag så bara får röra vid hans mantel blir jag frisk."

22 Jesus vände sig om och såg henne, och han sade: "Var lugn, min dotter. Din tro har frälst dig." Och från den stunden var kvinnan frisk.

23 När Jesus kom fram till synagogföreståndarens hus och såg flöjtblåsarna och den upprörda folkskaran,

24 sade han: "Gå härifrån! Flickan är inte död. Hon sover." Då hånskrattade de åt honom.

25 Men när folket hade skickats ut gick han in och tog flickans hand, och hon reste sig.

26 Och ryktet om detta gick ut i hela det området.

Jesus botar två blinda och en stum

27 När Jesus gick vidare därifrån, följde två blinda efter honom och ropade: "Förbarma dig över oss, Davids son!"

28 Och när han hade kommit hem, gick de fram till honom. Jesus frågade dem: "Tror ni att jag kan göra detta?" De svarade: "Ja, Herre."

29 Då rörde han vid deras ögon och sade: "Så som ni tror ska det ske för er."

9:17 nytt vin i gamla säckar Druvsaften jäste i täta skinnsäckar som spändes ut vid jäsningen (jfr Job 32:19). Efteråt kunde skinnet inte återanvändas till en andra jäsning.

9:18 Mark 5:22f, Luk 8:41f. **9:20** hörntofsen Bars på manteln som en symbol för Guds bud (4 Mos 15:38f). **9:21** frisk Annan översättning: "frälst" (även i vers 22).

9:23 Mark 5:38f, Luk 8:51f. **9:28** hem till Petrus hus, Jesu tillfälliga bostad i Kapernaum (Matt 8:14, 17:25, Joh 2:12).

³⁰ Och deras ögon öppnades. Jesus sade strängt till dem: "Se till att ingen får veta det."

³¹ Men de gick och spred ut ryktet om honom i hela det området.

³² Medan de var på väg ut, kom folk till honom med en man som var besatt och stum.

³³ När den onda anden var utdriven, talade den stumme. Och folket häpnade och sade: "Aldrig har man sett något sådant i Israel!"

³⁴ Men fariseerna sade: "Det är med hjälp av de onda andarnas furste som han driver ut andarna."

Som får utan herde

³⁵ Jesus gick omkring i alla städerna och byarna, och han undervisade i deras synagogor och förkunnade evangeliet om riket och botade alla slags sjukdomar och krämpor.

³⁶ När han såg folkskarorna förbarmade han sig över dem, för de var härjade och hjälplösa som får utan herde.

³⁷ Och han sade till sina lärjungar: "Skörden är stor men arbetarna är få.

³⁸ Be därför skördens Herre att han skickar ut arbetare till sin skörd."

10

Jesus sänder ut de tolv

¹ Jesus kallade till sig sina tolv lärjungar och gav dem makt att driva ut orena andar och att bota alla slags sjukdomar och krämpor.

² Detta är namnen på de tolv apostlarna: först Simon som kallas Petrus och hans bror Andreas, sedan Jakob, Sebedeus son, och hans bror Johannes,

9:32 Luk 11:14f. **9:34** Matt 12:24, Mark 3:22. **9:35** Mark 6:6. **9:36**
 4 Mos 27:17, Hes 34:5, Sak 10:2. **9:38** Luk 10:2, Joh 4:35. **10:1** Mark 3:13f, Luk 6:12f,
 Joh 1:40f, Apg 1:13. **10:2** apostlarna Sändebud med fullmakt att representera
 sin uppdragsgivare (jfr vers 40). **10:2** Simon som kallas Petrus Den mest
 tongivande bland apostlarna (jfr 16:18 med not), som övervann sitt inre motstånd
 (Luk 5:8, 22:31f, Joh 13:6f) och efter uppståndelsen blev apostlarnas ledare (Joh
 21, Apg 1-12, Gal 2:7f) och författare till Första och Andra Petrusbrevet. **10:2**
 Andreas Förde sin bror Petrus till Jesus (Joh 1:40f, Mark 1:16). Enligt traditionen
 var han senare verksam bland skyterna kring Svarta havet och blev korsfäst i
 Patras på Peleponnessos. **10:2** Jakob, Sebedeus son Tillhörde Jesu närmaste
 lärjungar (4:21f, 17:1f, 20:20f, 26:37, Luk 9:54) och blev som den förste av apostlarna
 martyr, halshuggen på 40-talet e Kr i Jerusalem (Apg 12:2). **10:2** hans
 bror Johannes Författare till Johannesevangeliet, Johannesbrevet och troligen
 Uppenbarelseboken, "den lärjunge som Jesus älskade" (Joh 13:23, 19:26, 20:2, 21:7),
 en av kyrkans "pelare" (Gal 2:9) som längre fram levde till hög ålder i Efesos.

³ Filippus och Bartolomeus, Tomas och tullindrivaren Matteus, Jakob, Alfeus son, och Taddeus,

⁴ Simon seloten och Judas Iskariot, han som skulle förråda honom.

⁵ Dessa tolv sände Jesus ut, och han befallde dem: "Gå inte bort till hedningarnas område eller in i någon samarisk stad.

⁶ Gå i stället till de förlorade fåren av Israels hus.

⁷ Där ni går fram ska ni predika: Himmelriket är nära.

⁸ Bota sjuka, uppväck döda, gör spetälska rena och driv ut onda andar. Det ni har fått som gåva ska ni ge som gåva.

⁹ Skaffa er inte guld, silver eller koppar i era bälten,

¹⁰ inte väska för resan, inte två tunikor eller sandaler eller stav, för arbetaren är värd sin mat.

¹¹ När ni kommer in i en stad eller by, ta då reda på vem som är värdig och stanna där tills ni går vidare.

¹² Och när ni kommer in i ett hus, så hälsa det.

¹³ Om huset är värdigt ska er frid vila över det, men är det inte värdigt ska er frid återvända till er.

¹⁴ Och om man inte tar emot er eller lyssnar till era ord, så lämna det huset eller den staden och skaka av dammet från era fötter.

¹⁵ Jag säger er sanningen: Sodoms och Gomorras land ska få det lindrigare på domens dag än den staden.

Som får bland vargar

10:3 Filippus figurerar huvudsakligen i Johannesevangeliet (1:43f, 6:5f, 12:21, 14:8). Enligt traditionen förkunnade han sedan i nuvarande Turkiet där han blev korsfäst i Hierapolis.

10:3 Bartolomeus Arameiska för "Tolmais son", troligen samma person som bar förnamnet Natanael (Joh 1:45f). Enligt traditionen missionerade han bl a i Indien och sedan i Armenien där han till sist blev flådd levande.

10:3 Tomas kallas ibland Tvivlaren (jfr Joh 20:24f, se även 11:16 och 14:5). Enligt traditionen förkunnade han sedan i Syrien, Persien och Indien.

10:3 Matteus Författare till Matteusevangeliet, också kallad Levi (Luk 5:27). Längre fram kan han ha förkunnat i Persien och Etiopien.

10:3 Jakob, Alfeus son är mindre känd då han hamnat i skuggan av sin mer kände namne Jakob, Herrens bror som skrev Jakobsbrevet.

10:3 Taddeus Andra handskrifter: "Lebbeus" (de båda namnen är smeknamn för ett älskat barn, av arameiska för "bröst" respektive "hjärta"). Troligen samma person som Judas, Jakobs son (Luk 6:16). Enligt traditionen förkunnade han i Edessa, Mesopotamien och Persien.

10:4 Simon seloten Seloterna (av grek. zélos, iver, jfr eng. "zeal") var nationalister som ivrade för uppror mot romarna. I denna vers används deras hebreiska namnform, kananaíos. Traditionen kring Simons vidare öden är flertydig.

10:4 Judas Iskariot stal ur kassan (Joh 12:6), förrådde Jesus för pengar (Matt 26:14f) och begick sedan självmord (27:5). Namnet Iskariot syftar troligen på Keriot, en stad i södra Judeen.

10:5 Mark 6:7f, Luk 9:1f, 10:2f. **10:6** Matt 9:36, 15:24, Apg 13:46.

10:7 Matt 4:17. **10:9** Luk 22:35. **10:10** 1 Kor 9:4f, 1 Tim 5:18. **10:12** hus Grek. oikia betecknar både byggnaden och den familj som bor där (jfr "hushåll").

10:12 hälsa Den normala hälsningen var en tillönskan om frid och välgång (hebr. shalom, jfr dubbeltydigheten i det svenska ordet "hälsa"). Se även Rut 2:4.

10:14 Luk 9:5, Apg 13:51. **10:15** 1 Mos 18:20f, Matt 11:24.

16 Se, jag sänder er som får in bland vargar. Var därför listiga som ormar och oskyldiga som duvor.

17 Akta er för människorna. De ska utlämna er åt domstolar och piska er i sina synagogor.

18 Ni ska föras inför ståthållare och kungar för min skull, för att vittna inför dem och hedningarna.

19 Men när de utlämnar er, bekymra er då inte för hur ni ska tala eller vad ni ska säga. Det kommer att ges åt er i den stunden,

20 och då är det inte ni som talar, utan er Fars Ande som talar genom er.

21 En bror ska utlämna sin bror till att dödas och en far sitt barn, och barn ska göra uppror mot sina föräldrar och döda dem.

22 Ni kommer att bli hatade av alla för mitt namns skull. Men den som håller ut till slutet ska bli frälst.

23 Och när man förföljer er i en stad, så fly till en annan. Jag säger er sanningen: Ni hinner inte igenom Israels städer innan Människosonen kommer.

24 En lärjunge står inte över sin lärare, och en tjänare står inte över sin herre.

25 Det räcker för lärjungen att bli som sin lärare, och för tjänaren att bli som sin herre. Om husets Herre blir kallad för Beelsebul, hur mycket mer ska då inte hans tjänare bli det?

26 Var alltså inte rädda för dem. Det finns inget dolt som inte ska uppenbaras, och inget gömt som inte ska bli känt.

27 Vad jag säger till er i mörkret ska ni säga i ljuset, och vad ni hör viskas i ert öra ska ni ropa ut på taken.

28 Var inte rädda för dem som dödar kroppen men inte kan döda själen. Frukta i stället honom som kan fördärva både själ och kropp i Gehenna.

29 Säljs inte två sparvar för ett kopparmynt? Ändå faller inte en enda av dem till marken utan er Far.

30 Och på er är till och med alla hårstrån räknade.

31 Var alltså inte rädda. Ni är mer värda än många sparvar.

32 Den som bekänner mig inför människorna ska också jag bekänna inför min Far i himlen.

10:16 Luk 10:3. **10:17** Matt 24:9, Mark 13:9, Apg 5:40. **10:17** piska Hos judarna verkställdes kroppsstraff normalt med läderpiska (5 Mos 25:2f). **10:18** Apg 12:1f.

10:19 Luk 12:11f. **10:21** Mika 7:6. **10:22** Matt 24:9, 13. **10:24** Luk 6:40, Joh 13:16, 15:20. **10:25** Matt 12:24, Mark 3:22, Luk 11:15. **10:25** Beelsebul Judiskt namn för djävulen, de onda andarnas furste (12:24). Alternativ form för hebr. Baal-Zebúb, "flugornas herre" som tillbads bland filisteerna i Ekron (2 Kung 1:2f).

10:26 Mark 4:22, Luk 8:17, 1 Petr 3:14. **10:29** kopparmynt Grek. as, en sextondels denar eller en halv timlön för den enkle arbetaren. **10:29** utan er Far Inte utan Guds närvaro, vetskap, delaktighet eller vilja (jfr Luk 12:6). **10:30** Luk 21:18,

Apg 27:34. **10:31** Luk 12:24. **10:32** Luk 12:8, Upp 3:5.

33 Men den som förnekar mig inför människorna ska också jag förneka inför min Far i himlen.

Inte fred utan svärd

34 Tro inte att jag har kommit för att skapa fred på jorden. Jag har inte kommit för att sända fred, utan svärd.

35 Jag har kommit för att *skilja en son från sin far, en dotter från sin mor och en sonhustru från sin svärmor,*

36 *och var ochen får sin familj till fiender.*

37 Den som älskar far eller mor mer än mig är inte värdig mig, och den som älskar son eller dotter mer än mig är inte värdig mig.

38 Den som inte tar sitt kors och följer mig är inte värdig mig.

39 Den som finner sitt liv ska mista det, och den som mister sitt liv för min skull ska finna det.

40 Den som tar emot er tar emot mig, och den som tar emot mig tar emot honom som har sänt mig.

41 Den som tar emot en profet för att det är en profet ska få en profets lön, och den som tar emot en rättfärdig för att det är en rättfärdig ska få en rättfärdigs lön.

42 Och den som bara ger till en av dessa små en bägare friskt vatten, därför att det är en lärjunge – jag säger er sanningen: Han ska inte gå miste om sin lön."

11

1 När Jesus hade gett sina tolv lärjungar alla dessa instruktioner, gick han därifrån för att undervisa och predika i deras städer.

Jesus svarar Johannes Döparen

2 Johannes fick i fångelset höra talas om Kristi gärningar. Han sände då bud med sina lärjungar

3 och frågade honom: "Är du den som skulle komma? Eller ska vi vänta på någon annan?"

4 Jesus svarade dem: "Gå och berätta för Johannes vad ni hör och ser:

5 Blinda ser, lama går, spetälska blir rena, döva hör, döda uppstår och fattiga får höra glädjens budskap.

6 Salig är den som inte tar anstöt av mig."

Jesus vittnar om Johannes

10:33 Mark 8:38, Luk 9:26, 2 Tim 2:12. 10:34 Luk 12:51f. 10:35 Mika 7:6.
 10:36 Ps 41:10, Mika 7:6. 10:37 Luk 14:26f, 5 Mos 33:9. 10:38 Matt 16:24,
 Joh 13:15. 10:39 Luk 17:33, Joh 12:25. 10:40 Matt 18:5, Luk 10:16, Joh 13:20.
 10:41 1 Kung 17:10f. 11:2 Luk 7:18f. 11:5 Jes 29:18f, 35:5f, 61:1, Luk 4:18. 11:5
 Blinda ser, lama går Tecken på den messianska tidsåldern (jfr t ex Jes 29:18, 35:5-6,
 61:1). 11:6 Matt 13:57.

⁷ När de hade gått, började Jesus tala till folket om Johannes: "Vad gick ni ut i öknen för att se? Ett strå som vajar för vinden?"

⁸ Om inte, vad gick ni ut för att se? En man klädd i fina kläder? Nej, de som har fina kläder finns i kungapalatsen.

⁹ Så vad gick ni ut för att se? En profet? Ja, jag säger er: en som är mer än profet.

¹⁰ Det är om honom det står skrivet: *Se, jag sänder min budbärare framför dig, och han ska bereda vägen för dig.*

¹¹ Jag säger er sanningen: Bland dem som fötts av kvinnor har ingen trätt fram som är större än Johannes Döparen. Men den minste i himmelriket är större än han.

¹² Och från Johannes Döparens dagar ända till nu är himmelriket utsatt för våld, och våldsmän förtrycker det.

¹³ Alla profeterna och lagen har profeterat fram till Johannes,

¹⁴ och om ni vill ta emot det – han är den Elia som skulle komma.

¹⁵ Hör, du som har öron!

¹⁶ Vad ska jag likna det här släktet vid? De liknar barn som sitter på torgen och ropar till andra barn:

¹⁷ Vi spelade flöjt för er men ni dansade inte, vi sjöng sorgesång men ni grät inte.

¹⁸ Johannes kom, och han varken åt eller drack, och då säger man: Han har en ond ande.

¹⁹ Människosonen kom, och han äter och dricker, och då säger man: Se vilken frossare och drinkare, en vän till tullindrivare och syndare! Men Visheten har fått rätt av sina barn."

Jesu verop

²⁰ Sedan började Jesus gå till rätta med de städer där han hade gjort så många av sina kraftgärningar, eftersom de inte hade omvänt sig:

²¹ "Ve dig, Korasin! Ve dig, Betsaida! För om kraftgärningarna som gjorts hos er hade gjorts i Tyrus och Sidon, skulle de för länge sedan ha omvänt sig i säck och aska.

11:7 Luk 7:24f. **11:7** Vad gick ni ut i öknen för att se? Ett strå Annan översättning: "Varför gick ni ut i öknen? För att se ett strå" (på samma sätt i vers 8 och 9).

11:10 Mal 3:1. **11:11** Matt 12:6. **11:12** utsatt för våld ... förtrycker det Annan översättning: "på frammarsch ... rycker det till sig".

11:14 Mal 4:5, Matt 17:10f, Mark 9:11f, Luk 1:17, Joh 1:21. **11:16** Luk 7:31f. **11:17** flöjt var ett vanligt instrument vid fest (se 1 Kung 1:40, Jes 30:29).

11:18 Matt 3:4. **11:19** Matt 9:10f, Luk 15:1. **11:19** av sina barn Andra handskrifter: "genom sina gärningar" (jfr dock Luk 7:35).

11:21 Jes 23:1f, Luk 10:13f. **11:21** Tyrus ... Sidon Hedniska grannstäder i nuvarande Libanon (1 Kung 16:31, Hes 26-28). **11:21** i säck och aska Att klä sig i mörkt, grovt tyg och strö aska på huvudet var ett uttryck för djup sorg eller ånger (jfr 1 Mos 37:34, 2 Sam 13:19, Jer 6:26, Jona 3:6).

²² Jag säger er: Tyrus och Sidon ska få det lindrigare på domens dag än ni.

²³ Och du, Kapernaum, ska du kanske bli upphöjd till himlen? Nej, du ska ner i helvetet. För om kraftgärningarna som gjorts i dig hade gjorts i Sodom, skulle det ha stått än i dag.

²⁴ Men jag säger er: Sodom land ska få det lindrigare på domens dag än du."

Jesus är Guds vishet

²⁵ Vid den tiden sade Jesus: "Jag prisar dig Far, himlens och jordens Herre, för att du har dolt detta för de visa och kloka och uppenbarat det för de små.

²⁶ Ja, Far, så var din goda vilja.

²⁷ Allt har min Far överlämnat till mig. Och ingen känner Sonen utom Fadern, inte heller känner någon Fadern utom Sonen och den som Sonen vill uppenbara honom för.

²⁸ Kom till mig, alla ni som arbetar och är tyngda av bördor, så ska jag ge er vila.

²⁹ Ta på er mitt ok och lär av mig, för jag är mild och ödmjuk i hjärtat. Då ska ni finna ro för era själar,

³⁰ för mitt ok är mildt och min börda är lätt."

12

Jesus är sabbatens Herre

¹ Vid den tiden gick Jesus genom några sädesfält på sabbaten. Hans lärjungar var hungriga och började rycka av ax och äta.

² Men fariseerna såg det och sade till honom: "Se! Dina lärjungar gör sådant som inte är tillåtet på sabbaten."

³ Han svarade dem: "Har ni inte läst vad David gjorde när han och hans män blev hungriga?"

⁴ Han gick in i Guds hus och de åt skådebröden, som varken han eller de som var med honom fick äta utan bara prästerna.

⁵ Eller har ni inte läst i lagen att prästerna i templet på

11:23 helvetet Grek. Hades. Annan översättning: "dödsriket" (jfr Upp 20:13-14).

11:23 Sodom utplånades på grund av invånarnas ondska (1 Mos 18:20f, Hes 16:49, Luk 17:29, Jud v 7f). **11:24** Jes 14:13, 15, Matt 10:15, Luk 10:15. **11:25** Luk 10:21f, 1 Kor 1:26. **11:27** Joh 1:18, 6:46, 10:15. **11:28** Jer 31:25. **11:28** arbetar Annan översättning: "sliter" eller "är trötta".

11:29 Jer 6:16. **11:30** 1 Joh 5:3. **12:1** 5 Mos 23:25, Mark 2:23f, Luk 6:1f. **12:1** rycka av ax Att plocka från en annans åker var tillåtet enligt Mose lag (5 Mos 23:25), men fariseerna definierade det som skördearbete och förbjöd det under sabbaten.

12:3 läst vad David gjorde Se 1 Sam 21:1f. **12:4** 3 Mos 24:9. **12:4** skådebröden Bröd som lades fram varje vecka i helgedomen som ett ständigt offer inför Guds ansikte (1 Sam 21:6, 2 Mos 25:30, 3 Mos 24:5f).

12:5 4 Mos 28:9, Joh 7:22. **12:5** prästerna i templet utförde sysslorna kring gudstjänsten även på sabbaten (3 Mos 24:8, 4 Mos 28:9).

sabbaten bryter mot sabbaten och ändå är oskyldiga?

⁶ Jag säger er: Här är något som är större än templet.

⁷ Hade ni förstått vad detta betyder: *Jag vill se barmhärtighet och inte offer*, då skulle ni inte döma de oskyldiga.

⁸ Människosonen är sabbatens Herre."

⁹ Sedan gick han vidare därifrån och kom in i deras synagoga.

¹⁰ Där fanns en man som hade en förtvinad hand. De frågade Jesus: "Är det tillåtet att bota på sabbaten?" De ville få något att anklaga honom för.

¹¹ Han svarade dem: "Om någon av er har ett får som faller ner i en grop på sabbaten, tar han då inte tag i det och drar upp det?"

¹² Hur mycket mer värd är inte en människa än ett får! Alltså är det tillåtet att göra gott på sabbaten."

¹³ Sedan sade han till mannen: "Räck fram din hand." Han räckte fram den, och den var nu återställd och lika frisk som den andra.

¹⁴ Då gick fariseerna ut och gjorde upp planer för att döda honom.

¹⁵ När Jesus fick veta det, drog han sig undan därifrån.

Herrens tjänare

Många följde honom, och han botade dem alla.

¹⁶ Han förbjöd dem strängt att avslöja vem han var,

¹⁷ för att det skulle uppfyllas som var sagt genom profeten Jesaja:

¹⁸ *Se min tjänare som jag utvalt,*

min älskade som min själ

gläder sig över.

Jag ska sända min Ande

över honom,

och han ska förkunna rätten

för folken.

¹⁹ *Han ska inte gräla eller ropa,*

ingen ska höra hans röst

på gatorna.

²⁰ *Ett brutet strå*

ska han inte krossa,

en rykande veke

ska han inte släcka,

fram till det att han har fört

rätten till seger.

²¹ *Och till hans namn*

ska folken sätta sitt hopp.

Jesu gärning eller Satans

²² Sedan förde man fram en besatt till Jesus, en som var blind och stum, och han botade honom så att den stumme talade och såg.

²³ Allt folket blev utom sig av förundran och sade: "Kanske är han Davids son?"

²⁴ När fariseerna hörde det, sade de: "Det är bara med Beelsebul, de onda andarnas furste, som han driver ut de onda andarna."

²⁵ Men Jesus visste vad de tänkte och sade till dem: "Ett rike som är splittrat blir ödelagt, och en stad eller familj som är splittrad kan inte bestå.

²⁶ Om Satan skulle driva ut Satan är han splittrad och i strid med sig själv. Hur kan då hans rike bestå?

²⁷ Och om jag driver ut de onda andarna med Beelsebul, med vem driver då era söner ut dem? De blir därför era domare.

²⁸ Men om det är med Guds Ande jag driver ut de onda andarna, då har Guds rike nått er.

²⁹ Eller hur kan någon gå in i den starkes hus och plundra honom på det som är hans utan att först binda den starke? Sedan kan han plundra hans hus.

³⁰ Den som inte är med mig är mot mig, och den som inte samlar med mig skingrar.

³¹ Därför säger jag er: All synd och hädelse ska människorna få förlåtelse för, men hädelse mot Anden kommer inte att förlätas.

³² Den som säger något mot Människosonen ska bli förlåten. Men den som talar mot den helige Ande kommer inte att bli förlåten, varken i den här tidsåldern eller i den kommande.

Trädet och frukten

³³ Säg antingen att trädet är gott och frukten god, eller att trädet är dåligt och frukten dålig. För på frukten känner man trädet.

³⁴ Huggormsyngel! Hur skulle ni som är onda kunna säga något gott? Vad hjärtat är fullt av, det talar munnen.

³⁵ En god människa tar fram ur sitt goda förråd det som är gott, och en ond människa tar fram ur sitt onda förråd det som är ont.

³⁶ Men jag säger er: Varje onyttigt ord som människor talar ska de få svara för på domens dag.

³⁷ Efter dina ord ska du frias, och efter dina ord ska du fällas."

Jonas tecken

38 Sedan sade några skrifflärda och fariseer till honom: "Mästare, vi vill se dig göra ett tecken."

39 Han svarade dem: "Ett ont och trolöst släkte söker ett tecken, men det ska inte få något annat tecken än profeten Jonas tecken."

40 För liksom Jona var i den stora fiskens buk i tre dagar och tre nätter, så ska Människosonen vara i jordens inre i tre dagar och tre nätter.

41 Nineves män ska vid domen uppstå med det här släktet och bli deras dom. De omvände sig vid Jonas predikan, och här är något som är större än Jona.

42 Söderns drottning ska vid domen uppstå med det här släktet och bli deras dom. Hon kom från jordens ände för att lyssna till Salomos vishet, och här är något som är större än Salomo.

En ond andes återkomst

43 När en oren ande har farit ut ur en människa, går den genom ökentrakter och söker efter en viloplats men finner ingen.

44 Då säger den: Jag vänder tillbaka till mitt hus som jag lämnade. När den kommer och finner det ledigt och städlat och snyggt,

45 går den och hämtar sju andra andar som är ännu värre, och de går in och bosätter sig där. För den människan blir slutet värre än början. Så kommer det också att bli för det här onda släktet."

Jesu familj

46 Medan Jesus ännu talade till folket, stod hans mor och hans bröder utanför och ville tala med honom.

47 Någon sade till honom: "Din mor och dina bröder står här utanför och vill tala med dig."

48 Han svarade: "Vem är min mor? Och vilka är mina bröder?"

49 Han räckte ut handen mot sina lärjungar och sade: "Här är min mor och mina bröder."

50 Den som gör min himmelske Fars vilja är min bror och min syster och min mor."

13

Liknelsen om såningsmannen

12:38 Matt 16:1f, Mark 8:11f, 1 Kor 1:22. **12:39** Jona 2:1f, Luk 11:29f. **12:39** Jonas tecken Profeten Jona återkom till de levandes värld efter tre dagar inne i fisken och var sedan ett tecken på Guds makt (se Jona bok). **12:40** tre dagar och tre nätter Uttrycket är liktydigt med tre dygn (jfr 1 Sam 30:12-13 i grundtexten). Jesu tid i graven berörde fredagsdygnet, lördagsdygnet och söndagsdygnet. **12:41** Jona 3:5.

12:42 Nineves män ... Söderns drottning Se Jona 3, 1 Kung 10, 2 Krön 9. **12:43** Luk 11:24f. **12:45** 2 Petr 2:20. **12:46** Matt 13:55, Mark 3:31f, Luk 8:19f. **12:50** Joh 15:14.

¹ Samma dag gick Jesus hemifrån och satte sig vid sjön.

² Då samlades så mycket folk hos honom att han steg i en båt och satt i den medan allt folket stod på stranden.

³ Och han talade till dem i många liknelser. Han sade:

"En såningsman gick ut för att så.

⁴ När han sådde föll en del vid vägen, och fåglarna kom och åt upp det.

⁵ En del föll på stenig mark där det inte hade mycket mylla, och det kom upp snabbt eftersom det inte hade djup jord.

⁶ Men när solen steg sveddes det, och eftersom det saknade rot vissnade det bort.

⁷ En del föll bland tistlar, och tistlarna sköt upp och kvävde det.

⁸ Men en del föll i god jord och gav skörd, hundrafalt och sextiofalt och trettiofalt.

⁹ Hör, du som har öron!"

Endast liknelser åt folket

¹⁰ Lärjungarna kom fram och frågade Jesus: "Varför talar du till dem i liknelser?"

¹¹ Han svarade dem: "Ni har fått lära känna himmelrikets hemligheter, men de har inte fått det.

¹² Den som har ska få, och det i överflöd. Men den som inte har ska bli fräntagen också det han har.

¹³ Därför talar jag till dem i liknelser, för de ser utan att se och hör utan att höra eller förstå.

¹⁴ För dem uppfylls Jesajas profetia:

*Ni ska höra och höra
men inte förstå,
och ni ska se och se
men ändå inte se,*

¹⁵ *för detta folks hjärta*

är förhärdat.

*De hör illa med sina öron
och de sluter sina ögon,*

så att de inte ser med sina ögon

eller hör med sina öron

eller förstår med hjärtat

och vänder om så att

jag får bota dem.

¹⁶ Men saliga är era ögon som ser och era öron som hör.

13:3 Mark 4:3f, Luk 8:5f. **13:8** hundrafalt En övernaturligt rik skörd (jfr 1 Mos 26:12). I förmodern tid har svenska skördar normalt gett mindre än tiofalt jämfört med utsädet. **13:9** Matt 11:15. **13:10** Mark 4:10f, Luk 8:9f. **13:12**

Matt 25:29, Mark 4:25, Luk 8:18, 19:26. **13:14** Joh 12:40, Apg 28:25f. **13:14** Jes 6:9f.

13:16 Matt 16:17, Luk 10:23f.

17 Jag säger er sanningen: Många profeter och rättfärdiga längtade efter att få se det ni ser, men fick inte se det, och höra det ni hör, men fick inte höra det.

Liknelsens innebörd

18 Så hör nu vad som menas med liknelsen om såningsmannen.

19 När någon hör ordet om riket men inte förstår det, kommer den onde och rycker bort det som såddes i hans hjärta. Detta är sådden vid vägen.

20 Det som såddes på stenig mark är den som hör ordet och genast tar emot det med glädje,

21 men han har ingen rot inom sig utan tror bara för en tid. När han möter lidande eller förföljelse för ordets skull så kommer han genast på fall.

22 Det som såddes bland tistlar är den som hör ordet, men världsliga bekymmer och bedräglig rikedom kväver ordet så att det blir utan frukt.

23 Men det som såddes i god jord är den som hör ordet och förstår och bär frukt, hundrafalt och sextiofalt och trettiofalt."

Liknelsen om ogräset

24 Han lade fram en annan liknelse för dem: "Himmelriket är som en man som sådde god säd i sin åker.

25 Men medan folket sov, kom hans fiende och sådde ogräs mitt bland vetet och gick sedan sin väg.

26 När säden växte upp och gick i ax, visade sig också ogräset.

27 Då gick tjänarna till sin herre och sade: Herre, visst sådde du god säd i din åker? Varifrån kommer då ogräset?

28 Han svarade: Detta har en fiende gjort. Tjänarna frågade honom: Vill du att vi ska gå och samla ihop det?

29 Nej, svarade han, då kan ni rycka upp vetet samtidigt som ni rensar ut ogräset.

30 Låt båda växa tillsammans fram till skörden. När skördetiden är inne, ska jag säga till skördemännen: Samla först ihop ogräset och bind det i knippen för att brännas. Men vetet ska ni samla in i min lada."

Liknelsen om senapskornet

31 Han lade fram en annan liknelse för dem: "Himmelriket är som ett senapskorn som en man tar och sår i sin åker.

32 Det är minst av alla frön, men när det har växt upp är det störst av alla köksväxter och blir ett träd, så att himlens fåglar kommer och bygger bo bland grenarna."

13:18 Mark 4:14f, Luk 8:11f. **13:22** 1 Tim 6:9. **13:30** Matt 3:12. **13:31** Mark 4:31f, Luk 13:18f. **13:31** senapskorn Det minsta (1-2 mm) av alla frön som såddes av jordbrukare i Israels land. Senapsplantan (*brassica nigra*) kan fullvuxen nå en höjd av nästan tre meter. **13:32** Hes 17:23.

Liknelsen om surdegen

33 Ännu en liknelse gav han dem: "Himmelriket är som en surdeg, som en kvinna tar och blandar in i tre mått mjöl tills alltsammans blir syrat."

34 Allt detta talade Jesus till folket i liknelser. Han talade bara i liknelser till dem,

35 för att det skulle uppfyllas som var sagt genom profeten: *Jag vill öppna min mun för att tala i liknelser, förkunna vad som varit dolt sedan världens skapelse.*

Jesus förklarar liknelsen om ogräset

36 Sedan lämnade Jesus folket och gick hem. Hans lärjungar kom då fram till honom och sade: "Förklara liknelsen om ogräset i åkern för oss."

37 Han svarade: "Den som sår den goda säden är Människosonen.

38 Åkern är världen. Den goda säden är rikets barn, ogräset är den ondes barn.

39 Fienden som sådde det är djävulen. Skörden är tidens slut, och skördemännen är änglar.

40 Som när ogräset samlas ihop och bränns upp i eld ska det bli vid tidens slut.

41 Människosonen ska sända ut sina änglar, och de ska samla ihop ur hans rike allt som förleder och alla som gör orätt

42 och kasta dem i den brinnande ugnen. Där ska man gråta och gnissla tänder.

43 Då ska de rättfärdiga lysa som solen i sin Fars rike. Hör, du som har öron!

Liknelsen om skatten och pärlan

44 Himmelriket är som en skatt som ligger gömd i en åker. En man finner den och gömmer den igen, och i sin glädje går han och säljer allt han äger och köper den åkern.

45 Himmelriket är också som en köpman som sökte efter fina pärlor.

46 När han fann en mycket dyrbar pärla gick han och sålde allt han ägde och köpte den.

Liknelsen om fisknätet

47 Himmelriket är också som ett nät som kastas i sjön och fångar fisk av alla de slag.

13:33 Luk 13:20f. 13:33 tre mått Grek. sáton eller seamått (se 1 Mos 18:6). Tre seamått motsvarade ca 36 liter mjöl. 13:35 Ps 78:2. 13:38 Joh 8:44, Apg 13:10, 1 Joh 3:8. 13:39 Joel 3:18, Upp 14:15. 13:42 Matt 8:12. 13:43 Dan 12:3, 1 Kor 15:40f. 13:44 Fil 3:7. 13:47 Matt 22:9f.

48 När det blir fullt drar man upp det på stranden och sätter sig och samlar de goda fiskarna i kärl, men de dåliga kastar man bort.

49 Så ska det bli vid tidens slut. Änglarna ska gå ut och skilja de onda från de rättfärdiga

50 och kasta dem i den brinnande ugnen. Där ska man gråta och gnissla tänder.

51 Har ni förstått allt detta?" De svarade honom: "Ja."

52 Då sade han till dem: "Därför är varje skriftlärd som har blivit en himmelrikets lärjunge som en husbonde som ur sitt förråd hämtar fram både nytt och gammalt."

Jesus avvisas i Nasaret

53 När Jesus hade avslutat dessa liknelser gick han därifrån.

54 Han kom till sin hemstad och undervisade dem i deras synagoga, och de blev häpna och sade: "Var får han den visheten och kraftgärningarna ifrån?"

55 Är det inte snickarens son? Heter inte hans mor Maria och hans bröder Jakob och Josef och Simon och Judas?

56 Och bor inte alla hans systrar här hos oss? Så varifrån får han allt detta?"

57 Och de tog anstöt av honom. Men Jesus sade till dem: "En profet föraktas inte utom i sin hemstad och i sin egen familj."

58 Och han gjorde inte många kraftgärningar där, eftersom de inte trodde på honom.

14

Johannes Döparens död

1 Vid den tiden fick landsfursten Herodes höra ryktet om Jesus,

2 och han sade till sina tjänare: "Det är Johannes Döparen. Han har uppstått från de döda, och det är därför dessa krafter verkar i honom."

13:49 Matt 25:32.

13:54 Matt 7:28, Mark 6:1f, Luk 4:16.

13:55 Joh 6:42.

13:55 Jakob Halvbror till Jesus, troligen troende först efter uppståndelsen (Joh 7:5, 1 Kor 15:7). Han blev sedan ledare för församlingen i Jerusalem (Apg 15:13) och författare till Jakobsbrevet. **13:55** Judas Annan halvbror till Jesus, längre fram en kristen ledare och författare till Judasbrevet. **13:56** alla hans systrar Enligt senare fornkyrklig tradition hette två systrar Maria och Salome. **13:57** Luk 2:34, Joh 4:44. **14:1** Mark 6:14f, Luk 9:7f. **14:1** landsfursten Herodes Herodes Antipas var son till Herodes den store (Matt 2:1) och "tetrark" över Galileen och Perea. Han hade sin huvudstad i Tzippori nära Nasaret men höll Johannes fängslad i fästningen Makerus vid Döda havet. Jesus kallar honom "räven" (Luk 13:32). Han avsattes av kejsar Caligula år 39 och dog i Lyon.

³ Herodes hade nämligen låtit gripa och binda Johannes och sätta honom i fängelse på grund av Herodias, hustru till hans bror Filippus.

⁴ Johannes hade sagt till Herodes: "Det är inte tillåtet för dig att ha henne."

⁵ Herodes ville döda honom, men han var rädd för folket eftersom de ansåg att Johannes var en profet.

⁶ Så kom Herodes födelsedag. Herodias dotter dansade inför gästerna, och Herodes blev så förtjust

⁷ att han lovade med ed att han skulle ge henne vad hon än bad om.

⁸ Hon uppmanades då av sin mor att säga: "Ge mig Johannes Döparens huvud här på ett fat!"

⁹ Kungen blev bedrövad, men för edens och gästernas skull befallde han att hon skulle få det.

¹⁰ Han lät halshugga Johannes i fängelset.

¹¹ Johannes huvud bars in på ett fat och gavs åt flickan, och hon bar det till sin mor.

¹² Johannes lärjungar kom och hämtade den döda kroppen och begravde den. Sedan gick de och berättade det för Jesus.

Jesus mättar fem tusen

¹³ När Jesus hörde detta, drog han sig undan därifrån med båt till en öde plats där de kunde vara för sig själva. Men folket fick höra det och följde efter honom till fots från städerna.

¹⁴ När han steg ur båten såg han en stor skara människor, och han förbarmade sig över dem och botade de sjuka bland dem.

¹⁵ På kvällen kom lärjungarna till honom och sade: "Platsen här är ödslig och timmen är redan sen. Skicka i väg folket så att de kan gå bort till byarna och köpa sig mat."

¹⁶ Jesus sade till dem: "De behöver inte gå härifrån. Ge ni dem att äta."

¹⁷ De svarade: "Vi har inget annat här än fem bröd och två fiskar."

¹⁸ Han sade: "Hämta dem hit till mig."

¹⁹ Sedan befallde han folket att slå sig ner i gräset. Han tog de fem bröden och de två fiskarna, såg upp mot himlen, tackade Gud, bröt bröden och gav dem till lärjungarna, och de gav dem till folket.

14:3 Matt 4:12, Mark 6:17f, Luk 3:19f. **14:3** Herodias var brorsdotter till Herodes Antipas och dessutom gift med hans andre halvbror Filippus. Hennes skandalösa relation med Herodes drog landet i krig med nabateerna. **14:4** inte tillåtet enligt Mose lag (3 Mos 18:16). **14:5** Matt 21:26, Luk 20:6. **14:13** Mark 6:30f, Luk 9:10f, Joh 6:1f. **14:15** Matt 15:32f. **14:19** tackade Gud Den judiska bordsbönen som troligen användes redan på Jesu tid lyder än idag: "Lovad är du, Herre vår Gud, världens Kung som frambringar bröd ur jorden" (jfr Ps 104:14).

²⁰ Alla åt och blev mätta, och man plockade tolv korgar fulla med bitarna som blivit över.

²¹ De som hade ätit var omkring fem tusen män, förutom kvinnor och barn.

Jesus går på vattnet

²² Strax därefter befallde han lärjungarna att stiga i båten och fara i förväg över till andra sidan sjön, medan han själv sände i väg folket.

²³ När han hade skickat i väg dem, gick han upp på berget för att få vara för sig själv och be.

När det blev kväll var han ensam där.

²⁴ Båten var redan långt från land och hårt ansatt av vågorna, eftersom de hade motvind.

²⁵ Mot slutet av natten kom Jesus till dem, gående på sjön.

²⁶ När lärjungarna fick se honom gå på sjön, blev de förskräckta och sade: "Det är ett spöke!" Och de skrek av rädsla.

²⁷ Men genast sade Jesus till dem: "Var lugna! Det *Är Jag*. Var inte rädda."

²⁸ Petrus svarade: "Herre, om det är du, så befall mig att komma till dig på vattnet."

²⁹ Han sade: "Kom!" Petrus steg ur båten och gick på vattnet fram till Jesus.

³⁰ Men när han såg hur stark vinden var, blev han rädd. Han började sjunka och ropade: "Herre, rädda mig!"

³¹ Genast räckte Jesus ut handen och grep tag i honom och sade: "Så lite tro du har! Varför tvivlade du?"

³² De steg i båten och vinden lade sig.

³³ Och de som var i båten tillbad honom och sade: "Du är verkligen Guds Son!"

Sjuka förs till Jesus

³⁴ När de hade kommit över sjön lade de till i trakten av Gennesaret.

³⁵ Männerna på platsen kände igen honom och sände ut bud i hela området, och man förde till honom alla som var sjuka

³⁶ och bad honom att de bara skulle få röra vid hörntofsen på hans mantel. Och alla som rörde vid honom blev botade.

15

Guds ord eller de äldstes stadgar

14:22 Mark 6:45f, Joh 6:16f. **14:23** Luk 6:12. **14:24** långt Ordagrant "många stadier" (längdmått om 190 meter). **14:25** Mot slutet av natten Ordagrant: "vid fjärde nattvåkten", nattens sista fjärdedel. **14:27** Det *Är Jag* Ordagrant: "*Jag Är*" (en anspelning på Guds namn JHVH, jfr Joh 8:24 med not). **14:30** Matt 8:25f. **14:33** Matt 16:16, 27:54, Mark 15:39, Joh 1:49. **14:36** Luk 6:19.

1 Sedan kom några fariseer och skrifflärda från Jerusalem fram till Jesus och frågade:

2 "Varför bryter dina lärjungar mot de äldstes stadgar? De tvättar inte händerna innan de äter."

3 Han svarade dem: "Varför bryter ni själva mot Guds bud för era stadgars skull?"

4 Gud har sagt: *Hedra din far och din mor*, och: *Den som förbannar sin far eller mor ska straffas med döden.*

5 Men ni påstår att om någon säger till sin far eller mor: Det du kunde fått som hjälp av mig låter jag i stället bli en tempelgåva,

6 då ska han inte hedra sin far eller mor. Ni upphäver Guds ord för era stadgars skull.

7 Hycklare! Jesaja profeterade rätt om er:

8 *Detta folk ärar mig med sina läppar, men deras hjärtan är långt ifrån mig.*

9 *Deras vördnad för mig är meningslös, för lärorna de lär ut är människobud.*"

10 Sedan kallade han till sig folket och sade till dem: "Lyssna och förstå!

11 Det som går in i munnen gör inte människan oren. Det är det som kommer ut ur munnen som gör henne oren."

12 Lärjungarna gick då fram till honom och sade: "Vet du att fariseerna tog illa upp när de hörde det du sade?"

13 Jesus svarade: "Varje planta som min himmelske Far inte har planterat ska ryckas upp med roten.

14 Låt dem vara. De är blinda ledare för blinda. Och om en blind leder en blind, så faller båda i gropen."

15 Petrus sade då till honom: "Förklara liknelsen för oss."

16 Jesus sade: "Förstår ni fortfarande inte?"

17 Inser ni inte att allt som går in i munnen hamnar i magen och kommer ut på avträdet?

18 Men det som går ut ur munnen kommer från hjärtat, och det gör människan oren.

15:1 Mark 7:1f. **15:2** Luk 11:38. **15:2** de äldstes stadgar Tolkning och tillämpning av Mose lag som hade växt fram bland de skrifflärda efter den babyloniska fångenskapen. Fariseerna betraktade dem som lika bindande som Guds lag i Skriften, medan både saddukeerna och Jesus såg dem som enbart människors bud. **15:2** äter Ordagrant: "äter bröd", ett vanligt hebreiskt uttryck för en hel måltid (jfr t ex 1 Mos 31:54, 43:25). **15:4** 2 Mos 20:12, 21:17. **15:4** 2 Mos 20:12, 21:17. **15:5** tempelgåva Egendom kunde förklaras invigd åt Gud (hebr. korbán, jfr Mark 7:11). Därmed hade man enligt de äldstes stadgar löst sig från förpliktelsen att hjälpa sina föräldrar. **15:8** Jes 29:13. **15:9** Jes 29:13. **15:10** Mark 7:14f. **15:11** 1 Tim 4:4. **15:14** Matt 23:16, Luk 6:39, Rom 2:19. **15:14** för blinda Orden saknas i vissa handskrifter. **15:15** Matt 13:36.

19 För från hjärtat kommer onda tankar, mord, äktenskapsbrott, sexuell omoral, stöld, falskt vittnesbörd och hädelser.

20 Sådant gör människan oren. Men att äta utan att tvätta händerna gör inte människan oren."

En kanaaneisk kvinnas tro

21 Jesus lämnade platsen och drog sig undan till området runt Tyrus och Sidon.

22 Då kom en kanaaneisk kvinna från den trakten och ropade: "Herre, Davids Son, förbarma dig över mig! Min dotter är svårt besatt."

23 Men han svarade henne inte med ett ord.

Då gick hans lärjungar fram och bad honom: "Skicka i väg henne! Hon går ju bakom oss och ropar."

24 Han svarade: "Jag är inte sänd till andra än de förlorade fåren av Israels hus."

25 Men hon kom och föll ner för honom och sade: "Herre, hjälp mig!"

26 Han svarade: "Det är inte rätt att ta brödet från barnen och kasta det åt hundarna."

27 Hon sade: "Jo, Herre, för också hundarna äter smulorna som faller från deras herrars bord."

28 Då svarade Jesus henne: "Kvinna, din tro är stor. Det ska ske för dig som du vill." Och från den stunden var hennes dotter botad.

Jesus botar sjuka

29 Jesus gick därifrån och vandrade längs Galileiska sjön, och sedan gick han upp på berget och satte sig där.

30 Mycket folk kom till honom, och de hade med sig lama, blinda, halta, stumma och många andra som de lade ner vid hans fötter, och han botade dem.

31 Och folket förundrades när de såg stumma tala, halta bli friska, lama gå och blinda se. Och de prisade Israels Gud.

Jesus mättar fyra tusen män

32 Jesus kallade till sig sina lärjungar och sade: "Jag lider med folket. Nu har de varit hos mig i tre dagar, och de har inget att äta. Jag vill inte skicka hem dem hungriga, för de kan bli utmattade på vägen."

33 Lärjungarna frågade honom: "Varifrån ska vi här i ödemarken få så mycket bröd att vi kan mätta så många?"

15:21 Mark 7:21f. **15:22** kanaaneisk Gammaltestamentligt namn för regionens icke-judar. Kvinnan kom från det hedniska Fenicien (dagens Libanon), som hörde till den romerska provinsen Syrien (jfr Mark 7:26). **15:24** Matt 10:5f, Apg 13:46.

15:28 Matt 8:10, 13. **15:29** Mark 7:31f. **15:30** Matt 11:5. **15:30** halta Grek. kylloús, skadade eller missbildade i fötter eller händer (även i vers 31). **15:32** Matt 14:14f, Mark 6:35f, 8:1f, Luk 9:12f, Joh 6:5f.

³⁴ Jesus sade till dem: "Hur många bröd har ni?" De svarade: "Sju, och några små fiskar."

³⁵ Då sade han åt folket att slå sig ner på marken.

³⁶ Han tog de sju bröden och fiskarna, tackade Gud, bröt bröden och gav åt lärjungarna, och lärjungarna gav åt folket.

³⁷ Alla åt och blev mätta, och man plockade upp bitarna som blivit över, sju korgar fulla.

³⁸ De som hade ätit var fyra tusen män, förutom kvinnor och barn.

³⁹ Sedan sände han i väg folket, steg i båten och for över till Magadans område.

16

Jonas tecken

¹ Fariseerna och saddukeerna kom fram och ville pröva Jesus och bad honom visa dem ett tecken från himlen.

² Men han svarade dem: "På kvällen säger ni: Det blir vackert väder, för himlen är röd.

³ Och på morgonen: I dag blir det oväder, för himlen är röd och mulen. Himlens utseende förstår ni att tyda, men tidernas tecken kan ni inte tyda.

⁴ Ett ont och trolöst släkte söker ett tecken, men det ska inte få något annat tecken än Jonas tecken." Och han lämnade dem och gick sin väg.

Fariseernas och saddukeernas surdeg

⁵ När lärjungarna kom över till andra sidan sjön hade de glömt att ta med sig bröd.

⁶ Jesus sade till dem: "Akta er för fariseernas och saddukeernas surdeg!"

⁷ De sade till varandra: "Vi fick inte med oss något bröd."

⁸ Jesus märkte det och frågade: "Varför säger ni till varandra att ni inte har något bröd? Så lite tro ni har!"

⁹ Förstår ni fortfarande inte? Kommer ni inte ihåg de fem bröden till de fem tusen och hur många korgar ni fick?

¹⁰ Eller de sju bröden till de fyra tusen och hur många korgar ni fick?

¹¹ Varför förstår ni inte att det inte var bröd jag talade om? Akta er för fariseernas och saddukeernas surdeg."

15:39 Magadans område Andra handskrifter: "Magdalias område" (sjöns nordvästra kust). **16:1** Matt 12:38f, Mark 8:11f. **16:2** Luk 12:54f. **16:2** svarade dem Resten av vers 2 och 3 saknas i vissa handskrifter (citatet börjar då med vers 4). **16:4** Jonas tecken Profeten Jona återkom till de levandes värld efter tre dagar i fiskens buk och var sedan ett tecken på Guds makt (se Jona bok samt Matt 12:40). **16:5** Mark 8:13f. **16:6** Luk 12:1. **16:9** Matt 14:17f, Mark 6:41f, Luk 9:13f, Joh 6:9. **16:10** Matt 15:34.

12 Då förstod de att han inte talade om att akta sig för surdeg i bröd, utan för fariseernas och saddukeernas lära.

Petrus bekännelse

13 När Jesus kom till trakten av Caesarea Filippi, frågade han sina lärjungar: "Vem säger människorna att Människosonen är?"

14 De svarade: "Vissa säger Johannes Döparen, andra Elia och andra Jeremia eller någon av profeterna."

15 Han sade till dem: "Och ni? Vem säger ni att jag är?"

16 Simon Petrus svarade: "Du är Messias, den levande Gudens Son."

17 Jesus sade till honom: "Salig är du, Simon, Jonas son, för det är inte kött och blod som har uppenbarat det för dig, utan min Far i himlen.

18 Och jag säger dig: Du är Petrus, och på denna klippa ska jag bygga min församling, och helvetets portar ska inte få makt över den.

19 Jag ska ge dig himmelrikets nycklar. Allt som du binder på jorden ska vara bundet i himlen, och allt som du löser på jorden ska vara löst i himlen."

20 Sedan befallde han lärjungarna att inte berätta för någon att han var Messias.

Jesus talar om sitt lidande

21 Från den tiden började Jesus förklara för sina lärjungar att han måste gå till Jerusalem och lida mycket genom de äldste och översteprästererna och de skriftlärda, och att han måste bli dödad och på tredje dagen uppväckt.

22 Då tog Petrus honom åt sidan och började tillrättvisa honom: "Gud bevara dig, Herre! Det där ska aldrig hända dig."

23 Men Jesus vände sig om och sade till Petrus: "Gå bort från mig, Satan! Du vill få mig på fall, för dina tankar är inte Guds utan människors."

I Jesu efterföljd

24 Jesus sade till sina lärjungar: "Om någon vill följa mig, ska han förneka sig själv och ta sitt kors och följa mig.

16:13 Mark 8:27f, Luk 9:18f.

16:14 Matt 14:2, 17:10.

16:16 Joh 6:69, 11:27.

16:17 1 Kor 2:10, Gal 1:15f.

16:18 Petrus ... klippa Grek. pétros betyder "en

sten", medan pétra betyder "klippa". Den fasta klippan är i GT en bild för Herren (5 Mos 32:4, Ps 18:3) och i NT för Kristus (1 Kor 10:4, 1 Petr 2:8, jfr Matt 7:24, 1 Kor 3:11 och Ef 2:20). **16:18** helvetet Grek. Hades. Annan översättning: "dödsriket" (jfr Upp 20:13-14).

16:19 Jes 22:22.

16:19 himmelrikets nycklar Fullmakten att "lösa"

och "binda" ges i 18:15f till hela församlingen. Rabbinerna använde orden om att förklara något tillåtet eller förbjudet (jfr dock Joh 20:23). **16:20** Matt 17:9, Mark 9:9.

16:21 Matt 17:22f, 20:17f, Mark 8:31f, Luk 9:22f.

16:23 Matt 4:10.

16:23 från

mig Ordagrant: "bakom mig" (dvs ur min åsyn).

16:24 Matt 10:38f, Mark 8:34f,

Luk 9:23f, 14:27.

²⁵ Den som vill rädda sitt liv ska mista det, men den som mister sitt liv för min skull ska vinna det.

²⁶ För vad hjälper det en människa om hon vinner hela världen men förlorar sin själ? Eller vad kan en människa ge till lösen för sin själ?

²⁷ Människosonen ska komma i sin Fars härlighet med sina änglar, och då ska han löna var och en efter hans gärningar.

Jesus visar sin härlighet

²⁸ Jag säger er sanningen: Några av dem som står här ska inte smaka döden förrän de fått se Människosonen komma i sitt rike."

17

¹ Sex dagar därefter tog Jesus med sig Petrus, Jakob och hans bror Johannes och förde dem upp på ett högt berg där de var ensamma.

² Då förvandlades han inför dem: hans ansikte lyste som solen, och hans kläder blev vita som ljuset.

³ Och Mose och Elia visade sig för dem och samtalade med honom.

⁴ Petrus sade till Jesus: "Herre, det är gott för oss att vara här. Om du vill ska jag göra tre hyddor här: en åt dig, en åt Mose och en åt Elia."

⁵ Medan han ännu talade kom ett lysande moln och sänkte sig över dem. Och en röst ur molnet sade: "Han är min älskade Son. I honom har jag min glädje. Lyssna till honom!"

⁶ När lärjungarna hörde det, föll de skräckslagna ner på sina ansikten.

⁷ Men Jesus gick fram och rörde vid dem och sade: "Res er upp och var inte rädda!"

⁸ Och när de lyfte blicken, såg de ingen annan än Jesus.

⁹ På väg ner från berget befallde Jesus dem: "Berätta inte för någon vad ni sett förrän Människosonen har uppstått från de döda."

¹⁰ Lärjungarna frågade honom: "Varför säger då de skriftlärdade att Elia först måste komma?"

¹¹ Han svarade: "Elia ska komma och återupprätta allt.

16:25 Luk 17:33, Joh 12:25. **16:27** Ps 62:13, Matt 25:31, Rom 2:6. **16:28** se Människosonen komma i sitt rike på förklaringsberget sex dagar senare (Matt 17:1f).

17:1 Mark 9:2f, Luk 9:28f, 2 Petr 1:16f. **17:1** ett högt berg Troligen Hermon i närheten av Caesarea Filippi (jfr 16:13). Traditionen har även föreslagit Tabor nära Nasaret (Ps 89:13). **17:2** Upp 1:16. **17:4** gott för oss att vara här Annan

översättning: "gott att vi är här". **17:5** Se Matt 3:17, 5 Mos 18:15. **17:9** Matt 16:20, Mark 9:9f. **17:10** Elia först måste komma Enligt Mal 4:5f ska Elia omvända folket

inför Messias ankomst. Jesus förklarar att profetian är uppfylld genom Johannes Döparen (jfr Matt 11:14, Luk 1:17).

12 Men jag säger er: Elia har redan kommit, och de kände inte igen honom utan gjorde med honom som de ville. På samma sätt ska också Människosonen lida genom dem."

13 Då förstod lärjungarna att han talade till dem om Johannes Döparen.

Jesus botar en månadssjuk pojke

14 När de sedan kom tillbaka till folket, gick en man fram till Jesus och föll på knä för honom

15 och sade: "Herre, förbarma dig över min son! Han är månadssjuk och svårt plågad. Ofta faller han i elden och ofta i vattnet.

16 Jag tog honom till dina lärjungar, men de kunde inte bota honom."

17 Jesus svarade: "Detta fördärvade släkte som inte vill tro! Hur länge ska jag vara hos er? Hur länge ska jag stå ut med er? Hämta hit honom till mig."

18 Och Jesus talade strängt till den onda anden, och den for ut ur honom. Från den stunden var pojken botad.

19 När lärjungarna hade blivit ensamma med Jesus, kom de fram och frågade: "Varför kunde inte vi driva ut den?"

20 Han svarade: "Därför att ni har så lite tro. Jag säger er sanningen: Om ni har tro, bara som ett senapskorn, ska ni säga till det här berget: Flytta dig dit bort, och det kommer att flytta sig. Ingenting kommer att vara omöjligt för er."

Jesus talar igen om sitt lidande

22 När de var samlade i Galileen sade Jesus till dem: "Människosonen ska utlämnas i människors händer,

23 och de ska döda honom. Men på tredje dagen ska han uppstå." Då blev de djupt bedrövade.

Tempelskatten

24 När de sedan var framme i Kapernaum, kom de som samlade in tempelskatten fram till Petrus och frågade: "Betalar inte er mästare tempelskatt?"

25 "Jodå", svarade han.

17:12 Matt 11:14, Luk 1:17. **17:14** Mark 9:17f, Luk 9:38f. **17:15** månadssjuk Någon som led av epilepsi eller andra liknande återkommande anfall.

17:17 5 Mos 32:5. **17:18** till den onda anden, och den Annan översättning: "till pojken, och den onda anden". **17:19** Mark 9:28f. **17:20** Matt 21:21, Mark 11:23, Luk 17:6. **17:20** En del handskrifter tillägger (vers 21): "Men den sorten drivs bara ut genom bön och fasta" (jfr Mark 9:29). **17:22** Matt 16:21, 20:18f, Mark 9:30f, Luk 9:43f. **17:24** 2 Mos 30:13. **17:24** tempelskatten uppgick till en halv sikel eller två denarer per person (2 Mos 30:13f). Den romerska denaren motsvarade en enkel arbetares dagslön (Matt 20:2). **17:25** Matt 22:21, Rom 13:7.

När Petrus kom hem var det Jesus som frågade först: "Vad tror du, Simon? Från vilka tar jordens kungar upp tull och skatt? Från sina söner eller från andra?"

²⁶ Han svarade: "Från andra." Då sade Jesus till honom: "Alltså är sönerna fria.

²⁷ Men vi ska inte stöta oss med dem, så gå ner till sjön och kasta ut en krok. Ta sedan den första fisken du får upp och öppna munnen på den. Då hittar du ett silvermynt. Ta det och ge till dem för mig och dig."

18

Vem är den störste i himmelriket?

¹ I samma stund kom lärjungarna fram till Jesus och frågade: "Vem är störst i himmelriket?"

² Då kallade han till sig ett barn och ställde det mitt ibland dem

³ och sade: "Jag säger er sanningen: Om ni inte omvänder er och blir som barnen kommer ni inte in i himmelriket.

⁴ Den som ödmjukar sig som det här barnet, han är den störste i himmelriket.

⁵ Och den som tar emot ett sådant barn i mitt namn tar emot mig.

Frestelser och förförelser

⁶ Men den som förleder en av dessa små som tror på mig, för honom hade det varit bättre att få en kvarnsten hängd om halsen och bli sänkt i havets djup.

⁷ Ve över världen som förför! Förförelser måste komma, men ve den människa genom vilken förförelsen kommer.

⁸ Om din hand eller din fot förleder dig till synd, så hugg av den och kasta den ifrån dig! Det är bättre för dig att gå in i livet stympad eller halt än att ha båda händerna och båda fötterna kvar och kastas i den eviga elden.

⁹ Och om ditt öga förleder dig till synd, så riv ut det och kasta det ifrån dig! Det är bättre för dig att gå in i livet enögd än att ha båda ögonen kvar och kastas i det brinnande Gehenna.

¹⁰ Se till att ni inte föraktar någon enda av dessa små. Jag säger er att deras änglar i himlen alltid ser min himmelske Fars ansikte.

Liknelsen om det förlorade fåret

17:27 silvermynt Grek. statér, motsvarande en sikel eller fyra denarer. **18:1** Mark 9:33f, Luk 9:46f. **18:3** Matt 9:14, Mark 9:15, Luk 18:17, 1 Kor 14:20. **18:5** Matt 10:40. **18:6** Mark 9:42, Luk 17:1f. **18:8** Matt 5:29f, Mark 9:43f, Kol 3:5.

18:10 En del handskrifter tillägger: "Människosonen har kommit för att frälsa det som var förlorat" (vers 11, jfr Luk 19:10).

12 Vad tror ni? Om någon har hundra får och ett av dem kommer bort, lämnar han då inte de nittionio i bergen och går ut och letar efter det som gick vilse?

13 Och om han finner det, jag säger er sanningen: Han gläder sig mer över det fåret än över de nittionio som aldrig gick vilse.

14 På samma sätt är det inte er himmelske Fars vilja att någon enda av dessa små ska gå förlorad.

Om en broder syndar

15 Om din broder har syndat, så gå och ställ honom till svars enskilt, er emellan. Lyssnar han på dig så har du vunnit din broder.

16 Men om han inte lyssnar, ta då med dig en eller två andra, för att *varje sak ska avgöras efter två eller tre vittens ord*.

17 Lyssnar han inte till dem, så säg det till församlingen. Och lyssnar han inte heller till församlingen, då ska han vara för dig som en hedning och tullindrivare.

18 Jag säger er sanningen: Allt som ni binder på jorden ska vara bundet i himlen, och allt som ni löser på jorden ska vara löst i himlen.

19 Vidare säger jag er: Om två av er här på jorden kommer överens om att be om något, vad det än är, så ska de få det av min Far i himlen.

20 För där två eller tre är samlade i mitt namn, där är jag mitt ibland dem."

Den obarmhärtige tjänaren

21 Då kom Petrus fram och frågade Jesus: "Herre, hur många gånger ska min broder kunna synda mot mig och få min förlåtelse? Upp till sju gånger?"

22 Jesus sade till honom: "Jag säger dig: Inte sju gånger utan sjuttio gånger sju.

23 Därför är himmelriket som en kung som ville ha redovisning av sina tjänare.

24 När han började granskningen, förde man fram till honom en som var skyldig tio tusen talenter.

18:12 Luk 15:4f. **18:15** 3 Mos 19:17, Luk 17:3, Gal 6:1, Jak 5:19f. **18:15** syndat Andra handskrifter: "syndat mot dig". I ena fallet tycks det handla om allvarlig, offentlig synd (jfr 1 Tim 5:20), i det andra om enskild synd (jfr Gal 6:1).

18:16 Joh 8:17, 2 Kor 13:1, 1 Tim 5:19. **18:16** 5 Mos 19:15. **18:17** Rom 16:17, 1 Kor 5:11, 2 Tess 3:14, 2 Joh 10. **18:18** Matt 16:19, Joh 20:23. **18:19** Matt 21:22, Mark 11:24, 1 Joh 5:14. **18:20** Matt 20:20. **18:21** Luk 17:3f. **18:22** Luk 17:4.

18:22 sjuttio gånger sju Annan översättning: "sjuttiosju gånger". **18:24** tio tusen talenter En ofattbart stor summa, 60 miljoner denarer eller dagslöner. Det motsvarade mer än 200 ton silver och var mångdubbelt större än kung Herodes rikedomar.

²⁵ Eftersom han inte kunde betala, befalldes hans herre att han och hans hustru och barn och allt han ägde skulle säljas för att betala skulden.

²⁶ Tjänaren föll ner för honom och vädjade: Ha tålmod med mig, så ska jag betala tillbaka allt till dig!

²⁷ Då förbarmade sig tjänarens herre över honom och lät honom gå och efterskänkte hans skuld.

²⁸ Men när tjänaren kom ut, mötte han en av sina medtjänare som var skyldig honom hundra denarer. Han tog fast honom och började strypa honom och sade: Betala vad du är skyldig!

²⁹ Hans medtjänare föll då ner och bad honom: Ha tålmod med mig, så ska jag betala dig.

³⁰ Men han ville inte, utan gick och satte honom i fängelse tills han hade betalat vad han var skyldig.

³¹ När hans medtjänare såg vad som hände, blev de mycket upprörda och gick och berättade alltsammans för sin herre.

³² Då kallade hans herre honom till sig och sade: Du usle tjänare! Hela den skulden efterskänkte jag dig, därför att du bad mig.

³³ Borde inte du ha förbarmat dig över din medtjänare, liksom jag förbarmade mig över dig?

³⁴ Och i sin vrede överlämnade hans herre honom till torterarna tills han hade betalt allt vad han var skyldig.

³⁵ Så ska också min himmelske Far göra med er, om ni inte var och en av hjärtat förlåter er broder."

19

Jesus undervisar om äktenskapet

¹ När Jesus hade avslutat detta tal, lämnade han Galileen och gick på andra sidan Jordan till Judeens område.

² Mycket folk följde honom, och han botade dem där.

³ Några fariseer kom fram till honom för att pröva honom och sade: "Får man skilja sig från sin hustru av vilken orsak som helst?"

⁴ Han svarade: "Har ni inte läst att Skaparen från början gjorde dem till man och kvinna

18:28 hundra denarer Fyra månadslöner för en enkel arbetare. **18:34** Matt 5:25f.
18:35 Matt 6:14f, Mark 11:25f. **19:1** Mark 10:1. **19:1** på andra sidan Jordan till Judeens område Den vanligaste vägen till Jerusalem gick genom Jordandalen. Annan översättning: "till Judeens område på andra sidan Jordan". **19:3** skilja sig från sin hustru av vilken orsak som helst En aktuell debattfråga på Jesu tid: det strängare Shammaipartiet godtog endast äktenskapsbrott som giltig orsak (jfr 5 Mos 24:1, Matt 5:32, 19:9), medan det mer tillåtande Hillelpartiet accepterade "vilken orsak som helst". **19:4** gjorde dem till man och kvinna Se 1 Mos 1:27.

⁵ och sade: *Därför ska en man lämna sin far och mor och hålla sig till sin hustru, och de två ska bli ett kött?*

⁶ Så är de inte längre två utan ett kött. Vad Gud har fogat samman får alltså människan inte skilja åt."

⁷ De frågade honom: "Varför har då Mose befallt att mannen ska *ge henne ett skilsmässobrev och skicka bort henne?*"

⁸ Han svarade: "Det var för att era hjärtan är så hårda som Mose tillät er att skiljas från era hustrur. Men från början var det inte så.

⁹ Jag säger er: Den som skiljer sig från sin hustru av annat skäl än sexuell synd och gifter sig med en annan, han begår äktenskapsbrott."

¹⁰ Hans lärjungar sade till honom: "Om det är så i relationen mellan mannen och hustrun, då är det bättre att inte gifta sig."

¹¹ Han svarade dem: "Alla kan inte ta emot det här ordet, utan bara de som har fått den gåvan:

¹² Det finns de som inte kan gifta sig för att de är födda sådana, och de som inte kan det för att människor har gjort dem sådana. Och det finns andra som väljer att inte gifta sig för himmelrikets skull. Den som kan förstå detta bör ta det till sig."

Jesus och barnen

¹³ Sedan bar man fram barn till Jesus för att han skulle lägga händerna på dem och be. Men lärjungarna visade bort dem.

¹⁴ Då sade Jesus: "Låt barnen komma till mig och hindra dem inte, för himmelriket tillhör sådana som de."

¹⁵ Och han lade händerna på dem och gick sedan därifrån.

Jesus och den rike unge mannen

¹⁶ En man kom fram till Jesus och frågade: "Mästare, vad ska jag göra för gott för att få evigt liv?"

¹⁷ Jesus sade till honom: "Varför frågar du mig om det goda? Det finns bara en som är god. Och vill du gå in i livet, så håll buden."

¹⁸ Han frågade honom: "Vilka?" Jesus svarade: "*Du ska inte mörda. Du ska inte begå äktenskapsbrott. Du ska inte stjäla. Du ska inte vittna falskt.*

¹⁹ *Hedra din far och mor. Och du ska älska din nästa som dig själv.*"

19:5 1 Kor 6:16, Ef 5:31. **19:5** 1 Mos 2:24. **19:6** 1 Kor 7:10f. **19:7** Matt 5:31.
19:7 5 Mos 24:1f. Skilsmässobrevet gav kvinnan rätt att gifta om sig efter skilsmässan (5 Mos 24:1f). **19:9** Luk 16:18. **19:11** 1 Kor 7:7. **19:12** inte kan gifta sig Ordagrant: "är eunucker", alltså kastrerade. Troligen ett bildligt uttryck (jfr 18:8f). **19:13** Mark 10:13f, Luk 18:15f. **19:14** Matt 18:3. **19:16** Mark 10:17f, Luk 10:25f, 18:18f. **19:18** 5 Mos 5:16f. **19:19** 3 Mos 19:18, Matt 15:4, 22:39, Rom 13:9, Gal 5:14, Jak 2:8. **19:19** 2 Mos 20:12f, 3 Mos 19:18.

20 Då sade den unge mannen till Jesus: "Allt det har jag hållit. Vad är det då jag saknar?"

21 Jesus svarade: "Vill du vara fullkomlig, gå och sälj vad du äger och ge åt de fattiga. Då kommer du att ha en skatt i himlen. Kom sedan och följ mig."

22 När den unge mannen hörde det svaret gick han bedrövad bort, för han ägde mycket.

23 Jesus sade till sina lärjungar: "Jag säger er sanningen: det är svårt för en rik att komma in i himmelriket.

24 Ja, jag säger er: det är lättare för en kamel att komma igenom ett nålsöga än för en rik att komma in i Guds rike."

25 När lärjungarna hörde det, blev de djupt bestörta och sade: "Vem kan då bli frälst?"

26 Jesus såg på dem och sade: "För människor är det omöjligt. Men för Gud är allting möjligt."

27 Då tog Petrus till orda: "Vi har lämnat allt och följt dig. Vad kommer vi att få?"

28 Jesus sade till dem: "Jag säger er sanningen: Vid pånyttfödelsen, när Människosonen sätter sig på sin härlighets tron, då ska också ni som har följt mig sitta på tolv troner och döma Israels tolv stammar.

29 Och var och en som har lämnat hus eller bröder eller systrar eller far eller mor eller barn eller åkrar för mitt namns skull, han ska få hundrafalt igen och ärva evigt liv.

30 Men många som är först ska bli sist, och många som är sist ska bli först.

20

Vingårdsarbetarnas lön

1 Himmelriket är som en husbonde som gick ut tidigt på morgonen för att leja arbetare till sin vingård.

2 Han kom överens med dem om en dagslön på en denar och skickade dem till sin vingård.

3 Vid tredje timmen gick han ut och såg några andra stå sysslösa på torget.

4 Han sade till dem: Gå till vingården, ni också! Jag ska ge er en rättvis lön.

5 Och de gick. Vid sjätte och nionde timmen gick han ut igen och gjorde likadant.

19:21 Matt 6:19f, Luk 12:33. **19:23** 1 Tim 6:9, 17. **19:26** 1 Mos 18:14, Job 42:2, Jer 32:17, Luk 1:37. **19:27** Mark 10:28f, Luk 18:28f. **19:28** Jes 65:17, Dan 7:9f, Matt 25:31, Luk 22:29f, Upp 21:1f. **19:29** Job 42:12f, Hebr 10:34. **19:30** Matt 20:16, Mark 10:31, Luk 13:30. **20:3** tredje timmen Räknat från gryningen. Den tredje, sjätte, nionde och elfte timmen motsvarar alltså ca kl 9, 12, 15 och 17.

⁶ Även vid elfte timmen gick han ut och fann några andra som stod där, och han sade till dem: Varför står ni här sysslolösa hela dagen?

⁷ De svarade honom: Därför att ingen har lejt oss. Han sade då till dem: Gå till vingården, ni också!

⁸ På kvällen sade vingårdens herre till sin förvaltare: Kalla på arbetarna och ge dem deras lön, men börja med de sista och sluta med de första.

⁹ De som hade blivit lejda vid elfte timmen kom då fram och fick var sin denar.

¹⁰ När sedan de första kom trodde de att de skulle få mer, men de fick också en denar.

¹¹ När de fick den, klagade de på husbonden och sade:

¹² De där som kom sist har arbetat en enda timme, och du har jämställt dem med oss som har stått ut med dagens slit och hetta.

¹³ Han svarade en av dem: Min vän, jag är inte orättvis mot dig. Var du inte överens med mig om en denar?

¹⁴ Ta det som är ditt och gå. Men jag vill ge den siste lika mycket som jag gav dig.

¹⁵ Får jag inte göra som jag vill med det som är mitt? Eller ser du med onda ögon på att jag är god?

¹⁶ Så ska de sista bli de första och de första bli de sista."

Jesus talar en tredje gång om sin död

¹⁷ När Jesus var på väg upp till Jerusalem, tog han de tolv lärjungarna åt sidan och sade till dem där på vägen:

¹⁸ "Se, vi går upp till Jerusalem, och Människosonen kommer att överlämnas till överstepräster och de skriftlärdade. De ska döma honom till döden

¹⁹ och utlämna honom åt hedningarna till att hånas och gisslas och korsfästas. Och på tredje dagen ska han uppstå."

En mors begäran

²⁰ Då kom modern till Sebedeus söner fram till Jesus tillsammans med sina söner. Hon föll på knä och ville be honom om något.

²¹ Han frågade henne: "Vad vill du?" Hon sade till honom: "Lova att mina båda söner här får sitta bredvid dig i ditt rike, den ene på din högra sida och den andre på din vänstra."

²² Jesus svarade: "Ni vet inte vad ni ber om. Kan ni dricka den bägare som jag ska dricka?" De svarade: "Det kan vi."

20:15 Rom 9:16, 21. **20:15** onda ögon Skriften framställer avunden med bilden av det onda ögat (jfr 1 Mos 4:6, 1 Sam 18:9). **20:16** Matt 19:30, Mark 10:31, Luk 13:30.

20:17 Matt 17:22f, Mark 10:32f, Luk 18:31f. **20:18** Matt 16:21, 17:22f. **20:19** Joh 18:32. **20:20** Matt 4:21, 10:2, Mark 10:35f. **20:22** Matt 26:39, 42, Joh 18:11.

20:22 dricka den bägare En bild för Guds vredesdom (jfr Jes 51:17, Jer 25:15f, Upp 16:19).

²³ Jesus sade till dem: "Ni ska få dricka min bägare. Men platserna på min högra och min vänstra sida är det inte min sak att ge bort. De ska ges åt dem som min Far har berett dem för."

²⁴ När de tio andra fick höra det, blev de upprörda över de båda bröderna.

²⁵ Men Jesus kallade dem till sig och sade: "Ni vet att folkens ledare betar sig som herrar över dem och att stormännen härskar över dem.

²⁶ Men så ska det inte vara bland er. Nej, den som vill vara störst bland er ska vara de andras tjänare,

²⁷ och den som vill vara främst bland er ska vara de andras slav.

²⁸ Så har inte heller Människosonen kommit för att bli betjänad, utan för att tjäna och ge sitt liv till lösen för många."

Jesus botar två blinda

²⁹ När de var på väg ut ur Jeriko följde mycket folk med honom.

³⁰ Två blinda satt där vid vägen, och när de fick höra att Jesus gick förbi ropade de: "Förbarma dig över oss, Herre, Davids son!"

³¹ Folket sade åt dem strängt att vara tysta, men de ropade bara ännu högre: "Förbarma dig över oss, Herre, Davids son!"

³² Jesus stannade och kallade dem till sig och frågade: "Vad vill ni att jag ska göra för er?"

³³ De svarade honom: "Herre, öppna våra ögon!"

³⁴ Då förbarmade sig Jesus och rörde vid deras ögon. Genast kunde de se, och de följde honom.

21

Jesus rider in i Jerusalem

¹ När de närmade sig Jerusalem och kom till Betfage vid Olivberget, sände Jesus i väg två lärjungar

² och sade till dem: "Gå in i byn där framför er. Där ska ni genast finna en åsna som står bunden med ett föl bredvid sig. Ta loss dem och led dem till mig.

20:24 Mark 10:41f, Luk 22:24f. **20:25** Luk 22:25f. **20:28** Joh 13:14, 1 Tim 2:6, Tit 2:14, 1 Petr 1:18f. **20:28** många En anspelning på Jes 53:12, i betydelsen alla människor. **20:29** Mark 10:46f, Luk 18:35f. **20:30** Två blinda Parallellerna i Mark 10:46f och Luk 18:35f nämner bara en av dem, Bartimeus, troligen för att han var den som talade med Jesus. **21:1** Mark 11:1f, Luk 19:29f. **21:2** Åsna ... med ett föl De övriga evangelisterna nämner endast fölet som Jesus red på. Troligen var modern en trygghet för det ovana fölet (Mark 11:2). Åsnan var fredens djur (jfr t ex Dom 5:10), till skillnad från hästen som förknippades med krig (5 Mos 20:1, Ps 33:17).

³ Och om någon säger något till er, ska ni svara: Herren behöver dem. Och han ska strax skicka i väg dem."

⁴ Detta hände för att det som var sagt genom profeten skulle uppfyllas:

⁵ *Säg till dottern Sion:*

Se, din kung kommer till dig,

ödmjuk och ridande på en åsna,

på en arbetsåsnas föl.

⁶ Lärjungarna gav sig i väg och gjorde som Jesus hade befallt dem.

⁷ De hämtade åsnan och fölet och lade sina mantlar på dem, och han satt upp.

⁸ Den stora folkmassan bredde ut sina mantlar på vägen, andra skar kvistar från träden och strödde på vägen.

⁹ Och folket, både de som gick före honom och de som följde efter, ropade: "Hosianna, Davids son! Välsignad är han som kommer i Herrens namn. Hosianna i höjden!"

¹⁰ När han drog in i Jerusalem kom hela staden i rörelse, och man frågade: "Vem är han?"

¹¹ Folket svarade: "Det är Profeten, Jesus från Nasaret i Galileen."

Jesus i templet

¹² Jesus kom in på tempelplatsen och drev ut alla som sålde och köpte där i templet. Han välte växlarnas bord och duvförsäljarnas stolar

¹³ och sade till dem: "Det står skrivet: *Mitt hus ska kallas ett bödens hus*. Men ni har gjort det till *etttrövarnäste!*"

¹⁴ På tempelplatsen kom blinda och lama fram till honom, och han botade dem.

¹⁵ När översteprästerna och de skriftlärdade såg de under han gjorde och barnen som ropade i templet: "Hosianna, Davids son!", blev de upprörda

21:3 Och han ska strax skicka i väg dem Syftar antingen på ägaren, som släpper åsnorna, eller på Herrens löfte att sända tillbaka dem (jfr Mark 11:3). **21:5**

Sak 9:9. "Dottern Sion" var en bild för Jerusalem och dess folk (jfr t ex Mika 4:8).

21:6 Mark 11:4f, Luk 19:32f. **21:7** Joh 12:12f. **21:8** 2 Kung 9:13. **21:9**

Matt 23:39, Luk 19:38. **21:9** Hosianna Hebr. "Fräls!" (Ps 118:25), ett bönerop

som med tiden blev ett liturgiskt hyllningsrop. **21:11** Matt 21:46. **21:11**

Profeten Se not till Joh 1:21. **21:12** 5 Mos 14:24f, Mark 11:15f, Luk 19:45f, Joh 2:14f.

21:12 alla som sålde och köpte där i templet Pilgrimer kunde växla till den lokala

valutan och köpa offerdjur (5 Mos 14:26) i butiker utanför själva tempelplatsen.

När affärsverksamheten flyttade in i templet, störde det rabbinernas undervisning

(Luk 2:46) och hedningarnas böner (Jes 56:7). **21:13** Jer 7:11. **21:13** Jes 56:7,

Jer 7:11. **21:14** tempelplatsen De blinda och lama höll till här på "hedningarnas

förgård" (jfr 2 Sam 5:8).

¹⁶ och sade till honom: "Hör du vad de säger?" Jesus svarade dem: "Ja, har ni aldrig läst: *Av barns och spädbarns mun har du berett en lovsång?*"

¹⁷ Sedan lämnade han dem och gick ut ur staden till Betania, där han övernattade.

Jesus förbannar fikonsträdet

¹⁸ När Jesus tidigt på morgonen var på väg tillbaka till staden blev han hungrig.

¹⁹ Han såg ett fikonsträd vid vägen och gick fram till det, men fann inget annat än blad på det. Då sade han: "Aldrig mer ska det komma frukt från dig." Och genast vissnade fikonsträdet.

²⁰ När lärjungarna såg det, blev de förundrade och frågade: "Hur kunde fikonsträdet vissna så plötsligt?"

²¹ Jesus svarade dem: "Jag säger er sanningen: Om ni har tro och inte tvivlar, så kan ni göra inte bara sådant som med fikonsträdet. Ni ska till och med kunna säga till det här berget: Lyft dig och kasta dig i havet, och det ska ske.

²² Allt vad ni ber om i er bön ska ni få, när ni tror."

Jesu fullmakt ifrågasätts

²³ Jesus gick upp till templet och undervisade. Då kom överstepräster och folkets äldste fram till honom och frågade: "Vad har du för fullmakt att göra detta? Och vem har gett dig den fullmakten?"

²⁴ Jesus svarade dem: "Jag vill också fråga er en sak. Svarar ni mig på den, så ska jag säga er vad jag har för fullmakt att göra det här.

²⁵ Johannes dop, varifrån kom det? Från himlen eller från människor?"

De samrådde med varandra och sade: "Säger vi: Från himlen, så säger han: Varför trodde ni då inte på honom?"

²⁶ Men säger vi: Från människor, så måste vi akta oss för folket. Alla anser ju att Johannes var en profet."

²⁷ Därför svarade de: "Vi vet inte." Jesus sade till dem: "Då säger inte heller jag till er vad jag har för fullmakt att göra det här."

Liknelsen om de båda sönerna

²⁸ "Vad tänker ni om detta? En man hade två söner. Han gick till den förste och sade: Min son, gå och arbeta i vingården i dag.

21:16 Ps 8:3, citerat efter grekiska Septuaginta. Där översätts hebreiskans "makt" med "lovsång" för att förklara hur Gud kunde bereda en "makt" av barnens mun.

21:18 Mark 11:12f, 20f. **21:21** Matt 17:20, Luk 17:6. **21:22** Matt 7:7, 18:19, Joh 15:7, 1 Joh 3:22. **21:23** Mark 11:27f, Luk 20:1f, Apg 4:7. **21:26** Matt 14:5, Mark 6:20.

29 Jag vill inte, svarade han. Men längre fram ångrade han sig och gick.

30 Sedan kom mannen till den andre och sade samma sak. Han svarade: Ja, herre. Men han gick inte.

31 Vem av de två gjorde faderns vilja?" De svarade: "Den förste."

Jesus sade till dem: "Jag säger er sanningen: Tullindrivare och prostituerade ska gå före er in i Guds rike.

32 Johannes kom till er på rättfärdighetens väg och ni trodde inte på honom, men tullindrivarna och de prostituerade trodde på honom. Och trots att ni såg det, ångrade ni er inte ens senare och trodde på honom.

Liknelsen om de onda vinodlarna

33 Lyssna på en annan liknelse: En husbonde planterade en vingård. Han satte stängsel runt den, högg ut en vinpress och byggde ett vaktorn. Sedan arrenderade han ut den till vinodlare och reste bort.

34 När skördetiden närmade sig, sände han sina tjänare till vinodlarna för att få sin del av frukten.

35 Men vinodlarna tog fast hans tjänare. En slog de, en annan dödade de och en tredje stenade de.

36 Återigen sände han andra tjänare, fler än de förra. Men de gjorde på samma sätt med dem.

37 Till sist sände han sin son till dem och sade: Min son kommer de att ha respekt för.

38 Men när vinodlarna fick se sonen sade de till varandra: Här är arvtagaren! Kom, vi dödar honom så får vi hans arv.

39 Och de tog fast honom, kastade ut honom ur vingården och dödade honom.

40 När nu vingårdens herre kommer, vad ska han då göra med dessa vinodlare?"

41 De svarade honom: "Han ska ge de onda en ond död och arrendera ut vingården till andra vinodlare som ger honom frukten i rätt tid."

42 Jesus sade till dem: "Har ni aldrig läst i Skrifterna:

*Stenen som husbyggarna förkastade
har blivit en hörnsten.
Herren har gjort den till detta,
underbart är det i våra ögon.*

21:30 Matt 7:21. 21:31 Luk 7:20f, 18:14. 21:32 Luk 3:10f. 21:33 Ps 80:9, Mark 12:1f, Luk 20:9f. 21:33 vinpress Vinpressen bestod av två små bassånger uthuggna i klippan. I den övre trampade man druvorna (Amos 9:13) så att druvsaften rann ner i den nedre (Hagg 2:17). 21:38 Matt 26:3f, 27:1, Joh 11:53.

21:42 Jes 28:16, Apg 4:11, 1 Petr 2:4f. 21:42 Ps 118:22f. Annan översättning: "... underbar är den i våra ögon".

43 Därför säger jag er: Guds rike ska tas ifrån er och ges åt ett folk som bär dess frukt.

44 Den som faller på den stenen blir krossad, och den som stenen faller på blir söndersmulad."

45 Översteprästerna och fariseerna hörde hans liknelser, och de förstod att det var dem som han talade om.

46 De ville gripa honom men var rädda för folket, eftersom man ansåg att han var en profet.

22

Liknelsen om kungasonens bröllop

1 Jesus talade än en gång till dem i liknelser:

2 "Himmelriket är som en kung som höll bröllop för sin son.

3 Han sände ut sina tjänare för att kalla de inbjudna till bröllopet, men de ville inte komma.

4 Då sände han ut andra tjänare och befallde dem att säga till de inbjudna: Min måltid är redo, mina oxar och gödkalvar är slaktade och allt är färdigt. Kom till bröllopet!

5 Men de brydde sig inte om det utan gick sin väg, en till sin åker, en annan till sina affärer.

6 De andra grep hans tjänare och misshandlade och dödade dem.

7 Då blev kungen vred och sände ut sina soldater och lät döda dessa mördare och brände ner deras stad.

8 Sedan sade han till sina tjänare: Allt är färdigt för bröllopet, men de inbjudna var inte värdiga.

9 Gå därför ut till vägskaLEN och bjud alla ni ser till bröllopet.

10 Tjänarna gick då ut på vägarna och samlade alla de mötte, både onda och goda, och brölloppssalen fylldes med bordsgäster.

11 När kungen kom in för att se sina gäster, fick han där syn på en man som inte var klädd i bröllopskläder.

12 Han sade till honom: Min vän, hur kom du in hit utan bröllopskläder? Mannen teg.

13 Då sade kungen till tjänarna: Bind honom till händer och fötter och kasta ut honom i mörkret här utanför! Där ska man gråta och gnissla tänder.

14 Många är kallade, men få är utvalda."

Skatt till kejsaren

15 Då gick fariseerna och gjorde upp planer för att snärja honom genom något som han sade.

21:44 Vers 44 saknas i några handskrifter (återfinns i Luk 20:18). 22:2 Luk 14:16f, Joh 3:29. 22:4 Ords 9:1f. 22:6 misshandlade Annan översättning: "fördärad".

22:7 Matt 24:2. 22:9 Matt 13:47, 21:43. 22:11 Ef 4:24, Upp 19:8. 22:13 Matt 8:12, 13:41f, 25:30. 22:15 Mark 12:13f, Luk 20:20f.

16 De sände sina lärjungar till honom tillsammans med herodianerna för att säga: "Mästare, vi vet att du är ärlig och lär ut sanningen om Guds väg och inte tar parti för någon utan behandlar alla lika.

17 Så säg oss nu: Vad anser du? Är det tillåtet att betala skatt till kejsaren eller inte?"

18 Jesus märkte deras ondska och sade: "Varför prövar ni mig, era hycklare?"

19 Visa mig myntet som skatten betalas med." De räckte honom en denar,

20 och han frågade dem: "Vems bild och inskrift är detta?"

21 De svarade: "Kejsarens." Då sade han till dem: "Ge då kejsaren det som tillhör kejsaren, och Gud det som tillhör Gud."

22 När de hörde detta blev de förundrade, och de lämnade honom och gick sin väg.

De dödas uppståndelse

23 Samma dag kom det fram några saddukeer till Jesus, de som påstår att det inte finns någon uppståndelse. De frågade honom:

24 "Mästare, Mose har sagt: *Om någon dör barnlös, ska hans bror gifta sig med änkan och skaffa barn åt sin bror.*

25 Nu fanns det hos oss sju bröder. Den förste gifte sig och dog, och han hade inga barn, så han efterlämnade sin hustru åt sin bror.

26 På samma sätt gick det med den andre och den tredje och med alla sju.

27 Sist av alla dog kvinnan.

28 Så vem av de sju blir hon hustru till vid uppståndelsen? Alla var ju gifta med henne."

29 Jesus svarade dem: "Ni tar fel, för ni förstår varken Skriften eller Guds makt.

30 Vid uppståndelsen gifter man sig inte och blir inte bortgift, utan man är som änglarna i himlen.

31 Men när det gäller de dödas uppståndelse, har ni inte läst vad Gud har sagt er:

32 *Jag är Abrahams Gud och Isaks Gud och Jakobs Gud? Han är inte de dödas Gud, utan de levandes."*

22:16 herodianerna Personer som stödde Herodes kungaätt. De utgjorde inte något organiserat parti och namnet finns inte belagt utanför NT. **22:17** att

betala skatt till kejsaren En tvistefråga, eftersom skatten innebar att erkänna Roms överhöghet. Detta såg de nationalistiska seloterna som ett svek mot Israels Gud, medan fariseerna och saddukeerna accepterade situationen. **22:19** denar Ett litet romerskt silvermynt, värt en hel dagslön för den enkle arbetaren (Matt 20:2).

22:21 Rom 13:7. **22:23** Mark 12:18f, Luk 20:27f. **22:24** 5 Mos 25:5. **22:24**

5 Mos 25:5. **22:32** 2 Mos 3:6.

33 När folket hörde detta var de överväldigade av hans undervisning.

Det viktigaste budet

34 Fariseerna hörde att Jesus hade gjort saddukeerna svarslösa och samlades runt honom.

35 En av dem, en laglärd, ville pröva honom och frågade:

36 "Mästare, vilket är det största budet i lagen?"

37 Han svarade: "*Du ska älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela ditt förstånd.*

38 Det är det största och första budet.

39 Sedan kommer ett som liknar det: *Du ska älska din nästa som dig själv.*

40 På dessa två bud hänger hela lagen och profeterna."

Vad tänker ni om Messias?

41 Medan fariseerna var samlade frågade Jesus dem:

42 "Vad tänker ni om Messias? Vems son är han?" De svarade honom: "Davids."

43 Då sade han till dem: "Hur kan då David genom Anden kalla honom Herre och säga:

44 *Herren sade till min Herre: Sätt dig på min högra sida tills jag lagt dina fiender under dina fötter.*

45 Om nu David kallar honom Herre, hur kan han då vara Davids son?"

46 Ingen kunde svara honom ett ord, och från den dagen vågade ingen fråga honom något mer.

23

Jesus varnar för fariseerna

1 Sedan talade Jesus till folket och till sina lärjungar:

2 "De skriftlärdade och fariseerna har satt sig på Moses stol.

3 Allt som de lär er ska ni därför göra och hålla. Men deras gärningar ska ni inte ta efter, för de talar men handlar inte.

4 De binder ihop tunga bördor och lägger på människornas axlar, men själva vill de inte röra ett finger för att lätta på dem.

22:34 Fariseerna ... saddukeerna Meningsmotståndare i frågan om uppståndelsen (jfr Apg 23:6f). **22:35** Mark 12:28f, Luk 10:25f. **22:37** 5 Mos 6:5. **22:39** Rom 13:9, Gal 5:14, Jak 2:8.

22:39 3 Mos 19:18. **22:40** Matt 7:12. **22:41** Mark 12:35f, Luk 20:41f. **22:43** Fil 2:11. **22:44** under dina fötter Ett uttryck för triumf (jfr Jos 10:24). **22:44** Ps 110:1. I psalmen talar Gud Fadern till Messias, Guds Son (jfr Apg 2:34f, 1 Kor 15:25).

22:45 Jes 11:1, 10, Upp 22:16. **22:45** David kallar honom Herre Profeten David erkänner den kommande Frälsaren som sin Herre (jfr 1 Petr 1:10f), trots att denne är hans ättling (Rom 1:3). **23:2** på Moses stol Lärostol (grek. kathedra, jfr "kateder"). Jfr 5 Mos 17:9f. **23:3** Rom 2:21f. **23:4** Luk 11:46, Apg 15:10, Gal 6:13.

⁵ Alla sina gärningar gör de för att bli sedda av människor. De gör sina böneremmar breda och sina hörntofsar stora.

⁶ De älskar att få hedersplatserna vid festmåltiderna och de främsta platserna i synagogorna,

⁷ och de vill gärna bli hälsade på torgen och kallas rabbi av människorna.

⁸ Men ni ska inte låta er kallas rabbi, för en är er Mästare och ni är alla bröder.

⁹ Och kalla inte någon på jorden er fader, för en är er Far, han som är i himlen.

¹⁰ Låt er inte heller kallas lärare, för en är er lärare, Kristus.

¹¹ Den som är störst bland er ska vara de andras tjänare.

¹² Var och en som upphöjer sig ska bli förödmjukad, och var och en som ödmjukar sig ska bli upphöjd.

¹³ Ve er, skriftlärda och fariseer, era hycklare! Ni stänger himmelriket för människorna. Själva går ni inte in, och dem som vill komma in hindrar ni från att komma in.

¹⁵ Ve er, skriftlärda och fariseer, era hycklare! Ni far omkring över hav och land för att göra en enda till proselyt, och när han blivit det gör ni honom till ett Gehennas barn, dubbelt värre än ni själva.

¹⁶ Ve er, blinda ledare! Ni säger: Svär man vid templet betyder det inget, men svär man vid guldets i templet är man bunden vid sin ed.

¹⁷ Blinda dårar, vad är störst: guldets eller templet som helgar guldets?

¹⁸ Ni säger också: Svär man vid altaret betyder det inget, men svär man vid gåvan på altaret är man bunden vid sin ed.

¹⁹ Ni blinda, vad är störst: gåvan eller altaret som helgar gåvan?

²⁰ Den som svär vid altaret svär både vid det och vid allt som ligger på det,

²¹ och den som svär vid templet svär både vid det och vid honom som bor där.

²² Och den som svär vid himlen svär både vid Guds tron och vid honom som sitter på den.

23:5 Matt 6:1f. **23:5** böneremmar Hebr. tefillín, små kapslar med bibelord, bl a 5 Mos 6:6-9, som binds runt huvud och vänsterarm. Den judiska sedvänjan att bära sådana grundas i 2 Mos 13:9, 16 och 5 Mos 6:8, 11:18. **23:5** hörntofsar Bars på manteln som en symbol för Guds bud (4 Mos 15:38f). **23:6** Mark 12:38f, Luk 14:7, 20:46. **23:7** rabbi Hebr. "min store", en äretitel för ansedda laglärare. Jfr latinets "magister". **23:11** Matt 20:26f. **23:12** Job 22:29, Ords 29:23, Luk 14:11, 18:14, 1 Petr 5:5. **23:13** En del handskrifter tillägger (vers 14): "Ve er, skriftlärda och fariseer, ni hycklare! Ni äter änkorna ur husen och ber långa böner för syns skull. Därför ska ni få en så mycket strängare dom." (jfr Mark 12:40 och Luk 11:52 och 20:47). **23:15** proselyt En som omvänt sig till judendomen, inte ovanligt på Jesu tid (jfr Apg 2:11 med not). **23:16** Matt 15:14. **23:19** 2 Mos 29:37. **23:21** 1 Kung 8:13. **23:22** Matt 5:34.

²³ Ve er, skriftlärda och fariseer, era hycklare! Ni ger tionde av mynta, dill och kummin men försummar det viktigaste i lagen: rättvisan, barmhärtigheten och troheten. Ni borde göra det ena utan att försumma det andra.

²⁴ Blinda ledare! Ni silar mygg och sväljer kameler.

²⁵ Ve er, skriftlärda och fariseer, era hycklare! Ni rengör utsidan av bågaren och fatet, men inuti är de fulla av rofferi och hämningslöshet.

²⁶ Blinde farisé, rengör först insidan av bågaren, så blir också utsidan ren.

²⁷ Ve er, skriftlärda och fariseer, era hycklare! Ni liknar vitkalkade gravar. Utanpå ser de fina ut, men inuti är de fulla av de dödas ben och all möjlig orenhet.

²⁸ Så är det också med er. Utanpå ser ni rättfärdiga ut inför människor, men inuti är ni fulla av hyckleri och ondska.

²⁹ Ve er, skriftlärda och fariseer, era hycklare! Ni bygger profeternas gravar och smyckar de rättfärdigas gravmonument

³⁰ och säger: Hade vi levt på våra fäders tid, så hade vi inte varit medskyldiga till profeternas blod.

³¹ Så vittnar ni om er själva att ni är söner till dem som mördade profeterna.

³² Fyll då också ni era fäders mått!

³³ Ormar, huggormsyngel, hur ska ni kunna undgå att dömas till Gehenna?

³⁴ Därför sänder jag er profeter, visa män och skriftlärda. Några av dem kommer ni att döda och korsfästa, andra kommer ni att piska i era synagogor och jaga från stad till stad.

³⁵ Så kommer över er allt rättfärdigt blod som har spillts på jorden, från blodet av den rättfärdige Abel till blodet av Sakarja, Berekjas son, som ni mördade mellan templet och altaret.

³⁶ Jag säger er sanningen: Allt detta ska komma över det här släktet.

23:23 3 Mos 27:30, Mika 6:8, Luk 11:42. **23:23** tionde av mynta, dill och kummin Säd och frukt var belagda med tionde (3 Mos 27:30, 5 Mos 14:22-23), men de särskilt noggranna gav tionde även av andra växter. **23:25** Matt 15:20, Mark 7:4, Luk 11:39f. **23:27** Apg 23:3. **23:27** vitkalkade gravar En död kropp spred rituell orenhet (4 Mos 19:11f). Även själva graven ansågs under NT:s tid oren och beströks därför varje år med vit kalk. **23:29** Luk 11:47f. **23:32** Dan 5:22f. **23:32** mått När människan fyllt sin missgärnings mått kommer domen (jfr 1 Mos 15:16).

23:33 Matt 3:7, 12:34. **23:34** Apg 5:40, 22:19, 2 Kor 11:24. **23:35** Abel ... Sakarja, Berekjas son Den förste och siste martyren i Gamla testamentet. Sakarja var en tempelpräst som profeterade ca 520-518 f Kr och skrev Sakarjas bok, den näst sista i Gamla testamentet. Enligt den arameiska targumen till hans bok dog han som martyr. Ej att förväxla med Sakarja, Jojadas son, som döddes på 800-talet f Kr (2 Krön 24:21).

Jesu klagan över Jerusalem

³⁷ Jerusalem, Jerusalem, du som mördar profeterna och stenar dem som är sända till dig! Hur ofta har jag inte velat samla dina barn, så som hönan samlar sina kycklingar under vingarna. Men ni ville inte.

³⁸ Nu ska ert hus lämnas öde,

³⁹ för jag säger er: Härefter kommer ni inte att se mig förrän ni säger: *Välsignad är han som kommer i Herrens namn.*"

24

Templet ska förstöras

¹ När Jesus lämnade templet och var på väg ut, kom hans lärjungar fram för att visa honom på tempelbyggnaderna.

² Men han sade till dem: "Ni ser allt detta? Jag säger er sanningen: Här ska inte lämnas sten på sten. Allt ska rivs ner."

Nöd och förföljelse

³ När Jesus sedan satt på Olivberget och lärjungarna var ensamma med honom, kom de fram till honom och frågade: "Säg oss: När ska det ske? Och vad blir tecknet på din återkomst och den här tidsålderns slut?"

⁴ Jesus svarade dem: "Se till att ingen bedrar er.

⁵ Många ska komma i mitt namn och säga: Jag är Messias, och de ska bedra många.

⁶ Ni kommer att höra stridslarm och rykten om krig. Se då till att ni inte blir skrämda. Sådant måste hända, men det är ännu inte slutet.

⁷ Folk ska resa sig mot folk och rike mot rike, och det ska bli svält och jordbävningar på många platser.

⁸ Men allt detta är bara början på födslovåndorna.

⁹ Då ska man utlämna er åt lidande och döda er, och ni kommer att bli hatade av alla folk för mitt namns skull.

¹⁰ Och då ska många komma på fall, och de ska förråda varandra och hata varandra.

¹¹ Många falska profeter ska träda fram och bedra många,

23:38 1 Kung 9:7f, Jer 7:13, Luk 13:34f. **23:38** Nu ska ert hus lämnas öde Guds härlighet lämnade det första templet innan det förstördes (Hes 11:23), och Jesus förutsäger detsamma för det andra templet. Enligt en tradition i Talmud (Yoma 39b) tycktes tempeloffren ha tappat sin kraft fyrtio år före templets förstörelse år 70 e Kr, alltså efter Jesu fullkomliga offer på korset (jfr Hebr 8-10). **23:39**

Ps 118:26, Matt 21:9. **23:39** Ps 118:26, hälsningsord vid Messias ankomst (jfr Matt 21:9). **24:1** Mark 13:1f, Luk 21:5f. **24:2** Mika 3:12, Matt 23:38, Luk 19:44.

24:3 Mark 13:3f, Luk 21:7. **24:4** Mark 13:5f, Luk 21:8f, Ef 5:6, 2 Tess 2:3. **24:5**

Mark 13:22, Apg 5:36f, 1 Joh 2:18, 4:1. **24:8** födslovåndorna Liksom värkar förebådar barnets ankomst, förebådas Messias återkomst av en tid av nöd. **24:9** Matt 10:17f, Joh 15:18f, 16:2f.

¹² och eftersom laglösheten ökar kommer kärleken att kallna hos de flesta.

¹³ Men den som håller ut till slutet ska bli frälst.

¹⁴ Och detta evangelium om riket ska förkunnas i hela världen till ett vittnesbörd för alla folk. Sedan ska slutet komma.

Förödelsens styggelse

¹⁵ När ni ser 'förödelsens styggelse', som profeten Daniel talar om, stå på helig plats – läsaren bör förstå det rätt –

¹⁶ då måste de som är i Judeen fly upp i bergen.

¹⁷ Den som är på taket ska inte gå ner för att hämta något från sitt hus,

¹⁸ och den som är på åkern ska inte vända tillbaka för att hämta sin mantel.

¹⁹ Ve dem som väntar barn eller ammar i de dagarna!

²⁰ Be att ni inte måste fly under vintern eller på sabbaten,

²¹ för då ska det bli en så stor nöd att något liknande aldrig förekommit från världens begynnelse och ända fram till nu, och inte heller ska komma.

²² Hade inte den tiden förkortats skulle ingen människa bli frälst. Men för de utvaldas skull kommer den tiden att förkortas.

²³ Om någon då säger till er: Här är Messias, eller: Där är han, så tro det inte.

²⁴ Falska messiasgestalter och falska profeter ska träda fram och göra stora tecken och under för att om möjligt bedra även de utvalda.

²⁵ Jag har nu sagt det till er i förväg.

²⁶ Om de säger till er: Han är i öknen, så gå inte dit, eller: Han är i de inre rummen, så tro det inte.

²⁷ För som blixten går ut från öster och lyser ända bort i väster, så ska det vara när Människosonen kommer.

²⁸ Där liket ligger, där samlas gamarna.

Människosonen kommer

²⁹ Strax efter de dagarnas nöd ska solen förmörkas och månen inte längre ge sitt sken. Stjärnorna ska falla från himlen, och himlens makter ska skakas.

24:13 Matt 10:22, Luk 21:19. **24:14** Matt 28:19. **24:15** Mark 13:14f, Luk 21:20f.

24:15 förödelsens styggelse Se Dan 9:27, 11:31, 12:11, 1 Mack 1:54, 2 Mack 6:2f. Jerusalems tempel hade vanhelgats år 168 f Kr när Antiochus IV Epifanes ersatte Guds altare med ett hedniskt Zeusaltare, ett hädiskt övergrepp som står som symbol för en kommande katastrof. **24:15** förstå det rätt Annan översättning: "betänka det noga".

24:17 Luk 17:31. **24:21** Dan 12:1. **24:23** Mark 13:21f, Luk 17:23.

24:24 5 Mos 13:1f, Luk 17:37f, 2 Tess 2:9f. **24:26** Luk 17:23f. **24:27** Upp 1:7.

24:28 Luk 17:37. **24:29** Jes 13:10, Joel 2:10, Mark 13:24f, Luk 21:25f, Apg 2:20.

³⁰ Då ska Människosonens tecken synas på himlen, och jordens alla folk ska jämra sig när de ser Människosonen komma på himlens moln med stor makt och härlighet.

³¹ Med starkt basunljud ska han sända ut sina änglar, och de ska samla hans utvalda från de fyra väderstrecken, från himlens ena ände till den andra.

³² Lär av en jämförelse med fikonsträdet. Redan när kvisten blir mjuk och bladen spricker ut vet ni att sommaren är nära.

³³ På samma sätt vet ni, när ni ser allt detta, att han är nära och står för dörren.

³⁴ Jag säger er sanningen: Det här släktet ska inte förgå förrän allt detta sker.

³⁵ Himmel och jord ska förgå, men mina ord ska aldrig förgå.

³⁶ Men den dagen eller stunden känner ingen: inte himlens änglar, inte ens Sonen, ingen utom Fadern.

³⁷ Så som det var under Noas dagar, så ska det vara när Människosonen kommer.

³⁸ Under dagarna före floden åt de och drack, de gifte sig och blev bortgifta ända till den dag då Noa gick in i arken,

³⁹ och de visste ingenting förrän floden kom och ryckte bort dem alla. Så ska det bli när Människosonen kommer.

⁴⁰ Då ska två män vara ute på åkern. Den ene ska tas med, den andre lämnas kvar.

⁴¹ Två kvinnor ska mala vid kvarnen. Den ena ska tas med, den andra lämnas kvar.

⁴² Var därför vakna, för ni vet inte vilken dag er Herre kommer.

⁴³ Men det förstår ni att om husägaren visste när på natten tjuven kom, då hade han hållit sig vaken och inte låtit någon bryta sig in i hans hus.

⁴⁴ Var därför beredda också ni, för i en stund när ni inte väntar det kommer Människosonen.

⁴⁵ Vem är den trogne och kloke tjänaren vars herre har satt honom över sina andra tjänare för att ge dem mat i rätt tid?

⁴⁶ Salig är den tjänaren när hans herre kommer och finner att han gör så.

⁴⁷ Jag säger er sanningen: Han ska sätta honom över allt han

24:30 Matt 25:31, Apg 1:11, Upp 1:7. **24:30** när de ser Människosonen komma Se Dan 7:13f. **24:31** Matt 13:41, 1 Kor 15:52. **24:32** Luk 21:29f. **24:34** Det här släktet Grek. geneá betyder både "generation" och "folk". Jerusalems förstörelse kom inom samma generation (år 70 e Kr), medan det judiska folket ska bevaras som folk fram till Kristi återkomst. **24:35** Ps 102:27, Jes 40:8, Hebr 1:11.

24:36 Apg 1:7. **24:37** 1 Mos 6:11f, Luk 17:26f, 1 Petr 3:20. **24:41** kvarnen i handkvarnen, mellan två platta stenar, maldes hushållets säd (5 Mos 24:6).

24:42 Matt 25:13, Mark 13:35. **24:43** Luk 12:39f, 1 Tess 5:2, 2 Petr 3:10, Upp 3:3.

24:43 när på natten Ordagrant: "vid vilken nattväkt" (natten var indelad i fyra trettimmarsperioder). **24:45** Luk 12:42f, 1 Kor 4:2. **24:47** Matt 25:21, 23, Luk 22:29.

äger.

⁴⁸ Men om den tjänaren är ond och säger i sitt hjärta: Min herre dröjer,

⁴⁹ och han börjar slå sina medtjänare och äter och dricker med dem som är berusade,

⁵⁰ då ska den tjänarens herre komma en dag när han inte väntar det och i en stund när han inte anar det,

⁵¹ och han ska hugga honom i stycken och ge honom hans plats bland hycklarna. Där ska man gråta och gnissla tänder.

25

Liknelsen om de tio jungfrurna

¹ Då ska himmelriket bli som när tio jungfrur tog sina lampor och gick ut för att möta brudgummen.

² Fem av dem var oförståndiga och fem var kloka.

³ De oförståndiga tog sina lampor men tog inte med sig någon olja,

⁴ medan de kloka tog olja i kärlen tillsammans med sina lampor.

⁵ När brudgummen dröjde blev de alla dåsiga och somnade.

⁶ Vid midnatt hördes ett rop: Brudgummen är här! Gå ut och möt honom!

⁷ Då vaknade alla jungfrurna och gjorde i ordning sina lampor.

⁸ De oförståndiga sade till de kloka: Ge oss av er olja, våra lampor slocknar!

⁹ De kloka svarade: Den skulle inte räcka både till oss och till er. Gå i stället till dem som säljer och köp.

¹⁰ Men när de hade gått i väg för att köpa kom brudgummen, och de som var redo gick med honom in till bröllopfesten. Och dörren stängdes.

¹¹ Till slut kom de andra jungfrurna tillbaka och sade: Herre, Herre, öppna för oss!

¹² Men han svarade: Jag säger er sanningen: Jag känner er inte.

¹³ Håll er därför vakna, för ni vet inte vilken dag eller timme han kommer.

Liknelsen om talenterna

¹⁴ Det ska bli som när en man skulle resa utomlands. Han kallade till sig sina tjänare och anförtrodde dem sin förmögenhet.

15 En gav han fem talenter, en annan två och en tredje en talent, åt var och en efter hans förmåga. Sedan reste han bort.

16 Den som hade fått fem talenter gick genast och gjorde affärer med dem och tjänade fem talenter till.

17 Den som hade fått två talenter tjänade på samma sätt två till.

18 Men den som fått en talent gick bort och grävde ner den i jorden och gömde sin herres pengar.

19 En lång tid därefter kom tjänarnas herre och krävde redovisning av dem.

20 Den som hade fått fem talenter kom då och bar fram fem talenter till och sade: Herre, du anförtrodde mig fem talenter. Här är fem till som jag har tjänat.

21 Hans herre sade till honom: Bra, du gode och trogne tjänare! Du var trogen i det lilla, jag ska sätta dig över mycket. Gå in i din herres glädje!

22 Så kom den som hade fått två talenter fram och sade: Herre, du anförtrodde mig två talenter. Här är två till som jag har tjänat.

23 Hans herre sade till honom: Bra, du gode och trogne tjänare! Du var trogen i det lilla, jag ska sätta dig över mycket. Gå in i din herres glädje!

24 Även den som hade fått en talent kom fram. Han sade: Herre, jag visste att du är en hård man som skördar där du inte har sätt och samlar in där du inte har strött ut.

25 Jag var rädd, så jag gick och gömde din talent i jorden. Här har du vad som är ditt.

26 Hans herre svarade honom: Du usle och late tjänare! Visste du att jag skördar där jag inte har sätt och samlar in där jag inte har strött ut?

27 Då skulle du ha satt in mina pengar på banken, så att jag hade fått igen det som är mitt med ränta när jag kom.

28 Ta nu ifrån honom talenten och ge den till honom som har tio talenter.

29 Var och en som har ska få, och det i överflöd, men den som inget har ska bli fräntagen också det han har.

30 Och kasta ut den oduglige tjänaren i mörkret här utanför. Där ska man gråta och gnissla tänder.

Människosonens dom

31 När Människosonen kommer i sin härlighet och alla änglar med honom, då ska han sätta sig på sin härlighets tron.

32 Och alla folk ska samlas inför honom, och han ska skilja

25:15 Rom 12:6. 25:15 en talent En förmögenhet motsvarande 6000 denarer eller tjugo årslöner för den enkle arbetaren. 25:21 Matt 24:47, Luk 16:10. 25:29 Matt 13:12, Mark 4:25, Luk 8:18, 19:26. 25:30 Matt 8:12, 22:13, 24:51. 25:31 Sak 14:5, Matt 16:27, 19:28, 1 Tess 4:16, 2 Tess 1:7. 25:32 Matt 13:49, 2 Kor 5:10.

dem från varandra som herden skiljer fåren från getterna.

³³ Och han ska ställa fåren på sin högra sida och getterna på den vänstra.

³⁴ Då ska Kungen säga till dem som står på hans högra sida: Kom, ni min Fars välsignade, och ta emot det rike som stått berett för er sedan världens skapelse.

³⁵ För jag var hungrig och ni gav mig att äta. Jag var törstig och ni gav mig att dricka. Jag var främling och ni tog emot mig.

³⁶ Jag var naken och ni klädde mig. Jag var sjuk och ni besökte mig. Jag var i fängelse och ni kom till mig.

³⁷ Då ska de rättfärdiga svara honom: Herre, när såg vi dig hungrig och gav dig att äta, eller törstig och gav dig att dricka?

³⁸ Och när såg vi dig som främling och tog emot dig, eller naken och klädde dig?

³⁹ Och när såg vi dig sjuk eller i fängelse och kom till dig?

⁴⁰ Då ska Kungen svara dem: Jag säger er sanningen: Allt vad ni har gjort för en av dessa mina minsta bröder, det har ni gjort för mig.

⁴¹ Sedan ska han säga till dem som står på den vänstra sidan: Gå bort från mig, ni förbannade, till den eviga elden som är beredd åt djävulen och hans änglar.

⁴² För jag var hungrig och ni gav mig inte att äta. Jag var törstig och ni gav mig inte att dricka.

⁴³ Jag var främling och ni tog inte emot mig, naken och ni klädde mig inte, sjuk och i fängelse och ni besökte mig inte.

⁴⁴ Då ska de svara: Herre, när såg vi dig hungrig eller törstig eller som främling eller naken eller sjuk eller i fängelse och hjälpte dig inte?

⁴⁵ Då ska han svara dem: Jag säger er sanningen: Allt vad ni inte har gjort för en av dessa minsta, det har ni inte heller gjort för mig.

⁴⁶ Och dessa ska gå bort till evigt straff, men de rättfärdiga till evigt liv."

26

Onda planer mot Jesus

¹ När Jesus hade avslutat hela detta tal, sade han till sina lärjungar:

² "Ni vet att om två dagar är det påsk. Då ska Människosonen utlämnas för att bli korsfäst."

³ Översteprästerna och folkets äldste samlades nu i översteprästen Kaifas palats.

⁴ De planerade att gripa Jesus med list och döda honom.

⁵ Men de sade: "Inte under högtiden, det får inte bli upplopp bland folket."

En kvinna smörjer Jesus

⁶ När Jesus var i Betania, i Simon den spetälskes hus,
⁷ kom en kvinna fram till honom. Hon hade en alabasterflaska med dyrbar olja, och hon hällde ut den över hans huvud där han låg till bords.

⁸ När lärjungarna såg det, blev de upprörda och sade: "Varför detta slöseri?"

⁹ Den kunde man ha sålt för mycket pengar och gett till de fattiga."

¹⁰ Jesus märkte det och sade till dem: "Varför oroar ni kvinnan? Hon har gjort en god gärning mot mig.

¹¹ De fattiga har ni alltid hos er, men mig har ni inte alltid.

¹² När hon hällde den här oljan över min kropp gjorde hon det inför min begravning.

¹³ Jag säger er sanningen: Överallt i hela världen där detta evangelium förkunnas ska man också berätta vad hon gjorde och komma ihåg henne."

Judas förråder Jesus

¹⁴ Då gick en av de tolv, han som hette Judas Iskariot, bort till översteprästerna

¹⁵ och sade: "Vad vill ni ge mig om jag utlämnar honom åt er?" Då vägde de upp trettio silvermynt åt honom.

¹⁶ Från den stunden sökte han efter ett lämpligt tillfälle att förråda Jesus.

Den sista påskmåltiden

26:2 2 Mos 12f, Matt 20:18. **26:2** påsk Hebr. pèsach betyder "passera", "skona" (2 Mos 12:13), och firas till minne av Israels räddning ur Egypten. I fullmånens sken den 14:e Nisan (mars-april) åt man det offrade påskalammet och firade sedan "det osyrade brödets högtid" i sju dagar (2 Mos 12:17). **26:3** Joh 11:47f. **26:6** Mark 14:3f, Joh 12:1f. **26:6** Betania kan översättas "fattighuset" (jfr vers 9 och 11).

26:7 dyrbar olja Enligt Mark 14:3f nardusolja värd 300 denarer, vilket motsvarade en hel årslön för en enkel arbetare. **26:11** 5 Mos 15:11. **26:12** inför min begravning Jesus knyter an till seden att behandla den som dött med väldoftande ämnen före begravningen (jfr Joh 19:39f). **26:14** Matt 10:4, Mark 14:10f, Luk 22:3f, Joh 11:57. **26:15** Sak 11:12. **26:15** trettio silvermynt Enligt 2 Mos 21:32 priset för en slav (30 siklar = 120 denarer).

17 På första dagen i det osyrade brödets högtid kom lärjungarna fram till Jesus och frågade: "Var vill du att vi gör i ordning så att du kan äta påskalammet?"

18 Han svarade: "Gå in i staden till den och den och säg till honom: Mästaren säger: Min stund är nära. Jag vill äta påskalammet hos dig med mina lärjungar."

19 Lärjungarna gjorde som Jesus hade befallt dem och gjorde i ordning påskalammet.

20 På kvällen låg Jesus till bords med de tolv.

21 Medan de åt, sade han: "Jag säger er sanningen: En av er kommer att förråda mig."

22 Då blev de djupt bedrövade och började fråga honom, en efter en: "Det är väl inte jag, Herre?"

23 Han svarade: "Den som doppade handen i skålen tillsammans med mig, han ska förråda mig."

24 Människosonen går bort som det står skrivet om honom, men ve den människa genom vilken Människosonen blir förrådd! Det hade varit bättre för den människan att aldrig ha blivit född."

25 Judas, han som skulle förråda honom, sade: "Rabbi, det är väl inte jag?" Jesus svarade: "Du har själv sagt det."

Den första nattvarden

26 Medan de åt tog Jesus ett bröd, tackade Gud, bröt det och gav åt lärjungarna och sade: "Tag och ät. Detta är min kropp."

27 Och han tog en bägare, tackade Gud och gav åt dem och sade: "Drick av den alla."

28 Detta är mitt blod, förbundsblodet, som blir utgjutet för många till syndernas förlåtelse.

29 Jag säger er: Från denna stund ska jag inte dricka av vinstockens frukt förrän den dag jag dricker det nytt med er i min Fars rike."

30 När de sedan hade sjungit lovsången, gick de ut till Olivberget.

Jesus förutsäger Petrus förnekelse

31 Då sade Jesus till dem: "I natt kommer ni alla att överge mig. Det står skrivet: *Jag ska slå herden, och fåren i hjorden ska skingras.*

32 Men när jag har uppstått, ska jag gå före er till Galileen."

26:17 2 Mos 12:3f, 15f, Mark 14:12f, Luk 22:7f. **26:20** Mark 14:17f, Luk 22:14, 21f.

26:20 låg Jesus till bords vid finare måltider, som vid påsk, åt man på grekiskt manér halvliggande på divaner, stödd på vänster armbåge. **26:21** Joh 13:21f.

26:23 Ps 41:10. **26:26** Mark 14:22f, Luk 22:19f, 1 Kor 11:23f. **26:28** Matt 20:28.

26:29 Luk 22:18. **26:30** lovsången Ps 115-118 som sjungs vid slutet av varje judisk påskmåltid. **26:31** Joh 16:32. **26:31** Sak 13:7. **26:32** Matt 28:7, 16, Mark 14:28.

33 Petrus svarade honom: "Även om alla andra överger dig, så ska jag aldrig överge dig."

34 Jesus sade till honom: "Jag säger dig sanningen: I natt, innan tuppen gal, kommer du att förneka mig tre gånger."

35 Petrus svarade honom: "Även om jag måste dö med dig ska jag aldrig förneka dig!" Samma sak sade alla de andra lärjungarna.

Jesus i Getsemane

36 Sedan gick Jesus med dem till en plats som kallas Getsemane, och han sade till lärjungarna: "Sätt er här medan jag går dit bort och ber."

37 Han tog med sig Petrus och Sebedeus båda söner, och han greps av sorg och ångest

38 och sade till dem: "Min själ är djupt bedrövad, ända till döds. Stanna här och vaka med mig."

39 Han gick lite längre fram, föll ner på sitt ansikte och bad: "Min Far! Om det är möjligt, så låt den här bägaren gå förbi mig. Men inte som jag vill, utan som du vill."

40 Han kom tillbaka till lärjungarna och fann att de sov. Då sade han till Petrus: "Så ni kunde inte vaka en enda timme med mig?"

41 Vaka och be att ni inte kommer i frestelse. Anden är villig, men köttet är svagt."

42 Sedan gick han bort för andra gången och bad: "Min Far, om den inte kan gå förbi mig utan jag måste dricka den, så ske din vilja."

43 Han kom tillbaka och fann återigen att de sov, för deras ögon var tunga av sömn.

44 Då lämnade han dem och gick åter bort och bad för tredje gången med samma ord igen.

45 Sedan gick han till lärjungarna och sade till dem: "Sover ni fortfarande och vilar er? Nu är stunden här då Människosonen utlämnas i syndares händer.

46 Res på er, nu går vi. Han som förråder mig är här."

Jesus fångslas

47 Medan han ännu talade kom Judas, en av de tolv, och med honom en stor folkhop med svärd och påkar från överstepräster och folkets äldste.

26:33 Luk 22:33f, Joh 13:37f. **26:36** Mark 14:32f, Luk 22:39f, Joh 18:1. **26:36** Getsemane Olivlund strax öster om Jerusalem. Hebr. gat shémen betyder "oljaress".

26:38 Joh 12:27. **26:39** Joh 6:38, Hebr 5:7. **26:41** Gal 5:17, 1 Petr 5:8. **26:41** be att Annan översättning: "be så att". **26:45** Sover ni fortfarande och vilar er? Annan översättning: "Sov ni vidare och vila er!".

26:47 Mark 14:43f, Luk 22:47f, Joh 18:2f.

48 Förrädaren hade gett dem ett tecken och sagt: "Den jag kysser är det. Grip honom."

49 Och han gick genast fram till Jesus och sade: "Var hälsad, rabbi!", och kysste honom.

50 Jesus sade till honom: "Min vän, är det därför du är här?" Då gick de fram och grep Jesus och höll fast honom.

51 Men en av dem som var med Jesus lyfte handen, drog sitt svärd och slog till mot översteprästens tjänare och högg av honom örat.

52 Då sade Jesus till honom: "Sätt tillbaka ditt svärd i skidan! Alla som tar till svärd ska dödas med svärd.

53 Eller tror du inte att jag kan be min Far att han genast sänder mig mer än tolv legioner änglar?

54 Men hur skulle då Skrifterna uppfyllas som säger att det här måste ske?"

55 I samma stund sade Jesus till folkhopan: "Som mot en rövare har ni gått ut med svärd och påkar för att gripa mig. Jag har suttit i templet varje dag och undervisat utan att ni grep mig.

56 Men allt detta har hänt för att profeternas skrifter skulle uppfyllas." Då övergav alla lärjungarna honom och flydde.

Jesus inför Stora rådet

57 De som hade gripit Jesus förde honom till översteprästen Kaifas, där de skriftlärdade och de äldste hade samlats.

58 Petrus följde Jesus på avstånd fram till översteprästens gård. Där gick han in och satte sig bland rättstjänarna för att se hur det skulle sluta.

59 Översteprästerna och hela Stora rådet försökte få fram ett falskt vittnesmål mot Jesus för att kunna döma honom till döden.

60 Men de fann inget, trots att många falska vittnen trädde fram. Till sist kom det fram två män

61 som sade: "Han har sagt: Jag kan riva ner Guds tempel och bygga upp det igen på tre dagar."

62 Då reste sig översteprästen och frågade honom: "Svarar du inte på vad de vittnar mot dig?"

63 Men Jesus var tyst.

Då sade översteprästen till honom: "Jag besvär dig vid den levande Guden: Säg oss om du är Messias, Guds Son."

26:50 Joh 13:27. **26:51** Mark 14:47, Luk 22:49f, Joh 18:10f. **26:52** 1 Mos 9:6, Upp 13:10. **26:53** tolv legioner änglar Troligen ett symboliskt tal. En legion motsvarade ca 6000 man. **26:54** Jes 53:5f, Luk 18:31. **26:55** Mark 14:49, Luk 22:52f. **26:56** Mark 14:50. **26:57** Mark 14:53f, Luk 22:54f, Joh 18:12f. **26:61** Matt 27:40, Joh 2:19. **26:63** Jes 53:7, Luk 22:66f.

64 Jesus sade till honom: "Du själv har sagt det. Men jag säger er: Härefter ska ni se Människosonen sitta på Maktens högra sida och komma på himlens moln."

65 Då rev översteprästen sönder sina kläder och sade: "Han har hädat! Behöver vi några fler vittnen? Nu har ni hört hädelsen.

66 Vad anser ni?" De svarade: "Han förtjänar döden!"

67 Och de spottade honom i ansiktet och slog honom med knytnävarna. Andra slog honom i ansiktet

68 och sade: "Profetera för oss, Messias! Vem var det som slog dig?"

Petrus förnekar Jesus

69 Petrus satt ute på gården. En tjänsteflicka kom fram till honom och sade: "Du var också med Jesus från Galileen."

70 Men han nekade inför alla och sade: "Jag vet inte vad du pratar om."

71 Han gick ut i porten, och en annan tjänsteflicka såg honom och sade till dem som var där: "Han där var med Jesus från Nasaret."

72 Han nekade igen och svor på det: "Jag känner inte den mannen."

73 Strax därefter kom de som stod där fram till Petrus och sade: "Visst är du också en av dem! Din dialekt avslöjar dig."

74 Då började han förbanna och svära: "Jag känner inte den mannen!" Och strax gol tuppen.

75 Då kom Petrus ihåg de ord som Jesus hade sagt: "Innan tuppen gal ska du förneka mig tre gånger." Och han gick ut och grät bittert.

27

Jesus utlämnas till Pilatus

1 Tidigt på morgonen tog alla översteprästerna och folkets äldste sitt beslut att de skulle döda Jesus.

2 De band honom, förde bort honom och utlämnade honom till Pilatus, ståthållaren.

26:64 Ps 110:1, Sak 12:10, Matt 16:27. **26:64** se Människosonen sitta på Maktens högra sida och komma på himlens moln Med dessa ord identifierar sig Jesus, den jordiske Människosonen (Matt 26:45 etc), med den gudomliga Messiasgestalten i Dan 7:13 och Ps 110:1. **26:65** Joh 10:33. **26:65** rev ... sönder sina kläder Ett uttryck för fasa och sorg (jfr t ex 1 Mos 37:29). Enligt lagen var översteprästen förbjuden att göra så (3 Mos 21:10). **26:66** 3 Mos 24:16, Joh 19:7. **26:67** Jes 50:6, Matt 27:30, Luk 22:63f. **26:67** slog honom i ansiktet Annan översättning: "slog honom med käppar". **26:69** Mark 14:66f, Luk 22:55f, Joh 18:17f, 25f. **26:73** dialekt Den galileiska dialekten (Mark 14:70) ansågs mindre fin än den judeiska eftersom den saknade vissa semitiska strupljud. **27:1** Mark 15:1, Luk 22:66. **27:2** Luk 23:1, Joh 18:28. **27:2** Pilatus Ståthållare i provinsen Judeen under åren 26-36 e Kr. Därefter avsattes han på grund av grymhet mot samarierna.

Judas tar sitt liv

³ Men när Judas som hade förrått honom såg att Jesus var dömd, ångrade han sig och lämnade tillbaka de trettio silvermynten till översteprästerna och de äldste

⁴ och sade: "Jag har syndat och förrått oskyldigt blod." De svarade: "Vad rör det oss? Det får du ta ansvar för."

⁵ Då kastade han in silvermynten i templet och gav sig av. Sedan gick han bort och hängde sig.

⁶ Översteprästerna tog mynten och sade: "Det är inte tillåtet att lägga dem i offerkistan, eftersom det är blodspengar."

⁷ De tog ett beslut att för pengarna köpa Krukmakaråkern till begravningsplats för främlingar.

⁸ Därför kallas den åkern än i dag för Blodsåkern.

⁹ Då uppfylldes det som var sagt genom profeten Jeremia: *Och jag tog de trettio silvermynten, det pris som Israels barn hade satt på honom som hade värderats,*

¹⁰ *och jag gav dem som betalning för Krukmakaråkern, så som Herren hade befallt mig.*

Jesus inför Pilatus

¹¹ Jesus ställdes nu inför ståthållaren. Denne frågade honom: "Så du är judarnas kung?" Jesus svarade: "Du själv säger det."

¹² Och när översteprästerna och de äldste anklagade honom, svarade han inte.

¹³ Då sade Pilatus till honom: "Hör du inte hur mycket de anklagar dig för?"

¹⁴ Men Jesus svarade honom inte på en enda fråga, och ståthållaren var djupt förundrad.

¹⁵ Vid högtiden brukade ståthållaren frige en fånge, en som de själva önskade.

¹⁶ Just då hade man en beryktad fånge som hette Barabbas.

¹⁷ När de nu var samlade, frågade Pilatus dem: "Vem vill ni att jag ska frige åt er: Barabbas eller Jesus som kallas Messias?"

¹⁸ Han visste nämligen att det var av avund som de hade utlämnat honom.

¹⁹ Medan Pilatus satt på domarsätet, sände hans hustru bud till honom: "Du ska inte ha med den där rättfärdige mannen att göra! I natt var jag svårt plågad i en dröm för hans skull."

27:3 Matt 26:15. **27:4** 5 Mos 27:25. **27:5** Apg 1:18. **27:5** hängde sig Apg 1:18 berättar att Judas föll så att buken brast och hans inälvor rann ut. Troligen brast repet och Judas föll till sin död i Hinnomsdalen. Platsen kom sedan att kallas Blodsåkern och användas som gravplats. **27:10** Jer 32:6, Sak 11:12f. **27:11** Mark 15:2f, Luk 23:3, Joh 18:33f. **27:12** Jes 53:7. **27:15** Mark 15:6f, Joh 18:39f. **27:16** Barabbas Några handskrifter: "Jesus Barabbas" (även i vers 17). **27:17** Luk 23:16f.

20 Men översteprästerna och de äldste övertalade folket att kräva att få Barabbas fri och att Jesus skulle dödas.

21 När ståthållaren frågade dem: "Vem av de två vill ni att jag frigir åt er?", svarade de: "Barabbas!"

22 Pilatus frågade dem: "Vad ska jag då göra med Jesus som kallas Messias?" Alla svarade: "Korsfäst honom!"

23 Han frågade: "Vad har han då gjort för ont?" Men de skrek ännu högre: "Korsfäst honom!"

24 När Pilatus såg att inget hjälpte utan oron bara ökade, tog han vatten och tvådde sina händer inför folket och sade: "Jag är oskyldig till den mannens blod. Det här får ni själva ta ansvar för."

25 Allt folket svarade: "Låt hans blod komma över oss och över våra barn!"

26 Då frigav han Barabbas åt dem, men Jesus lät han gissla och utlämnade honom till att korsfästas.

Jesus hånas och misshandlas

27 Därefter tog ståthållarens soldater med sig Jesus in i pretoriet och samlade hela vaktstyrkan runt honom.

28 De drog av honom kläderna och hängde på honom en röd soldatmantel,

29 vred ihop en krona av törne och satte den på hans huvud och stack en käpp i hans högra hand. Sedan böjde de knä inför honom och hånade honom och sade: "Leve judarnas kung!"

30 Och de spottade på honom och tog käppen och slog honom i huvudet.

31 När de hade hånat honom, tog de av honom manteln och satte på honom hans egna kläder och förde bort honom för att korsfästas.

Jesus blir korsfäst

32 På vägen ut fann de en man från Kyrene som hette Simon. Honom tvingade de att bära hans kors.

33 Och när de kom till den plats som kallas Golgata, vilket betyder Döds-kalleplatsen,

34 gav de honom vin blandat med galla att dricka. Han smakade på det men ville inte dricka.

27:21 Apg 3:13f. 27:24 5 Mos 21:6f. 27:25 Matt 23:35f, Apg 5:28. 27:26 gissla Tortyr föregick normalt en avrättning. Det romerska gisslet, flagellum, hade taggar av ben eller metall som rev upp fångens rygg så att denne ibland avled redan före avrättningen. 27:27 Mark 15:16f, Joh 19:2f. 27:27 pretoriet Ståthållarens palats. 27:30 Jes 50:6, Matt 26:67. 27:32 Mark 15:21, Luk 23:26. 27:33 Luk 23:33f, Joh 19:17f. 27:33 Golgata Den skallformade höjden ligger enligt traditionen under det som idag kallas Gravkyrkan i Jerusalem. 27:34 Ps 69:22. 27:34 vin blandat med galla Förmögna kvinnor i Jerusalem bekostade utifrån Ords 31:6 ett vinbaserat bedövningsmedel (med myrra, Mark 15:23) för att lindra de dödsdömdas plågor. Normalt ingick inte galla vilket snarare bör ha ökat lidandet (jfr profetian i Ps 69:22).

35 När de hade korsfäst honom, delade de hans kläder mellan sig genom att kasta lott.

36 Sedan satt de där och vaktade honom.

37 Över hans huvud hade man satt upp anklagelsen mot honom. Där stod skrivet: "Detta är Jesus, judarnas kung."

38 Tillsammans med honom korsfästes två rövare, den ene på högra sidan och den andre på vänstra.

39 De som gick förbi hånade honom och skakade på huvudet

40 och sade: "Du som river ner templet och bygger upp det på tre dagar, fräls dig själv om du är Guds Son och kom ner från korset!"

41 På samma sätt förlöjlidade även överstepräster och de skriftlärdade och de äldste honom och sade:

42 "Andra har han frälst, sig själv kan han inte frälsa. Han är Israels kung! Nu får han komma ner från korset, så ska vi tro på honom.

43 Han litar på Gud, nu får Gud rädda honom om han älskar honom. Han har ju sagt: Jag är Guds Son."

44 På samma sätt blev han också hånad av rövarna som var korsfästa tillsammans med honom.

Jesus dör

45 Vid sjätte timmen kom ett mörker över hela landet som varade fram till nionde timmen.

46 Vid nionde timmen ropade Jesus med hög röst: "*Eli! Eli! Lema sabaktani?*" Det betyder: "*Min Gud, min Gud, varför har du övergett mig?*"

47 Några av dem som stod där hörde det och sade: "Han ropar på Elia!"

48 En av dem sprang genast och tog en svamp, fyllde den med ättikvin, fäste den runt en käpp och gav honom att dricka.

49 De andra sade: "Vänta, så får vi se om Elia kommer och räddar honom."

50 Men Jesus ropade än en gång med hög röst och gav sedan upp andan.

51 Då brast förhänget i templet i två delar, uppifrån och ända ner. Jorden skakade och klipporna rämnade,

27:35 Ps 22:19. **27:35** delade de hans kläder Jfr profetian i Ps 22:19. **27:38** Jes 53:12, Mark 15:27f, Luk 23:32f, Joh 19:18. **27:39** Ps 22:8. **27:40** Matt 26:61, Joh 2:19. **27:43** Ps 22:9. **27:43** Jfr Ps 22:9. **27:44** Luk 23:39f. **27:45** Mark 15:33f, Luk 23:44f. **27:45** sjätte timmen ... nionde timmen Motsvarar ca kl 12 och kl 15. **27:45** hela landet Annan översättning: "hela jorden". **27:46** Ps 22:2. Psalmen skildrar Messias lidande och uppståndelse. Jesus citerar dess titelvers på folkspråket arameiska och inte på hebreiska. **27:48** Ps 69:22, Joh 19:29f. **27:50** gav upp andan Annan översättning: "gav ifrån sig Anden" (jfr Luk 23:46, Joh 19:30). **27:51** 2 Mos 26:31f, Luk 23:45, Hebr 10:19f. **27:51** förhänget Ett tio meter högt draperi som skärmade av "det allra heligaste", Guds uppenbarelseplats (se 2 Mos 26:31f, 3 Mos 16:2f, Hebr 9:3f, 10:20).

⁵² gravarna öppnades och många avlidna heliga fick liv i sina kroppar.

⁵³ Efter hans uppståndelse kom de ut ur gravarna och gick in i den heliga staden och visade sig för många.

⁵⁴ När officeren och de som var med honom och bevakade Jesus såg jordbävningen och det som hände, blev de mycket förskräckta och sade: "Den mannen var verkligen Guds Son!"

⁵⁵ Många kvinnor stod där på avstånd och såg på. De hade följt Jesus från Galileen och tjänat honom.

⁵⁶ Bland dem var Maria Magdalena och den Maria som var Jakobs och Josefs mor, samt modern till Sebedeus söner.

Jesus begravs

⁵⁷ När det blev kväll kom en rik man från Arimatea som hette Josef och som också hade blivit en Jesu lärjunge.

⁵⁸ Han gick till Pilatus och bad att få Jesu kropp. Pilatus befallde då att han skulle få den.

⁵⁹ Josef tog kroppen, svepte den i rent linnetyg

⁶⁰ och lade den i sin nya grav som han hade låtit hugga ut i klippan. Sedan rullade han en stor sten för ingången till graven och gick därifrån.

⁶¹ Maria Magdalena och den andra Maria var där och satt mitt emot graven.

En vaktstyrka bevakar graven

⁶² Nästa dag, som var dagen efter förberedelsedagen, samlades översteprästerna och fariseerna hos Pilatus

⁶³ och sade: "Herre, vi har tänkt på att den där bedragaren sade medan han ännu levde: Efter tre dagar ska jag uppstå.

⁶⁴ Befall därför att graven ska säkras fram till tredje dagen, så att hans lärjungar inte kommer och stjäla honom och sedan säger till folket att han har uppstått från de döda. Då blir det sista bedrägeriet värre än det första."

⁶⁵ Pilatus sade till dem: "Här har ni en vaktstyrka. Gå och säkra graven så gott ni kan."

⁶⁶ De gick och säkrade graven genom att försegla stenen och sätta ut vakterna.

28

Jesus uppstår ur graven

¹ Efter sabbaten, i gryningen den första veckodagen, gick

27:55 Mark 15:40f, Luk 8:2f. **27:57** Mark 15:42f, Luk 23:50f, Joh 19:38f. **27:57** Arimatea identifierades av fornkyrkan med Ramataim-Sofim eller Rama, profeten Samuels hemstad norr om Jerusalem (1 Sam 1:1, 25:1). **27:62** förberedelsedagen Fredagen, då alla förberedelser inför sabbaten gjordes. **27:63** Matt 12:40, 16:21, 17:22f, 20:18f. **27:64** Matt 28:11f. **28:1** Mark 16:1f, Luk 24:1f, Joh 20:1f. **28:1** den första veckodagen Det vanliga namnet på söndagen i judisk tideräkning.

Maria Magdalena och den andra Maria för att se på gravan.

² Då blev det en kraftig jordbävning, för en Herrens ängel kom ner från himlen. Han gick fram och rullade bort stenen och satte sig på den.

³ Hans gestalt var som blixten, och hans kläder var vita som snö.

⁴ Vakterna skakade av skräck för honom och blev som döda.

⁵ Men ängeln sade till kvinnorna: "Var inte rädda! Jag vet att ni söker Jesus, den korsfäste.

⁶ Han är inte här, han har uppstått som han har sagt! Kom och se platsen där han låg.

⁷ Och gå genast och säg till hans lärjungar att han har uppstått från de döda. Se, han går före er till Galileen. Där ska ni få se honom. Nu har jag sagt er det."

⁸ De skyndade då genast i väg från gravan. Med bävan och stor glädje sprang de för att berätta det för hans lärjungar.

⁹ Plötsligt mötte Jesus dem och hälsade dem. De kom fram och höll om hans fötter och tillbad honom.

¹⁰ Då sade Jesus till dem: "Var inte rädda! Gå och säg till mina bröder att de ska gå till Galileen. Där ska de få se mig."

Vaktstyrkans rapport

¹¹ Medan de var på väg, kom några ur vaktstyrkan in i staden och berättade för översteprästerna om allt som hade hänt.

¹² Dessa samlades med de äldste och beslöt att ge soldaterna en stor summa pengar

¹³ och sade: "Säg så här: Hans lärjungar kom på natten och rövade bort honom medan vi sov.

¹⁴ Och om ståthållaren får höra det, så ska vi tala med honom och se till att ni inte behöver oroa er."

¹⁵ De tog emot pengarna och gjorde som de blivit tillsagda, och detta rykte är spritt bland judarna än i dag.

Jesu missionsbefallning

¹⁶ De elva lärjungarna gick till Galileen, till det berg dit Jesus hade befallt dem att gå.

¹⁷ När de fick se honom tillbad de honom, men några tvivlade.

¹⁸ Då trädde Jesus fram och talade till dem och sade: "Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden.

28:5 Mark 16:6f, Luk 24:5f. **28:6** Matt 12:40, 16:21, 17:23, 20:19. **28:7** Matt 26:32.

28:9 Mark 16:9f. **28:9** hälsade dem Ordagrant: "sade: Gläd er!" (den vanliga hälsningen på grekiska, jfr Luk 1:28). **28:10** Joh 20:17, Apg 1:3, 13:31, 1 Kor 15:4f, Hebr 2:11. **28:12** Matt 27:64f. **28:16** till Galileen Jesus visade sig flera gånger för lärjungarna i Galileen (Joh 21, 1 Kor 15:6-7), men lät dem sedan återvända till Olivberget utanför Jerusalem där han återvände till himlen (Luk 24:50f, Apg 1:6f).

28:17 tvivlade Annan översättning: "tvekade". **28:18** Matt 11:27, Joh 3:35, 17:2, Ef 1:20f, Hebr 1:2f, 2:8.

¹⁹ Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn

²⁰ och lär dem att hålla allt som jag befallt er. Och se, jag är med er alla dagar till tidens slut."

28:20 Matt 18:20, Joh 14:18, 23.

28:20 hålla Annan översättning: "hålla fast vid",

"bevara".

Markusevangeliet

Markus var son till en Maria som hade ett hus i Jerusalem där de kristna brukade samlas (Apg 12:12). Han följde med på Paulus första missionsresa (Apg 12:25, 15:37f) och blev sedan "tolk" (sekreterare) åt Petrus i Rom (1 Petr 5:13). Papias skriver i början av 100-talet: "När Markus blev Petrus tolk skrev han noga ner allt han kom ihåg av Kristi ord och gärningar, dock inte i ordningsföljd." Markusevangeliet är troligen skrivet i Rom för en icke-judisk läsekrets (jfr 7:3f) under 50-talet eller 60-talet e Kr.

Johannes Döparens predikan

¹ Här börjar evangeliet om Jesus Kristus, Guds Son.

² Så står det skrivet hos profeten Jesaja:

Se, jag sänder min budbärare

framför dig,

och han ska bereda vägen för dig.

³ *En röst ropar i öknen:*

Bana väg för Herren,

gör stigarna raka för honom!

⁴ Johannes Döparen trädde fram i öknen och förkunnade omvändelsens dop till syndernas förlåtelse.

⁵ Hela Judeens land och Jerusalems alla invånare kom ut till honom, och de bekände sina synder och döptes av honom i floden Jordan.

⁶ Johannes var klädd i kamelhår och hade ett läderbälte om livet, och han levde av gräshoppor och vildhonung.

⁷ Han förkunnade: "Efter mig kommer den som är starkare än jag, och jag är inte ens värdig att böja mig och lossa remmen på hans sandaler.

⁸ Jag har döpt er med vatten, men han ska döpa er i den helige Ande."

Jesus blir döpt

⁹ Vid den tiden kom Jesus från Nasaret i Galileen och blev döpt av Johannes i Jordan.

1:1 Kristus Grekiska för "den Smorde" (hebr. Messias), Guds utlovade kung och profet. **1:2** Matt 11:10, Luk 7:27. **1:2** Mal 3:1, Jes 40:3. **1:3** Joh 1:23. **1:4** Apg 19:4. **1:6** kamelhår ... läderbälte Så klädde sig botprofeten Elia (2 Kung 1:8, Sak 13:4, Matt 17:12f). **1:6** gräshoppor åts som fattigmansmat (jfr 3 Mos 11:22).

1:7 lossa remmen på hans sandaler En slavs uppgift. **1:8** Apg 1:5, 2:4. **1:9** Matt 3:13f, Luk 3:21f.

10 Genast, när han steg upp ur vattnet, såg han himlen dela sig och Anden komma ner över honom som en duva.

11 Och en röst kom från himlen: "Du är min älskade Son. I dig har jag min glädje."

Jesus frestas

12 Genast förde Anden honom ut i öknen,

13 och han var i öknen under fyrtio dagar och frestades av Satan. Han levde bland de vilda djuren, och änglarna betjänade honom.

Jesu första lärjungar

14 Efter att Johannes hade blivit fångslad kom Jesus till Galileen och förkunnade Guds evangelium.

15 Han sade: "Tiden är inne och Guds rike är nära. Omvänd er och tro på evangeliet!"

16 När han gick längs Galileiska sjön såg han Simon och hans bror Andreas. De stod och kastade ut nät i sjön, för de var fiskare.

17 Jesus sade till dem: "Kom och följ mig, så ska jag göra er till människofiskare."

18 Genast lämnade de näten och följde honom.

19 När han kom lite längre fram såg han Jakob, Sebedeus son, och hans bror Johannes. De satt i båten och gjorde i ordning sina nät.

20 Genast kallade han på dem, och de lämnade sin far Sebedeus i båten med arbetarna och följde Jesus.

Jesus i Kapernaums synagoga

21 De kom till Kapernaum, och på sabbaten gick han genast till synagogan och undervisade.

22 Folk blev överväldigade av hans lära, för han undervisade dem med auktoritet och inte som de skriftlärda.

23 Nu fanns i deras synagoga en man med en oren ande, och han skrek:

24 "Vad har vi med dig att göra, Jesus från Nasaret? Har du kommit för att fördärva oss? Jag vet vem du är: Guds Helige!"

25 Men Jesus talade strängt till anden: "Tig och far ut ur honom!"

26 Den orena anden ryckte i mannen och skrek högt och for ut ur honom.

1:10 Joh 1:32. **1:12** Matt 4:1f, Luk 4:1f. **1:12** Genast Detta ord (grek. euthýs) är ett markant stildrag hos Markus. I grundtexten används det hela 42 gånger, oftast för att fästa uppmärksamheten på det som följer. **1:14** Matt 4:12, Luk 4:14f. **1:15** Matt 3:2. **1:15** Guds rike är nära Med Jesus har himmelriket kommit in i världen. **1:16** Matt 4:18f, Luk 5:1f. **1:21** Matt 4:13, 23, Luk 4:31f. **1:22** Matt 7:28f. **1:22** med auktoritet och inte som de skriftlärda De skriftlärda grundade sin lagtolkning på den rabbiniska traditionen i "de äldstes stadgar" (7:3f), medan Jesus talar med gudomlig auktoritet. **1:23** Luk 4:33f. **1:24** Matt 8:29. **1:26** Mark 9:26.

27 Alla blev förskräckta och frågade varandra: "Vad är detta? En ny lära, med sådan makt! Till och med de orena andarna befaller han, och de lyder honom."

28 Och ryktet om honom spred sig genast överallt i hela Galileen.

Jesus botar Petrus svärmor

29 Så snart de kom ut ur synagogan gick de till Simons och Andreas hus tillsammans med Jakob och Johannes.

30 Simons svärmor låg sjuk i feber, och de talade genast med Jesus om henne.

31 Då gick han fram, tog hennes hand och reste henne upp. Febern släppte, och hon betjänade dem.

32 På kvällen, när solen hade gått ner, kom man till honom med alla som var sjuka och besatta.

33 Hela staden var samlad utanför dörren.

34 Han botade många som led av olika sjukdomar och drev ut många onda andar. Men han tillät dem inte att tala, eftersom de visste vem han var.

35 Tidigt på morgonen, medan det ännu var mörkt, steg Jesus upp och gick ut till en enslig plats och bad där.

36 Simon och de som var med honom skyndade efter,

37 och när de fann Jesus sade de till honom: "Alla söker efter dig."

38 Han sade: "Vi går någon annanstans, till byarna här omkring, så att jag kan predika där också. Det är därför jag har kommit."

39 Och han gick och predikade i deras synagoror i hela Galileen och drev ut de onda andarna.

Jesus botar en spetälsk

40 En spetälsk kom fram till honom och föll på knä och bad: "Om du vill, så kan du göra mig ren."

41 Jesus förbarmade sig, räckte ut handen och rörde vid honom och sade: "Jag vill. Bli ren!"

42 Genast försvann spetälskan från honom och han blev ren.

43 Sedan skickade Jesus iväg honom och sade strängt:

44 "Se till att du inte berättar det för någon. Gå i stället och visa dig för prästen och bär fram det offer för din rening som Mose har föreskrivit. Det blir ett vittnesbörd för dem."

45 Men mannen gick ut och började ivrigt berätta och spred ryktet vida omkring. Därför kunde Jesus inte längre gå in i

1:29 Matt 8:14f, Luk 4:38f. **1:32** Matt 8:16f, Luk 4:40f. **1:34** Apg 16:17f. **1:35** Luk 4:42f. **1:40** Matt 8:2f, Luk 5:12f. **1:40** spetälsk Bärare av en smittsam, långsamt dödande hudsjukdom. Den drabbade ansågs som "oren" och var därför utestängd från folkgemenskapen (3 Mos 13:45f). **1:43** Mark 7:36. **1:44** 3 Mos 14:2f. **1:44** visa dig för prästen för att bli friskförklarad och återupptagen i folkets gemenskap (se 3 Mos 14:2f).

städerna öppet, utan han stannade ute i ödemarken. Och folk kom till honom från alla håll.

2

Jesus förlåter synder

¹ Några dagar senare kom Jesus tillbaka till Kapernaum. När man fick höra att han var hemma

² samlades så många att de inte längre fick plats ens utanför dörren. Och han förkunnade ordet för dem.

³ Då kom man till honom med en förlamad som bars av fyra män.

⁴ När de för folkmassans skull inte kunde komma fram med honom till Jesus, tog de bort taket över platsen där han var. De gjorde en öppning och sänkte ner bädden som den lame låg på.

⁵ Jesus såg deras tro och sade till den lame: "Mitt barn, dina synder är förlåtna."

⁶ Nu satt där några skriftlärdar, och de tänkte i sina hjärtan:

⁷ "Varför talar han så? Han hädar! Vem kan förlåta synder utom Gud?"

⁸ Jesus förstod genast i sin ande att de tänkte så inom sig, och han sade till dem: "Varför tänker ni så i era hjärtan?"

⁹ Vad är lättast, att säga till den lame: Dina synder är förlåtna, eller att säga: Res dig, ta din bädd och gå?

¹⁰ Men för att ni ska veta att Människosonen har makt på jorden att förlåta synder, säger jag dig" – och nu talade han till den lame:

¹¹ "Res dig, ta din bädd och gå hem!"

¹² Då reste mannen sig upp, och genast tog han sin bädd och gick ut inför ögonen på dem alla. Och alla blev utom sig av häpnad och prisade Gud och sade: "Vi har aldrig sett något liknande!"

Jesus hos tullindrivare och syndare

¹³ Än en gång gick Jesus längs sjön. Allt folket kom till honom, och han undervisade dem.

¹⁴ När han gick vidare såg han Levi, Alfeus son, sitta vid tullhuset. Han sade till honom: "Följ mig!" Då reste sig Levi och följde honom.

2:1 Matt 9:1f, Luk 5:17f. **2:7** Jes 43:25. **2:10** Människosonen Jesu dubbeltydiga titel: ordet är synonymt med "människa" (jfr Ps 8:5) men syftar också på profetians himmelska kungagestalt (Dan 7:13f). **2:11** ta din bädd Troligen en sovmatta som enkelt rullades ihop. **2:14** Levi kallades också Matteus (Matt 9:9).

15 När Jesus sedan låg till bords i hans hus, var det många tullindrivare och syndare som låg till bords tillsammans med honom och hans lärjungar. Det var många som följde honom.

16 De skriftlärdade bland fariseerna fick se att han åt med syndare och tullindrivare, och de frågade hans lärjungar: "Varför äter han med tullindrivare och syndare?"

17 Jesus hörde det och sade till dem: "Det är inte de friska som behöver läkare, utan de sjuka. Jag har inte kommit för att kalla rättfärdiga, utan syndare."

Jesus och fastan

18 Johannes lärjungar och fariseerna fastade. Då kom några och frågade Jesus: "Varför fastar Johannes lärjungar och fariseernas lärjungar, men inte dina lärjungar?"

19 Jesus svarade: "Bröllopgästerna kan väl inte fasta medan brudgummen är hos dem? Så länge de har brudgummen hos sig kan de inte fasta.

20 Men det ska komma dagar när brudgummen tas ifrån dem, och då, på den dagen, kommer de att fasta.

21 Ingen syr fast en lapp av okrympt tyg på en gammal mantel. I så fall river det nya tyget bort ännu mer från den gamla manteln och revan blir värre.

22 Och ingen håller nytt vin i gamla säckar. I så fall spränger vinet säckarna och både vinet och säckarna förstörs. Nej, nytt vin håller man i nya säckar."

Jesus är sabbatens Herre

23 En sabbat gick Jesus genom några sädesfält, och hans lärjungar började rycka av axen där de gick.

24 Då sade fariseerna till honom: "Se! Varför gör de sådant som inte är tillåtet på sabbaten?"

25 Han svarade: "Har ni aldrig läst vad David gjorde när han och hans män var i nöd och blev hungriga?"

2:15 Matt 9:10f, Luk 5:29f. **2:15** tullindrivare och syndare Tullindrivare drev in skatt åt den romerska ockupationsmakten och berikade ibland sig själva på folkets bekostnad (Luk 3:13, 19:8). De var därför illa sedda bland judarna. **2:15** låg till bords Vid finare måltider åt man halvliggande på divaner enligt grekisk sed.

2:16 fariseerna En folklig lagfromhetsrörelse som lade stor vikt vid religiösa renhetsregler (7:1f) och vakade över den religiösa ordningen i landet (Joh 1:24f).

2:16 äter ... med tullindrivare och syndare Fariseerna undvek måltidsgemenskap med dem som inte höll lika strikt på lagens renhetsregler (jfr Gal 2:12). **2:17** Luk 5:32, 19:10, 1 Tim 1:15. **2:18** Matt 9:14, Luk 5:33f. **2:18** fastade Se not till Matt 6:16.

2:22 nytt vin i gamla säckar Druvsaften jäste i tätta skinnsäckar som spändes ut vid jäsningen (jfr Job 32:19). Efteråt kunde skinnet inte återanvändas till en andra jäsning. **2:23** Luk 6:1f. **2:23** rycka av axen Att plocka från en annans åker var tillåtet enligt Mose lag (5 Mos 23:25), men fariseerna definierade det som skördearbete och förbjöd det under sabbaten.

2:24 2 Mos 20:10. **2:25** 1 Sam 21:1f.

²⁶ Han gick in i Guds hus på översteprästen Ebjatars tid och åt skådebröden, som bara prästerna får äta, och gav dessutom till dem som var med honom."

²⁷ Sedan sade han till dem: "Sabbaten skapades för människan och inte människan för sabbaten.

²⁸ Alltså är Människosonen Herre också över sabbaten."

3

¹ En annan gång gick Jesus till synagogan, och där fanns en man som hade en förtvinad hand.

² De vaktade noga på Jesus för att se om han skulle bota honom på sabbaten, för de ville få något att anklaga honom för.

³ Han sade till mannen med den förtvinade handen: "Ställ dig här i mitten."

⁴ Sedan frågade han dem: "Är det tillåtet att göra gott på sabbaten eller att göra ont? Att rädda liv eller att döda?" Men de teg.

⁵ Då såg han sig omkring med vrede, bedrövad över deras hårda hjärtan, och sade till mannen: "Räck fram din hand." Han räckte fram sin hand, och den var nu återställd.

⁶ Men fariseerna gick ut och började genast göra upp planer med herodianerna för att döda honom.

Stora skaror följer Jesus

⁷ Jesus och hans lärjungar drog sig undan ner mot sjön, och en stor skara från Galileen följde efter. Också från Judeen,

⁸ Jerusalem, Idumeen och från andra sidan Jordan och området runt Tyrus och Sidon kom folk till honom i stora skaror när de hörde talas om allt han gjorde.

⁹ Jesus sade åt sina lärjungar att hålla en båt redo för honom så att han inte skulle bli trängd av folkmassan,

¹⁰ för han botade så många att alla som led av någon plåga trängde sig in på för att få röra vid honom.

¹¹ När de orena andarna såg honom, kastade de sig ner för honom och ropade: "Du är Guds Son!"

¹² Men han förbjöd dem strängt att avslöja vem han var.

Jesus utser tolv apostlar

2:26 3 Mos 24:9. **2:26** på översteprästen Ebjatars tid Ebjatar var son till prästen Ahimelek (1 Sam 21:1f) och blev Davids överstepräst under hans tid i exil (1 Sam 23:6f). Annan översättning: "i stycket om översteprästen Ebjatar" (1 Sam 21-23).

2:26 skådebröden Bröd som lades fram varje vecka i helgedomen som ett ständigt offer inför Guds ansikte (1 Sam 21:6, 2 Mos 25:30, 3 Mos 24:5f). **3:1** Matt 12:9f, Luk 6:6f.

3:6 herodianerna Personer som stödde Herodes kungaätt. De utgjorde inte något organiserat parti och namnet finns inte belagt utanför NT. **3:7** Luk 6:17f.

3:8 Matt 4:25.

3:8 Idumeen Bergstrakterna söder om Judeen.

3:11 Luk 4:41.

3:12 Mark 1:25.

13 Jesus gick sedan upp på berget och kallade till sig dem som han hade utvalt, och de kom till honom.

14 Han utsåg tolv som han kallade apostlar. De skulle vara med honom, och han skulle sända ut dem att predika

15 och ha makt att driva ut onda andar.

16 Han utsåg dessa tolv: Simon, som han gav namnet Petrus,

17 Jakob, Sebedeus son, och Johannes, Jakobs bror – dem kallade han Boanerges, det betyder Åskans söner –

18 dessutom Andreas, Filippus, Bartolomeus, Matteus, Tomas, Jakob, Alfeus son, Taddeus, Simon seloten

19 och Judas Iskariot, han som förrådde honom.

Jesu gärning eller Satans

20 Sedan kom Jesus hem. På nytt samlades så mycket folk att de inte ens fick tid att äta.

21 När hans anhöriga fick höra om det gick de ut för att ta hand om honom, eftersom man sade att han var från sina sinnen.

22 De skriftlärdade som hade kommit ner från Jerusalem sade: "Han är besatt av Beelsebul. Det är med de onda andarnas furste som han driver ut andarna."

23 Då kallade han dem till sig och talade till dem i liknelser: "Hur skulle Satan kunna driva ut Satan?"

24 Om ett rike är splittrat kan det riket inte bestå,

25 och om en familj är splittrad kan den familjen inte bestå.

26 Om nu Satan skulle gå i strid med sig själv och bli splittrad kan han inte bestå, det är slut med honom.

27 Ingen kan gå in i den starkes hus och plundra honom på det som är hans utan att först binda den starke. Sedan kan han plundra hans hus.

28 Jag säger er sanningen: Alla synder och hädelser ska människorna få förlåtelse för, hur de än hädar.

29 Men den som hädar den helige Ande får aldrig någonsin förlåtelse utan är skyldig till evig synd."

3:13 Matt 10:1f, Luk 6:12f. **3:14** apostlar Sändebud med fullmakt att representera sin uppdragsgivare (Matt 10:40). **3:16** Joh 1:42. **3:16** Petrus ... Judas Iskariot Se noter till Matt 10:2-4. **3:17** Luk 9:54. **3:17** Boanerges Kanske en återgivning av hebreiskans bne réges, "tumultets söner", eller av andra hebreiska ord för "vrede" eller "skaka" (jfr Luk 9:54). Samtidigt påminner stavningen om grek. boán, "ropa", och ergés, "aktiv". **3:18** seloten Seloterna (av grekiskans zélos, iver, jfr engelskans "zeal") var nationalister som ivrade för uppror mot romarna. I denna vers används deras hebreiska namnform, kananaíos. **3:20** hem till Petrus hus, Jesu temporära bostad i Kapernaum (Matt 8:14, 17:25, Joh 2:12).

3:22 Matt 12:24, Luk 11:15. **3:22** Beelsebul Judiskt namn för djävulen, de onda andarnas furste. Alternativ form för hebr. Baal-Zebúb, "flugornas herre" som tillbads bland filisteerna i Ekron (2 Kung 1:2f). **3:23** Matt 12:25f, Luk 11:17f.

3:28 Matt 12:31f, Luk 12:10, 1 Joh 5:16. **3:28** Jag säger er sanningen Ordagrant: "Amen, jag säger er". Hebr. amén betyder närmast "sant", " trovärdigt". Jesus använder uttrycket ofta och kallar sig själv för "Amen" (Upp 3:14) och sanningen själv (Joh 14:6).

³⁰ De hade ju sagt att han hade en oren ande.

Jesu familj

³¹ Nu kom hans mor och hans bröder. De stannade utanför och sände bud till honom och kallade på honom.

³² Folket som satt omkring honom sade: "Se! Din mor och dina bröder är här utanför och frågar efter dig."

³³ Han svarade: "Vem är min mor? Och vilka är mina bröder?"

³⁴ Han såg på dem som satt runt omkring honom och sade: "Här är min mor och mina bröder.

³⁵ Den som gör Guds vilja är min bror och min syster och min mor."

4

Liknelsen om såningsmannen

¹ Sedan började han undervisa vid sjön igen. Då samlades så mycket folk runt honom att han steg i en båt och satt i den ute på sjön medan allt folket stod på stranden.

² Han lärde dem mycket i liknelser, och i sin undervisning sade han till dem:

³ "Lyssna! En såningsman gick ut för att så.

⁴ När han sådde föll en del vid vägen, och fåglarna kom och åt upp det.

⁵ En del föll på stenig mark där det inte hade mycket mylla, och det kom upp snabbt eftersom det inte hade djup jord.

⁶ Men när solen steg sveddes det, och eftersom det saknade rot vissnade det bort.

⁷ En del föll bland tistlar, och tistlarna sköt upp och kvävde det så att det inte gav någon skörd.

⁸ Men en del föll i god jord, och det sköt upp och växte och gav skörd, trettiofalt och sextiofalt och hundrafalt."

⁹ Och han sade: "Hör, du som har öron att höra med!"

¹⁰ När han blev ensam, frågade de tolv och de andra som var med honom om liknelserna.

¹¹ Då sade han till dem: "Ni har fått del i Guds rikes hemlighet. Men de som står utanför får allt i liknelser,

¹² för att de ska se och se och ändå inte se, och höra och höra och ändå inte förstå, så att de inte vänder om och får förlåtelse."

Liknelsens innebörd

¹³ Han sade sedan till dem: "Förstår ni inte den här liknelsen? Hur ska ni då kunna förstå några liknelser alls?"

¹⁴ Såningsmannen sår ordet.

3:31 Matt 12:46f, Luk 8:19f. **3:35** Joh 15:14. **4:1** Matt 13:1. **4:2** Luk 8:4. **4:3** Matt 13:3f, Luk 8:5f. **4:8** hundrafalt En övernaturligt rik skörd (jfr 1 Mos 26:12). I förmodern tid har svenska skördar normalt gett mindre än tiofalt jämfört med utsädet. **4:10** Matt 13:10f, Luk 8:9f. **4:12** Jes 6:9f, Joh 12:40, Apg 28:26f. **4:12** Jes 6:9-10.

15 De vid vägen är de hos vilka ordet sås, men när de hör det kommer genast Satan och tar bort ordet som är sått i dem.

16 De som sås på stenig mark är de som genast tar emot ordet med glädje när de hör det,

17 men de har ingen rot inom sig utan tror bara för en tid. När de sedan möter lidande eller förföljelse för ordets skull så kommer de genast på fall.

18 Hos andra sås säden bland tistlar. Det är de som hör ordet, 19 men världsliga bekymmer, bedräglig rikedom och begär efter annat kommer in och kväver ordet så att det blir utan frukt.

20 Men de hos vilka säden faller i god jord, det är de som hör ordet och tar emot det och bär frukt, trettiofalt och sextiofalt och hundrafalt."

21 Han sade också till dem: "Ett ljus bärs väl inte in för att sättas under skäppan eller under bänken? Sätter man det inte på hållaren?"

22 Det finns inget dolt som inte ska uppenbaras, och inget gömt som inte ska bli synligt.

23 Hör, du som har öron att höra med!"

24 Och han sade: "Var nog med vad ni hör! Med det mått som ni mäter med ska det mätas upp åt er. Och ännu mer ska ni få,

25 för den som har ska få, men den som inte har ska bli fråntagen också det han har."

Liknelsen om den växande säden

26 Jesus sade: "Guds rike är som när en man sår säd i jorden.

27 Han sover och stiger upp, natt blir dag och säden växer och skjuter i höjden, han vet inte hur.

28 Av sig själv ger jorden gröda: först strå, sedan ax och sedan moget vete i axet.

29 Och när grödan är mogen låter han genast skäran gå, för skördetiden är inne."

Liknelsen om senapskornet

30 Han sade också: "Vad ska vi likna Guds rike vid? Vilken liknelse ska vi använda?"

31 Det är som ett senapskorn. När man sår det är det minst av alla frön på jorden.

4:19 Mark 10:23, 1 Tim 6:9. **4:21** Matt 5:15, Luk 8:16f, 11:33. **4:21** Ett ljus Traditionell översättning. Troligen en oljelampa (vaxljus uppfanns först senare). **4:21** skäppan Ett sädesmått om ca 9 liter. **4:21** bänken Annan översättning: "sängen" eller "divanen". **4:22** Matt 10:26, Luk 12:2. **4:24** Matt 7:2. **4:25** Matt 25:29, Luk 19:26. **4:30** Matt 13:31f, Luk 13:18f. **4:31** senapskorn Det minsta (1-2 mm) av alla frön som såddes av jordbrukare i Israels land. Senapsplantan (*brassica nigra*) kan fullvuxen nå en höjd av nästan tre meter.

32 Men när det blivit sått, växer det upp och blir större än alla andra köksväxter och får så stora grenar att himlens fåglar kan bygga bo i dess skugga."

33 Med många sådana liknelser predikade han ordet för dem, på ett sådant sätt att de kunde förstå.

34 Han talade bara i liknelser till dem. Men när han var ensam med sina lärjungar förklarade han allt.

Jesus stillar stormen

35 På kvällen samma dag sade Jesus till sina lärjungar: "Vi far över till andra sidan."

36 De lämnade folket och tog med honom i båten som han var. Även andra båtar följde med.

37 Då kom en stark stormvind, och vågorna slog in i båten så att den höll på att fyllas.

38 Själv låg han i aktern på en dyna och sov. De väckte honom och sade: "Mästare! Bryr du dig inte om att vi går under?"

39 Han vaknade och talade strängt till vinden och sade till sjön: "Tig! Var tyst!" Då lade sig vinden och det blev alldeles stilla.

40 Han sade till dem: "Varför är ni rädda? Har ni fortfarande ingen tro?"

41 Då greps de av stor fruktan och sade till varandra: "Vem är han? Till och med vinden och sjön lyder ju honom!"

5

Jesus botar en besatt

1 Så kom de över till gerasenernas område på andra sidan sjön.

2 När Jesus steg ur båten, kom en man emot honom från gravarna. Han hade en oren ande

3 och bodde bland gravarna. Ingen kunde binda honom längre, inte ens med kedjor.

4 Flera gånger hade han blivit bunden med fotbojor och kedjor, men han hade slitit av kedjorna och brutit sönder bojorna. Ingen var stark nog att rå på honom.

5 Ständigt, natt och dag, höll han till bland gravarna och uppe i bergen och skrek och sargade sig själv med stenar.

4:33 på ett sådant sätt att de kunde förstå Annan översättning: "så mycket som de klarade att höra". **4:34** Matt 13:34. **4:35** Matt 8:18, 23f, Luk 8:22f.

4:36 som han var Annan översättning: "där han var" (i båten från vilken han predikade, jfr vers 1). **4:38** Mästare Annan översättning: "Lärare" (hederstitel, jfr latinets "magister"). **4:41** 2 Mos 14:21, Ps 65:8, 89:10, 107:29. **5:1**

Matt 8:28f, Luk 8:26f. **5:1** gerasenernas område Andra handskrifter: "gadarenernas område" (jfr Matt 8:28). Både Gerasa och Gadara var grekiska städer i samma område strax sydost om Galileiska sjön.

6 När han nu fick se Jesus på långt håll, kom han springande och föll ner för honom

7 och skrek högt: "Vad har du med mig att göra, Jesus, den högste Gudens Son? Lova mig inför Gud att du inte plågar mig!"

8 Jesus hade nämligen just sagt till honom: "Du orena ande, far ut ur mannen!"

9 Nu frågade han honom: "Vad är ditt namn?" Mannen svarade: "Mitt namn är Legion, för vi är många."

10 Och han bad gång på gång att Jesus inte skulle driva bort dem från området.

11 Där gick en stor svinjord och betade vid berget.

12 Andarna bad honom: "Skicka oss till svinen, så att vi kan fara in i dem!"

13 Det tillät han. De orena andarna for ut ur mannen och in i svinen, och hjorden rusade utför branten ner i sjön. Det var ungefär två tusen svin som drunknade i sjön.

14 De som vaktade dem flydde och berättade om det i staden och ute på landet, och man gick för att se vad som hade hänt.

15 När de kom till Jesus och såg den besatte som hade haft legionen sitta där, klädd och vid sina sinnen, blev de rädda.

16 De som var ögonvittnen berättade för folket vad som hade hänt med den besatte och med svinen.

17 Då bad de att Jesus skulle lämna deras område.

18 När han steg i båten, bad mannen som hade varit besatt om att få följa med honom.

19 Men Jesus lät honom inte göra det utan sade: "Gå hem till de dina och berätta för dem om allt som Herren har gjort med dig och hur han förbarmat sig över dig."

20 Då gick mannen och började ropa ut över hela Dekapolis allt som Jesus hade gjort med honom. Och alla var förundrade.

Jairus dotter och den sjuka kvinnan

21 När Jesus var tillbaka med båten på andra sidan samlades en stor folkskara hos honom där han var vid sjön.

22 En synagogföreståndare som hette Jairus kom dit, och när han fick se Jesus föll han ner för hans fötter

23 och bad honom enträget: "Min dotter är döende. Kom och lägg händerna på henne så att hon blir frisk och får leva."

24 Då gick Jesus med honom.

Mycket folk följde efter och trängde sig in på honom.

25 Där fanns en kvinna som hade haft blödningar i tolv år.

5:9 Legion En romersk armé med omkring 6000 man. 5:20 Dekapolis Grek. "Tiostad", ett förbund av tio grekiskspråkiga städer öster om Jordan. 5:21 Matt 9:1f, Luk 8:40. 5:22 Matt 9:18f, Luk 8:41f. 5:23 frisk Annan översättning: "frälst" (även i vers 28). 5:25 Matt 9:20f, Luk 8:43f.

²⁶ Hon hade fått lida mycket hos många läkare och lagt ut allt hon ägde, men inget hade hjälpt, hon blev bara sämre.

²⁷ Hon hade hört talas om Jesus, och nu kom hon bakifrån i folkmassan och rörde vid hans mantel,

²⁸ för hon tänkte: "Om jag så bara får röra vid hans kläder blir jag frisk."

²⁹ Genast stannade hennes blödning, och hon kände i kroppen att hon var botad från sin plåga.

³⁰ Jesus märkte genast inom sig att det hade gått ut kraft från honom, och han vände sig om i folkmassan och frågade: "Vem rörde vid mina kläder?"

³¹ Hans lärjungar sade till honom: "Du ser hur folket tränger sig in på dig, och så frågar du: Vem rörde vid mig?"

³² Men han fortsatte att se sig omkring efter henne som hade gjort det.

³³ Kvinnan visste vad som hade hänt med henne, och hon kom rädd och darrande fram och föll ner för honom och berättade hela sanningen för honom.

³⁴ Då sade han till henne: "Min dotter, din tro har frälst dig. Gå i frid och var frisk och fri från din plåga."

³⁵ Medan han ännu talade kom några från synagogföreståndarens hus och sade: "Din dotter är död. Varför besvära Mästaren mer?"

³⁶ Men Jesus fäste sig inte vid deras ord utan sade till föreståndaren: "Var inte rädd. Bara tro."

³⁷ Han lät ingen följa med utom Petrus, Jakob och hans bror Johannes,

³⁸ och de kom till föreståndarens hus. Där såg han upprörda människor som grät och klagade högt.

³⁹ Han gick in och sade till dem: "Varför är ni upprörda och gråter? Flickan är inte död. Hon sover."

⁴⁰ Då hånskrattade de åt honom.

Men han skickade ut allesammans, tog med sig barnets far och mor och sina lärjungar och gick in dit där barnet låg.

⁴¹ Och han tog barnets hand och sade till henne: "*Talitha koum!*" Det betyder: "Flicka, jag säger dig, stå upp!"

⁴² Genast reste sig flickan och började gå omkring – hon var tolv år – och de blev helt utom sig av häpnad.

⁴³ Men han befallde dem strängt att inte låta någon få veta det. Sedan sade han åt dem att ge henne något att äta.

6

Jesus förkastas i sin hemstad

¹ Han gick därifrån och kom till sin hemstad, och hans lärjungar följde honom.

² När det blev sabbat började han undervisa i synagogan. Många som hörde honom häpnade och sade: "Var får han detta ifrån? Och vad är det för visdom han fått? Och vilka kraftgärningar han gör med sina händer!"

³ Är det inte snickaren, Marias son, bror till Jakob och Joses och Judas och Simon? Bor inte hans systrar här hos oss?" Och de tog anstöt av honom.

⁴ Men Jesus sade till dem: "En profet föraktas inte utom i sin hemstad, sin släkt och sin egen familj."

⁵ Han kunde inte göra någon kraftgärning där, utom att bota några få sjuka genom att lägga händerna på dem.

⁶ Och han var förundrad över deras otro.

Jesus sänder ut de tolv

Sedan gick Jesus ut i byarna där omkring och undervisade.

⁷ Och han kallade till sig de tolv och började sända ut dem två och två och gav dem makt över de orena andarna.

⁸ Han befallde dem att inte ta med sig något annat på vägen än en stav - varken bröd eller väska eller pengar i bältet.

⁹ Sandaler fick de ha, men inte två tunikor.

¹⁰ Han sade också till dem: "När ni kommer in i ett hus, så stanna där tills ni går vidare.

¹¹ Och om man någonstans inte tar emot er eller lyssnar på er, så gå därifrån och skaka av dammet under era fötter som ett vittnesbörd mot dem."

¹² De gick ut och predikade att människorna skulle omvända sig,

¹³ och de drev ut många onda andar och smorde många sjuka med olja och botade dem.

Johannes Döparens död

¹⁴ Jesu namn hade nu blivit känt, och kung Herodes fick höra att folk sade att Johannes Döparen hade uppstått från de döda och att det var därför dessa krafter verkade i honom.

¹⁵ En del sade att han var Elia, och andra att han var en profet liksom någon av profeterna.

6:1 Matt 13:53f, Luk 4:16f. **6:3** Joh 6:42. **6:3** Jakob Halvbror till Jesus, troligen troende först efter uppståndelsen (Joh 7:5, 1 Kor 15:7). Han blev sedan ledare för församlingen i Jerusalem (Apg 15:13) och författare till Jakobsbrevet. **6:3** Judas Annan halvbror till Jesus, längre fram en kristen ledare och författare till Judasbrevet. **6:3** hans systrar Enligt senare fornkyrklig tradition hette två systrar Maria och Salome. **6:4** Joh 4:44. **6:6** Matt 9:35. **6:7** Matt 10:1, Mark 3:13f, Luk 9:1f. **6:8** Matt 10:9f. **6:9** tunikor En lång- eller kortärmad och knälång skjorta som bars av både män och kvinnor. **6:11** Apg 13:51. **6:13** Jak 5:14. **6:14** Matt 14:1f, Luk 9:7f. **6:14** kung Herodes Egentligen endast lokal härskare över Galileen (se not till Matt 14:1).

16 När Herodes hörde detta sade han: "Det är Johannes, han som jag halshögg. Han har uppstått."

17 Herodes hade nämligen låtit gripa och binda Johannes och sätta honom i fängelse på grund av Herodias, hustru till hans bror Filippus. Herodes hade gift sig med henne,

18 men Johannes hade sagt till honom: "Det är inte tillåtet att du har din brors hustru."

19 Herodias hatade honom och ville döda honom, men hon kunde inte

20 eftersom Herodes hade respekt för Johannes. Han visste att Johannes var en rättfärdig och helig man, och skyddade honom. När han hörde honom blev han många gånger villrådig. Ändå lyssnade han gärna på honom.

21 Så kom en dag ett lämpligt tillfälle, när Herodes firade sin födelsedag med en fest för sina stormän och befälhavare och de främsta i Galileen.

22 Då kom Herodias dotter in och dansade, och Herodes och hans bordsgäster blev så förtjusta att kungen sade till flickan: "Be mig om vad du vill, så ska du få det."

23 Han svor på det och sade till henne: "Vad du än ber om ska jag ge dig, ända till hälften av mitt rike."

24 Då gick hon ut och frågade sin mor: "Vad ska jag be om?" Hon svarade: "Johannes Döparens huvud."

25 Flickan skyndade genast in till kungen och bad: "Jag vill att du genast ger mig Johannes Döparens huvud på ett fat!"

26 Kungen blev djupt bedrövad, men för edens och gästernas skull ville han inte neka henne.

27 Han skickade genast i väg en bödel och befallde honom att hämta Johannes Döparens huvud. Denne gick då bort och halshögg honom i fängelset.

28 Och han bar fram hans huvud på ett fat och gav det åt flickan, och flickan gav det åt sin mor.

29 När Johannes lärjungar fick höra det, kom de och hämtade hans döda kropp och lade den i en grav.

Jesus mättar fem tusen

30 Apostlarna samlades nu hos Jesus och berättade för honom allt vad de hade gjort och vad de hade undervisat om.

31 Han sade till dem: "Kom med till en öde plats där ni kan få vara ensamma och vila er lite." Det var så många som kom och gick att de inte ens fick tid att äta.

6:17 Luk 3:19f. **6:17** Herodias var brorsdotter till Herodes Antipas och dessutom gift med hans andre halvbror Filippus. Hennes skandalösa relation med Herodes drog landet i krig med nabateerna. **6:18** inte tillåtet enligt Mose lag (3 Mos 18:16). **6:20** Matt 21:26. **6:20** blev han många gånger villrådig Andra handskrifter: "gjorde han många saker". **6:30** Matt 14:13f, Luk 9:10f, Joh 6:5f. **6:31** Mark 3:20.

32 De gav sig av i båten till en öde plats för att få vara för sig själva.

33 Men folk såg att de for iväg och många fick veta det, och de skyndade dit till fots från alla städerna och kom fram före dem.

34 När Jesus steg ur båten såg han en stor skara människor. Han förbarmade sig över dem, för de var som får utan herde, och han undervisade dem grundligt.

35 Timmen var redan sen när hans lärjungar kom till honom och sade: "Platsen här är ödslig och timmen är redan sen.

36 Skicka i väg dem, så att de kan gå till gårdarna och byarna här omkring och köpa sig något att äta."

37 Men han svarade: "Ge ni dem att äta." De frågade honom: "Ska vi gå och köpa bröd för tvåhundra denarer och ge dem att äta?"

38 Han sade till dem: "Hur många bröd har ni? Gå och se efter." De tog reda på det och sade: "Fem bröd och två fiskar."

39 Då befallde han att de skulle låta alla slå sig ner i gröngräset i skilda matlag,

40 och de satte sig ner i grupper om hundra eller femtio.

41 Och han tog de fem bröden och de två fiskarna, såg upp mot himlen, tackade Gud, bröt bröden och gav åt sina lärjungar för att de skulle sätta fram åt folket. Han delade också ut av de två fiskarna åt dem alla.

42 Och alla åt och blev mätta,

43 och man plockade tolv korgar fulla med brödbitar och fisk.

44 Det var fem tusen män som hade ätit.

Jesus går på vattnet

45 Strax därefter befallde Jesus sina lärjungar att stiga i båten och fara i förväg över till Betsaida, medan han själv sände i väg folket.

46 Och när han hade tagit farväl av dem, gick han upp på berget för att be.

47 På kvällen var båten mitt ute på sjön, och Jesus var ensam kvar på land.

6:34 4 Mos 27:17, Hes 34:5, Matt 9:36. **6:35** Matt 15:32f, Mark 8:1f. **6:37** tvåhundra denarer Motsvarade åtta månadslöner för den enkle arbetaren. **6:41** tackade Gud Den judiska bordsbönen som troligen användes redan på Jesu tid lyder än idag: "Lovad är du, Herre vår Gud, världens Kung som frambringar bröd ur jorden" (jfr Ps 104:14). **6:44** ätit Andra handskrifter: "ätit av bröden". **6:45** Matt 14:22f, Joh 6:16f. **6:45** Betsaida Fiskeby nära det grekisktalande Dekapolis, hemstad för Petrus, Andreas och Filippus (Joh 1:44, 12:21).

⁴⁸ Han såg hur lärjungarna slet med rodden, för de hade vinden emot sig. Mot slutet av natten kom han till dem, gående på sjön, och han skulle just gå förbi dem.

⁴⁹ När de fick se honom gå på sjön trodde de att det var ett spöke, och de skrek,

⁵⁰ för alla såg honom och blev förskräckta. Men han talade genast med dem och sade till dem: "Var lugna. Det *Är Jag*. Var inte rädda."

⁵¹ Sedan steg han upp till dem i båten, och vinden lade sig. De var helt utom sig av häpnad,

⁵² för de hade inte förstått detta med bröden. Deras hjärtan var förhårdade.

Jesus botar sjuka i Gennesaret

⁵³ När de hade kommit över sjön nådde de land vid Gennesaret och lade till där.

⁵⁴ Så snart de steg ur båten kände folk igen Jesus,

⁵⁵ och folk skyndade ut i hela den trakten och började bära de sjuka på bårar till platsen där de hörde att han var.

⁵⁶ Överallt där han gick in, i byar, städer eller gårdar, lade man de sjuka på de öppna platserna och bad honom att de bara skulle få röra vid hörntofsen på hans mantel. Och alla som rörde vid honom blev friska.

7

Guds bud eller människors stadgar

1 Fariseerna och några skriftlärda som hade kommit från Jerusalem samlades runt honom.

2 De hade sett att några av hans lärjungar åt med orena händer, alltså utan att ha tvättat dem.

3 Fariseerna och alla andra judar äter nämligen inte utan att först tvätta händerna med en handfull vatten. De håller fast vid de äldstes stadgar.

6:48 Mot slutet av natten Ordagrant: "vid fjärde nattvåken", nattens sista fjärdedel.

6:50 Det *Är Jag* Ordagrant: "Jag *Är*" (en anspelning på Guds namn JHVH, jfr Joh 8:24 med not). **6:51** Mark 4:39. **6:53** Matt 14:34f. **6:56** hörntofsen En symbol för Guds bud som bars på manteln (4 Mos 15:38f). **6:56** friska Annan översättning: "frälsta". **7:1** Matt 15:1f. **7:2** Luk 11:38. **7:2** åt Ordagrant: "åt brödet"

(även i vers 5), ett vanligt hebreiskt uttryck för en hel måltid (jfr t ex 1 Mos 31:54, 43:25). **7:3** med en handfull vatten Ordagrant: "med en näve" (en symbolisk mängd vatten). Andra handskrifter: "ofta". **7:3** de äldstes stadgar Tolkning och tillämpning av Mose lag som hade växt fram bland de skriftlärda efter den babyloniska fångenskapen. Fariseerna betraktade dem som lika bindande som Guds lag i Skriften, medan Jesus liksom saddukeerna såg dem som enbart människors bud.

4 Och när de kommer från torget åter de inte utan att först ha tvättat sig. Det finns många andra traditioner som de håller fast vid, som att skölja bägare, kannor och kopparkärl.

5 Fariseerna och de skriftlärda frågade honom: "Varför följer inte dina lärjungar de äldstes stadgar utan åter med orena händer?"

6 Han svarade dem: "Jesaja profeterade rätt om er, ni hycklare. Det står skrivet: *Detta folk ärar mig med sina läppar, men deras hjärtan är långt ifrån mig.*

7 *Deras vördnad för mig är meningslös, för lärorna de lär ut är människobud.*

8 Ni överger Guds bud och håller er till människors stadgar."

9 Han sade också till dem: "Ni upphäver skickligt Guds bud för att upprätthålla era egna stadgar.

10 Mose har sagt: *Hedra din far och din mor, och: Den som förbannar sin far eller sin mor ska straffas med döden.*

11 Men ni påstår att om någon säger till sin far eller mor: Det du kunde fått som hjälp av mig låter jag i stället bli 'korban', alltså en tempelgåva,

12 då tillåter ni inte längre att han gör något för sin far eller mor.

13 Ni upphäver Guds ord genom era stadgar som ni för vidare. Och ni gör många andra liknande saker."

14 Jesus kallade till sig folket igen och sade: "Lyssna på mig allihop och förstå:

15 Inget som går in i människan utifrån kan göra henne oren. Det är det som kommer ut ur människan som gör henne oren."

17 När han hade lämnat folket och kommit inomhus, frågade hans lärjungar honom om liknelsen.

18 Han svarade dem: "Så ni förstår inte heller? Inser ni inte att inget som går in i människan utifrån kan göra henne oren,

19 eftersom det inte går in i hennes hjärta utan ner i magen och ut på avträdet?" Därmed förklarade han all mat ren.

20 Och han fortsatte: "Det är det som kommer ut ur människan som gör henne oren.

21 Inifrån, från människornas hjärtan, kommer de onda

7:4 tvättat sig Annan översättning: "badat" (grek. baptisontai). Jfr 3 Mos 15. En samvetsgrann farisé som kom i beröring med någon som inte följde renhetsreglerna, t ex en hedning på torget, skulle rena sig innan han åt. **7:4** kopparkärl Andra handskrifter tillägger: "och bänkar" (jfr 3 Mos 15:4). **7:6** Matt 15:8f. **7:6** hycklare Annan översättning: "skådespelare". **7:7** Jes 29:13. **7:10** 2 Mos 20:12, 21:17. **7:10** 2 Mos 20:12, 21:17. **7:11** tempelgåva Egendom kunde förklaras invigd åt Gud (hebr. korbán, se t ex 4 Mos 7:3). Därmed hade man enligt de äldstes stadgar löst sig från förpliktelsen att hjälpa sina föräldrar. **7:14** Matt 15:10f. **7:15** Tit 1:15. **7:15** En del handskrifter tillägger (vers 16): "Hör, du som har öron att höra med!" **7:17** Matt 15:15f. **7:19** Rom 14:14, Tit 1:15. **7:19** förklarade han all mat ren Annan översättning: "blir all mat ren". **7:21** 1 Mos 6:5, 8:21.

tankarna: sexuell omoral, stöld, mord,

²² äktenskapsbrott, girighet, ondska, svek, orgier, avund, hädelse, högmod och dårskap.

²³ Allt detta onda kommer inifrån och gör människan oren."

En hednisk kvinnas tro

²⁴ Sedan gick han därifrån och kom till trakten runt Tyrus. Där gick han in i ett hus. Han ville inte att någon skulle få veta det, men det gick inte att hålla hemligt.

²⁵ En kvinna vars dotter hade en oren ande fick höra om honom, och hon kom genast och föll ner för hans fötter.

²⁶ Det var en grekisktalande kvinna av syrisk-fenicisk härkomst. Hon bad att Jesus skulle driva ut den onda anden ur hennes dotter.

²⁷ Jesus sade till henne: "Låt först barnen få äta sig mätta. Det är inte rätt att ta brödet från barnen och kasta det åt hundarna."

²⁸ Hon svarade honom: "Herre, även hundarna under bordet äter av barnens smulor."

²⁹ Då sade han till henne: "För det svarets skull säger jag dig: Gå hem, den onda anden har lämnat din dotter."

³⁰ Och hon gick hem och fann barnet liggande på sängen. Den onda anden var borta.

Jesus botar en dövstum

³¹ Därefter lämnade han trakten runt Tyrus och gick över Sidon och sedan genom Dekapolisområdet till Galileiska sjön.

³² Man kom till honom med en som var döv och knappt kunde tala och bad att han skulle lägga handen på honom.

³³ Då tog han honom åt sidan, bort från folket. Han stoppade fingrarna i hans öron, spottade och rörde vid hans tunga.

³⁴ Sedan såg han upp mot himlen, suckade och sade: "*Ef-fata!*" – det betyder: Öppna dig!

³⁵ Genast öppnades hans öron och hans tunga löstes, och han talade tydligt och klart.

³⁶ Jesus förbjöd dem att tala om det för någon. Men ju mer han förbjöd dem, desto ivrigare berättade de.

³⁷ Och folk blev helt utom sig av häpnad och sade: "Allt han har gjort är gott! Han får till och med de döva att höra och de stumma att tala."

7:22 avund Ordagrant: "det onda ögat". **7:24** Matt 15:21f. **7:26** syrisk-fenicisk Fenicien motsvarade dagens Libanon, kustdelen av den romerska provinsen Syrien. **7:27** först Evangeliets välsignelser skulle först erbjudas barnen, dvs judarna (jfr Matt 15:24). Fenicien nåddes av evangeliet genom apostlarna några år senare (se Apg 11:19-20, 21:3-4). **7:31** Matt 15:29f. **7:36** Mark 1:43f. **7:37** 1 Mos 1:31. **7:37** Allt han har gjort är gott Annan översättning: "Allt har han gjort väl".

8

Jesus mättar fyra tusen

¹ Vid den tiden hände det återigen att mycket folk hade samlats, och de hade inget att äta. Då kallade Jesus till sig sina lärjungar och sade till dem:

² "Jag lider med folket. Nu har de varit hos mig i tre dagar, och de har inget att äta.

³ Skickar jag hem dem hungriga blir de utmattade på vägen. Några av dem kommer långväga ifrån."

⁴ Hans lärjungar svarade honom: "Varifrån ska man få mat att mätta dem med här i ödemarken?"

⁵ Han frågade dem: "Hur många bröd har ni?" "Sju", svarade de.

⁶ Då befallde han folket att slå sig ner på marken. Han tog de sju bröden, tackade Gud, bröt dem och gav åt sina lärjungar för att de skulle dela ut dem, och de delade ut till folket.

⁷ De hade också några små fiskar, och han tackade Gud för dem och sade att också de skulle delas ut.

⁸ Och alla åt och blev mätta, och de plockade upp bitarna som blivit över, sju korgar.

⁹ Det var omkring fyra tusen där. Sedan sände han i väg dem.

Fariseerna begär tecken

¹⁰ Strax därefter steg han i båten med sina lärjungar och for till trakten av Dalmanuta.

¹¹ Fariseerna kom dit och började diskutera med honom. För att pröva honom begärde de ett tecken från himlen.

¹² Jesus suckade i sin ande och sade: "Varför begär det här släktet ett tecken? Jag säger er sanningen: Det här släktet kommer aldrig att få något tecken."

¹³ Och han lämnade dem och steg i båten igen och for över till andra sidan sjön.

Varning för hyckleriets surdeg

¹⁴ Lärjungarna hade glömt att ta med sig bröd. De hade bara ett enda bröd med sig i båten.

¹⁵ Då varnade Jesus dem och sade: "Se upp och akta er för fariseernas surdeg och för Herodes surdeg!"

¹⁶ De började då säga till varandra att de inte hade något bröd.

8:1 Matt 15:32f, Mark 6:34f. **8:7** tackade Gud för dem Annan översättning: "välsignade dem". Jfr not till 6:41 samt Ps 132:15. **8:10** Dalmanuta En för oss okänd plats nära Magadan (Matt 15:39), som ofta identifieras med Magdala på Galileiska sjöns västkust. **8:11** Matt 12:38, Luk 11:16, Joh 6:30. **8:14** Matt 16:5f. **8:15** Luk 12:1.

17 Jesus märkte det och frågade dem: "Varför säger ni att ni inte har bröd? Förstår ni fortfarande inte, fattar ni inte? Har ni förhärdade hjärtan,

18 ögon som inte ser och öron som inte hör? Kommer ni inte ihåg

19 när jag bröt de fem bröden åt fem tusen? Hur många korgar fulla med brödbitar fick ni då?" De svarade: "Tolv."

20 "Och när jag bröt de sju bröden åt fyra tusen, hur många korgar fyllde ni då med brödbitar?" De svarade: "Sju."

21 Han sade till dem: "Förstår ni fortfarande inte?"

Jesus botar en blind

22 De kom till Betsaida. Där förde man fram en blind till Jesus och bad honom röra vid mannen.

23 Då tog han den blindes hand och ledde honom ut ur byn. Sedan spottade han på hans ögon, lade händerna på honom och frågade: "Ser du något?"

24 Han öppnade ögonen och sade: "Jag ser människorna, de går omkring men de ser ut som träd."

25 Då lade Jesus händerna på hans ögon igen, och nu såg han bra och var återställd och såg allt tydligt och klart.

26 Jesus skickade hem honom med orden: "Gå inte ens in i byn!"

Petrus bekännelse

27 Sedan gick Jesus och hans lärjungar ut till byarna runt Caesarea Filippi. På vägen frågade han sina lärjungar: "Vem säger människorna att jag är?"

28 De svarade: "Johannes Döparen. Men vissa säger Elia, och andra någon av profeterna."

29 Då frågade han dem: "Och ni? Vem säger ni att jag är?" Petrus svarade honom: "Du är Messias."

30 Men Jesus befallde dem strängt att inte säga det till någon.

Jesus talar om sitt lidande

31 Sedan började Jesus undervisa dem: "Människosonen måste lida mycket och bli förkastad av de äldste och översteprästerna och de skriftlärdade. Han måste bli dödad, och efter tre dagar uppstå igen."

32 Rakt på sak talade han om detta.

Då tog Petrus honom åt sidan och började tillrättvisa honom.

33 Men Jesus vände sig om och såg på sina lärjungar och tillrättvisade Petrus med orden: "Gå bort från mig, Satan!"

8:17 Mark 6:52. **8:18** Jer 5:21. **8:19** Matt 14:17f, Mark 6:41f, Luk 9:13f, Joh 6:9f.

8:20 Matt 15:34f. **8:23** Mark 7:33, Joh 9:6. **8:27** Matt 16:13f, Luk 9:18f. **8:31**

Matt 16:21f, Mark 9:31, 10:33f, Luk 9:22. **8:33** från mig Ordagrant: "bakom mig"

(dvs ur min åsyn).

Dina tankar är inte Guds utan människors."

Att följa Jesus

³⁴ Och han kallade till sig folket och sina lärjungar och sade till dem: "Om någon vill följa mig, ska han förneka sig själv och ta sitt kors och följa mig.

³⁵ Den som vill rädda sitt liv ska mista det, men den som mister sitt liv för min och för evangeliets skull ska rädda det.

³⁶ För vad hjälper det en människa om hon vinner hela världen men förlorar sin själ?

³⁷ Vad kan en människa ge till lösen för sin själ?

³⁸ Den som skäms för mig och mina ord i det här trolösa och syndiga släktet, honom ska också Människosonen skämmas för när han kommer i sin Fars härlighet med de heliga änglarna."

9

Jesus visar sin härlighet

¹ Jesus sade till dem: "Jag säger er sanningen: Några av dem som står här ska inte smaka döden förrän de fått se att Guds rike har kommit med kraft."

² Sex dagar därefter tog han med sig Petrus, Jakob och Johannes och förde dem upp på ett högt berg där de var ensamma. Och han förvandlades inför deras ögon.

³ Hans kläder blev skinande vita, så vita som ingen tygberedare på jorden kan bleka några kläder.

⁴ Och Mose och Elia visade sig för dem och samtalande med Jesus.

⁵ Då sade Petrus till Jesus: "Rabbi, det är gott för oss att vara här. Vi kan göra tre hyddor: en åt dig, en åt Mose och en åt Elia."

⁶ Han visste inte vad han skulle säga, så skräckslagna var de.

⁷ Då kom ett moln och sänkte sig över dem, och ur molnet hördes en röst: "Han är min älskade Son. Lyssna till honom!"

⁸ Och plötsligt, när de såg sig omkring, såg de inte längre någon där utom Jesus.

⁹ På vägen ner från berget befallde han dem att inte berätta för någon vad de hade sett förrän Människosonen uppstått från de döda.

¹⁰ De tog fasta på det ordet och diskuterade med varandra vad som menades med att uppstå från de döda.

8:34 Matt 16:24f, Luk 9:23f. **8:34** förneka sig själv Annan översättning: "säga nej till sig själv" (jfr Tit 2:12). **8:35** Joh 12:25. **8:37** Ps 49:8f. **8:38** Matt 10:33, 25:31, Rom 1:16, 2 Tim 1:12, 2:12. **9:1** Matt 16:28, Luk 9:27. **9:2** ett högt berg Troligen Hermon i närheten av Caesarea Filippi (jfr 16:13). Traditionen har även föreslagit Tabor nära Nasaret (Ps 89:13). **9:5** gott för oss att vara här Annan översättning: "gott att vi är här". **9:7** Matt 3:17, Mark 1:11, 2 Petr 1:16f. **9:9** Matt 17:9f, Mark 8:30, Luk 9:36.

11 Och de frågade honom: "Varför säger då de skriftlärdade att Elia först måste komma?"

12 Han sade till dem: "Elia kommer först och återupprättar allt. Men hur kan det då stå skrivet om Människosonen att han ska lida mycket och bli föraktad?"

13 Jag säger er: Elia har faktiskt kommit. Och de gjorde med honom som de ville, så som det står skrivet om honom."

Jesus botar en pojke med stum ande

14 När de kom till de andra lärjungarna, såg de mycket folk omkring dem och skriftlärdade som diskuterade med dem.

15 Så snart allt folket fick se Jesus, blev de förundrade och skyndade fram och hälsade på honom.

16 Han frågade dem: "Vad är det ni diskuterar?"

17 En i folkskaran svarade honom: "Mästare, jag har kommit till dig med min son som har en stum ande.

18 Var den än får tag i honom slår den omkull honom, och han tuggar fradga och gnisslar tänder och blir stel. Jag bad dina lärjungar driva ut den, men de kunde inte."

19 Jesus svarade dem: "Detta släkte som inte vill tro! Hur länge ska jag vara hos er? Hur länge ska jag stå ut med er? Hämta honom till mig."

20 Och de kom med honom till Jesus.

Så snart anden fick se honom slet den och ryckte i pojken, och han föll till marken och vred sig och tuggade fradga.

21 Jesus frågade hans far: "Hur länge har det varit så med honom?" Fadern svarade: "Sedan han var barn.

22 Ofta har den kastat honom i elden och i vattnet för att ta livet av honom. Men om du kan, så förbarma dig över oss och hjälp oss!"

23 Jesus sade till honom: "Om du kan? Allt är möjligt för den som tror."

24 Genast ropade barnets far: "Jag tror. Hjälp min otro!"

25 Jesus såg att folk strömmade till, och han sade strängt till den orena anden: "Du stumma och döva ande, jag befäller dig: far ut ur honom och kom aldrig mer in i honom!"

26 Anden skrek och ryckte våldsamt i honom och for ut. Pojken var som livlös, och de flesta sade att han var död.

27 Men Jesus tog hans hand och reste upp honom, och han stod upp.

28 När Jesus hade kommit inomhus och lärjungarna var

9:11 Elia först måste komma Enligt Mal 4:5f skulle Elia omvända folket inför Messias ankomst. Jesus förklarar att profetian är uppfylld genom Johannes Döparen (jfr Matt 11:13, Luk 1:17). **9:12** Ps 22:2f, Jes 53:3f. **9:12** Men hur kan det då stå skrivet om Människosonen att Annan översättning: "Men hur står det skrivet om Människosonen? Att ...". **9:13** Mal 4:5f, Matt 11:14, 17:10f. **9:17** Matt 17:14f, Luk 9:38f. **9:20** Mark 1:26. **9:23** Mark 11:23, Luk 17:6. **9:28** Matt 17:19f.

ensamma med honom, frågade de: "Varför kunde inte vi driva ut den?"

²⁹ Han svarade: "Den sorten kan bara drivas ut med bön."

Jesus talar än en gång om sitt lidande

³⁰ Sedan gick de vidare därifrån och vandrade genom Galileen. Jesus ville inte att någon skulle få veta det,

³¹ eftersom han höll på att undervisa sina lärjungar. Han sade till dem: "Människosonen ska utlämnas i människors händer, och de kommer att döda honom. Men tre dagar efter sin död ska han uppstå."

³² Men de förstod inte vad han menade och vågade inte fråga honom.

Vem är störst?

³³ De kom till Kapernaum. När Jesus nu var hemma, frågade han dem: "Vad var det ni talade om på vägen?"

³⁴ Men de teg, för på vägen hade de talat med varandra om vem som var den störste.

³⁵ Jesus satte sig ner, kallade på de tolv och sade till dem: "Om någon vill vara den förste, så ska han vara den siste av alla och allas tjänare."

³⁶ Sedan tog han ett litet barn och ställde det mitt ibland dem, omfamnade det och sade till dem:

³⁷ "Den som tar emot ett sådant barn i mitt namn tar emot mig. Och den som tar emot mig, tar inte emot mig utan honom som har sänt mig."

Inte mot oss utan för oss

³⁸ Johannes sade till Jesus: "Mästare, vi såg en man som drev ut onda andar i ditt namn, och vi försökte hindra honom eftersom han inte följde oss."

³⁹ Men Jesus sade: "Hindra honom inte. Ingen som gör en kraftgärning i mitt namn kan sedan genast tala illa om mig.

⁴⁰ Den som inte är mot oss är för oss.

⁴¹ Den som ger er en bägare vatten att dricka därför att ni tillhör Kristus – jag säger er sanningen: Han ska inte gå miste om sin lön.

Frestelser och förförelser

9:29 med bön Andra handskrifter: "med bön och fasta". **9:30** Matt 17:22f. **9:31** Mark 8:31, 10:32f, Luk 9:44f, 18:31f. **9:31** tre dagar efter I judisk tideräkning liktydigt med den tredje dagen (jfr 1 Kung 12:5, 12), eftersom startpunkten räknades som dag ett och inte dag noll (jfr 3 Mos 19:6). **9:33** Matt 18:1f, Luk 9:46f. **9:35** Matt 20:26f, Mark 10:43f, Luk 22:26. **9:36** Mark 10:16. **9:37** Matt 10:40, Joh 13:20. **9:38** 4 Mos 11:27f, Luk 9:49f. **9:39** 1 Kor 12:3. **9:40** Matt 12:30. **9:41** Matt 10:42.

42 Den som förleder en av dessa små som tror på mig, för honom vore det bättre att få en kvarnsten hängd om halsen och bli kastad i havet.

43 Om din hand förleder dig till synd, så hugg av den! Det är bättre att du går in i livet stympad än att du har båda händerna kvar och hamnar i Gehenna, i elden som aldrig slocknar.

45 Och om din fot förleder dig till synd, så hugg av den! Det är bättre att du går in i livet halt än att du har båda fötterna kvar och kastas i Gehenna.

47 Och om ditt öga förleder dig till synd, så riv ut det! Det är bättre att du går in i Guds rike enögd än att du har båda ögonen kvar och kastas i Gehenna,

48 där *deras mask inte dör och elden inte släcks*.

49 Var och en ska saltas med eld.

50 Salt är bra, men om saltet förlorar sin sälta, hur ska ni då få det salt igen? Ha salt i er och håll fred med varandra!"

10

Äktenskap och skilsmässa

1 Sedan gav han sig av därifrån och gick på andra sidan Jordan till Judeens område. Folk samlades återigen i skaror omkring honom, och han undervisade dem som han brukade.

2 Några fariseer kom fram för att pröva honom och frågade honom: "Får en man skilja sig från sin hustru?"

3 Han svarade dem: "Vad har Mose befallt er?"

4 De sade: "Mose har tillåtit att mannen skriver ett skilsmässobrev och skiljer sig."

5 Då sade Jesus till dem: "Det var för att era hjärtan är så hårda som han gav er den föreskriften.

6 Men från skapelsens början *gjorde Gud dem till man och kvinna*.

7 *Därför ska en man lämna sin far och mor och hålla sig till sin hustru,*

8 *och de två ska bli ett kött. Så är de inte längre två, utan ett kött.*

9:42 Matt 18:6f, Luk 17:1f. **9:43** Gehenna Hebreiska för Hinnomsdalen, där avgudadyrkare en gång offrade barn i eld (2 Kung 23:10). I NT en bild för domens eviga eld (Matt 5:22, 10:28). **9:48** Jes 66:24. **9:48** Jes 66:24. Senare handskrifter har dessa ord även som vers 44 och 46. **9:49** saltas med eld Senare handskrifter tillägger: "och varje offer ska saltas med salt". Tempeloffren helgades med salt innan de förbrändes på altaret (3 Mos 2:13). **9:50** Matt 5:13, Luk 14:34, Kol 4:6. **10:1** Matt 19:1f. **10:1** på andra sidan Jordan till Judeens område Den vanligaste vägen till Jerusalem gick genom Jordandalen (se not till Joh 4:4). Annan översättning: "till Judeens område på andra sidan Jordan". **10:2** Matt 19:3f. **10:4** 5 Mos 24:1, Matt 5:31f. **10:4** skilsmässobrev Ett sådant gav kvinnan rätt att gifta om sig efter skilsmässan (5 Mos 24:1f). **10:6** 1 Mos 1:27, 5:2. **10:8** 1 Mos 1:27, 2:24.

⁹ Vad Gud har fogat samman ska människan alltså inte skilja åt."

¹⁰ När de var hemma igen frågade lärjungarna honom om detta.

¹¹ Han svarade dem: "Den som skiljer sig från sin hustru och gifter sig med en annan begår äktenskapsbrott mot henne.

¹² Och om hon skiljer sig från sin man och gifter sig med en annan, begår hon äktenskapsbrott."

Jesus välsignar barnen

¹³ Man bar fram små barn till Jesus för att han skulle röra vid dem. Men lärjungarna visade bort dem.

¹⁴ När Jesus såg det, blev han upprörd och sade till dem: "Låt barnen komma till mig och hindra dem inte, för Guds rike tillhör sådana som de.

¹⁵ Jag säger er sanningen: Den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in."

¹⁶ Och han tog upp dem i famnen och lade händerna på dem och välsignade dem.

Jesus och den rike mannen

¹⁷ När Jesus skulle vandra vidare, sprang det fram en man som föll på knä för honom och frågade: "Gode Mästare! Vad ska jag göra för att få evigt liv?"

¹⁸ Jesus sade till honom: "Varför kallar du mig god? Ingen är god utom Gud.

¹⁹ Buden kan du: *Du ska inte mörda. Du ska inte begå äktenskapsbrott. Du ska inte stjäla. Du ska inte vittna falskt. Du ska inte ta ifrån någon det som är hans. Hedra din far och din mor.*"

²⁰ Mannen sade: "Mästare, allt det har jag hållit sedan jag var ung."

²¹ Jesus såg på honom med kärlek och sade: "Ett saknar du. Gå och sälj allt du äger och ge till de fattiga, så kommer du att ha en skatt i himlen. Kom sedan och följ mig."

²² Vid de orden mörknade mannen och gick bedrövad bort, för han ägde mycket.

²³ Jesus såg sig omkring och sade till sina lärjungar: "Hur svårt är det inte för dem som har pengar att komma in i Guds rike!"

10:11 Luk 16:18, 1 Kor 7:10f. **10:11** mot henne Mot sin första hustru. **10:13** Matt 19:13f, Luk 18:15f. **10:15** Matt 18:3, 1 Kor 14:20. **10:17** Matt 19:16f, Luk 18:18f. **10:19** 5 Mos 5:16f. **10:19** 2 Mos 20:12f. **10:20** sedan jag var ung En judisk pojke ansågs moraliskt myndig först från tretton års ålder. **10:21** Matt 6:19f, Mark 8:34, Luk 12:33.

24 Lärjungarna blev förskräckta över hans ord. Men Jesus sade än en gång till dem: "Mina barn, hur svårt är det inte att komma in i Guds rike!

25 Det är lättare för en kamel att komma igenom ett nålsöga än för en rik att komma in i Guds rike."

26 Då blev de ännu mer förskräckta och sade till varandra: "Vem kan då bli frälst?"

27 Jesus såg på dem och sade: "För människor är det omöjligt, men inte för Gud. För Gud är allting möjligt."

28 Petrus sade till honom: "Vi har lämnat allt och följt dig."

29 Jesus sade: "Jag säger er sanningen: Ingen lämnar hus eller bröder eller systrar eller mor eller far eller barn eller åkrar för min och för evangeliets skull

30 utan att få hundrafalt igen. Här i världen får de hus, bröder, systrar, mödrar, barn och åkrar, mitt under förföljelser, och sedan i den kommande världen evigt liv.

31 Men många som är först ska bli sist, och de som är sist ska bli först."

Jesus talar igen om sitt lidande

32 De var nu på väg upp till Jerusalem, och Jesus gick före dem. De var fyllda av bävan, och de som följde med var rädda. Då tog Jesus än en gång med sig de tolv och började berätta för dem vad som skulle hända honom:

33 "Se, vi går upp till Jerusalem, och Människosonen kommer att överlämnas till översteprästrarna och de skriftlärdar. De ska döma honom till döden och utlämna honom åt hedningarna,

34 som ska håna honom och spotta på honom, gissla och döda honom. Men efter tre dagar kommer han att uppstå."

Jakobs och Johannes begäran

35 Då kom Jakob och Johannes, Sebedeus söner, fram till Jesus och sade: "Mästare, vi vill att du ger oss vad vi ber dig om."

36 Han sade till dem: "Vad vill ni att jag ska göra för er?"

37 De svarade: "Låt oss få sitta bredvid dig i din härlighet, den ene på din högra sida och den andre på din vänstra."

38 Jesus sade till dem: "Ni vet inte vad ni ber om. Kan ni dricka den bägare som jag dricker? Eller döpas med det dop som jag döps med?"

39 De svarade: "Det kan vi." Jesus sade till dem: "Ni ska få dricka den bägare som jag dricker och döpas med det dop som jag döps med.

10:25 Ords 11:28, 1 Tim 6:9f, 6:17. **10:25** en kamel Grek. kámelos. Några handskrifter har kámilos, "rep" (se dock not till Luk 18:25). **10:27** 1 Mos 18:14, Matt 19:26. **10:28** Matt 19:27f, Luk 18:28f. **10:32** Matt 20:17f, Mark 8:31, Luk 18:31f. **10:38** Matt 20:22, Mark 14:36, Luk 12:50, Joh 18:11. **10:38** dricka den bägare En bild för Guds dom (jfr Jes 51:17, Jer 21:15f, Mark 14:36, Upp 16:19). **10:39** Apg 12:2.

40 Men platserna på min högra och min vänstra sida är det inte min sak att ge bort. De ska ges åt dem som de är beredda för."

41 När de tio andra fick höra det, blev de upprörda över Jakob och Johannes.

42 Då kallade Jesus till sig dem och sade: "Ni vet att de som anses vara folkens ledare betar sig som herrar över dem och att deras stormän härskar över dem.

43 Men så är det inte hos er. Nej, den som vill vara störst bland er ska vara de andras tjänare,

44 och den som vill vara främst bland er ska vara allas slav.

45 Människosonen har inte kommit för att bli betjänad, utan för att tjäna och ge sitt liv till lösen för många."

Jesus botar den blinde Bartimeus

46 De kom fram till Jeriko. Och när Jesus lämnade Jeriko med sina lärjungar och en stor folkskara, satt det en blind tiggare vid vägen, Bartimeus, son till Timeus.

47 När han fick höra att det var Jesus från Nasaret som kom, började han ropa: "Jesus, Davids son, förbarma dig över mig!"

48 Många sade åt honom strängt att vara tyst, men han ropade bara ännu högre: "Davids son, förbarma dig över mig!"

49 Jesus stannade och sade: "Kalla hit honom!" De gjorde det och sade till den blinde: "Lugn! Res dig, han kallar på dig."

50 Då kastade mannen av sig manteln, hoppade upp och kom fram till Jesus,

51 och Jesus frågade honom: "Vad vill du att jag ska göra för dig?" Den blinde sade: "Rabbuni, gör så att jag kan se igen!"

52 Jesus sade: "Gå, din tro har frälst dig." Och genast fick han sin syn och följde Jesus på vägen.

11

Jesus rider in i Jerusalem

1 När de närmade sig Jerusalem och var nära Betfage och Betania vid Olivberget, sände han i väg två av sina lärjungar

2 och sade till dem: "Gå in i byn där framför er. Så snart ni kommer in i den ska ni finna ett åsneföls som står bundet och som ännu ingen har suttit på. Ta loss det och led hit det.

3 Och om någon frågar er varför ni gör så, ska ni svara: Herren behöver det. Och han skickar strax hit det igen."

10:42 Luk 22:25f. **10:43** Matt 20:26, Mark 9:35. **10:45** många En anspelning på Jes 53:12, i betydelsen alla människor. **10:46** Matt 20:29f, Luk 18:35f. **11:1** Matt 21:1f, Luk 19:28f. **11:3** igen Detta ord saknas i senare handskrifter, och meningen kan i så fall syfta på ägarens beredvillighet att stå till Herrens tjänst. Jfr dock Matt 21:3, Luk 19:31.

4 De gav sig i väg och fann ett åsnefölet ute på gatan bundet vid en port, och de lossade det.

5 Några av dem som stod där sade till dem: "Vad gör ni? Tar ni loss fölet?"

6 Lärjungarna svarade som Jesus hade sagt, och man lät dem gå.

7 De ledde fölet till Jesus och lade sina mantlar på det, och han satt upp.

8 Många bredde ut sina mantlar på vägen, och andra strödde kvistar som de skar ute på fälten.

9 Och de som gick före och de som följde efter ropade: "Hosianna! Välsignad är han som kommer i Herrens namn.

10 Välsignat är vår fader Davids rike som kommer. Hosianna i höjden!"

11 Så kom han in i Jerusalem och in på tempelplatsen. Han såg sig omkring överallt, och eftersom timmen redan var sen gick han ut till Betania med de tolv.

Jesus förbannar fikonsträdet

12 När de dagen därpå gick från Betania blev han hungrig.

13 På långt håll såg han ett fikonsträd som hade gröna blad, och han gick dit för att se om han skulle finna något på det. Men när han kom fram till trädet fann han inget annat än blad, för fikonens tid var inte inne.

14 Jesus sade till trädet: "Aldrig mer ska någon äta frukt från dig." Hans lärjungar hörde det.

Jesus rensar templet

15 De kom fram till Jerusalem, och Jesus gick in på tempelplatsen och började driva ut dem som sålde och köpte i templet. Han välte växlarnas bord och duvförsäljarnas stolar,

16 och han tillät inte att man bar något över tempelplatsen.

17 Och han undervisade dem och sade: "Står det inte skrivet: *Mitt hus ska kallas ett bönens hus för alla folk?* Men ni har gjort det till ett rövarnäste!"

11:7 Sak 9:9. **11:9** Matt 21:9. **11:9** Hosianna Hebr. "Fräls!" (Ps 118:25), ett bönerop som med tiden blev ett liturgiskt hyllningsrop. **11:12** Matt 21:18f, Luk 13:6f. **11:13** fikonens tid var inte inne Fikonskörden började i juni, men redan på våren hade frukt bärande träd omogen men fullt ätlig fikonkört (jfr Höga V 2:13). Troligen var det sådan frukt som Jesus sökte vid påsktiden. **11:15** Matt 21:12f, Luk 19:45f, Joh 2:14f. **11:15** dem som sålde och köpte i templet Pilgrimer kunde växla till den lokala valutan och köpa offerdjur (5 Mos 14:26) i butiker utanför själva tempelplatsen. När affärsverksamheten flyttade in i templet, störde det rabbinernas undervisning (Luk 2:46) och hedningarnas böner (Jes 56:7). **11:16** tillät inte att man bar något över tempelplatsen Om man på väg in i staden genade över tempelplatsen, som låg intill den östra stadsmuren, störde det människors bön. **11:17** Jer 7:11. **11:17** Jes 56:7, Jer 7:11.

18 Översteprästerna och de skriftlärdade hörde det, och de försökte finna ett sätt att röja honom ur vägen. De var rädda för honom, eftersom alla människor var överväldigade av hans undervisning.

19 När det sedan blev kväll lämnade han staden.

Lär av fikonsträdet

20 När de tidigt nästa morgon gick förbi fikonsträdet, såg de att det hade vissnat ända från roten.

21 Petrus kom ihåg vad som hade hänt och sade till Jesus: "Rabbi, se! Fikonsträdet som du förbannade har vissnat."

22 Jesus svarade dem: "Ha tro på Gud!

23 Jag säger er sanningen: Om någon säger till det här berget: Lyft dig och kasta dig i havet, och inte tvivlar i sitt hjärta utan tror att det han säger ska ske, då kommer det att ske för honom.

24 Därför säger jag er: Allt vad ni ber om och begär, tro att ni har fått det, så ska det bli ert.

25 Och när ni står och ber, så förlåt om ni har något emot någon. Då ska också er Far i himlen förlåta er era överträdelseer."

Jesu fullmakt ifrågasätts

27 De kom in i Jerusalem igen, och när Jesus gick omkring på tempelplatsen kom översteprästerna och de skriftlärdade och de äldste fram till honom

28 och frågade: "Vad har du för fullmakt att göra detta? Och vem har gett dig den fullmakten att göra det?"

29 Jesus svarade dem: "Jag vill fråga er en sak. Svara mig, så ska jag säga er vad jag har för fullmakt att göra det här.

30 Johannes dop, var det från himlen eller från människor? Svara mig!"

31 De samrådde med varandra: "Säger vi: Från himlen, så säger han: Varför trodde ni då inte på honom?"

32 Men kan vi säga: Från människor?" Det vågade de inte för folket, eftersom alla ansåg att Johannes verkligen var en profet.

33 Så de svarade Jesus: "Vi vet inte." Jesus sade till dem: "Då säger inte heller jag till er vad jag har för fullmakt att göra det här."

12

Liknelsen om de onda vinodlarna

11:18 Mark 14:1, Luk 19:47f. **11:20** Matt 21:18f. **11:23** Matt 17:20, Luk 17:6.

11:24 Jes 65:24, Matt 7:7, Joh 14:13, Jak 1:5f, 1 Joh 3:22. **11:25** Senare handskrifter tillägger (vers 26): "Men om ni inte förlåter, ska inte heller er himmelske Far förlåta er era överträdelseer" (jfr Matt 6:15). **11:27** Matt 21:23f, Luk 20:1f. **11:28** Apg 4:7.

11:32 Mark 6:20.

1 Sedan började Jesus tala till dem i liknelser: "En man planterade en vingård. Han satte stängsel runt den, högg ut en vinpress och byggde ett vaktorn. Sedan arrenderade han ut den till vinodlare och reste bort.

2 När tiden var inne sände han en tjänare till vinodlarna för att få sin del av vingårdens frukt.

3 Men de tog fast honom, slog honom och skickade i väg honom tomhänt.

4 Då sände han en annan tjänare till dem. Honom slog de i huvudet och förnedrade.

5 Sedan sände han ännu en, och honom dödade de. Han sände också många andra: några slog de, andra dödade de.

6 Nu hade han en enda kvar, sin älskade son. Till sist sände han honom till dem och tänkte: De kommer att ha respekt för min son.

7 Men vinodlarna sade till varandra: Här är arvtagaren! Kom, vi dödar honom, så blir arvet vårt.

8 Och de tog fast honom, dödade honom och kastade ut honom ur vingården.

9 Vad ska nu vingårdens herre göra? Han ska komma och döda vinodlarna och ge vingården till andra.

10 Har ni inte läst det här stället i Skriften:

*Stenen som husbyggarna förkastade
har blivit en hörnsten.*

11 *Herren har gjort den till detta,
underbart är det i våra ögon."*

12 Då ville de gripa honom, men vågade inte för folket. De förstod att det var med tanke på dem som han hade berättat liknelsen. Och de lämnade honom och gick sin väg.

Skatt till kejsaren

13 Sedan sände de några fariseer och herodianer till honom för att snärja honom genom något som han sade.

14 De kom till honom och sade: "Mästare, vi vet att du är ärlig och inte tar parti för någon utan behandlar alla lika. Du lär oss sanningen om Guds väg. Är det tillåtet att betala skatt till kejsaren eller inte? Ska vi betala eller inte betala?"

12:1 Luk 20:9f. **12:1** vinpress Vinpressen bestod av två små bassänger uthuggna i klippan. I den övre trampades druvorna (Amos 9:13) så att druvsaften rann ner i den nedre (Hagg 2:17). **12:10** Jes 28:16, Apg 4:11, 1 Petr 2:7. **12:10** Ps 118:22f. Annan översättning: "... underbar är den i våra ögon". **12:11** Ps 118:22f. Annan översättning: "... underbar är den i våra ögon". **12:13** Matt 22:15f, Luk 20:20f.

12:14 att betala skatt till kejsaren En tvistefråga, eftersom skatten innebar att erkänna Roms överhöghet. Detta såg de nationalistiska seloterna som ett svek mot Israels Gud, medan fariseerna och saddukeerna accepterade situationen.

15 Men Jesus förstod deras hyckleri och sade till dem: "Varför prövar ni mig? Ge mig en denar och låt mig se på den."

16 De räckte fram en, och han frågade dem: "Vems bild och inskrift är detta?" De svarade: "Kejsarens."

17 Då sade Jesus till dem: "Ge då kejsaren det som tillhör kejsaren, och Gud det som tillhör Gud." Och de var förundrade över honom.

De dödas uppståndelse

18 Till Jesus kom också några saddukeer, de som påstår att det inte finns någon uppståndelse. De frågade honom:

19 "Mästare, Mose har gett oss föreskriften att *om någon har en bror som dör och efterlämnar hustru men inga barn, då ska han gifta sig med änkan och skaffa barn åt sin bror.*

20 Nu fanns det sju bröder. Den förste tog sig en hustru, men han dog och efterlämnade inga barn.

21 Den andre gifte sig med henne, men också han dog barnlös. På samma sätt gick det med den tredje.

22 Ingen av de sju efterlämnade några barn. Sist av alla dog kvinnan.

23 Vid uppståndelsen, när de uppstår, vems hustru blir hon då? Alla sju var ju gifta med henne."

24 Jesus sade till dem: "Tar ni inte fel, just för att ni inte förstår Skrifterna och inte heller Guds makt?"

25 När de döda uppstår gifter de sig inte och blir inte bortgifta, utan de är som änglarna i himlen.

26 Men när det gäller de dödas uppståndelse, har ni inte läst i Moses bok vid stället om törnbusken hur Gud sade till Mose: *Jag är Abrahams Gud och Isaks Gud och Jakobs Gud?*

27 Han är inte de dödas Gud, utan de levandes. Ni misstar er grundligt."

Det viktigaste budet

28 En av de skriftlärderna som hade hört dem diskutera insåg att Jesus hade gett dem ett bra svar. Han kom fram och frågade honom: "Vilket är det främsta av alla buden?"

29 Jesus svarade: "Det främsta är detta: *Hör Israel! Herren vår Gud, Herren är en.*

30 *Och du ska älska Herren din Gud av hela ditt hjärta, av hela din själ, av hela ditt förstånd och av hela din kraft.*

12:15 denar Ett litet romerskt silvermynt, värt en hel dagslön för den enkle arbetaren (Matt 20:2). 12:18 saddukeer Aristokratiska präster som samarbetade med romarna och vakade över ordningen i templet (Apg 4:1f). 12:19 5 Mos 25:5f.

12:26 Apg 7:30f, Hebr 11:16. 12:26 2 Mos 3:6. 12:28 Matt 22:34f, Luk 10:25f.

12:28 de skriftlärderna var oense med saddukeerna i frågan om uppståndelsen (jfr Apg 23:6f). 12:29 5 Mos 6:4f.

31 Sedan kommer detta: *Du ska älska din nästa som dig själv.* Inget annat bud är större än dessa."

32 Den skriftlärde sade: "Du har rätt, Mästare, det är sant som du säger. Han är en, och det finns ingen annan än han.

33 Och att älska honom av hela sitt hjärta och av hela sitt förnuft och av hela sin kraft och att älska sin nästa som sig själv, det är mer än alla brännoffer och andra offer."

34 När Jesus hörde att mannen hade svarat klokt, sade han till honom: "Du är inte långt från Guds rike." Sedan vågade ingen fråga honom något mer.

Är Messias Davids son?

35 Medan Jesus undervisade i templet frågade han: "Hur kan de skriftlärda säga att Messias är Davids son?"

36 David har själv sagt genom den helige Ande: *Herren sade till min Herre: Sätt dig på min högra sida tills jag lagt dina fiender under dina fötter.*

37 David själv kallar honom Herre. Hur kan han då vara Davids son?"

Jesus varnar för de skriftlärda

Den stora folkmassan lyssnade gärna på Jesus,

38 och i sin undervisning sade han: "Akta er för de skriftlärda, som njuter av att gå runt i långa mantlar och bli hälsade på torgen

39 och få de främsta platserna i synagogorna och hedersplatserna vid festmåltiderna.

40 De äter änkorna ur husen och ber långa böner för syns skull. De ska få en så mycket strängare dom."

Änkans offergåva

41 Jesus satte sig mitt emot offerkistan och såg hur folket lade pengar i den. Många rika gav mycket.

42 Där kom också en fattig änka och lade i två små kopparmynt, ett par ören.

12:31 Rom 13:9, Gal 5:14. **12:31** 3 Mos 19:18. **12:32** 5 Mos 4:35. **12:33** 1 Sam 15:22, Hos 6:6. **12:35** Matt 22:41f, Luk 20:41f. **12:36** Apg 2:34f, 1 Kor 15:25, Hebr 1:13, 10:12f. **12:36** Ps 110:1. I psalmen talar Gud Fadern till Messias, Guds Son (jfr Apg 2:34f, 1 Kor 15:25). **12:36** under dina fötter Ett uttryck för triumf (jfr Jos 10:24). **12:37** David själv kallar honom Herre Profeten David erkänner den kommande Frälsaren som sin Herre (jfr 1 Petr 1:10f) trots att denne är hans ättling (Rom 1:3). **12:38** Matt 23:6f, Luk 11:43, 20:46f. **12:41** 2 Kung 12:9, Luk 21:1f. **12:41** offerkistan Skattkammaren vid kvinnornas förgård hade enligt Mishna tretton trumpetformade hål för folkets tempelskatt och frivilliga gåvor till omkostnader för offer. **12:42** kopparmynt Grek. leptón, det minsta myntet. 128 leptá motsvarade en denar eller dagslön.

⁴³ Då kallade han till sig sina lärjungar och sade till dem: "Jag säger er sanningen: Den här fattiga änkan gav mer än alla de andra som lade något i offerkistan.

⁴⁴ Alla andra gav av sitt överflöd, men hon gav i sin fattigdom allt som hon hade att leva på."

13

Templet ska förstöras

¹ När Jesus gick ut från templet, sade en av hans lärjungar till honom: "Mästare, se vilka stenar och vilka byggnadsverk!"

² Jesus sade till honom: "Ser du dessa stora byggnader? Här ska inte lämnas sten på sten. Allt ska rivs ner."

Nöd och förföljelse

³ Jesus satt på Olivberget mitt emot templet, och Petrus, Jakob, Johannes och Andreas var ensamma med honom. Då frågade de:

⁴ "Säg oss: När ska det ske? Och vad blir tecknet när allt detta ska uppfyllas?"

⁵ Då började Jesus tala till dem: "Se till att ingen bedrar er.

⁶ Många ska komma i mitt namn och säga: Jag är Messias, och de ska bedra många.

⁷ När ni får höra stridslarm och rykten om krig, bli då inte förskräckta. Sådant måste komma, men det är ännu inte slutet.

⁸ Folk ska resa sig mot folk och rike mot rike. Det ska bli jordbävningar på många platser, det ska bli svält. Detta är början på födslovåndorna.

⁹ Var på er vakt! De ska utlämna er åt domstolar, och ni kommer att bli misshandlade i synagogor och ställas inför ståthållare och kungar för min skull, som vittnen inför dem.

¹⁰ Men först måste evangeliet predikas för alla folk.

¹¹ När man för bort er och utlämnar er ska ni inte bekymra er i förväg för vad ni ska säga, utan tala vad som ges er i den stunden. Det är inte ni som talar, utan den helige Ande.

¹² En bror ska utlämna sin bror till att dödas och en far sitt barn, och barn ska göra uppror mot sina föräldrar och döda dem.

¹³ Ni kommer att bli hatade av alla för mitt namns skull. Men den som håller ut till slutet ska bli frälst.

12:43 2 Kor 8:12. **13:1** Matt 24:1f, Luk 21:5f. **13:1** vilka stenar och vilka byggnadsverk Jerusalems tempel var det största och ståtligaste byggnadsverket i regionen, en källa till nationell stolthet (jfr Joh 2:20). **13:2** Mika 3:12, Matt 23:38, Luk 19:44. **13:5** Ef 5:6, Kol 2:8, 2 Tess 2:3. **13:6** Jag är Messias Ordagrant: "Jag är" (jfr Mark 14:62 med fotnot). **13:8** födslovåndorna Liksom värkar föregår barnets ankomst, föregås Messias återkomst av en tid av nöd. **13:9** Matt 10:17f. **13:11** Luk 12:11f. **13:12** Mika 7:6, Matt 10:21f. **13:13** Matt 24:13, Upp 2:7.

Förödelsens styggelse

14 När ni ser 'förödelsens styggelse' stå där den inte får stå – läsaren bör förstå det rätt – då måste de som är i Judeen fly upp i bergen.

15 Den som är på taket ska inte komma ner och gå in för att hämta något från sitt hus,

16 och den som är ute på åkern ska inte vända tillbaka för att hämta sin mantel.

17 Ve dem som väntar barn eller ammar i de dagarna!

18 Be att det inte händer på vintern.

19 För i de dagarna ska det bli en sådan nöd att något liknande aldrig förekommit från det att Gud i begynnelsen skapade världen och ända fram till nu, och inte heller ska komma.

20 Om Herren inte hade förkortat den tiden skulle ingen människa bli frälst. Men för de utvaldas skull har han förkortat den tiden.

21 Om någon då säger till er: Här är Messias, eller: Där är han, så tro det inte.

22 Falska messiasgestalter och falska profeter ska träda fram och göra tecken och under för att om möjligt bedra de utvalda.

23 Men var på er vakt! Jag har sagt er allt i förväg.

Människosonen kommer

24 Men i de dagarna, efter den nöden, ska solen förmörkas och månen inte längre ge sitt sken.

25 Stjärnorna ska falla från himlen och himlens makter ska skakas.

26 Då ska man se Människosonen komma bland molnen med stor makt och härlighet.

27 Och då ska han sända ut änglarna och samla sina utvalda från de fyra väderstrecken, från jordens yttersta gräns till himlens ände.

28 Lär av en jämförelse med fikonsträdet. Redan när kvisten blir mjuk och bladen spricker ut vet ni att sommaren är nära.

29 På samma sätt vet ni, när ni ser allt detta hända, att han är nära och står för dörren.

13:14 Matt 24:15f, Luk 21:20f. **13:14** förödelsens styggelse Se Dan 9:27, 11:31, 12:11, 1 Mack 1:54, 2 Mack 6:2f. Jerusalems tempel hade vanhelgats år 168 f Kr när Antiochus IV Epifanes ersatte Guds altare med ett hedniskt Zeusaltare, ett hädiskt övergrepp som står som symbol för en kommande katastrof. **13:14** förstå det rätt Annan översättning: "betänka det noga". **13:15** Luk 17:31. **13:19** Dan 12:1. **13:21** Matt 24:23f, Luk 17:23. **13:22** 5 Mos 13:1f. **13:24** Jes 13:10, Hes 32:7, Joel 2:10, Matt 24:29f, Luk 21:25f. **13:26** Dan 7:13f, Apg 1:11, 1 Tess 4:16, Upp 1:7. **13:27** Matt 24:31. **13:28** Luk 21:29f. **13:29** han Annan översättning: "det".

³⁰ Jag säger er sanningen: Det här släktet ska inte förgå förrän allt detta sker.

³¹ Himmel och jord ska förgå, men mina ord ska aldrig förgå.

³² Men den dagen eller stunden känner ingen – inte änglarna i himlen, inte ens Sonen, ingen utom Fadern.

³³ Var på er vakt och håll er vakna, för ni vet inte när tiden är inne.

³⁴ Det är som när en man reste bort och lämnade sitt hus och gav sina tjänare ansvar, var och en för sin uppgift. Portvakten befallde han att vara vaken.

³⁵ Var därför vakna! Ni vet inte när husets herre kommer, om det blir på kvällen eller vid midnatt eller när tuppen gal eller på morgonen.

³⁶ Se upp så att han inte plötsligt kommer och finner att ni sover.

³⁷ Och vad jag säger till er, det säger jag till alla: Håll er vakna!"

14

Onda planer mot Jesus

¹ Det var nu två dagar kvar till påsken och det osyrade brödets högtid. Översteprästerna och de skriftlärda sökte efter ett sätt att gripa Jesus med list och döda honom.

² Men de sade: "Inte under högtiden, då kan det bli upplopp bland folket."

En kvinna smörjer Jesus

³ När Jesus var i Betania och låg till bords i Simon den spetälskes hus, kom det en kvinna som hade en alabasterflaska med dyrbar äkta nardusolja. Hon bröt upp flaskan och hällde ut oljan över hans huvud.

⁴ Några blev upprörda och sade till varandra: "Varför detta slöseri med oljan?"

⁵ Den kunde man ha sålt för mer än tre hundra denarer och gett till de fattiga." Och de grälade på henne.

13:30 det här släktet Grek. geneá betyder både "generation" och "folk". Jerusalems förstöring kom inom samma generation (år 70 e Kr), medan det judiska folket ska bevaras som folk fram till Kristi återkomst. **13:31** Ps 102:27, Jes 40:8, Hebr 1:11. **13:32** Apg 1:7. **13:33** Matt 25:13, Luk 12:40, 1 Tess 5:6. **14:1** 2 Mos 12:2f, Matt 26:1f, Luk 22:1f. **14:1** påsken Hebr. pásachbetyder "passera", "skona" (2 Mos 12:13), och firas till minne av Israels räddning ur Egypten. I fullmånens sken den 14:e Nisan (mars-april) åt man det offrade påskalammet och firade sedan "det osyrade brödets högtid" i sju dagar (2 Mos 12:17). **14:3** Matt 26:6f, Joh 12:1f. **14:3** Betania kan översättas "fattighuset" (jfr vers 5 och 7). **14:3** dyrbar äkta nardusolja Den väldoftande nardusoljan importerades ända från Himalayas sluttningar och var därför mycket dyr. 300 denarer (vers 5) motsvarade en hel årslön för arbetaren.

⁶ Men Jesus sade: "Låt henne vara! Varför besvärar ni henne? Hon har gjort en god gärning mot mig.

⁷ De fattiga har ni alltid hos er, och ni kan göra gott mot dem när ni vill. Men mig har ni inte alltid.

⁸ Hon har gjort vad hon kunde, hon har i förväg smort min kropp för begravningen.

⁹ Jag säger er sanningen: Överallt i hela världen där evangeliet förkunnas ska man också berätta vad hon gjorde och komma ihåg henne."

Judas förråder Jesus

¹⁰ Men Judas Iskariot, en av de tolv, gick bort till översteprästerna för att utlämna Jesus åt dem.

¹¹ När de hörde det, blev de glada och lovade att ge honom pengar. Sedan sökte han efter ett lämpligt tillfälle att förråda honom.

Den sista påskmåltiden

¹² På första dagen i det osyrade brödets högtid, när man slaktade påskalammet, frågade hans lärjungar honom: "Vart vill du att vi ska gå och göra i ordning så att du kan äta påskalammet?"

¹³ Då sände han i väg två av sina lärjungar och sade till dem: "Gå in i staden. Där ska ni mötas av en man som bär en vattenkruka. Följ honom.

¹⁴ Där han går in ska ni säga till husets ägare: Mästaren frågar: Var är mitt gästrum där jag kan äta påskalammet med mina lärjungar?"

¹⁵ Då ska han visa er en stor sal på övervåningen som står inredd och färdig. Gör i ordning för oss där."

¹⁶ Lärjungarna gick och kom in i staden, och de fann att det var som Jesus hade sagt. Och de gjorde i ordning påskalammet.

¹⁷ När det blev kväll kom Jesus dit med de tolv.

¹⁸ Medan de låg till bords och åt, sade Jesus: "Jag säger er sanningen: En av er kommer att förråda mig, en som äter med mig."

¹⁹ Då blev de bedrövade och frågade honom en efter en: "Det är väl inte jag?"

14:8 smort min kropp för begravningen Jesus knyter an till seden att behandla den som dött med väldoftande ämnen före begravningen (jfr Joh 19:39f). **14:10**

Matt 26:14f, Luk 22:3f. **14:12** 2 Mos 12:3f, 14f, Matt 26:17f, Luk 22:7f. **14:13**

en man som bär en vattenkruka Normalt en kvinnlig uppgift (jfr 1 Mos 24:11, Joh 4:7). Kanske tillhörde mannen esseerna, en from munkliknande grupp inom judendomen. **14:15** inredd med textilier och liggmöbler för måltiden. Vid finare

måltider, som vid påsk, åt man på grekiskt manér halvliggande på divaner, stödd på vänster armbåge. **14:17** Matt 26:20f, Luk 22:14, 21f. **14:18** Ps 41:10, Joh 13:21.

²⁰ Jesus svarade dem: "Det är en av de tolv, den som doppar i skålen tillsammans med mig.

²¹ Människosonen går bort som det står skrivet om honom, men ve den människa genom vilken Människosonen blir förrådd! Det hade varit bättre för den människan att aldrig ha blivit född."

Den första nattvarden

²² Medan de åt tog Jesus ett bröd, tackade Gud, bröt det och gav åt dem och sade: "Ta detta, det är min kropp."

²³ Och han tog en bägare, tackade Gud och gav åt dem, och de drack alla ur den.

²⁴ Och han sade till dem: "Detta är mitt blod, förbundsblodet, som blir utgjutet för många.

²⁵ Jag säger er sanningen: Jag ska inte dricka av vinstockens frukt förrän den dag då jag dricker det nytt i Guds rike."

²⁶ När de sedan hade sjungit lovsången, gick de ut till Olivberget.

Jesus förutsäger Petrus förnekelse

²⁷ Jesus sade till dem: "Ni kommer alla att överge mig. Det står skrivet: *Jag ska slå herden, och fåren ska skingras.*

²⁸ Men när jag har uppstått, ska jag gå före er till Galileen."

²⁹ Då sade Petrus till honom: "Även om alla andra överger dig, så ska jag inte göra det."

³⁰ Jesus svarade: "Jag säger dig sanningen: Just denna natt, innan tuppen gal två gånger, kommer du att tre gånger förneka mig."

³¹ Men Petrus försäkrade ännu ivrigare: "Även om jag måste dö med dig kommer jag aldrig att förneka dig!" Samma sak sade alla de andra också.

Jesus i Getsemane

³² De kom till en plats som kallas Getsemane. Jesus sade till sina lärjungar: "Sätt er här medan jag ber."

³³ Han tog med sig Petrus, Jakob och Johannes, och han greps av bävan och ångest

³⁴ och sade till dem: "Min själ är djupt bedrövad, ända till döds. Stanna här och vaka."

³⁵ Han gick lite längre fram och föll ner på marken och bad att om möjligt få bli förskonad från denna stund.

14:22 Matt 26:26f, Luk 22:19f, 1 Kor 11:23f. **14:26** Matt 26:30f. **14:26** lovsången Ps 115-118 som sjungs vid slutet av varje judisk påskmåltid. **14:27** Joh 16:32. **14:27** Sak 13:7. **14:28** Mark 16:7. **14:29** Luk 22:33, Joh 13:37f. **14:30** Mark 14:72. **14:32** Matt 26:36f, Luk 22:39f, Joh 18:1. **14:32** Getsemane Olivlund strax öster om Jerusalem. Hebr. gat shémen betyder "oljepress". **14:34** Joh 12:27.

36 Han sade: "Abba, Far! Allt är möjligt för dig. Ta den här bågaren ifrån mig. Men inte som jag vill, utan som du vill."

37 När Jesus kom tillbaka fann han att de sov. Då sade han till Petrus: "Simon, sover du? Kunde du inte vaka en enda timme?"

38 Vaka och be att ni inte kommer i frestelse. Anden är villig, men köttet är svagt."

39 Han gick bort igen och bad med samma ord.

40 När han kom tillbaka fann han återigen att de sov. Deras ögon var tunga av sömn, och de visste inte vad de skulle svara honom.

41 Sedan kom han tillbaka för tredje gången och sade till dem: "Sover ni än och vilar er? Det räcker, stunden har kommit. Nu överlämnas Människosonen i syndarnas händer.

42 Res på er, nu går vi. Han som förråder mig är här."

Jesus fångslas

43 Medan han ännu talade kom Judas, en av de tolv, och med honom en folkhop med svärd och påkar från översteprästerna och de skriftlärda och de äldste.

44 Förrådaren hade avtalat ett tecken med dem och sagt: "Den jag kysser är det. Grip honom och för bort honom under säker bevakning."

45 När Judas kom, gick han genast fram till Jesus och sade: "Rabbi!" och kysste honom.

46 Då grep de Jesus och höll fast honom.

47 Men en av dem som stod bredvid drog sitt svärd och slog till mot översteprästens tjänare och högg av honom örat.

48 Och Jesus sade till dem: "Som mot en rövare har ni gått ut med svärd och påkar för att gripa mig.

49 Jag har varit hos er i templet varje dag och undervisat utan att ni grep mig. Men Skrifterna skulle uppfyllas."

50 Då övergav alla honom och flydde.

51 En ung man, klädd i ett lanneskynke över bara kroppen, följde efter Jesus. Honom grep de tag i,

52 men han lämnade lanneskynket kvar och flydde därifrån naken.

Jesus inför Stora rådet

14:36 Joh 6:38, Hebr 5:7. **14:36** Abba Arameiska för "far", ett förtroligt tilltalsord (jfr Rom 8:15, Gal 4:6). **14:38** Gal 5:17, 1 Petr 5:8. **14:38** be att Annan översättning: "be så att". **14:41** Sover ni än och vilar er? Annan översättning: "Sov ni vidare och vila er!". **14:43** Matt 26:47f, Luk 22:47f, Joh 18:2f. **14:47** Matt 26:51f, Luk 22:49f, Joh 18:10f. **14:48** Matt 26:55f, Luk 22:52f. **14:50** Matt 26:56. **14:51** lanneskynke Ett löst sittande sovplagg.

53 De förde Jesus till översteprästen, och där samlades alla översteprästerna och de äldste och de skriftlärd.

54 Petrus följde efter Jesus på avstånd ända in på översteprästens gård. Där satt han sedan bland rättstjänarna och värmd sig vid elden.

55 Översteprästerna och hela Stora rådet försökte få fram ett vittnesmål mot Jesus för att kunna döma honom till döden, men de fann inget.

56 Många vittnade falskt mot honom, men deras vittnesmål stämde inte överens.

57 Då trädde några fram och vittnade falskt mot honom och sade:

58 "Vi har hört honom säga: Jag ska riva ner det här templet som är gjort av människohand, och på tre dagar bygga upp ett annat som inte är gjort av människohand."

59 Men inte heller denna gång stämde deras vittnesmål överens.

60 Då reste sig översteprästen och steg fram och frågade Jesus: "Svarar du inte på vad de vittnar mot dig?"

61 Men Jesus var tyst och svarade inte. Återigen frågade översteprästen honom: "Är du Messias, den Välsignades son?"

62 Jesus svarade: "*Jag Är*. Och ni ska få se Människosonen sitta på Maktens högra sida och komma bland himlens moln."

63 Då rev översteprästen sönder sina kläder och sade: "Behöver vi några fler vittnen?"

64 Ni har hört hädelsen! Vad anser ni?" Alla dömde honom skyldig till döden.

65 Några började spotta på honom, täckte över hans ansikte och slog honom med knytnävarna och sade: "Profetera!" Och rättstjänarna tog emot honom med slag i ansiktet.

Petrus förnekar Jesus

66 Medan Petrus var nere på gården kom en av översteprästens tjänsteflickor dit.

14:53 Matt 26:57f, Luk 22:54f, Joh 18:12f. **14:53** alla översteprästerna Se not till Matt 2:4, Luk 3:2. **14:55** Matt 26:59f, Luk 22:66f. **14:56** deras vittnesmål stämde inte överens Det krävdes två samstämmiga vittnesmål för att dödsstraff skulle kunna utdömas (5 Mos 17:6, 19:15). För rättssäkerhetens skull förhöordes vittnena vanligtvis separat. **14:58** Mark 15:29, Joh 2:19f. **14:61** Jes 53:7. **14:62** Ps 110:1, Dan 7:13, Mark 13:26. **14:62** Jag Är Anspelning på det högsta gudsnamnet JHVH, "Jag Är" (jfr 2 Mos 3:14, Joh 8:24 med not). **14:62** se Människosonen sitta på Maktens högra sida och komma bland himlens moln Med dessa ord identifierar sig Jesus, den jordiske Människosonen (Matt 26:45 etc), med den gudomliga Messiasgestalten i Dan 7:13 och Ps 110:1. **14:63** rev ... sönder sina kläder Ett uttryck för fasa och sorg (jfr t ex 1 Mos 37:29). Enligt lagen var översteprästen förbjuden att göra så (3 Mos 21:10). **14:64** Joh 19:7. **14:65** Jes 50:6, Luk 22:63f. **14:66** Matt 26:69f, Luk 22:55f, Joh 18:16f, 25f.

67 När hon fick se Petrus där han satt och värmde sig, såg hon på honom och sade: "Du var också med den där Jesus från Nasaret."

68 Men han nekade: "Jag vet inte vad du pratar om, jag förstår inte." Han gick ut på yttergården. Då gol tuppen.

69 Tjänsteflickan såg honom och sade igen till dem som stod där: "Han är en av dem."

70 Men Petrus nekade igen. Strax därefter sade de som stod där återigen till Petrus: "Visst är du en av dem. Du är ju galilé!"

71 Men han började förbanna och svära: "Jag känner inte den där mannen som ni talar om!"

72 Och strax gol tuppen för andra gången.

Då kom Petrus ihåg orden som Jesus hade sagt till honom: "Innan tuppen gal två gånger ska du tre gånger förneka mig." Och han brast i gråt.

15

Jesus inför Pilatus

1 Redan tidigt på morgonen tog översteprästerna sitt beslut tillsammans med de äldste och de skriftlärdade, hela Stora rådet. De band Jesus och förde bort honom och utlämnade honom till Pilatus.

2 Pilatus frågade honom: "Så du är judarnas kung?" Jesus svarade: "Du själv säger det."

3 Översteprästerna anklagade honom häftigt,

4 och Pilatus frågade honom på nytt: "Svarar du inte? Du hör hur mycket de anklagar dig för."

5 Men Jesus svarade inget mer, och Pilatus var förundrad.

6 Vid högtiden brukade Pilatus frige en fånge, den som de begärde.

7 Där fanns nu en man som hette Barabbas. Han satt fängslad tillsammans med andra upprorsmän som hade begått mord under oroligheterna.

8 När folket kom fram och började be honom göra som han brukade för dem,

9 svarade Pilatus: "Vill ni att jag friger judarnas kung åt er?"

10 Han förstod nämligen att det var av avund som översteprästerna hade utlämnat honom.

11 Men översteprästerna hetsade folket till att i stället be att få Barabbas fri.

14:68 Då gol tuppen Vissa handskrifter saknar dessa ord. **15:1** Matt 27:1f, Luk 22:66, 23:1f, Joh 18:28f. **15:1** Pilatus Ståthållare i provinsen Judeen under åren 26-36 e Kr. Därefter avsattes han på grund av grymhet mot samarierna.

15:2 Matt 27:11f. **15:6** Matt 27:15f, Joh 18:39f. **15:9** Luk 23:16f. **15:11** Apg 3:13f.

¹² Pilatus frågade dem än en gång: "Vad ska jag då göra med honom som ni kallar judarnas kung?"

¹³ De skrek tillbaka: "Korsfäst honom!"

¹⁴ Pilatus frågade dem: "Vad har han gjort för ont?" Men de skrek ännu högre: "Korsfäst honom!"

¹⁵ Och eftersom Pilatus ville göra folket till viljes, släppte han Barabbas och lät gissla Jesus och utlämnade honom sedan till att korsfästas.

Jesus hånas och misshandlas

¹⁶ Soldaterna förde in Jesus på gården, det vill säga pretoriet, och sammankallade hela vaktstyrkan.

¹⁷ De klädde honom i en purpurmantel och vred ihop en törnekrona och satte den på honom.

¹⁸ Sedan började de hälsa honom: "Leve judarnas kung!"

¹⁹ De slog honom i huvudet med en käpp, spottade på honom och böjde knä och tillbad honom.

²⁰ När de hade hånat honom, tog de av honom purpurmanteln och klädde honom i hans egna kläder. Sedan förde de ut honom för att korsfästas.

Jesus blir korsfäst

²¹ De hejdade en man som just kom in från landet, Simon från Kyrene, far till Alexander och Rufus. Honom tvingade de att bära Jesu kors.

²² Och de förde Jesus till den plats som kallas Golgata, som betyder Dödsalleplatsen.

²³ De försökte ge honom vin blandat med myrra, men han tog inte emot det.

²⁴ Och de korsfäste honom och delade hans kläder mellan sig genom att kasta lott om vad var och en skulle få.

²⁵ Det var vid tredje timmen som de korsfäste honom.

²⁶ På anslaget med anklagelsen mot honom stod det skrivet: "Judarnas kung".

15:15 Joh 19:1. **15:15** gissla Tortyr föregick normalt en avrättning. Det romerska gisslet, flagellum, hade taggar av ben eller metall som rev upp fångens rygg så att denne ibland avled redan före avrättningen. **15:16** Matt 27:27f. **15:17** Joh 19:2f. **15:17** purpurmantel Purpur var antikens dyrbaraste färg, förbehållen kungligheter (jfr Dan 5:7). Troligen syftar Markus på en enklare röd soldatkappa (Matt 27:28). **15:19** Jes 50:6. **15:21** Matt 27:32, Luk 23:26. **15:21** Alexander och Rufus Väckända namn för Markusevangeliets ursprungliga läsekrets i Rom, dit Rufus och hans mor flyttade längre fram (se Rom 16:13). **15:22** Matt 27:33f, Luk 23:33f, Joh 19:17f. **15:23** Ps 69:22. **15:23** vin blandat med myrra Förmögna kvinnor i Jerusalem bekostade utifrån Ords 31:6 ett vinbaserat bedövningsmedel för att lindra de dödsdömdas plågor. **15:24** Ps 22:19. **15:24** delade hans kläder Jfr profetian i Ps 22:19.

27 Tillsammans med honom korsfäste de två rövare, den ene på hans högra sida och den andre på hans vänstra.

29 De som gick förbi hånade honom och skakade på huvudet och sade: "Ha! Du som river templet och bygger upp det på tre dagar,

30 fräls dig själv och kom ner från korset!"

31 På samma sätt förlöjlidade översteprästerna och de skriftlärdade honom och sade till varandra: "Andra har han frälst, sig själv kan han inte frälsa.

32 Han är Messias, Israels kung! Nu får han komma ner från korset, så att vi får se det och tro!" Också de som var korsfästa tillsammans med honom hånade honom.

Jesus dör

33 Vid sjätte timmen kom ett mörker över hela landet som varade fram till nionde timmen.

34 Vid nionde timmen ropade Jesus med hög röst: "*Elohi! Elohi! Lema sabaktani?*" Det betyder: "*Min Gud, min Gud, varför har du övergett mig?*"

35 Några av dem som stod där hörde det och sade: "Hör, han ropar på Elia!"

36 En av dem sprang och fyllde en svamp med ättikvin, fäste den runt en käpp och gav honom att dricka och sade: "Vänta, så får vi se om Elia kommer och tar ner honom."

37 Men Jesus ropade med hög röst och gav sedan upp andan.

38 Då brast förhänget i templet i två delar, uppifrån och ända ner.

39 När officeren som stod framför honom såg att han gav upp andan på det sättet, sade han: "Den mannen var verkligen Guds Son!"

40 Även några kvinnor stod på avstånd och såg på. Bland dem var Maria Magdalena och den Maria som var Jakob den yngres och Joses mor, samt Salome.

41 De hade följt Jesus medan han var i Galileen och tjänat honom. Där fanns också många andra kvinnor som hade gått med honom upp till Jerusalem.

Jesus begravs

15:27 Matt 27:38f, Luk 23:32f. **15:27** En del handskrifter tillägger (vers 28): "Då uppfylldes skriftordet som säger: Han blev räknad bland överträdare." Se Jes 53:12 och Luk 22:37. **15:29** Ps 22:8, Mark 14:58, Joh 2:19f. **15:33** Matt 27:45f, Luk 23:44f.

15:33 sjätte timmen ... nionde timmen Motsvarar ca kl 12 och kl 15. **15:33** hela landet Annan översättning: "hela jorden". **15:34** Ps 22:2. **15:34** Ps 22:2. Psalmen skildrar Messias lidande och uppståndelse. Jesus citerar dess titelvers på folkspråket arameiska och inte på hebreiska. **15:36** Joh 19:29f. **15:38** 2 Mos 26:31f, Matt 27:51, Luk 23:45, Hebr 10:20. **15:38** förhänget Ett tio meter högt draperi som skärmade av "det allra heligaste", Guds uppenbarelseplats (se 2 Mos 26:31f, 3 Mos 16:2f, Hebr 9:3f, 10:20). **15:40** Luk 8:2f.

42 Det var nu redan kväll. Eftersom det var förberedelsedag, dagen före sabbaten,

43 kom Josef från Arimatea dit. Han var en ansedd rådsherre som också väntade på Guds rike. Han tog mod till sig och gick in till Pilatus och bad att få Jesu kropp.

44 Pilatus blev förvånad över att Jesus redan skulle ha dött och kallade till sig officeren och frågade honom om Jesus varit död länge.

45 När han fick det bekräftat av officeren, lät han Josef få den döda kroppen.

46 Josef köpte då linnetyg, tog ner honom och svepte honom i linnetyget och lade honom i en grav som var uthuggen i klippan. Sedan rullade han en sten för ingången till graven.

47 Maria Magdalena och Maria, Josefs mor, såg var han blev lagd.

16

Jesus uppstår ur graven

1 När sabbaten var över köpte Maria Magdalena och Maria, Jakobs mor, och Salome väldoftande oljor för att gå och smörja honom.

2 Mycket tidigt den första veckodagen kom de till graven när solen gick upp.

3 De sade till varandra: "Vem ska rulla bort stenen från gravöppningen åt oss?"

4 Men när de lyfte blicken, fick de se att stenen var bortrullad. Den var mycket stor.

5 De gick då in i graven och såg en ung man sitta på höger sida, klädd i en lång vit dräkt, och de blev förskräckta.

6 Men han sade till dem: "Var inte förskräckta! Ni söker Jesus från Nasaret, den korsfäste. Han har uppstått, han är inte här! Se, här är platsen där de lade honom.

7 Men gå och säg till hans lärjungar och särskilt till Petrus: Han går före er till Galileen. Där ska ni få se honom, så som han har sagt er."

15:42 Matt 27:57f, Luk 23:50f, Joh 19:38f.

15:42 förberedelsedag Fredagen, då

alla förberedelser inför sabbaten gjordes.

15:43 Arimatea Identifierades av

for kyrkan med Ramataim-Sofim eller Rama, profeten Samuels hemstad norr om Jerusalem (1 Sam 1:1, 25:1).

16:1 Matt 28:1f, Luk 24:1f, Joh 20:1f.

16:2 den

första veckodagen Det vanliga namnet på söndagen i judisk tideräkning.

16:7

Mark 14:28, Apg 1:3, 13:31, 1 Kor 15:5.

⁸ Då gick de ut och flydde från graven, fyllda av bävan och bestörtning. Och de sade ingenting till någon, eftersom de var rädda.

Den Uppståndne visar sig

⁹ När Jesus hade uppstått på första veckodagens morgon visade han sig först för Maria Magdalena, som han hade befriat från sju onda andar.

¹⁰ Hon gick och berättade det för dem som hade varit med honom och som nu sörjde och grät.

¹¹ Men när de fick höra att han levde och att hon hade sett honom, trodde de inte på det.

¹² Sedan visade han sig i en annan gestalt för två av dem som var på väg ut på landet.

¹³ De gick också och berättade det för de andra, men inte heller de blev trodda.

¹⁴ Till slut visade han sig för de elva när de låg till bords, och han klandrade dem för deras otro och deras hårda hjärtan, eftersom de inte hade trott på dem som sett honom uppstånden.

¹⁵ Och han sade till dem: "Gå ut i hela världen och förkunna evangeliet för hela skapelsen.

¹⁶ Den som tror och blir döpt ska bli frälst, men den som inte tror ska bli fördömd.

¹⁷ Dessa tecken ska följa dem som tror: I mitt namn ska de driva ut onda andar. De ska tala nya tungomål.

¹⁸ De ska ta ormar med händerna, och dricker de något dödligt gift ska det inte skada dem. De ska lägga händerna på sjuka, och de ska bli friska."

¹⁹ När Herren Jesus hade talat till dem, togs han upp till himlen och satte sig på Guds högra sida.

²⁰ Och de gick ut och predikade överallt, och Herren verkade tillsammans med dem och bekräftade ordet genom de tecken som åtföljde det.

16:8 De allra äldsta handskrifterna slutar med denna vers. Det abrupta slutet skulle kunna bero på att den ursprungliga sista sidan saknas. Avslutningen i 16:9-20 sammanfattar innehållet i de övriga evangelierna och har troligen inte skrivits av Markus själv. Några handskrifter har i stället en kortare avslutning: "Men de berättade kortfattat om allt de blivit tillsagda för dem som fanns runt Petrus. Genom dem sände Jesus sedan själv ut, från öster och ända till väster, den heliga och oförgängliga förkunnelsen om den eviga frälsningen. Amen." **16:9** Luk 8:2, Joh 20:14f. **16:14** Luk 24:36f, Joh 20:19f, 1 Kor 15:5f. **16:15** Matt 28:19. **16:16** Joh 3:18. **16:17** Apg 2:4, 10:46, 19:6. **16:18** Apg 28:3f. **16:19** Luk 24:50f, Apg 1:2f. **16:20** Apg 14:3, Hebr 2:4.

Lukasevangeliet

Lukasevangeliet skrevs enligt en samstämmig fornkyrklig tradition av "vår älskade Lukas, läkaren" (Kol 4:14), som enligt traditionen kom från Antiokia där icke-judar först fann tron (Apg 11:20f). Som den ende nytestamentlige författaren av icke-judisk härkomst (Kol 4:11) lyfter han särskilt fram Jesu barmhärtighet och hans möten med kvinnor och andra som var marginaliserade i den dåtida kulturen.

Evangeliet skrevs troligen i Rom under 60-talet e Kr (jfr Apg 1:1), kanske baserat på efterforskningar (1:3) i det heliga landet under Paulus tvååriga fångenskap i Caesarea i slutet av 50-talet e Kr (Apg 24:27). Det är ställt till den "högt ärade Teofilus" (1:3), som antingen var en specifik högt uppsatt nykristen (1:4) eller ett samlingsnamn för varje intresserad läsare (namnet betyder "Guds vän").

Inledning

¹ Många har sökt sammanställa en skildring av de händelser som har inträffat bland oss,

² så som det har berättats för oss av dem som redan från början var ögonvittnen och Ordets tjänare.

³ Sedan jag noga efterforskat allt från början har även jag bestämt mig för att skriva ner det i ordning för dig, högt ärade Teofilus,

⁴ för att du ska veta hur tillförlitlig den undervisning är som du har fått.

Löftet om Johannes Döparens födelse

⁵ På den tiden då Herodes var kung i Judeen fanns i Abias prästavdelning en präst som hette Sakarias. Hans hustru var av Arons släkt och hette Elisabet.

⁶ Båda var rättfärdiga inför Gud och levde fläckfritt efter Herrens alla bud och föreskrifter.

⁷ Men de hade inga barn, eftersom Elisabet var ofruktsam och båda var till åren.

⁸ En gång när turen kom till Sakarias avdelning och han var i tjänst som präst inför Gud,

1:3 Apg 1:1. **1:5** då Herodes var kung i Judeen År 37-4 f Kr. Troligen utspelar sig händelserna ca 6-5 f Kr (vår tideräknings början utgår från en inexact beräkning från 500-talet e Kr). **1:5** Abias prästavdelning Israels tempelpräster var indelade i 24 avdelningar som tjänstgjorde en vecka i taget (1 Krön 24:10, 19). De övriga 23 veckorna bodde prästerna i byar utanför Jerusalem (vers 23, 39).

⁹ fick han vid prästernas sedvanliga lottning uppdraget att gå in i Herrens tempel och tända rökelseoffret.

¹⁰ Vid tiden för rökelseoffret stod allt folket utanför och bad.

¹¹ Då visade sig en Herrens ängel för honom, stående till höger om rökelsealtaret.

¹² Sakarias blev förskräckt vid synen och greps av fruktan.

¹³ Men ängeln sade till honom: "Var inte rädd, Sakarias! Din bön har blivit hörd. Din hustru Elisabet ska föda en son åt dig, och du ska ge honom namnet Johannes.

¹⁴ Han ska bli din glädje och fröjd, och många ska glädja sig över hans födelse,

¹⁵ för han ska bli stor inför Herren. Vin och starka drycker ska han inte dricka, och han ska bli uppfylld av den helige Ande redan i moderlivet.

¹⁶ Många av Israels barn ska han omvända till Herren deras Gud.

¹⁷ Han ska gå före honom i Elias ande och kraft, för att *vända fädernas hjärtan till barnen* och ge de trotsiga ett rättfärdigt sinne och skaffa åt Herren ett folk som är berett."

¹⁸ Då sade Sakarias till ängeln: "Hur ska jag kunna vara säker på det? Jag är gammal och min hustru är till åren."

¹⁹ Ängeln svarade honom: "Jag är Gabriel som står inför Gud, och jag är sänd för att tala till dig och ge dig detta glädjebud.

²⁰ Nu ska du bli stum och inte kunna tala förrän dagen då det sker, därför att du inte trodde mina ord. De kommer att gå i uppfyllelse när deras tid är inne."

²¹ Folket stod och väntade på Sakarias, och de undrade varför han dröjde så länge inne i templet.

²² När han sedan kom ut kunde han inte tala till dem, och de förstod att han hade sett en syn i templet. Han gjorde tecken åt dem men förblev stum.

²³ När dagarna för hans tjänstgöring var över återvände han hem.

²⁴ En tid därefter blev hans hustru Elisabet havande, och hon drog sig undan i fem månader och sade:

²⁵ "Detta har Herren gjort med mig. I dessa dagar såg han till mig och tog bort min skam bland människor."

1:9 prästernas sedvanliga lottning Varje morgon drog tempelprästerna lott om vem som skulle utföra de olika uppgifterna i gudstjänsten. **1:9** tända rökelseoffret Rökelseoffret tändes morgon och eftermiddag (2 Mos 30:7f). Varje präst frambar rökelseoffret endast en gång i livet, eftersom prästernas antal var mycket stort. **1:15** starka drycker ska han inte dricka Liksom profetgestalterna Simson (Dom 13:5) och Samuel (1 Sam 1:11) blev Johannes helgad åt Herren som nasir (jfr 4 Mos 6 och not till Apg 18:18). **1:17** Mal 3:1, 4:5f, Matt 11:14. **1:17** Mal 4:6. **1:17** ett rättfärdigt sinne Annan översättning: "de rättfärdigas vishet". **1:18** 1 Mos 17:17. **1:19** Dan 8:16, 9:21, Hebr 1:14. **1:25** 1 Mos 30:23, Jes 4:1.

Ängels budskap till Maria

²⁶ I den sjätte månaden blev ängeln Gabriel sänd av Gud
²⁷ till en jungfru i staden Nasaret i Galileen. Hon var trolovad med en man som hette Josef och som var av Davids släkt, och jungfruns namn var Maria.

²⁸ Ängeln kom in till henne och sade: "Gläd dig, du som fått nåd! Herren är med dig."

²⁹ Men hon blev förskräckt av hans ord och undrade vad denna hälsning kunde betyda.

³⁰ Då sade ängeln till henne: "Var inte rädd, Maria! Du har funnit nåd hos Gud.

³¹ Du ska bli havande och föda en son, och du ska ge honom namnet Jesus.

³² Han ska bli stor och kallas den Högstes Son, och Herren Gud ska ge honom hans fader Davids tron.

³³ Han ska vara kung över Jakobs hus för evigt, och hans rike ska aldrig ta slut."

³⁴ Då sade Maria till ängeln: "Hur ska detta ske? Jag har ju inte haft någon man."

³⁵ Ängeln svarade henne: "Den helige Ande ska komma över dig, och den Högstes kraft ska vila över dig. Därför ska barnet som föds kallas heligt och Guds Son.

³⁶ Och din släkting Elisabet är också havande med en son på sin ålderdom. Hon som kallades ofruktsam är nu i sjätte månaden,

³⁷ för ingenting är omöjligt för Gud."

³⁸ Maria sade: "Jag är Herrens tjänarinna. Låt det ske med mig som du har sagt." Och ängeln lämnade henne.

Maria och Elisabet

³⁹ Vid den tiden bröt Maria upp och skyndade till en stad i Juda bergsbygd.

⁴⁰ Där gick hon in i Sakarias hus och hälsade på Elisabet.

⁴¹ När Elisabet hörde Marias hälsning, spratt barnet till i hennes moderliv. Hon blev uppfylld av den helige Ande

⁴² och ropade med hög röst: "Välsignad är du bland kvinnor, och välsignad är din livsfrukt!

⁴³ Men varför händer detta mig, att min Herres mor kommer till mig?"

1:27 trolovad En juridiskt bindande överlåtelse i väntan på bröllop. Trolovning ingicks normalt i tonåren, och redan vid detta stadium kunde otrohet bestraffas med döden (5 Mos 22:23f). **1:28** Gläd dig Annan översättning: "Var hälsad". På NT:s grundspråk grekiska var den normala hälsningen chaïre, "Gläd dig". **1:30**

1 Mos 6:8, 18:3. **1:31** Jes 7:14, Matt 1:21f, Luk 2:21. **1:32** 2 Sam 7:12f, Jes 9:6f.

1:33 1 Krön 17:14, Ps 89:37, Dan 2:44, 7:14, Mika 4:7. **1:37** 1 Mos 18:14, Jer 32:17, Matt 19:26. **1:37** ingenting är omöjligt för Gud Annan översättning: "inget ord från Gud är kraftlöst".

44 När ljudet av din hälsning nådde mina öron spratt barnet till i mig av glädje.

45 Och salig är du som trodde, för det som Herren har sagt dig kommer att gå i uppfyllelse."

Marias lovsång

46 Då sade Maria:

"Min själ upphöjer Herren

47 och min ande jublar över Gud,

min Frälsare,

48 för han har sett till sin
tjänarinns ringhet.

Från denna stund ska alla släkten
kalla mig salig,

49 för den Mäktige har gjort
stora ting med mig
och hans namn är heligt.

50 Hans barmhärtighet
varar från släkte till släkte
över dem som vördar honom.

51 Han har gjort väldiga gärningar
med sin arm,
han har skingrat dem
som har stolta hjärtan och sinnen.

52 Härskare har han störtat
från deras troner,
och de enkla har han upphöjt.

53 Hungriga har han mättat
med sitt goda,
och rika har han skickat
tomhänta bort.

54 Han har tagit sig an
sin tjänare Israel
och tänkt på att vara barmhärtig

55 mot Abraham och hans barn
till evig tid,
så som han har lovat våra fäder."

56 Maria stannade hos Elisabet omkring tre månader och återvände sedan hem.

Johannes Döparens födelse

1:45 trodde, för Annan översättning: "trodde att". **1:46** 1 Sam 2:1f. **1:48** 1 Mos 30:13, 1 Sam 1:11. **1:48** kalla ... salig Att anse någon lyckligt lottad (jfr 1 Mos 30:13, Höga V 6:8, Mal 3:12). **1:49** Ps 111:9. **1:50** 2 Mos 20:6, Ps 103:17. **1:50** vördar Annan översättning: "fruktar". Grundtextens uttryck föbomai rymmer inte bara fruktan (Rom 8:15, 1 Joh 4:18) utan även vördnad och värme (Ef 5:21, 33, Ps 103:13, 130:4). **1:51** 2 Sam 22:28, Ps 89:11, Jes 51:9. **1:52** Job 5:11, Ps 147:6. **1:53** Ps 107:9. **1:54** Ps 98:3, Jes 41:8. **1:55** 1 Mos 17:7, Mika 7:20.

57 För Elisabet var tiden nu inne att föda, och hon födde en son.
 58 Hennes grannar och släktingar fick höra att Herren hade visat henne så stor barmhärtighet, och de glädde sig med henne.

59 På åttonde dagen kom de för att omskära barnet, och de ville kalla honom Sakarias efter hans far.

60 Men hans mor svarade: "Nej, han ska heta Johannes."

61 Då sade de till henne: "Det finns ingen i din släkt som har det namnet."

62 De gjorde tecken till hans far och frågade vad han ville att barnet skulle heta.

63 Han bad då om en tavla och skrev: "Johannes är hans namn", och alla blev förundrade.

64 Genast öppnades hans mun och hans tunga löstes, och han började tala och prisa Gud.

65 Alla deras grannar greps av fruktan, och i hela Judeens bergsbygd talade man om det som hade hänt.

66 Alla som hörde det tog det till hjärtat och undrade vad det skulle bli av detta barn, för Herrens hand var med honom.

Sakarias lovsång

67 Hans far Sakarias blev uppfylld av den helige Ande och profeterade och sade:

68 "Välsignad är Herren, Israels Gud,
 som har besökt
 och återlöst sitt folk!

69 Han har rest för oss
 frälsningens horn
 i sin tjänare Davids hus,

70 så som han för länge sedan lovat
 genom sina heliga profeters mun:

71 frälsning från våra fiender
 och från alla som hatar oss.

72 Han har visat barmhärtighet
 mot våra fäder
 och tänkt på sitt heliga förbund,

73 den ed han gav

vår fader Abraham:
 74 att vi, frälsta från våra fienders hand,
 skulle få tjäna honom

utan fruktan,
 75 i helighet och rättfärdighet
 inför honom alla våra dagar.

76 Och du, barn, ska kallas

1:59 1 Mos 17:12. **1:68** Ps 72:18. **1:69** Ps 132:17. **1:69** horn symboliserar höghet och styrka (Ps 75:11) och Messias kungen (Ps 132:17, 148:14). **1:70** Apg 3:21.

1:71 Ps 106:10. **1:72** 3 Mos 26:42, Ps 105:8f. **1:73** 1 Mos 22:16f. **1:76** Mal 3:1, Matt 3:3.

den Högstes profet,
 för du ska gå före Herren
 och bana väg för honom.

77 Du ska ge hans folk kunskap
 om frälsningen,
 med förlåtelse för deras synder

78 genom vår Guds
 barmhärtiga kärlek.

Så ska en soluppgång
 från höjden besöka oss,

79 för att lysa över dem
 som sitter i mörker
 och dödsskugga
 och styra våra fötter
 in på fridens väg."

80 Barnet växte och blev starkare i anden, och han levde i ödemarken fram till den dag då han skulle träda fram inför Israel.

2

Jesu födelse

¹ Och det hände vid den tiden att från kejsar Augustus utgick ett påbud att hela världen skulle skattskrivas.

² Detta var den första skattskrivningen, och den hölls när Quirinius styrde i Syrien.

³ Alla gick då för att skattskriva sig, var och en till sin stad.

⁴ Så reste också Josef från staden Nasaret i Galileen upp till Judeen, till Davids stad som kallas Betlehem, eftersom han var av Davids hus och släkt.

⁵ Han kom för att skattskriva sig tillsammans med Maria, sin trolovade som var havande.

⁶ Medan de befann sig där var tiden inne för henne att föda,

1:77 Luk 3:3. **1:78** 4 Mos 24:17, Jes 60:1f, Mal 4:2. **1:79** Ps 107:10, 14, Jes 9:2, Matt 4:16. **1:80** Luk 2:40, 3:2f. **1:80** ödemarken Annan översättning: "öknen". Johannes kan ha haft kontakt med Qumrans esseer, som skrev Dödahavsrollarna och liksom Johannes kallade sig "en röst som ropar i öknen" (jfr 3:4). **2:1** kejsar Augustus regerade 31 f Kr-14 e Kr. **2:1** hela världen Grek. oikouménē (jfr "ekumenik"), den bebodda och civiliserade världen vilket i officiellt språkbruk var liktydigt med Romarriket. **2:2** den första skattskrivningen Längre fram genomförde Quirinius år 6 e Kr en andra skattskrivning som ledde till ett lokalt uppror (jfr Apg 5:37). **2:2** Quirinius Den romerske kejsarens särskilde representant i östra delen av Romarriket under tiden 12 f Kr-16 e Kr. Vid tiden för Jesu födelse var han militär befälhavare ("styrde", grek. hegemonéontos) men ännu inte ståthållare. **2:4** 1 Sam 16:1, 4, Mika 5:2, Matt 2:6, Joh 7:42.

⁷ och hon födde sin son, den förstfödde. Hon lindade honom och lade honom i en krubba, eftersom det inte fanns plats för dem i gästrummet.

⁸ I samma trakt fanns några herdar som låg ute och vaktade sin hjord om natten.

⁹ Då stod en Herrens ängel framför dem och Herrens härlighet lyste omkring dem, och de blev mycket rädda.

¹⁰ Men ängeln sade: "Var inte rädda! Jag bär bud till er om en stor glädje för hela folket:

¹¹ I dag har en Frälsare fötts åt er i Davids stad. Han är Messias, Herren.

¹² Och detta är tecknet för er: Ni ska finna ett nyfött barn som är lindat och ligger i en krubba."

¹³ Och plötsligt var där tillsammans med ängeln en stor himmelsk här som prisade Gud:

¹⁴ "Ära åt Gud i höjden,
och frid på jorden
bland människor
som han älskar."

¹⁵ När änglarna hade lämnat dem och återvänt till himlen, sade herdarna till varandra: "Vi måste gå in till Betlehem och se det som har hänt och som Herren låtit oss veta!"

¹⁶ De skyndade i väg och fann Maria och Josef och barnet som låg i krubban.

¹⁷ När de hade sett det, berättade de vad som var sagt till dem om detta barn.

¹⁸ Alla som hörde det förundrades över vad herdarna berättade för dem.

¹⁹ Men Maria bevarade och begrundade allt detta i sitt hjärta.

²⁰ Och herdarna vände hem och prisade och lovade Gud för allt de fått höra och se, just så som det hade blivit sagt till dem.

Jesu omskärelse

²¹ När åtta dagar hade gått och barnet skulle omskäras fick han namnet Jesus, det namn som ängeln hade gett honom innan han blev till i sin mors liv.

Jesus bärs fram i templet

2:7 Matt 1:25. **2:7** gästrummet Grek. katályma betyder normalt "gästrum" (jfr Luk 22:11). Det upptagna gästrummet kan ha legat i ett härbärge (jfr Jer 41:17) eller troligare hos släktingar till Josef (vers 4). Boningshus (jfr Matt 2:11) kunde ha en stalldel med krubbor för djuren. **2:11** Herren Anspelning på det högsta gudsnamnet JHVH, som normalt uttalades Adonai ("Herren"). **2:14** Luk 19:38, Ef 2:14, 17. **2:14** bland människor som han älskar Andra handskrifter: "åt människor hans välbehag." **2:21** 1 Mos 17:12, Luk 1:31. **2:21** blev till Grek. syllemfthénaisyftar på graviditetens startpunkt ("avlades"). Andligen är Messias ursprung "från evighetens dagar" (Mika 5:2, jfr även Joh 1:1).

22 När tiden var inne för deras rening enligt Mose lag, tog de med honom upp till Jerusalem för att bära fram honom inför Herren,

23 som det står skrivet i Herrens lag: *Varje förstfödd son som öppnar moderlivet ska räknas som helgad åt Herren.*

24 De skulle också ge det offer som är bestämt i Herrens lag: *ett par turturduvor eller två unga duvor.*

25 I Jerusalem fanns en man som hette Simeon. Han var rättfärdig och gudfruktig och väntade på Israels tröst, och den helige Ande var över honom.

26 Av den helige Ande hade han fått en uppenbarelse att han inte skulle se döden förrän han sett Herrens Smorde.

27 Ledd av Anden kom han till templet, och när föräldrarna bar in barnet Jesus för att göra med honom som man brukade enligt lagen,

28 tog han honom i sina armar och prisade Gud och sade:

29 "Herre, nu låter du din tjänare

gå hem i frid,

så som du har lovat,

30 för mina ögon har sett

din frälsning

31 som du har berett

inför alla folk:

32 ett ljus med uppenbarelse

för hedningarna

och härlighet

för ditt folk Israel."

33 Hans far och mor förundrades över det som sades om honom.

34 Och Simeon välsignade dem och sade till hans mor Maria:

"Se, han är satt till fall och upprättelse för många i Israel, och till att vara ett tecken som väcker motstånd.

35 Också genom din själ ska det gå ett svärd. Så ska många hjärtans tankar uppenbaras."

36 Där fanns också en profetissa, Hanna, Fanuels dotter av Ashers stam. Hon hade kommit upp i hög ålder. I sju år hade hon fått leva med sin man efter sin tid som jungfru,

2:22 3 Mos 12:2. **2:22** tiden ... för deras rening En kvinna som fött en son skulle stanna hemma i 40 dagar och därefter frambara ett reningsoffer i templet (se 3 Mos 12:1f). **2:23** 2 Mos 13:2, 12. **2:24** 3 Mos 12:6f. **2:24** ett par turturduvor eller två unga duvor En barnaföderska skulle egentligen offra ett lamm och en duva, men den som var fattig kunde i stället offra två duvor (se 3 Mos 12:8). **2:25** Jes 40:1, 49:13. **2:26** Smorde Hebr. "Messias" och grek. "Kristus", Guds utlovade frälsare, kung och profet. **2:29** 1 Mos 46:30. **2:30** Luk 3:6. **2:31** Ps 98:2, Jes 52:10. **2:32** Jes 46:13, 49:6, Hagg 2:7, Apg 13:47. **2:34** Jes 8:14, Luk 20:18, Apg 28:22, Rom 9:33, 1 Kor 1:23f, 1 Petr 2:7. **2:35** Joh 19:25.

³⁷ och nu var hon änka, åttiofyra år gammal. Hon lämnade aldrig templet utan tjänade Gud med fastor och böner natt och dag.

³⁸ Just i den stunden kom hon fram och prisade Gud och talade om honom för alla som väntade på Jerusalems frälsning.

³⁹ När de hade fullgjort allt som var bestämt i Herrens lag, återvände de till Galileen och sin hemstad Nasaret.

⁴⁰ Och pojken växte och blev starkare och fylldes av vishet, och Guds välbehag vilade över honom.

Jesus som tolvåring i templet

⁴¹ Hans föräldrar brukade varje år gå upp till Jerusalem vid påskhögtiden.

⁴² När Jesus var tolv år gick de upp till högtiden som vanligt, ⁴³ men när festdagarna var över och de vände hemåt, stannade pojken Jesus kvar i Jerusalem utan att hans föräldrar visste om det.

⁴⁴ De antog att han var med i resällskapet och vandrade en hel dag innan de började söka efter honom bland släktingar och bekanta.

⁴⁵ När de inte fann honom, vände de tillbaka till Jerusalem för att söka efter honom.

⁴⁶ Efter tre dagar fann de honom i templet, där han satt mitt bland lärarna och lyssnade på dem och ställde frågor.

⁴⁷ Alla som hörde honom häpnade över hans förstånd och hans svar.

⁴⁸ När föräldrarna fick se honom blev de bestörta, och hans mor sade till honom: "Mitt barn! Varför har du gjort så här mot oss? Din far och jag har varit så oroliga och letat efter dig."

⁴⁹ Då sade han till dem: "Varför har ni letat efter mig? Visste ni inte att jag måste vara hos min Far?"

⁵⁰ Men de förstod inte vad det var han sade till dem.

⁵¹ Därefter följde han med dem ner till Nasaret och underordnade sig dem. Hans mor bevarade allt detta i sitt hjärta.

⁵² Och Jesus växte i vishet, ålder och välbehag inför Gud och människor.

3

Johannes Döparen

2:37 1 Tim 5:5. **2:38** Jes 52:9. **2:39** Matt 2:23. **2:40** Luk 1:80, 2:52. **2:41**
 2 Mos 23:17, 5 Mos 16:16f. **2:47** Joh 7:15, 46. **2:49** hos min Far Annan översättning:
 "i det som hör till min Far". **2:50** Luk 9:45, 18:34. **2:52** 1 Sam 2:26. **2:52**
 ålder Annan översättning: "längd".

¹ I kejsar Tiberius femtonde regeringsår, när Pontius Pilatus var ståthållare i Judeen, Herodes landsfurste i Galileen, hans bror Filippus i Itureen och Trachonitislandet och Lysanias i Abilene,

² och när Hannas och Kaifas var överstepräster, då kom Guds ord till Sakarias son Johannes i öknen.

³ Han gick ut i hela området runt Jordan och förkunnade omvändelsens dop till syndernas förlåtelse,

⁴ som det står skrivet i boken med profeten Jesajas ord:

En röst ropar i öknen:

Bana väg för Herren,

gör stigarna raka för honom!

⁵ *Varje dal ska fyllas,*

alla berg och höjder sänkas.

Det krokiga ska rätas,

ojämna vägar ska jämnas.

⁶ *Och alla människor ska se*

Guds frälsning.

⁷ Han sade nu till folket som kom ut för att döpas av honom: "Huggormsyngel! Vem har visat er att ni ska fly den kommande vredesdomen?"

⁸ Bär då sådan frukt som hör till omvändelsen. Och börja inte säga inom er: Vi har Abraham till far. För jag säger er att Gud kan väcka upp barn åt Abraham ur dessa stenar.

⁹ Yxan är redan satt till roten på träden. Varje träd som inte bär god frukt huggs bort och kastas i elden."

¹⁰ Folket frågade honom: "Vad ska vi då göra?"

¹¹ Han svarade dem: "Den som har två tunikor ska dela med sig till den som ingen har, och den som har mat ska göra på samma sätt."

3:1 Tiberius femtonde regeringsår Troligen år 26 e Kr. Tiberius regerade 12-37 e Kr, de två första åren som samregent med sin styvfar Augustus. **3:1** Pilatus Ståthållare i provinsen Judeen under åren 26-36 e Kr. Därefter avsattes han på grund av grymhet mot samarierna. **3:1** Herodes Antipas, son till Herodes den store (1:5). Se not till Matt 14:1. **3:1** Filippus Bror till Herodes Antipas och landsfurste norr och öster om Galileen 4 f Kr-34 e Kr. **3:1** Lysanias En i övrigt okänd härskare i småriket Abilene nordväst om Damaskus. **3:2** Jer 1:2. **3:2**

Hannas och Kaifas var överstepräster Egentligen fanns det endast en översteprästat åtgången. Hannas var översteprästat 6-15 e Kr tills han blev avsatt av romarna, men ansågs bland judarna vara översteprästat livet ut (jfr Joh 18:13, Apg 4:6). Hans svärson Kaifas var översteprästat 18-36 e Kr (jfr Joh 11:49). **3:3** Matt 3:2, Mark 1:4, Apg 13:24, 19:4. **3:4** Jes 40:3-5. **3:6** Luk 2:30. **3:7** Matt 3:7, 23:33. **3:7**

Huggormsyngel Dvs barn till djävulen, "den gamle ormen" (1 Mos 3:15, Upp 12:9, 20:2). **3:8** Joh 8:39. **3:8** barn ... stenar På hebreiska baním ... abaním. **3:9**

Matt 7:19. **3:11** Jak 2:15, 1 Joh 3:17. **3:11** tunikor En lång- eller kortärmad och knälång skjorta som bars av både män och kvinnor.

12 Även tullindrivare kom för att bli döpta, och de frågade honom: "Mästare, vad ska vi göra?"

13 Han svarade dem: "Kräv inte mer än vad som är bestämt."

14 Även soldater frågade honom: "Och vi, vad ska vi göra?" Han svarade dem: "Pressa inte pengar från någon med våld eller lögn, utan nöj er med er lön!"

15 Folket gick där i förväntan, och alla undrade i sina hjärtan om inte Johannes kunde vara Messias.

16 Johannes svarade dem allesammans: "Jag döper er med vatten. Men det kommer en som är starkare än jag, och jag är inte ens värdig att lossa remmen på hans sandaler. Han ska döpa er i den helige Ande och eld.

17 Han har sin kastskovel i handen för att rensa sin tröskplats och samla in vetet i sin lada. Men agnarna ska han bränna upp i en eld som aldrig slocknar."

18 Med många andra ord förmanade han folket och förkunnade evangeliet för dem.

19 Men landsfursten Herodes blev tillrättavisad av Johannes för sitt förhållande med sin brors hustru Herodias och för allt annat ont som han hade gjort.

20 Då lade Herodes till allt det andra att han dessutom satte Johannes i fångelse.

Jesu dop

21 När nu allt folket döptes, blev även Jesus döpt. Medan han bad, öppnades himlen

22 och den helige Ande sänkte sig över honom i fysisk gestalt som en duva. Och från himlen kom en röst: "Du är min älskade Son. I dig har jag min glädje."

Jesu släkttavla

23 Jesus var omkring trettio år när han började sin gärning. Han var, menade man,

3:12 tullindrivare Dessa drev in skatt åt romarna och berikade ibland sig själva på folkets bekostnad (19:8). De var därför illa sedda bland judarna. **3:12** Mästare Annan översättning: "Lärare" (hederstitel, jfr latinets "magister"). **3:16** lossa remmen på hans sandaler En slavs uppgift. **3:17** kastskovel Träspade för att rensa säd, en bild för Guds dom (Jer 15:7). Vinden blåste bort de värdelösa agnarna (Ps 1:4), medan sädeskornen föll tillbaka ner på tröskplatsen. **3:19** Matt 14:3f, Mark 6:17f. **3:19** Herodias hade en skandalös relation med sin sväger och farbror Herodes. Se not till Matt 14:3. **3:21** Matt 3:13f, Mark 1:9f. **3:22** Jes 42:1, Matt 3:17, 17:5, Joh 1:32.

son till Josef, son till Eli,
²⁴ son till Mattat, son till Levi,
 son till Melki, son till Jannai,
 son till Josef,
²⁵ son till Mattatias,
 son till Amos, son till Nahum,
 son till Hesli, son till Naggai,
²⁶ son till Mahat, son till Mattatias,
 son till Shimei, son till Josek,
 son till Juda,
²⁷ son till Johanan,
 son till Resa, son till Serubbabel,
 son till Shealtiel, son till Neri,
²⁸ son till Melki, son till Addi,
 son till Kosam, son till Elmadam,
 son till Er,
²⁹ son till Josua,
 son till Elieser, son till Jorim,
 son till Mattat, son till Levi,
³⁰ son till Simeon, son till Juda,
 son till Josef, son till Jonam,
 son till Eljakim,
³¹ son till Melea,
 son till Menna, son till Mattata,
 son till Natan, son till David,
³² son till Ishai, son till Obed,
 son till Boas, son till Salma,
 son till Nahshon,
³³ son till Amminadab,
 son till Admin, son till Arni,
 son till Hesron, son till Peres,
 son till Juda,
³⁴ son till Jakob,
 son till Isak, son till Abraham,
 son till Tera, son till Nahor,
³⁵ son till Serug, son till Regu,
 son till Peleg, son till Eber,
 son till Shela, son till Kenan,

3:23 Han var, menade man, son till Josef, son till Eli Släkttavlan i Luk 3:23-38 ger en annan härstamning än den i Matt 1 för Josef, Jesu adoptivfar. Detta förklarades i fornkyrkan på följande sätt: Josefs mors förste man Eli (Luk 3:23) dog barnlös, varpå halvbrodern Jakob (Matt 1:16) tog till sig änkan enligt lagen om leviratäktenskap (5 Mos 25:5f, Luk 20:28). På så sätt blev Jakob fysisk far till Josef medan denne samtidigt räknades som den döde Elis son. En alternativ lösning som föreslagits är att Lukas stamtavla egentligen ger Jesu mor Marias härstamning (eftersom man endast "menade" att Jesus var son till Josef). **3:24** Matt 1:1f, 13:35, Luk 4:22, Joh 1:45, 6:42. **3:31** 2 Sam 5:14. **3:32** Rut 4:20f, 1 Sam 16:1f. **3:33** Rut 4:18f. **3:34** 1 Mos 11:27, 1 Krön 2:1f.

36 son till Arpakshad, son till Sem,
 son till Noa, son till Lemek,
 37 son till Metusela, son till Hanok,
 son till Jared, son till Mahalalel,
 son till Kenan,
 38 son till Enos,
 son till Set, son till Adam,
 son till Gud.

4

Jesus frestas

1 Uppfylld av den helige Ande återvände Jesus från Jordan och leddes av Anden omkring i öknen,

2 där han frestades av djävulen i fyrtio dagar. Under de dagarna åt han ingenting, och när de var slut blev han hungrig.

3 Då sade djävulen till honom: "Om du är Guds Son, så befall den här stenen att bli bröd."

4 Jesus svarade honom: "Det står skrivet: *Människan lever inte bara av bröd.*"

5 Då tog djävulen med honom högt upp och visade honom för ett ögonblick världens alla riken,

6 och djävulen sade: "Dig ska jag ge all denna makt och deras härlighet, för den är överlämnad åt mig och jag ger den till vem jag vill.

7 Så om du tillber mig, blir allt ditt."

8 Jesus svarade: "Det står skrivet: *Herren din Gud ska du tillbe, och endast honom ska du tjäna.*"

9 Sedan tog djävulen med honom till Jerusalem och ställde honom på tempelmurens krön och sade till honom: "Om du är Guds Son, så kasta dig ner härifrån!

10 Det står ju skrivet: *Han ska befalla sina änglar att bevara dig,*

11 och *de ska bära dig på sina händer så att du inte stöter din fot mot någon sten.*"

12 Jesus svarade honom: "Det är sagt: *Du ska inte fresta Herren din Gud.*"

13 När djävulen hade frestat honom på alla sätt, lämnade han honom för en tid.

Jesus i Nasarets synagoga

3:36 1 Mos 11:10f. **3:37** 1 Mos 5:24f. **3:38** 1 Mos 5:1f, 1 Krön 1:1f. **4:1**
 Matt 4:1f, Mark 1:12f. **4:1** omkring i öknen Annan översättning: "ut i öknen". **4:2**
 2 Mos 34:28, 1 Kung 19:8. **4:4** 5 Mos 8:3. **4:6** 1 Joh 5:19. **4:8** 5 Mos 6:13. **4:9**
 tempelmurens krön Ordagrant: "templets vinge". Syftar antingen på tempelbyggnadens tak eller på yttermurens stup ner i den djupa Kidrondalen. **4:11**
 Ps 91:11-12. **4:12** 5 Mos 6:16.

14 I Andens kraft återvände Jesus till Galileen, och ryktet om honom gick ut i hela området.

15 Han undervisade i deras synagogor och fick lovord av alla.

16 Så kom han till Nasaret, där han hade vuxit upp. På sabbaten gick han som han brukade till synagogan. Han reste sig för att läsa ur Skriften,

17 och man räckte honom profeten Jesajas bokrulle. När han öppnade rullen, fann han stället där det står skrivet:

18 *Herrens Ande är över mig,
för han har smort mig
till att förkunna glädjens budskap
för de fattiga.*

*Han har sänt mig
att utropa frihet för de fångna
och syn för de blinda,
att ge de förtryckta frihet*

19 *och förkunna ett nådens år från Herren.*

20 Sedan rullade han ihop bokrullen, räckte den till tjänaren och satte sig. Alla i synagogan hade sina ögon fästa på honom.

21 Då började han tala till dem: "I dag har det här stället i Skriften gått i uppfyllelse inför er som lyssnar."

22 Alla berömde honom och förundrades över de nådens ord som kom från hans mun. De frågade: "Är det inte Josefs son?"

23 Då sade han till dem: "Säkert kommer ni att citera ordspråket för mig: Läkare, bota dig själv! Vi har hört om allt som hände i Kapernaum, gör det här i din hemstad också!"

24 Men han fortsatte: "Jag säger er sanningen: Ingen profet blir erkänd i sin hemstad.

25 I sanning säger jag er: Det fanns många änkor i Israel på Elias tid, när himlen var stängd i tre år och sex månader och svår svält drabbade hela landet.

26 Men Elia blev inte sänd till någon av dem, utan bara till en änka i Sarefat i Sidons land.

27 Och det fanns många spetälska i Israel på profeten Elisás tid, men ingen av dem blev renad utan bara syriern Naaman."

4:14 Matt 4:12, Apg 10:37f. **4:16** Matt 13:53f, Mark 6:1f. **4:18** Jes 58:6. **4:18** Jes 61:1f, 3 Mos 25:10. **4:20** satte sig Judiska rabbiner undervisade normalt sittande (jfr Matt 5:1, 23:2). **4:22** 5 Mos 8:3, Mark 6:2f. **4:22** berömde honom Ordagrant: "vitnade för honom" (eller mot, jfr Matt 13:54f). **4:22** nådens ord Annan översättning: "vackra ord". **4:24** Matt 13:57, Joh 4:44. **4:24** Jag säger er sanningen Ordagrant: "Amen, jag säger er". Hebr. amén betyder närmast "sant", "trovärdigt". Jesus använder uttrycket ofta och kallar sig själv för "Amen" (Upp 3:14) och sanningen själv (Joh 14:6). **4:25** 1 Kung 17:1, 9. **4:26** 1 Kung 17:7f. **4:27** 2 Kung 5:1f. **4:27** en änka i Sarefat ... syriern Naaman Se 1 Kung 17:7f, 2 Kung 5:1f.

²⁸ Alla i synagogan fylldes av vrede när de fick höra detta.

²⁹ De reste sig och drev ut honom ur staden och förde honom fram till branten av det berg där deras stad var byggd för att kasta ner honom.

³⁰ Men han gick rakt igenom folkhopen och vandrade vidare.

Jesus i Kapernaum

³¹ Han kom ner till Kapernaum, en stad i Galileen, och undervisade folket på sabbaten.

³² De var överväldigade av hans undervisning, eftersom hans ord hade makt.

³³ I synagogan fanns en man med en oren ande, och han skrek högt:

³⁴ "Sluta! Vad har vi med dig att göra, Jesus från Nasaret? Har du kommit för att fördärva oss? Jag vet vem du är: Guds Helige!"

³⁵ Då talade Jesus strängt till anden: "Tig! Far ut ur honom!" Anden kastade omkull mannen mitt ibland dem och for ut ur honom utan att skada honom.

³⁶ Alla greps av bävan och sade till varandra: "Vad är det med hans ord? Med makt och myndighet befaller han de orena andarna och de far ut."

³⁷ Och ryktet om honom gick ut överallt i området.

³⁸ Jesus lämnade synagogan och gick hem till Simon. Där låg Simons svärmor i hög feber, och de bad Jesus hjälpa henne.

³⁹ Han gick då fram och lutade sig över henne och talade strängt till febern, och den släppte. Genast steg hon upp och betjänade dem.

⁴⁰ När solen gick ner kom alla till honom med sina sjuka som led av olika åkommor, och han lade händerna på var och en av dem och botade dem.

⁴¹ Även onda andar for ut ur många, och de skrek: "Du är Guds Son!" Men han tillrättavisade dem och lät dem inte tala, eftersom de visste att han var Messias.

⁴² När det blev dag, gick han bort till en enslig plats. Folket sökte efter honom, och när de kom fram till honom ville de hålla kvar honom så att han inte skulle lämna dem.

⁴³ Men han sade till dem: "Jag måste förkunna evangeliet om Guds rike för de andra städerna också. Det är därför jag är utsänd."

⁴⁴ Och han predikade i synagogorna i Judeen.

5

Jesu första lärjungar

¹ En gång stod Jesus vid Gennesarets sjö, och folket trängde sig inpå honom för att få höra Guds ord.

² Då såg han två båtar ligga vid stranden. De som fiskade hade lämnat dem och höll på att skölja näten.

³ Jesus steg i en av båtarna, den som tillhörde Simon, och bad honom lägga ut lite från land. Sedan satte han sig och undervisade folket från båten.

⁴ När han hade slutat tala, sade han till Simon: "Gå ut på djupet och lägg ut era nät till fångst."

⁵ Simon svarade: "Mästare, vi har arbetat hela natten och inte fått något. Men på ditt ord ska jag lägga ut näten."

⁶ De gjorde så, och de fick så mycket fisk att näten höll på att brista.

⁷ Då vinkade de åt sina vänner i den andra båten att komma och hjälpa dem. Och de kom och fyllde båda båtarna så att de var nära att sjunka.

⁸ När Simon Petrus såg detta, föll han ner vid Jesu knän och sade: "Gå bort från mig, Herre! Jag är en syndig människa."

⁹ Han och alla som var med honom hade gripits av bävan inför fångsten de hade fått,

¹⁰ även Jakob och Johannes, Sebedeus söner som fiskade i lag med Simon. Men Jesus sade till Simon: "Var inte rädd. Från och med nu ska du fånga människor."

¹¹ Då drog de upp båtarna på land, lämnade allt och följde honom.

Jesus botar en spetälsk

¹² När Jesus var i en av städerna fanns där en man som var full av spetälska. Mannen fick se Jesus och föll ner på sitt ansikte och vädjade: "Herre, om du vill, så kan du göra mig ren."

¹³ Då räckte Jesus ut handen, rörde vid honom och sade: "Jag vill. Bli ren!" Genast försvann spetälskan från honom.

¹⁴ Jesus befallde honom att inte berätta det för någon: "Gå i stället och visa dig för prästen och bär fram det offer för din rening som Mose har föreskrivit. Det blir ett vittnesbörd för dem."

¹⁵ Men ryktet om Jesus spreds ännu mer, och stora skaror samlades för att lyssna till honom och bli botade från sina sjukdomar.

¹⁶ Men han drog sig ofta undan ut i ödemarken och bad.

5:2 Matt 4:18f, Mark 1:16f. **5:4** Joh 21:6. **5:8** Jes 6:5, Matt 8:8. **5:10** Jer 16:16.
5:12 Matt 8:2f, Mark 1:40f. **5:12** spetälska En smittsam, långsamt dödande hudsjukdom. Den drabbade ansågs som "oren" och var därför utestängd från folkgemenskapen (3 Mos 13:45f). **5:14** 3 Mos 14:2f. **5:14** visa dig för prästen för att bli friskförklarad och återupptagen i folkets gemenskap (se 3 Mos 14:2f).

Jesus förlåter synder

¹⁷ En dag när Jesus undervisade satt där fariseer och laglärare som hade kommit från alla byar i Galileen och Judeen och från Jerusalem. Och han hade Herrens kraft att bota.

¹⁸ Då kom några män som bar en förlamad man på en bår. De försökte komma in med honom och lägga ner honom framför Jesus.

¹⁹ Men när de för folkmassans skull inte fann något sätt att komma in med honom, gick de upp på taket och firade ner honom på båren mellan takteglan, mitt framför Jesus.

²⁰ Jesus såg deras tro och sade: "Min vän, du har fått förlåtelse för dina synder."

²¹ De skrifflärda och fariseerna tänkte: "Vad är det för en hädare? Vem kan förlåta synder utom Gud?"

²² Men Jesus förstod deras tankar och svarade dem: "Vad är det ni tänker i era hjärtan?"

²³ Vad är lättast, att säga: Du har fått förlåtelse för dina synder, eller att säga: Res dig och gå?"

²⁴ Men för att ni ska veta att Människosonen har makt här på jorden att förlåta synder, säger jag dig" – och nu talade han till den lame: "Res dig, ta din bår och gå hem!"

²⁵ Genast ställde han sig upp i allas åsyn, tog det som han legat på och gick hem medan han prisade Gud.

²⁶ Alla blev utom sig av häpnad och prisade Gud, och de fylldes av fruktan och sade: "Det vi har sett i dag är ofattbart!"

Jesus kallar Levi

²⁷ Sedan gick Jesus ut, och han såg en tullindrivare som hette Levi sitta vid tullhuset. Han sade till honom: "Följ mig!"

²⁸ Då lämnade Levi allt och reste sig och följde honom.

²⁹ Levi ordnade en stor fest för Jesus i sitt hem, och en stor mängd tullindrivare och andra låg till bords med dem.

³⁰ Fariseerna och deras skrifflärda kritiserade hans lärjungar och frågade: "Varför äter och dricker ni med tullindrivare och syndare?"

³¹ Jesus svarade dem: "Det är inte de friska som behöver läkare utan de sjuka.

5:17 fariseer En folklig lagfromhetsrörelse som lade stor vikt vid religiösa renhetsregler (Matt 15:1f) och vakade över den religiösa ordningen i landet (Joh 1:24f).

5:18 Matt 9:2f, Mark 2:3f. **5:20** Luk 7:48. **5:20** Min vän Annan översättning: "Människa".

5:24 Människosonen Jesu dubbelydiga titel: ordet är synonymt med "människa" (jfr Ps 8:5) men syftar också på profetians himmelska kungagestalt (Dan 7:13f).

5:26 ofattbart Ordagrant: "en paradox". **5:27** Matt 9:9, Mark 2:14.

5:27 Levi kallades också Matteus (Matt 9:9). **5:29** Matt 9:10f, Mark 2:15f, Luk 15:1f.

5:29 låg till bords Vid finare måltider åt man halvliggande på divaner enligt grekisk sed.

32 Jag har inte kommit för att kalla rättfärdiga till omvändelse, utan syndare."

Jesus och fastan

33 De sade till honom: "Johannes lärjungar fastar ofta och ber böner, likaså fariseernas, men dina äter och dricker."

34 Jesus sade till dem: "Ni kan väl inte få bröllopsgästerna att fasta medan brudgummen är hos dem?"

35 Men det ska komma dagar då brudgummen tas ifrån dem, och då under de dagarna kommer de att fasta."

36 Han berättade också en liknelse för dem: "Ingen skär en lapp från en ny mantel och sätter den på en gammal. I så fall skulle han förstöra den nya manteln, och lappen från den nya skulle inte passa på den gamla.

37 Och ingen håller nytt vin i gamla säckar. I så fall skulle det nya vinet spränga säckarna, och vinet skulle rinna ut och säckarna bli förstörda.

38 Nej, nytt vin ska hållas i nya säckar.

39 Och ingen som har druckit gammalt vin vill ha nytt, för han säger: Det gamla är bäst."

6

Jesus är sabbatens Herre

1 En sabbat hände det att Jesus gick genom några sädesfält, och hans lärjungar ryckte av ax som de gnuggade i händerna och åt.

2 Men några av fariseerna sade: "Varför gör ni sådant som inte är tillåtet på sabbaten?"

3 Jesus svarade dem: "Har ni inte läst vad David gjorde när han och hans män var hungriga?"

4 Han gick in i Guds hus och tog skådebröden och åt och gav till dem som var med honom. De bröden fick bara prästerna äta."

5 Sedan sade han: "Människosonen är sabbatens Herre."

6 En annan sabbat gick han in i synagogan och under-visade. Där fanns en man vars högra hand var förtvinad.

5:32 Luk 19:10, 1 Tim 1:15. **5:33** Matt 9:14f, Mark 2:18f. **5:33** fastar Se not till Matt 6:16. **5:37** nytt vin i gamla säckar Druvsaften jäste i täta skinnsäckar som spändes ut vid jäsningen (jfr Job 32:19). Efteråt kunde skinnet inte återanvändas till en andra jäsning. **5:39** bäst Andra handskrifter: "bra". **6:1** Mark 2:23f. **6:1**

ryckte av ax Att plocka från en annans åker var tillåtet enligt Mose lag (5 Mos 23:25), men fariseerna definierade det som skördearbete och förbjöd det under sabbaten. **6:2** 2 Mos 20:10. **6:3** 1 Sam 21:1f. **6:3** läst vad David gjorde Se 1 Sam 21. **6:4**

3 Mos 24:9. **6:4** skådebröden Bröd som lades fram varje vecka i helgedomen som ett ständigt offer inför Guds ansikte (1 Sam 21:6, 2 Mos 25:30, 3 Mos 24:5f). **6:6** Matt 12:9f, Mark 3:1f.

⁷ De skriftlärdade och fariseerna vaktade noga på Jesus för att se om han skulle bota på sabbaten, för de ville få något att anklaga honom för.

⁸ Men han visste vad de tänkte och sade till mannen med den förtvinnade handen: "Stå upp och ställ dig i mitten." Då reste han sig och gick fram.

⁹ Jesus sade till dem: "Jag frågar er: Är det tillåtet att göra gott på sabbaten eller att göra ont? Att rädda liv eller att döda?"

¹⁰ Han såg sig omkring på dem alla och sade till mannen: "Räck fram din hand." Mannen gjorde så, och hans hand var nu återställd.

¹¹ Men de fylldes av vrede och började diskutera med varandra vad de skulle göra med Jesus.

Jesus utser tolv apostlar

¹² Vid den tiden gick Jesus upp på berget för att be, och han var hela natten i bön till Gud.

¹³ När det blev dag, kallade han till sig sina lärjungar och valde ut tolv av dem, som han kallade apostlar:

¹⁴ Simon, som han också gav namnet Petrus, hans bror Andreas, Jakob och Johannes, Filippus och Bartolomeus,

¹⁵ Matteus och Tomas, Jakob, Alfeus son, och Simon som kallades seloten,

¹⁶ Judas, Jakobs son, och Judas Iskariot, han som blev förrädare.

JESU SLÄTTPREDIKAN (Kap 6:17-49)

Folkskaror samlas på slätten

¹⁷ Jesus gick ner tillsammans med dem och stannade på en slätt. Där var en stor skara av hans lärjungar och mycket folk från hela Judeen och Jerusalem och från kusten vid Tyrus och Sidon.

¹⁸ De hade kommit för att höra honom och bli botade från sina sjukdomar. Även de som plågades av orena andar blev botade.

¹⁹ Och allt folket försökte röra vid honom, eftersom kraft gick ut från honom och botade alla.

Saligprisningar

²⁰ Jesus lyfte blicken, såg på sina lärjungar och sade:

6:7 Luk 14:1. **6:9** Är det tillåtet att ... eller att Annan översättning: "Är det mer tillåtet att ... än att". **6:11** vrede Ordagrant: "vansinne". **6:13** Matt 10:1f, Mark 3:13f, Luk 9:1.

6:16 Joh 6:71. **6:16** Judas, Jakobs son hade också tillnamnet Tadeus eller Lebbeus (se not till Matt 10:3). **6:16** Petrus ... Judas Iskariot Se noter till Matt 10:2-4.

6:17 Matt 4:25. **6:17** på en slätt Jesu slättpredikan har likheter med hans bergspredikan (Matt 5-7), som enligt traditionen hölls på "Saligprisningarnas berg", en lätt sluttande högplatå väster om Kapernaum.

Lukas syftar antingen på samma tillfälle eller på något annat av Jesu många undervisningstillfällen. **6:19** Matt 14:36, Luk 8:45f. **6:20** Matt 5:2f.

"Saliga är ni som är fattiga,
 för Guds rike tillhör er.
 21 Saliga är ni som hungrar nu,
 för ni ska bli mättade.
 Saliga är ni som gråter nu,
 för ni ska få skratta.

22 Saliga är ni när människorna hatar er och när de utesluter er
 och hånar och smutskastar ert namn för Människosönens skull.
 23 Gläd er på den dagen och hoppa av glädje, för er lön blir stor
 i himlen. På samma sätt gjorde deras fäder med profeterna.

Verop

24 Men ve er som är rika!
 Ni har fått ut er tröst.
 25 Ve er som är mätta nu!
 Ni kommer att hungra.
 Ve er som skrattar nu!
 Ni kommer att sörja och gråta.

26 Ve er när alla människor talar väl om er! För på samma sätt
 gjorde deras fäder med de falska profeterna.

Älska era fiender

27 Men till er som lyssnar säger jag: Älska era fiender och gör
 gott mot dem som hatar er.
 28 Välsigna dem som förbannar er och be för dem som
 förolämpar er.
 29 Om någon slår dig på ena kinden, vänd då också andra
 kinden till. Och om någon tar ifrån dig manteln, så låt honom
 ta tunican också.
 30 Ge åt alla som ber dig, och om någon tar det som är ditt, så
 kräv det inte tillbaka.
 31 Så som ni vill att människorna ska göra mot er, så ska ni
 göra mot dem.
 32 Om ni älskar dem som älskar er, ska ni ha tack för det? Även
 syndare älskar dem som visar dem kärlek.
 33 Och om ni gör gott mot dem som gör gott mot er, ska ni ha
 tack för det? Även syndare gör samma sak.

6:21 Jes 61:2f, Joh 6:35. **6:22** 1 Petr 3:14, 4:14. **6:23** Mal 4:2, Matt 5:12, Apg 5:41.
6:24 Jes 5:8f, Luk 16:25, Jak 5:1. **6:25** Jes 65:13, Jak 4:9. **6:26** Jak 4:4. **6:27**
 2 Mos 23:4f, Ords 25:21, Matt 5:44f. **6:28** Apg 7:60, Rom 12:14, 20, 1 Kor 4:12, 1 Petr 3:9.
6:29 Ords 20:22, Matt 5:39f, 1 Kor 6:7, 1 Tess 5:15. **6:29** manteln Ytterplagget som
 skyddade mot köld och regn och fungerade som täcke under natten. Den fick därför
 inte avkrävas ens den helt utblottade (2 Mos 22:26f). **6:29** tunican En långärmad
 och knållång skjorta som bars av både män och kvinnor. **6:30** 5 Mos 15:7f,
 1 Joh 3:17. **6:31** Matt 7:12. **6:32** Matt 5:46f.

³⁴ Och om ni lånar ut till dem som ni hoppas ska ge tillbaka, ska ni ha tack för det? Även syndare lånar ut till syndare för att få lika tillbaka.

³⁵ Nej, älska era fiender och gör gott och låna ut utan att hoppas få något igen. Då ska er lön bli stor, och ni ska bli den Högstes barn, för han är god mot de otacksamma och onda.

³⁶ Var barmhärtiga, så som er Far är barmhärtig.

Flisan och bjälken

³⁷ Döm inte, så blir ni inte dömda. Fördöm inte, så blir ni inte fördömda. Förlåt, så blir ni förlåtna.

³⁸ Ge, så ska ni få. Ett gott mått, packat, skakat och rågat, ska ni få i er famn. Med det mått som ni mäter med ska det mätas upp åt er."

³⁹ Han gav dem också en liknelse: "En blind kan väl inte leda en blind? Fallor inte båda i gropen?"

⁴⁰ En lärjunge står inte över sin lärare. Men när han är fullärd blir han som sin lärare.

⁴¹ Varför ser du flisan i din broders öga, men märker inte bjälken i ditt eget öga?

⁴² Hur kan du säga till din broder: Broder, låt mig ta bort flisan ur ditt öga, när du inte ser bjälken i ditt eget öga? Hycklare, ta först bort bjälken ur ditt eget öga. Då ser du klart nog att ta bort flisan ur din broders öga.

Av frukten känner man trädet

⁴³ Inget gott träd ger dålig frukt, och inget dåligt träd ger god frukt.

⁴⁴ Varje träd känns igen på sin frukt. Man plockar väl inte fikon från tistlar eller vindruvor från törnbuskar?

⁴⁵ En god människa bär fram det som är gott ur sitt hjärtas goda förråd, och en ond människa bär fram det som är ont ur sitt hjärtas onda förråd. Vad hjärtat är fullt av, det talar munnen.

Liknelsen om de två husbyggarna

⁴⁶ Varför kallar ni mig 'Herre, Herre' när ni inte gör vad jag säger?

⁴⁷ Den som kommer till mig och hör mina ord och handlar efter dem – jag ska visa er vem han liknar.

⁴⁸ Han liknar en man som byggde ett hus och grävde djupt och lade grunden på klippan. När översvämningen kom vräkte sig floden mot huset, men den kunde inte rubba det eftersom det var välbyggt.

6:37 Matt 6:14, Rom 2:1, 1 Kor 4:5. **6:38** Ords 19:17, Mark 4:24, Gal 6:7. **6:39**
 Matt 15:14. **6:40** Matt 10:24f, Joh 13:16, 15:20. **6:41** Matt 7:3f. **6:42**
 Hycklare Annan översättning: "Skådespelare". **6:43** Matt 7:16f. **6:44** Matt 12:33f.
6:46 Hos 8:2, Mal 1:6, Matt 7:21, Jak 1:22. **6:47** Matt 7:24f.

49 Men den som hör och inte handlar liknar en man som byggde ett hus på marken, utan grund. Floden vräkte sig mot huset och det rasade genast, och förödelsen blev stor för det huset."

7

En hednisk officers tro

1 När Jesus hade hållit hela sitt tal till folket som lyssnade, gick han in i Kapernaum.

2 En officer där hade en tjänare som var sjuk och döende. Han uppskattade tjänaren mycket,

3 och när han fick höra om Jesus sände han några av judarnas äldste till honom och bad honom komma och rädda hans tjänare.

4 De kom till Jesus och bad honom ivrigt: "Han är värd att du gör det för honom.

5 Han älskar vårt folk, och det är han som har byggt synagogan åt oss."

6 Jesus gick med dem. Han var nästan framme vid huset när officeren skickade några vänner och lät hälsa honom: "Herre, gör dig inte besvär. Jag är inte värd att du går in under mitt tak.

7 Därför tyckte jag mig inte heller värdig att komma till dig. Men säg ett ord, så blir min tjänare frisk.

8 Jag är själv en man som står under befäl, och jag har soldater under mig. Säger jag till en: Gå, så går han, och till en annan: Kom, så kommer han, och till min tjänare: Gör det här, så gör han det."

9 När Jesus hörde detta blev han förundrad över honom. Han vände sig till folket som följde honom och sade: "Jag säger er: Inte ens i Israel har jag funnit en så stark tro."

10 Och de som skickats ut återvände hem och fann tjänaren frisk.

Jesus uppväcker en änkas son

11 Därefter gick Jesus till en stad som heter Nain, och hans lärjungar och mycket folk följde med honom.

12 Just som han närmade sig stadsporten bar man ut en död. Han var sin mors ende son, och hon var änka. En stor skara från staden gick med henne.

13 När Herren såg henne, förbarmade han sig över henne och sade till henne: "Gråt inte."

7:2 Matt 8:5f. 7:2 officer Romersk centurion med befäl över cirka 100 man.

7:2 tjänare Annan översättning: "pojke" (jfr möjlig parallell i Joh 4:46). Ordet syftar på någon som står under familjefaderns auktoritet (jfr ordet "dräng" som på danska betyder "pojke"). 7:12 Luk 8:42.

14 Sedan gick han fram och rörde vid båren. Bärarna stannade, och han sade: "Unge man, jag säger dig: Stå upp!"

15 Då satte sig den döde upp och började tala, och Jesus överlämnade honom åt hans mor.

16 Alla greps av fruktan och prisade Gud och sade: "En stor profet har uppstått bland oss", och: "Gud har besökt sitt folk."

17 Och detta ord om honom gick ut i hela Judeen och i hela landet däromkring.

Jesus svarar Johannes Döparen

18 Allt detta fick även Johannes höra genom sina lärjungar. Då kallade Johannes till sig två av sina lärjungar

19 och sände dem till Herren för att fråga: "Är du den som skulle komma? Eller ska vi vänta på någon annan?"

20 Männen kom till Jesus och sade: "Johannes Döparen har sänt oss till dig för att fråga: Är du den som skulle komma? Eller ska vi vänta på någon annan?"

21 Just då botade Jesus många från sjukdomar, plågor och onda andar och gav många blinda synen tillbaka.

22 Han svarade dem: "Gå och berätta för Johannes vad ni sett och hört: Blinda ser, lama går, spetälska blir rena, döva hör, döda uppstår och fattiga får höra glädjens budskap.

23 Salig är den som inte tar anstöt av mig."

Jesus vittnar om Johannes

24 När sändebuden från Johannes hade gått, började Jesus tala till folket om Johannes: "Vad gick ni ut i öknen för att se? Ett strå som vajar för vinden?"

25 Om inte, vad gick ni ut för att se? En man klädd i fina kläder? Nej, de som har fina kläder och lever i lyx finns i kungapalatsen.

26 Så vad gick ni ut för att se? En profet? Ja, jag säger er: en som är mer än profet.

27 Det är om honom det står skrivet: *Se, jag sänder min budbärare framför dig, och han ska bereda vägen för dig.*

28 Jag säger er: Bland dem som fötts av kvinnor finns ingen större än Johannes. Men den minste i Guds rike är större än han."

29 Och allt folket som lyssnade, även tullindrivarna, gav Gud rätt och döptes med Johannes dop.

7:16 Luk 1:68, Joh 4:19, 9:17. **7:18** Matt 11:2f. **7:19** den som skulle komma Dvs den väntade Messias (se Luk 3:16). **7:22** Jes 35:5f, 61:1, Luk 4:18. **7:22** Blinda ser, lama går Tecken på den messianska tidsåldern (jfr t ex Jes 29:18, 35:5-6, 61:1).

7:24 Vad gick ni ut i öknen för att se? Ett strå Annan översättning: "Varför gick ni ut i öknen? För att se ett strå" (på samma sätt i vers 25 och 26). **7:26** Luk 1:76.

7:27 Mal 3:1. **7:28** Luk 1:15. **7:29** Matt 21:32.

³⁰ Men fariseerna och de laglärda förkastade Guds plan för dem och lät sig inte döpas av honom.

³¹ "Vad ska jag då likna människorna i det här släktet vid? Vad liknar de?"

³² De liknar barn som sitter på torget och ropar till varandra: Vi spelade flöjt för er men ni dansade inte, vi sjöng sorgesång men ni grät inte.

³³ Johannes Döparen kom, och han varken åt bröd eller drack vin, och då säger ni: Han har en ond ande.

³⁴ Människosonen kom, och han äter och dricker, och då säger ni: Se vilken frossare och drinkare, en vän till tullindrivare och syndare!

³⁵ Men Visheten har fått rätt av alla sina barn."

Synderskan som smorde Jesu fötter

³⁶ En av fariseerna bjöd hem Jesus på en måltid, och han gick hem till farisén och lade sig till bords.

³⁷ Nu fanns i staden en kvinna som var en synderska. När hon fick veta att han låg till bords i fariséns hus, kom hon dit med en alabasterflaska med balsam

³⁸ och ställde sig bakom honom vid hans fötter och grät. Hon började väta hans fötter med sina tårar och torkade dem sedan med sitt hår, och hon kysste hans fötter och smorde dem med sin balsam.

³⁹ Farisén som hade bjudit in honom såg det och sade för sig själv: "Hade han där varit en profet, så hade han vetat vad det är för en kvinna som rör vid honom, att hon är en synderska."

⁴⁰ Då sade Jesus till honom: "Simon, jag har något att säga dig." Han svarade: "Mästare, säg det." –

⁴¹ "Två personer stod i skuld till en penningutlånare. Den ene var skyldig femhundra denarer, den andre femtio.

⁴² När de inte kunde betala, efterskänkte han skulden för dem båda. Vem av dem kommer nu att älska honom mest?"

⁴³ Simon svarade: "Den som fick mest efterskänkt, antar jag." Jesus sade: "Du har rätt."

⁴⁴ Sedan vände han sig mot kvinnan och sade till Simon: "Ser du den här kvinnan? När jag kom in i ditt hus gav du mig inget vatten för mina fötter, men hon har vätt mina fötter med sina tårar och torkat dem med sitt hår.

⁴⁵ Du gav mig ingen hälsningskyss, men sedan jag kom in har hon inte slutat kyssa mina fötter.

⁴⁶ Du smorde inte mitt huvud med olja, men hon har smort mina fötter med balsam.

7:32 flöjt var ett vanligt instrument vid fest (jfr 1 Kung 1:40, Jes 30:29).

7:35 Luk 11:49. **7:41** denarer En denar motsvarade en enkel arbetares dagslön (Matt 20:2).

7:44 1 Mos 18:4.

7:46 vatten ... hälsningskyss ...

olja Artighetsbetygelser som visas en välkommen gäst (jfr 1 Mos 18:4, Rom 16:16, Ps 23:5).

47 Därför säger jag dig: Hon har fått förlåtelse för sina många synder. Det är därför hon visar så stor kärlek. Men den som fått lite förlåtet älskar lite."

48 Sedan sade han till henne: "Dina synder är förlåtna."

49 Då började de andra bordsgästerna fråga sig: "Vem är han som till och med förlåter synder?"

50 Men Jesus sade till kvinnan: "Din tro har frälst dig. Gå i frid."

8

Kvinnorna som följde Jesus

1 Därefter vandrade Jesus genom städer och byar och förkunnade evangeliet om Guds rike. De tolv var med honom,

2 och även några kvinnor som hade blivit botade från onda andar och sjukdomar: Maria som kallades Magdalena – från henne hade sju onda andar farit ut –

3 och Johanna, hustru till Herodes förvaltare Kusas, samt Susanna och många andra som tjänade dem med vad de ägde.

Liknelsen om såningsmannen

4 När mycket folk samlades och man kom ut till honom från stad efter stad, talade han till dem med en liknelse:

5 "En såningsman gick ut för att så sitt utsäde. När han sådde föll en del vid vägen och trampades ner, och himlens fåglar åt upp det.

6 En del föll på stenig mark, och när det växte upp visnade det bort, för det fick ingen fukt.

7 En del föll bland tistlar, och tistlarna växte upp samtidigt och kvävde det.

8 Men en del föll i god jord, och det växte upp och gav hundrafaldig skörd." När han hade sagt detta, ropade han: "Hör, du som har öron att höra med!"

Liknelsens innebörd

9 Hans lärjungar frågade honom sedan vad liknelsen betydde.

10 Han svarade: "Ni har fått nåden att förstå Guds rikets hemligheter. Men de andra får dem i liknelser, för att de ska se och ändå inte se, höra och ändå inte förstå.

11 Här är liknelsens mening: Säden är Guds ord.

7:48 Matt 9:2f, Mark 2:5f, Luk 5:20f. **8:1** Luk 4:43. **8:2** Matt 27:55f, Mark 15:40f, Joh 19:25. **8:2** Magdalena betyder "hon från Magdala", en fiskeort väster om Kapernaum. **8:4** Matt 13:1f, Mark 4:1f. **8:8** hundrafaldig skörd En övernaturligt rik skörd (jfr 1 Mos 26:12). I förmodern tid har svenska skördar normalt gett mindre

än tiofalt jämfört med utsädet. **8:9** Matt 13:10f, Mark 4:10f. **8:10** Jes 6:9f, Joh 12:40, Apg 28:26. **8:10** Jes 6:9. **8:11** Matt 13:18f, Mark 4:14f.

12 De vid vägen är de som hör ordet, men sedan kommer djävulen och tar bort det ur deras hjärtan så att de inte kan tro och bli frälsta.

13 De på stenig mark är de som tar emot ordet med glädje när de hör det, men de saknar rot. De tror bara för en tid, och i frestelsens stund kommer de på fall.

14 Det som föll bland tistlar är de som hör ordet men som allt mer kvävs av livets bekymmer, rikedom och njutningar och aldrig bär mogen frukt.

15 Men det som föll i god jord är de som hör ordet och tar vara på det i ett gott och uppriktigt hjärta och uthålligt bär frukt.

16 Ingen tänder ett ljus och täcker det med ett kärl eller sätter det under en bänk. Man sätter det på hållaren, så att de som kommer in får se ljuset.

17 Det finns inget dolt som inte ska uppenbaras, och inget gömt som inte ska bli känt och komma i dagen.

18 Var därför noga med hur ni lyssnar. Den som har ska få, men den som inte har ska bli fråntagen också det han tror sig ha."

Jesu familj

19 Då kom Jesu mor och hans bröder till honom, men de kunde inte komma fram till honom för folkmassans skull.

20 Man hälsade honom: "Din mor och dina bröder står här utanför och vill träffa dig."

21 Han svarade dem: "Min mor och mina bröder, det är de som hör Guds ord och handlar efter det."

Jesus stillar stormen

22 En dag steg Jesus i en båt tillsammans med sina lärjungar, och han sade till dem: "Vi far över till andra sidan sjön." De lade ut,

23 och medan de seglade somnade han.

Då kom en stormvind ner över sjön, och båten tog in så mycket vatten att den höll på att fyllas och de var i fara.

24 De kom fram och väckte honom och sade: "Mästare, Mästare, vi går under!" Han vaknade och talade strängt till vinden och vågorna, och de lade sig och det blev stilla.

25 Sedan frågade han dem: "Var är er tro?" Förskräckta och förundrade sade de till varandra: "Vem är han? Till och med vindarna och vattnet befaller han, och de lyder honom!"

Jesus botar en besatt

8:14 1 Tim 6:9. **8:16** Matt 5:15, Luk 11:33. **8:16** bänk Annan översättning: "bädd" eller "divan". **8:17** Matt 10:26, Luk 12:2. **8:18** Matt 13:12, Mark 4:25, Luk 19:26. **8:19** Matt 12:46f, Mark 3:31f. **8:21** Joh 15:14. **8:22** Matt 8:18, 23f, Mark 4:35f.

26 De seglade in till gerasenernas område, som ligger mitt emot Galileen.

27 När Jesus steg i land, möttes han av en man från staden. Han var besatt av onda andar och hade inte haft kläder på sig på länge, och han bodde inte i något hus utan bland gravarna.

28 När han fick se Jesus, ropade han och föll ner inför honom och skrek: "Vad har du med mig att göra, Jesus, den högste Gudens Son? Jag ber dig: plåga mig inte!"

29 Jesus hade nämligen befallt den orena anden att fara ut ur mannen. Längre hade den hållit honom i sitt grepp. Han hade varit bunden med kedjor och fotbojor och blivit bevakad, men han hade slitit sönder bojorna och drivits ut i ödemarken av den onda anden.

30 Jesus frågade honom: "Vad är ditt namn?" Han svarade: "Legion", för det var många onda andar som hade kommit in i honom.

31 Och de bad Jesus att han inte skulle befalla dem att fara ner i avgrunden.

32 Nu gick där en stor svinjord och betade på berget, och de onda andarna bad att han skulle låta dem fara in i svinen. Det tillät han.

33 Andarna for ut ur mannen och in i svinen, och hjorden rusade utför branten ner i sjön och drunknade.

34 När herdarna såg vad som hade hänt, flydde de och berättade om det inne i staden och ute på landet.

35 Folk gick ut för att se vad som hade hänt. De kom till Jesus och fann mannen som andarna hade lämnat sitta vid Jesu fötter, klädd och vid sina sinnen. Då blev de rädda.

36 De som var ögonvittnen berättade för dem hur den besatte hade blivit frisk.

37 Allt folket från gerasenernas område bad då att Jesus skulle lämna dem, för de hade gripits av stark fruktan. Han steg i båten och vände tillbaka.

38 Mannen som de onda andarna hade farit ut ur bad att få följa med honom, men Jesus skickade i väg honom med orden:

39 "Gå hem igen och berätta om allt som Gud har gjort med dig." Då gick han och ropade ut över hela staden allt som Jesus hade gjort med honom.

Jesus uppväcker Jairus dotter

40 När Jesus kom tillbaka välkomnade folket honom, eftersom alla väntade på honom.

8:26 Matt 8:28f, Mark 5:1f. **8:26** gerasenernas område Andra handskrifter: "gadarenernas område" (jfr Matt 8:28). Både Gerasa och Gadara var grekiska städer strax sydost om Galileiska sjön. **8:30** Legion En romersk armé med ca 6000 man.

8:36 frisk Annan översättning: "frälst".

41 Då kom det fram en man som hette Jairus och var föreståndare för synagogan. Han föll ner för Jesu fötter och bad honom komma hem till honom,

42 för han hade en enda dotter, i tolvårsåldern, och hon var döende.

På vägen dit trängde sig folkmassan nära Jesus.

43 Där fanns en kvinna som hade haft blödningar i tolv år och inte kunnat bli botad av någon.

44 Hon kom bakifrån och rörde vid hörntofsen på hans mantel, och genast stannade hennes blödning.

45 Jesus frågade: "Vem var det som rörde vid mig?" Alla nekade, och Petrus sade: "Mästare, hela folkmassan trycker och tränger sig in på dig."

46 Men Jesus sade: "Någon rörde vid mig. Jag kände att kraft gick ut från mig."

47 När kvinnan insåg att hon var upptäckt, kom hon darande fram och föll ner för honom. Hon förklarade inför allt folket varför hon hade rört vid honom och hur hon genast hade blivit botad.

48 Jesus sade till henne: "Min dotter, din tro har frälst dig. Gå i frid."

49 Medan han ännu talade, kom någon från synagogföreståndarens hus och sade: "Din dotter är död. Besvära inte Mästaren mer."

50 Jesus hörde det och svarade honom: "Var inte rädd. Bara tro, så blir hon räddad."

51 När han kom fram till huset lät han ingen följa med honom in utom Petrus, Johannes och Jakob och flickans far och mor.

52 Alla grät och sörjde henne. Men Jesus sade: "Gråt inte. Hon är inte död, hon sover."

53 Då hånskrattade de åt honom, för de visste att hon var död.

54 Men han tog flickans hand och ropade: "Flicka, stå upp!"

55 Hennes livsande återvände, och hon reste sig genast. Sedan sade han till dem att ge henne något att äta.

56 Hennes föräldrar var helt utom sig av häpnad. Men Jesus befallde dem att inte tala om för någon vad som hade hänt.

9

Jesus sänder ut de tolv

8:41 Matt 9:18f, Mark 5:22f. **8:43** Matt 9:20f, Mark 5:25f. **8:43** och inte kunnat Andra handskrifter: "och spenderat allt hon hade på läkare men inte kunnat". **8:44** hörntofsen Bars på manteln som en symbol för Guds bud (4 Mos 15:38f). **8:48** Matt 9:22. **8:49** Mark 5:35f. **8:51** Matt 9:23f. **8:52** sörjde henne Ordagrant: "slog sig mot bröstet över henne" (i sorg, jfr 18:13 med not). **8:54** Luk 7:14. **8:56** Luk 5:14.

1 Jesus kallade samman de tolv och gav dem makt över alla onda andar och kraft att bota sjukdomar.

2 Han sände ut dem för att förkunna Guds rike och bota sjuka

3 och sade till dem: "Ta inte med er något på vägen, varken stav eller väska, bröd eller pengar eller två tunikor.

4 När ni kommer in i ett hus, så stanna där tills ni går vidare.

5 Och tar man inte emot er, lämna då den staden och skaka av dammet från era fötter. Det blir ett vittnesbörd mot dem."

6 De gick ut och vandrade från by till by, och överallt förkunnade de evangeliet och botade sjuka.

7 När landsfursten Herodes fick höra om allt som hände, visste han inte vad han skulle tro. Några sade att Johannes hade uppstått från de döda,

8 andra att Elia hade visat sig och andra att någon av de gamla profeterna hade uppstått.

9 Herodes sade: "Johannes halshög jag. Vem är då han som jag hör sådant om?" Och han försökte få träffa Jesus.

Jesus mättar fem tusen

10 Apostlarna kom tillbaka och berättade för Jesus om allt de hade gjort. Då tog han med dem och drog sig undan mot en stad som heter Betsaida.

11 Men folket fick veta det och följde efter honom. Han tog emot dem och talade till dem om Guds rike, och han botade dem som behövde hjälp.

12 När dagen började gå mot sitt slut kom de tolv fram och sade till honom: "Skicka iväg folket så att de kan gå till byarna och gårdarna häromkring och få mat och husrum. Vi är ju på en ödlig plats här."

13 Han sade till dem: "Ge ni dem att äta." Men de svarade: "Vi har inte mer än fem bröd och två fiskar – om vi nu inte ska gå och köpa mat åt allt det här folket?"

14 Det var omkring fem tusen män.

Då sade han till sina lärjungar: "Låt dem slå sig ner i matlag, ungefär femtio i varje."

15 De gjorde så och lät alla slå sig ner.

16 Sedan tog han de fem bröden och de två fiskarna, såg upp mot himlen, tackade Gud för dem, bröt bröden och gav åt lärjungarna för att de skulle dela ut åt folket.

9:1 Matt 10:1, 5f, Mark 6:7f, Luk 10:1, 4f. **9:5** Apg 13:51. **9:7** Matt 14:1f, Mark 6:14f. **9:8** att Elia hade visat sig Enligt den allmänt kända profetian skulle Messias ankomst förberedas av profeten Elia (Mal 4:5), en roll som uppfylldes av Johannes Döparen (Matt 11:14). **9:9** Luk 23:8. **9:10** Matt 14:13f, Mark 6:30f, Joh 6:1f. **9:10** Betsaida Fiskeby nära det grekisktalande Dekapolis, hemstad för Petrus, Andreas och Filippus (Joh 1:44, 12:21). **9:12** Matt 14:15f, Mark 6:35f, Joh 6:5f. **9:16** tackade Gud för dem Annan översättning: "välsignade dem". Jfr not till Mark 6:41.

17 Alla åt och blev mätta, och bitarna som blev över plockades upp, tolv korgar fulla.

Petrus bekännelse

18 En gång när Jesus hade dragit sig undan för att be och lärjungarna var med honom, frågade han dem: "Vem säger folket att jag är?"

19 De svarade: "Johannes Döparen. Men en del säger Elia, och andra att någon av de gamla profeterna har uppstått."

20 Han sade till dem: "Och ni? Vem säger ni att jag är?" Petrus svarade: "Guds Messias."

21 Då befallde han dem strängt att inte tala om det för någon.

22 Och han sade: "Människosonen måste lida mycket och bli förkastad av de äldste och översteprästererna och de skriftlärdade. Han måste bli dödad, och på tredje dagen uppväckt igen."

I Jesu efterföljd

23 Sedan sade han till alla: "Om någon vill följa mig, ska han förneka sig själv och varje dag ta sitt kors och följa mig.

24 Den som vill rädda sitt liv ska mista det, men den som mister sitt liv för min skull, han ska rädda det.

25 För vad hjälper det en människa om hon vinner hela världen men mister sig själv eller går förlorad?

26 Den som skäms för mig och mina ord, honom ska Människosonen skämmas för när han kommer i sin och Faderns och de heliga änglarnas härlighet.

27 Jag säger er sanningen: Några av dem som står här ska inte smaka döden förrän de fått se Guds rike."

Jesus visar sin härlighet

28 Ungefär åtta dagar efter de orden tog Jesus med sig Petrus, Johannes och Jakob och gick upp på berget för att be.

29 Medan han bad, förvandlades hans ansikte och hans kläder blev strålande vita.

30 Och två män samtalade med honom. Det var Mose och Elia, 31 som visade sig i härlighet och talade om hans bortgång som han skulle fullborda i Jerusalem.

32 Petrus och de som var med honom sov tungt, men när de vaknade såg de hans härlighet och de båda männen som stod där med honom.

9:18 Matt 16:13f, Mark 8:27f. **9:22** Matt 16:21, Mark 8:31, Luk 18:31f. **9:23** Matt 10:38f, Mark 8:34f, Luk 14:27. **9:23** förneka sig själv Annan översättning: "säga nej till sig själv" (jfr Tit 2:12). **9:24** Luk 17:33, Joh 12:25. **9:26** Matt 10:33, Luk 12:9, Rom 1:16, 2 Tim 2:12. **9:27** Mark 9:1. **9:28** Matt 17:1f, Mark 9:2f. **9:28** berget Troligen Hermon i närheten av Caesarea Filippi (jfr Matt 16:13). Traditionen har även föreslagit Tabor nära Nasaret (Ps 89:13). **9:31** bortgång Ordagrant: "uttåg" (grek. éxodos), samma ord som för Israels triumferande uttåg ur Egypten efter påskalammetts offer (jfr 2 Mos 12, 19:1).

³³ När männen skulle skiljas från honom, sade Petrus till Jesus: "Mästare, det är gott för oss att vara här. Vi kan göra tre hyddor: en åt dig, en åt Mose och en åt Elia." Han visste inte vad han sade.

³⁴ Medan han talade kom ett moln och sänkte sig över dem, och lärjungarna blev förskräckta när de kom in i molnet.

³⁵ Ur molnet hördes en röst: "Han är min Son, den Utvalde. Lyssna till honom!"

³⁶ Och när rösten hördes, fann de att Jesus var ensam.

Lärjungarna höll tyst och berättade inte vid den tiden för någon vad de hade sett.

Jesus botar en besatt pojke

³⁷ När de dagen därpå kom ner från berget möttes han av en stor skara människor.

³⁸ Då ropade en man ur folkhopen: "Mästare, jag ber dig, hjälp min son! Han är mitt enda barn.

³⁹ En ande tar tag i honom så att han plötsligt skriker, den sliter i honom tills han tuggar fradga, och det är knappt att den släpper honom och slutar plåga honom.

⁴⁰ Jag bad dina lärjungar att de skulle driva ut den, men de kunde inte."

⁴¹ Jesus svarade: "Detta fördärvade släkte som inte vill tro! Hur länge ska jag vara hos er och stå ut med er? Hämta hit din son."

⁴² Medan pojken ännu var på väg, kastade anden honom till marken och ryckte och slet i honom. Men Jesus talade strängt till den orena anden och botade pojken och gav honom tillbaka till hans far.

⁴³ Och alla var överväldigade av Guds stora makt.

Människosonen ska utlämnas

Medan alla var förundrade över allt han gjorde, sade han till sina lärjungar:

⁴⁴ "Öppna era öron för det jag nu säger: Människosonen kommer att utlämnas i människors händer."

⁴⁵ Men de förstod inte vad han sade. Det var fördolt för dem så att de inte kunde fatta det, och de vågade inte fråga honom om det han hade sagt.

Vem är störst?

⁴⁶ Bland lärjungarna kom frågan upp om vem som var störst bland dem.

⁴⁷ Men Jesus visste vad de tänkte i sina hjärtan. Han tog ett barn och ställde det bredvid sig

9:33 gott för oss att vara här Annan översättning: "gott att vi är här". **9:35**
 Luk 3:22, 2 Petr 1:16f. **9:36** Matt 17:9, Mark 9:9. **9:37** Mark 9:14f. **9:38**
 Matt 17:14f. **9:44** Matt 17:22f, Mark 9:31f, Luk 24:7. **9:45** Luk 2:50, 18:34. **9:46**
 Matt 18:1f, Mark 9:33f, Luk 22:24.

48 och sade till dem: "Den som tar emot det här barnet i mitt namn, han tar emot mig. Och den som tar emot mig tar emot honom som har sänt mig. Den som är minst bland er alla, han är störst."

49 Johannes svarade: "Mästare, vi såg en som drev ut onda andar i ditt namn, och vi försökte hindra honom eftersom han inte var i följe med oss."

50 Men Jesus sade till honom: "Hindra honom inte. Den som inte är mot er är för er."

Jesus på väg upp till Jerusalem

51 När tiden för hans upptagande var inne vände han sitt ansikte mot Jerusalem, fast besluten att gå dit.

52 Han sände budbärare framför sig, och de gick i väg och kom in i en samarisk by för att förbereda hans ankomst.

53 Men folket tog inte emot honom, eftersom han var på väg mot Jerusalem.

54 När lärjungarna Jakob och Johannes såg det, sade de: "Herre, vill du att vi ska kalla ner eld från himlen som förtär dem?"

55 Men Jesus vände sig om och tillrättvisade dem.

56 Och de gick vidare till en annan by.

Lärjungaskapets kostnad

57 Medan de vandrade vägen fram sade någon till honom: "Jag vill följa dig vart du än går."

58 Jesus svarade honom: "Rävorna har lyor och himlens fåglar har bon, men Människosonen har ingenstans att vila sitt huvud."

59 Till en annan sade han: "Följ mig!" Mannen svarade: "Herre, låt mig först gå och begrava min far."

60 Jesus sade till honom: "Låt de döda begrava sina döda, men gå du och förkunna Guds rike!"

61 En annan sade: "Jag ska följa dig, Herre. Men låt mig först ta farväl av min familj."

62 Jesus svarade: "Den som sätter handen till plogen och sedan blickar bakåt passar inte för Guds rike."

9:48 Matt 10:40, Luk 10:16, Joh 13:20. **9:49** Mark 9:38f. **9:50** Luk 11:23. **9:50** Den som inte är mot er Alltså lärjungarna. När det gäller människors inställning till Jesus själv är han skarpare (11:23). **9:51** Mark 16:19, Luk 13:31. **9:51** upptagande till himlen (Luk 24:51, Apg 1:9). **9:53** Joh 4:9. **9:54** 2 Kung 1:10f, Mark 3:17. **9:54** som förtär dem Vissa handskrifter tillägger: "så som Elia gjorde" (jfr 2 Kung 1:10f). **9:55** Vissa senare handskrifter tillägger: "Han sade: Ni vet inte av vilken ande ni är. Människosonen har inte kommit för att fördärva människors själar utan för att frälsa dem." **9:57** Matt 8:19f. **9:59** begrava min far En sons plikt (jfr 1 Mos 46:4, 3 Mos 21:1f). Kanske innebar mannens önskan att han ville skjuta upp lärjungaskapet så länge fadern ännu levde. **9:60** de döda Människor som ännu inte har fått liv genom evangeliet (jfr Luk 15:24, Joh 5:25, Ef 2:1). **9:61** 1 Kung 19:20. **9:62** 1 Mos 19:26, Luk 17:32.

10

Jesus sänder ut de sjuttio

¹ Därefter utsåg Herren sjuttio andra och sände dem framför sig två och två till varje stad och plats dit han själv skulle komma.

² Han sade till dem: "Skörden är stor, men arbetarna är få. Be därför skördens Herre att han skickar ut arbetare till sin skörd.

³ Gå! Se, jag sänder er som lamm in bland vargar.

⁴ Ta inte med er någon börs eller väska eller några sandaler, och hälsa inte på någon längs vägen.

⁵ När ni kommer in i ett hus, säg då först: Frid över detta hus.

⁶ Om där bor en fridens man ska er frid vila över honom. Annars ska den återvända till er.

⁷ Stanna i det huset och ät och drick vad ni får, för arbetaren är värd sin lön. Flytta inte från hus till hus.

⁸ Och när ni kommer till en stad där man tar emot er, så ät det som sätts fram åt er.

⁹ Bota de sjuka i staden och säg till folket: Guds rike är nära er.

¹⁰ Men om ni kommer till en stad där man inte tar emot er, gå då ut på gatorna och säg:

¹¹ Till och med dammet som har fastnat på våra fötter i er stad torkar vi av för att vittna mot er. Men ni ska veta att Guds rike är nära.

¹² Jag säger er: Sodom ska på den dagen få det lindrigare än den staden.

¹³ Ve dig, Korasin! Ve dig, Betsaida! För om kraftgärningarna som gjorts i er hade gjorts i Tyrus och Sidon, skulle de för länge sedan ha omvänt sig och suttit i säck och aska.

¹⁴ Men Tyrus och Sidon ska få det lindrigare vid domen än ni.

¹⁵ Och du, Kapernaum, ska du bli upphöjd till himlen? Nej, du ska ner i helvetet.

¹⁶ Den som lyssnar till er lyssnar till mig, och den som förkastar er förkastar mig. Och den som förkastar mig, han förkastar honom som har sänt mig."

¹⁷ De sjuttio kom glada tillbaka och berättade: "Herre, till och med de onda andarna lyder oss i ditt namn."

10:1 4 Mos 11:16, Matt 10:1f, Mark 6:7f, Luk 9:1f. **10:1** sjuttio Andra handskrifter: "sjuttiotvå" (även i vers 17). **10:2** Matt 9:37f, Joh 4:35. **10:4** Luk 22:35. **10:7** 1 Kor 9:4, 1 Tim 5:18. **10:8** ät det som sätts fram åt er Utan att fråga om matens rituella renhet (jfr Mark 7:18f, 1 Kor 10:27), eftersom enkelt folk inte alltid följde fariseernas renhetslagar. **10:9** Matt 3:2, 4:17. **10:10** Apg 13:51, 18:6. **10:13** i säck och aska Att klä sig i mörkt, grovt tyg och strö aska på huvudet var ett uttryck för djup sorg eller ånger (jfr 1 Mos 37:34, 2 Sam 13:19, Jer 6:26, Jona 3:6). **10:15** Jes 14:13f. **10:15** helvetet Grek. Hades. Annan översättning: "dödsriket" (jfr Upp 20:13-14). **10:16** Matt 10:40, Luk 9:48, Joh 13:20, 1 Tess 4:8.

18 Han sade till dem: "Jag såg Satan falla ner från himlen som en blixt.

19 Se, jag har gett er makt att trampa på ormar och skorpioner och över fiendens hela välde. Ingenting ska någonsin skada er.

20 Men gläd er inte över att andarna lyder er, utan gläd er över att era namn är skrivna i himlen."

21 I samma stund jublade Jesus i den helige Ande och sade: "Jag prisar dig Far, himlens och jordens Herre, för att du har dolt detta för de visa och kloka och uppenbarat det för små barn. Ja, Far, så var din goda vilja.

22 Allt har min Far överlämnat åt mig. Och ingen vet vem Sonen är utom Fadern, eller vem Fadern är utom Sonen och den som Sonen vill uppenbara det för."

23 När de var ensamma vände sig Jesus till lärjungarna och sade: "Saliga är de ögon som ser vad ni ser.

24 Jag säger er: Många profeter och kungar ville se vad ni ser men fick inte se det, och höra vad ni hör men fick inte höra det."

Den barmhärtige samariern

25 Sedan kom en laglörd fram för att pröva honom och frågade: "Mästare, vad ska jag göra för att få evigt liv?"

26 Jesus sade till honom: "Vad står det skrivet i lagen? Hur läser du där?"

27 Han svarade: "*Du ska älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela din kraftoch av hela ditt förstånd, och din nästa som dig själv.*"

28 Jesus sade till honom: "Du svarade rätt. Gör det, så får du leva."

29 Då ville mannen rättfärdiga sig och frågade Jesus: "Vem är då min nästa?"

30 Jesus svarade: "En man var på väg från Jerusalem ner till Jeriko och råkade ut för rövare. De slet av honom kläderna och misshandlade honom, och sedan försvann de och lämnade honom där halvdöd.

31 En präst råkade komma ner samma väg, och när han fick se mannen gick han förbi.

32 På samma sätt var det med en levit. Han kom till platsen, såg mannen och gick förbi.

10:18 Joh 12:31, Upp 12:7f. **10:19** Ps 91:13, Mark 16:18, Apg 28:3f. **10:20**
 2 Mos 32:32f, Dan 7:10, 12:1, Matt 7:22, Fil 4:3, Upp 3:5, 20:12. **10:21** Jes 29:14,
 Matt 11:25f, 1 Kor 1:19, 26. **10:22** Matt 11:27, Joh 3:35, 17:2, Ef 1:21. **10:23**
 Matt 13:16f. **10:24** 1 Petr 1:10f. **10:25** Matt 22:34f, Mark 12:28f, Luk 18:18.
10:27 3 Mos 19:18, 5 Mos 6:5. **10:28** 3 Mos 18:5, Hes 20:11, Matt 19:17. **10:32**
 levit Leviterna, en av de tolv stammarna, var tempeltjänare (se 4 Mos 18:2f, 1 Krön
 15:26f).

³³ Men en samarier som var på resa kom också dit, och när han såg mannen förbarmade han sig över honom.

³⁴ Han gick fram och hällde olja och vin i hans sår och förband dem. Sedan lyfte han upp honom på sin åsna, tog honom till ett värdshus och skötte om honom.

³⁵ Nästa dag tog han fram två denarer och gav till värdshusvärden och sade: Sköt om honom. Och kostar det mer ska jag betala när jag kommer tillbaka.

³⁶ Vem av dessa tre tycker du var en nästa för mannen som råkade ut för rövare?"

³⁷ Han svarade: "Den som visade barmhärtighet mot honom." Då sade Jesus till honom: "Gå du och gör som han."

Jesus hos Marta och Maria

³⁸ Medan de var på väg kom Jesus in i en by, och en kvinna som hette Marta tog emot honom i sitt hem.

³⁹ Hon hade en syster, Maria, som satte sig vid Herrens fötter och lyssnade till hans ord.

⁴⁰ Marta däremot var upptagen med alla förberedelser, och hon kom fram och sade: "Herre, bryr du dig inte om att min syster har lämnat mig att sköta allting själv? Säg nu till henne att hon hjälper mig."

⁴¹ Herren svarade henne: "Marta, Marta, du bekymrar dig och oroar dig för så mycket.

⁴² Men bara ett är nödvändigt. Maria har valt den goda delen, och den ska inte tas ifrån henne."

11

Herrens bön

¹ En gång var Jesus på en plats och bad. När han hade slutat, sade en av hans lärjungar till honom: "Herre, lär oss att be, liksom Johannes lärde sina lärjungar."

² Då sade han till dem: "När ni ber, ska ni säga:
Far, låt ditt namn bli helgat.

Låt ditt rike komma.

³ Ge oss var dag

vårt dagliga bröd.

⁴ Och förlåt oss våra synder,

för också vi förlåter var och en
som står i skuld till oss.

10:33 samarier Samarierna var ett halvjudiskt blandfolk vars tro på Israels Gud var uppblandad med hedendom (2 Kung 17:24-34). De var därför illa sedda av judarna (jfr Joh 4:9). **10:34** hällde olja och vin för att tvätta och desinficera såren (jfr Jes 1:6). **10:35** två denarer Motsvarade två dagslöner för den enkle arbetaren (Matt 20:2). **10:38** Joh 11:1, 12:1. **10:38** i sitt hem Orden saknas i några handskrifter. **10:40** alla förberedelser Ordagrant: "mycket tjänande". **10:42** Matt 6:33. **11:2** Matt 6:9f.

Och för oss inte in i frestelse."

Uthållig bön

⁵ Han sade till dem: "Om någon av er har en vän och går till honom mitt i natten och säger: Käre vän, låna mig tre bröd,

⁶ för en vän som är på resa har kommit till mig och jag har inget att sätta fram åt honom -

⁷ vem av er skulle då få till svar där inifrån: Stör mig inte! Dörren är redan låst och mina barn och jag har gått och lagt oss. Jag kan inte gå upp och ge dig något.

⁸ Jag säger er: Även om han inte skulle gå upp och ge honom något för att det är hans vän, så kommer han att gå upp och ge honom allt han behöver för att han är så oförskämt djärv.

⁹ Och jag säger er: Be, och ni ska få. Sök, och ni ska finna. Bulta, och dörren ska öppnas för er.

¹⁰ För var och en som ber, han får, och den som söker, han finner, och för den som bultar ska dörren öppnas.

¹¹ Finns det någon far bland er som ger sin son en orm när han ber om en fisk?

¹² Eller en skorpion när han ber om ett ägg?

¹³ Om nu ni som är onda förstår att ge goda gåvor till era barn, hur mycket mer ska då inte er Far i himlen ge den helige Ande åt dem som ber honom?"

Jesus eller Beelsebul

¹⁴ En gång drev Jesus ut en ond ande som var stum. När den onda anden hade farit ut, talade den stumme och folk var förundrade.

¹⁵ Men några av dem sade: "Det är med hjälp av Beelsebul, de onda andarnas furste, som han driver ut andarna."

¹⁶ Andra ville pröva honom och begärde ett tecken från himlen av honom.

¹⁷ Men han visste vad de tänkte och sade till dem: "Ett rike som är splittrat blir ödelagt, och hus faller på hus.

¹⁸ Om nu Satan skulle vara splittrad och i strid med sig själv, hur kan då hans rike bestå? Ni säger att det är med hjälp av Beelsebul jag driver ut de onda andarna.

¹⁹ Men om jag driver ut andarna med Beelsebul, med vem driver då era söner ut dem? De blir alltså era domare.

11:6 Luk 18:1f. **11:8** Luk 18:5. **11:8** för att han är så oförskämt djärv Ordagrant: "för hans skamlöshets skull". Enligt en annan tolkning syftar det på husägaren: "för att inte bli utskämd". **11:9** Matt 7:7f, Mark 11:24, Joh 14:13, Jak 1:5f, 1 Joh 3:22.

11:9 Be ... Sök ... Bulta Annan Översättning: "Fortsätt be" etc (en pågående handling).

11:14 Matt 9:32f, 12:22f. **11:15** Matt 9:34, Mark 3:22f. **11:15** Beelsebul Judiskt namn för djävulen, de onda andarnas furste. Alternativ form för hebr. Baal-Zebúb, "flugornas herre" som tillbads bland filisteerna i Ekron (2 Kung 1:2f). **11:16**

Matt 12:38, 16:1, Luk 11:29. **11:17** Matt 12:25f, Joh 2:25.

20 Men om det är med Guds finger jag driver ut de onda andarna, då har Guds rike nått er.

21 När den starke beväpnad vaktar sin gård får hans ägodelar vara i fred.

22 Men kommer det en som är ännu starkare och besegrar honom, då tar han ifrån honom alla de vapen som han litade till och fördelar bytet.

23 Den som inte är med mig är mot mig, och den som inte samlar med mig skingrar.

En ond andes återkomst

24 När en oren ande har farit ut ur en människa, går den genom ökentrakter och söker efter en viloplats men finner ingen. Då säger den: Jag vänder tillbaka till mitt hus som jag lämnade.

25 När den kommer och finner det städat och snyggt,

26 går den och hämtar sju andra andar som är ännu värre, och de går in och bosätter sig där. För den människan blir slutet värre än början."

27 När Jesus sade detta ropade en kvinna i folkskaran: "Saligt är det moderliv som burit dig och de bröst du har diat!"

28 Han sade: "Säg hellre: Saliga är de som lyssnar till Guds ord och bevarar det."

Jonas tecken

29 När folk strömmade till, började Jesus tala: "Det här släktet är ett ont släkte. Det söker ett tecken, men det ska inte få något annat än Jonas tecken.

30 Så som Jona var ett tecken för folket i Nineve, så ska Människosonen vara det för det här släktet.

31 Söderns drottning ska vid domen uppstå med det här släktet och bli deras dom. Hon kom från jordens ände för att lyssna till Salomos vishet, och här är något som är större än Salomo.

32 Nineves män ska vid domen uppstå med det här släktet och bli deras dom. De omvände sig vid Jonas predikan, och här är något som är större än Jona.

Ögat är kroppens lampa

11:20 2 Mos 8:19. **11:22** Jes 49:24f, Kol 2:15. **11:23** Luk 9:50. **11:24** Matt 12:43f.
11:26 Hebr 6:4f, 2 Petr 2:20f. **11:27** Luk 1:48. **11:28** Matt 7:21, Luk 8:21. **11:29**
 Jona 2:1f, Matt 12:39f. **11:29** Jonas tecken Profeten Jona återkom till de levandes
 värld efter tre dagar inne i fisken och var sedan ett tecken på Guds makt (se Jona
 bok samt Matt 12:40). **11:31** 1 Kung 10:1f. **11:32** Jona 3:5. **11:32** Söderns
 drottning ... Nineves män Se 1 Kung 10, 2 Krön 9, Jona 3.

33 Ingen tänds ett ljus och sätter det i skymundan eller under skäppan, utan man sätter det på hållaren så att de som kommer in får se ljuset.

34 Ditt öga är kroppens lampa. När ditt öga är friskt får hela din kropp ljus, men när det är sjukt är din kropp i mörker.

35 Se därför till att ljuset inom dig inte är mörker.

36 Om hela din kropp har ljus och ingen del är i mörker, då blir den upplyst helt och fullt, som när lampan lyser över dig med sitt klara sken."

Jesu ord mot fariseer och laglärd

37 När Jesus hade talat bjöd en farisé hem honom till måltid, och han gick in och lade sig till bords.

38 Farisen blev förvånad när han såg att Jesus inte tvättade sig före måltiden.

39 Men Herren sade till honom: "Ni fariseer, ni rengör utsidan av bägaren och fatet, men ert inre är fullt av rofferi och ondska.

40 Därar, har inte han som gjort utsidan också gjort insidan?"

41 Men ge det som finns där inne till de fattiga, så blir allt rent för er.

42 Ve er, fariseer! Ni ger tionde av mynta, vinruta och alla grönsaker men missar rättvisan och kärleken till Gud. Ni borde göra det ena utan att försumma det andra.

43 Ve er, fariseer! Ni älskar de främsta platserna i synagogorna och att bli hälsade på torgen.

44 Ve er! Ni liknar omärkta gravar som folk trampar på utan att veta om det."

45 En av de laglärdade sade då till honom: "Mästare, när du säger så förolämpar du oss också."

46 Han svarade: "Ja, ve även över er, ni laglärdade! Ni lägger på människorna bördor som är svåra att bära, men själva rör ni inte ett finger för att lätta på bördorna.

47 Ve er! Ni bygger gravmonument över profeterna som era fäder mördade.

11:33 Matt 5:15, Mark 4:21, Luk 8:16. **11:33** ett ljus Traditionell översättning. Troligen en oljelampa (vaxljus uppfanns först senare). **11:33** i skymundan Annan översättning: "i källaren". **11:33** skäppan Ett sädesmått om ca 9 liter. **11:34** Matt 6:22f. **11:34** friskt ... sjukt Annan översättning: "ärligt ... ont" eller "generöst ... avundsjukt" (jfr Matt 20:15 med not). **11:38** Matt 15:2f, Mark 7:2f. **11:39** Matt 23:25f. **11:42** 3 Mos 27:30, Matt 23:23. **11:42** tionde av mynta, vinruta och alla grönsaker Säd och frukt var belagda med tionde (3 Mos 27:30, 5 Mos 14:22-23), men de särskilt noggranna gav tionde även av andra växter. **11:43** Matt 23:6f, Luk 20:46. **11:44** Matt 23:27. **11:44** omärkta gravar En död kropp spred rituell orenhet (4 Mos 19:11f). Även själva graven ansågs under NT:s tid oren och märktes därför noga ut. **11:46** Matt 23:4, Apg 15:10. **11:47** Matt 23:29.

48 Ni är alltså vittnen till vad era fäder gjorde och samtycker till det: de mördade dem och ni bygger monument.

49 Därför har också Guds vishet sagt: Jag ska sända dem profeter och apostlar, och en del av dem ska de mörda och förfölja.

50 Så ska av det här släktet utkrävas alla profeters blod som är spillt sedan världens skapelse,

51 från Abels blod ända till Sakarjas blod, han som blev dödad mellan altaret och templet. Ja, jag säger er: Det ska utkrävas av det här släktet.

52 Ve er, laglärdar! Ni har tagit nyckeln till kunskapen. Själva har ni inte gått in, och dem som ville komma in har ni hindrat."

53 När han gick därifrån började de skriftlärdar och fariseerna angripa honom häftigt och ställa många frågor till honom,

54 och de vaktade på honom för att få fast honom för något av det han sade.

12

1 Under tiden hade människor samlats i tiotusental så att de höll på att trampa ner varandra. Då började Jesus tala, först och främst till sina lärjungar: "Akta er för fariseernas surdeg, hyckleriet!

2 Det finns inget dolt som inte ska uppenbaras, och inget gömt som inte ska bli känt.

3 Därför ska allt som ni sagt i mörkret höras i ljuset, och det som ni viskat i örat i enrum ska ropas ut på taken.

Var inte rädda för människor

4 Till er, mina vänner, säger jag: Var inte rädda för dem som dödar kroppen och sedan inte kan göra mer.

5 Jag ska visa er vem ni ska frukta: Frukta honom som har makt att döda och sedan kasta i Gehenna. Ja, jag säger er: Honom ska ni frukta.

6 Säljs inte fem sparvar för två kopparmynt? Och inte en enda av dem är glömd inför Gud.

11:49 Jer 7:25, Matt 5:12, 23:34, Apg 5:40, Hebr 11:36f. **11:51** 1 Mos 4:8. **11:51**

Abels blod ... Sakarjas blod Den förste och siste martyren i Gamla testamentet. Sakarja, Berekjas son (Matt 23:35), var en tempelpreäst som profeterade ca 520-518 f Kr och skrev Sakarjas bok, den näst sista i Gamla testamentet. Enligt den arameiska targumen till hans bok dog han som martyr. **11:52** Matt 23:13.

11:54 Luk 20:20. **12:1** Matt 16:6, Mark 8:15. **12:2** Matt 10:26f, Mark 4:22, Luk 8:17. **12:4** Matt 10:28f, 1 Petr 3:14. **12:5** Gehenna Hebreiska för Hinnomsdalen, där avgudadyrkare en gång offrade barn i eld (2 Kung 23:10). I NT en bild för domens eviga eld (Matt 5:22, Mark 9:43). **12:6** kopparmynt Grek. as, en sextondels denar eller en halv timlön för den enkla arbetaren.

⁷ Ja, till och med alla hårstrån på ert huvud är räknade. Var inte rädda! Ni är mer värda än många sparvar.

⁸ Jag säger er: Den som bekänner mig inför människorna ska också Människosonen bekänna inför Guds änglar.

⁹ Men den som förnekar mig inför människorna ska bli förnekad inför Guds änglar.

¹⁰ Var och en som säger något mot Människosonen ska få förlåtelse. Men den som hädar den helige Ande kommer inte att få förlåtelse.

¹¹ När man ställer er till svars inför synagogor och myndigheter och makthavare, var då inte oroliga för hur ni ska försvara er eller vad ni ska säga.

¹² Den helige Ande kommer i den stunden att lära er vad ni ska säga."

Den rike dåren

¹³ Någon i folkmassan sade till honom: "Mästare! Säg till min bror att han ska dela arvet med mig."

¹⁴ Jesus sade till honom: "Människa, vem har satt mig till skiljedomare mellan er?"

¹⁵ Sedan sade han till dem: "Se till att ni aktar er för all slags girighet, för livet handlar inte om att ha överflöd på ägodelar."

¹⁶ Och han berättade en liknelse för dem: "En rik mans åkrar hade gett god skörd.

¹⁷ Han frågade sig själv: Vad ska jag göra? Jag har ingen plats för mina skördar.

¹⁸ Så här ska jag göra, tänkte han: Jag river mina lador och bygger större, och där samlar jag all min säd och allt mitt goda.

¹⁹ Sedan ska jag säga till mig själv: Kära själ, du har samlat mycket gott för många år. Ta det nu lugnt. Ät, drick och var glad.

²⁰ Men Gud sade till honom: Din dåre! I natt ska din själ avkrävas dig. Vem ska då få det du har samlat?

²¹ Så går det för den som samlar skatter åt sig själv men inte är rik inför Gud."

Gör er inte bekymmer

²² Sedan sade Jesus till sina lärjungar: "Därför säger jag er: Bekymra er inte för ert liv, vad ni ska äta, eller för er kropp, vad ni ska klä er med.

²³ Livet är mer än maten, och kroppen är mer än kläderna.

12:7 Luk 21:18, Apg 27:34. **12:8** Upp 3:5. **12:9** Matt 10:33, Luk 9:26. **12:10** Matt 12:31f, Mark 3:28f, Hebr 6:4f. **12:11** Matt 10:19f, Mark 13:11, Luk 21:14f.

12:15 1 Tim 6:9f. **12:19** Pred 11:9, 1 Kor 15:32, Jak 4:13f. **12:20** Job 27:8, Ps 39:7.

12:21 1 Tim 6:17f. **12:22** Matt 6:25f, Fil 4:6, Hebr 13:5, 1 Petr 5:7.

24 Se på korporna. De varken sår eller skördar, de har varken förråd eller lada, och ändå föder Gud dem. Hur mycket mer värda är inte ni än fåglarna?

25 Vem av er kan med sitt bekymmer lägga en aln till sin livslängd?

26 Om ni inte ens förmår så lite, varför bekymrar ni er då för allt det andra?

27 Se på liljorna, hur de växer. De varken arbetar eller spinner. Men jag säger er att inte ens Salomo i all sin prakt var klädd som en av dem.

28 Om nu Gud ger sådana kläder åt gräset, som i dag står på ängen och i morgon kastas i ugnen, hur mycket mer ska han då inte klä er? Så lite tro ni har!

29 Fråga inte vad ni ska äta och dricka, och oroa er inte.

30 Allt detta söker hedningarna i världen efter, men er Far vet att ni behöver det.

31 Nej, sök hans rike, så ska ni få detta också.

32 Var inte rädd, du lilla hjord, för er Far har beslutat att ge er riket.

33 Sälj vad ni äger och ge åt de fattiga. Skaffa er en börs som inte slits ut, en outtömlig skatt i himlen, dit ingen tjuv når och där ingen mal förstör.

34 För där er skatt är, där kommer också ert hjärta att vara.

Inför Människosonens återkomst

35 Spänn bältet om livet och håll lamporna brinnande.

36 Var som tjänare som väntar sin herre hem från bröllopfesten och som genast är redo att öppna för honom när han kommer och knackar på.

37 Saliga är de tjänare som Herren finner vakna när han kommer. Jag säger er sanningen: Han ska fästa upp sina kläder och låta dem lägga sig till bords och själv komma och betjäna dem.

38 Saliga är de han finner vakna, även om han skulle komma mitt i natten eller på småtimmarna.

39 Men det förstår ni att om husägaren hade vetat när tjuven kom, då hade han inte låtit någon bryta sig in i hans hus.

40 Var beredda också ni, för Människosonen kommer när ni inte

12:24 Job 39:3, Ps 147:9, Luk 12:7. **12:25** aln Avståndet från armbåge till fingertopp, cirka en halvmeter. **12:30** Matt 6:8. **12:31** 1 Kung 3:13, Ps 37:25.

12:32 Luk 22:29. **12:33** Matt 6:19f, Luk 16:9, Apg 2:45. **12:35** Matt 25:1, Ef 6:14, 1 Petr 1:13. **12:35** spänn bältet om livet En bild för beredskap: med den

långa manteln uppfäst i bältet var man redo för tjänst eller uppbrott (2 Mos 12:11). **12:37** själv komma och betjäna dem Lärjungarnas himmelske Herre visar sina tjänare mycket större nåd än vad jordiska herrar gjorde (jfr 17:7f). **12:38** mitt i natten eller på småtimmarna Ordagrant: "andra eller tredje nattvåken". Nattens

timmar var indelade i tre eller fyra nattvåker. **12:39** 1 Tess 5:2, 2 Petr 3:10.

12:40 Mark 13:33, Luk 21:34.

väntar det."

⁴¹ Petrus frågade: "Herre, talar du om oss i den här liknelsen, eller om alla?"

⁴² Herren sade: "Vem är den trogne och kloke förvaltaren som hans herre sätter över sina tjänare för att ge dem deras mat i rätt tid?"

⁴³ Salig är den tjänaren när hans herre kommer och finner att han gör så.

⁴⁴ Jag säger er sanningen: Han ska sätta honom över allt han äger.

⁴⁵ Men om den tjänaren skulle säga i sitt hjärta: Min herre dröjer med att komma, och han börjar slå tjänarna och tjänarinnorna och äta och dricka och berusa sig,

⁴⁶ då ska den tjänarens herre komma en dag när han inte väntar det och en stund när han inte anar det, och han ska hugga honom i stycken och ge honom hans plats bland de trolösa.

⁴⁷ Den tjänare som vet sin herres vilja men inget förbereder och inte handlar efter hans vilja, han ska få många rapp.

⁴⁸ Men den som inte vet och som gör något som förtjänar rapp, han ska få färre. Av den som fått mycket ska det krävas mycket, och av den som blivit betrodd med mycket ska det begäras desto mer.

Inte fred utan splittring

⁴⁹ Jag har kommit för att tända en eld på jorden, och vad jag önskar att den redan var tänd.

⁵⁰ Men jag har ett dop att genomgå, och hur våndas jag inte tills det är fullbordat!

⁵¹ Tror ni att jag har kommit för att skapa fred på jorden? Nej, säger jag er, inte fred utan splittring.

⁵² Från och med nu ska fem i samma familj vara splittrade: tre mot två och två mot tre,

⁵³ far mot son och son mot far, mor mot dotter och dotter mot mor, svärmor mot sonhustru och sonhustru mot svärmor."

Tidens tecken

⁵⁴ Till folket sade han också: "När ni ser ett moln stiga i väster säger ni genast att det blir regn, och det blir så.

⁵⁵ Och när det blåser sydlig vind säger ni att det blir hett, och det blir det.

⁵⁶ Era hycklare, jordens och himlens utseende kan ni tyda. Varför kan ni då inte tyda den här tiden?

⁵⁷ Varför bedömer ni inte själva vad som är rätt?

⁵⁸ När du är på väg till domaren med din motpart, så gör vad du kan för att förlikas med honom medan ni är på väg. Annars drar han dig inför domaren, och domaren överlämnar dig till rättstjänaren och rättstjänaren sätter dig i fängelse.

⁵⁹ Jag säger dig: Du kommer inte ut förrän du har betalat till sista öret."

13

Omvänd er

¹ Vid samma tid kom några och berättade för Jesus om galileerna vilkas blod Pilatus hade blandat med deras offer.

² Han svarade: "Tror ni att de galileerna var större syndare än alla andra galileer, eftersom de fick lida så?"

³ Nej, säger jag er. Men om ni inte omvänder er, går ni alla under som de.

⁴ Eller de arton som dog när tornet i Siloam föll över dem, tror ni att de var mer skyldiga än alla andra som bor i Jerusalem?"

⁵ Nej, säger jag er. Men om ni inte omvänder er, går ni alla under på samma sätt."

Fikonträdet som inte bar frukt

⁶ Sedan berättade han denna liknelse: "En man hade ett fikonträd planterat i sin vingård. Han kom och letade efter frukt på det, men han fann ingen.

⁷ Då sade han till trädgårdsmästaren: I tre år har jag nu kommit och letat efter frukt på det här fikonträdet, men jag hittar ingen. Hugg bort det! Varför ska det få suga ut jorden?"

⁸ Men trädgårdsmästaren svarade: Herre, låt det stå kvar även i år, tills jag har grävt runt det och gödslat.

⁹ Kanske bär det frukt nästa år? Om inte, kan du hugga bort det."

Jesus botar en kvinna på sabbaten

¹⁰ En sabbat undervisade Jesus i en av synagogorna.

¹¹ Där fanns en kvinna som hade haft en sjukdomsande i arton år. Hon var krokryggig och kunde inte räta på sig.

¹² När Jesus såg henne, kallade han fram henne och sade till henne: "Kvinna, du är fri från din sjukdom",

12:58 Matt 5:25f. **12:59** sista öret Grek. leptón, det minsta myntet. 128 leptá motsvarade en denar eller dagslön. **13:1** galileerna vilkas blod Pilatus hade blandat med deras offer De hade alltså dödats på helig mark inne i templet. Josefus berättar om flera liknande massakrer som till slut ledde till att Pilatus blev avsatt år 36 e Kr.

13:2 Joh 9:2f. **13:4** tornet i Siloam Siloamdammen låg i södra Jerusalem. Det omnämnda tornet är inte identifierat men stadsmuren låg strax intill. **13:6** Jes 5:1f, Matt 21:19f. **13:7** suga ut jorden Annan översättning: "ta upp mark" (till ingen nytta). **13:8** 2 Petr 3:9, 15.

13 och så lade han händerna på henne. Genast rätade hon på sig och prisade Gud.

14 Men synagogföreståndaren blev upprörd över att Jesus botade på sabbaten, och han sade till folket: "Det finns sex dagar då man ska arbeta. På dem kan ni komma och bli botade, men inte på sabbatsdagen."

15 Då svarade Herren honom: "Era hycklare! Lossar inte varenda en av er sin ox eller åsna från krubban på sabbaten och tar ut den och vattnar den?"

16 Men den här kvinnan, en Abrahams dotter som Satan har hållit bunden i arton år, skulle hon inte få bli fri från sin boja på sabbatsdagen?"

17 Vid de orden skämdes alla hans motståndare, men allt folket jublade över allt det underbara som han gjorde.

Senapskornet

18 Därefter sade han: "Vad liknar Guds rike? Vad ska jag jämföra det med?"

19 Det liknar ett senapskorn som en man tar och sår i sin trädgård. Det växer upp och blir ett träd, och himlens fåglar bygger bo bland grenarna."

Surdegen

20 Vidare sade han: "Vad ska jag likna Guds rike vid?"

21 Det liknar en surdeg, som en kvinna tar och blandar in i tre mått mjöl tills allt blir syrat."

Den smala vägen

22 På sin väg mot Jerusalem gick Jesus genom städer och byar och undervisade.

23 Någon frågade honom: "Herre, är det bara några få som blir frälsta?" Han sade till dem:

24 "Kämpa för att komma in genom den trånga porten. Många, säger jag er, ska försöka komma in men inte lyckas.

25 När husets Herre har stigit upp och stängt porten och ni står utanför och bultar på porten och säger: Herre, öppna för oss, då ska han svara er: Jag känner er inte, varifrån är ni?"

26 Då kommer ni att säga: Vi åt och drack med dig, och du undervisade på våra gator.

27 Men han ska svara er: Jag vet inte varifrån ni är. Gå bort ifrån mig, alla ni som gör orätt.

13:14 2 Mos 20:9, Luk 6:7, 14:3. **13:16** Luk 19:9. **13:18** Matt 13:31f, Mark 4:30f.

13:19 Hes 17:23. **13:19** senapskorn Det minsta (1-2 mm) av alla frön som användes i jordbruket. Senapsplantan (*brassica nigra*) kan fullvuxen nå en höjd av nästan tre meter. **13:21** Matt 13:33. **13:21** tre mått Grek. sáton, seamått (jfr 1 Mos 18:6). Tre seamått motsvarade ca 36 liter mjöl. **13:24** Matt 7:13f, 1 Tim 6:12.

13:25 Matt 7:21f, 25:11f. **13:27** vet inte Andra handskrifter: "känner er inte och vet inte".

28 Där ska ni gråta och gnissla tänder, när ni ser Abraham, Isak och Jakob och alla profeterna i Guds rike medan ni själva hamnar utanför.

29 Och människor ska komma från öster och väster och från norr och söder och ligga till bords i Guds rike.

30 Och det finns de som är sist som ska bli först, och de som är först som ska bli sist."

Jesu klagan över Jerusalem

31 I samma stund kom några fariseer fram och sade till honom: "Gå bort och ge dig av härifrån, för Herodes vill döda dig."

32 Jesus svarade dem: "Gå och säg till den räven: Nu driver jag ut onda andar och botar sjuka i dag och i morgon, och på tredje dagen når jag mitt mål.

33 Men i dag och i morgon och i övermorgon måste jag vandra vidare, för det passar sig inte att en profet dödas någon annanstans än i Jerusalem.

34 Jerusalem, Jerusalem, du som dödar profeterna och stenar dem som är sända till dig! Hur ofta ville jag inte samla dina barn, så som hönan samlar sina kycklingar under vingarna! Men ni ville inte.

35 Nu ska ert hus lämnas åt er själva. Jag säger er: Ni kommer inte att se mig förrän ni säger: *Välsignad är han som kommer i Herrens namn.*"

14

Jesus som gäst hos en farisé

1 När Jesus en sabbat gick in för att äta hos en av de ledande fariseerna, vaktade de noga på honom.

2 Då stod en man som led av vatten i kroppen framför honom.

3 Jesus frågade de laglärda och fariseerna: "Får man bota på sabbaten eller inte?"

4 Men de teg. Han rörde då vid mannen och botade honom och lät honom sedan gå.

13:29 Jes 2:2, Matt 8:11f. **13:30** Matt 19:30, 20:16, Mark 10:31. **13:32** när jag mitt mål Jesu ord anspelar både på döden och på fullbordan av hans uppdrag (jfr Joh 19:30). **13:34** Jes 31:5, Jer 7:13f, Matt 23:37f. **13:35** Ps 118:26, Jer 7:14, Mika 3:12, Luk 19:38. **13:35** lämnas åt er själva Guds härlighet lämnade det första templet innan det förstördes (Hes 11:23), och Jesus förutsäger detsamma för det andra templet. Enligt en tradition i Talmud (Yoma 39b) tycktes tempeloffren ha tappat sin kraft fyrtio år före templets förstöring år 70 e Kr, alltså efter Jesu fullkomliga offer på korset (jfr Hebr 8-10). **13:35** Ps 118:26, hälsningsord vid Messias ankomst (jfr Matt 21:9). **14:1** Luk 6:7f. **14:1** äta Ordagrant: "äta bröd", ett vanligt hebreiskt uttryck för en hel måltid (t ex 1 Mos 31:54, 43:25, även i Luk 14:15). **14:2** vatten i kroppen Ödem, en sjuklig vätskeansamling. **14:3** Matt 12:10f, Luk 6:9, 13:14f.

⁵ Sedan sade han till dem: "Om någon av er har en son eller oxen som faller ner i en brunn, drar han då inte genast upp honom även om det är sabbat?"

⁶ Det kunde de inte svara på.

⁷ När han märkte hur gästerna valde ut de finaste platserna, berättade han en liknelse för dem:

⁸ "När någon bjuder dig till bröllop, ta då inte den finaste platsen vid bordet. Kanske någon annan av gästerna är mer ansedd än du?"

⁹ I så fall kommer den som bjudit både dig och honom och säger till dig: Ge honom din plats, och då får du skamsen ta den nedersta platsen.

¹⁰ Nej, när du är bjuden, gå och sätt dig på den nedersta platsen. När värden kommer ska han då säga till dig: Min vän, sätt dig högre upp. Då blir du hedrad inför alla de andra gästerna.

¹¹ Var och en som upphöjer sig själv ska bli förödmjukad, men den som ödmjukar sig ska bli upphöjd."

¹² Han sade också till den som bjudit honom: "När du bjuder på lunch eller middag, bjud då inte dina vänner eller syskon eller släktingar eller rika grannar, så att de bjuder tillbaka och det blir din belöning.

¹³ Nej, när du bjuder till fest, bjud fattiga, handikappade, lama och blinda.

¹⁴ Salig är du då, eftersom de inte kan ge dig någon belöning. Du ska få din lön vid de rättfärdigas uppståndelse."

Liknelsen om den stora måltiden

¹⁵ En av gästerna som hörde detta sade till honom: "Salig är den som får äta vid måltiden i Guds rike!"

¹⁶ Jesus sade till honom: "En man ordnade en stor festmåltid och bjöd många.

¹⁷ När tiden för festen var inne, sände han sin tjänare för att säga till de inbjudna: Kom, nu är allt färdigt.

¹⁸ Men alla började ursäktas. Den förste sade till honom: Jag har köpt en åker och måste gå ut och se den. Jag hoppas du ursäktar.

¹⁹ En annan sade: Jag har köpt fem par oxar och ska ut och pröva dem. Jag hoppas du ursäktar.

²⁰ Ännu en annan sade: Jag har gift mig, så därför kan jag inte komma.

14:7 Matt 23:6. **14:7** de finaste platserna fanns närmast värden, särskilt vid hans högra sida. Bordsplaceringens sociala rangordning var ett ämne som diskuterades flitigt av antikens författare. **14:8** Ords 25:6f. **14:11** Ords 29:23, Matt 23:12, Luk 18:14, 1 Petr 5:5f. **14:12** Luk 6:33. **14:14** Joh 5:28f. **14:16** Jes 25:6, Matt 22:2f.

²¹ Tjänaren kom tillbaka och berättade detta för sin herre. Då blev husets herre vred och sade till sin tjänare: Gå genast ut på gator och gränder i staden och hämta hit fattiga, handikappade, blinda och lama.

²² Och tjänaren sade: Herre, vad du befallde är gjort, och det finns fortfarande plats.

²³ Då sade herren till sin tjänare: Gå ut på vägar och stigar och se till att människor kommer in, så att mitt hus blir fullt.

²⁴ Jag säger er: Ingen av dem som var bjudna ska smaka min måltid."

Beräkna kostnaden

²⁵ Stora skaror vandrade med honom, och han vände sig om och sade till dem:

²⁶ "Om någon kommer till mig och inte sätter mig högre än sin far och sin mor, sin hustru och sina barn, sina bröder och systrar och även sitt eget liv, så kan han inte vara min lärjunge.

²⁷ Den som inte bär sitt kors och följer mig kan inte vara min lärjunge.

²⁸ Om någon av er vill bygga ett torn, sätter han sig inte först ner och beräknar kostnaden och ser om han kan fullfölja bygget?

²⁹ Annars, om han har lagt grunden men inte lyckas bygga färdigt, kan alla som ser det börja håna honom

³⁰ och säga: Den mannen började bygga men lyckades inte bli färdig.

³¹ Eller vilken kung går ut i krig mot en annan kung utan att först sätta sig ner och tänka efter om han med tio tusen man kan möta den som kommer emot honom med tjugo tusen?

³² Kan han inte det, skickar han sändebud och ber om fred medan den andre ännu är långt borta.

³³ På samma sätt kan ingen av er vara min lärjunge om han inte avstår från allt han äger.

³⁴ Salt är bra, men om saltet förlorar sin sälta, hur ska man då få det salt igen?

³⁵ Det duger varken för jorden eller gödselhögen. Man kastar bort det. Hör, du som har öron att höra med!"

15

Liknelsen om det förlorade fåret

14:23 Apg 13:46. **14:26** 5 Mos 13:6f, Matt 8:21f, 10:37f, 19:29. **14:26** sätter mig högre än Ordagrant: "hatar". Grek. miséo och hebr. sané har dock en vidare betydelse än endast hat, och kan vid jämförelser snarast översättas med "sätta i andra hand" (jfr hur samma ord översätts i 1 Mos 29:31 och 5 Mos 21:15, samt parallell i Matt 10:37). **14:27** Matt 16:24, Luk 9:23. **14:34** Matt 5:13, Mark 9:50.

14:35 Matt 11:15.

¹ Alla tullindrivare och syndare höll sig nära Jesus för att höra honom.

² Men fariseerna och de skriftlärdade kritiserade honom ständigt och sade: "Den där mannen tar emot syndare och äter med dem."

³ Då berättade han denna liknelse för dem:

⁴ "Om någon av er har hundra får och förlorar ett av dem, lämnar han då inte de nittionio i öknen och går ut efter det förlorade tills han finner det?"

⁵ Och när han har funnit det, blir han glad och lägger det över sina axlar.

⁶ När han sedan kommer hem, samlar han sina vänner och grannar och säger till dem: Gläd er med mig! Jag fann mitt förlorade får.

⁷ Jag säger er: På samma sätt blir det större glädje i himlen över en enda syndare som omvänder sig än över nittionio rättfärdiga som inte behöver någon omvändelse.

Liknelsen om det förlorade myntet

⁸ Eller om en kvinna har tio silvermynt och tappar bort ett av dem, tänder hon då inte ett ljus och sopar huset och söker noga tills hon hittar det?

⁹ Och när hon har hittat det, samlar hon sina väninnor och grannkvinnor och säger: Gläd er med mig! Jag fann myntet som jag förlorade.

¹⁰ På samma sätt, säger jag er, blir det glädje bland Guds änglar över en enda syndare som omvänder sig."

Liknelsen om den förlorade sonen

¹¹ Vidare sade han: "En man hade två söner.

¹² Den yngre av dem sade till sin far: Far, ge mig den del av förmögenheten som ska bli min. Då delade han sin egendom mellan dem.

¹³ Några dagar senare packade den yngre sonen ihop allt sitt och reste långt bort till ett främmande land. Där levde han hämningslöst och slösade bort sin förmögenhet.

¹⁴ När han hade gjort slut på allt, drabbades det landet av en svår svält och han började lida nöd.

¹⁵ Då gick han bort och tog tjänst hos en av landets medborgare, som skickade ut honom på sina ägor för att vakta svin.

¹⁶ Han hade gärna velat äta sig mätt på fröskidorna som svinen åt, men ingen gav honom något.

15:1 Luk 5:29f. **15:4** Hes 34:11f, Matt 18:12f, Luk 19:10. **15:6** 1 Petr 2:25. **15:7** Mark 2:7. **15:8** silvermynt Grek. dráchma, värd en hel dagslön. **15:15** vakta svin var för en jude mycket motbjudande. Svin räknades som orena djur (3 Mos 11:7). **15:16** äta sig mätt på Andra handskrifter: "fylla sin mage med".

15:16 fröskidorna Frukt av johannesbrödträdet (carob). Dessa är tåliga mot torcka och har ibland använts som enklare människoföda.

17 Då kom han till besinning och sade: Hur många arbetare hos min far har inte mat i överflöd, och här svälter jag ihjäl!

18 Jag vill stå upp och gå hem till min far och säga till honom: Far, jag har syndat mot himlen och inför dig.

19 Jag är inte längre värd att kallas din son. Låt mig få bli som en av dina arbetare.

20 Och han stod upp och gick till sin far.

Medan han ännu var långt borta, fick hans far se honom och förbarmade sig över honom. Fadern skyndade fram, omfamnade honom och kysste honom.

21 Sonen sade till honom: Far, jag har syndat mot himlen och inför dig. Jag är inte längre värd att kallas din son.

22 Men fadern sade till sina tjänare: Skynda er! Ta fram den finaste dräkten och klä honom, och sätt en ring på hans finger och skor på hans fötter.

23 Och hämta gödkalven och slakta den. Nu ska vi äta och fira,

24 för min son var död men har fått liv igen, han var förlorad men är återfunnen. Och festen började.

25 Men hans äldre son var ute på fälten. När han nu kom och närmade sig gården, fick han höra musik och dans.

26 Han kallade då till sig en av tjänarna och frågade vad detta kunde betyda.

27 Tjänaren svarade: Din bror har kommit hem, och din far har slaktat gödkalven eftersom han fått honom välbehållen tillbaka.

28 Då blev han arg och ville inte gå in. Hans far kom ut och försökte övertala honom,

29 men han svarade sin far: Här har jag slavat för dig alla dessa år och aldrig gått emot ditt ord, och mig har du aldrig gett ens en killing så att jag kunde fira med mina vänner.

30 Men när han där kommer hem, din son som har festat upp din förmögenhet tillsammans med horor, då har du slaktat gödkalven för honom!

31 Fadern sade till honom: Mitt barn, du är alltid hos mig, och allt mitt är ditt.

32 Men nu måste vi fira och glädja oss, för din bror var död men har fått liv igen, han var förlorad men är återfunnen."

16

Den ohederlige förvaltaren

1 Jesus sade också till sina lärjungar: "En rik man hade en förvaltare som blev beskylld för att förskingra hans egendom.

15:17 kom han till besinning Ordagrant: "kom han till sig själv". 15:18 Ps 51:6, Jer 3:12f. 15:24 Ef 2:1, 5. 16:1 förvaltare Grek. oikonomos (jfr "ekonom"). 16:1 förskingra Annan översättning: "slösa bort".

² Då kallade han in honom och sade: Vad är det jag hör om dig? Lämna in redovisningen för din förvaltning. Du kan inte vara kvar som förvaltare.

³ Då tänkte förvaltaren: Vad ska jag göra när min herre tar ifrån mig förvaltningen? Gräva orkar jag inte, och tigga skäms jag för.

⁴ Jo, nu vet jag vad jag ska göra så att folk tar emot mig i sina hem när jag får avsked från förvaltningen.

⁵ Han kallade till sig dem som hade skulder till hans herre, en efter en, och frågade den förste: Hur mycket är du skyldig min herre?

⁶ Han svarade: Hundra krus olja. Förvaltaren sade till honom: Ta ditt skuldebrev och sätt dig ner fort och skriv femtio.

⁷ Sedan frågade han en annan: Och du, hur mycket är du skyldig? Han svarade: Hundra tunnor vete. Då sade han till honom: Ta ditt skuldebrev och skriv åttio.

⁸ Och hans herre berömde den ohederlige förvaltaren för att han hade handlat klokt, för den här världens barn är klokare än ljusets barn mot sitt eget släkte.

⁹ Och jag säger er: Skaffa er vänner med hjälp av den ohederlige mammon, så att de tar emot er i de eviga boningarna när mammon har tagit slut.

¹⁰ Den som är trogen i smått är också trogen i stort, och den som är ohederlig i smått är också ohederlig i stort.

¹¹ Om ni inte har varit trogna med den ohederlige mammon, vem vill då anförtro er den sanna rikedom?

¹² Och har ni inte varit trogna med det som tillhör en annan, vem vill då ge er det som ska bli ert?

¹³ Ingen kan tjäna två herrar. Antingen kommer han att hata den ene och älska den andre, eller också hålla sig till den ene och förakta den andre. Ni kan inte tjäna både Gud och mammon."

¹⁴ Allt detta hörde fariseerna som älskade pengar, och de hånade honom.

¹⁵ Då sade han till dem: "Ni är sådana som rättfärdigar sig själva inför människor, men Gud känner era hjärtan. Det som står högt i människors ögon är avskyvärt inför Gud.

16:6 krus Grek. bátos, ca 40 liter. **16:7** tunnor Grek. kóros, ca 400 liter. **16:8** Ef 5:8. **16:8** hans herre Ordagrant: "herren". Syftar troligen på förvaltarens herre.

16:9 Matt 6:20, Luk 18:22, 1 Tim 6:17f. **16:9** mammon Arameiska för "rikedom". Pengarna personifieras här som en avgud att slava under. **16:10** Luk 19:17.

16:12 det som ska bli ert Lärjungarna jämförs här med ännu omyndiga barn (jfr Rom 8:17f, Gal 4:1f). **16:13** Matt 6:24. **16:13** hata Troligen i betydelsen sätta i andra hand (jfr not till Luk 14:26).

16:14 1 Tim 6:10. **16:15** 1 Sam 16:7, Ps 7:10, Matt 23:28, Luk 18:9.

Lagen och Guds rike

16 Lagen och profeterna hade sin tid fram till Johannes. Sedan dess förkunnas evangeliet om Guds rike, och alla uppmanas enträget att komma in.

17 Men förr ska himmel och jord förgå än att en enda prick av lagen faller bort.

18 Den som skiljer sig från sin hustru och gifter sig med en annan begår äktenskapsbrott, och den som gifter sig med en frånskild kvinna begår äktenskapsbrott.

Den rike mannen och Lasarus

19 Det var en rik man som gick klädd i purpur och fint linne och levde i fest och lyx varje dag.

20 Men vid hans port låg en fattig man som hette Lasarus, full av sår.

21 Han längtade efter att få äta sig mätt på det som föll från den rikes bord. Hundarna kom till och med och slickade hans sår.

22 Så dog den fattige, och han fördes av änglarna till platsen vid Abrahams sida.

Även den rike dog och blev begravd.

23 I helvetet, där han plågades, lyfte han sin blick och fick se Abraham långt borta och Lasarus hos honom.

24 Då ropade han: Fader Abraham! Förbarma dig över mig och skicka Lasarus att doppa sin fingertopp i vatten och svalka min tunga, för jag plågas i den här elden.

25 Men Abraham svarade: Mitt barn, kom ihåg att du fick ut ditt goda medan du levde, och Lasarus fick ut det onda. Nu får han tröst här, medan du får plåga.

26 Och dessutom är det satt en stor gapande klyfta mellan oss och er, för att de som vill gå över härifrån till er inte ska kunna det, och inte heller kommer någon därifrån över till oss.

27 Mannen sade: Då ber jag dig, fader, att du skickar honom till min fars hus.

28 Jag har fem bröder, och han måste varna dem så att inte de också kommer hit till plågans plats.

29 Men Abraham sade: De har Mose och profeterna. De ska lyssna till dem.

30 Nej, fader Abraham, svarade han, men om någon kommer till dem från de döda omvänder de sig.

16:16 Matt 11:12f, Luk 14:23. **16:16** uppmanas enträget att Annan översättning: "trängs för att". **16:17** Matt 5:18, Luk 21:33. **16:17** prick Ett kort streck med vilket en hebreisk bokstav särskildes från en annan. **16:18** Matt 5:32, 19:9, Mark 10:11, 1 Kor 7:10f. **16:21** hundarna Lösiggående hundar åt avfall och var en bild för orenhet (2 Mos 22:31, Ords 26:11). **16:22** platsen vid Abrahams sida Hedersplatsen. Annan översättning: "Abrahams famn". **16:23** helvetet Grek. Hades. Annan översättning: "dödsriket" (jfr Upp 20:13-14). **16:24** Jes 65:13, Mark 9:48. **16:25** Luk 6:24f. **16:29** Joh 5:39, 45, 2 Tim 3:16.

³¹ Abraham sade till honom: Lyssnar de inte till Mose och profeterna, så låter de sig inte övertygas ens om någon uppstår från de döda."

17

Förförelser, synd och förlåtelse

¹ Jesus sade till sina lärjungar: "Förförelserna måste komma, men ve den genom vilken de kommer!

² Det hade varit bättre för honom att få en kvarnsten hängd om halsen och bli kastad i havet än att han förleder en av dessa små.

³ Var på er vakt! Om din broder syndar, så tillrättvisa honom, och om han ångrar sig, så förlåt honom.

⁴ Även om han syndar mot dig sju gånger om dagen och kommer tillbaka till dig sju gånger och säger: Jag ångrar mig, så ska du förlåta honom."

Tro och tjänst

⁵ Då sade apostlarna till Herren: "Ge oss mer tro!"

⁶ Herren svarade: "Om ni har tro, bara som ett senapskorn, ska ni kunna säga till det här mullebärstrådet: Ryck upp dig med rötterna och plantera dig i havet! Och det skulle lyda er.

⁷ Om någon av er har en tjänare som plöjer eller vallar får, säger han då när tjänaren kommer hem från marken: Kom nu och sätt dig till bords?

⁸ Säger han inte snarare: Laga något till kvällsmat åt mig, och fäst upp dina kläder och passa upp mig medan jag äter och dricker. Sedan kan du själv äta och dricka.

⁹ Inte tackar han tjänaren för att han gjorde det han fick i uppdrag?

¹⁰ På samma sätt ska också ni säga, när ni har gjort allt som ni fått i uppdrag: Vi är odugliga tjänare. Vi har bara gjort vår plikt."

De tio spetälska

¹¹ På sin vandring mot Jerusalem tog Jesus vägen mellan Samarien och Galileen.

¹² När han var på väg in i en by möttes han av tio spetälska män. De stannade på avstånd

¹³ och ropade: "Jesus, Mästare, förbarma dig över oss!"

17:1 Matt 18:6f, Mark 9:42. **17:3** 3 Mos 19:17, Matt 18:15, 21f. **17:6** Matt 17:20, 21:21, Mark 11:23. **17:6** som ett senapskorn Det minsta (1-2 mm) av alla frön som användes i jordbruket. **17:11** Luk 9:51, 13:22. **17:11** vägen mellan Samarien och Galileen gick troligen längs gränsen mellan de två regionerna ner mot Jordandalen. **17:12** 3 Mos 13:45f.

14 Han såg dem och sade till dem: "Gå och visa er för prästerna." Och medan de var på väg dit, blev de rena.

15 När en av dem såg att han var botad, vände han tillbaka och prisade Gud med hög röst

16 och föll ner på sitt ansikte för Jesu fötter och tackade honom. Han var samarier.

17 Jesus frågade honom: "Blev inte alla tio rena? Var är de nio andra?"

18 Fanns det ingen som vände tillbaka för att ge Gud äran utom den här främlingen?"

19 Och han sade till honom: "Res dig och gå. Din tro har frälst dig."

Guds rikes ankomst

20 Då Jesus blev tillfrågad av fariseerna om när Guds rike skulle komma, svarade han: "Guds rike kommer inte så att man kan se det med ögonen.

21 Ingen ska kunna säga: Se, här är det, eller: Där är det. Nej, Guds rike är mitt ibland er."

22 Till lärjungarna sade han: "Det ska komma en tid då ni längtar efter att få se en enda av Människosonens dagar, men ni kommer inte att få det.

23 Man ska säga till er: Se, där är han! eller: Här är han. Men gå inte dit och följ inte med.

24 För liksom blixten flamar till och lyser från himlens ena ände till den andra, så ska Människosonen vara på sin dag.

25 Men först måste han lida mycket och bli förkastad av det här släktet.

26 Så som det var på Noas tid, så ska det vara under Människosonens dagar.

27 Folk åt och drack, gifte sig och blev bortgifta, ända till den dag då Noa gick in i arken. Då kom floden och gjorde slut på dem alla.

28 På samma sätt var det på Lots tid: de åt och drack, köpte och sålde, planterade och byggde,

29 men den dag då Lot lämnade Sodom regnade eld och svavel från himlen och gjorde slut på dem alla.

30 På samma sätt ska det bli den dag då Människosonen uppenbarar sig.

17:14 3 Mos 14:2f, Luk 5:14. **17:14** visa er för prästerna för att bli friskförklarade och återupptagna i folkets gemenskap (se 3 Mos 14:2f). **17:16** samarier Ett illa sett halvjudiskt blandfolk (se not till 10:33). **17:20** Joh 3:3f, 18:36. **17:21** mitt ibland er Annan översättning: "inom er". **17:22** 2 Kor 5:7. **17:23** Matt 24:23f, Mark 13:21, Luk 21:8. **17:25** Luk 9:22, 18:31f. **17:26** 1 Mos 6:11f, Matt 24:37f, 1 Petr 3:20. **17:28** 1 Mos 19:14f. **17:28** Noas tid ... Lots tid Se 1 Mos 6-9, 19. **17:29** 1 Mos 19:24f, Jud v 7.

31 Den dagen ska den som är uppe på taket och har sina saker i huset inte gå ner och hämta dem. På samma sätt ska den som är ute på åkern inte återvända hem.

32 Tänk på Lots hustru!

33 Den som försöker bevara sitt liv ska mista det, men den som mister sitt liv, han ska rädda det.

34 Jag säger er: Den natten ska två ligga i samma säng. Den ene ska tas med och den andre lämnas kvar.

35 Två kvinnor ska mala tillsammans. Den ena ska tas med och den andra lämnas kvar."

37 De frågade honom: "Var då, Herre?" Han svarade dem: "Där kroppen ligger, där samlas gamarna."

18

Änkan och domaren

1 Jesus berättade för dem en liknelse för att visa att de alltid ska be utan att tröttna:

2 "I en stad fanns en domare som varken fruktade Gud eller hade respekt för människor.

3 I samma stad fanns en änka som kom till honom gång på gång och sade: Ge mig rätt mot min motpart!

4 En tid ville han inte, men sedan sade han till sig själv: Även om jag inte fruktar Gud eller har respekt för människor

5 ska jag ändå ge den här änkan rätt, eftersom hon är så besvärlig. Annars pinar hon till slut livet ur mig med sitt springande."

6 Och Herren sade: "Hör vad den orättfärdige domaren säger.

7 Skulle då inte Gud skaffa rätt åt sina utvalda som ropar till honom dag och natt? Han lyssnar tålmodigt till dem.

8 Jag säger er: Han ska snart skaffa dem rätt. Men ska Människosonen finna tron på jorden när han kommer?"

Farisén och tullindrivaren

9 För några som var säkra på att de själva var rättfärdiga och som föraktade andra berättade Jesus också denna liknelse:

10 "Två personer gick upp till templet för att be. Den ene var farisé och den andre tullindrivare.

17:31 Matt 24:17f, Mark 13:15f, Luk 21:21. **17:32** 1 Mos 19:26. **17:33** Matt 10:39, Luk 9:24, Joh 12:25. **17:34** Matt 24:40f. **17:35** mala i handkvarnen, mellan två platta stenar, maldes hushållets säd (5 Mos 24:6).

17:35 Några handskrifter tillägger (vers 36): "Två män ska vara ute på fältet. Den ene ska tas med och den andre lämnas kvar." Jfr Matt 24:40. **17:37** Matt 24:28. **18:1** Luk 11:5f, Rom 12:12, Ef 6:18, Kol 4:2, 1 Tess 5:17. **18:5** pinar ... livet ur mig med sitt springande Annan översättning: "kommer ... och slår mig i ansiktet". **18:7** Upp 6:10. **18:7** Han lyssnar tålmodigt till dem Annan översättning: "Dröjer han när det gäller dem?"

18:8 1 Tim 4:1. **18:9** Joh 7:49.

11 Farisén stod och bad för sig själv: Gud, jag tackar dig för att jag inte är som andra människor: roffare, brottslingar, äktenskapsbrytare eller som den där tullindrivaren.

12 Jag fastar två gånger i veckan, jag ger tionde av allt jag får in.

13 Men tullindrivaren stod långt borta och vågade inte ens lyfta blicken mot himlen, utan slog sig mot bröstet och bad: Gud, förlåt en syndare som mig.

14 Jag säger er: Han gick hem rättfärdig, inte den andre. Var och en som upphöjer sig ska bli förödmjukad, men den som ödmjukar sig ska bli upphöjd."

Jesus och barnen

15 Man bar också fram spädbarn till Jesus för att han skulle röra vid dem. När lärjungarna såg det, visade de bort dem.

16 Men Jesus kallade dem till sig och sade: "Låt barnen komma till mig och hindra dem inte, för Guds rike tillhör sådana som de.

17 Jag säger er sanningen: Den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in."

Jesus och den rike mannen

18 En högt uppsatt man frågade Jesus: "Gode Mästare! Vad ska jag göra för att få evigt liv?"

19 Jesus sade till honom: "Varför kallar du mig god? Ingen är god utom Gud.

20 Buden kan du: *Du ska inte begå äktenskapsbrott. Du ska inte mördra. Du ska inte stjäla. Du ska inte vittna falskt. Hedra din far och din mor.*"

21 Mannen sade: "Allt det har jag hållit sedan jag var ung."

22 När Jesus hörde det, sade han till honom: "Ett fattas fortfarande för dig. Sälj allt du äger och dela ut till de fattiga. Då kommer du att ha en skatt i himlen. Kom sedan och följ mig."

23 När mannen hörde detta blev han djupt bedrövad, för han var mycket rik.

18:11 Luk 16:15, Upp 3:17. **18:12** Matt 23:23. **18:12** fastar två gånger i veckan Fromma fariseer fastade enligt Didache varje måndag och torsdag. **18:12** tionde av allt jag får in Odlaren skulle ge tionde av skörden till templet (3 Mos 27:30), men fromma fariseer gav tionde även av sådant de köpte utifall odlaren hade försummat sin plikt. **18:13** Esra 9:6, Ps 51:3, Luk 23:48. **18:13** slog sig mot bröstet Ett uttryck för sorg (Jes 32:12, Luk 23:48). **18:14** Job 22:29f, Matt 23:12, Luk 14:11, 1 Petr 5:5. **18:15** Matt 19:13f, Mark 10:13f. **18:17** Matt 18:3. **18:18** Matt 19:16f, Mark 10:17f, Luk 10:25f. **18:18** En högt uppsatt man Troligen föreståndare för en synagoga eller medlem av Stora rådet. **18:20** 2 Mos 20:12f, 5 Mos 5:16f. **18:21** sedan jag var ung En judisk pojke ansågs moraliskt myndig först från tretton års ålder. **18:22** Matt 6:19f, Luk 13:33.

24 Jesus såg att han var bedrövad och sade: "Hur svårt är det inte för dem som har pengar att komma in i Guds rike!

25 Det är lättare för en kamel att komma igenom ett nålsöga än för en rik att komma in i Guds rike."

26 De som hörde det sade: "Vem kan då bli frälst?"

27 Han svarade: "Det som är omöjligt för människor är möjligt för Gud."

28 Då sade Petrus: "Vi har lämnat det vi hade och följt dig."

29 Jesus sade till dem: "Jag säger er sanningen: Var och en som har lämnat hus eller hustru eller syskon eller föräldrar eller barn för Guds rike

30 ska få mångdubbelt igen redan i den här världen, och sedan evigt liv i den kommande världen."

Jesus talar en tredje gång om sin död

31 Jesus tog de tolv åt sidan och sade till dem: "Se, vi går upp till Jerusalem, och allt som är skrivet om Människosonen genom profeterna ska gå i uppfyllelse.

32 Han ska utlämnas åt hedningarna, och de ska håna och skymfa honom, spotta på honom,

33 gissla honom och döda honom. Och på tredje dagen ska han uppstå."

34 Men lärjungarna förstod ingenting av detta. Det var fördolt för dem, och de fattade inte vad han menade.

Den blinde vid Jeriko

35 När Jesus närmade sig Jeriko satt en blind man vid vägen och tiggde.

36 Han hörde folk gå förbi och frågade vad som hände.

37 Man berättade för honom att Jesus från Nasaret gick förbi,

38 och då ropade han: "Jesus, Davids son, förbarma dig över mig!"

39 De som gick främst sade åt honom att vara tyst, men han ropade bara ännu mer: "Davids son, förbarma dig över mig!"

40 Jesus stannade och befallde att mannen skulle ledas fram till honom. När han kom närmare frågade Jesus:

41 "Vad vill du att jag ska göra för dig?" Han svarade: "Herre, gör så att jag kan se igen!"

42 Jesus sade till honom: "Du får din syn. Din tro har frälst dig."

18:24 1 Tim 6:9f. **18:24** att han var bedrövad Andra handskrifter: "honom".

18:25 en kamel Grek. kámelos. Några handskrifter har kámilos som betyder "rep", vilket kan tyckas passa bättre ihop med nålsögat. Den traditionella läsningen med "kamel" har dock starkare stöd i handskrifterna. **18:27** Jer 32:17, Sak 8:6, Luk 1:37. **18:28** Matt 19:27f, Mark 10:28f, Luk 5:11. **18:31** Ps 22:2, Jes 53, Matt 20:17f, Mark 10:32f.

18:32 Luk 23:1, Joh 18:28. **18:35** Matt 20:29f, Mark 10:46f. **18:38** Luk 17:13. **18:42** Luk 17:19.

43 Genast kunde han se, och han följde Jesus och prisade Gud. Och allt folket som såg det prisade Gud.

19

Tullindrivaren Sackeus

¹ Jesus kom in i Jeriko och vandrade genom staden.

² Där fanns en man som hette Sackeus. Han var förman vid tullen, och han var rik.

³ Han ville se vem Jesus var men kunde inte för folkets skull, eftersom han var liten till växten.

⁴ Då sprang han i förväg och klättrade upp i ett mullebärsfikontråd för att se honom, eftersom Jesus skulle komma den vägen.

⁵ När Jesus kom till det stället, såg han upp och sade till honom: "Sackeus, skynda dig ner, för i dag måste jag gästa ditt hem."

⁶ Sackeus skyndade sig ner och tog emot honom med glädje.

⁷ Alla som såg det mumlade förargat: "Han tog in hos en syndare."

⁸ Men Sackeus stod där och sade till Herren: "Hälften av det jag har, Herre, ger jag till de fattiga. Och har jag lurat någon på något, betalar jag fyrdubbelt igen."

⁹ Jesus sade till honom: "I dag har frälsning kommit till det här huset, för också han är en Abrahams son.

¹⁰ Människosonen har kommit för att söka upp och frälsa det som var förlorat."

Liknelsen om punden

¹¹ När de lyssnade till detta berättade Jesus ännu en liknelse, eftersom han var nära Jerusalem och de tänkte sig att Guds rike nu genast skulle komma på ett synligt sätt.

¹² Han sade: "En man av ädel börd reste till ett land långt bort för att bli kung och sedan komma tillbaka.

¹³ Han kallade till sig tio av sina tjänare och gav dem tio pund och sade till dem: Gör affärer med det här tills jag kommer tillbaka.

¹⁴ Men hans landsmän hatade honom och skickade sändebud efter honom för att säga: Vi vill inte ha honom till kung över oss.

18:43 Apg 3:8. **19:2** förman vid tullen Som sådan var han illa sedd av folket (se not till till 3:12). **19:7** Luk 15:2. **19:8** 2 Mos 22:1, 4 Mos 5:6f, Luk 3:12f. **19:8** stod där Annan Översättning: "stod upp" eller "stannade". **19:8** fyrdubbelt igen Dvs långt mer än den lagenliga ersättningen (jfr 3 Mos 6:2f, 2 Mos 22:1). **19:10** Hes 34:16, Luk 5:32, 1 Tim 1:15. **19:12** Matt 25:14f, Mark 13:34. **19:12** en man av ädel börd Jesu liknelse är troligen baserad på Herodes son Arkelaus (Matt 2:22), som efter faderns död år 4 f Kr reste till Rom för att få sin kungatitel bekräftad innan han kunde återvända och regera. **19:13** pund Grek. "mina". Motsvarade 100 denarer eller fyra månadslöner för den enkle arbetaren. **19:14** Joh 1:11.

15 När han sedan kom tillbaka och hade blivit kung, lät han kalla till sig tjänarna som han hade gett pengarna. Han ville veta vad de hade tjänat.

16 Den förste kom fram och sade: Herre, ditt pund har gett tio pund till.

17 Då sade kungen: Bra, du gode tjänare. Eftersom du var trogen i det minsta ska du ha ansvar för tio städer.

18 Den andre kom fram och sade: Ditt pund, herre, har gett fem pund.

19 Kungen sade till honom: Och du ska styra över fem städer.

20 Därefter kom en annan tjänare och sade: Herre, här är ditt pund. Jag har haft det undanlagt i en duk.

21 Jag var nämligen rädd för dig, för du är en sträng man. Du tar ut vad du inte har satt in och skördar vad du inte har sått.

22 Hans herre sade till honom: Efter dina egna ord ska jag döma dig, du usle tjänare! Så du visste att jag är en sträng man som tar ut vad jag inte har satt in och skördar vad jag inte har sått?

23 Varför satte du då inte in mina pengar på banken, så att jag kunde få igen dem med ränta när jag kom?

24 Och till dem som stod bredvid sade han: Ta ifrån honom pundet och ge det till honom som har tio pund.

25 De sade: Herre, han har ju redan tio pund? –

26 Ja, jag säger er: Var och en som har ska få, men den som inget har ska bli fråntagen även det han har.

27 Men mina fiender som inte ville ha mig till kung över sig, hämta hit dem och hugg ner dem här inför mig."

Jesus rider in i Jerusalem

28 När Jesus hade sagt detta gick han framför dem upp till Jerusalem.

29 Då han närmade sig Betfage och Betania vid det berg som kallas Olivberget, sände han i väg två av lärjungarna

30 och sade: "Gå in i byn där framme. När ni kommer in ska ni finna ett åsneföl som står bundet och som ännu ingen har suttit på. Ta loss det och led hit det.

31 Och om någon frågar er varför ni lossar det, ska ni svara: Herren behöver det."

32 De som var utsända gav sig i väg och fann att det var som han hade sagt dem.

33 De lossade fölet, och de som ägde det sade: "Varför tar ni loss fölet?"

34 De svarade: "Herren behöver det."

35 De ledde det till Jesus och lade sina mantlar på fölet och lät Jesus sitta upp.

36 Och där han red fram bredde man ut sina mantlar på vägen.

37 När han närmade sig slutningen av Olivberget, började hela skaran av lärjungar i sin glädje prisa Gud med hög röst för alla kraftgärningar de hade fått se:

38 "Välsignad är han som kommer, kungen, i Herrens namn! Frid i himlen och ära i höjden!"

39 Några fariseer i folkmassan sade då till honom: "Mästare, säg åt dina lärjungar!"

40 Han svarade: "Jag säger er: Om de tiger, kommer stenarna att ropa."

Jesus gråter över Jerusalem

41 När Jesus kom närmare och såg staden, grät han över den

42 och sade: "Tänk om du i dag hade förstått, också du, vad som ger dig frid! Men nu är det dolt för dina ögon.

43 Dagar ska drabba dig då dina fiender bygger en belägringsvall runt dig och omringar och pressar dig från alla håll.

44 De ska slå dig och dina barn i dig till marken och inte lämna sten på sten i dig, därför att du inte förstod den tid då Herren besökte dig."

Jesus i templet

45 Sedan gick Jesus in på tempelplatsen och började driva ut dem som sålde där.

46 Han sade till dem: "Det står skrivet: *Mitt hus ska vara ett bönenas hus*. Men ni har gjort det till *ett rövarnäste!*"

47 Och han undervisade i templet varje dag. Överstepräster, de skriftlärdade och folkets ledare sökte efter ett tillfälle att röja honom ur vägen,

48 men de kunde inte komma på hur de skulle göra det, eftersom allt folket höll sig nära honom och lyssnade ivrigt.

20

Jesu fullmakt ifrågasätts

19:35 Joh 12:12f. **19:38** Ps 118:25f, Luk 2:14. **19:40** Hab 2:11. **19:42** 5 Mos 32:28f, Matt 13:14, Luk 8:10. **19:44** 1 Kung 9:7f, Mika 3:12, Mark 1:15, Luk 12:56, 21:6. **19:44** den tid då Herren besökte dig Ordagrant: "din besökelseid". **19:45** Matt 21:12f, Mark 11:15f, Joh 2:14f. **19:45** driva ut dem som sålde där Pilgrimer kunde väkla till den lokala valutan och köpa offerdjur (5 Mos 14:26) i butiker utanför själva tempelplatsen. När affärsverksamheten flyttade in i templet, störde det rabbinernas undervisning (Luk 2:46) och hedningarnas böner (Jes 56:7). **19:46** Jes 56:7, Jer 7:11. **19:47** Luk 21:37, Joh 8:37.

¹ En dag när Jesus undervisade folket i templet och förkunnade evangeliet, kom överstepräster och de skrifflärda fram tillsammans med de äldste

² och frågade honom: "Säg oss: Vad har du för fullmakt att göra detta? Vem är det som har gett dig den fullmakten?"

³ Han svarade dem: "Jag vill också fråga er en sak. Säg mig:

⁴ Johannes dop, var det från himlen eller från människor?"

⁵ De samrådde med varandra och sade: "Om vi säger: Från himlen, så säger han: Varför trodde ni då inte på honom?"

⁶ Men om vi säger: Från människor, så kommer allt folket att stena oss. De är ju övertygade om att Johannes var en profet."

⁷ Därför svarade de att de inte visste varifrån det var.

⁸ Jesus sade till dem: "Då säger inte heller jag till er vad jag har för fullmakt att göra det här."

Liknelsen om de onda vinodlarna

⁹ Sedan började han berätta denna liknelse för folket: "En man planterade en vingård. Han arrenderade ut den till vinodlare och reste bort för en längre tid.

¹⁰ När tiden var inne sände han en tjänare till vinodlarna för att de skulle ge honom hans del av vingårdens frukt. Men vinodlarna slog honom och skickade i väg honom tomhänt.

¹¹ Då sände han en annan tjänare. Också honom slog de och förnedrade och skickade i väg tomhänt.

¹² Sedan sände han en tredje tjänare. Men även honom slog de blodig och kastade ut.

¹³ Då sade vingårdens herre: Vad ska jag göra? Jag ska sända min älskade son. Honom ska de väl ha respekt för.

¹⁴ Men när vinodlarna fick se honom, samrådde de med varandra och sade: Här är arvtagaren! Vi dödar honom, så blir arvet vårt.

¹⁵ Och de kastade ut honom ur vingården och dödade honom.

Vad ska nu vingårdens herre göra med dem?

¹⁶ Han ska komma och döda dessa vinodlare och ge vingården till andra." När de hörde detta, sade de: "Det får inte hända!"

¹⁷ Men han såg på dem och frågade: "Vad menas då med det här stället i Skriften: *Stenen som husbyggarna förkastade har blivit en hörnsten?*

¹⁸ Den som faller på den stenen blir sönderslagen, och den som stenen faller på blir krossad."

19 De skriftlärd och överstepräster ville då gripa honom på en gång, men de vågade inte för folket. De förstod att det var dem som han hade talat om i liknelsen.

Skatt till kejsaren

20 De höll Jesus under uppsikt och skickade ut några spioner som skulle låtsas vara ärliga för att få fast honom för något som han sade, så att de kunde utlämna honom åt ståthållarens makt och myndighet.

21 De frågade honom: "Mästare, vi vet att du talar och undervisar rätt och inte tar parti för någon utan lär ut sanningen om Guds väg.

22 Är det tillåtet för oss att betala skatt till kejsaren eller inte?"

23 Men han genomskådade deras list och sade till dem:

24 "Visa mig en denar. Vems bild och inskrift har den?" De svarade: "Kejsarens."

25 Han sade till dem: "Ge då kejsaren det som tillhör kejsaren, och Gud det som tillhör Gud."

26 De lyckades inte få fast honom för något som han sade inför folket utan teg, förundrade över hans svar.

Frågan om uppståndelsen

27 Sedan kom det fram några saddukeer, de som förnekar att det finns en uppståndelse. De frågade Jesus:

28 "Mästare! Mose gav oss föreskriften att *om någon har en bror som är gift men dör barnlös, så ska han gifta sig med änkan och skaffa barn åt sin bror.*

29 Nu fanns där sju bröder. Den förste tog sig en hustru men dog barnlös.

30 Den andre

31 och den tredje gifte sig med henne, och så gjorde alla sju, men de dog och efterlämnade inga barn.

32 Till slut dog också kvinnan.

33 Så vems hustru blir hon vid uppståndelsen? Alla sju var ju gifta med henne."

34 Jesus svarade dem: "De som lever i den här världen gifter sig och blir bortgifta.

20:19 Matt 21:46, Luk 19:47f. **20:20** Matt 22:15f, Mark 12:13f, Luk 11:53f. **20:22** att betala skatt till kejsaren En tvistefråga, eftersom skatten innebar att erkänna Roms överhöghet. Detta såg de nationalistiska seloterna som ett svek mot Israels Gud, medan fariseerna och saddukeerna accepterade situationen. **20:24** denar Ett litet romerskt silvermynt, värt en hel dagslön för den enkla arbetaren (Matt 20:2). **20:25** Rom 13:7. **20:27** Matt 22:23f, Mark 12:18f. **20:27** saddukeer Aristokratiska präster som samarbetade med romarna och vakade över ordningen i templet (Apg 4:1f). **20:28** 5 Mos 25:5, Matt 22:24. **20:28** Mose gav oss föreskriften Se 5 Mos 25:5-6.

³⁵ Men de som anses värdiga att nå den andra världen och uppståndelsen från de döda, de varken gifter sig eller blir bortgifta.

³⁶ De kan inte dö längre, för de är som änglarna och är Guds barn, eftersom de är uppståndelsens barn.

³⁷ Men att de döda uppstår, det har också Mose visat vid stället om törnbusken, när han kallar Herren *Abrahams Gud och Isaks Gud och Jakobs Gud*.

³⁸ Han är inte de dödas Gud utan de levandes. För honom är alla levande."

³⁹ Då sade några av de skriftlärda: "Mästare, bra sagt!"

⁴⁰ Sedan vågade de inte ställa någon mer fråga till honom.

Vem Messias är

⁴¹ Jesus sade till dem: "Hur kan man säga att Messias är Davids son?"

⁴² David säger ju själv i Psaltaren: *Herren sade till min Herre: Sätt dig på min högra sida*

⁴³ *tills jag lagt dina fiender som en pall under dina fötter.*

⁴⁴ David kallar honom alltså Herre. Hur kan han då vara hans son?"

Jesus varnar för de skriftlärda

⁴⁵ Medan allt folket hörde på sade Jesus till sina lärjungar:

⁴⁶ "Akta er för de skriftlärda, som njuter av att gå runt i långa mantlar och älskar att bli hälsade på torgen och få de främsta platserna i synagogorna och hedersplatserna vid festmåltiderna.

⁴⁷ De äter änkorna ur husen och ber långa böner för syns skull. De ska få en så mycket strängare dom."

21

Änkans offergåva

¹ Jesus lyfte blicken och såg hur de rika lade sina gåvor i offerkistan.

² Men han såg också hur en fattig änka lade i två små kopparmynt.

20:37 2 Mos 3:6. **20:38** Rom 14:8. **20:39** bra sagt De skriftlärda fariseerna var motståndare till saddukeerna (jfr Apg 23:6f). **20:42** Apg 2:34f, Hebr 1:13, 10:12f.

20:42 Ps 110:1. I psalmen talar Gud Fadern till Messias, Guds Son (jfr Apg 2:34f, 1 Kor 15:25). **20:43** 1 Kor 15:25. **20:43** som en pall under dina fötter Ett uttryck för triumf (jfr Jos 10:24). **20:44** David kallar honom alltså Herre Profeten David erkänner den kommande Frälsaren som sin Herre (jfr 1 Petr 1:10f) trots att denne är hans ättling (Rom 1:3).

20:46 Matt 23:5f, Mark 12:38f, Luk 11:43. **21:1** 2 Kung 12:9, Mark 12:41f. **21:1** offerkistan Skattkammaren vid kvinnornas förgård hade enligt Mishna tretton trumpetformade hål för folkets tempelskatt och frivilliga gåvor till omkostnader för offer.

21:2 kopparmynt Grek. leptón, det minsta myntet. 128 leptá motsvarade en denar eller dagslön.

³ Då sade han: "Jag säger er sanningen: Den här fattiga änkan gav mer än alla de andra.

⁴ Alla andra gav av sitt överflöd i offerkistan, men hon gav i sin fattigdom allt hon hade att leva på."

Templet ska förstöras

⁵ När några talade om hur templet var utsmyckat med vackra stenar och tempelgåvor, sade Jesus:

⁶ "Detta som ni ser – det ska komma dagar då här inte lämnas sten på sten. Allt ska rivas ner."

Nöd och förföljelse

⁷ Då frågade de honom: "Mästare, när ska det ske? Och vad blir tecknet när det ska hända?"

⁸ Han svarade: "Se till att ni inte blir vilseledda. Många ska komma i mitt namn och säga: Jag är Messias, och: Tiden är nära. Följ dem inte!

⁹ Och när ni får höra om krig och uppror, så bli inte förskräckta. Sådant måste först hända, men slutet kommer inte genast."

¹⁰ Sedan sade han till dem: "Folk ska resa sig mot folk och rike mot rike.

¹¹ Det ska bli stora jordbävningar och svält och pest på den ena platsen efter den andra, och skrämmande syner och väldiga tecken från himlen.

¹² Men innan allt detta händer ska man gripa och förfölja er. Man ska utlämna er åt synagogor och fängelser och ställa er inför kungar och ståthållare för mitt namns skull.

¹³ Då får ni tillfälle att vittna.

¹⁴ Bestäm er för att inte förbereda några försvarstal,

¹⁵ för jag ska ge er en mun och en vishet som ingen av era fiender ska kunna stå emot eller säga emot.

¹⁶ Ni kommer att bli förrådda till och med av föräldrar och syskon och släktingar och vänner, och en del av er ska man döda.

¹⁷ Och ni kommer att bli hatade av alla för mitt namns skull.

¹⁸ Men inte ett hår på ert huvud ska gå förlorat.

¹⁹ Genom att stå fasta ska ni vinna era själar.

Jerusalems förstörelse

²⁰ När ni ser Jerusalem omringas av armeer, då vet ni att dess förstörelse är nära.

21:3 2 Kor 8:12. **21:5** Matt 24:1f, Mark 13:1f. **21:5** hur templet var utsmyckat Jerusalems tempel var det största och ståtligaste byggnadsverket i regionen, en källa till nationell stolthet (jfr Joh 2:20). **21:6** 1 Kung 9:7f, Mika 3:12, Luk 19:44.

21:8 Luk 17:23, Ef 5:6, Kol 2:8, 2 Tess 2:3. **21:10** Jes 19:2, Matt 24:7f, Mark 13:8f.

21:12 Matt 10:17f, Joh 15:19f, Apg 4:3, 5:18, 12:1f, 16:22f. **21:14** Luk 12:11f.

21:15 2 Mos 4:12, Apg 6:10. **21:16** Mika 7:6, Matt 10:21f. **21:18** Matt 10:30,

Luk 12:7. **21:19** Hebr 10:36, Upp 2:10. **21:20** Dan 9:27, Matt 24:15f, Mark 13:14f.

21 Då måste de som är i Judeen fly till bergen, och de som är inne i staden måste lämna den, och de som är ute på landet får inte gå in i staden.

22 Det är straffets tid, då allt som är skrivet ska gå i uppfyllelse.

23 Ve dem som väntar barn eller ammar under de dagarna, för landet ska drabbas av stor nöd och vredesdomen ska nå detta folk.

24 De ska falla för svärdsegg och föras bort som fångar till alla hednafolk, och Jerusalem ska trampas av hedningar tills hedningarnas tider är fullbordade.

Människosonen kommer

25 Tecken ska visa sig i solen och månen och stjärnorna, och på jorden ska folken gripas av ångest och stå rädlösa vid havets och vågornas då.

26 Människor ska tappa andan av skräck i väntan på det som ska drabba världen, för himlens makter ska skakas.

27 Då ska man se Människosonen komma i ett moln med stor makt och härlighet.

28 Men när det här börjar hända, så räta på er och lyft era huvuden, för er befrielse närmar sig."

29 Han gav dem också en liknelse: "Se på fikonträdet och alla andra träd.

30 När ni ser att de knoppas, förstår ni av er själva att sommaren redan är nära.

31 På samma sätt vet ni, när ni ser detta hända, att Guds rike är nära.

32 Jag säger er sanningen: Det här släktet ska inte förgå förrän allt detta sker.

33 Himmel och jord ska förgå, men mina ord ska aldrig förgå.

34 Men akta er för att tynga era hjärtan med festande, rus och livets bekymmer så att den dagen plötsligt drabbar er

35 som en snara, för den ska drabba alla som bor över hela jorden.

36 Var ständigt vakna och be om kraft att undfly allt som ska ske och kunna bestå inför Människosonen."

21:21 Luk 17:31. **21:22** 5 Mos 32:35, Jer 46:10, Hos 9:7. **21:24** 5 Mos 28:64, Rom 11:25, Upp 11:2. **21:25** Jes 13:10, Hes 32:7, Joel 2:10, Matt 24:29, Upp 6:12.

21:26 tappa andan Annan översättning: "ge upp andan" (alltså dö). **21:27** Dan 7:13, Matt 26:64, Luk 9:26, Apg 1:11. **21:28** Rom 8:23. **21:29** Matt 24:32f, Mark 13:28f.

21:32 det här släktet Grek. geneá betyder både "generation" och "folk". Jerusalems förstörelse kom inom samma generation (år 70 e Kr), medan det judiska folket ska bevaras som folk fram till Kristi återkomst. **21:33** Ps 102:27, Jes 40:8, Hebr 1:11.

21:34 Rom 13:13, 1 Tess 5:6, 1 Petr 4:7. **21:35** 1 Tess 5:2f, 2 Petr 3:10, Upp 3:3. **21:36** Matt 24:42, Mark 13:33.

³⁷ Under dagarna var han i templet och undervisade, men på kvällarna gick han ut och övernattade på det berg som kallas Olivberget.

³⁸ Och tidigt på morgonen kom allt folket till honom i templet för att lyssna på honom.

22

Onda planer mot Jesus

¹ Det osyrade brödets högtid, som kallas påsk, var nu nära.

² Översteprästerna och de skriftlärda sökte efter ett sätt att röja Jesus ur vägen, men de var rädda för folket.

³ Då for Satan in i Judas, som kallades Iskariot och var en av de tolv.

⁴ Han gick bort och talade med översteprästerna och ledarna för tempelvakten om hur han skulle kunna utlämna Jesus åt dem.

⁵ De blev glada och kom överens om att ge honom pengar.

⁶ Han samtyckte och sökte nu efter ett lämpligt tillfälle att utlämna honom åt dem utan att folket var med.

Den sista påskmåltiden förbereds

⁷ Så kom den dag i det osyrade brödets högtid då påskalammet skulle slaktas.

⁸ Då sände Jesus i väg Petrus och Johannes och sade: "Gå och gör i ordning så att vi kan äta påskalammet."

⁹ De frågade honom: "Var vill du att vi gör i ordning?"

¹⁰ Han svarade dem: "När ni kommer in i staden ska ni mötas av en man som bär en vattenkruka. Följ honom till huset där han går in

¹¹ och säg till husets ägare: Mästaren frågar dig: Var är gästrummet där jag kan äta påskalammet med mina lärjungar?"

¹² Då ska han visa er en stor sal på övervåningen som är inredd. Gör i ordning där."

¹³ De gick och fann att det var som Jesus hade sagt dem. Och de gjorde i ordning påskalammet.

21:37 Luk 19:47. **22:1** 2 Mos 12:1f, Matt 26:1f, Mark 14:1f. **22:1** påsk Hebr. pésachbetyder "passera", "skona" (2 Mos 12:13), och firas till minne av Israels räddning ur Egypten. I fullmånens sken den 14:e Nisan (mars-april) åt man det offrade påskalammet och firade sedan "det osyrade brödets högtid" i sju dagar (2 Mos 12:17). **22:2** Luk 20:19. **22:3** Matt 26:14f, Mark 14:10f, Joh 13:3, 27. **22:7** 2 Mos 12:14f, Matt 26:17f, Mark 14:12f. **22:10** en man som bär en vattenkruka Normalt en kvinnlig uppgift (jfr 1 Mos 24:11, Joh 4:7). Kanske tillhörde mannen esseerna, en from munkliknande grupp inom judendomen. **22:12** en stor sal på övervåningen Troligen samma sal där apostlarna samlades även längre fram (Apg 1:13). Fornkyrkliga traditioner placerar den vid esseernas kvarter i sydvästra Jerusalem. **22:12** inredd med textilier och divaner för måltiden. Vid finare måltider, som vid påsk, åt man på grekiskt manér halvliggande på divaner, stödd på vänster armbåge.

Den första nattvarden

14 När stunden var inne lade han sig till bords, och apostlarna tillsammans med honom.

15 Och han sade till dem: "Jag har längtat mycket efter att äta den här påskmåltiden med er innan mitt lidande börjar.

16 För jag säger er att jag inte kommer att äta den mer förrän den får sin fullbordan i Guds rike."

17 Och han tog en bägare, tackade Gud och sade: "Ta detta och dela mellan er.

18 För jag säger er: Från denna stund ska jag inte dricka av vinstockens frukt förrän Guds rike kommer."

19 Och han tog ett bröd, tackade Gud, bröt det och gav åt dem och sade: "Detta är min kropp som blir utgiven för er. Gör detta för att minnas mig."

20 På samma sätt tog han bägaren efter måltiden och sade: "Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod som blir utgjutet för er.

21 Men se, den som förråder mig har sin hand med mig på bordet.

22 Människosonen går bort som det är bestämt, men ve den människa genom vilken han blir förrådd!"

23 Då började de fråga varandra vem av dem det kunde vara som skulle göra det.

Vem är den störste?

24 Det uppstod också en dispyt bland dem om vem som skulle anses vara störst av dem.

25 Då sade Jesus till dem: "Folkens kungar betar sig som herrar över dem, och de som har makten kallar sig deras välgörare.

26 Men ni ska inte göra så. Den som är störst bland er ska vara som den yngste, och ledaren ska vara som tjänaren.

27 För vem är störst: den som ligger till bords eller den som betjänar? Är det inte den som ligger till bords? Men jag är här mitt ibland er som en tjänare.

28 Det är ni som har stått vid min sida under mina prövningar,

29 och jag överlämnar riket till er liksom min Far har överlämnat det till mig.

30 Ni ska äta och dricka vid mitt bord i mitt rike, och ni ska sitta på troner och döma Israels tolv stammar.

Jesus förutsäger Petrus förnekelse

31 Simon, Simon! Satan har begärt att få sälla er som vete.

22:14 Matt 26:20, Mark 14:17. 22:16 Luk 13:29. 22:19 Matt 26:26f, Mark 14:22f, 1 Kor 11:23f. 22:20 2 Mos 24:8, Jer 31:31f. 22:24 Matt 18:1, Mark 9:34, Luk 9:46.
 22:25 Matt 20:25f, Mark 10:42f. 22:27 Joh 13:14f, Fil 2:7. 22:29 Luk 12:32.
 22:30 Matt 19:28, Upp 3:21. 22:31 Amos 9:9, 1 Petr 5:8.

32 Men jag har bett för dig, att din tro inte ska ta slut. Och när du en gång har omvänt dig, styrk då dina bröder."

33 Då sade Petrus till honom: "Herre, med dig är jag beredd att gå både i fängelse och i döden."

34 Jesus svarade: "Jag säger dig, Petrus: Tuppen kommer inte att gala i natt förrän du tre gånger har förnekat att du känner mig."

35 Sedan sade han till dem: "När jag sände ut er utan börs, väska och sandaler, saknade ni då något?" De svarade: "Nej, inget."

36 "Men nu", sade han, "ska den som har en börs ta med den, och likaså den som har en väska. Och den som inte har ett svärd ska sälja sin mantel och köpa sig ett,

37 för jag säger er att detta som står skrivet måste uppfyllas på mig: *Han blev räknad bland förbrytare*. Det som är sagt om mig blir nu uppfyllt."

38 De sade: "Herre, här är två svärd." Han svarade dem: "Det räcker."

Jesus i Getsemane

39 Sedan gick Jesus ut till Olivberget som han brukade, och hans lärjungar följde honom.

40 När han kom till platsen, sade han till dem: "Be att ni inte kommer i frestelse."

41 Och han drog sig undan från dem, ungefär ett stenkast, och föll på knä och bad:

42 "Far! Om du vill, så ta den här bägaren ifrån mig! Men ske inte min vilja, utan din."

43 Då visade sig en ängel från himlen för honom och gav honom kraft.

44 Han kom i svår ångest och bad allt ivrigare, och hans svett blev som blodsdroppar som föll ner på jorden.

45 När han reste sig från bönen och kom till lärjungarna, fann han att de hade somnat av sorg.

46 Då sade han till dem: "Varför sover ni? Res på er och be att ni inte kommer i frestelse."

Jesus fångslas

47 Medan han ännu talade kom en folkhop, och han som hette Judas, en av de tolv, ledde dem. Han gick fram till Jesus för att kyssa honom.

22:32 Joh 17:11, 15. 22:33 Matt 26:33f, Mark 14:29f, Joh 13:37. 22:35 Luk 9:3, 10:4. 22:37 Jes 53:12. 22:39 Matt 26:36f, Mark 14:32f, Joh 18:1f. 22:40

platsen Getsemane, en olivlund strax öster om Jerusalem (jfr Matt 26:36, Joh 18:1f).

22:42 Matt 6:10, Hebr 5:7f. 22:44 Joh 12:27. 22:44 Verserna 43-44 saknas i vissa handskrifter. 22:46 be att Annan översättning: "be så att". 22:47

Matt 26:47f, Mark 14:43f, Joh 18:2f.

48 Jesus sade till honom: "Judas, förråder du Människosonen med en kyss?"

49 När de som stod runt Jesus såg vad som höll på att hända, frågade de: "Herre, ska vi slå till med svärd?"

50 Och en av dem slog till mot översteprästens tjänare och högg av honom högra örat.

51 Men Jesus sade: "Låt det vara nog nu!" Och han rörde vid hans öra och helade honom.

52 Sedan sade Jesus till dem som hade kommit ut mot honom, översteprästerna och ledarna för tempelvakten och de äldste: "Som mot en rövare har ni gått ut med svärd och påkar.

53 Jag har varit med er i templet varje dag utan att ni grep mig. Men detta är er stund, nu råder mörkrets makt."

Petrus förnekar Jesus

54 Då grep de Jesus och förde bort honom och tog honom till översteprästens hus. Petrus följde efter på avstånd.

55 Mitt på gården tände de en eld och slog sig ner, och Petrus satte sig mitt ibland dem.

56 En tjänsteflicka såg honom sitta där vid elden, och hon betraktade honom noga och sade: "Den där var också med honom."

57 Men han nekade: "Nej, kvinna, jag känner honom inte."

58 Strax därefter fick en annan syn på honom och sade: "Du är också en av dem." Men Petrus svarade: "Människa, det är jag inte alls!"

59 Ungefär en timme senare var det en annan som bestämt försäkrade: "Visst var den där med honom. Han är ju galilé!"

60 Men Petrus sade: "Människa, jag förstår inte vad du pratar om!" Och genast, medan han ännu talade, gol tuppen.

61 Då vände Herren sig om och såg på Petrus. Och Petrus kom ihåg Herrens ord, att han hade sagt till honom: "Innan tuppen gal i natt ska du tre gånger förneka mig."

62 Och han gick ut och grät bittert.

Jesus hånas och ställs inför Rådet

63 Männen som bevakade Jesus hånade honom och slog honom.

64 De täckte över honom och frågade: "Profetera! Vem var det som slog dig?"

65 De sade också mycket annat hånfullt till honom.

22:51 Låt det vara nog nu Annan översättning: "Låt dem göra det" (gripa Jesus).

22:53 Luk 19:47, 21:37, Joh 7:38, 8:20. 22:54 Matt 26:57f, Mark 14:53f, Joh 18:12f.

22:56 Matt 26:69f, Mark 14:66f, Joh 18:17f. 22:63 Jes 50:6, Matt 26:67f, Mark 14:65.

66 När det blev dag samlades folkets äldste, både överstepräster och skriftlärda. De lät föra honom inför sitt råd

67 och frågade: "Är du Messias, så säg det till oss!" Han svarade dem: "Om jag säger det till er tror ni det inte,

68 och om jag frågar, svarar ni inte.

69 Men härefter ska Människosonen sitta på Guds, den Allsmåktiges, högra sida."

70 Då frågade alla: "Så du är alltså Guds Son?" Han svarade dem: "Ni själva säger att *Jag Är*."

71 De sade: "Behöver vi något mer vittnesmål? Vi har själva hört det från hans egen mun!"

23

Jesus inför Pilatus

1 Alla de församlade bröt nu upp och förde honom till Pilatus.

2 Där började de anklaga honom och säga: "Vi har funnit att den här mannen förleder vårt folk. Han förbjuder att man betalar skatt till kejsaren, och han säger att han är Messias, en kung."

3 Pilatus frågade honom: "Så du är judarnas kung?" Jesus svarade: "Du själv säger det."

4 Pilatus sade då till översteprästerna och till folket: "Jag ser inget brottsligt hos den mannen."

5 Men de var påstridiga och sade: "Han hetsar upp folket med sin lära över hela Judeen, från Galileen och ända hit."

6 När Pilatus hörde detta, frågade han om mannen var galilé.

7 Och när han fick veta att Jesus kom från Herodes myndighetsområde, skickade han honom till Herodes som också var i Jerusalem under de dagarna.

Jesus inför Herodes

8 När Herodes fick se Jesus blev han mycket glad. Han hade länge velat träffa honom, för han hade hört om honom och hoppades nu få se honom göra något tecken.

9 Herodes ställde många frågor till honom, men Jesus svarade honom inte.

10 Översteprästerna och de skriftlärda stod där och anklagade honom häftigt.

22:66 Matt 27:1, Mark 15:1. 22:69 Ps 110:1. 22:69 härefter ska Människosonen sitta på Guds, den Allsmåktiges, högra sida Med dessa ord identifierar sig Jesus, den jordiske Människosonen (Matt 26:45 etc), med den gudomliga Messiasgestalten i Dan 7:13 och Ps 110:1. 22:70 2 Mos 3:14. 22:70 Jag Är Anspelning på det högsta gudsnamnet JHVH, "Jag Är" (jfr 2 Mos 3:14, Joh 8:24 med not). 23:1 Matt 27:2, Mark 15:1f, Joh 18:28f. 23:2 Luk 20:25, Apg 17:7. 23:3 Matt 27:11f, 1 Tim 6:13. 23:4 Joh 18:38. 23:7 Luk 3:1. 23:8 Matt 14:1f, Luk 9:9.

11 Då fick Herodes och hans soldater förakt för honom, och han hånade honom genom att sätta på honom en praktfull dräkt innan han sände honom tillbaka till Pilatus.

12 Den dagen blev Herodes och Pilatus vänner med varandra. Förut hade det rått fiendskap mellan dem.

Jesus döms till döden

13 Pilatus sammankallade överstepresterna och rådsherrarna och folket

14 och sade till dem: "Ni har fört den här mannen till mig och sagt att han förvillar folket. Jag har nu förhört honom i er närvaro men inte funnit honom skyldig till det ni anklagar honom för.

15 Det gjorde inte Herodes heller, och därför sände han honom tillbaka till oss. Ni ser att han inte har gjort något som förtjänar döden.

16 Därför ska jag prygla honom och sedan släppa honom."

18 Då skrek hela hopen: "Bort med honom! Låt oss få Barabbas fri!" –

19 Barabbas var fängslad för ett upplopp i staden och för mord. –

20 Pilatus talade till dem igen, för han ville släppa Jesus.

21 Men de ropade: "Korsfäst! Korsfäst honom!"

22 För tredje gången sade han till dem: "Vad har han då gjort för ont? Jag har inte funnit honom skyldig till något som förtjänar döden. Därför ska jag prygla honom och sedan släppa honom."

23 Men de pressade honom med höga rop och krävde att Jesus skulle korsfästas, och deras rop blev allt starkare.

24 Pilatus beslöt då att det fick bli som de krävde.

25 Han släppte den som var fängslad för upplopp och mord, den som de ville ha, men utlämnade Jesus åt deras vilja.

Jesus blir korsfäst

26 När de förde bort honom grep de en man som just kom in från landet, Simon från Kyrene. På honom lade de korset för att han skulle bära det efter Jesus.

27 En stor skara ur folket följde honom, även kvinnor som sörjde och grät över honom.

28 Då vände Jesus sig till dem och sade: "Jerusalems döttrar, gråt inte över mig, utan gråt över er själva och era barn.

29 Det kommer dagar då man ska säga: Saliga är de ofruktsamma, de moderliv som inte fött och de bröst som inte ammat.

23:12 Apg 4:27. **23:14** Matt 27:23, Mark 15:14, Joh 18:38. **23:16** Matt 27:17f, Mark 15:9f, Joh 18:39f. **23:16** En del handskrifter tillägger (vers 17): "Vid varje högtid måste han frige en fånge åt dem." Jfr Matt 27:15, Mark 15:6, Joh 18:39. **23:18** Apg 3:14. **23:26** Matt 27:32, Mark 15:21. **23:29** Luk 21:23.

³⁰ Då ska man säga till bergen: Fall över oss, och till höjderna: Göm oss!

³¹ För om de gör så här med det friska trädet, vad ska då inte ske med det torra?"

³² Två andra brottslingar fördes också ut för att avrättas tillsammans med honom.

³³ Och när de kom till den plats som kallas Dödskallen, korsfäste de honom och brottslingarna där, den ene på hans högra sida och den andre på hans vänstra.

³⁴ Men Jesus sade: "Far, förlåt dem, för de vet inte vad de gör." Och de delade hans kläder mellan sig och kastade lott om dem.

³⁵ Folket stod där och såg på. Men rådsherrarna hånade honom och sade: "Andra har han frälst. Nu får han frälsa sig själv om han är Guds Messias, den Utvalde."

³⁶ Även soldaterna kom fram och hånade honom. De räckte honom surt vin

³⁷ och sade: "Om du är judarnas kung, fräls då dig själv!"

³⁸ Över honom fanns det också ett anslag: "Detta är judarnas kung."

³⁹ En av brottslingarna som var upphängda där hånade honom och sade: "Är inte du Messias? Fräls då dig själv, och oss också!"

⁴⁰ Men den andre tillrättavisade honom och sade: "Fruktar du inte ens Gud, du som är under samma dom?"

⁴¹ Vår dom är rättvis, vi får vad vi förtjänar för det vi gjort. Men han har inte gjort något ont."

⁴² Och han sade: "Jesus, tänk på mig när du kommer till ditt rike."

⁴³ Jesus svarade: "Jag säger dig sanningen: I dag ska du vara med mig i paradiset."

Jesus dör

⁴⁴ Det var nu omkring sjätte timmen. Då kom ett mörker över hela landet som varade fram till nionde timmen.

⁴⁵ Solen förmörkades, och förhänget i templet brast mitt itu.

23:30 Hos 10:8, Upp 6:16. **23:31** 1 Petr 4:17f. **23:32** Två andra brottslingar Förutsagt i Jesajas profetia: "Han blev räknad bland förbrytare" (Jes 53:12, Luk 22:37). **23:33** Jes 53:12, Matt 27:33f, Mark 15:22f, Joh 19:17f. **23:34** Ps 22:19, Matt 5:44, Apg 3:17, 7:60. **23:34** Men Jesus sade: Far, förlåt dem, för de vet inte vad de gör Dessa ord saknas i vissa handskrifter. **23:34** delade hans kläder Jfr profetian i Ps 22:19. **23:35** Ps 22:7f. **23:36** Ps 69:22. **23:36** surt vin Syrligt vin utspätt med vatten var en billig och populär törstsläckare under antiken. **23:39** Matt 27:44, Mark 15:32. **23:42** till ditt rike Andra handskrifter: "med ditt rike". **23:43** Upp 2:7. **23:44** Matt 27:45f, Mark 15:33f. **23:44** sjätte timmen ... nionde timmen Motsvarar ca kl 12 och kl 15. **23:44** hela landet Annan översättning: "hela jorden". **23:45** 2 Mos 26:31f. **23:45** förhänget Ett tio meter högt draperi som skärmade av "det allra heligaste", Guds uppenbarelseplats (se 2 Mos 26:31f, 3 Mos 16:2f, Hebr 9:3f, 10:20).

⁴⁶ Och Jesus ropade med hög röst: "Far, i dina händer överlämnar jag min ande." När han hade sagt detta, gav han upp andan.

⁴⁷ När officeren såg vad som hände, ärade han Gud och sade: "Den mannen var verkligen rättfärdig."

⁴⁸ När allt folket som hade samlats som åskådare såg vad som hände, slog de sig mot bröstet och vände hem igen.

⁴⁹ Men alla hans vänner och kvinnorna som hade följt honom från Galileen stod på avstånd och såg detta.

Jesu begravning

⁵⁰ Nu fanns där en rådsherre vid namn Josef, en god och rättfärdig man

⁵¹ som inte hade samtyckt till vad de hade beslutat och gjort. Han var från staden Arimatea i Judeen, och han väntade på Guds rike.

⁵² Josef gick till Pilatus och bad att få Jesu kropp.

⁵³ Han tog ner den, svepte den i linnetyg och lade den i en uthuggen klippgrav där ännu ingen blivit lagd.

⁵⁴ Det var förberedelsedag, och sabbaten skulle just börja.

⁵⁵ Kvinnorna som hade kommit med Jesus från Galileen följde efter och såg graven och hur hans kropp blev lagd där.

⁵⁶ Sedan återvände de hem och gjorde i ordning väldoftande kryddor och oljor. Och under sabbaten var de i stillhet efter lagens bud.

24

Jesus uppstår ur graven

¹ Den första veckodagen kom de tidigt i gryningen till graven med de väldoftande oljorna som de hade gjort i ordning.

² Då fann de att stenen var bortrullad från graven.

³ De gick in, men fann inte Herren Jesu kropp.

⁴ När de inte visste vad de skulle tro, då stod plötsligt två män i skinande kläder framför dem.

⁵ Kvinnorna blev rädda och böjde ansiktet mot marken, men männen sade: "Varför söker ni den levande bland de döda?"

⁶ Han är inte här, han har uppstått! Kom ihåg vad han sade till er medan han fortfarande var i Galileen:

23:46 Apg 7:59. **23:46** Ps 31:6. **23:47** rättfärdig Annan Översättning: "oskyldig". **23:48** slog sig mot bröstet Ett uttryck för sorg (Jes 32:12, Luk 18:13).

23:49 Luk 8:2f. **23:50** Matt 27:57f, Mark 15:42f, Joh 19:38f. **23:51** Luk 2:25, 38. **23:51** Arimatea Identifierades av fornkyrkan med Ramataim-Sofim eller Rama, profeten Samuels hemstad norr om Jerusalem (1 Sam 1:1, 25:1).

23:54 förberedelsedag Fredag, då alla förberedelser inför sabbaten gjordes. **23:56** 2 Mos 20:10f.

24:1 Matt 28:1f, Mark 16:1f, Joh 20:1f. **24:1** den första veckodagen Söndagen enligt judisk tideräkning. **24:4** Apg 1:10. **24:6** Luk 9:22, 18:33.

24:6 vad han sade till er Se Luk 9:22, 9:44, 18:31f.

7 Människosonen måste utlämnas i syndares händer och bli korsfäst och uppstå på tredje dagen."

8 Då kom de ihåg hans ord.

9 Och de återvände från graven och berättade allt detta för de elva och för alla de andra.

10 Det var Maria Magdalena och Johanna och Maria, Jakobs mor. Även de andra kvinnorna som var med dem talade om det för apostlarna,

11 men de tyckte deras ord var tomt prat och trodde inte på dem.

12 Men Petrus reste sig och sprang till graven, och när han lutade sig in såg han bara linnebindlarna. Och han gick hem, full av förundran över det som hade hänt.

Jesus visar sig för Emmausvandrarerna

13 Samma dag var två av dem på väg till en by som heter Emmaus och ligger drygt en mil från Jerusalem.

14 De gick och samtalande med varandra om allt som hade hänt.

15 Medan de samtalande och diskuterade närmade sig Jesus själv och vandrade med dem.

16 Men deras ögon var slutna så att de inte kände igen honom.

17 Han frågade dem: "Vad är det ni går och samtalar med varandra om?"

Då stannade de och såg bedrövade ut.

18 Och den ene som hette Kleopas sade till honom: "Är du den ende som har besökt Jerusalem och inte vet vad som hänt de här dagarna?"

19 Han frågade dem: "Vad då?" De svarade: "Detta med Jesus från Nasaret. Han var en profet, mäktig i ord och gärning inför Gud och hela folket.

20 Våra överstepräster och rådsherrar utlämnade honom till en dödsdom och korsfäste honom.

21 Men vi hade hoppats att han var den som skulle frälsa Israel.

Förutom allt detta är det nu den tredje dagen sedan det hände,

22 och dessutom har några kvinnor bland oss gjort oss uppskakade. De gick till graven tidigt på morgonen

24:7 Matt 17:22f. **24:13** Mark 16:12. **24:13** Emmaus ... drygt en mil Byns exakta plats är okänd men traditionen utpekar flera byar på detta avstånd, ordagrant "sextio stadier", väster om Jerusalem. Några handskrifter har i stället "hundrasextio stadier" vilket motsvarar drygt tre mil. **24:18** Kleopas Troligen identisk med Klopas, som enligt fornkyrkliga källor var bror till Josef, Jesu adoptivfar. Hans hustru Maria var med vid Jesu kors (Joh 19:25). Enligt traditionen efterträdde deras son Simon på 60-talet e Kr sin kusin Jakob som ledare för församlingen i Jerusalem (jfr not till Apg 21:18). **24:19** Matt 21:11, Luk 7:16. **24:21** Luk 1:68, 2:38, Apg 1:6. **24:21** är det nu den tredje dagen Annan översättning: "har han nu låtit den tredje dagen gå". **24:22** Matt 28:8, Mark 16:10, Joh 20:18.

23 men fann inte hans kropp. De kom och berättade att de hade sett en syn med änglar som sade att han lever.

24 Då gick några av de våra till graven, och de fann att det var som kvinnorna hade sagt. Men honom själv såg de inte."

25 Då sade han till dem: "Så tröga ni är i tanke och hjärta till att tro på allt som profeterna har sagt!

26 Måste inte Messias lida det här för att sedan gå in i sin härlighet?"

27 Och han började med Mose och alla profeterna och förklarade för dem vad det stod om honom i alla Skrifterna.

28 De närmade sig byn dit de var på väg, och han verkade vilja gå vidare.

29 Men de bad honom ivrigt: "Stanna kvar hos oss! Det är snart kväll och dagen går mot sitt slut." Då gick han in och stannade hos dem.

30 Och när han låg till bords med dem tog han brödet, tackade Gud, bröt det och gav åt dem.

31 Då öppnades deras ögon och de kände igen honom, men han försvann ur deras åsyn.

32 De sade till varandra: "Brann inte våra hjärtan i oss när han talade med oss på vägen, när han öppnade Skrifterna för oss?"

33 De bröt upp i samma stund och återvände till Jerusalem, där de fann de elva och de andra lärjungarna samlade.

34 Dessa sade: "Herren har verkligen uppstått, och han har visat sig för Simon!"

35 Och själva berättade de vad som hade hänt på vägen och hur han hade låtit dem känna igen honom vid brödsbrytelsen.

Jesus visar sig för lärjungarna

36 Medan de talade om detta, stod Jesus själv mitt ibland dem och sade till dem: "Frid vare med er!"

37 Uppskakade och rädda trodde de att det var en ande de såg.

38 Men han sade till dem: "Varför är ni så oroliga? Varför kommer det upp tvivel i era hjärtan?"

39 Se på mina händer och mina fötter att det verkligen är jag. Rör vid mig och se! En ande har inte kött och ben som ni ser att jag har."

40 När han hade sagt detta visade han dem sina händer och fötter.

24:24 Joh 20:3f. 24:26 Luk 9:22, 17:25. 24:27 1 Mos 1:1, 3:15, 22:18, 2 Sam 7:12, Ps 22, Dan 9:24, Joh 1:45, Apg 17:3. 24:31 försvann ur deras åsyn Annan översättning: "blev osynlig för dem". 24:34 1 Kor 15:4f. 24:36 Mark 16:14, Joh 20:19.

41 När de i sin glädje och förundran fortfarande inte kunde tro, frågade han dem: "Har ni något ätbart här?"

42 Då räckte de honom en bit stekt fisk,

43 och han tog den och åt inför deras ögon.

44 Och han sade till dem: "Detta är vad jag sade till er medan jag ännu var hos er: Allt måste uppfyllas som är skrivet om mig i Mose lag, profeterna och psalmerna."

45 Sedan öppnade han deras sinnen så att de förstod Skrifterna.

46 Och han sade till dem: "Det står skrivet att Messias ska lida och på tredje dagen uppstå från de döda,

47 och att omvändelse och syndernas förlåtelse ska förkunnas i hans namn för alla folk, med början i Jerusalem.

48 Ni är vittnen om detta.

49 Och jag ska sända över er vad min Far har lovat. Men ni ska stanna här i staden tills ni har blivit rustade med kraft från höjden."

Jesu himmelsfärd

50 Sedan förde han dem ut till Betania, och han lyfte sina händer och välsignade dem.

51 Och medan han välsignade dem, lämnade han dem och lyftes upp till himlen.

52 De tillbad honom och vände tillbaka till Jerusalem i stor glädje.

53 Och de var ständigt i templet och prisade Gud.

24:41 Joh 21:5, 9f. **24:41** något ätbart Det ansågs allmänt att änglar och andevaror inte åt människors mat (jfr Dom 13:16). **24:42** en bit stekt fisk Senare handskrifter tillägger: "och en bit vaxkaka med honung". **24:44** Luk 18:31f, 24:27. **24:47** Joh 15:27, Apg 13:38, 1 Joh 2:12. **24:47** och syndernas förlåtelse Andra handskrifter: "till syndernas förlåtelse". **24:48** Apg 1:22. **24:49** Joel 3:1f, Joh 14:26, 16:7, Apg 1:4, 12, 2:1f. **24:51** Mark 16:19, Apg 1:9. **24:52** Joh 14:28, 16:22.

Johannesevangeliet

Aposteln Johannes kallar sig "den lärjunge som Jesus älskade" (13:23, 21:20f). Som ögonvittne (1:14, 19:35, 20:39f, jfr 1 Joh 1:1) tecknar han i sitt evangelium en särskilt innerlig bild av hur "Ordet blev kött" (1:14), med målet "att ni ska tro att Jesus är Messias, Guds Son, och för att ni genom tron ska ha liv i hans namn" (20:31).

Efter Jesu himmelfärd var Johannes länge en av "pelarna" i församlingen i Jerusalem (Apg 1:13, 3:1, Gal 2:9). Längre fram var han enligt traditionen verksam i storstaden Efesos i sydvästra nuvarande Turkiet, där evangeliet tillkom någon gång mellan 70-talet och 90-talet e Kr.

Ordet blev kött

¹ I begynnelsen var Ordet, och Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud.

² Han var i begynnelsen hos Gud.

³ Allt blev till genom honom, och utan honom blev ingenting till av det som är till.

⁴ I honom var liv, och livet var människornas ljus.

⁵ Och ljuset lyser i mörkret, och mörkret har inte övervunnit det.

⁶ Det kom en man, sänd av Gud. Hans namn var Johannes.

⁷ Han kom som ett vittne för att vittna om ljuset, för att alla skulle komma till tro genom honom.

⁸ Själv var han inte ljuset, men han kom för att vittna om ljuset.

⁹ Det sanna ljuset, som ger ljus åt alla människor, skulle nu komma in i världen.

¹⁰ Han var i världen och världen hade blivit till genom honom, men världen kände honom inte.

¹¹ Han kom till det som var hans eget, och hans egna tog inte emot honom.

¹² Men åt alla som tog emot honom gav han rätten att bli Guds barn, åt dem som tror på hans namn.

¹³ De är inte födda av blod eller av köttets vilja eller av någon mans vilja, utan av Gud.

1:1 Ordet Annan översättning: "Tanken" (grekiska *lógos*). GT beskriver hur Guds ord sänds ut för att utföra Guds verk i världen (se t ex 1 Mos 1:3, Ps 107:20, Jes 55:11, samt även Hebr 1:3, 11:3). **1:3** Ps 33:6, Kol 1:16, Hebr 1:2. **1:4** Ps 36:10, Joh 5:26, 1 Joh 5:11. **1:5** Jes 60:1f, Joh 8:12. **1:5** övervunnit Annan översättning: "förstått". Ordagrant: "greppat", "tagit ner". **1:6** Matt 3:1, Mark 1:4, Luk 1:13, 17. **1:9** Matt 4:16, Joh 3:19. **1:12** Rom 8:15, Gal 3:26. **1:13** Joh 3:3f, 1 Petr 1:23.

14 Och Ordet blev kött och bodde bland oss, och vi såg hans härlighet, den härlighet som den Enfödde har från Fadern. Och han var full av nåd och sanning.

15 Johannes vittnar om honom och ropar: "Det var om honom jag sade: Han som kommer efter mig är före mig, för han var till före mig."

16 Av hans fullhet har vi alla fått, nåd och åter nåd.

17 Lagen gavs genom Mose, nåden och sanningen kom genom Jesus Kristus.

18 Ingen har någonsin sett Gud. Den Enfödde, som själv är Gud och i Faderns famn, han har gjort honom känd.

Johannes Döparens vittnesbörd

19 Detta är Johannes vittnesbörd när judarna sände präster och leviter från Jerusalem för att fråga honom vem han var.

20 Han bekände och förnekade inte, han bekände: "Jag är inte Messias."

21 De frågade honom: "Vem är du då? Är du Elia?" Han sade: "Nej, det är jag inte." - "Är du Profeten?" Han svarade: "Nej."

22 Då sade de till honom: "Vem är du då? Vi måste ge ett svar till dem som har sänt oss. Vad säger du om dig själv?"

23 Han svarade med profeten Jesajas ord: "Jag är rösten som ropar i öknen: Gör vägen rak för Herren!"

24 De som var utsända kom från fariseerna,

25 och de frågade honom: "Varför döper du då, om du varken är Messias eller Elia eller Profeten?"

26 Johannes svarade dem: "Jag döper i vatten. Men mitt ibland er står en som ni inte känner.

27 Han kommer efter mig, och jag är inte värdig ens att lossa remmen på hans sandal."

1:14 Jes 7:14, Gal 4:4, Kol 1:19. **1:14** Ordet blev kött Dvs kom till vår värld i mänsklig gestalt. **1:14** bodde bland oss Ordagrant: "tältade bland oss". Tälttemplet, tabernaklet, var platsen för Guds uppenbarelse mitt bland folket under det gamla förbundets tid (2 Mos 25, jfr även Upp 21:3). **1:15** Matt 3:11, Mark 1:7. **1:16** Kol 2:9f. **1:17** 2 Mos 20:1f. **1:18** 2 Mos 33:20, Matt 11:27, Luk 10:22. **1:18** Den Enfödde, som själv är Gud och Andra handskrifter: "Den enfödde Sonen, som är".

1:18 i Faderns famn Alltså nära Fadern, på hedersplatsen närmast honom (jfr Joh 13:23f). **1:19** Joh 5:33. **1:19** judarna I Johannesevangeliet syftar ordet normalt på det judiska folkets ledare i Stora rådet, inte på det vanliga folket där Jesus rörde sig som en jude bland judar. **1:20** Joh 3:28. **1:20** bekände och förnekade inte I Efesos där Johannesevangeliet skrevs fanns det länge lärjungar till Johannes Döparen (jfr Apg 19:1f). Kanske betonar aposteln Johannes särskilt för dessa hur Johannes Döparen pekade framåt mot Jesus. **1:20** Messias Hebr. för "den Smorde", på grekiska "Kristus", Guds utlovade frälsare, kung och profet.

1:21 Profeten Den Profet som är utlovad i 5 Mos 18:15, 18 uppfattades av judarnas skriftlärdas som en annan person än Messias (vers 25). Dock identifierar både Johannes Döparen och aposteln Petrus (Apg 3:22) den utlovade Profeten med Messias. **1:23** Jes 40:3. **1:26** Matt 3:11, Luk 3:16. **1:27** lossa remmen på hans sandal En slavs uppgift.

28 Detta hände i Betania på andra sidan Jordan där Johannes döpte.

29 Nästa dag såg han Jesus komma, och han sade: "Se Guds Lamm som tar bort världens synd!"

30 Det var om honom jag sade: Efter mig kommer en man som är före mig, för han var till före mig.

31 Jag kände honom inte, men för att han ska uppenbaras för Israel har jag kommit och döper i vatten."

32 Johannes vittnade och sade: "Jag såg Anden komma ner som en duva från himlen och stanna över honom.

33 Jag kände honom inte, men han som sände mig att döpa i vatten sade till mig: Den du ser Anden komma ner och stanna över, han är den som döper i den helige Ande.

34 Jag har sett det och vittnat: han är Guds Son."

Jesu första lärjungar

35 Nästa dag stod Johannes där igen med två av sina lärjungar.

36 När han såg Jesus komma gående, sade han: "Se Guds Lamm!"

37 De båda lärjungarna hörde vad han sade och följde efter Jesus.

38 Jesus vände sig om och såg att de följde honom, och han frågade dem: "Vad söker ni?" De svarade: "Rabbi" – det betyder lärare – "var bor du?"

39 Han sade till dem: "Kom och se!" Då gick de med honom och såg var han bodde, och de stannade hos honom den dagen. Det var omkring tionde timmen.

40 Andreas, Simon Petrus bror, var en av de två som hade hört vad Johannes sade och följt Jesus.

41 Han fann först sin bror Simon och sade till honom: "Vi har funnit Messias!" – det betyder Kristus, den Smorde.

42 Och han förde honom till Jesus. Jesus såg på honom och sade: "Du är Simon, Johannes son. Du ska heta Kefas" – det betyder Petrus.

1:28 Betania på andra sidan Jordan Ett annat Betania än det som låg nära Jerusalem (11:1). Andra handskrifter kallar platsen Betabara, "vadtällets hus". Den kan ha legat antingen vid Jeriko nära Döda havet eller längre norrut, närmare Galileiska sjön. **1:29** Guds Lamm Uttrycket går tillbaka på GT:s profetior om offerlammet (3 Mos 4:32f), påskalammet (2 Mos 12:3f) och Herrens lidande tjänare, "ett lamm som förs bort för att slaktas" (Jes 53:7, Jer 11:19). **1:29** tar bort Annan översättning: "bär". **1:31** jag kände honom inte Johannes Döparen var släkt med Jesus på långt håll (Luk 1:36), men hade levt stora delar av sitt liv i öknen (Luk 1:80). **1:32** Matt 3:16, Mark 1:10, Luk 3:22. **1:33** Matt 3:11. **1:39** tionde timmen Räknat från gryningen, alltså ca kl 16 på eftermiddagen. **1:40** en av de två Kanske var aposteln Johannes själv den andre lärjungen. Han var fiskekamrat med Andreas och Petrus (Luk 5:10) och framställningen har tydliga drag av ögonvittnesskildring. **1:42** Kefas ... Petrus De två namnen är arameiska och grekiska för "sten" eller "klippa".

⁴³ Nästa dag beslöt Jesus att gå därifrån till Galileen. Då fann han Filippus och sade till honom: "Följ mig!"

⁴⁴ Filippus var från Betsaida, samma stad som Andreas och Petrus.

⁴⁵ Filippus fann Natanael och sade till honom: "Vi har funnit honom som Mose skrev om i lagen och som profeterna skrev om – Jesus, Josefs son från Nasaret."

⁴⁶ Natanael sade till honom: "Från Nasaret? Kan det komma något gott därifrån?" Filippus svarade: "Kom och se!"

⁴⁷ Jesus såg Natanael komma och sade om honom: "Här är en sann israelit som är utan svek."

⁴⁸ Natanael frågade honom: "Hur kan du känna mig?" Jesus svarade: "Innan Filippus kallade på dig såg jag dig under fikonsträdet."

⁴⁹ Natanael svarade: "Rabbi, du är Guds Son, du är Israels kung!"

⁵⁰ Jesus svarade honom: "Du tror för att jag sade att jag såg dig under fikonsträdet. Större saker än så ska du få se."

⁵¹ Sedan sade han till honom: "Jag säger er sanningen: Ni ska få se himlen öppen och Guds änglar stiga upp och stiga ner över Människosonen."

2

Jesus förvandlar vatten till vin

¹ På tredje dagen var det bröllop i Kana i Galileen, och Jesu mor var där.

² Även Jesus och hans lärjungar var bjudna till bröllopet.

³ Men vinet tog slut, och Jesu mor sade till honom: "De har inget vin."

⁴ Jesus svarade henne: "Kvinna, vad har vi med det att göra? Min stund har inte kommit än."

⁵ Hans mor sade till tjänarna: "Gör vad han säger till er."

⁶ Nu fanns där sex stenkrukor, sådana som judarna använder vid sina reningar. De rymde omkring hundra liter var.

⁷ Jesus sade: "Fyll krukorna med vatten", och de fyllde dem till brädden.

⁸ Sedan sade han: "Ös nu upp och bär in det till värden." Och de gjorde så.

1:45 1 Mos 3:15, 49:10. **1:45** Natanael Kanske samme person som bar efternamnet Bartolomeus ("Tolmais son"), jfr Matt 10:3. **1:50** Du tror Annan översättning: "Tror du ...?"

1:51 1 Mos 28:12. **1:51** Jag säger er sanningen Ordagrant: "Amen, amen, jag säger er". Hebreiskans amén betyder närmast "sant", " trovärdigt". Jesus använder uttrycket ofta, i Johannesevangeliet alltid dubblerat, och han kallar sig själv för "Amen" (Upp 3:14) och sanningen själv (14:6). **2:1** tredje dagen Troligen räknat från det föregående kapitlets händelser, annars veckans tredje dag (tisdag).

2:4 Kvinna Ett artigt tilltal (jfr "Herrn", "Fröken" etc). **2:6** omkring hundra liter Ordagrant: "två eller tre metretreter", ca 80-120 liter.

⁹ Värden smakade på vattnet, som nu hade blivit vin. Han visste inte varifrån det kom, men tjänarna som hade öst upp vattnet visste det. Värden kallade därför på brudgummen

¹⁰ och sade: "Alla sätter fram det goda vinet först, och sedan det sämre när gästerna börjar bli berusade. Men du har sparat det goda vinet ända till nu."

¹¹ Detta var det första av de tecken som Jesus gjorde. Han gjorde det i Kana i Galileen och uppenbarade sin härlighet, och hans lärjungar trodde på honom.

¹² Sedan gick han ner till Kapernaum med sin mor, sina bröder och sina lärjungar, och de stannade där några dagar.

Det gamla och det nya templet

¹³ Judarnas påsk närmade sig, och Jesus gick upp till Jerusalem.

¹⁴ På tempelplatsen såg han dem som sålde oxar, får och duvor och dem som satt där och växlade pengar.

¹⁵ Då gjorde han en piska av rep och drev ut allesammans från tempelgården med både får och oxar. Han slog ut växlarnas mynt och välte deras bord,

¹⁶ och till duvförsäljarna sade han: "Ta bort det härifrån! Gör inte min Fars hus till en marknadsplats!"

¹⁷ Hans lärjungar kom då ihåg att det står skrivet: *Brinnande iver för ditt hus ska förtära mig.*

¹⁸ Då reagerade judarna och frågade honom: "Vad kan du visa oss för tecken eftersom du gör så här?"

¹⁹ Jesus svarade: "Riv ner det här templet, så ska jag resa upp det på tre dagar."

²⁰ Judarna sade: "I fyrtiosex år har man byggt på det här templet, och du ska resa upp det på tre dagar!"

²¹ Men templet han talade om var hans kropp.

²² När han sedan uppstod från de döda kom hans lärjungar ihåg att han hade sagt detta, och de trodde på Skriften och på ordet som Jesus hade sagt.

²³ Medan han var i Jerusalem under påskhögtiden kom många till tro på hans namn när de såg de tecken han gjorde.

²⁴ Men själv anförtrodde han sig inte åt dem, eftersom han kände alla

2:14 Matt 21:12f, Mark 11:15f, Luk 19:45f. **2:14** sålde ... växlade Pilgrimer kunde växla till den lokala valutan och köpa offerdjur (5 Mos 14:26) i butiker utanför själva tempelplatsen. När affärsverksamheten flyttade in i templet störde det rabbinernas undervisning (Luk 2:46) och hedningarnas böner (Jes 56:7). **2:17** Ps 69:10. **2:18** Matt 12:38. **2:19** Matt 26:61. **2:20** fyrtiosex år har man byggt Herodes den store påbörjade enligt Josefus tempelbygget i sitt artonde regeringsår (20 f Kr). Jesu första tempelrensning (jfr Matt 21:12f) inträffade alltså troligen år 27 e Kr (eftersom det inte finns något år 0 mellan 1 f Kr och 1 e Kr). **2:21** 1 Kor 6:19. **2:22** Luk 24:8.

²⁵ och inte behövde höra någon vittna om människan. Han visste själv vad som fanns i människan.

3

Jesus och Nikodemus

¹ Bland fariseerna fanns en man som hette Nikodemus, en av judarnas rådsherrar.

² Han kom till Jesus en natt och sade: "Rabbi, vi vet att du är en lärare som kommer från Gud. Ingen kan göra de tecken som du gör om inte Gud är med honom."

³ Jesus svarade: "Jag säger dig sanningen: Den som inte blir född på nytt kan inte se Guds rike."

⁴ Nikodemus sade: "Hur kan en människa bli född när hon är gammal? Hon kan väl inte komma in i moderlivet och födas en gång till?"

⁵ Jesus svarade: "Jag säger dig sanningen: Den som inte blir född av vatten och Ande kan inte komma in i Guds rike."

⁶ Det som är fött av köttet är kött, och det som är fött av Anden är ande.

⁷ Var inte förvånad över att jag sade att ni måste födas på nytt.

⁸ Vinden blåser vart den vill, och du hör dess sus, men du vet inte varifrån den kommer eller vart den är på väg. Så är det med var och en som är född av Anden."

⁹ Nikodemus frågade: "Hur kan det gå till?"

¹⁰ Jesus svarade: "Du är Israels lärare. Förstår du inte det här?"

¹¹ Jag säger dig sanningen: Vi talar om det vi vet och vittnar om det vi har sett, men ni tar inte emot vårt vittnesbörd.

¹² Om ni inte tror när jag talar till er om det jordiska, hur ska ni då kunna tro när jag talar till er om det himmelska?

¹³ Ingen har stigit upp till himlen utom den som kom ner från himlen, Människosonen som är i himlen.

¹⁴ Och så som Mose upphöjde ormen i öknen måste Människosonen bli upphöjd,

¹⁵ för att var och en som tror på honom ska ha evigt liv.

¹⁶ Så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde Son, för att var och en som tror på honom inte ska gå förlorad utan ha evigt liv.

¹⁷ Gud har inte sänt sin Son till världen för att döma världen, utan för att världen ska bli frälst genom honom.

2:25 Mark 2:8. **3:1** Joh 7:50, 19:39. **3:3** född på nytt Annan översättning: "född ovanifrån", dvs född av Gud. **3:8** Vinden ... Anden Samma ord i grundtexten (på grekiska pneúma). **3:13** som är i himlen Dessa ord saknas i vissa handskrifter (jfr dock 1:18, 17:24). **3:14** 4 Mos 21:9. **3:14** upphöjd på korset (8:28, 12:32f), liksom kopparormen på Moses tid (4 Mos 21:8). **3:15** Joh 6:40. **3:16** Rom 5:8, 8:32, 1 Joh 4:9. **3:17** 1 Joh 4:14.

18 Den som tror på honom blir inte dömd. Men den som inte tror är redan dömd, eftersom han inte tror på Guds enfödde Sons namn.

19 Och detta är domen: ljuset kom in i världen, men människorna älskade mörkret mer än ljuset eftersom deras gärningar var onda.

20 Den som gör det onda hatar ljuset och kommer inte till ljuset, för att hans gärningar inte ska avslöjas.

21 Men den som lever i sanningen kommer till ljuset, för att det ska bli uppenbart att hans gärningar är gjorda i Gud."

Jesus och Johannes Döparen

22 Sedan gick Jesus med sina lärjungar till Judeen, och han var med dem där en tid och döpte.

23 Även Johannes döpte, i Ainon nära Salim där det fanns gott om vatten, och folk kom dit och blev döpta.

24 Johannes hade ännu inte blivit satt i fängelse.

25 Då uppstod en diskussion om reningen mellan några av Johannes lärjungar och en jude.

26 De gick till Johannes och sade: "Rabbi, han som var med dig på andra sidan Jordan och som du vittnade om - nu döper han, och alla går till honom!"

27 Johannes svarade: "En människa kan inte ta sig något utan att det ges henne från himlen.

28 Ni kan själva vittna om att jag sade: Jag är inte Messias, jag är sänd framför honom.

29 Brudgum är den som har bruden. Men brudgummens vän står där och lyssnar till honom, och han gläder sig över brudgummens röst. Den glädjen är nu min helt och fullt.

30 Han måste bli större och jag mindre.

31 Den som kommer från ovan är över alla. Den som kommer från jorden är av jorden och talar utifrån jorden. Den som kommer från himlen är över alla.

32 Han vittnar om det han har sett och hört, men ingen tar emot hans vittnesbörd.

33 Den som tar emot hans vittnesbörd har bekräftat att Gud är sann.

34 Den som Gud har sänt talar Guds ord, för Gud ger Anden utan begränsning.

35 Fadern älskar Sonen och har lagt allt i hans hand.

3:18 Joh 5:24, Apg 4:12. **3:19** Joh 1:9f. **3:20** Ef 5:13. **3:22** Joh 4:2. **3:23** Ainon nära Salim Låg troligen i Galileens sydöstra hörn mot Samarien och Jordanfloden.

3:24 Matt 14:3. **3:25** om reningen Frågan gällde troligen relationen mellan Johannes dop och judarnas återkommande reningsbad (jfr 3 Mos 15, Mark 7:4 och not till Apg 16:13). **3:25** en jude Andra handskrifter: "några judar". **3:28** Joh 1:20. **3:29** Matt 9:15. **3:33** 1 Joh 5:10. **3:34** Jes 11:1f, Apg 10:38. **3:35**

Matt 28:18, Joh 17:2.

36 Den som tror på Sonen har evigt liv. Den som inte lyder Sonen ska inte se livet, utan Guds vrede blir kvar över honom."

4

Jesus och den samariska kvinnan

1 När Jesus fick veta att fariseerna hade hört att han fick fler lärjungar och döpte fler än Johannes –

2 även om det inte var Jesus själv som döpte, utan hans lärjungar –

3 lämnade han Judeen och vände tillbaka mot Galileen.

4 Han måste då ta vägen genom Samarien,

5 och han kom till en samarisk stad som heter Sykar, nära den mark som Jakob gav till sin son Josef.

6 Där fanns Jakobs brunn. Jesus, som var trött efter vandringen, satte sig där vid brunnen. Det var omkring sjätte timmen.

7 Då kom en samarisk kvinna för att hämta vatten. Jesus sade till henne: "Ge mig lite att dricka."

8 Hans lärjungar hade gått bort till staden för att köpa mat.

9 Den samariska kvinnan sade till honom: "Hur kan du som är jude be mig, en samarisk kvinna, om något att dricka?" Judarna umgås nämligen inte med samarierna.

10 Jesus svarade henne: "Om du kände till Guds gåva och vem det är som ber dig: Ge mig lite att dricka, då skulle du ha bett honom, och han hade gett dig levande vatten."

11 Hon sade: "Herre, du har ingen kruk och brunnen är djup. Så varifrån får du det levande vattnet?"

12 Är du större än vår far Jakob? Han gav oss brunnen och drack ur den själv, likaså hans söner och hans boskap."

13 Jesus svarade henne: "Den som dricker av det här vattnet blir törstig igen."

3:36 5 Mos 29:20, Joh 5:24, 6:47, Rom 1:18, Ef 2:3. **4:4** måste då ta vägen genom Samarien Den rakaste vägen mellan Judeen och Galileen gick genom Samarien, som idag ofta kallas Västbanken. De flesta undvek dock kontakt med samarierna (4:9) och tog en omväg genom Jordandalen på Samariens östra sida. **4:5** 1 Mos 33:19. **4:5** Sykar Staden låg i dalen mellan bergen Ebal och Gerissim (se 5 Mos 27:11f), ungefär där byn Askar nu ligger nära det nutida Nablus. **4:5** den mark som Jakob gav till sin son Josef Se 1 Mos 48:22. **4:6** Jakobs brunn finns bevarad i staden Nablus. Idag är den 20 meter djup, under antiken minst det dubbla (vers 11). **4:6** sjätte timmen Ca kl 12 då dagen är som hetast. **4:9** samarierna Ett halvjudiskt blandfolk vars tro på Israels Gud var uppblandad med hedendom (2 Kung 17:24f). De var därför illa sedda av judarna. **4:10** Ps 23:2, Jes 12:3, Jer 2:13. **4:10** levande vatten Friskt rinnande vatten (jfr 1 Mos 26:19, Sak 14:8), till skillnad från stillastående brunnsvatten. Med ordvalet uttrycker Jesus en andlig verklighet (jfr Jer 2:13). **4:12** Joh 8:53.

14 Men den som dricker av det vatten jag ger honom ska aldrig någonsin törsta. Det vatten jag ger blir en källa i honom med vatten som flödar fram till evigt liv."

15 Kvinnan sade till honom: "Herre, ge mig det vattnet, så att jag slipper bli törstig och gå hit och hämta vatten."

16 Han sade: "Gå och hämta din man och kom hit."

17 Kvinnan svarade: "Jag har ingen man." Jesus sade: "Det stämmer som du säger att du inte har någon man."

18 Fem män har du haft, och den du har nu är inte din man. Det du säger är sant."

19 Kvinnan sade: "Herre, jag förstår att du är en profet."

20 Våra fäder har tillbett på det här berget, men ni säger att platsen där man ska tillbe finns i Jerusalem."

21 Jesus svarade: "Tro mig, kvinna, det kommer en tid när det varken är på det här berget eller i Jerusalem som ni ska tillbe Fadern."

22 Ni tillber vad ni inte känner. Vi tillber vad vi känner, eftersom frälsningen kommer från judarna."

23 Men det kommer en tid, och den är redan här, när sanna tillbedjare ska tillbe Fadern i ande och sanning. Sådana tillbedjare vill Fadern ha."

24 Gud är ande, och de som tillber honom måste tillbe i ande och sanning."

25 Kvinnan sade till honom: "Jag vet att Messias ska komma, han som kallas Kristus. När han kommer ska han berätta allt för oss."

26 Jesus sade till henne: "Det *Är Jag*, den som talar med dig."

27 Just då kom hans lärjungar. De blev förvånade över att han talade med en kvinna, men ingen frågade vad han ville henne eller varför han talade med henne."

28 Kvinnan lämnade sin vattenkruka och gick in i staden och sade till folket:

29 "Kom så får ni se en man som har sagt mig allt jag har gjort. Han kanske är Messias?"

30 Då gick de ut ur staden och kom till honom."

31 Under tiden bad lärjungarna honom: "Rabbi, ät!"

4:14 Jes 58:11, Joh 6:35, 7:37f. **4:18** Fem män Möjligen en anspelning på forna samariers fem avgudar (jfr 2 Kung 17:24f). **4:19** Luk 7:16. **4:20** det här berget Gerissim, välsignelsens berg (5 Mos 27:12) där samarierna byggde sitt tempel efter att ha avvisats från tempelbygget i Jerusalem (Esra 4:1f). Gerissimtemplet förstördes av judarna år 129 f Kr, men samarierna fortsatte att offra på berget och gör så än idag. **4:22** Jes 2:3. **4:24** 2 Kor 3:17. **4:25** Joh 1:41. **4:26** Joh 9:37. **4:26** Det Är Jag Jesus anspelar på det högsta gudsnamnet JHVH (se not till 8:24). **4:27** förvånade över att han talade med en kvinna De flesta rabbiner undvek all kontakt med andra kvinnor än den egna hustrun (dock inte Jesus, jfr t ex 11:5, 12:3).

³² Men han sade till dem: "Jag har mat att äta som ni inte känner till."

³³ Lärjungarna sade till varandra: "Det är väl ingen som har kommit med mat till honom?"

³⁴ Jesus sade: "Min mat är att göra hans vilja som har sänt mig och att fullborda hans verk."

³⁵ Säger ni inte: fyra månader till, sedan kommer skörden? Men se, jag säger er: Lyft blicken och se hur fälten har vitnat till skörd.

³⁶ Redan nu får den som skördar sin lön. Han samlar in frukt till evigt liv, så att den som sår och den som skördar får glädja sig tillsammans.

³⁷ Här stämmer ordet att en sår och en annan skördar.

³⁸ Jag har sänt er att skörda där ni inte har arbetat. Andra har arbetat, och ni har gått in i deras arbete."

³⁹ Många samarier från den staden kom till tro på honom genom kvinnans ord, när hon vittnade: "Han har sagt mig allt jag har gjort."

⁴⁰ När samarierna kom till honom bad de att han skulle stanna kvar hos dem, och han stannade där två dagar.

⁴¹ Många fler kom till tro på grund av hans ord,

⁴² och de sade till kvinnan: "Nu tror vi inte bara på grund av vad du har sagt. Vi har själva hört, och vi vet att han verkligen är världens Frälsare."

Jesus botar en ämbetsmans son

⁴³ Efter dessa två dagar gick Jesus därifrån till Galileen.

⁴⁴ Han hade själv vittnat om att en profet inte blir erkänd i sin hemtrakt.

⁴⁵ När han nu kom till Galileen tog galileerna emot honom, eftersom de hade sett allt som han gjorde i Jerusalem vid högtiden. De hade själva varit där vid högtiden.

⁴⁶ Så kom han tillbaka till Kana i Galileen där han hade gjort vattnet till vin. En kunglig ämbetsman hade en son som låg sjuk i Kapernaum.

⁴⁷ När han fick höra att Jesus hade kommit från Judeen till Galileen, gick han till honom och bad att han skulle komma ner och bota hans son som var döende.

⁴⁸ Jesus sade till honom: "Om ni inte får se tecken och under, tror ni inte."

⁴⁹ Ämbetsmannen sade: "Herre, kom innan mitt barn dör!"

4:34 Joh 6:38, 17:4. **4:35** fyra månader till Man sådde i oktober-november och skördade i mars-maj. Troligen utspelade sig alltså samtalet under vintern. **4:36** skörd. **36**Redan nu får den som skördar Andra handskrifter: "skörd redan nu. **36**Den som skördar får". **4:37** Amos 9:13. **4:42** Joh 17:8, 1 Joh 4:14. **4:43** Matt 4:12. **4:44** Matt 13:57, Mark 6:4, Luk 4:24. **4:44** vittnat om att en profet inte blir erkänd Se Matt 13:57, Mark 6:4, Luk 4:24. **4:45** Joh 2:23. **4:48** Joh 2:18.

⁵⁰ Jesus svarade: "Gå, din son lever." Då trodde mannen det ord som Jesus sade till honom och gick.

⁵¹ Medan han ännu var på väg, möttes han av sina tjänare som berättade att hans son levde.

⁵² Han frågade vid vilken tid han hade blivit bättre, och de svarade: "I går vid sjunde timmen släppte febern."

⁵³ Då förstod fadern att det hade hänt vid just den tid då Jesus sade till honom: "Din son lever." Och han kom till tro med hela sin familj.

⁵⁴ Detta var nu det andra tecknet som Jesus gjorde sedan han kommit från Judeen till Galileen.

5

Jesus botar en sjuk vid Betesda

¹ Sedan kom en av judarnas högtider, och Jesus gick upp till Jerusalem.

² Vid Fårporten i Jerusalem finns en damm som på hebreiska kallas Betesda. Den har fem pelargångar,

³ och i dem låg många sjuka, blinda, halta och lama.

⁵ Där fanns en man som hade varit sjuk i trettioåttå år.

⁶ Jesus såg honom ligga där och visste att han hade varit sjuk så länge, och han frågade honom: "Vill du bli frisk?"

⁷ Den sjuke svarade: "Herre, jag har ingen som hjälper mig ner i dammen när vattnet börjar svalla. Och när jag försöker ta mig dit själv, hinner någon annan före mig."

⁸ Jesus sade till honom: "Res dig, ta din bädd och gå!"

⁹ Genast blev mannen frisk, och han tog sin bädd och gick. Men det var sabbat den dagen,

¹⁰ och judarna sade till mannen som hade blivit botad: "Det är sabbat! Du får inte bära din bädd."

¹¹ Han svarade dem: "Han som gjorde mig frisk sade till mig: Ta din bädd och gå!"

¹² Då frågade de: "Vem var den mannen som sade åt dig att ta din bädd och gå?"

¹³ Men han som hade blivit botad visste inte vem det var. Jesus hade nämligen dragit sig undan, eftersom det var mycket folk på platsen.

4:53 Apg 11:14. **4:53** familj Ordagrant "hus". Ofta bodde en hel storfamilj i samma hus, tillsammans med nära släktingar och eventuellt tjänstefolk. **4:54** Joh 2:11. **5:2** Neh 3:1, 32. **5:2** Betesda Hebreiska för "nådens hus" eller "strömmens hus", en bassäng som då och då fylldes på av en underjordisk källa med periodiskt flöde. Senare handskrifter tillägger en förklaring (vers 4): "De väntade på att vattnet skulle börja svalla. En ängel steg nämligen ner i dammen ibland och satte vattnet i svallning, och den förste som kom i efter att vattnet börjat svalla blev frisk från den sjukdom han hade." **5:8** ta din bädd Troligen en sovmatta som enkelt rullades ihop. **5:10** 2 Mos 20:10, Jer 17:21f, Matt 12:2.

14 Senare fann Jesus honom på tempelplatsen och sade till honom: "Se, du har blivit frisk. Synda nu inte mer, så att inte något värre drabbar dig."

15 Mannen gick då och berättade för judarna att det var Jesus som hade gjort honom frisk.

16 Därför började judarna förfölja Jesus, eftersom han gjorde sådant på sabbaten.

17 Men Jesus sade till dem: "Min Far verkar fortfarande, och därför verkar även jag."

18 Då blev judarna ännu ivrigare att döda honom, eftersom han inte bara upphävde sabbaten utan också kallade Gud sin Far och gjorde sig själv lik Gud.

Jesu relation till sin Far

19 Jesus svarade dem: "Jag säger er sanningen: Sonen kan inte göra något av sig själv, utan bara det han ser Fadern göra. Vad Fadern gör, det gör också Sonen.

20 Fadern älskar Sonen och visar honom allt han gör, och större gärningar än dessa ska han visa honom så att ni blir förundrade.

21 För liksom Fadern uppväcker de döda och ger dem liv, så ger också Sonen liv åt vilka han vill.

22 Och Fadern dömer ingen, utan han har överlämnat hela domen till Sonen

23 för att alla ska ära Sonen så som de ärar Fadern. Den som inte ärar Sonen ärar inte heller Fadern som har sänt honom.

24 Jag säger er sanningen: Den som hör mitt ord och tror på honom som har sänt mig, han har evigt liv. Han drabbas inte av domen utan har gått över från döden till livet.

25 Jag säger er sanningen: Det kommer en tid, och den är redan här, när de döda ska höra Guds Sons röst, och de som hör den ska få liv.

26 För liksom Fadern har liv i sig själv, har han också låtit Sonen ha liv i sig själv.

27 Och han har gett honom makt att hålla dom, eftersom han är Människosonen.

28 Var inte förvånade över detta. Det kommer en tid när alla som ligger i gravarna ska höra hans röst

29 och komma ut. De som har gjort gott ska uppstå till liv, och de som har gjort ont ska uppstå till dom.

30 Jag kan inte göra något av mig själv, jag dömer efter det jag hör. Och min dom är rättvis, för jag söker inte min egen vilja utan hans som har sänt mig.

5:14 Joh 8:11. **5:16** Matt 12:14. **5:17** Joh 9:4, 14:10. **5:19** Joh 8:38. **5:20** Joh 3:35. **5:22** Apg 17:31. **5:23** 1 Joh 2:23. **5:24** Luk 23:43, Joh 3:16, 18. **5:25** Rom 6:4, Gal 2:20, Ef 2:1f. **5:27** Människosonen Jesu dubbeltydiga titel: ordet är synonymt med "människa" (jfr Ps 8:5) men syftar också på profetians himmelska kungagestalt (Dan 7:13f). **5:29** Dan 12:2.

³¹ Om jag vittnar om mig själv är mitt vittnesbörd inte giltigt.

³² Det finns en annan som vittnar om mig, och jag vet att hans vittnesbörd om mig är sant.

³³ Ni har skickat bud till Johannes, och han har vittnat för sanningen.

³⁴ Jag tar inte emot en människas vittnesbörd, men jag säger det här för att ni ska bli frälsta.

³⁵ Han var en lampa som brann och lyste, och för en tid ville ni glädja er i hans ljus.

³⁶ Själv har jag ett vittnesbörd som är större än det Johannes gav. De verk som Fadern har gett mig att fullborda, just de verk som jag utför, de vittnar om att Fadern har sänt mig.

³⁷ Fadern som sänt mig har vittnat om mig. Ni har varken hört hans röst eller sett hans gestalt,

³⁸ och hans ord lever inte kvar i er eftersom ni inte tror på den som han har sänt.

³⁹ Ni forskar i Skrifterna, för ni tror att ni har evigt liv i dem. Det är just de som vittnar om mig,

⁴⁰ men ni vill inte komma till mig för att få liv.

⁴¹ Jag tar inte emot ära från människor.

⁴² Jag känner er och vet att ni inte har Guds kärlek i er.

⁴³ Jag har kommit i min Fars namn, och ni tar inte emot mig. Men kommer det någon annan i sitt eget namn tar ni emot honom.

⁴⁴ Hur ska ni kunna tro, när ni tar emot ära av varandra och inte söker den ära som kommer från den ende Guden?

⁴⁵ Men tro inte att jag kommer att anklaga er inför Fadern. Den som anklagar er är Mose, han som ni har satt ert hopp till.

⁴⁶ Hade ni trott Mose skulle ni tro på mig, för det var om mig han skrev.

⁴⁷ Men om ni inte tror hans skrifter, hur ska ni då kunna tro mina ord?"

6

Jesus mättar fem tusen män

¹ Sedan for Jesus över till andra sidan Galileiska sjön, alltså Tiberiassjön.

² Mycket folk följde honom, eftersom de såg de tecken som han gjorde med de sjuka.

³ Men Jesus gick upp på berget och satte sig där med sina lärjungar.

5:32 Joh 8:13f, 1 Joh 5:9. **5:33** Joh 1:19f. **5:36** Joh 10:25. **5:37** Matt 3:17. **5:39** Luk 24:27, 2 Tim 3:15f. **5:39** Ni forskar i Skrifterna Annan översättning: "Forska i Skrifterna". **5:44** Matt 23:5f. **5:46** 1 Mos 3:15, 49:10, 5 Mos 18:15. **6:1** Matt 14:13f, Mark 6:30f, Luk 9:10f.

⁴ Påsken, judarnas högtid, var nära.

⁵ När Jesus lyfte blicken och såg att det kom mycket folk till honom, sade han till Filippus: "Var ska vi köpa bröd så att de får något att äta?"

⁶ Det sade han för att pröva honom. Självis visste han vad han skulle göra.

⁷ Filippus svarade: "Bröd för tvåhundra denarer räcker inte för att alla ska få var sin bit!"

⁸ En annan av hans lärjungar, Andreas, bror till Simon Petrus, sade till honom:

⁹ "Här är en pojke som har fem kornbröd och två fiskar. Men vad räcker det till så många?"

¹⁰ Jesus sade: "Låt folket slå sig ner." Det var gott om gräs på platsen, och de slog sig ner. Det var omkring fem tusen män.

¹¹ Jesus tog bröden, tackade Gud och delade ut till dem som var där, likaså av fiskarna, så mycket de ville ha.

¹² När de var mätta sade han till sina lärjungar: "Samla ihop bitarna som blev över så att inget går förlorat."

¹³ De samlade ihop dem och fyllde tolv korgar med bitarna som blev över efter de fem kornbröden när de ätit.

¹⁴ När människorna såg vilket tecken han hade gjort, sade de: "Han måste vara Profeten som ska komma till världen!"

¹⁵ Jesus förstod att de tänkte komma och göra honom till kung med våld, och han drog sig undan upp till berget igen, helt ensam.

Jesus går på vattnet

¹⁶ När det blev kväll gick hans lärjungar ner till sjön

¹⁷ och steg i båten för att ta sig över till Kapernaum på andra sidan sjön. Det var redan mörkt, och Jesus hade fortfarande inte kommit till dem.

¹⁸ Det blåste hårt och sjön började gå hög.

¹⁹ När de hade kommit ungefär en halvmil ut fick de se Jesus komma gående på sjön och närma sig båten, och de blev förskräckta.

²⁰ Men han sade till dem: "Det ÄR Jag. Var inte rädda!"

²¹ Då ville de ta upp honom i båten. Och strax var båten framme vid stranden dit de var på väg.

6:4 3 Mos 23:5. **6:5** Matt 14:15f, Mark 6:35f, Luk 9:12f. **6:7** tvåhundra denarer Motsvarade åtta månadslöner för den enkle arbetaren (jfr Matt 20:2). **6:8** Joh 1:40. **6:9** 2 Kung 4:43. **6:11** Joh 21:13. **6:11** tackade Gud Den judiska bordsbönen som troligen användes redan på Jesu tid lyder än idag: "Lovad är du, Herre vår Gud, världens Kung som frambringar bröd ur jorden" (jfr Ps 104:14). **6:14** 5 Mos 18:15, 18, Joh 1:21, 7:40. **6:15** Joh 18:36. **6:16** Matt 14:22f, Mark 6:45f. **6:19** en halvmil Ordagrant: "tjugofem eller trettio stadier" (mitt ute på Galileiska sjön). **6:20** Det ÄR Jag Ordagrant: "Jag ÄR" (en anspelning på Guds namn JHVH, jfr 8:24 med not).

Jesus är livets bröd

22 Nästa dag stod folket på andra sidan sjön. De hade sett att det bara hade funnits en båt där och att Jesus inte gått ombord med sina lärjungar, utan att de hade gett sig av ensamma.

23 Då kom andra båtar från Tiberias och lade till nära platsen där de hade ätit brödet efter att Herren uttalat tacksägelsen.

24 När folket såg att Jesus inte var där och inte heller hans lärjungar, gick de i båtarna och kom till Kapernaum för att söka efter Jesus.

25 De fann honom där på andra sidan sjön och frågade honom: "Rabbi, när kom du hit?"

26 Jesus svarade dem: "Jag säger er sanningen: Ni söker mig inte för att ni har sett tecken, utan för att ni fick äta av bröden och bli mätta.

27 Arbeta inte för den mat som tar slut, utan för den mat som består och ger evigt liv och som Människosonen ska ge er. På honom har Gud Fadern satt sitt sigill."

28 De frågade honom: "Vad ska vi göra för att utföra Guds verk?"

29 Jesus svarade: "Detta är Guds verk: att ni tror på den som han har sänt."

30 Då sade de till honom: "Vad gör du då för tecken, så att vi kan se det och tro på dig? Vad kan du göra?"

31 Våra fäder fick äta manna i öknen, som det står skrivet: *Han gav dem bröd från himlen att äta.*"

32 Jesus sade till dem: "Jag säger er sanningen: Det var inte Mose som gav er brödet från himlen, det är min Far som ger er det sanna brödet från himlen.

33 Guds bröd är det som kommer ner från himlen och ger världen liv."

34 Då sade de till honom: "Herre, ge oss alltid det brödet!"

35 Jesus svarade: "Jag är livets bröd. Den som kommer till mig ska aldrig hungra, och den som tror på mig ska aldrig någonsin törsta.

36 Men som jag sagt er: Ni har sett mig och tror ändå inte.

37 Alla som Fadern ger mig kommer till mig, och den som kommer till mig ska jag aldrig visa bort.

38 Jag har inte kommit ner från himlen för att göra min egen vilja, utan hans vilja som har sänt mig.

6:23 uttalat tacksägelsen På grekiska eucharistésantos (jfr "eukaristi", nattvard, och vers 53f). **6:27** Joh 4:14, 6:50f, 54, 58. **6:27** satt sitt sigill Symbol för godkännande och auktoritet (jfr Est 3:12, Dan 6:17). **6:29** 1 Joh 3:23. **6:30** Joh 2:18. **6:31** 1 Kor 10:3. **6:31** 2 Mos 16:4f, Neh 9:15, Ps 105:40. **6:33** det Annan översättning: "den" (alltså Jesus, jfr vers 35, 51). **6:35** Jes 55:1f, Joh 4:14, 7:37. **6:37** Joh 17:2, 6. **6:38** Matt 26:39, Luk 22:42.

39 Och detta är hans vilja som har sänt mig: att jag inte ska förlora någon enda av alla dem som han har gett mig, utan låta dem uppstå på den yttersta dagen.

40 Ja, detta är min Fars vilja: att var och en som ser Sonen och tror på honom ska ha evigt liv, och jag ska låta honom uppstå på den yttersta dagen."

41 Judarna började klaga över att han hade sagt: "Jag är brödet som kommit ner från himlen."

42 De sade: "Den här Jesus, är inte han Josefs son? Känner inte vi hans far och mor? Hur kan han då säga: Jag har kommit ner från himlen?"

43 Jesus svarade: "Sluta klaga sinsemellan.

44 Ingen kan komma till mig om inte Fadern som har sänt mig drar honom, och jag ska låta honom uppstå på den yttersta dagen.

45 Det står skrivet hos profeterna: *De ska alla ha blivit undervisade av Gud.* Var och en som har lyssnat till Fadern och lärt av honom kommer till mig.

46 Ingen har sett Fadern utom han som är från Gud, han har sett Fadern.

47 Jag säger er sanningen: Den som tror har evigt liv.

48 Jag är livets bröd.

49 Era fäder åt mannat i öknen, och de dog.

50 Här är brödet som kommer ner från himlen för att man ska äta av det och inte dö.

51 Jag är det levande brödet som har kommit ner från himlen. Den som äter av det brödet ska leva i evighet. Och brödet som jag ger är mitt kött, för att världen ska leva."

52 Judarna började då tvista med varandra och säga: "Hur kan han ge oss sitt kött att äta?"

53 Jesus svarade: "Jag säger er sanningen: Om ni inte äter Människosonens kött och dricker hans blod har ni inte liv i er.

54 Den som äter mitt kött och dricker mitt blod har evigt liv, och jag ska låta honom uppstå på den yttersta dagen.

55 Mitt kött är verklig mat och mitt blod är verklig dryck.

56 Den som äter mitt kött och dricker mitt blod förblir i mig och jag i honom.

57 Liksom den levande Fadern har sänt mig och jag lever genom Fadern, ska också den som äter mig leva genom mig.

58 Detta är brödet som har kommit ner från himlen, inte som det bröd fäderna åt och sedan dog. Den som äter det här brödet ska leva i evighet."

6:39 Joh 10:28f, 17:12, 18:9. 6:40 Joh 3:15f. 6:42 Matt 13:55, Luk 4:22, Joh 7:27.

6:45 Jes 54:13, Jer 31:33f. 6:46 Matt 11:27, Luk 10:22, Joh 1:18. 6:47 Joh 3:36.

6:49 Hebr 3:17f. 6:51 Joh 3:13. 6:56 Joh 15:4.

⁵⁹ Detta sade han när han undervisade i synagogan i Kaper-naum.

⁶⁰ Många av hans lärjungar som hörde det sade: "Det här är en svår tanke. Vem står ut med att höra den?"

⁶¹ Jesus förstod inom sig att hans lärjungar klagade över detta, och han sade till dem: "Tar ni anstöt av det här?"

⁶² Tänk då om ni får se Människosonen stiga upp dit där han var förut!

⁶³ Det är Anden som ger liv, köttet hjälper inte. De ord som jag har talat till er är Ande och liv.

⁶⁴ Men det finns några bland er som inte tror." Jesus visste redan från början vilka som inte trodde och vem det var som skulle förråda honom.

⁶⁵ Han fortsatte: "Det var därför jag sade till er att ingen kan komma till mig om han inte får det givet av Fadern."

⁶⁶ Efter detta drog sig många av hans lärjungar undan och slutade vandra med honom.

⁶⁷ Då sade Jesus till de tolv: "Inte tänker ni väl också gå?"

⁶⁸ Simon Petrus svarade honom: "Herre, till vem skulle vi gå? Du har det eviga livets ord,

⁶⁹ och vi tror och förstår att du är Guds Helige."

⁷⁰ Jesus svarade dem: "Har jag inte själv valt ut er tolv? Ändå är en av er en djävul."

⁷¹ Han menade Judas, Simon Iskariots son. Det var han som skulle förråda honom, och han var en av de tolv.

7

Jesus går upp till lövhyddohögtiden

¹ Därefter vandrade Jesus omkring i Galileen. Han ville inte vandra i Judeen, eftersom judarna var ute efter att döda honom.

² Judarnas lövhyddohögtid närmade sig.

³ Hans bröder sade till honom: "Ge dig av härifrån och gå bort till Judeen, så att dina lärjungar också får se de gärningar du gör.

⁴ Man gör inte saker i hemlighet om man vill bli känd. Om du gör sådana gärningar, visa dig då öppet för världen!"

⁵ Inte ens hans bröder trodde på honom.

⁶ Jesus sade till dem: "Min tid har inte kommit än, men för er är det alltid rätt tid.

6:60 en svår tanke ... höra den Annan översättning: "ett hårt tal ... höra det". **6:63**
 2 Kor 3:6. **6:64** Joh 2:25, 13:11. **6:69** Matt 16:16, Joh 11:27. **6:70** Luk 6:13,
 Joh 8:44. **6:71** Iskariots Tolkas vanligen som hebr. ish Keriót, "mannen från
 Keriot", en stad i södra Judeen. **7:2** Judarnas lövhyddohögtid På hebreiska
 Suckót, en glad skördefest (5 Mos 16:13-15) då man under sju dagars tid flyttar ut
 i lövhyddor för att minnas Guds välgärningar under ökenvandringen (3 Mos 23:34f).
7:5 Mark 3:21.

⁷ Världen kan inte hata er, men mig hatar den därför att jag vittnar om att dess gärningar är onda.

⁸ Gå ni upp till högtiden. Jag går inte upp till den här högtiden än, för min tid är ännu inte inne."

⁹ Så sade han och stannade i Galileen.

¹⁰ Men när hans bröder hade gått upp till högtiden gick han också dit, inte öppet utan i hemlighet.

¹¹ Judarna sökte efter honom under högtiden och frågade: "Var är han?"

¹² Och bland folket talades det mycket i det tysta om honom. En del sade: "Han är god." Andra sade: "Nej, han förleder folket."

¹³ Men ingen talade öppet om honom av rädsla för judarna.

¹⁴ När halva högtiden redan var över gick Jesus upp till tempelplatsen och började undervisa.

¹⁵ Judarna blev förvånade och sade: "Hur kan han känna Skrifterna, han som inte har studerat?"

¹⁶ Jesus svarade: "Min lära är inte min, den kommer från honom som har sänt mig.

¹⁷ Om någon vill göra hans vilja ska han förstå om min lära är från Gud eller om jag talar av mig själv.

¹⁸ Den som talar av sig själv söker sin egen ära. Men den som söker hans ära som har sänt honom, han är sann och ingen orättfärdighet finns i honom.

¹⁹ Har inte Mose gett er lagen? Ändå håller ingen av er lagen. Varför vill ni döda mig?"

²⁰ Folket svarade: "Du är besatt. Vem vill döda dig?"

²¹ Jesus sade: "En enda sak gjorde jag, och ni blev alla förundrade.

²² Mose har gett er omskärnelsen – egentligen kommer den inte från Mose utan från fäderna – och därför omskar ni människor även på sabbaten.

²³ Om nu en människa får ta emot omskärnelsen på sabbaten för att Mose lag inte ska upphävas, hur kan ni då bli arga på mig för att jag gjort hela människan frisk på en sabbat?"

²⁴ Döm inte efter skenet, utan döm rätt!"

Vem är Jesus?

²⁵ Några av invånarna i Jerusalem sade då: "Är det inte honom de vill döda?"

7:7 Joh 15:18. **7:8** än Ordet saknas i vissa handskrifter. **7:13** Joh 9:22, 19:38. **7:15** Matt 13:54. **7:15** inte har studerat Dvs hos någon av rabbinerna (jfr Apg 22:3). **7:16** Joh 8:28, 12:49, 14:10, 24. **7:18** Joh 8:50. **7:19** 2 Mos 20:1, Apg 7:53. **7:20** Joh 8:48, 52, 10:20. **7:21** Joh 5:2f. **7:21** En enda sak gjorde jag När Jesus botade den lame vid Betesdadammen (Joh 5:1-18). **7:22** 1 Mos 17:10f. **7:24** Ords 24:23, Jak 2:1. **7:25** Joh 5:18.

26 Nu talar han öppet, och de säger ingenting till honom. Rådsherrarna har väl inte erkänt att han verkligen är Messias?

27 Den här mannen vet vi ju varifrån han är, men när Messias kommer ska ingen veta varifrån han är."

28 Då ropade Jesus där han var på tempelplatsen och undervisade: "Ja, mig känner ni och vet varifrån jag är! Men jag har inte kommit av mig själv, utan det finns en som är sann och som har sänt mig. Honom känner ni inte.

29 Jag känner honom, för jag är från honom och han har sänt mig."

30 Då ville de gripa honom, men ingen bar hand på honom eftersom hans stund ännu inte hade kommit.

31 Bland folket kom många till tro på honom, och de sade: "När Messias kommer, ska han då göra fler tecken än den här mannen har gjort?"

32 Fariseerna hörde hur folket viskade så om honom, och översteprästerna och fariseerna skickade ut tempelvakter för att gripa honom.

33 Jesus sade då: "Ännu en kort tid är jag hos er innan jag går till honom som har sänt mig.

34 Ni ska söka mig och inte finna mig, och dit där jag är kan ni inte komma."

35 Judarna sade till varandra: "Vart tänker han ta vägen, eftersom vi inte ska finna honom? Tänker han gå till dem som bor utspridda bland grekerna och undervisa dem?"

36 Vad menar han när han säger: Ni ska söka mig och inte finna mig, och dit där jag är kan ni inte komma?"

37 På den sista dagen, den största i högtiden, stod Jesus och ropade: "Om någon är törstig, kom till mig och drick!

38 Den som tror på mig, som Skriften säger, ur hans innersta ska strömmar av levande vatten flyta fram."

7:27 när Messias kommer ska ingen veta varifrån han är Många tänkte sig Messias ankomst som plötslig och oväntad utifrån profetior som Mal 3:1 och Dan 7:13. Mikas profetia förutsade dock hans födelse i Betlehem (Mika 5:2, jfr Matt 2:5). **7:28** Joh 8:42. **7:29** Matt 11:27. **7:30** Mark 11:18, Joh 2:4. **7:31** Joh 8:30. **7:33** Joh 12:35, 16:5. **7:34** Joh 8:21. **7:35** dem som bor utspridda På grekiska diasporå, de judar som bor utanför Israels land (jfr Apg 15:21). **7:37** Jes 12:3, 55:1, Joh 4:10. **7:37** Annan översättning: "Om någon är törstig, kom till mig! Och drick, 38den som tror på mig! Som Skriften säger: Ur hans innersta ska strömmar av levande vatten flyta fram." **7:38** Den som tror på mig, som Skriften säger Annan översättning: "Den som tror på mig så som Skriften säger". **7:38** strömmar av levande vatten Vid lövhyddohögtidens vattenceremoni öste man vatten över altaret medan församlingen sjöng: "Med fröjd ska ni ösa vatten ur frälsningens källor" (Jes 12:3). Jesu hebreiska namn Jeshúa kommer av ordet för frälsning, jeshúa, vilket gav kontaktpunkten för Jesu inbjudan (jfr även Jer 2:13).

39 Detta sade han om Anden, som de skulle få som trodde på honom. Anden hade nämligen inte kommit än, eftersom Jesus ännu inte hade blivit förhärliagd.

40 Några i folkmassan som hörde hans ord sade: "Han måste vara Profeten."

41 Andra sade: "Han är Messias", men andra sade: "Messias kommer väl inte från Galileen?"

42 Säger inte Skriften att Messias kommer från Davids ätt och från Betlehem, byn där David bodde?"

43 Så blev det splittring bland folket för hans skull.

44 Några ville gripa honom, men ingen bar hand på honom.

45 Tempelvakterna kom tillbaka till översteprästerna och fariseerna, som frågade dem: "Varför har ni inte fört hit honom?"

46 De svarade: "Aldrig har någon människa talat som han."

47 Då sade fariseerna till dem: "Har ni också blivit förledda?"

48 Finns det någon bland rådsherrarna eller fariseerna som tror på honom?"

49 Men den här folkhopen som inte kan lagen, den är förbannad."

50 Nikodemus, han som tidigare hade kommit till Jesus och som var en av dem, sade:

51 "Vår lag dömer väl inte någon utan att man först hör honom och tar reda på vad han har gjort?"

52 De svarade: "Är du också från Galileen? Sök i Skriften, så ser du att ingen profet kommer från Galileen."

8

Jesus och äktenskapsbryterskan

1 Sedan gick var och en hem till sitt, och Jesus gick till Olivberget.

2 Tidigt på morgonen var han tillbaka på tempelplatsen. Allt folket samlades omkring honom, och han satte sig ner och undervisade dem.

3 Då förde de skriftlärdarna och fariseerna dit en kvinna som hade blivit gripen för äktenskapsbrott. De ställde henne i mitten

7:39 Joel 2:28, Joh 16:7. **7:41** Joh 1:46. **7:42** Se 2 Sam 7:12f, Mika 5:2. **7:43** Joh 9:16, 10:19. **7:46** Matt 7:28f. **7:48** Joh 12:42, 1 Kor 1:20. **7:50** Joh 3:1f, 19:39. **7:51** 3 Mos 19:15, 5 Mos 1:16. **7:52** att ingen profet kommer Annan översättning: "att Profeten inte kommer" (se not till 1:21). Jona och Nahum var båda från Galileen. **8:** Avsnittet 7:53-8:11 saknas i de äldsta handskrifterna och har troligen inte hört till Johannesevangeliet från början. Att det stämmer överens med evangelisternas vittnesbörd är dock omvittnat i fornkyrkan. De flesta handskrifterna placerar avsnittet här, men några få av dem fogar in det på andra ställen, som efter Joh 21:25 eller efter Luk 21:38.

⁴ och sade: "Mästare, den här kvinnan greps på bar gärning när hon begick äktenskapsbrott.

⁵ I lagen har Mose befallt oss att stena sådana. Vad säger då du?"

⁶ Detta sade de för att pröva honom och få något att anklaga honom för. Men Jesus böjde sig ner och började skriva med fingret på marken.

⁷ När de fortsatte fråga honom, reste han sig och sade: "Den av er som är utan synd kan kasta första stenen på henne."

⁸ Sedan böjde han sig ner igen och skrev på marken.

⁹ När de hörde detta började de gå därifrån en efter en, de äldste först. Han blev lämnad ensam kvar med kvinnan som stod där.

¹⁰ Jesus reste sig upp och sade till henne: "Kvinna, var är de? Har ingen dömt dig?"

¹¹ Hon svarade: "Nej, Herre." Då sade Jesus: "Inte heller jag dömer dig. Gå, och synda nu inte mer!"

Jesus är världens ljus

¹² Jesus talade till dem igen och sade: "Jag är världens ljus. Den som följer mig ska inte vandra i mörkret utan ha livets ljus."

¹³ Fariseerna sade till honom: "Du vittnar om dig själv! Ditt vittnesbörd är inte giltigt."

¹⁴ Jesus svarade: "Även om jag vittnar om mig själv är mitt vittnesbörd giltigt, för jag vet varifrån jag kommit och vart jag går. Ni vet inte varifrån jag kommer eller vart jag går.

¹⁵ Ni dömer efter det yttre. Jag dömer ingen.

¹⁶ Och även om jag dömer är min dom rättvis, för jag är inte ensam, utan Fadern som har sänt mig är med mig.

¹⁷ Även i er lag står det skrivet att vad två människor vittnar är giltigt.

¹⁸ Jag är den som vittnar om mig själv, och även Fadern som har sänt mig vittnar om mig."

¹⁹ Då frågade de: "Var är din Far?" Jesus svarade: "Ni känner varken mig eller min Far. Hade ni känt mig, skulle ni också känna min Far."

8:4 Mästare Annan översättning: "Lärare" (hederstitel, jfr latinets "magister").

8:5 befallt oss att stena Se 3 Mos 20:10, 5 Mos 22:22f. **8:6** något att anklaga honom för Judarna hade år 6 e Kr fråntagits rätten att utdöma dödsstraff (jfr 18:31), varför en offentlig dödsdom skulle ha inneburit konflikt med den romerska ockupationsmakten. **8:7** 5 Mos 17:7. **8:9** Rom 2:21f. **8:9** de äldste Antingen de som var äldst, eller "äldste" i betydelsen styresman (jfr Luk 22:66). **8:11** Joh 5:14.

8:14 Joh 5:31f. **8:15** Joh 7:24. **8:16** Joh 10:30. **8:17** vad två människor vittnar är giltigt Se 5 Mos 19:15 (jfr Joh 5:31f). **8:18** 1 Joh 5:9. **8:19** Joh 14:7, 16:3.

20 Dessa ord talade han vid offerkistan när han undervisade på tempelplatsen. Men ingen grep honom, eftersom hans stund ännu inte hade kommit.

21 Än en gång sade Jesus till dem: "Jag går bort och ni ska söka efter mig, men ni kommer att dö i er synd. Dit jag går kan ni inte komma."

22 Då sade judarna: "Tänker han ta sitt liv, eftersom han säger: Dit jag går kan ni inte komma?"

23 Han sade till dem: "Ni är nerifrån, jag är från ovan. Ni är av den här världen, jag är inte av den här världen.

24 Det var därför jag sade till er att ni kommer att dö i era synder. För om ni inte tror att *Jag Är*, ska ni dö i era synder."

25 De frågade: "Vem är du då?" Jesus svarade: "Begynnelsen, vilket jag också har sagt er.

26 Jag har mycket att säga om er och döma er för. Men han som har sänt mig är sann, och det jag hört av honom förkunnar jag för världen."

27 De förstod inte att han talade till dem om Fadern.

28 Då sade Jesus till dem: "När ni har upphöjt Människosonen, då ska ni förstå att *Jag Är* och att jag inte gör något av mig själv utan talar så som Fadern har lärt mig.

29 Och han som har sänt mig är med mig. Han har inte lämnat mig ensam, för jag gör alltid det som behagar honom."

30 När han sade detta kom många till tro på honom.

Abrahams sanna barn

31 Jesus sade till de judar som hade kommit till tro på honom: "Om ni förblir i mitt ord är ni verkligen mina lärjungar.

32 Ni ska lära känna sanningen, och sanningen ska göra er fria."

33 De svarade honom: "Vi är Abrahams barn och har aldrig varit slavar under någon. Hur kan du säga att vi ska bli fria?"

34 Jesus svarade: "Jag säger er sanningen: Var och en som ägnar sig åt synd är syndens slav.

35 Slaven är inte kvar i huset för alltid, men sonen är kvar för alltid.

36 Om nu Sonen gör er fria blir ni verkligen fria.

37 Jag vet att ni är Abrahams barn, men ni vill döda mig därför att ni inte tar emot mitt ord.

8:20 Joh 7:30. **8:21** Joh 7:34f, 13:33. **8:23** Joh 17:14. **8:24** Jag Är Anspelning på det högsta gudsnamnet JHVH, "Jag Är" (2 Mos 3:14). Vid skriffläsningen uttalade man av vördnad aldrig namnet utan ersatte det med *Adonai* som betyder Herren, ett bruk som även Jesus anslöt sig till (Luk 4:19). **8:25** Joh 8:58, Kol 1:18, Upp 22:13.

8:25 Begynnelsen, vilket jag också har sagt er Annan översättning: "Det jag från begynnelsen har sagt er". **8:26** Joh 12:49. **8:28** Joh 12:32f. **8:28** upphöjt på korset (jfr 3:14, 12:32). **8:29** Joh 8:16, 14:10. **8:31** Joh 7:17, 15:10, 14. **8:33** Matt 3:9. **8:34** Rom 6:16, 20, 2 Petr 2:19. **8:35** 2 Mos 21:2. **8:37** tar emot Annan

översättning: "har plats för".

38 Jag talar vad jag sett hos min Far, ni gör vad ni har hört av er far."

39 De svarade honom: "Vår far är Abraham." Jesus sade: "Om ni vore Abrahams barn skulle ni göra Abrahams gärningar.

40 Men nu vill ni döda mig, en man som har sagt er sanningen, som jag har hört från Gud. Så gjorde inte Abraham.

41 Ni gör er fars gärningar." De svarade: "Vi är inte födda i äktenskapsbrott! Vi har bara en far, Gud."

42 Jesus svarade: "Vore Gud er Far skulle ni älska mig, för jag har utgått från Gud och kommer från honom. Jag har inte kommit av mig själv, utan han har sänt mig.

43 Varför förstår ni inte vad jag säger? Därför att ni inte kan höra mitt ord.

44 Ni har djävulen till far och vill följa er fars begär. Han har varit en mördare från början och har aldrig stått på sanningens sida, för det finns ingen sanning i honom. När han talar lögn talar han utifrån sig själv, för han är en lögnare och lögnens fader.

45 Men jag säger sanningen, och därför tror ni mig inte!

46 Vem av er kan visa att jag skulle ha syndat? Om jag talar sanning, varför tror ni mig inte?

47 Den som är av Gud lyssnar till Guds ord. Men ni lyssnar inte, därför att ni inte är av Gud."

48 Judarna svarade: "Visst har vi rätt när vi säger att du är samarier och besatt av en ond ande?"

49 Jesus svarade: "Jag är inte besatt. Jag ärar min Far, och ni vanärar mig.

50 Jag söker inte min egen ära, men det finns en som söker den och som dömer.

51 Jag säger er sanningen: Den som bevarar mitt ord ska aldrig någonsin se döden."

52 Judarna sade: "Nu vet vi att du har en ond ande. Abraham dog och likaså profeterna, och du säger: Den som bevarar mitt ord ska aldrig någonsin smaka döden.

53 Är du större än vår far Abraham? Han dog, och profeterna är döda. Vem tror du att du är?"

54 Jesus svarade: "Om jag ärar mig själv är min ära ingenting värd. Det är min Far som ärar mig, han som ni kallar er Gud.

8:38 ni gör vad ni har hört av er far Andra handskrifter: "så gör vad ni har hört av Fadern". **8:39** Matt 3:9. **8:39** Om ni vore Abrahams barn skulle ni göra Abrahams gärningar Andra handskrifter: "Om ni är Abrahams barn, gör Abrahams gärningar". **8:42** Joh 16:27. **8:43** kan Annan översättning: "klarar av att". **8:44** 1 Mos 3:4, 1 Joh 3:8. **8:47** Joh 10:26, 1 Joh 4:6. **8:48** Mark 3:21f, Joh 10:20. **8:51** Joh 5:24, 11:25. **8:53** Joh 4:12.

⁵⁵ Ni känner honom inte, men jag känner honom. Om jag sade att jag inte kände honom, skulle jag vara en lögnare som ni. Men jag känner honom och bevarar hans ord.

⁵⁶ Abraham, er far, jublade över att få se min dag. Han såg den och glädde sig."

⁵⁷ Judarna sade: "Du är inte femtio år än, och Abraham har du sett!"

⁵⁸ Jesus svarade: "Jag säger er sanningen: *Jag Är*, innan Abraham fanns."

⁵⁹ Då tog de upp stenar för att kasta på honom, men Jesus drog sig undan och lämnade tempelplatsen.

9

Jesus botar en blindfödd

¹ När Jesus kom gående såg han en man som hade varit blind från födseln.

² Hans lärjungar frågade: "Rabbi, vem har syndat så att han föddes blind? Han själv eller hans föräldrar?"

³ Jesus svarade: "Det är varken han eller hans föräldrar som har syndat, utan det har hänt för att Guds verk skulle uppenbaras på honom.

⁴ Så länge dagen varar måste vi göra hans gärningar som har sänt mig. Natten kommer då ingen kan arbeta.

⁵ När jag är i världen är jag världens ljus."

⁶ När han hade sagt detta spottade han på marken, gjorde en deg av saliven, smorde den blindes ögon med degen

⁷ och sade till honom: "Gå och tvätta dig i dammen Siloam" – det betyder "utsänd". Då gick han dit och tvättade sig, och när han kom tillbaka kunde han se.

⁸ Hans grannar och de som tidigare hade sett honom tiggade sade: "Är inte det han som satt och tiggde?"

⁹ Några sade: "Det är han!", andra: "Nej, men han är lik honom." Själv sade han: "Det är jag."

¹⁰ De frågade: "Hur öppnades dina ögon?"

¹¹ Han svarade: "Mannen som kallas Jesus gjorde en deg och smorde mina ögon och sade till mig: Gå till Siloam och tvätta dig där. Jag gick dit, och när jag hade tvättat mig kunde jag se."

8:55 Joh 7:28. **8:56** Matt 13:17. **8:56** Abraham ... se min dag Jfr t ex 1 Mos 18:2f, 22:1f, Hebr 11:13. **8:57** Abraham har du sett Andra handskrifter: "Abraham har sett dig". **8:59** Joh 10:31. **9:2** Luk 13:2. **9:3** Joh 11:4. **9:4** Joh 5:17. **9:5** Joh 8:12. **9:6** Mark 8:23. **9:7** Jes 8:6. **9:7** dammen Siloam Ursprungligen byggd av kung Hiskia (2 Kung 20:20), som "sände" (hebr. shil'éch) Gihonkällans vatten in till dammen genom "Hiskias tunnel" som finns bevarad än idag.

12 De frågade: "Var är den mannen?" Han svarade: "Det vet jag inte."

13 Då förde de mannen som hade varit blind till fariseerna.

14 Men det var sabbat den dagen då Jesus hade gjort degen och öppnat hans ögon.

15 Därför frågade även fariseerna honom hur han hade fått sin syn. Han svarade: "Han lade en deg på mina ögon och jag tvättade mig, och nu ser jag."

16 Några fariseer sade: "Den mannen kan inte vara från Gud, han håller ju inte sabbaten!" Andra sade: "Hur kan en syndig människa göra sådana tecken?" De var alltså splittrade

17 och frågade därför den blinde igen: "Vad säger du om honom som öppnade dina ögon?" Han svarade: "Han är en profet."

18 Men judarna trodde inte att han hade varit blind och sedan fått sin syn förrän de hade skickat efter hans föräldrar

19 och frågat dem: "Är det här er son som ni säger är född blind? Hur kommer det sig att han nu kan se?"

20 Hans föräldrar svarade: "Vi vet att han är vår son och att han föddes blind.

21 Men hur han kan se nu, det vet vi inte. Vem som har öppnat hans ögon vet vi inte heller. Fråga honom, han är gammal nog att svara för sig själv."

22 Föräldrarna svarade så därför att de var rädda för judarna. Redan då hade judarna kommit överens om att den som bekände Jesus som Messias skulle uteslutas ur synagogan.

23 Det var därför hans föräldrar svarade: "Han är gammal nog, fråga honom."

24 För andra gången kallade de till sig mannen som hade varit blind och sade till honom: "Ge Gud äran! Vi vet att den mannen är en syndare."

25 Han svarade: "Om han är en syndare vet jag inte. Men ett vet jag, att jag som var blind nu kan se."

26 De frågade honom: "Vad gjorde han med dig? Hur öppnade han dina ögon?"

27 Han svarade: "Jag har redan berättat det för er, men ni lyssnade inte. Varför vill ni höra det igen? Vill ni också bli hans lärjungar?"

28 Då hånade de honom och sade: "Det är du som är hans lärjunge! Vi är Moses lärjungar.

29 Vi vet att Gud har talat till Mose, men varifrån den där mannen är vet vi inte."

³⁰ Han svarade: "Ja, det är det som är så märkligt. Ni vet inte varifrån han är, och ändå har han öppnat mina ögon!

³¹ Vi vet att Gud inte lyssnar till syndare, men den som tillber Gud och gör hans vilja lyssnar han till.

³² Aldrig någonsin har man hört att någon öppnat ögonen på en som är född blind.

³³ Om han inte var från Gud skulle han inte kunna göra någonting."

³⁴ De svarade: "Du är helt och hållet född i synd, och du undervisar oss!" Och de körde ut honom.

³⁵ Jesus fick höra att de hade kört ut honom. När han fann honom, sade han: "Tror du på Människosonen?"

³⁶ Han svarade: "Vem är han, Herre? Säg det så att jag kan tro på honom."

³⁷ Jesus sade: "Du har sett honom. Det är han som talar med dig."

³⁸ Då sade mannen: "Jag tror, Herre." Och han tillbad honom.

³⁹ Jesus sade: "Till en dom har jag kommit till denna värld, för att de som inte ser ska se och för att de som ser ska bli blinda."

⁴⁰ Några fariseer som var med honom hörde det och sade: "Men vi är väl inte blinda?"

⁴¹ Jesus sade: "Om ni vore blinda skulle ni inte ha någon synd. Men nu säger ni att ni ser. Er synd står kvar.

10

Den gode herden

¹ Jag säger er sanningen: Den som inte går in i fårfällan genom porten utan tar sig in från annat håll, han är en tjuv och en rövare.

² Men den som går in genom porten är fårens herde.

³ För honom öppnar portvakten, och fåren lyssnar till hans röst. Han kallar på sina får och nämner dem vid namn och för ut dem.

⁴ När han har fört ut alla sina får går han före dem, och fåren följer honom eftersom de känner hans röst.

⁵ Men en främling följer de inte utan flyr från honom, för de känner inte främlingars röst."

⁶ Denna liknelse berättade Jesus för dem, men de förstod inte vad han ville säga dem.

⁷ Då sade Jesus än en gång: "Jag säger er sanningen: Jag är porten till fåren.

⁸ Alla som har kommit före mig är tjuvar och rövare, men fåren har inte lyssnat till dem.

⁹ Jag är porten. Den som går in genom mig ska bli frälst, och han ska gå in och gå ut och finna bete.

¹⁰ Tjuven kommer bara för att stjäla, slakta och döda. Jag har kommit för att de ska ha liv, och liv i överflöd.

¹¹ Jag är den gode herden. Den gode herden ger sitt liv för fåren.

¹² Den som är lejd och inte är herden som äger fåren, han överger fåren och flyr när han ser vargen komma, och vargen river dem och skingrar hjorden.

¹³ Den som är lejd bryr sig inte om fåren.

¹⁴ Jag är den gode herden. Jag känner mina får, och mina får känner mig,

¹⁵ liksom Fadern känner mig och jag känner Fadern. Och jag ger mitt liv för fåren.

¹⁶ Jag har också andra får som inte hör till den här fållan. Också dem måste jag leda, och de kommer att lyssna till min röst. Så ska det bli en hjord och en herde.

¹⁷ Fadern älskar mig därför att jag ger mitt liv för att sedan ta det tillbaka.

¹⁸ Ingen tar det ifrån mig, utan jag ger det av fri vilja. Jag har makt att ge det, och jag har makt att ta tillbaka det. Det budet har jag fått av min Far."

¹⁹ Efter de orden blev det på nytt splittring bland judarna.

²⁰ Många av dem sade: "Han är besatt och galen. Varför lyssnar ni på honom?"

²¹ Andra sade: "Så talar inte en som är besatt. En ond ande kan väl inte öppna ögonen på blinda?"

Jesu enhet med Fadern

²² Nu kom tempelinvigningens högtid i Jerusalem. Det var vinter,

²³ och Jesus gick omkring i Salomos pelarhall i templet.

10:8 Jer 23:1f, Matt 9:36. **10:8** Alla som har kommit före mig Falsa messi-aspretendenter (jfr Apg 5:36-37). **10:10** Ps 23:1, Apg 20:29. **10:11** Hes 34:23, Joh 10:15. **10:12** Jes 56:11. **10:14** 2 Tim 2:19. **10:16** Ef 2:12f. **10:16** den här fållan Jesu herdeämbete gäller inte bara det judiska folket utan omfattar alla folk. **10:18** Joh 5:26, 19:11. **10:19** Joh 7:43. **10:20** Mark 3:21, Joh 7:20.

10:22 tempelinvigningens högtid På hebreiska Chánukka, som firas till minne av templets återinvigning år 165 f Kr efter att det vanhelgats av Antiochus IV Epifanes hedniska Zeusaltare (jfr Matt 24:15 med not). Se 1 Mack 1:54, 2 Mack 6:2f. **10:23** Apg 3:11. **10:23** Salomos pelarhall En täckt pelarhall utmed tempelplatsens östra mur där grupper kunde samlas till undervisning och diskussion (jfr Apg 5:12).

24 Då omringade judarna honom och frågade: "Hur länge ska du hålla oss i ovisshet? Om du är Messias, så säg det öppet till oss!"

25 Jesus svarade: "Jag har sagt det till er, men ni tror det inte. Gärningarna som jag gör i min Fars namn vittnar om mig.

26 Men ni tror inte, för ni hör inte till mina får.

27 Mina får lyssnar till min röst, och jag känner dem, och de följer mig.

28 Jag ger dem evigt liv. De ska aldrig någonsin gå förlorade, och ingen ska rycka dem ur min hand.

29 Min Far som gett mig dem är större än allt, och ingen kan rycka dem ur min Fars hand.

30 Jag och Fadern är ett."

31 Än en gång tog judarna upp stenar för att stena honom.

32 Jesus sade till dem: "Jag har visat er många goda gärningar från Fadern. För vilken av dem tänker ni stena mig?"

33 Judarna svarade: "Det är inte för någon god gärning vi tänker stena dig, utan för att du hädar och gör dig själv till Gud fast du är en människa."

34 Jesus svarade dem: "Står det inte skrivet i er lag: *Jag har sagt att ni är gudar?*

35 Om han nu kallar dem som fick Guds ord för gudar – och Skriften kan inte upphävas –

36 hur kan ni då säga till mig som Fadern har helgat och sänt till världen att jag hädar, därför att jag sagt: Jag är Guds Son?"

37 Om jag inte gör min Fars gärningar, så tro mig inte.

38 Men om jag gör dem, tro då på gärningarna om ni inte kan tro på mig. Då ska ni inse och förstå att Fadern är i mig och jag i Fadern."

39 De försökte gripa honom igen, men han drog sig undan deras grepp.

40 Sedan gick han tillbaka till stället på andra sidan Jordan där Johannes hade varit den första tiden när han döpte. Där stannade han.

41 Många kom till honom, och de sade: "Även om inte Johannes gjorde något tecken, var allt han sade om Jesus sant."

42 Och många kom där till tro på honom.

10:24 Luk 22:67. **10:25** Joh 5:36. **10:26** Joh 8:45f. **10:28** Joh 17:2, 12. **10:29** Min Far som gett mig dem Andra handskrifter: "Det min Far har gett mig". **10:30** Joh 1:1. **10:31** Joh 8:59. **10:33** Joh 5:18. **10:34** lag Här beteckning för hela GT. Jesus citerar Ps 82:6, där domare kallas gudar på grund av sitt gudomliga uppdrag. **10:35** Matt 5:17f. **10:38** Joh 14:10f. **10:39** Joh 7:30. **10:40** Joh 1:28.

11

Jesus uppväcker Lasarus

¹ En man som hette Lasarus var sjuk. Han var från Betania, den by där Maria och hennes syster Marta bodde.

² Det var Maria som smorde Herren med väldoftande olja och torkade hans fötter med sitt hår, och nu var hennes bror Lasarus sjuk.

³ Systrarna skickade då bud till Jesus och lät säga: "Herre, den du har kär ligger sjuk."

⁴ När Jesus hörde det, sade han: "Den sjukdomen slutar inte med döden. Den är till Guds ära, för att Guds Son ska bli förhärligad genom den."

⁵ Jesus älskade Marta och hennes syster och Lasarus.

⁶ När Jesus nu hörde att Lasarus var sjuk, stannade han ändå två dagar där han var.

⁷ Därefter sade han till sina lärjungar: "Låt oss gå tillbaka till Judeen."

⁸ Lärjungarna sade till honom: "Rabbi, nyss försökte judarna stena dig, och nu går du dit igen!"

⁹ Jesus svarade: "Har inte dagen tolv timmar? Den som vandrar om dagen snavar inte, för han ser denna världens ljus.

¹⁰ Men den som vandrar om natten, han snavar eftersom ljuset inte finns i honom."

¹¹ Efter att han sagt detta tillade han: "Vår vän Lasarus sover. Men jag går för att väcka honom."

¹² Då sade lärjungarna till honom: "Herre, sover han så blir han frisk."

¹³ Jesus hade talat om hans död, men de trodde att han talade om vanlig sömn.

¹⁴ Då sade Jesus helt öppet till dem: "Lasarus är död.

¹⁵ Och för er skull, för att ni ska tro, är jag glad att jag inte var där. Men låt oss nu gå till honom."

¹⁶ Tomas, som kallades Tvillingen, sade då till de andra lärjungarna: "Låt oss gå, vi också, och dö tillsammans med honom."

¹⁷ När Jesus kom fram, fann han att Lasarus redan hade legat fyra dagar i graven.

¹⁸ Betania låg nära Jerusalem, ungefär tre kilometer därifrån.

11:1 Luk 10:38f. **11:1** Betania Kan översättas "fattighuset" (jfr 12:5f). **11:2** Joh 12:3. **11:4** Joh 9:3. **11:8** Joh 10:31. **11:9** Joh 9:4f. **11:11** Matt 9:24. **11:16** Mark 10:32. **11:16** Tvillingen Tomas är arameiska för "tvilling". **11:18** tre kilometer Ordagrant: "femton stadier" (längdmått om 190 meter).

¹⁹ Många judar hade kommit ut till Marta och Maria för att trösta dem i sorgen över deras bror.

²⁰ När Marta fick höra att Jesus hade kommit, gick hon ut och mötte honom. Men Maria stannade kvar hemma.

²¹ Marta sade till Jesus: "Herre, om du hade varit här skulle min bror inte ha dött.

²² Men också nu vet jag att Gud kommer att ge dig vad du än ber honom om."

²³ Jesus sade: "Din bror ska uppstå."

²⁴ Marta svarade: "Jag vet att han ska uppstå, vid uppståndelsen på den yttersta dagen."

²⁵ Jesus sade: "Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig ska leva om han än dör,

²⁶ och den som lever och tror på mig ska aldrig någonsin dö. Tror du detta?"

²⁷ Hon svarade: "Ja, Herre. Jag tror att du är Messias, Guds Son, han som skulle komma till världen."

²⁸ När hon hade sagt detta, gick hon och kallade på sin syster Maria och viskade: "Mästaren är här och kallar på dig."

²⁹ Så snart hon hörde det, reste hon sig och gick ut till honom.

³⁰ Jesus hade inte gått in i byn än, utan var kvar på platsen där Marta hade mött honom.

³¹ Judarna som var hemma hos Maria och tröstade henne såg att hon reste sig hastigt och gick ut. Då följde de efter henne i tron att hon skulle gå till graven för att gråta där.

³² När Maria kom till platsen där Jesus var och fick se honom, föll hon ner vid hans fötter och sade till honom: "Herre, om du hade varit här skulle min bror inte ha dött."

³³ När Jesus såg hur hon grät och hur judarna som följt med henne grät, blev han djupt rörd och skakad i sin ande

³⁴ och frågade: "Var har ni lagt honom?" De svarade: "Herre, kom och se."

³⁵ Jesus grät.

³⁶ Då sade judarna: "Se hur han älskade honom!"

³⁷ Men några av dem sade: "Kunde inte han som öppnade ögonen på den blinde ha gjort så att Lasarus inte dog?"

³⁸ Jesus blev åter djupt rörd i sitt inre och gick fram till graven. Det var en klippgrav med en sten för öppningen.

³⁹ Jesus sade: "Ta bort stenen!" Den dödes syster Marta sade till honom: "Herre, han luktar redan. Det är fjärde dagen."

⁴⁰ Jesus sade till henne: "Har jag inte sagt dig att om du tror ska du få se Guds härlighet?"

41 Då tog de bort stenen, och Jesus lyfte blicken mot himlen och sade: "Far, jag prisar dig för att du hör mig.

42 Jag vet att du alltid hör mig, men jag säger det för folket som står här, för att de ska tro att du har sänt mig."

43 När han hade sagt detta, ropade han med hög röst: "Lasarus, kom ut!"

44 Då kom den döde ut, med fötter och händer inlindade i bindlar och med ansiktet täckt av en duk. Jesus sade till dem: "Gör honom fri och låt honom gå."

45 Många judar som hade kommit till Maria och sett vad Jesus gjorde kom till tro på honom.

46 Men några av dem gick till fariseerna och berättade för dem vad Jesus hade gjort.

47 Översteprästerna och fariseerna kallade då samman Stora rådet och sade: "Vad gör vi? Den här mannen gör många tecken.

48 Låter vi honom hålla på så här kommer alla att tro på honom, och sedan kommer romarna och tar ifrån oss både templet och folket."

49 En av dem, Kaifas som var överstepräst det året, sade till dem: "Ni förstår ingenting.

50 Inser ni inte att det är bättre för er att en man dör för folket än att hela folket går under?"

51 Detta sade han inte av sig själv, utan som överstepräst det året profeterade han att Jesus skulle dö för folket,

52 och inte bara för folket utan också för att samla och förena Guds skingrade barn.

53 Från den dagen bestämde de sig för att döda honom.

54 Jesus rörde sig därför inte längre öppet bland judarna utan drog sig undan därifrån till landsbygden nära öknen, till en stad som heter Efraim. Där stannade han tillsammans med sina lärjungar.

55 Judarnas påsk närmade sig, och många gick från landsbygden upp till Jerusalem före påsken för att rena sig.

56 De sökte efter Jesus och sade till varandra där de stod på tempelplatsen: "Vad tror ni? Kommer han inte alls till högtiden?"

57 Men översteprästerna och fariseerna hade gett order om att den som visste var han fanns skulle tala om det så att de kunde gripa honom.

11:43 Luk 7:14f.

11:45 Joh 12:42.

11:50 Joh 18:14.

11:52 Joh 10:16, 1 Joh 2:2.

11:53 Matt 12:14.

11:54 Efraim Staden låg ca 2 mil nordost om Jerusalem.

11:55 2 Krön 30:17.

11:55 rena sig Den som blivit oren (t ex genom att röra vid en död, se 4 Mos 19, 3 Mos 11-15) skulle genomgå en reningsrit innan han fick besöka templet igen. Rituell orenhet var inte samma sak som synd i moralisk mening.

12

Jesus blir smord i Betania

¹ Sex dagar före påsk kom Jesus till Betania där Lasarus bodde, han som Jesus hade uppväckt från de döda.

² Där ordnade de en festmåltid för honom. Marta passade upp, och Lasarus var en av dem som låg till bords med honom.

³ Då tog Maria en hel flaska dyrbar äkta nardusolja och smorde Jesu fötter och torkade dem med sitt hår, och huset fylldes av doften från oljan.

⁴ Men Judas Iskariot, en av hans lärjungar, den som skulle förråda honom, invände:

⁵ "Varför sålde man inte den oljan för trehundra denarer och gav till de fattiga?"

⁶ Det sade han inte för att han brydde sig om de fattiga, utan för att han var en tjuv och brukade ta för sig av det som lades i kassan som han hade hand om.

⁷ Jesus sade då: "Låt henne vara. Hon har sparat den till min begravningsdag.

⁸ De fattiga har ni alltid bland er, men mig har ni inte alltid."

⁹ En stor mängd judar fick veta att Jesus var där, och de kom inte bara för Jesu skull utan också för att se Lasarus som han hade uppväckt från de döda.

¹⁰ Då bestämde sig översteprästerna för att döda även Lasarus,

¹¹ eftersom många judar lämnade dem för hans skull och trodde på Jesus.

Jesus rider in i Jerusalem

¹² Nästa dag hade folk i stora skaror kommit till högtiden. När de fick höra att Jesus var på väg in i Jerusalem,

¹³ tog de palmlblad och gick ut för att möta honom. Och de ropade: "Hosianna! Välsignad är han som kommer i Herrens namn, han som är Israels kung!"

¹⁴ Jesus fann ett åsneföl och satt upp på det, som det står skrivet:

¹⁵ *Var inte rädd, dotter Sion!*

Se, din kung kommer,

12:3 en hel flaska dyrbar äkta nardusolja Grek. lítra, ca 300 gram. Den väldoftande nardusoljan importerades ända från Himalayas sluttningar och var därför mycket dyrbar. 300 denarer (vers 5) motsvarade en hel årslön för en enkel arbetare.

12:7 Låt henne vara. Hon har sparat Andra handskrifter: "Låt henne vara, så att hon kan spara". **12:8** 5 Mos 15:11. **12:8** men mig har ni inte alltid Några handskrifter saknar dessa ord. **12:9** Joh 11:43f. **12:12** Matt 21:1f, Mark 11:1f, Luk 19:28f. **12:13** 3 Mos 23:39f. **12:13** Hosianna Hebr. "Fräls!" (Ps 118:25), ett bönerop som med tiden blev ett liturgiskt hyllningsrop. **12:15** Sak 9:9. "Dotter Sion" var en bild för Jerusalem och dess folk (jfr t ex Mika 4:8).

ridande på ett åsneföl.

16 Hans lärjungar förstod först inte detta. Men när Jesus hade blivit förhårligad, kom de ihåg att det var skrivet så om honom och att man hade gjort så för honom.

17 Alla som hade varit med honom när han kallade Lasarus ut ur graven och uppväckte honom från de döda vittnade nu om detta,

18 och många kom ut och mötte honom därför att de hörde att han hade gjort detta tecken.

19 Då sade fariseerna till varandra: "Ser ni att ni inte kommer någon vart? Hela världen springer ju efter honom."

Jesus förutsäger sin död

20 Bland dem som hade kommit upp för att tillbe vid högtiden fanns några greker.

21 De kom nu till Filippus, som var från Betsaida i Galileen, och bad honom: "Herre, vi vill se Jesus."

22 Filippus gick och talade om det för Andreas, och Andreas och Filippus gick och berättade det för Jesus.

23 Jesus svarade: "Stunden har kommit när Människosonen ska förhårligas.

24 Jag säger er sanningen: Om vetekornet inte faller i jorden och dör, förblir det ett ensamt korn. Men om det dör bär det rik frukt.

25 Den som älskar sitt liv förlorar det, men den som sätter sitt liv sist i den här världen ska bevara det till evigt liv.

26 Om någon vill tjäna mig ska han följa mig, och där jag är ska också min tjänare vara. Om någon tjänar mig ska Fadern ära honom.

27 Nu är min själ i ångest. Vad ska jag säga? Far, fräls mig från denna stund? Nej, det är för denna stund jag har kommit.

28 Far, förhårliga ditt namn!"

Då kom en röst från himlen: "Jag har förhårligat det, och jag ska förhårliga det igen."

29 Folket som stod där och hörde det sade att det var åskan, andra sade att det var en ängel som talade till honom.

12:16 Joh 2:22. **12:20** greker Grekisktalande hedningar som hade anslutit sig till judendomen och kom upp till Jerusalem för att fira de judiska högtiderna (jfr Apg 8:27f och not till Apg 2:11). **12:21** Filippus, som var från Betsaida Hans grekiska namn och sannolikt grekisktalande hemstad nära Dekapolisområdet blev troligen en kontaktpunkt för de besökande grekerna. **12:23** Joh 13:31f, 17:1. **12:25** Matt 10:39, 16:25. **12:25** sätter ... sist Annan översättning: "hatar". Grek. miséo och hebr. sané har dock en vidare betydelse än endast hat, och kan vid jämförelser betyda snarast "sätta i andra hand" (jfr hur samma ord översätts i 1 Mos 29:31, 5 Mos 21:15, samt Luk 14:26 med parallell i Matt 10:37). **12:25** sitt liv ... det Annan översättning: "sin själ ... den". **12:26** Joh 14:3, 17:24. **12:27** Matt 26:38f. **12:28** Matt 3:17.

30 Jesus svarade: "Den rösten kom inte för min skull, utan för er.

31 Nu går en dom över denna värld. Nu ska denna världens furste kastas ut.

32 Och när jag blivit upphöjd från jorden, ska jag dra alla till mig."

33 Detta sade han för att ange på vilket sätt han skulle dö.

34 Då sade folket till honom: "Vi har hört i lagen att Messias ska vara kvar för alltid. Hur kan du då säga att Människosonen måste bli upphöjd? Vad är det för en Människoson?"

35 Jesus sade till dem: "Ännu en kort tid är ljuset bland er. Vandra medan ni har ljuset så att inte mörkret övervinner er. Den som vandrar i mörkret vet inte vart han går.

36 Tro på ljuset medan ni har ljuset, så att ni blir ljusets barn." När Jesus hade sagt detta, drog han sig undan och dolde sig för dem.

Judarnas otro

37 Trots att han hade gjort så många tecken inför dem trodde de inte på honom.

38 Så uppfylldes profeten Jesajas ord: *Herre, vem trodde vår predikan, och för vem blev Herrens arm uppenbarad?*

39 Alltså kunde de inte tro, för Jesaja har också sagt:

40 *Han har förblindat deras ögon
och förhärdat deras hjärta,
så att de inte ser med sina ögon
och förstår med sitt hjärta
och vänder om och blir helade
av mig.*

41 Så sade Jesaja därför att han såg hans härlighet och talade om honom.

42 Ändå var det många som trodde på honom, även bland rådsherrarna. Men för fariseernas skull ville de inte bekänna det, för att inte bli uteslutna ur synagogan.

43 De älskade människors ära mer än äran från Gud.

44 Jesus ropade: "Den som tror på mig, han tror inte på mig utan på honom som har sänt mig.

45 Och den som ser mig, han ser honom som har sänt mig.

12:30 Joh 11:42. **12:31** Luk 10:18. **12:34** 2 Sam 7:13, Jes 9:6, Dan 7:14. **12:34** hört i lagen att Messias ska vara kvar för alltid Set ex Jes 9:7, Dan 7:14. **12:34** Vad är det för en Människoson Annan översättning: "Vem är denne Människoson". **12:35** Joh 1:5, 8:12. **12:38** Jes 53:1. "Herrens arm" står för Guds makt som han sänder ut i världen (jfr not till 1:1). **12:40** Jes 6:9f. **12:42** Joh 9:22. **12:43** Joh 5:44. **12:44** Matt 10:40, Joh 13:20. **12:45** Joh 14:9.

46 Jag har kommit till världen som ett ljus, för att ingen som tror på mig ska bli kvar i mörkret.

47 Om någon hör mina ord och inte håller dem, så dömer inte jag honom, för jag har inte kommit för att döma världen utan för att frälsa världen.

48 Den som förkastar mig och inte tar emot mina ord har en domare över sig: det ord som jag har talat ska döma honom på den yttersta dagen.

49 Jag har inte talat av mig själv, utan Fadern som har sänt mig har befallt mig vad jag ska säga och tala.

50 Och jag vet att hans befallning är evigt liv. Det jag talar, talar jag därför så som Fadern har sagt mig."

13

Jesus tvättar lärjungarnas fötter

1 Det var strax före påskhögtiden. Jesus visste att hans stund hade kommit, att han skulle lämna denna värld och gå till Fadern. Han hade älskat sina egna här i världen, och han älskade dem in i det sista.

2 De åt kvällsmåltiden, och djävulen hade redan ingett Judas, Simon Iskariots son, tanken att förråda honom.

3 Jesus visste att Fadern hade gett allt i hans händer, att han utgått från Gud och skulle gå till Gud.

4 Han reste sig från bordet, lade av sig manteln och tog en linnehandduk som han knöt om sig.

5 Sedan hällde han vatten i ett tvättfat och började tvätta lärjungarnas fötter och torka dem med handduken som han hade runt midjan.

6 När han kom till Simon Petrus, sade denne till honom: "Herre, ska du tvätta mina fötter?"

7 Jesus svarade: "Vad jag gör förstår du inte nu, men längre fram kommer du att förstå det."

8 Petrus sade: "Aldrig någonsin ska du tvätta mina fötter!" Jesus svarade: "Om jag inte får tvätta dig har du ingen del i mig."

9 Simon Petrus sade: "Herre - inte bara mina fötter, utan också händerna och huvudet!"

10 Jesus svarade: "Den som har badat behöver sedan bara tvätta fötterna. Han är helt och hållet ren. Och ni är rena, fast inte alla."

11 Han visste vem som skulle förråda honom. Därför sade han att inte alla var rena.

12:46 Luk 2:32, Joh 3:19, 8:12. 12:47 Joh 3:17. 12:48 Joh 8:24. 12:49 Joh 14:10.

13:2 Luk 22:3. 13:3 Matt 11:27, 28:18, Joh 3:35. 13:5 tvätta lärjungarnas fötter En tjänares uppgift, jfr 1 Sam 25:41. 13:10 Joh 15:3. 13:11 Joh 6:64.

12 När han sedan hade tvättat deras fötter och tagit på sig manteln och lagt sig till bords igen, sade han till dem: "Förstår ni vad jag har gjort med er?"

13 Ni kallar mig Mästare och Herre och det med rätta, för det är jag.

14 Om nu jag, er Herre och Mästare, har tvättat era fötter, så är också ni skyldiga att tvätta varandras fötter.

15 Jag har gett er ett exempel för att ni ska göra som jag har gjort mot er.

16 Jag säger er sanningen: Tjänaren är inte större än sin herre, och budbäraren är inte större än den som har sänt honom.

17 När ni vet detta, saliga är ni om ni också gör det.

Jesus förutsäger Judas förräderi

18 Jag talar inte om er alla. Jag vet vilka jag har utvalt. Men Skriften ska fullbordas: *Den som åt mitt bröd lyfte sin häl mot mig.*

19 Jag säger det till er nu innan det sker, för att ni när det skett ska tro att *Jag Är*.

20 Jag säger er sanningen: Den som tar emot någon som jag sänder tar emot mig, och den som tar emot mig tar emot honom som har sänt mig."

21 När Jesus hade sagt detta, skakades han i sin ande och vittnade: "Jag säger er sanningen: En av er ska förråda mig."

22 Lärjungarna såg på varandra och undrade osäkert vem han kunde mena.

23 En av hans lärjungar, den som Jesus älskade, låg till bords vid Jesu sida.

24 Simon Petrus gav tecken till honom att fråga vem han talade om.

25 Den lärjungen lutade sig då mot Jesu bröst och sade: "Herre, vem är det?"

26 Jesus svarade: "Det är han som får brödet som jag doppar." Han doppade sin brödbit och gav den till Judas, Simon Iskariots son.

27 När Judas hade tagit brödet for Satan in i honom, och Jesus sade till honom: "Det du gör, gör det snart!"

28 Men ingen av dem som låg till bords förstod varför han sade så till honom.

13:13 Matt 23:8, 10. **13:14** Luk 22:27. **13:15** 1 Petr 2:21. **13:16** Matt 10:24f.
13:16 budbäraren Annan översättning: "aposteln". **13:18** lyfte sin häl mot mig Dvs bedrog mig (jfr 1 Mos 25:26 med not). Citat ur Ps 41:10. **13:20** Matt 10:40, Luk 9:48. **13:21** Matt 26:21f, Mark 14:18f, Luk 22:21. **13:23** Joh 19:26, 21:20.
13:23 den som Jesus älskade Troligen evangeliets författare, aposteln Johannes (jfr 21:24). **13:23** vid Jesu sida Annan översättning: "vid Jesu bröst" (jfr vers 25).
13:27 Luk 22:3.

29 Judas hade hand om kassan, och därför trodde några att Jesus sade åt honom att köpa något som de behövde till högtiden eller ge något till de fattiga.

30 När han hade tagit brödet gick han genast ut. Det var natt.

Jesus är nu förhärliqad

31 När Judas hade gått sade Jesus: "Nu är Människosonen förhärliqad, och Gud är förhärliqad i honom.

32 Och om Gud är förhärliqad i honom ska Gud också förhärliqa honom i sig själv, och han ska förhärliqa honom snart.

33 Mina barn, ännu en kort tid är jag hos er. Ni kommer att söka mig, och som jag sade till judarna säger jag nu till er: Dit jag går kan ni inte komma.

34 Ett nytt bud ger jag er: att ni ska älska varandra. Så som jag har älskat er ska också ni älska varandra.

35 Om ni har kärlek till varandra ska alla förstå att ni är mina lärjungar."

36 Simon Petrus sade till honom: "Herre, vart går du?" Jesus svarade: "Dit jag går kan du inte följä mig nu. Men längre fram ska du få följä mig."

37 Petrus frågade: "Herre, varför kan jag inte följä dig nu? Jag ska ge mitt liv för dig."

38 Jesus svarade: "Ska du ge ditt liv för mig? Jag säger dig sanningen: Tuppen kommer inte att gala förrän du har förnekat mig tre gånger.

14

Jesus är vägen till Fadern

1 Låt inte era hjärtan oroas. Tro på Gud och tro på mig.

2 I min Fars hus finns många rum. Om det inte vore så, skulle jag då ha sagt er att jag går bort för att bereda plats för er?

3 Och om jag nu går bort och bereder plats för er, så ska jag komma tillbaka och hämta er till mig, för att ni ska vara där jag är.

4 Och vart jag går, det vet ni. Den vägen känner ni."

5 Tomas sade: "Herre, vi vet inte vart du går. Hur kan vi då känna vägen?"

6 Jesus sade till honom: "Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig.

13:29 Joh 12:6. **13:31** Joh 12:23. **13:33** Joh 7:34, 8:21. **13:34** 3 Mos 19:18, Joh 15:12f, 1 Joh 2:7f. **13:36** Joh 7:35f, 21:18f. **13:37** Matt 26:33f, Mark 14:29f, Luk 22:33f. **13:38** Ska du ge ditt liv för mig? Annan översättning: "Du ska ge ditt liv för mig" (jfr 21:19). **14:1** Ps 42:6, Mark 11:22. **14:1** Tro på Gud och tro på mig Annan översättning: "Ni tror på Gud, tro också på mig". **14:2** sagt er att jag går bort Andra handskrifter: "sagt er det. Jag går bort". **14:3** Joh 12:26, 17:24. **14:6** Matt 11:27, Hebr 10:20.

⁷ Har ni lärt känna mig, ska ni också lära känna min Far. Nu känner ni honom och har sett honom."

⁸ Filippus sade: "Herre, visa oss Fadern så räcker det för oss."

⁹ Jesus svarade: "Så länge har jag varit hos er, och du har inte lärt känna mig, Filippus. Den som har sett mig har sett Fadern. Hur kan du säga: Visa oss Fadern?"

¹⁰ Tror du inte att jag är i Fadern och att Fadern är i mig? Orden jag talar till er säger jag inte av mig själv. Fadern bor i mig och gärningarna är hans verk.

¹¹ Tro mig: jag är i Fadern och Fadern är i mig. Och kan ni inte det, tro då för gärningarnas skull.

¹² Jag säger er sanningen: Den som tror på mig ska göra de gärningar som jag gör. Och större än så ska han göra, för jag går till Fadern.

¹³ Och vad ni än ber om i mitt namn ska jag göra, för att Fadern ska bli förhärligad i Sonen.

¹⁴ Om ni ber om något i mitt namn, ska jag göra det.

Jesus lovar sända Hjälparen

¹⁵ Om ni älskar mig håller ni fast vid mina bud.

¹⁶ Och jag ska be Fadern, och han ska ge er en annan Hjälpare som ska vara hos er för alltid:

¹⁷ sanningens Ande. Världen kan inte ta emot honom, för världen ser honom inte och känner honom inte. Ni känner honom, för han förblir hos er och ska vara i er.

¹⁸ Jag ska inte lämna er faderlösa, jag ska komma till er.

¹⁹ Ännu en kort tid, och världen ser mig inte längre. Men ni ska se mig, för jag lever och ni ska leva.

²⁰ Den dagen ska ni förstå att jag är i min Far, och att ni är i mig och jag i er.

²¹ Den som har mina bud och håller fast vid dem är den som älskar mig. Den som älskar mig ska bli älskad av min Far, och jag ska älska honom och uppenbara mig för honom."

²² Judas – inte Judas Iskariot – frågade: "Herre, hur kommer det sig att du ska uppenbara dig för oss och inte för världen?"

²³ Jesus svarade: "Om någon älskar mig, håller han fast vid mitt ord. Och min Far ska älska honom, och vi ska komma till honom och ta vår boning hos honom.

14:7 Har ni lärt känna mig, ska ni också lära känna min Far Andra handskrifter: "Hade ni lärt känna mig, skulle ni också känna min Far". **14:9** Joh 12:45, 17:21f, Hebr 1:3. **14:11** Joh 10:38. **14:12** Apg 1:8. **14:13** Matt 7:7f, Mark 11:24. **14:15**

Joh 15:10, 1 Joh 5:3. **14:15** håller ni fast Andra handskrifter: "håll då fast". **14:16**

Joh 14:26, 15:26, 16:7. **14:16** Hjälpare Annan översättning: "Tröstare" (jfr Apg 9:31), "Förespråkare" (jfr Rom 8:26). **14:17** ska vara i er Andra handskrifter: "är i er".

14:18 Matt 28:20. **14:19** Joh 16:16. **14:20** Joh 17:21, 23. **14:21** Joh 16:27.

14:22 Luk 6:16. **14:22** Judas – inte Judas Iskariot Aposteln Judas, Jakobs son

(Luk 6:16). **14:23** Joh 15:10, Ef 3:17.

24 Den som inte älskar mig håller inte fast vid mina ord. Ordet som ni hör är inte mitt, det kommer från Fadern som har sänt mig.

25 Detta har jag sagt er medan jag ännu är kvar hos er.

26 Men Hjälparen, den helige Ande som Fadern ska sända i mitt namn, han ska lära er allt och påminna er om allt som jag sagt er.

27 Frid lämnar jag åt er. Min frid ger jag er. Jag ger er inte det som världen ger. Låt inte era hjärtan oroas och tappa inte modet.

28 Ni har hört att jag har sagt er: Jag går bort, och jag kommer till er igen. Om ni älskade mig skulle ni vara glada över att jag går till Fadern, för Fadern är större än jag.

29 Nu har jag sagt det till er innan det sker, för att ni ska tro när det har skett.

30 Jag ska inte säga er mycket mer, för denna världens furste är på väg. Han har ingen makt över mig,

31 men världen måste förstå att jag älskar Fadern och gör som Fadern har befallt mig. Res er så går vi härifrån.

15

Jesus är den sanna vinstocken

1 Jag är den sanna vinstocken, och min Far är vinodlaren.

2 Varje gren i mig som inte bär frukt tar han bort, och varje gren som bär frukt rensar han så att den bär mer frukt.

3 Ni är redan nu rena i kraft av ordet som jag har talat till er.

4 Förbli i mig, så förblir jag i er. Liksom grenen inte kan bära frukt av sig själv om den inte förblir i vinstocken, så kan inte heller ni det om ni inte förblir i mig.

5 Jag är vinstocken, ni är grenarna. Om någon förblir i mig och jag i honom, så bär han rik frukt. Utan mig kan ni ingenting göra.

6 Om någon inte förblir i mig, kastas han ut som en gren och vissnar. Sådana grenar samlar man ihop och kastar i elden, och de bränns upp.

7 Om ni förblir i mig och mina ord förblir i er, så be om vad ni vill och ni ska få det.

8 Min Far förhärligas när ni bär rik frukt och blir mina lärjungar.

14:24 Joh 7:16. 14:26 Matt 10:19f, Luk 24:49. 14:27 Joh 16:33, Rom 5:1, Fil 4:7.
 14:28 Joh 10:29. 14:29 Joh 13:19. 14:30 Joh 12:31, 16:11. 14:30 har
 ingen makt över mig Ordagrant: "har inget i mig". 14:31 Matt 26:46. 14:31
 härifrån Troligen från nattvardssalen (Luk 22:12) mot Getsemane (Joh 18:1). 15:2
 Matt 3:10. 15:3 Joh 13:10. 15:4 Joh 6:56. 15:5 1 Kor 12:12, 2 Kor 3:5. 15:6
 Matt 3:10. 15:7 Joh 14:13. 15:8 Matt 5:16, Fil 1:11.

⁹ Så som Fadern har älskat mig, så har jag älskat er. Bli kvar i min kärlek.

¹⁰ Om ni håller mina bud blir ni kvar i min kärlek, liksom jag har hållit min Fars bud och är kvar i hans kärlek.

¹¹ Detta har jag sagt er för att min glädje ska vara i er och för att er glädje ska bli fullkomlig.

¹² Detta är mitt bud: att ni ska älska varandra så som jag har älskat er.

¹³ Ingen har större kärlek än den som ger sitt liv för sina vänner.

¹⁴ Ni är mina vänner, om ni gör vad jag befäller er.

¹⁵ Jag kallar er inte längre tjänare, för tjänaren vet inte vad hans herre gör. Jag kallar er vänner, för jag har låtit er veta allt som jag hört av min Far.

¹⁶ Ni har inte utvalt mig, utan jag har utvalt er och bestämt er till att gå ut och bära frukt, och er frukt ska bestå. Då ska Fadern ge er vad ni än ber honom om i mitt namn.

¹⁷ Och detta befäller jag er: att ni ska älska varandra.

Hatade av världen

¹⁸ Om världen hatar er, ska ni veta att den har hatat mig före er.

¹⁹ Hade ni tillhört världen, skulle världen ha älskat er som sina egna. Men ni tillhör inte världen, utan jag har utvalt er och tagit er ut ur världen. Därför hatar världen er.

²⁰ Kom ihåg vad jag sagt: tjänaren är inte större än sin herre. Har de förföljt mig, ska de också förfölja er. Har de bevarat mitt ord, ska de också bevara ert ord.

²¹ Men allt detta kommer de att göra mot er för mitt namns skull, därför att de inte känner honom som har sänt mig.

²² Hade jag inte kommit och talat till dem, skulle de vara utan synd. Men nu har de ingen ursäkt för sin synd.

²³ Den som hatar mig hatar också min Far.

²⁴ Hade jag inte gjort sådana gärningar bland dem som ingen annan gjort, så skulle de vara utan synd. Men nu har de sett dem, och de har hatat både mig och min Far.

²⁵ Så skulle ordet uppfyllas som står skrivet i deras lag: *De har hatat mig utan orsak.*

²⁶ Men när Hjälparen kommer som jag ska sända er från Fadern, sanningens Ande som utgår från Fadern, då ska han vittna om mig.

15:10 Joh 8:29. **15:11** Joh 16:24, 1 Joh 1:4. **15:12** Joh 13:34, Ef 5:2. **15:13** Joh 10:11, Rom 5:7f. **15:14** Matt 12:50. **15:16** Joh 14:12f. **15:18** Joh 7:7, 1 Joh 3:13. **15:18** före er Annan Översättning: "mer än er". **15:19** Joh 17:14, 1 Joh 4:5. **15:20** Matt 10:24f. **15:20** vad jag sagt Joh 13:16. **15:21** Matt 5:11. **15:22** Luk 12:47, Joh 9:41. **15:22** utan synd Alltså utan skuld för sin synd (jfr Rom 5:13). **15:23** Luk 10:16. **15:24** Joh 10:37. **15:25** Ps 35:19, 69:5. **15:26** Joh 14:26.

27 Också ni ska vittna, eftersom ni har varit med mig ända från början.

16

¹ Detta har jag sagt er för att ni inte ska komma på fall.

² De kommer att utesluta er ur synagogorna, och det kommer en tid när den som dödar er ska tro att han tjänar Gud.

³ Det kommer de att göra därför att de varken känner Fadern eller mig.

⁴ Men jag har sagt det till er för att ni, när deras tid kommer, ska minnas att jag sade det till er. Jag sade det inte till er från början, för då var jag hos er.

Sanningens Ande

⁵ Nu går jag till honom som har sänt mig, och ingen av er frågar mig: Vart går du?

⁶ Men när jag nu har sagt er detta, är era hjärtan fyllda av sorg.

⁷ Men jag säger er sanningen: Det är för ert bästa som jag går bort. För om jag inte går bort, kommer inte Hjälparen till er. Men när jag går bort ska jag sända honom till er.

⁸ Och när han kommer ska han överbevisa världen om synd och rättfärdighet och dom.

⁹ Om synd: de tror inte på mig.

¹⁰ Om rättfärdighet: jag går till Fadern och ni ser mig inte längre.

¹¹ Om dom: denna världens furste är dömd.

¹² Jag har mycket mer att säga er, men ni kan inte bära det nu.

¹³ Men när han kommer, sanningens Ande, då ska han leda er in i hela sanningen. Han ska inte tala av sig själv utan bara tala det han hör, och han ska förkunna för er vad som kommer att ske.

¹⁴ Han ska förhärliga mig, för han ska ta av det som är mitt och förkunna för er.

¹⁵ Allt som Fadern har är mitt. Därför sade jag att han ska ta av det som är mitt och förkunna för er.

Sorg och glädje

¹⁶ En kort tid och ni ser mig inte längre, ännu en kort tid och ni kommer att se mig."

¹⁷ Några av hans lärjungar sade då till varandra: "Vad menar han när han säger till oss: En kort tid och ni ser mig inte längre,

15:27 Apg 1:8, 21. 16:2 Matt 10:17, 22, Joh 9:22. 16:3 1 Kor 2:8. 16:4 Joh 13:19.
 16:5 Joh 7:33. 16:7 Joh 14:16. 16:9 Joh 3:18. 16:10 Apg 5:31, Rom 4:25.
 16:11 Joh 12:31. 16:12 1 Kor 3:1. 16:13 Joh 14:26. 16:15 Joh 17:10. 16:16
 Joh 14:19.

ännu en kort tid och ni kommer att se mig? Och att han går till Fadern?"

¹⁸ De frågade: "Vad menar han med en kort tid? Vi förstår inte vad han säger."

¹⁹ Jesus märkte att de ville fråga honom, och han sade till dem: "Ni frågar varandra om det jag sade: En kort tid och ni ser mig inte, ännu en kort tid och ni kommer att se mig.

²⁰ Jag säger er sanningen: Ni kommer att gråta och jämra er, men världen ska glädja sig. Ni kommer att sörja, men er sorg ska vändas i glädje.

²¹ När en kvinna ska föda har hon det svårt, för hennes stund har kommit. Men när hon har fött barnet, minns hon inte längre smärtan i sin glädje över att en människa är född till världen.

²² Nu har ni också det svårt, men jag ska se er igen. Då ska era hjärtan glädjas, och ingen ska ta er glädje ifrån er.

Bön i Jesu namn

²³ Den dagen kommer ni inte att fråga mig om något. Jag säger er sanningen: Vad ni ber Fadern om i mitt namn, det ska han ge er.

²⁴ Hittills har ni inte bätt om något i mitt namn. Be och ni ska få, så att er glädje blir fullkomlig.

²⁵ Detta har jag talat till er i liknelser. Men det kommer en tid när jag inte längre ska tala till er i liknelser, utan öppet förkunna för er om Fadern.

²⁶ Den dagen ska ni be i mitt namn. Jag säger inte att jag ska be till Fadern för er.

²⁷ Fadern själv älskar er, för ni har älskat mig och tror att jag har utgått från Gud.

²⁸ Jag har utgått från Fadern och kommit till världen. Nu lämnar jag världen och går till Fadern."

²⁹ Då sade hans lärjungar: "Nu talar du öppet och inte i liknelser!

³⁰ Nu vet vi att du vet allt och inte är beroende av att någon frågar dig. Därför tror vi att du har utgått från Gud."

³¹ Jesus svarade: "Nu tror ni.

³² Men det kommer en tid, och den är redan här, när ni ska skingras var och en åt sitt håll och lämna mig ensam. Men jag är inte ensam, för Fadern är med mig.

³³ Detta har jag sagt er för att ni ska ha frid i mig. I världen får ni lida, men var frimodiga: jag har övervunnit världen."

17

Jesu översteprästerliga förbön

1 När Jesus hade sagt detta, lyfte han blicken mot himlen och bad: "Far, stunden har kommit. Förhårliga din Son, så att Sonen kan förhårliga dig.

2 Du har gett honom makt över alla människor, för att han ska ge evigt liv åt alla dem som du har gett honom.

3 Och detta är det eviga livet: att de känner dig, den ende sanne Guden, och den som du har sänt, Jesus Kristus.

4 Jag har förhårligat dig på jorden genom att fullborda det verk som du gav mig att utföra.

5 Far, förhårliga nu mig med den härlighet som jag hade hos dig innan världen var till.

6 Jag har uppenbarat ditt namn för de människor som du tog ut ur världen och gav till mig. De var dina och du gav dem till mig, och de har hållit fast vid ditt ord.

7 Nu har de förstått att allt som du gett mig kommer från dig,

8 för jag har gett dem de ord som du gav till mig. De har tagit emot dem och verkligen förstått att jag har utgått från dig, och de tror att du har sänt mig.

9 Jag ber för dem. Jag ber inte för världen utan för dem som du har gett mig, för de är dina.

10 Allt mitt är ditt och allt ditt är mitt, och jag är förhårligad i dem.

11 Jag är inte längre kvar i världen, men de är kvar i världen när jag går till dig. Helige Far, bevara dem i ditt namn som du har gett mig, så att de är ett liksom vi är ett.

12 Så länge jag var hos dem, bevarade jag dem i ditt namn som du gett mig. Jag vakade över dem och ingen av dem gick förlorad, ingen utom fördärvets man för att Skriften skulle uppfyllas.

13 Nu kommer jag till dig. Men jag säger det här medan jag är kvar i världen, för att deras hjärtan ska vara fyllda av min glädje.

14 Jag har gett dem ditt ord och världen har hatat dem, för de tillhör inte världen liksom inte heller jag tillhör världen.

15 Jag ber inte att du ska ta dem ut ur världen, utan att du ska bevara dem från det onda.

16 De tillhör inte världen, liksom inte heller jag tillhör världen.

17 Helga dem i sanningen: ditt ord är sanning.

18 Så som du har sänt mig till världen, så har jag sänt dem till världen.

19 Och jag helgar mig för dem, för att också de ska vara helgade i sanningen.

20 Men jag ber inte bara för dem, utan också för dem som kommer att tro på mig genom deras ord.

21 Jag ber att de alla ska vara ett, och att de ska vara i oss liksom du, Far, är i mig och jag i dig. Då ska världen tro att du har sänt mig.

22 Och den härlighet som du gett mig har jag gett till dem, för att de ska vara ett liksom vi är ett:

23 jag i dem och du i mig, så att de är fullkomligt förenade till ett. Då ska världen förstå att du har sänt mig, och att du har älskat dem så som du har älskat mig.

24 Far, jag vill att där jag är, där ska också de som du har gett mig vara med mig. Låt dem få se min härlighet som du har gett mig, för du har älskat mig före världens skapelse.

25 Rättfärdige Far, världen har inte lärt känna dig. Men jag känner dig, och de vet att du har sänt mig.

26 Jag har gjort ditt namn känt för dem. Och jag ska göra det känt, för att kärleken som du älskat mig med ska vara i dem och jag i dem."

18

Jesus blir förrådd och fångslad

1 När Jesus hade sagt detta, gick han med sina lärjungar över till andra sidan av Kidrondalen. Där låg en trädgård som han och hans lärjungar gick in i.

2 Men även Judas, han som förrådde honom, kände till det stället eftersom Jesus ofta hade varit där med sina lärjungar.

3 Judas tog med sig vaktstyrkan och några av översteprästernas och fariseernas tjänare och kom dit med facklor, lyktor och vapen.

4 Jesus, som visste om allt som skulle hända honom, gick ut och frågade dem: "Vem söker ni?"

5 De svarade: "Jesus från Nasaret." Han sade till dem: "*Jag Är.*" Även Judas, han som förrådde honom, stod bland dem.

17:18 Joh 20:21. **17:19** 1 Kor 6:11, Hebr 10:10. **17:20** Joh 16:13. **17:20** tro på mig genom deras ord Apostlarnas ord (NT) skulle vid sidan av GT ligga till grund för den kristna församlingens tro (jfr Matt 10:40, Luk 10:16). **17:21** Joh 10:38, 1 Joh 1:3. **17:23** 1 Kor 6:17. **17:24** Joh 14:3. **17:25** Joh 7:29. **17:26** Joh 15:9. **18:1** 2 Sam 15:23, Matt 26:36, Mark 14:32, Luk 22:39f. **18:1** Kidrondalen En bäckravin som skiljer Jerusalem från Olivberget (jfr 2 Sam 15:23). **18:1** en trädgård Getsemane (jfr Matt 26:36). **18:3** Matt 26:47f, Mark 14:43f, Luk 22:47f. **18:4** Joh 19:28.

⁶ När Jesus sade till dem: *Jag Är*, ryggade de tillbaka och föll till marken.

⁷ Än en gång frågade han dem: "Vem söker ni?" De sade: "Jesus från Nasaret."

⁸ Jesus svarade: "Jag har sagt er att det är jag. Om det är mig ni söker, så låt de andra gå!"

⁹ Ordet som han hade sagt skulle nämligen gå i uppfyllelse: "Av dem du har gett mig har jag inte förlorat en enda."

¹⁰ Simon Petrus hade ett svärd. Han drog det och slog till mot översteprästens tjänare och högg av honom högra örat. Tjänaren hette Malkus.

¹¹ Jesus sade till Petrus: "Sätt svärdet i skidan! Skulle jag inte dricka den bägere som Fadern har gett mig?"

¹² Soldaterna och befälhavaren och judarnas tjänare grep nu Jesus och band honom.

¹³ De förde honom först till Hannas, svärfar till Kaifas som var överstepräst det året.

¹⁴ Det var Kaifas som hade gett judarna rådet att det var bättre att en man dog i folkets ställe.

Petrus förnekar Jesus

¹⁵ Simon Petrus och en annan lärjunge följde efter Jesus. Den lärjungen var bekant med översteprästen och kom in på översteprästens gård tillsammans med Jesus.

¹⁶ Men Petrus stod kvar utanför vid porten. Den andre lärjungen, han som var bekant med översteprästen, gick då ut och talade med flickan som vaktade porten och hämtade in Petrus.

¹⁷ Tjänsteflickan frågade Petrus: "Är inte du också en av den där mannens lärjungar?" Han svarade: "Nej, det är jag inte."

¹⁸ Det var kallt, och tjänarna och vakterna hade gjort upp en koleld där de stod och värmdes sig. Även Petrus stod där tillsammans med dem och värmdes sig.

Jesus inför översteprästen

¹⁹ Översteprästen frågade ut Jesus om hans lärjungar och hans lära.

²⁰ Jesus svarade honom: "Jag har talat öppet till världen. Jag har alltid undervisat i synagogan och i templet där alla judar samlas. Jag har inte talat i hemlighet.

²¹ Varför frågar du mig? Fråga dem som har hört vad jag förkunnat för dem. De vet vad jag har sagt."

18:9 Joh 6:39. **18:9** Ordet som han hade sagt Se Joh 6:39, 17:12. **18:11**
 Matt 26:39. **18:12** Matt 26:57f, Mark 14:53f, Luk 22:54f. **18:14** Joh 11:49f. **18:15**
 en annan lärjunge Enligt många utläggare Johannes själv (jfr 20:2-3). **18:20**
 Mark 14:49.

22 När Jesus sade detta, gav en av tjänarna som stod där honom ett slag i ansiktet och sade: "Ska du svara översteprästen på det sättet?"

23 Jesus svarade: "Har jag sagt något som är fel, så säg vad som är fel. Men om jag talar sanning, varför slår du mig?"

24 Då skickade Hannas honom bunden till översteprästen Kaifas.

Petrus förnekar Jesus igen

25 Simon Petrus stod och värmdde sig. Då frågade de honom: "Är inte du också en av hans lärjungar?" Han nekade och sade: "Det är jag inte."

26 En av översteprästens tjänare, en släkting till den vars öra Petrus hade huggit av, sade: "Såg jag inte själv att du var med honom i trädgården?"

27 Petrus nekade än en gång – och strax gol en tupp.

Jesus inför Pilatus

28 Från Kaifas förde de sedan Jesus till pretoriet. Det var nu tidigt på morgonen. Själva gick de inte in i pretoriet, för att inte bli orena utan kunna fira påsken.

29 Pilatus kom därför ut till dem och frågade: "Vad anklagar ni den här mannen för?"

30 De svarade: "Hade han inte varit en brottsling skulle vi inte ha överlämnat honom till dig."

31 Pilatus sade till dem: "Ta ni honom och döm honom efter er lag!" Judarna sade: "Vi har inte rätt att avrätta någon."

32 Så skulle det ord uppfyllas som Jesus hade sagt när han angav på vilket sätt han skulle dö.

33 Pilatus gick tillbaka in i pretoriet och lät kalla in Jesus och frågade: "Så du är judarnas kung?"

34 Jesus svarade: "Säger du det av dig själv, eller har andra sagt det om mig?"

35 Pilatus svarade: "Jag är väl inte jude? Ditt folk och översteprästerna har överlämnat dig åt mig. Vad har du gjort?"

36 Jesus svarade: "Mitt rike är inte av den här världen. Hade mitt rike varit av den här världen, skulle mina tjänare ha

18:25 Matt 26:71f, Mark 14:69f, Luk 22:58f. **18:28** pretoriet Den romerske ståthållarens palats. **18:28** fira påsken Ordagrant: "äta påsken". I 2 Mos 12:48 används de båda uttrycken "fira påsken" och "äta påsken" växelvis i betydelsen "rätt delta i påskfirandet". Sammanhanget talar för att uttrycket "äta påsken" även här har den mer allmänna innebörden. **18:29** Pilatus Ståthållare i provinsen Judeen under åren 26-36 e Kr. Därefter avsattes han på grund av grymhet mot samarierna.

18:31 Joh 19:6f. **18:31** Vi har inte rätt att avrätta någon År 6 e Kr hade Rom fråntagit judarna rätten att utdöma dödsstraff. **18:32** Matt 20:18f, Mark 10:32f, Luk 18:31f, Joh 3:14. **18:33** Matt 27:11, Mark 15:2, Luk 23:3f. **18:36** Joh 6:15.

kämpat för att jag inte skulle utlämnas åt judarna. Men nu är mitt rike inte av den här världen."

³⁷ Pilatus sade: "Du är alltså kung?" Jesus svarade: "Du själv säger att jag är kung. Därför är jag född och därför har jag kommit till världen, för att vittna om sanningen. Var och en som är av sanningen lyssnar till min röst."

³⁸ Pilatus sade till honom: "Vad är sanning?"

Med de orden gick han ut till judarna igen och sade till dem: "Jag finner honom inte skyldig till något brott."

³⁹ Men ni har en sed att jag friger en fånge åt er vid påsken. Vill ni att jag ska frige judarnas kung åt er?"

⁴⁰ Då skrek de åter: "Inte honom, utan Barabbas!" Barabbas var en upprorsman.

19

¹ Då tog Pilatus Jesus och lät gissla honom.

² Soldaterna flätade en krona av törne och satte på hans huvud och klädde honom i en purpurröd mantel.

³ Sedan gick de fram till honom och sade: "Var hälsad, judarnas kung!" och slog honom i ansiktet.

⁴ Pilatus gick ut igen och sade till dem: "Se här, jag för ut honom till er så att ni förstår att jag inte finner honom skyldig till något."

⁵ Jesus kom då ut, klädd i törnekronan och purpurmanteln, och Pilatus sade till dem: "Se människan!"

⁶ När överstepräster och deras tjänare fick se honom, skrek de: "Korsfäst! Korsfäst!" Pilatus sade då till dem: "Ta ni och korsfäst honom! Jag finner honom inte skyldig till något."

⁷ Judarna svarade: "Vi har en lag och enligt den lagen måste han dö, för han har gjort sig till Guds Son."

⁸ När Pilatus hörde det blev han ännu mer rädd.

⁹ Han gick tillbaka in i pretoriet och frågade Jesus: "Varifrån är du?" Men Jesus gav honom inget svar.

¹⁰ Pilatus sade till honom: "Talar du inte med mig? Vet du inte att jag har makt att frige dig och makt att korsfästa dig?"

¹¹ Jesus svarade: "Du skulle inte ha någon makt alls över mig om du inte hade fått den från ovan. Därför har den som utlämnat mig åt dig större skuld."

18:37 Joh 8:47, 1 Tim 6:13. **18:39** Matt 27:15f, Mark 15:6f, Luk 23:16f. **18:40** upprorsman Annan översättning: "rövare" (jfr dock Mark 15:7, Luk 23:19). **19:1** Matt 27:26f, Mark 15:15f. **19:1** gissla Det romerska gisslet, flagellum, hade taggar av ben eller metall som rev upp fångens rygg. **19:2** purpurröd mantel Purpur var antikens dyrbaraste färg, förbehållen kungligheter (jfr Dan 5:7). Troligen syftar Johannes på en enklare röd soldatkappa (Matt 27:28). **19:4** Luk 23:13f. **19:7** 3 Mos 24:16, Joh 5:18, 10:33. **19:11** Dan 4:22, 31f, Joh 10:18.

¹² Från det ögonblicket försökte Pilatus få honom fri. Men judarna skrek: "Släpper du honom är du inte kejsarens vän! Den som gör sig själv till kung sätter sig upp mot kejsaren."

¹³ När Pilatus hörde de orden, lät han föra ut Jesus och satte sig på domarsätet vid den plats som kallas Stengården, på hebreiska Gabbata.

¹⁴ Det var förberedelsedagen i påskveckan, omkring sjätte timmen. Pilatus sade till judarna: "Här ser ni er kung!"

¹⁵ De skrek: "Bort med honom, bort! Korsfäst honom!" Pilatus frågade: "Ska jag korsfästa er kung?" Översteprästerne svarade: "Vi har ingen annan kung än kejsaren."

¹⁶ Då utlämnade han Jesus åt dem till att korsfästas.

Jesus blir korsfäst

De tog med sig Jesus,

¹⁷ och han bar själv sitt kors och kom ut till det som kallas Dödskalleplatsen, på hebreiska Golgata.

¹⁸ Där korsfäste de honom, och tillsammans med honom två andra, en på var sida med Jesus i mitten.

¹⁹ Pilatus lät också skriva ett anslag som sattes upp på korset. Där stod skrivet: "Jesus från Nasaret, judarnas kung."

²⁰ Anslaget lästes av många judar, eftersom platsen där Jesus blev korsfäst låg nära staden och texten var skriven på hebreiska, latin och grekiska.

²¹ Då sade judarnas överstepräster till Pilatus: "Skriv inte judarnas kung, utan att han har sagt: Jag är judarnas kung."

²² Pilatus svarade: "Det jag skrivit har jag skrivit."

²³ När soldaterna hade korsfäst Jesus tog de hans kläder och delade upp dem i fyra delar, en för varje soldat. Men livklädnaden var utan sömmar, vävd i ett enda stycke uppifrån och ner.

²⁴ Därför sade de till varandra: "Vi skär inte sönder den utan kastar lott om vem som ska få den." Skriften skulle nämligen uppfyllas: *De delade mina kläder mellan sig och kastade lott om min klädnad.* Så gjorde nu soldaterna.

²⁵ Vid Jesu kors stod hans mor och hennes syster, Maria som var Klopas hustru, och Maria Magdalena.

19:12 Apg 17:7. **19:14** Förberedelsedagen i påskveckan Dagen före sabbaten i påskveckan, alltså en fredag (jfr Mark 15:42) då alla förberedelser inför sabbaten gjordes. **19:17** Matt 27:33f, 38f, Mark 15:22f, 27f, Luk 23:32f. **19:20** nära staden Golgata låg enligt traditionen nära stadsporten mot nordväst, under den nuvarande Gravkyrkan.

19:23 Matt 27:35, Mark 15:24, Luk 23:34. **19:23** livklädnaden Den knälånga tunikan som bars närmast kroppen. **19:24** Ps 22:19.

19:25 Matt 27:55f, Mark 15:40f. **19:25** Klopas Enligt fornkyrkliga källor bror till Josef, Jesu adoptivfar (jfr Luk 24:18 med not). Hans hustru Maria var därmed "syster" till Maria, Jesu mor, i betydelsen svägerska.

²⁶ När Jesus såg sin mor och bredvid henne den lärjunge som han älskade, sade han till sin mor: "Kvinna, där är din son."

²⁷ Sedan sade han till lärjungen: "Där är din mor." Från den stunden tog lärjungen hem henne till sig.

²⁸ Jesus visste att allt nu var fullbordat. Han sade sedan för att Skriften skulle uppfyllas: "Jag törstar."

²⁹ Där stod en kruka full med ättikvin, och de satte en svamp full med ättikvin runt en isopstjälk och förde den till hans mun.

³⁰ När Jesus hade fått ättikvinet, sade han: "Det är fullbordat." Och han böjde ner huvudet och överlämnade sin ande.

³¹ Det var förberedelsedag, och judarna ville inte att kropparna skulle hänga kvar på korset över sabbaten, eftersom det var en stor sabbatsdag. Därför bad de Pilatus att de korsfästas ben skulle krossas och kropparna tas bort.

³² Soldaterna kom då och krossade benen på den förste, och sedan på den andre som var korsfäst tillsammans med honom.

³³ Men när de kom till Jesus och såg att han redan var död, krossade de inte hans ben.

³⁴ I stället stack en av soldaterna upp hans sida med sitt spjut, och genast kom det ut blod och vatten.

³⁵ Den som har sett det har vittnat för att också ni ska tro. Hans vittnesbörd är sant, och han vet att han talar sanning.

³⁶ Detta hände för att Skriften skulle uppfyllas: *Inget av hans ben ska krossas.*

³⁷ Och ett annat ställe i Skriften säger: *De ska se upp till honom som de har genomborrat.*

Jesu begravning

³⁸ Josef från Arimatea, som var lärjunge till Jesus fast i hemlighet av rädsla för judarna, bad sedan Pilatus om att få ta ner Jesu kropp. Pilatus tillät det, och Josef gick då och tog hand om hans kropp.

³⁹ Även Nikodemus kom dit, han som första gången hade kommit till Jesus på natten. Han hade med sig en blandning

19:28 för att Skriften skulle uppfyllas Jfr Ps 22:16, 69:22. **19:29** ättikvin Syrligt vin utspätt med vatten, en billig och populär törstsläckare under antiken. **19:29** en isopstjälk Ljungliknande växt som användes för reningsriter (t ex 4 Mos 19:18, Ps 51:9) och för påskalammet blod (2 Mos 12:22). **19:31** de korsfästas ben skulle krossas så att de inte kunde hålla sig upprätta, utan kvävdes och dog. **19:31** ville inte att kropparna skulle hänga kvar Se 5 Mos 21:22f. **19:36** Orden gäller både påskalammet (2 Mos 12:46, 4 Mos 9:12) och den rättfärdige (Ps 34:21). **19:37** Sak 12:10. **19:38** Matt 27:57f, Mark 15:42f, Luk 23:50f, Joh 12:42. **19:39** Joh 3:1f.

av myrra och aloe, omkring trettio kilo.

⁴⁰ De tog Jesu kropp och lindade den med linnebindlar tillsammans med de väldoftande salvorna, så som judarna brukar göra vid begravningar.

⁴¹ Vid platsen där Jesus hade blivit korsfäst låg en trädgård, och i trädgården fanns en ny grav där ännu ingen hade blivit lagd.

⁴² Där lade de Jesus, eftersom det var judarnas förberedelsedag och graven låg nära.

20

Den tomma graven

¹ Tidigt den första veckodagen, medan det ännu var mörkt, kom Maria Magdalena ut till graven och fick se att stenen var borta från graven.

² Hon sprang därifrån och kom till Simon Petrus och den andre lärjungen, den som Jesus älskade, och sade till dem: "De har tagit bort Herren från graven, och vi vet inte var de har lagt honom!"

³ Då rusade Petrus och den andre lärjungen ut mot graven.

⁴ Båda sprang på samma gång, men den andre lärjungen sprang fortare än Petrus och kom först fram till graven.

⁵ Han lutade sig in och såg linnebindlarna ligga där, men han gick inte in.

⁶ Strax efter honom kom Simon Petrus. Han gick in i graven och såg också linnebindlarna ligga där,

⁷ och duken som hade täckt huvudet. Den låg inte tillsammans med bindlarna utan hopvikt på ett ställe för sig.

⁸ Då gick även den andre lärjungen in, han som hade kommit fram till graven först, och han såg och trodde.

⁹ Tidigare hade de nämligen inte förstått Skriftens ord att han måste uppstå från de döda.

¹⁰ Därefter gick lärjungarna hem igen.

Jesus visar sig för Maria Magdalena

¹¹ Men Maria stod utanför graven och grät. När hon gråtande lutade sig in i graven,

¹² fick hon se två änglar i vita kläder sitta där Jesu kropp hade legat, den ene vid huvudändan och den andre vid fotändan.

19:39 myrra väldoftande dyrbar kåda från Arabien som användes i rökelse, parfymer och den heliga smörjelseoljan (2 Mos 30:22f). **19:39** aloe Friskt doftande bladsaft från Aloe Vera användes som läkemedel och doftämne i svepningar. **19:39** trettio kilo Ordagrant: "hundra litra" (jfr not till 12:3). **20:1** Matt 28:1f, Mark 16:1f, Luk 24:1f. **20:1** första veckodagen efter sabbaten, alltså söndag.

13 De frågade henne: "Kvinna, varför gråter du?" Hon svarade: "De har tagit min Herre, och jag vet inte var de har lagt honom."

14 När hon hade sagt det, vände hon sig om och såg Jesus stå där, men hon förstod inte att det var han.

15 Jesus frågade henne: "Kvinna, varför gråter du? Vem söker du?" Hon trodde att det var trädgårdsmästaren och sade till honom: "Herre, om det är du som har burit bort honom, så säg var du har lagt honom så att jag kan hämta honom."

16 Jesus sade till henne: "Maria." Då vände hon sig om och sade till honom på hebreiska: "Rabbuni!" – det betyder lärare.

17 Jesus sade till henne: "Rör mig inte, för jag har inte stigit upp till Fadern än. Men gå till mina bröder och säg till dem att jag stiger upp till min Far och er Far, till min Gud och er Gud."

18 Maria Magdalena gick då och berättade för lärjungarna att hon hade sett Herren och att han hade sagt detta till henne.

Jesus visar sig för sina lärjungar

19 På kvällen samma dag, den första veckodagen, var lärjungarna samlade bakom låsta dörrar av rädsla för judarna. Då kom Jesus och stod mitt ibland dem och sade: "Frid vare med er!"

20 När han hade sagt detta visade han dem sina händer och sin sida. Och lärjungarna blev glada när de såg Herren.

21 Jesus sade än en gång till dem: "Frid vare med er! Som Fadern har sänt mig sänder jag er."

22 Sedan han sagt detta, andades han på dem och sade: "Ta emot den helige Ande!"

23 Om ni förlåter någon hans synder så är de förlåtna, och om ni binder någon i hans synder så är han bunden."

Den uppståndne och Tomas

24 Tomas, en av de tolv, han som kallades Tvillingen, hade inte varit med de andra när Jesus kom.

25 De andra lärjungarna sade nu till honom: "Vi har sett Herren!" Men han svarade dem: "Om jag inte får se spikhålen i hans händer och sticka mitt finger i spikhålen och min hand i hans sida, så kan jag inte tro."

26 Åtta dagar senare var hans lärjungar samlade igen där inne, och nu var Tomas med dem. Då kom Jesus, medan

20:17 Rom 8:29, Hebr 2:11f. **20:17** Rör mig inte Annan översättning: "Håll inte kvar mig". **20:19** Luk 24:36f, 1 Kor 15:5. **20:19** Frid vare med er! Den vanliga hälsningen på hebreiska och arameiska (jfr Matt 10:13, 1 Sam 25:6). **20:21** Joh 17:18. **20:23** Matt 16:19, 18:18. **20:26** Åtta dagar senare Troligen den åttonde dagen, den nästföljande söndagen (jfr 11:17, 39).

dörrarna var låsta, och stod mitt ibland dem och sade: "Frid vare med er!"

²⁷ Sedan sade han till Tomas: "Kom med ditt finger och se mina händer, kom med din hand och stick den i min sida. Och tvivla inte, utan tro!"

²⁸ Tomas svarade honom: "Min Herre och min Gud!"

²⁹ Jesus sade till honom: "Du tror därför att du har sett mig. Saliga är de som inte har sett men ändå tror."

³⁰ Många andra tecken som inte är nerskrivna i denna bok gjorde Jesus inför sina lärjungar.

³¹ Men dessa har blivit nerskrivna för att ni ska tro att Jesus är Messias, Guds Son, och för att ni genom tron ska ha liv i hans namn.

21

Jesus vid Tiberias sjö

¹ Sedan visade sig Jesus en gång till för lärjungarna. Det var vid Tiberiassjön, och det gick till så här:

² Simon Petrus och Tomas som kallades Tvillingen, Natanael från Kana i Galileen, Sebedeus söner och två andra av hans lärjungar var tillsammans.

³ Simon Petrus sade till dem: "Jag går ut och fiskar." De andra sade: "Vi följer med dig." De gick ut och steg i båten, men den natten fick de ingenting.

⁴ Tidigt på morgonen stod Jesus på stranden, men lärjungarna förstod inte att det var han.

⁵ Jesus sade till dem: "Mina barn, har ni inget att äta?" De svarade: "Nej."

⁶ Han sade: "Kasta ut nätet på höger sida om båten, så ska ni få." De kastade ut nätet, och nu orkade de inte dra upp det för all fisken.

⁷ Lärjungen som Jesus älskade sade då till Petrus: "Det är Herren." När Simon Petrus hörde att det var Herren drog han ytterplagget om sig, för han var inte klädd, och kastade sig i sjön.

⁸ De andra lärjungarna kom efter i båten med fisknätet på släp. De var inte långt från land, omkring hundra meter.

⁹ När de kom i land fick de se en koleld och fisk som låg på den och bröd.

¹⁰ Jesus sade till dem: "Bär hit av fisken som ni fick nyss."

20:29 1 Petr 1:8. **20:30** Joh 21:25. **20:31** Joh 5:24, 1 Joh 5:13. **21:2** Sebedeus söner Jakob och Johannes (Matt 4:21), den senare "lärjungen som Jesus älskade" (vers 7) och författare till Johannesevangeliet. **21:4** Luk 24:16, Joh 20:14. **21:6** Luk 5:4f. **21:7** Joh 13:23. **21:8** hundra meter Ordagrant: "tvåhundra alnar".

11 Simon Petrus steg i båten och drog upp nätet på land. Det var fullt av stora fiskar, 153 stycken, och fast de var så många gick nätet inte sönder.

12 Jesus sade till dem: "Kom och ät." Ingen av lärjungarna vågade fråga honom vem han var. De förstod att det var Herren.

13 Jesus gick fram och tog brödet och gav dem, och likaså fisken.

14 Detta var den tredje gången som Jesus visade sig för lärjungarna efter att han hade uppstått från de döda.

Jesus och Petrus

15 När de hade ätit sade Jesus till Simon Petrus: "Simon, Johannes son. Älskar du mig mer än de andra?" Han svarade: "Ja, Herre. Du vet att jag har dig kär." Jesus sade till honom: "För mina lamm på bete."

16 För andra gången frågade han: "Simon, Johannes son. Älskar du mig?" Han svarade: "Ja, Herre. Du vet att jag har dig kär." Jesus sade till honom: "Var en herde för mina får."

17 För tredje gången frågade han: "Simon, Johannes son. Har du mig kär?" Petrus blev bedrövad när Jesus för tredje gången frågade: "Har du mig kär?", och han svarade: "Herre, du vet allt. Du vet att jag har dig kär." Jesus sade: "För mina får på bete."

18 Jag säger dig sanningen: När du var yngre, spände du själv bältet om dig och gick vart du ville. Men när du blir äldre ska du sträcka ut dina händer, och en annan ska spänna bältet om dig och leda dig dit du inte vill."

19 Detta sade han för att ange med vilken död Petrus skulle förhärliga Gud. Sedan sade han till honom: "Följ mig!"

20 Petrus vände sig om och såg att lärjungen som Jesus älskade följde efter, han som vid måltiden hade lutat sig mot Jesu bröst och frågat: "Herre, vem är det som ska förråda dig?"

21 När Petrus såg honom frågade han Jesus: "Herre, hur blir det med honom?"

22 Jesus svarade: "Om jag vill att han ska vara kvar tills jag kommer, vad rör det dig? Följ du mig!"

23 Så spreds ryktet bland bröderna att den lärjungen inte skulle dö. Men Jesus hade inte sagt till honom att han inte

21:14 Joh 20:19, 26. **21:15** Matt 26:33f, 69f, Joh 13:37f, 18:17f. **21:16** Luk 22:32, 1 Petr 5:2. **21:17** 1 Joh 3:20. **21:18** 2 Petr 1:14. **21:19** Joh 13:36. **21:19** med vilken död Petrus blev enligt traditionen korsfäst i Rom under Nero i mitten av 60-talet e Kr. **21:20** Joh 13:23f. **21:23** spreds ryktet Johannes levde längre än någon av de andra apostlarna, till senare hälften av 90-talet e Kr. När han mot slutet av sitt liv skrev sitt evangelium kan han ha sett behovet av att motsäga ryktet.

skulle dö, utan: "Om jag vill att han ska vara kvar tills jag kommer, vad rör det dig?"

Slutord

²⁴ Det är den lärjungen som vittnar om detta och har skrivit detta, och vi vet att hans vittnesbörd är sant.

²⁵ Jesus gjorde också mycket annat. Men om varje händelse skulle skrivas ner, tror jag att inte ens hela världen skulle rymma de böcker som då måste skrivas.

Apostlagärningarna

Apostlagärningarna skildrar den kristna församlingens födelse och spridning från dess ringa begynnelse i Jerusalem fram till det att Paulus når världsstaden Rom. Boken är skriven av läkaren Lukas, vän och reskamrat till Paulus (16:10f, 20:5f, Kol 4:14). Troligen tillkom den i början av 60-talet e Kr i Rom, där skildringen avslutas (28:30) och där även Petrus fanns tillgänglig som källa (1 Petr 5:13). Den utgör en direkt fortsättning på Lukasevangeliet och är ställd till samme Teofilus (se inledningen till Luk).

Löftet om den helige Ande

¹ I min förra skrift, käre Teofilus, skrev jag om allt som Jesus gjorde och lärde

² fram till den dag han togs upp till himlen, efter att ha gett sina befallningar genom den helige Ande till de apostlar som han hade utvalt.

³ Han visade sig för dem efter sitt lidande och gav dem många bevis på att han levde, när han under fyrtio dagar lät dem se honom och talade med dem om Guds rike.

⁴ Vid en måltid med apostlarna befallde han dem: "Lämna inte Jerusalem utan vänta på vad Fadern har lovat, det ni har hört av mig.

⁵ Johannes döpte med vatten, men ni ska om några dagar bli döpta i den helige Ande."

Jesu himmelsfärd

⁶ När de nu var samlade frågade de honom: "Herre, är tiden nu inne då du ska återupprätta riket åt Israel?"

⁷ Han svarade dem: "Det är inte er sak att veta vilka tider eller stunder som Fadern i sin makt har bestämt.

⁸ Men när den helige Ande kommer över er, ska ni få kraft och bli mina vittnen i Jerusalem, i hela Judeen och Samarien och ända till jordens yttersta gräns."

⁹ När han hade sagt detta såg de hur han lyftes upp, och ett moln tog honom ur deras åsyn.

¹⁰ Medan de såg mot himlen dit han steg upp, stod plötsligt två män i vita kläder hos dem.

1:1 Luk 1:3. **1:1** gjorde och lärde Annan översättning: "började göra och lära".
1:2 Matt 28:19f, Mark 16:15, Luk 6:13. **1:2** apostlar Sändebud med fullmakt att representera sin uppdragsgivare (Matt 10:40). **1:3** 1 Kor 15:5f. **1:4** Luk 24:49, Joh 14:16, 15:26. **1:4** måltid Annan översättning: "samling". **1:5** Matt 3:11, Apg 11:16. **1:7** Dan 7:12, Mark 13:32. **1:8** Matt 28:19f. **1:9** Mark 16:19. **1:10** Luk 24:4.

11 De sade: "Galileer, varför står ni och ser mot himlen? Denne Jesus som togs upp från er till himlen, han ska komma tillbaka på samma sätt som ni såg honom stiga upp till himlen."

En ersättare för Judas

12 Då vände de tillbaka till Jerusalem från berget, som kallas Olivberget och ligger nära staden, en sabbatsväg därifrån.

13 När de kom dit gick de upp till den sal på övervåningen där de brukade vara: Petrus, Johannes, Jakob, Andreas, Filippus, Tomas, Bartolomeus, Matteus, Jakob, Alfeus son, Simon seloten och Judas, Jakobs son.

14 Alla dessa höll enigt ut i bön tillsammans med några kvinnor, Jesu mor Maria och hans bröder.

15 En av de dagarna reste sig Petrus bland bröderna - omkring 120 personer var då samlade - och sade:

16 "Bröder! Skriftens ord måste uppfyllas, det som den helige Ande genom Davids mun hade förutsagt om Judas, han som blev vägvisare åt dem som grep Jesus.

17 Han räknades som en av oss och hade fått del i samma tjänst.

18 För pengarna som han fick för sitt brott köpte han en åker, och han föll framstupa så att buken brast och alla hans inälvor rann ut.

19 Det blev känt för alla som bodde i Jerusalem, och åkern kallas på deras språk Akeldamak, Blodsåkern.

20 I Psaltaren står det skrivet: *Hans gård ska bli öde, ingen ska bo där, och: En annan ska ta över hans ämbete.*

21 Därför måste en av de män som har varit med oss under hela den tid då Herren Jesus gick in och gick ut ibland oss,

1:11 Matt 26:64, Upp 1:7. **1:12** sabbatsväg Den sträcka som man fick färdas från sin boplats på en sabbat, drygt 1 km. **1:13** Matt 10:2f, Luk 6:14f. **1:13** sal på övervåningen Kallas ofta "Övre salen", troligen samma plats där nattvarden instiftades (Luk 22:12). Fornkyrkliga traditioner placerar den vid esseernas kvarter i sydvästra Jerusalem. **1:13** Petrus ... Judas, Jakobs son Se noter till Matt 10:2-4 och Luk 6:16. **1:14** Matt 13:55f, 1 Kor 9:5. **1:14** Jesu mor Maria Enligt en fornkyrklig tradition levde hon med församlingen i Jerusalem hos aposteln Johannes (Joh 19:26) fram till sin död. **1:14** hans bröder Jakob och Judas (och kanske Josef och Simon, Matt 13:55) tycks ha kommit till tro först efter Jesu uppståndelse (Joh 7:5, 1 Kor 15:7). **1:15** de dagarna De tio dagarna mellan Jesu himmelfärd (Apg 1:9) och pingst (Apg 2). **1:16** Luk 22:47f, Joh 18:2f. **1:16** Bröder Annan översättning: "Syskon" (en blandad skara, jfr vers 14). **1:16** förutsade om Judas Vad som avses kommer fram i vers 20. **1:17** Luk 6:16. **1:18** Matt 27:3f. **1:19** köpte han en åker ... Blodsåkern Matt 27:5-8 berättar att Judas hängde sig och att överstepräster utförde köpet med hans pengar och omvandlade åkern till gravplats. Troligen brast repet och Judas föll ner i Hinnomsdalen till sitt blodiga öde. **1:20** Ps 69:26, 109:8.

22 från det att han döptes av Johannes till den dag han togs upp ifrån oss, en av dem måste vara ett vittne om hans uppståndelse tillsammans med oss."

23 Man förde fram två: Josef Barsabbas, även kallad Justus, och Mattias.

24 Och de bad: "Herre, du känner allas hjärtan. Visa vem av dessa två du har utvalt

25 till att få den apostlatjänst som Judas övergav för att gå till den plats som var hans."

26 Därefter kastade de lott mellan dem. Lotten föll på Mattias, och han räknades sedan som apostel tillsammans med de elva.

2

Anden utgjuts på pingstdagen

1 När pingstdagen kom var de alla samlade.

2 Då hördes plötsligt från himlen ett dån som när en våldsam storm drar fram, och det fyllde hela huset där de satt.

3 Tungor som av eld visade sig för dem och fördelade sig och satte sig på var och en av dem.

4 Alla uppfylldes av den helige Ande och började tala främmande språk, allteftersom Anden ingav dem att tala.

5 I Jerusalem bodde fromma judiska män från alla folk under himlen.

6 När dånnet hördes samlades folkskaran, och alla var skakade eftersom var och en hörde sitt eget språk talas.

7 Håpna och förundrade frågade de: "Är de inte galileer, alla de som talar?"

8 Hur kan då var och en av oss höra sitt eget modersmål?

9 Vi är parter, meder och elamiter, vi bor i Mesopotamien, Judeen och Kappadokien, i Pontus och Asien,

10 i Frygien och Pamfylien, i Egypten och i trakterna kring Kyrene i Libyen, vi är inflyttade från Rom,

11 vi är judar och proselyter, kretensare och araber – ändå hör vi dem tala på våra egna språk om Guds väldiga gärningar!"

12 De var alla håpna och förvirrade och frågade varandra: "Vad kan det här betyda?"

1:24 Ps 139:1, Jer 17:10, Joh 2:25. **2:1** 5 Mos 16:9f. **2:1** pingstdagen Pingsten, femtio (grek. pentekosté) dagar efter påsk, var en skördefest då man samlades i Jerusalem från vida omkring (5 Mos 16:10-16, Apg 2:5) för att bära fram det första av årets gröda inför Gud (2 Mos 23:16, 4 Mos 28:26). Rabbinerna firade dessutom pingsten till minne av laggivningen, då Gud uppenbarade sig i dunder och eld på berget Sinai (2 Mos 19-20). **2:2** Apg 4:31. **2:3** Matt 3:11, Luk 3:16. **2:4** Mark 16:17, Apg 11:15. **2:9** Asien Avser i NT en provins i Mindre Asien (nuvarande västra Turkiet). **2:11** proselyter Grekiska för "de som kommit fram", som omvänt sig till judendomen helt och fullt inklusive omskärelse (till skillnad från enbart sympatiserande "gudfruktiga", jfr not till 10:2).

13 Men andra sade hånfullt: "De har druckit sig fulla på sött vin."

Petrus pingstpredikan

14 Då steg Petrus fram tillsammans med de elva, höjde sin röst och talade till dem: "Judiska män och Jerusalems alla invånare! Detta ska ni veta, lyssna till mina ord:

15 Det är inte som ni tror att de är berusade. Det är ju bara tredje timmen på morgonen!

16 Nej, det är detta som är sagt genom profeten Joel:

17 *Och det ska ske i de sista dagarna,
säger Gud,
att jag utgjuter av min Ande
över allt kött.
Era söner och era döttrar ska profetera,
era unga ska se syner
och era gamla ska ha drömmar.*

18 *Ja, över mina tjänare och tjänarinnor
ska jag i de dagarna
utgjuta av min Ande,
och de ska profetera.*

19 *Och jag ska göra under uppe på himlen
och tecken nere på jorden,
blod, eld och moln av rök.*

20 *Solen ska vändas i mörker
och månen i blod
innan Herrens dag kommer,
den stora och strålande.*

21 *Och det ska ske att var och en
som åkallar Herrens namn
ska bli frälst.*

22 Israeliter, hör dessa ord: Jesus från Nasaret var en man som blev erkänd av Gud inför er genom kraftgärningar, under och tecken. Genom honom gjorde Gud detta mitt ibland er, som ni själva vet.

23 Efter Guds bestämda plan och beslut blev han utlämnad, och med hjälp av de laglösa spikade ni upp honom och dödade honom.

24 Men Gud har uppväckt honom och löst honom ur dödens vånda, eftersom det inte var möjligt för döden att behålla honom.

25 David säger om honom:

2:15 tredje timmen räknat från gryningen, alltså klockan nio. **2:16** Joel 2:28f.
2:17 Jes 44:3, Sak 12:10. **2:17** Joel 2:28f. **2:20** Matt 24:29. **2:21** Rom 10:13.
2:22 Apg 10:38. **2:23** Luk 22:22, Apg 4:28. **2:23** de laglösa Dvs hedniska romare
som inte hade tagit emot Guds uppenbarade vilja i GT:s lag. **2:25** Ps 16:8f.

*Jag har alltid Herren för ögonen.
Han är vid min högra sida
för att jag inte ska vackla.*

*26 Därför gläds mitt hjärta
och jublar min tunga.*

*Även min kropp
får vila i trygghet*

*27 att du inte lämnar min själ åt dödsriket
eller låter din Helige se förgängelsen.*

*28 Du har visat mig livets vägar,
du ska mätta mig med glädje
inför ditt ansikte.*

29 Bröder, jag kan öppet säga er att vår stamfar David är både död och begravnen. Hans grav finns här hos oss än i dag.

30 Men han var profet och visste att Gud med ed hade lovat att sätta en av hans ättlingar på hans tron.

31 I förväg såg han Messias uppståndelse och sade: Han ska inte lämnas åt dödsriket, och hans kropp ska inte se förgängelsen.

32 Denne Jesus har Gud uppväckt, och vi är alla vittnen till det.

33 Han har blivit upphöjd till Guds högra sida och fått den utlovade helige Ande av Fadern, och han har utgjutit det som ni ser och hör.

34 David har ju inte stigit upp till himlen, men han säger:

*Herren sade till min Herre:
Sätt dig på min högra sida*

*35 tills jag lagt dina fiender
som en pall under dina fötter.*

36 Därför kan hela Israels folk veta säkert att denne Jesus som ni korsfäste, honom har Gud gjort till både Herre och Messias."

37 När de hörde detta högg det till i hjärtat på dem, och de frågade Petrus och de andra apostlarna: "Bröder, vad ska vi göra?"

38 Petrus svarade dem: "Omvänd er och låt er alla döpas i Jesu Kristi namn, så att era synder blir förlåtna. Då får ni den helige Ande som gåva.

2:27 Apg 13:35. **2:29** 1 Kung 2:10, Apg 13:36. **2:30** 2 Sam 7:12, Ps 89:4f, 132:11.

2:30 Jfr 2 Sam 7:12-13, Ps 132:11. **2:31** Ps 16:10. **2:32** 1 Kor 15:15. **2:33**

Fil 2:9. **2:33** till Guds högra sida Annan översättning: "med Guds högra hand".

2:34 Ps 110:1. I psalmen återger David vad Gud Fadern sade till Messias, Davids Herre. **2:35** som en pall under dina fötter Ett uttryck för triumf (jfr Jos 10:24).

2:37 Apg 16:30, 2 Kor 7:10, Hebr 4:12. **2:38** Matt 3:2, Luk 24:47f.

39 Löftet gäller er och era barn och alla dem som är långt borta, alla som Herren vår Gud kallar."

40 Med många andra ord vittnade han och vädjade till dem: "Låt er frälsas från det här bortvända släktet!"

41 De som tog emot hans ord döptes, och antalet lärjungar ökade den dagen med omkring tre tusen.

De troendes gemenskap

42 De höll troget fast vid apostlarnas undervisning och vid gemenskapen, brödsbrytelsen och bönerna.

43 Varje själ greps av bävan, och många under och tecken gjordes genom apostlarna.

44 Alla de troende var tillsammans och hade allt gemensamt.

45 De började sälja sina egendomar och ägodelar och delade ut till alla efter vars och ens behov.

46 Varje dag var de troget och enigt tillsammans i templet, och i hemmen bröt de bröd och delade måltid med varandra i jublande, innerlig glädje.

47 De prisade Gud och var omtyckta av hela folket. Och Herren ökade var dag skaran med dem som blev frälsta.

3

Petrus botar en förlamad man

1 Petrus och Johannes var på väg upp till templet vid bönetimmen, den nionde timmen.

2 Då bar man dit en man som varit förlamad från födseln. Varje dag sattes han vid den tempelport som kallas Sköna porten för att tigga av dem som gick in i templet.

3 När han nu såg att Petrus och Johannes skulle gå in i templet, bad han om en gåva.

4 Då fäste de blicken på honom, och Petrus sade: "Se på oss!"

5 Mannen såg uppmärksamt på dem och väntade sig att få något.

6 Men Petrus sade: "Silver och guld har jag inte, men vad jag har, det ger jag dig. I Jesu Kristi nasaréns namn: res dig och gå!"

2:39 1 Mos 17:7f, Joh 10:16. **2:40** 5 Mos 32:5, Ps 78:8, Fil 2:15. **2:41** Apg 1:15, 2:47, 4:4, 5:14. **2:42** Apg 20:7. **2:42** undervisning Annan översättning: "lära" (innehållet i undervisningen). **2:42** gemenskapen Ordet kan även rymma egendomsgemenskap (jfr 2:44-45, 2 Kor 9:13). **2:44** Apg 4:32. **2:45** Luk 12:33, Apg 4:34. **2:47** Apg 2:41, 5:13, 14:1. **3:1** bönetimmen, den nionde timmen räknat från gryningen, alltså klockan tre på eftermiddagen då kvällsoffret bars fram i templet (jfr Luk 1:10, Apg 10:3). **3:2** Apg 14:8f. **3:2** Sköna porten Troligen den östra porten mot Kidrondalen. Den kallas också Gyllene porten, ett namn som kan ha uppkommit genom ljudlikheten mellan grekiskans horaíos (skön) och latinets aureus (gyllene).

⁷ Han grep honom i högra handen och reste honom upp, och genast fick mannen styrka i fötter och vrister.

⁸ Han hoppade upp och stod upprätt. Sedan började han gå och följde med dem in i templet där han gick runt och hoppade och prisade Gud.

⁹ Allt folket såg hur han gick omkring och prisade Gud,

¹⁰ och när de kände igen honom som mannen som hade brukat sitta och tigga vid Sköna porten utanför templet, fylldes de av bävan och förundran över det som hade hänt med honom.

Petrus vittnar om Livets furste

¹¹ Mannen höll sig till Petrus och Johannes, och allt folket skyndade fram till dem i den gång som kallas Salomos pelarhall. De var utom sig av häpnad.

¹² När Petrus såg det sade han till folket: "Israeliter! Varför är ni förvånade över det här? Varför stirrar ni på oss, som om vi av egen kraft eller fromhet hade gjort att han kan gå?"

¹³ Nej, Abrahams, Isaks och Jakobs Gud, våra fäders Gud, har förhärsligt sin tjänare Jesus. Ni utlämnade och förnekade honom inför Pilatus när han hade bestämt sig för att frige honom.

¹⁴ Ni förnekade den Helige och Rättfärdige och krävde att få en mördare fri!

¹⁵ Livets furste dödade ni, men Gud har uppväckt honom från de döda. Det är vi vittnen till.

¹⁶ Och genom tron på hans namn har det namnet gett styrka åt denne man som ni ser och känner. Tron som kommer genom det namnet har gett honom full hälsa, som ni alla ser.

¹⁷ Nu vet jag, bröder, att varken ni eller era ledare visste vad ni gjorde.

¹⁸ Men Gud har med detta uppfyllt det som han har förutsagt genom alla sina profeter, att hans Messias skulle lida.

¹⁹ Ångra er därför och vänd om, så att era synder blir utplånade

²⁰ och tider av nytt liv kommer från Herrens ansikte och han sänder Messias som är bestämd för er, nämligen Jesus.

²¹ Honom måste himlen ta emot tills de tider kommer då allt det återupprättas som Gud från urminnes tid har förkunnat genom sina heliga profeters mun.

3:11 Joh 10:23, Apg 5:12. **3:11** Salomos pelarhall En stor täckt pelarhall utmed tempelplatsens östra mur där grupper kunde samlas till undervisning och diskussion. **3:13** 2 Mos 3:6, Jes 52:13, Luk 23:16f, Apg 5:30f. **3:14** Matt 27:20f, Mark 15:11f, Joh 18:39f, Apg 7:52. **3:15** Apg 2:23f, Hebr 2:10. **3:16** Luk 17:19. **3:17** Luk 23:34, 1 Tim 1:13. **3:18** Luk 24:26f, 44. **3:19** Apg 2:38. **3:21** Amos 9:11, Mal 4:5f, Luk 1:70.

²² Mose har sagt: *En profet lik mig ska Herren er Gud låta uppstå åt er, bland era bröder. Honom ska ni lyssna till i allt vad han säger er.*

²³ *Men var och en som inte lyssnar till den profeten ska utrotas ur folket.*

²⁴ Alla profeterna, de som har talat från Samuel och framåt, har också förkunnat dessa dagar.

²⁵ Ni är barn till profeterna och arvtagare till förbundet som Gud slöt med era fäder, när han sade till Abraham: *I din avkomma ska alla folk på jorden bli välsignade.*

²⁶ Det var först och främst för er som Gud lät sin tjänare uppstå, och han har sänt honom för att välsigna er genom att vända var och en bort från sina onda gärningar."

4

Inför Stora rådet

¹ Medan de talade till folket kom prästerna, tempelvaktens ledare och saddukeerna emot dem,

² upprörda över att de undervisade folket och i Jesus predikade uppståndelsen från de döda.

³ De grep dem och höll dem fängslade till nästa dag, eftersom det redan var kväll.

⁴ Men många av dem som hade hört ordet kom till tro, och antalet män var nu omkring fem tusen.

⁵ Nästa dag samlades Stora rådet i Jerusalem, både äldste och skriftlärda.

⁶ Översteprästen Hannas var där liksom Kaifas, Johannes och Alexander och alla som var av översteprästerlig släkt.

⁷ De lät föra fram apostlarna och började förhöra dem: "Genom vilken kraft eller i vilket namn har ni gjort detta?"

⁸ Då uppfylldes Petrus av den helige Ande och svarade dem: "Rådsherrar och äldste för vårt folk!

⁹ Om vi står till svars i dag för en välgärning mot en sjuk man och ska förklara hur han blev botad,

¹⁰ så ska ni alla och hela Israels folk veta att han står frisk framför er i kraft av Jesu Kristi nasaréens namn. Ni korsfäste honom, men Gud har uppväckt honom från de döda.

3:22 Apg 7:37. **3:22** 5 Mos 18:15f. **3:25** 1 Mos 22:18, Gal 3:8. **3:25** 1 Mos 12:3. **3:26** Apg 5:31, 11:18, 13:46. **4:1** Luk 22:4. **4:2** Matt 22:23, Apg 23:8. **4:2** upprörda ... uppståndelsen Saddukeerna, som hade makten i templet, trodde inte på uppståndelsen från de döda (jfr Matt 22:23, Apg 23:8). **4:3** Apg 5:18. **4:4** Apg 2:41. **4:6** Luk 3:2, Joh 18:13. **4:6** Johannes Andra handskrifter: "Jonatas" (son till Hannas enligt Josefus). **4:7** Matt 21:23, Joh 2:18. **4:8** Luk 12:11f. **4:10** Apg 3:16, 5:30.

11 Jesus är *stenen som ni byggnadsarbetare förkastade men som har blivit en hörnsten.*

12 Hos ingen annan finns frälsningen, och under himlen finns inget annat namn som människor fått genom vilket vi blir frälsta."

13 När de såg hur frimodiga Petrus och Johannes var och märkte att de var olärda män ur folket, blev de förvånade. Men så kände de igen dem och kom ihåg att de hade varit med Jesus.

14 Och när de såg mannen som blivit botad stå där tillsammans med dem, blev de svarslösa.

15 De befalldes att lämna rådssalen och överlade sedan med varandra.

16 De sade: "Vad ska vi göra med dessa människor? Att det har hänt ett märkligt tecken genom dem är uppenbart för alla som bor i Jerusalem, och det kan vi inte förneka.

17 Men för att det inte ska sprida sig ännu mer bland folket bör vi varna dem så att de aldrig mer talar till någon människa i det namnet."

18 De kallade in dem och förbjöd dem att alls tala eller undervisa i Jesu namn.

19 Men Petrus och Johannes svarade dem: "Bedöm själva om det är rätt inför Gud att lyda er och inte Gud.

20 Vi för vår del kan inte hålla tyst med vad vi har sett och hört."

21 Då hotade de dem igen men lät dem sedan gå. För folkets skull kunde de inte komma på något bra sätt att straffa dem, eftersom alla prisade Gud för det som hade hänt.

22 Mannen som blev botad genom tecknet var ju över fyrtio år.

Bön i förföljelsetid

23 När de blivit frisläppta gick de till sina egna och berättade allt vad överstepräster och de äldste hade sagt till dem.

24 När de hörde det, ropade de tillsammans till Gud och bad: "Herre, *du som gjort himmel och jord och hav och allt som finns i dem,*

25 du har genom den helige Ande talat genom vår fader David, din tjänare:

Varför rasar hednafolken,

varför tänker folken tomma tankar?

26 *Jordens kungar reser sig*

och furstarna gaddar ihop sig

mot Herren och hans Smorde.

²⁷ Ja, de gaddade verkligen ihop sig i denna stad mot din helige tjänare Jesus som du har smort. Herodes och Pontius Pilatus gick samman med hedningarna och Israels stammar ²⁸ för att utföra det som du med din hand och ditt beslut hade förutbestämt.

²⁹ Och nu, Herre, se hur de hotar oss! Hjälp dina tjänare att frimodigt förkunna ditt ord,

³⁰ genom att du räcker ut din hand och låter helande, tecken och under ske genom din helige tjänare Jesu namn."

³¹ När de hade bett skakades platsen där de var samlade, och de uppfylldes alla av den helige Ande och förkunnade Guds ord med frimodighet.

Ett hjärta och en själ

³² Hela skaran av dem som kommit till tro var ett hjärta och en själ, och ingen kallade något av det han ägde för sitt utan de hade allt gemensamt.

³³ Med stor kraft bar apostlarna fram vittnesbördet om Herren Jesu uppståndelse, och stor nåd var över dem alla.

³⁴ Ingen av dem led någon brist, för alla som hade mark eller hus sålde sådant som de ägde och bar fram betalningen för det som sålts

³⁵ och lade ner det vid apostlarnas fötter. Och man delade ut åt var och en efter hans behov.

³⁶ Även Josef, en levit född på Cypern som apostlarna kallade Barnabas (det betyder Tröstens son),

³⁷ hade en åker. Han sålde den och bar fram pengarna och lade dem vid apostlarnas fötter.

5

Ananias och Safira

¹ Men en man som hette Ananias sålde med sin hustru Safira en egendom

² och smusslade sedan undan en del av betalningen, med hustruns vetskap. Han bar fram resten och lade det vid apostlarnas fötter.

³ Då sade Petrus: "Ananias, varför har Satan fyllt ditt hjärta så att du ljög för den helige Ande och smusslade undan en del av pengarna för marken?"

4:26 Smorde Hebr. "Messias" och grek. "Kristus", Guds utlovade frälsare, kung och profet. **4:27** Luk 23:11f. **4:28** Apg 2:23. **4:29** Ef 6:19. **4:32** Jer 32:39, Apg 2:44f. **4:34** 5 Mos 15:4. **4:35** Jes 58:7. **4:36** Apg 11:22f. **4:36** Barnabas Arameiska för "profetians son". Som profet (Apg 13:1) förmedlade Barnabas uppmuntran och tröst (jfr 1 Kor 14:3). **5:3** Joh 13:2.

⁴ Var den inte din så länge du hade den? Och när den var såld, var inte pengarna dina? Varför bestämde du dig i ditt hjärta för detta? Du har inte ljugit för människor utan för Gud."

⁵ När Ananias hörde de orden föll han ner och dog, och stor fruktan kom över alla som hörde det.

⁶ De yngre männen kom och svepte honom, bar bort och begravde honom.

⁷ Omkring tre timmar senare kom hans hustru in utan att veta vad som hade hänt.

⁸ Petrus frågade henne: "Säg mig, sålde ni marken för det beloppet?" Hon svarade: "Ja, för det beloppet."

⁹ Då sade Petrus till henne: "Varför kom ni överens om att fresta Herrens Ande? Se, de som har begravt din man står vid dörren, och de ska bära bort dig också."

¹⁰ Och plötsligt föll hon död ner vid hans fötter. När de unga männen kom in fann de henne död, och de bar bort och begravde henne bredvid hennes man.

¹¹ Stor fruktan kom över hela församlingen och över alla andra som hörde om det.

Tecken och under genom apostlarna

¹² Genom apostlarnas händer skedde många tecken och under bland folket, och de var alla tillsammans i Salomos pelarhall.

¹³ Ingen av de andra vågade ansluta sig till dem, men folket talade väl om dem.

¹⁴ Och ännu fler kom till tro på Herren, stora skaror av både män och kvinnor.

¹⁵ Man bar till och med ut de sjuka på gatorna och lade dem på bäddar och bårar för att åtminstone Petrus skugga skulle falla på någon av dem när han gick förbi.

¹⁶ Det kom också en stor skara från städerna runt omkring Jerusalem och förde med sig sjuka och sådana som plågades av orena andar, och alla blev botade.

Apostlarna inför Stora rådet

¹⁷ Översteprästen och alla hans anhängare, det vill säga saddukeernas parti, fylldes av avund

¹⁸ och grep apostlarna och satte dem i allmänt häkte.

¹⁹ Men på natten öppnade en Herrens ängel fängelseportarna och förde ut dem och sade:

²⁰ "Gå och ställ er i templet och förkunna för folket allt om detta liv!"

²¹ När de hörde det, gick de tidigt på morgonen till templet och började undervisa.

5:12 Apg 3:11. **5:14** Apg 2:47, 6:7. **5:15** Apg 19:11f. **5:17** Apg 4:1f. **5:17** avund Annan översättning: "trosiver" (grek. zélos, jfr engelskans "zeal"). **5:19** Apg 12:6f. **5:20** Joh 6:68, Apg 9:2, 13:26. **5:20** detta liv Det nya livet i Kristus.

När översteprästen och hans anhängare kom dit sammankallade de Stora rådet, Israels folks hela äldsteråd, och skickade bud till häktet för att hämta apostlarna.

²² Men när tjänarna kom fram, fann de dem inte i fängelset. De vände tillbaka och rapporterade:

²³ "Vi såg att häktet var ordentligt låst och vakterna stod vid portarna, men när vi öppnade fann vi ingen därinne."

²⁴ När tempelvaktens ledare och översteprästerna fick höra detta blev de villrådigas och undrade vad som kunde ha hänt.

²⁵ Då kom någon och berättade för dem: "Männen som ni satte i fängelse står i templet och undervisar folket!"

²⁶ Ledaren för tempelvakten gick då ut med tjänarna och hämtade dem utan att bruka våld, eftersom de var rädda att folket skulle stena dem.

²⁷ När de nu blivit hämtade ställdes de inför Stora rådet, och översteprästen förhörde dem

²⁸ och sade: "Har vi inte strängt förbjudit er att undervisa i det namnet? Och nu har ni fyllt Jerusalem med er lära och vill att den mannens blod ska komma över oss!"

²⁹ Då svarade Petrus och apostlarna: "Man måste lyda Gud mer än människor.

³⁰ Våra faders Gud har uppväckt Jesus, som ni hängde upp på trä och dödade.

³¹ Honom har Gud upphöjt till sin högra sida som furste och frälsare för att ge Israel omvändelse och syndernas förlåtelse.

³² Vi är vittnen till detta, vi och den helige Ande som Gud har gett till dem som lyder honom."

³³ När rådsherrarna hörde detta blev de ursinniga och ville döda dem.

³⁴ Men då reste sig en farisé i Stora rådet som hette Gamaliel, en laglärare som var aktad av hela folket. Han befallde att man skulle föra ut männen en stund

³⁵ och sade sedan: "Israeliter, tänk er för vad ni gör med dessa män.

³⁶ För en tid sedan kom Teudas och menade sig vara något, och han fick med sig omkring fyrahundra män. Men han

5:21 kom dit Salen där Stora rådet sammanträdde låg i en annan ände av templet än Salomos pelarhall där undervisning brukade hållas (3:11, 5:12). **5:28** Matt 27:25, Apg 4:18. **5:28** den mannens blod ska komma över oss Dvs att ledarna skulle anses skyldiga till Jesu död. **5:29** Dan 3:18. **5:30** 5 Mos 21:22f, Apg 2:23f, 3:13f. **5:30** hängde upp på trä Korssets trä (jfr 5 Mos 21:22, Gal 3:13). **5:31** Luk 24:47f, Hebr 2:10. **5:31** till sin högra sida Annan översättning: "med sin högra hand". **5:32** Joh 15:26f. **5:33** Apg 7:54. **5:34** Gamaliel Paulus lärare (22:3), berömd i judiska Mishna och Talmud för sin medmänsklighet. **5:36** Teudas Josefus nämner en senare upprorsledare med detta namn som dödades ca 45 e Kr. Namnet, som betyder "Guds gåva", motsvarade dock ett flertal vanliga judiska namn (Natanael, Mattias etc), och den Teudas som Gamaliel talar om kan ha varit verksam under de turbulenta åren efter Herodes död år 4 f Kr.

blev avrättad, och alla som trodde på honom skingrades och försvann.

³⁷ Efter honom kom Judas från Galileen, vid tiden för skattskrivningen. Han fick folk att göra uppror och följa honom. Men även han gick under, och alla som trodde på honom skingrades.

³⁸ Och nu säger jag er: Håll er borta från dessa män och låt dem gå. För om detta är människors påhitt eller verk, rinner det ut i sanden.

³⁹ Men är det av Gud, kan ni inte slå ner dem. Det skulle kunna visa sig att ni kämpar mot Gud."

De lät sig övertygas.

⁴⁰ När de kallat in apostlarna igen, lät de piska dem och förbjöd dem att tala i Jesu namn. Sedan släpptes de fria.

⁴¹ Och apostlarna gick ut från Stora rådet, glada att de ansetts värdiga att bli förnedrade för Namnets skull.

⁴² Varje dag fortsatte de att undervisa i templet och i hemmen och förkunna evangeliet att Jesus är Messias.

6

Sju församlingstjänare utses

¹ Vid den tiden, när antalet lärjungar växte, började de grekisktalande judarna klaga på de hebreisktalande över att deras änkor blev bortglömda vid den dagliga matutdelningen.

² Då kallade de tolv samman alla lärjungarna och sade: "Det är inte bra om vi försummar Guds ord för att göra tjänst vid borden.

³ Nej, bröder, utse sju män bland er som har gott anseende och är fyllda av Ande och vishet, så ger vi dem den uppgiften.

⁴ Själva ska vi ägna oss åt bönen och åt ordets tjänst."

⁵ Alla de församlade gillade förslaget. De valde Stefanus, en man fylld av tro och den helige Ande, och dessutom Filippus, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas och Nikolaus, en proselyt från Antiokia.

⁶ Man förde fram dem inför apostlarna, som bad och lade händerna på dem.

5:37 Judas från Galileen, vid tiden för skattskrivningen Romarnas andra skattskrivning år 6-7 e Kr (till skillnad från "den första skattskrivningen", Luk 2:2) provocerade seloterna i Galileen till ett uppror som är omnämnt av Josefus. Det slogs ner brutalt av romarna. **5:39** Apg 26:14. **5:39** Det skulle kunna visa sig att ni Annan översättning: "Se till att ni inte". **5:41** Matt 5:10f, Rom 5:3, Fil 1:29, 1 Petr 4:13f. **6:1** Apg 4:35. **6:1** grekisktalande ... hebreisktalande Många utlandsfödda judar hade flyttat till den heliga staden (2:5), och som invandrare var de inte lika högt ansedda som hebreisktalande judar (jfr Fil 3:5). **6:3** 1 Tim 3:7f. **6:5** Apg 8:5, 26f, 21:8. **6:6** Apg 13:3, 1 Tim 4:14.

⁷ Och Guds ord hade framgång och antalet lärjungar i Jerusalem växte kraftigt. Även en stor grupp präster började lyda tron.

Stefanus grips

⁸ Stefanus var fylld av nåd och kraft och gjorde stora tecken och under bland folket.

⁹ Då kom det fram några från synagogan som kallades "De frigivnas" - folk från Kyrene, Alexandria, Kilikien och Asien - och började diskutera med Stefanus.

¹⁰ Men de kunde inte stå emot den vishet och den Ande som här talade.

¹¹ Då intalade de några män att säga: "Vi har hört honom predika hädiska ord mot Mose och Gud!"

¹² De hetsade upp folket och de äldste och de skriftlärda och kom sedan och grep honom och förde honom inför Stora rådet.

¹³ Sedan skickade de fram falska vittnen som sade: "Den där mannen slutar inte att predika mot denna heliga plats och mot lagen!"

¹⁴ Vi har hört honom säga att Jesus från Nasaret ska bryta ner denna plats och ändra på de seder som Mose har gett oss."

¹⁵ Alla som satt i rådet fäste blicken på honom, och de såg att hans ansikte var som en ängels.

7

Stefanus tal

¹ Då frågade översteprästen: "Är det verkligen så?"

² Stefanus svarade: "Bröder och fäder, lyssna på mig!"

Abraham

Härlighetens Gud uppenbarade sig för vår fader Abraham i Mesopotamien, innan han bosatte sig i Harran.

³ Han sade till honom: Lämna ditt land och din släkt och bege dig till det land som jag ska visa dig.

⁴ Då lämnade Abraham kaldeernas land och bosatte sig i Haran. Och när hans far hade dött, förde Gud honom därifrån till det land där ni nu bor.

⁵ Han gav honom ingen arvedel i landet, inte ens en fotsbredd, men han lovade att ge det som egendom åt honom och hans efterkommande, trots att han var barnlös.

6:7 Apg 2:41, 19:20. **6:8** Apg 5:12. **6:9** De frigivnas Synagogans medlemmar hade alltså varit slavar eller fångar i de nämnda länderna men återfått sin frihet. Judar friköpte ofta i solidaritet förslavade landsmän. **6:9** Kyrene, Alexandria, Kilikien och Asien Områden i nuvarande Libyen, Egypten och Turkiet. **7:2** 1 Mos 11:31. **7:3** 1 Mos 12:1. **7:5** 1 Mos 12:7.

⁶ Detta är vad Gud sade: *Hans efterkommande ska bo som främlingar i ett land som inte är deras. Man ska göra dem till slavar och förtrycka dem i fyrahundra år.*

⁷ *Men det folk vars slavar de blir ska jag döma, sade Gud, och sedan ska de dra ut och tjäna mig på denna plats.*

⁸ Och han gav honom omskärelsens förbund. Så blev Abraham far till Isak och omskar honom på åttonde dagen, och Isak blev far till Jakob, och Jakob till de tolv stamfäderna.

Josef

⁹ Våra stamfäder blev avundsjuka på Josef och sålde honom till Egypten. Men Gud var med honom

¹⁰ och räddade honom ur alla hans lidanden. Han gav honom nåd och vishet inför farao, kungen i Egypten, som satte honom till styresman över Egypten och hela sitt hus.

¹¹ Men hela Egypten och Kanaan drabbades av svält och svår nöd, och våra fäder fann ingenting att äta.

¹² När Jakob fick höra att det fanns säd i Egypten, sände han våra fäder dit en första gång.

¹³ Den andra gången gav sig Josef till känna för sina bröder, och farao fick höra om Josefs släkt.

¹⁴ Josef skickade då bud och lät hämta sin far Jakob och hela sin släkt, sjuttiofem personer.

¹⁵ Och Jakob drog ner till Egypten, och där dog han och våra fäder.

¹⁶ De fördes till Shekem och lades i den grav som Abraham hade köpt för en summa i silver av Hamors barn i Shekem.

¹⁷ När tiden närmade sig då Gud skulle uppfylla sitt löfte till Abraham, växte folket i antal och de blev allt fler i Egypten,

¹⁸ ända tills en annan kung kom till makten i Egypten, en som inte kände till Josef.

¹⁹ Han gick fram med list mot vårt folk och förtryckte våra fäder och tvingade dem att sätta ut sina nyfödda för att de inte skulle överleva.

Mose

²⁰ Vid den tiden föddes Mose, och han var vacker inför Gud. Under tre månader sköttes han i sin fars hus,

7:7 1 Mos 15:13f. **7:8** 1 Mos 17:9f. **7:9** 1 Mos 37:28. **7:10** 1 Mos 41:14f, 40f, Ps 105:21. **7:10** sitt hus Här i betydelsen "förvaltning" (jfr "hushåll"). **7:11**

1 Mos 41:54f. **7:12** 1 Mos 42:1f. **7:13** 1 Mos 45:1f. **7:14** 1 Mos 46:6f. **7:15**

1 Mos 49:33, 2 Mos 1:6. **7:16** 1 Mos 23:16f, 33:19, 50:13, Jos 24:32. **7:16** den grav som Abraham hade köpt Abraham tycks ha köpt två markområden: ett i Hebron där Abraham, Isak och Jakob begravdes (1 Mos 23, 25:9, 35:27, 50:13), och ett i Shekem där Jakobs söner senare begravdes (Apg 7:16). Även Jakob köpte mark i samma område (1 Mos 33:19), och här begravdes Josefs ben efter uttåget (Jos 24:32).

7:17 2 Mos 1:7f. **7:18** 2 Mos 1:8. **7:19** 2 Mos 1:22. **7:20** 2 Mos 2:2, Hebr 11:23.

21 och när han sedan sattes ut tog faraos dotter upp honom och uppfostrade honom som sin egen son.

22 Och Mose blev undervisad i all egyptiernas visdom, och han var mäktig i ord och gärningar.

23 När han fyllt fyrtio år fick han tanken att besöka sina bröder, Israels barn.

24 Han fick då se hur en av dem blev misshandlad, och han tog honom i försvar och hämnades honom genom att slå ihjäl egyptiern.

25 Nu trodde Mose att hans bröder skulle förstå att Gud ville rädda dem genom hans hand, men det gjorde de inte.

26 Nästa dag träffade han på några av dem när de slogs, och han försökte få dem att bli sams. Han sade: Ni män är ju bröder! Varför gör ni varandra illa?

27 Men den som hade gjort orätt mot sin landsman stötte undan Mose och svarade: Vem har satt dig till ledare och domare över oss?

28 Tänker du döda mig så som du dödade egyptiern i går?

29 Vid de orden flydde Mose, och han levde sedan som främling i Midjans land där han fick två söner.

30 När fyrtio år hade gått visade sig en ängel för honom i öknen vid berget Sinai, i lågan från en brinnande törnbuske.

31 Mose var förundrad över synen han såg, och när han gick närmare för att se efter vad det var, hördes Herrens röst:

32 *Jag är dina fäders Gud, Abrahams, Isaks och Jakobs Gud. Då darrade Mose av fruktan och vågade inte se dit.*

33 Men Herren sade till honom: *Ta av sandalerna från dina fötter, för platsen där du står är helig mark.*

34 *Jag har själv sett hur mitt folk förtrycks i Egypten och hört hur de suckar, och jag har stigit ner för att befria dem. Gå nu! Jag sänder dig till Egypten.*

35 Denne Mose som de avvisade när de sade: *Vem har satt dig till ledare och domare?*, honom sände Gud som ledare och befriare genom ängeln som uppenbarade sig för honom i törnbusken.

36 Det var han som förde dem ut och gjorde under och tecken i Egypten och i Röda havet och i öknen under fyrtio år.

37 Det var denne Mose som sade till Israels barn: *En profet lik mig ska Gud låta uppstå åt er; ur era bröders krets.*

38 Det var han som i församlingen i öknen var tillsammans både med ängeln som talade till honom på berget Sinai och med våra fäder, och han tog emot levande ord för att ge till oss.

7:21 2 Mos 2:10. **7:23** 2 Mos 2:11f. **7:28** 2 Mos 2:14. **7:29** 2 Mos 2:21, 18:3f.

7:30 2 Mos 3:2f. **7:32** 2 Mos 3:6. **7:33** Hebr 11:27. **7:34** 2 Mos 3:5, 7. **7:35**

2 Mos 2:14. **7:36** 2 Mos 7:3, 10, 14:21. **7:37** Apg 3:22. **7:37** 5 Mos 18:15. **7:38**

2 Mos 19:3f.

39 Men våra fäder ville inte lyda honom. De avvisade honom och vände i sina hjärtan tillbaka till Egypten.

40 De sade till Aron: *Gör oss gudar som kan gå framför oss! Vad som hänt med den där Mose som förde oss ut ur Egypten, det vet vi inte.*

41 Och de gjorde vid den tiden en kalv, och de bar fram offer åt avguden och gladdes över sina händers verk.

42 Men Gud vände sig bort från dem och utlämnade dem till att dyrka himlens här, som det står skrivet i profeternas bok: *Var det åt mig ni bar fram slaktoffer och matoffer under de fyrtio åren i öknen, ni av Israels hus?*

43 *Ni bar Moloks tält och er gud Refans stjärna, de bilder ni gjort för att tillbe. Men jag ska föra bort er i fångenskap bortom Babylon.*

44 Våra fäder hade vittnesbördets tält i öknen, utformat så som Gud hade bestämt. Han hade befallt Mose att göra det efter den förebild denne fått se.

45 Det tältet fick våra fäder i arv, och de förde det hit under Josuas ledning när de tog över landet efter folken som Gud drev undan för dem. Här stod det fram till Davids tid.

46 Han fann nåd inför Gud och bad att få finna en boning åt Jakobs Gud.

47 Men det blev Salomo som byggde ett hus åt honom.

48 Den Högste bor dock inte i hus som är byggda av människohand. Profeten säger:

49 *Himlen är min tron
och jorden är min fotpall.
Vad för ett hus kan ni bygga åt mig,
säger Herren,
eller vad för en plats
där jag kan vila?*

50 *Har inte min hand gjort allt detta?*

Avslutande anklagelse

51 Hårdnackade är ni och oomskurna till hjärta och öron! Ständigt gör ni motstånd mot den helige Ande, ni som era fäder.

7:39 4 Mos 14:2f. **7:40** 2 Mos 32:1. **7:41** 2 Mos 32:4f, 1 Kor 10:7. **7:42** himlens här Gudomligheter med anknytning till stjärnorna. Dyrkan av himlakropparna var utbredd i Orienten och förekom också i Israel, trots att den var förbjuden där (5 Mos 4:19, 2 Kung 21:5, 23:12). **7:42** profeternas bok GT:s tolv mindre profeter (Hosea-Malaki), som under antiken normalt skrevs på samma skriftrulle. **7:42** Amos 5:25f (Septuaginta). **7:43** Molok var en kanaaneisk gud som dyrkades också av avfälliga israeliter (3 Mos 20:2f). **7:43** er gud Refans Andra handskrifter: "guden Romfas". **7:44** 2 Mos 25:9, 40, Hebr 8:5. **7:44** vittnesbördets tält Israeliternas flyttbara tälthelgedom där arken med lagtavlorna förvarades. **7:45** Jos 3:14f. **7:46** 2 Sam 7:2, Ps 132:5. **7:46** Jakobs Gud Andra handskrifter: "Jakobs hus". Men se 2 Sam 7:2, Ps 132:3-5. **7:47** 1 Kung 6:1f. **7:48** 1 Kung 8:27. **7:49** Jes 66:1f. **7:51** 2 Mos 32:9, Jes 63:10, Jer 6:10.

52 Finns det någon profet som era fäder inte har förföljt? De dödade dem som förutsade den Rättfärdiges ankomst, och nu har ni förrått och mördat honom,
53 ni som fått lagen förmedlad av änglar men inte hållit den."

Stefanus stenas

54 När de hörde detta blev de ursinniga och gnisslade tänder mot Stefanus.

55 Men fylld av den helige Ande lyfte han sin blick mot himlen och fick se Guds härlighet och Jesus som stod vid Guds högra sida,

56 och han sade: "Se! Jag ser himlen öppen och Människosonen stå på Guds högra sida."

57 Då skrek de högt och höll för öronen och stormade fram mot honom alla på en gång,

58 och de släpade ut honom ur staden och stenade honom. Och vittnena lade sina mantlar vid fötterna på en ung man som hette Saulus.

59 Så stenade de Stefanus, medan han bad och sade: "Herre Jesus, ta emot min ande."

60 Sedan föll han på knä och ropade med hög röst: "Herre, ställ dem inte till svars för denna synd!" Med de orden somnade han in. Och Saulus hade samtyckt till att han dödades.

8

Församlingen förföljs och skingras

1 Samma dag utbröt en svår förföljelse mot församlingen i Jerusalem, och alla utom apostlarna skingrades över Judeen och Samarien.

2 Några gudfruktiga män begravde Stefanus och visade djup sorg över honom.

3 Men Saulus försökte utplåna församlingen. Han gick in i hus efter hus och släpade ut både män och kvinnor och satte dem i fängelse.

Filippus i Samaria

4 De som nu hade skingrats gick från plats till plats och förkunnade evangeliet.

5 Filippus kom ner till staden Samaria och predikade Kristus för folket där.

6 De lyssnade alla noga till det som Filippus förkunnade när de hörde och såg de tecken han gjorde:

7:52 1 Kung 19:10, Matt 23:29f. **7:53** Gal 3:19, Hebr 2:2. **7:54** Apg 5:33. **7:54** ursinniga Ordagrant: "söndersågade i sina hjärtan". **7:55** Luk 22:69. **7:56** Rom 8:34, Hebr 12:2. **7:58** 5 Mos 17:5f, Apg 22:20. **7:59** Ps 31:6, Luk 23:46, 1 Petr 4:19. **7:60** Matt 5:44, Luk 23:34. **8:1** Apg 22:20. **8:3** Apg 22:4, 26:10f. **8:4** Apg 11:19. **8:5** Apg 6:5. **8:5** Filippus var en av de sju församlingstjänarna, 6:5.

⁷ från många som hade orena andar för dessa ut med höga rop, och många lamma och halta blev botade.

⁸ Och det blev stor glädje i den staden.

⁹ Men i staden fanns sedan tidigare en man vid namn Simon, som utövade magi och hade slagit folket i Samarien med häpnad. Han sade sig vara något stort,

¹⁰ och alla, både små och stora, lyssnade till honom och sade: "Det är han som kallas Guds stora kraft!"

¹¹ De hade lyssnat till honom därför att han länge fascinerat dem med sin magi.

¹² Men när de nu trodde på Filippus, som förkunnade evangeliet om Guds rike och Jesu Kristi namn, döptes de, både män och kvinnor.

¹³ Till och med Simon kom till tro. Han blev döpt och höll sig sedan ständigt till Filippus, och han blev utom sig av häpnad när han såg de stora tecken och kraftgärningar som skedde.

Apostlabesök i Samarien

¹⁴ När apostlarna i Jerusalem fick höra att Samarien hade tagit emot Guds ord, sände de dit Petrus och Johannes.

¹⁵ Dessa kom ner och bad för dem att de skulle få den helige Ande,

¹⁶ eftersom Anden ännu inte hade fallit över någon av dem. De var bara döpta i Herren Jesu namn.

¹⁷ Apostlarna lade då händerna på dem, och de tog emot den helige Ande.

¹⁸ Men när Simon såg att Anden gavs genom apostlarnas handpåläggning, kom han till dem med pengar

¹⁹ och sade: "Ge den kraften till mig också, så att den jag lägger händerna på får den helige Ande."

²⁰ Petrus sade till honom: "Till fördärvet med dig och dina pengar, om du tror att Guds gåva kan köpas för pengar!

²¹ Du har ingen del eller lott i den här saken, för ditt hjärta är inte uppriktigt inför Gud.

²² Omvänd dig därför från din ondska och be till Herren så att han, om möjligt, förlåter dig vad du tänker i ditt hjärta.

²³ Jag ser att du är full av bitter galla och fast i orättfärdighetens band."

²⁴ Simon svarade: "Be ni för mig till Herren, så att inget av det ni sagt drabbar mig."

8:7 Mark 6:13, 16:17. **8:8** Joh 4:39f. **8:9** Apg 13:6. **8:9** en man vid namn Simon som utövade magi Senare texter från fornkyrkans tid berättar att Simon trollkarlen längre fram blev en kraftfull motståndare till den kristna församlingen.

8:15 Apg 2:38. **8:20** Matt 20:8. **8:21** Ef 5:5. **8:23** 5 Mos 29:18, Hebr 12:15.

²⁵ Sedan de vittnat och predikat Herrens ord vände de tillbaka till Jerusalem. På vägen förkunnade de evangeliet i många byar i Samarien.

Den etiopiske hovmannen

²⁶ En Herrens ängel talade till Filippus: "Stå upp och gå ut mitt på dagen längs vägen som går ner från Jerusalem mot Gaza. Den ligger öde."

²⁷ Filippus reste sig och gick.

Då kom en etiopisk hovman som var eunuck och ansvarig för hela skattkammaren hos den etiopiska drottningen Kandake. Han hade kommit till Jerusalem för att tillbe

²⁸ och var nu på väg hem och satt i sin vagn och läste profeten Jesaja.

²⁹ Då sade Anden till Filippus: "Gå fram till vagnen och håll dig nära den."

³⁰ Filippus skyndade fram, och när han hörde honom läsa profeten Jesaja frågade han: "Förstår du vad du läser?"

³¹ Mannen svarade: "Hur skulle jag kunna det om ingen vägleder mig?" Och han bad Filippus komma upp och sätta sig bredvid honom.

³² Stället i Skriften som han läste var detta:

*Som ett får som förs bort till slakt,
som ett lamm som är tyst
inför den som klipper det,
så öppnade han inte sin mun.*

³³ *Genom hans förnedring
blev hans dom upphävd.
Vem kan räkna hans släkte,
eftersom hans liv rycks bort
från jorden?*

³⁴ Hovmannen sade till Filippus: "Jag vill fråga dig vem profeten talar om, om sig själv eller någon annan?"

³⁵ Då började Filippus tala och utifrån det skriftstället förklara evangeliet om Jesus för honom.

8:26 mitt på dagen Annan översättning: "söderut". **8:27** Ps 68:32. **8:27** etiopisk hovman Dvs nubier (från det nuvarande Sudan). **8:27** eunuck Dvs kastrerad, ett inte ovanligt krav på Orientens hovmän. **8:27** Kandake Den etiopiska drottningens titel, som senare kommit att uppfattas som egennamn. **8:30** hörde honom läsa Under antiken läste man normalt högt även när man var ensam. **8:32** Jes 53:7f. **8:32** Jes 53:7f (Septuaginta). **8:33** rycks bort Annan översättning: "upphöjs".

³⁶ När de nu färdades vägen fram kom de till ett vattendrag, och hovmannen sade: "Här finns vatten. Vad hindrar att jag blir döpt?"

³⁸ Han befallde att vagnen skulle stanna. Både Filippus och hovmannen gick ner i vattnet, och Filippus döpte honom.

³⁹ När de kom upp ur vattnet ryckte Herrens Ande bort Filippus, och hovmannen såg honom inte mer. Han fortsatte sin resa, full av glädje.

⁴⁰ Filippus kom till Ashdod, och han vandrade omkring och förkunnade evangeliet i alla städerna tills han nådde Caesarea.

9

Saulus omvändelse

¹ Saulus, som fortfarande andades hot och mordlust mot Herrens lärjungar, gick till översteprästen

² och bad att få med sig brev till synagogorna i Damaskus. Om han kunde finna några som tillhörde Vägen, män eller kvinnor, skulle han få fångsla dem och föra dem till Jerusalem.

³ Men när han på sin resa närmade sig Damaskus, strålade plötsligt ett ljus från himlen omkring honom.

⁴ Han föll till marken och hörde en röst som sade till honom: "Saul! Saul! Varför förföljer du mig?"

⁵ Då frågade han: "Vem är du, Herre?" Rösten svarade: "Jag är Jesus, den du förföljer.

⁶ Men res dig och gå in till staden, så ska du få veta vad du måste göra."

⁷ Männen som reste med honom stod där förstummade. De hörde ljudet men såg ingen.

⁸ Saulus reste sig upp från marken, och när han öppnade sina ögon kunde han inte se. Då tog de honom i handen och ledde honom in i Damaskus.

⁹ Under tre dagar såg han ingenting, och han varken åt eller drack.

¹⁰ I Damaskus fanns en lärjunge som hette Ananias. Till honom sade Herren i en syn: "Ananias!" Han svarade: "Här är jag, Herre."

8:36 Senare handskrifter tillägger (vers 37): Filippus sade till honom: "Om du tror av hela ditt hjärta kan det ske." Hovmannen svarade: "Jag tror att Jesus Kristus är Guds Son." **8:40** Apg 21:8. **8:40** Caesarea Den romerske ståthållarens residensstad (12:19, 25:1), ca 8 mil norr om Ashdod. **9:1** Apg 8:3, 22:4f, 26:9f, Gal 1:13f, 1 Tim 1:13. **9:2** Vägen Samtidens namn på den urkristna församlingens lära och liv. **9:3** Apg 22:6f, 26:12f, 1 Kor 15:8f. **9:5** 1 Kor 15:9. **9:7** Dan 10:7.

11 Då sade Herren till honom: "Res dig och gå till Raka gatan och fråga i Judas hus efter en som heter Saulus från Tarsus, för han ber.

12 I en syn har han sett hur en man som heter Ananias kommer in och lägger händerna på honom så att han kan se igen."

13 Ananias svarade: "Herre, jag har hört av många hur mycket ont den mannen har gjort mot dina heliga i Jerusalem.

14 Och nu är han här med fullmakt från översteprästerna att gripa alla som åkallar ditt namn."

15 Men Herren sade till honom: "Gå, för han är mitt utvalda redskap för att bära fram mitt namn inför hedningar och kungar och Israels barn.

16 Och jag ska själv visa honom hur mycket han måste lida för mitt namns skull."

17 Då gick Ananias, och när han kom in i huset lade han händerna på honom och sade: "Saul, min broder! Herren Jesus, som visade sig för dig på vägen hit, har sänt mig för att du ska kunna se igen och bli uppfylld av den helige Ande."

18 Genast var det som om fjäll föll från hans ögon. Han fick tillbaka sin syn, och han reste sig och blev döpt.

19 Sedan åt han och fick nya krafter.

Saulus predikar Jesus

Saulus stannade några dagar hos lärjungarna i Damaskus,

20 och han började genast predika i synagogorna att Jesus är Guds Son.

21 Alla som hörde honom häpnade och sade: "Var det inte han som i Jerusalem ville utrota dem som åkallar det namnet? Och kom han inte hit för att gripa dem och föra dem till översteprästerna?"

22 Men Saulus fick allt större kraft och gjorde judarna i Damaskus svarslösa när han bevisade att Jesus är Messias.

23 Efter en tid kom judarna överens om att röja honom ur vägen,

24 men Saulus fick reda på deras plan. Dag och natt höll de vakt vid portarna för att döda honom,

25 men en natt tog hans lärjungar och firade ner honom utefter muren i en korg.

9:11 Tarsus Kilikiens huvudstad i östra nuvarande Turkiet, en "betydande stad" (21:39) berömd för sin bildning. **9:15** Apg 22:21, Rom 1:5. **9:16** 2 Kor 11:23f.

9:22 Apg 18:28. **9:24** 2 Kor 11:32f. **9:25** utefter muren Annan översättning: "genom (ett hål i) muren".

26 När han kom till Jerusalem försökte han ansluta sig till lärjungarna. Men alla var rädda för honom, eftersom de inte trodde att han var en lärjunge.

27 Då tog Barnabas hand om honom. Han förde honom till apostlarna och berättade för dem hur Saulus hade sett Herren på vägen, att Herren hade talat till honom och att han i Damaskus hade predikat frimodigt i Jesu namn.

28 Sedan stannade Saulus hos dem, och han gick in och ut i Jerusalem och predikade frimodigt i Herrens namn.

29 Han talade och diskuterade med de grekisktalande judarna, men de försökte röja honom ur vägen.

30 När bröderna fick veta det, tog de med honom ner till Caesarea och sände honom sedan vidare till Tarsus.

31 Församlingen hade nu lugn och ro i hela Judeen, Galileen och Samarien. Den blev uppbyggd och levde i vördnad för Herren och växte genom den helige Andes tröst och förmaning.

Petrus i Lydda och Joppe

32 Petrus reste runt i hela området och kom även ner till de heliga som bodde i Lydda.

33 Där träffade han en man vid namn Eneas, som var förlamad och sängliggande sedan åtta år tillbaka.

34 Petrus sade till honom: "Eneas, Jesus Kristus botar dig. Stig upp och bädda din säng!" Genast steg han upp.

35 Och alla som bodde i Lydda och Saron såg honom, och de omvände sig till Herren.

36 I Joppe fanns en lärjunge som hette Tabita, på grekiska Dorkas, hunden. Hon var rik på goda gärningar och generös mot de fattiga.

37 Men vid den tiden blev hon sjuk och dog, och man tvättade henne och lade henne på övervåningen.

38 Då nu Lydda ligger nära Joppe och lärjungarna hade hört att Petrus var där, skickade de två män till honom och bad: "Skynda dig och kom till oss!"

39 Petrus bröt upp och gick med dem. När han kom fram tog de med honom upp till övervåningen, och alla änkorna kom gråtande fram till honom och visade de tunikor och mantlar som Dorkas hade gjort medan hon ännu var hos dem.

40 Men Petrus skickade ut dem alla och föll på knä och bad. Sedan vände han sig mot kroppen och sade: "Tabita, stå upp!"

9:26 Gal 1:18f. **9:26** När han kom till Jerusalem Innan dess hade Paulus enligt Gal 1:17 tillbringat en tid i Arabien. **9:30** Apg 11:25. **9:31** Apg 2:41. **9:34** Matt 9:6. **9:36** Joppe Nutidens Jaffa, hamnstad 6,5 mil nordväst om Jerusalem (jfr Jona 1:3). **9:39** tunikor En lång- eller kortärmad och knälång skjorta som bars av både män och kvinnor. **9:40** Mark 5:40.

Då öppnade hon sina ögon, och när hon fick se Petrus satte hon sig upp.

⁴¹ Han räckte henne handen och hjälpte henne upp. Därefter kallade han till sig de heliga och änkorna och lät dem se att hon levde.

⁴² Detta blev känt i hela Joppe, och många kom till tro på Herren.

⁴³ Därefter stannade han en längre tid i Joppe hos en viss Simon som var garvare.

10

Cornelius ser en syn

¹ I Caesarea bodde en man som hette Cornelius, en officer vid den italiska vaktavdelningen.

² Han var from och fruktade Gud liksom alla i hans familj, och han gav generöst med gåvor till folket och bad alltid till Gud.

³ En dag runt nionde timmen såg han tydligt i en syn hur en Guds ängel kom in till honom och sade: "Cornelius!"

⁴ Han stirrade förskräckt på ängeln och frågade: "Vad är det, herre?" Ängeln sade: "Dina böner och dina gåvor har stigit upp och blivit ihågkomna inför Gud.

⁵ Sänd nu några män till Joppe och skicka efter en viss Simon som kallas Petrus.

⁶ Han är gäst hos garvaren Simon som har ett hus vid havet."

⁷ När ängeln som talat med honom var borta, kallade Cornelius till sig två av sina tjänare och en from soldat från sitt närmaste följe.

⁸ Han förklarade alltsammans för dem och sände iväg dem till Joppe.

Petrus ser en syn

⁹ Nästa dag, medan de ännu var på väg och närmade sig staden, gick Petrus upp på taket för att be. Det var vid sjätte timmen.

¹⁰ Han blev då hungrig och ville ha något att äta. Medan man gjorde i ordning maten kom han i hänryckning.

9:43 garvare Garvning var för judarna ett orent hantverk, eftersom en garvare kom i beröring med döda djur (jfr 3 Mos 11:39). **10:1** vaktavdelningen En romersk kohort, som bestod av ca sexhundra man. Som centurion hade Cornelius befäl över hundra av dessa.

10:2 fruktade Gud De "gudfruktiga" som "vördade Gud" (17:4, 17) var hedningar som bekände sig till Israels Gud utan att låta omskära sig och bli judar fullt ut. I stället behövde de endast hålla de mest centrala buden om sabbaten och om ren och oren mat. **10:3** nionde timmen Ca kl 15 på eftermiddagen, bönetimmen vid aftonens rökoffer (jfr 3:1 och 10:4). **10:4** Upp 8:4.

10:6 Apg 9:43.

10:9 sjätte timmen Ca kl 12, mitt på dagen.

11 Han såg himlen öppen och hur något som liknade en stor linneduk kom ner. Fäst i sina fyra hörn sänktes den ner till jorden,

12 och i den fanns jordens alla fyrfotadjur och kräddjur och himlens fåglar.

13 Och en röst kom till honom: "Res dig, Petrus, slakta och ät!"

14 Petrus svarade: "Nej, nej, Herre! Jag har aldrig ätit något oheligt eller orent."

15 Då sade en röst för andra gången till honom: "Vad Gud har förklarat rent ska inte du kalla orent."

16 Detta hände tre gånger, och sedan blev duken strax upplyft till himlen.

17 Medan Petrus undrade inom sig vad synen kunde betyda, stod männen som Cornelius hade sänt vid porten. De hade frågat sig fram till Simons hus,

18 och nu ropade de och frågade om Simon som kallas Petrus var där som gäst.

19 Petrus funderade fortfarande över synen när Anden sade till honom: "Se, tre män söker dig.

20 Gå ner och följ med dem utan att tveka, för det är jag som har sänt dem."

21 Petrus gick ner till männen och sade: "Jag är den ni söker. Av vilken orsak har ni kommit hit?"

22 De svarade: "Officeren Cornelius är en rättfärdig man som fruktar Gud och har gott anseende hos hela det judiska folket. Han har fått en uppenbarelse av en helig ängel att han ska skicka efter dig och höra vad du har att säga."

23 Då bad Petrus dem stiga in och tog emot dem som gäster.

Petrus möter Cornelius

Nästa dag gav han sig av i sällskap med dem, och några av bröderna från Joppe följde med honom.

24 Dagen därpå kom de till Caesarea. Cornelius väntade på dem och hade samlat sina släktingar och närmaste vänner.

25 När Petrus skulle gå in, kom Cornelius och mötte honom och föll ner för hans fötter och tillbad.

26 Men Petrus reste honom upp och sade: "Stå upp! Jag är också bara en människa."

27 Medan han samtalande med Cornelius gick han in och fann många samlade där.

28 Han sade till dem: "Ni vet att det är förbjudet för en judisk man att umgås med eller besöka en hedning. Men Gud har visat mig att man inte ska kalla någon människa ohelig eller oren.

²⁹ Därför tvekade jag inte heller att komma när ni sände bud efter mig. Så nu undrar jag av vilken orsak ni har bett mig komma?"

³⁰ Cornelius svarade: "För fyra dagar sedan just vid den här tiden, den nionde timmen, var jag här hemma och bad. Då stod plötsligt en man i skinande kläder framför mig

³¹ och sade: Cornelius, Gud har hört din bön och kommit ihåg dina gåvor.

³² Skicka nu bud till Joppe och be Simon som kallas Petrus att komma hit. Han är gäst i garvaren Simons hus vid havet.

³³ Då skickade jag genast bud efter dig, och det var vänligt av dig att komma. Nu är vi alla här inför Gud för att höra allt som Herren har befallt dig att säga."

Petrus tal

³⁴ Då började Petrus tala: "Nu förstår jag verkligen att Gud inte gör skillnad på människor,

³⁵ utan tar emot den som fruktar honom och gör det som är rätt, vilket folk han än tillhör.

³⁶ Detta är det ord som Gud sände till Israels folk när han förkunnade frid genom Jesus Kristus. Han är allas Herre,

³⁷ och ni känner till det som har hänt i hela Judeen, med början i Galileen efter dopet som Johannes förkunnade:

³⁸ hur Gud smorde Jesus från Nasaret med den helige Ande och kraft. Han gick omkring och gjorde gott och botade alla som var i djävulens våld, för Gud var med honom.

³⁹ Vi är vittnen till allt som han gjorde både i judarnas land och i Jerusalem.

De hängde upp honom på trä och dödade honom,

⁴⁰ men Gud uppväckte honom på tredje dagen och lät honom visa sig -

⁴¹ inte för hela folket utan för de vittnen som Gud i förväg hade utvalt, för oss som åt och drack med honom efter att han uppstått från de döda.

⁴² Och han befallde oss att predika för folket och vittna om att han är den som Gud har utvalt till domare över levande och döda.

⁴³ Om honom vittnar alla profeterna att var och en som tror på honom får syndernas förlåtelse genom hans namn."

Hedningarna tar emot Anden

10:34 5 Mos 10:17, Rom 2:11. **10:35** Jes 56:6f. **10:36** Rom 5:1, Ef 2:14, 17. **10:37** Luk 4:14. **10:37** det som har hänt Annan översättning: "ordet som har gått ut".

10:38 Jes 61:1, Matt 3:16, Apg 2:22. **10:39** 5 Mos 21:22f, Apg 2:23, 5:32. **10:41** Luk 24:41f, Joh 21:20f, Apg 13:31. **10:42** Apg 17:31, 2 Kor 5:10, 2 Tim 4:1, 1 Petr 4:5.

10:43 Jer 31:34, Mika 7:18.

44 Medan Petrus ännu talade föll den helige Ande över alla som hörde ordet.

45 De troende judarna som hade följt med Petrus häpnade över att den helige Andes gåva blev utgjuten också över hedningarna,

46 eftersom de hörde hur de talade i tungor och prisade Gud.

47 Då sade Petrus: "Ingen kan väl hindra att de döps med vatten, när de har fått den helige Ande precis som vi?"

48 Och han befallde att de skulle döpas i Jesu Kristi namn. Sedan bad de honom stanna några dagar.

11

Petrus rapport om hedningarna

1 Apostlarna och bröderna i Judeen fick höra att även hedningarna hade tagit emot Guds ord.

2 När Petrus kom upp till Jerusalem började de omskurna angripa honom

3 och sade: "Du har varit inne hos oomskurna män och ätit med dem!"

4 Petrus förklarade då steg för steg vad som hade hänt:

5 "Jag var i staden Joppe, och medan jag bad kom jag i hänryckning och fick se en syn. Det kom ner något som liknade en stor linneduk. Fäst i sina fyra hörn sänktes den ner från himlen och kom till mig.

6 När jag såg efter och studerade den närmare, fick jag se jordens fyrfotadjur, både vilda och tama, och kräldjur och himlens fåglar.

7 Jag hörde också en röst som sade till mig: Res dig, Petrus, slakta och ät!

8 Jag svarade: Nej, nej, Herre! Det har aldrig kommit något oheligt eller orent i min mun.

9 För andra gången talade en röst från himlen: Vad Gud har förklarat rent ska inte du kalla orent.

10 Detta hände tre gånger, och sedan drogs alltsammans upp till himlen.

11 Samtidigt stod tre män utanför huset där vi var. De hade skickats till mig från Caesarea,

12 och Anden sade till mig att jag skulle gå med dem utan att tveka. De sex bröderna här följde också med mig, och vi kom in i mannens hus.

13 Han berättade för oss hur han hade sett ängeln stå i hans hus och säga: Skicka bud till Joppe och hämta hit Simon som kallas Petrus.

10:46 Mark 16:17, Apg 2:4, 11. 10:47 Apg 15:8. 11:3 Gal 2:12. 11:5 Apg 10:9f. 11:12 utan att tveka Andra handskrifter: "utan att göra åtskillnad" (mellan hedningar och judar). 11:13 Apg 10:3f.

14 Han ska tala till dig, och genom de orden ska du bli frälst, du och hela din familj.

15 Och när jag började tala föll den helige Ande över dem, så som han föll över oss under den första tiden.

16 Då kom jag ihåg vad Herren hade sagt: Johannes döpte med vatten, men ni ska bli döpta i den helige Ande.

17 Om nu Gud gav dem samma gåva som han gav oss när vi kom till tro på Herren Jesus Kristus, vem var då jag att kunna hindra Gud?"

18 När de hörde detta lugnade de sig, och de prisade Gud och sade: "Till och med åt hedningarna har Gud alltså skänkt omvändelsen som ger liv."

Evangeliet når även hedningarna

19 De som hade skingrats genom förföljelsen som började med Stefanus kom ända till Fenicien, Cypern och Antiokia, och de förkunnade ordet endast för judar.

20 Men bland dem fanns några från Cypern och Kyrene, och när de kom till Antiokia började de tala även till grekerna och förkunna evangeliet om Herren Jesus.

21 Och Herrens hand var med dem, och ett stort antal kom till tro och omvände sig till Herren.

22 Ryktet om detta nådde församlingen i Jerusalem, och man sände då Barnabas till Antiokia.

23 När han kom dit och såg vad Guds nåd hade gjort, blev han glad och uppmanade dem alla att hålla sig till Herren av hela sitt hjärta.

24 Barnabas var en god man, fylld av den helige Ande och tro. Och en stor skara fördes till Herren.

25 Därefter begav han sig till Tarsus för att söka upp Saulus.

26 Han fann honom och tog med honom till Antiokia. Under ett helt år var de tillsammans med församlingen och undervisade en stor skara. Och det var i Antiokia som lärjungarna först började kallas kristna.

27 Vid den tiden kom några profeter från Jerusalem ner till Antiokia.

11:14 familj Ordagrant "hus", den hushållsgemenskap av familj och eventuella släktingar och tjänare som bodde under samma tak. **11:15** Apg 2:4. **11:16** Matt 3:11, Mark 1:8, Luk 3:16, Apg 1:5. **11:16** vad Herren hade sagt Se Apg 1:5.

11:17 när vi kom till tro Annan översättning: "när de (Cornelius folk) kom till tro". **11:18** Apg 13:48. **11:19** Apg 8:1. **11:19** Antiokia Romarrikets tredje största stad i sydöstra nuvarande Turkiet, med stor judisk befolkning. Staden blev en centralpunkt för den växande kristna kyrkan. **11:22** Apg 4:36, 8:14.

11:23 Apg 13:43, 14:22. **11:25** Apg 9:30. **11:26** kristna Grek. christianóús, "Kristusanhängare", ett nyord bildat efter samma mönster som "herodianerna" som stödde kung Herodes (Matt 22:16). **11:27** Apg 13:1.

28 En av dem som hette Agabus steg fram och förutsade genom Anden att en svår svält skulle drabba hela världen – den kom också under Claudius regering.

29 Då beslöt lärjungarna att var och en skulle skicka så mycket han kunde för att hjälpa bröderna som bodde i Judeen.

30 De gjorde så och sände hjälpen med Barnabas och Saulus till de äldste.

12

Petrus fängslas och blir räddad

1 Vid den tiden lät kung Herodes gripa och misshandla några i församlingen.

2 Han lät avrätta Jakob, Johannes bror, med svärd.

3 När han såg att judarna gillade detta, fortsatte han och grep även Petrus. Detta hände under det osyrade brödets högtid.

4 Efter gripandet satte han honom i fängelse och lät honom bevakas av fyra vaktskift med fyra man var. När påsken var över tänkte han ställa honom inför folket.

5 Petrus hölls därför kvar i fängelset medan församlingen bad ihärdigt till Gud för honom.

6 Natten innan Herodes skulle ställa honom inför rätta låg Petrus och sov mellan två soldater, bunden med två kedjor, och utanför dörren stod vakter som bevakade fängelset.

7 Plötsligt stod där en Herrens ängel, och ett ljussken lyste upp rummet. Ängeln stötte Petrus i sidan och väckte honom och sade: "Skynda dig upp!" Då föll kedjorna från hans händer,

8 och ängeln sade till honom: "Sätt på dig bältet och sandalerna." Petrus gjorde så, och ängeln sade: "Ta på dig manteln och följ mig."

9 Petrus gick ut och följde honom, men han förstod inte att det som hände genom ängeln var verkligt utan trodde att det var en syn han såg.

10 De gick förbi den första vakten och så den andra och kom sedan till järnporten som ledde ut till staden, och den öppnades för dem av sig själv. Så kom de ut och gick längs en gata, och plötsligt lämnade ängeln honom.

11 När Petrus blev sig själv igen sade han: "Nu vet jag verkligen att Herren har sänt sin ängel och räddat mig från

11:28 Apg 21:10. **11:28** en svår svält Josefus, Tacitus, Suetonius m fl nämner flera perioder av svält under Claudius regering (41-54 e Kr), särskilt i mitten av 40-talet. **11:29** Rom 15:25f, 1 Kor 16:1, 2 Kor 8:2f, Gal 2:10. **11:30** Apg 12:25.

12:1 Herodes Agrippa I, sonson till Herodes den store, regerade 41-44 e Kr över hela Judeen. Judiska källor berättar om hans stöd för judendomens sak (jfr 12:3).

12:2 Matt 10:2. **12:5** Matt 18:19, Jak 5:16. **12:7** Apg 5:19. **12:10** Apg 16:26.

Herodes hand och från allt som det judiska folket hade väntat sig."

12 När han nu insett vad som hänt gick han till Marias hus, hon som var mor till Johannes som kallades Markus. Där var många samlade och bad.

13 Petrus bultade på porten, och en tjänsteflicka som hette Rhode gick för att öppna.

14 När hon kände igen Petrus röst blev hon så glad att hon i stället för att öppna porten sprang in och berättade: "Petrus står utanför porten!"

15 De sade till henne: "Du är tokig!" Men hon försäkrade att det var så, och då sade de: "Det är hans ängel."

16 Under tiden fortsatte Petrus att bulta, och när de öppnade såg de till sin häpnad att det var han.

17 Han gav tecken åt dem med handen att vara tysta, och så berättade han för dem hur Herren hade fört honom ut ur fängelset. Han sade: "Berätta det för Jakob och de andra bröderna." Sedan gick han ut och begav sig till en annan plats.

18 På morgonen blev det stor förvirring bland soldaterna. Vad hade hänt med Petrus?

19 När Herodes lät söka efter honom och inte fick tag i honom, förhörde han vakterna och befallde att de skulle föras bort. Därefter reste han ner från Judeen till Caesarea och stannade där.

Herodes död

20 Herodes låg i bitter fejd med folket i Tyrus och Sidon. Gemensamt uppvaktade de kungen, och när de hade fått över hans kammarherre Blastus på sin sida bad de om fred. De var nämligen beroende av kungens område för sin försörjning.

21 På utsatt dag satte sig Herodes på tronen, klädd i kunglig skrud, och höll ett tal till dem.

22 Då ropade folket: "Det är en guds röst, inte en människas!"

23 Genast slog en Herrens ängel honom, därför att han inte gav Gud äran, och han blev uppäten av maskar och dog.

SAULUS FÖRSTAMMISSIONSRESA (Kap 13:4-14:28)

12:12 Apg 12:25, 15:37. **12:12** Johannes som kallades Markus Författare till Markusevangeliet, kusin till Barnabas (Kol 4:10) och längre fram medarbetare till både Petrus (1 Petr 5:13) och Paulus (Apg 12:25, 2 Tim 4:11). **12:17** Jakob Jesu halvbror, ledare för församlingen i Jerusalem (Apg 15:13, 21:9, Gal 1:19, 2:9). **12:19** föras bort Underförstått: för att avrättas. **12:21** kunglig skrud Historikern Josefus berättar att skruden var gjord helt i silver som glittrade i solen. **12:22** Hes 28:2f.

12:23 Dan 4:30f, 5:20. **12:23** uppäten av maskar Josefus berättar att Herodes plågades av en magsjukdom i fyra dagar innan han slutligen dog år 44 e Kr.

Barnabas och Saulus sänds ut

²⁴ Guds ord hade framgång och spred sig alltmer.

²⁵ När Barnabas och Saulus hade fullgjort sitt uppdrag i Jerusalem, vände de tillbaka och tog då med sig Johannes som kallades Markus.

13

¹ I församlingen i Antiokia fanns det profeter och lärare: Barnabas, Simeon som kallades Niger, Lucius från Kyrene, Manaen som var fosterbror till landsfursten Herodes, samt Saulus.

² När de tjänade Herren och fastade sade den helige Ande: "Avskilj Barnabas och Saulus åt mig för den uppgift som jag har kallat dem till."

³ Då fastade de och bad och lade händerna på dem och skickade sedan ut dem.

På Cypern

⁴ Utsända av den helige Ande gick de ner till Seleucia och seglade därifrån till Cypern.

⁵ De kom till Salamis och predikade Guds ord i judarnas synagogor. De hade också med sig Johannes som medhjälpare.

⁶ Sedan reste de över hela ön ända till Pafos. Där träffade de på en jude som utövade magi, en falsk profet vid namn Barjesus.

⁷ Han höll till hos ståthållaren Sergius Paulus, som var en förständig man. Denne kallade till sig Barnabas och Saulus och ville höra Guds ord.

⁸ Men Elymas, trollkarlen – det är vad hans namn betyder – gick emot dem och försökte hindra ståthållaren från att komma till tro.

⁹ Saulus, som även kallades Paulus, uppfylldes då av den helige Ande och spände ögonen i honom

12:24 Apg 6:7, 19:20, Kol 1:6. **12:25** Apg 11:29f. **12:25** fullgjort sitt uppdrag att överlämna gåvan (11:29f). **13:1** Apg 11:26f. **13:1** Niger Latin för "den svarte".

13:1 fosterbror Annan översättning: "barndomsvän". **13:2** Apg 9:15, Rom 1:1, Gal 1:15, 1 Tim 2:7, 2 Tim 1:11. **13:2** tjänade Herren Dvs firade gudstjänst. **13:3** Apg 6:6. **13:4** Seleucia Storstaden Antiokias hamn vid Medelhavskusten. **13:5** Salamis Stor handelsstad på Cyperns östkust, tidigare dess huvudort. **13:5** Johannes Dvs Johannes Markus (se 12:25), Markusevangeliets författare. **13:6** Pafos Cyperns dåtida huvudort, berömd för dyrkan av kärleksgudinnan Afrodite.

13:6 Barjesus Arameiska för "son till Jesus", som var ett vanligt namn bland antikens judar. **13:8** Elymas Mannens förnamn, troligen en grekisering av arab. alim, magiker. **13:9** Saulus, som även kallades Paulus Liksom många andra judar hade Paulus både ett hebreiskt namn (Saul) och ett snarlikt romerskt (Paulus, som betyder "liten").

¹⁰ och sade: "Du djävulens son, full av allt svek och bedrägeri och fiende till allt som är rätt! Ska du aldrig sluta att förvränga Herrens raka vägar?"

¹¹ Nu kommer Herrens hand över dig, och du ska bli blind en tid och inte kunna se solen." I samma ögonblick föll töcken och mörker över honom, och han irrade omkring och sökte efter någon som kunde ta hans hand och leda honom.

¹² När ståthållaren såg det som hände kom han till tro, överväldigad av Herrens lära.

I Antiokia i Pisidien

¹³ Paulus och hans följeslagare seglade sedan ut från Pafos och kom till Perge i Pamfyliden. Där lämnade Johannes dem och återvände till Jerusalem.

¹⁴ Själva fortsatte de sin resa från Perge och kom till Antiokia i Pisidien. På sabbaten gick de till synagogan och satte sig.

¹⁵ Efter läsningen av lagen och profeterna lät synagogföreståndarna hälsa dem: "Bröder, om någon av er har ett ord av tröst och förmaning till folket, så säg det."

¹⁶ Då reste sig Paulus, gav tecken med handen och sade: "Israeliter och ni som fruktar Gud, lyssna!

¹⁷ Detta folks Gud, Israels Gud, utvalde våra fäder. Han gjorde sitt folk stort när de bodde som främlingar i Egypten. Med upplyft arm förde han dem ut därifrån,

¹⁸ och under fyrtio år bar han dem i öknen.

¹⁹ Han utrotade sju folk i Kanaans land och gav deras land i arv åt sitt folk.

²⁰ Allt detta tog omkring fyrahundra femtio år.

Därefter gav han dem domare fram till profeten Samuels tid.

²¹ Sedan bad de att få en kung, och Gud gav dem Saul, Kishs son, en man av Benjamins stam, för en tid av fyrtio år.

²² Men Gud avsatte honom och gjorde David till kung över dem, och han gav honom sitt vittnesbörd: *Jag har funnit David, Ishais son, en man efter mitt hjärta. Han ska utföra min vilja i allt.*

²³ Från hans efterkommande har Gud efter sitt löfte fört fram en Frälsare för Israel: Jesus.

13:10 Joh 8:44, 1 Joh 3:8. **13:12** Luk 4:32. **13:13** Apg 15:37f. **13:13** Perge Provinsen Pamfyliens huvudort, belägen nära dagens Antalya på Turkiets sydkust. **13:14** Antiokia i Pisidien i centrala nuvarande Turkiet är inte samma stad som stora Antiokia (13:1). **13:15** Luk 4:16f, Apg 15:21. **13:17** 2 Mos 6:6, 12:37f. **13:17** gjorde sitt folk stort Ordagrant: "lyfte upp sitt folk" (se vers 18). **13:18** 5 Mos 1:31. **13:18** bar han dem Andra handskrifter: "hade han tålamod med sina barn". **13:19** 5 Mos 7:1. **13:21** 1 Sam 8:5, 9:15f, 10:1f. **13:22** 1 Sam 13:14, 16:12f, Ps 89:21. **13:22** Ps 89:21, 1 Sam 13:14. **13:23** 2 Sam 7:12f, Jes 11:1, Jer 23:5. **13:23** efterkommande Ordagrant: "säd". Jfr profetiorna i 2 Sam 7:12, Ps 89:5, 30.

24 Innan Jesus trädde fram hade Johannes förkunnat omvändelsens dop för hela Israels folk.

25 Och när Johannes nådde slutet av sin bana, sade han: Det ni tror jag är, det är jag inte. Men efter mig kommer en vars sandaler jag inte ens är värdig att knyta upp.

26 Bröder, söner av Abrahams släkt och ni andra som fruktar Gud! Till oss har budskapet om denna frälsning blivit sänt.

27 Jerusalems invånare och deras ledare förstod nämligen inte vem han var. När de dömde honom, uppfyllde de profeternas ord som läses varje sabbat.

28 Fast de inte fann honom skyldig till något som förtjänade döden, krävde de att Pilatus skulle avrätta honom.

29 Och när de hade fullbordat allt som var skrivet om honom, tog de ner honom från träet och lade honom i en grav.

30 Men Gud uppväckte honom från de döda,

31 och han visade sig under många dagar för dem som hade följt honom från Galileen upp till Jerusalem och som nu är hans vittnen inför folket.

32 Och nu förkunnar vi det glada budskapet för er: löftet som fäderna fick

33 har Gud uppfyllt åt oss, deras barn, genom att låta Jesus uppstå. Det står ju skrivet i andra psalmen: *Du är min Son, jag har fött dig i dag.*

34 Och att han har uppväckt honom från de döda för att aldrig mer återvända till förgängelsen, det har han sagt med dessa ord: *Jag ska ge er de heliga och fasta nådelöften som David fick.*

35 Därför säger han också på ett annat ställe: *Du ska inte låta din Helige se förgängelsen.*

36 När David på sin tid hade tjänat Guds vilja, insomnade han och blev lagd till vila hos sina fäder och såg förgängelsen.

37 Men den som Gud uppväckte har inte sett förgängelsen.

38 Därför ska ni veta, bröder, att det är genom honom som syndernas förlåtelse förkunnas för er.

39 Var och en som tror förklaras rättfärdig i honom och fri från allt som ni inte kunde frias från genom Mose lag.

40 Se därför till att det som är sagt hos profeterna inte drabbar er:

41 *Se, ni föraktare, häpna och gå under:*

13:25 Matt 3:1f, Mark 1:4, Luk 3:3, Luk 3:15f, Joh 1:19f. **13:27** Joh 16:3, Apg 3:17, 1 Kor 2:8. **13:28** Matt 27:20f, Mark 15:11f, Luk 23:18f, Joh 19:6f. **13:29** 5 Mos 21:22f, Matt 27:59f, Mark 15:46, Luk 23:53, Joh 19:38. **13:29** träet Dvs korssets trä. **13:30** Apg 2:24f. **13:31** Matt 28:9, Mark 16:9f, Luk 24:13f, Joh 21:1f, Apg 1:3, 1 Kor 15:5f. **13:32** 1 Mos 3:15, 22:18, Jes 7:14, 9:6, Jer 33:14f. **13:33** Hebr 1:5, 5:5. **13:33** Ps 2:7. **13:34** Jes 55:3. **13:35** Ps 16:10. **13:36** 1 Kung 2:10, Apg 2:29. **13:39** Rom 3:26f, 8:3, 10:4, Gal 2:16. **13:41** Hab 1:5.

*jag gör en gärning i era dagar,
en gärning ni aldrig kommer att tro
när den berättas för er."*

42 När de gick ut bad folket att de skulle tala mer om detta nästa sabbat.

43 Och när församlingen skildes åt följde många judar och gudfruktiga proselyter med Paulus och Barnabas, som talade till dem och uppmanade dem att hålla sig till Guds nåd.

44 Följande sabbat var nästan hela staden samlad för att höra Herrens ord.

45 Men när judarna fick se allt folket fylldes de av avund, och de hånade Paulus och sade emot det som han förkunnade.

46 Då svarade Paulus och Barnabas frimodigt: "Guds ord måste först förkunnas för er. Men när ni avvisar det och inte anser er värdiga det eviga livet, då vänder vi oss till hedningarna.

47 För så har Herren befallt oss:

*Jag har satt dig till ett ljus
för hednafolken,
för att du ska bli till frälsning
ända till jordens yttersta gräns."*

48 När hedningarna hörde detta blev de glada och prisade Herrens ord och kom till tro, alla som var bestämda till evigt liv.

49 Och Herrens ord spreds över hela området.

50 Men judarna hetsade upp de förnäma kvinnorna som vördade Gud och de ledande männen i staden. De satte i gång en förföljelse mot Paulus och Barnabas och drev bort dem från sitt område.

51 Då skakade de av dammet från sina fötter mot dem och fortsatte till Ikonium.

52 Och lärjungarna uppfylldes av glädje och den helige Ande.

14

I Ikonium

1 I Ikonium hände samma sak. De gick till judarnas synagoga och predikade så att många, både judar och greker, kom till tro.

2 Men de judar som vägrade tro hetsade upp hedningarna och förgiftade deras sinnen gentemot bröderna.

13:43 Apg 11:23. 13:45 Apg 5:17. 13:46 Matt 10:6, 21:43, Apg 3:26, 18:6, 28:8, Rom 1:16. 13:47 Jes 42:6, Luk 2:30f. 13:47 Jes 49:6. 13:48 Rom 8:28f. 13:51 Luk 9:5. 13:51 skakade av dammet från sina fötter mot dem Ett avståndstagande (se Matt 10:14). 14:1 Apg 11:21.

³ Paulus och Barnabas stannade där en längre tid och talade frimodigt i förtröstan på Herren, som bekräftade sitt nåderika ord genom att låta tecken och under ske genom deras händer.

⁴ Men folket i staden delade sig så att vissa höll med judarna och andra med apostlarna.

⁵ Och när både hedningarna och judarna med sina ledare gjorde upp en plan att misshandla och stena dem,

⁶ fick apostlarna reda på det och flydde till städerna Lystra och Derbe i Lykaonien och trakten däromkring.

⁷ Där fortsatte de att förkunna evangeliet.

I Lystra

⁸ I Lystra satt en man som var handikappad och förlamad i benen från födseln och som aldrig kunnat gå.

⁹ Han lyssnade när Paulus predikade. Paulus fäste sin blick på honom, och när han såg att mannen hade tro så att han kunde bli botad

¹⁰ sade han med hög röst: "Res dig upp och stå på dina ben!" Då hoppade han upp och började gå omkring.

¹¹ När folket såg vad Paulus hade gjort, ropade de på lykaoniska: "Gudarna har kommit ner till oss i mänsklig gestalt!"

¹² De kallade Barnabas för Zeus och Paulus för Hermes, eftersom det var han som förde ordet.

¹³ Prästen i Zeustemplet utanför staden förde fram tjuvar och kransar till portarna och ville offra tillsammans med folket.

¹⁴ Men när apostlarna Barnabas och Paulus hörde det, rev de sönder sina kläder och rusade in bland folket och ropade:

¹⁵ "Människor, vad är det ni gör? Vi är också människor som ni! Vi kommer till er med evangeliet att ni ska omvända er från dessa tomma avgudar till den levande Guden, *han somgjorthimmel, jord och hav och allt som finns i dem.*

¹⁶ I forna generationer lät han alla hednafolk gå sina egna vägar.

14:3 Mark 16:20, Hebr 2:4. **14:5** 2 Tim 3:11. **14:6** Matt 10:23. **14:8** Apg 3:2f.

14:9 Matt 9:28. **14:9** botad Annan översättning: "frälst". **14:11** Apg 28:6.

14:12 Zeus ... Hermes Enligt en legend som återges av Ovidius hade Zeus och Hermes, i grekisk mytologi den högste guden respektive gudarnas härold, en gång besökt trakten i mänsklig gestalt. De två gudarna skulle då ha blivit så upprörda över det dåliga mottagandet att de utplånade den dåtida staden, vilket kan förklara folkets vördnad för Paulus och Barnabas. **14:13** Dan 2:46. **14:14** rev de sönder sina kläder Judiskt uttryck för sorg och förfäran (jfr t ex 1 Mos 37:29, 34). **14:15** Ps 146:6, Apg 4:24, 10:26. **14:15** Ps 146:6. **14:16** Apg 17:30.

17 Ändå har han lämnat många vittnesbörd om sig själv. Han gör gott, han ger er regn från himlen och skördetider och mättar er med mat och glädje i era hjärtan."

18 Med dessa ord lyckades de med nöd och näppe lugna folket så att de inte offrade åt dem.

19 Från Antiokia och Ikonium kom det nu några judar. De lyckades få med sig folket, och man stenade Paulus och släpade ut honom ur staden i tron att han var död.

20 Men när lärjungarna samlades omkring honom, reste han sig och gick in i staden.

I Derbe och till Antiokia i Syrien

Nästa dag gick Paulus och Barnabas vidare till Derbe.

21 De förkunnade evangeliet i staden och vann många lärjungar. Sedan återvände de till Lystra, Ikonium och Antiokia

22 och styrkte lärjungarnas själar och uppmanade dem att stå fasta i tron. De sade: "Vi måste gå igenom många lidanden för att komma in i Guds rike."

23 I varje församling utsåg de äldste åt dem, och efter bön och fasta överlämnade de dem åt Herren som de hade kommit till tro på.

24 Sedan tog apostlarna vägen genom Pisidien och kom till Pamfylien.

25 De predikade ordet i Perge och gick ner till Attalia.

26 Därifrån seglade de tillbaka mot Antiokia, där de hade blivit överlämnade åt Guds nåd för det uppdrag som de nu hade fullgjort.

27 När de hade kommit fram, samlade de församlingen och berättade om allt som Gud hade gjort genom dem och hur han hade öppnat trons dörr för hedningarna.

28 Och de stannade en längre tid där hos lärjungarna.

15

Mötet i Jerusalem

1 Några som hade kommit ner från Judeen började lära bröderna att de inte kunde bli frälsta om de inte lät omskära sig enligt seden från Mose.

2 När det nu blev oenighet och Paulus och Barnabas kom i allvarlig tvist med dem, bestämde man att Paulus och Barnabas och några till av dem skulle resa upp till apostlarna och de äldste i Jerusalem med denna fråga.

14:17 Ps 104:27f, Jer 5:24, Apg 17:26f. **14:19** 2 Kor 11:25, 2 Tim 3:11. **14:22** Matt 10:38, Apg 11:23, Rom 8:17, 1 Tess 3:3, 2 Tim 3:12. **14:26** Apg 13:2f. **14:27** Apg 15:4, 1 Kor 16:9. **15:1** 1 Mos 17:10, 3 Mos 12:3, Gal 5:2, Fil 3:3. **15:2** Gal 2:1f.

15:2 När det nu blev oenighet Troligen skrev Paulus Galaterbrevet vid denna tid, i slutet på 40-talet e Kr. Se brevets inledningsnot.

³ Församlingen utrustade dem för resan, och de reste genom Fenicien och Samarien. Där berättade de utförligt om hedningarnas omvändelse och spred stor glädje bland alla bröderna.

⁴ När de kom till Jerusalem blev de mottagna av församlingen och apostlarna och de äldste, och de berättade om allt som Gud hade gjort genom dem.

⁵ Men några från fariseernas parti som hade kommit till tro steg fram och sade att man måste omskära hedningarna och ålägga dem att hålla Mose lag.

⁶ Apostlarna och de äldste samlades då för att behandla frågan.

⁷ Efter en lång diskussion reste sig Petrus och sade till dem: "Bröder, ni vet att Gud för länge sedan bestämde att hedningarna skulle få höra evangeliets ord genom min mun och komma till tro.

⁸ Och Gud, som känner hjärtat, har vittnat för dem genom att ge den helige Ande till dem likaväl som till oss.

⁹ Han gjorde ingen skillnad mellan oss och dem när han väl renat deras hjärtan genom tron.

¹⁰ Varför vill ni då utmana Gud och lägga ett ok på lärjungarnas axlar som varken våra fäder eller vi själva har kunnat bära?

¹¹ Nej, vi tror att det är genom Herren Jesu nåd vi blir frälsta, vi på samma sätt som de."

¹² Då teg alla de församlade, och man lyssnade på Barnabas och Paulus som berättade om hur stora tecken och under Gud hade gjort genom dem bland hedningarna.

¹³ När de hade talat färdigt, sade Jakob: "Bröder, hör på mig.

¹⁴ Simeon har berättat om hur Gud först såg till att han vann ett folk åt sitt namn bland hedningarna.

¹⁵ Det stämmer överens med profeternas ord, där det står skrivet:

¹⁶ *Därefter ska jag vända tillbaka*

och åter bygga upp

Dauids fallna hydda.

Jag ska bygga upp dess ruiner

och upprätta den igen,

¹⁷ *för att alla andra människor*

ska söka Herren,

15:4 Apg 14:27. **15:7** Apg 10:1f, 11:18. **15:8** 1 Krön 28:9, Ps 7:10, Apg 1:24, 10:44f. **15:9** Apg 10:34, Rom 3:29f, Gal 2:15f. **15:9** när han väl renat Annan översättning: "när han renade". **15:10** Matt 23:4, Luk 11:46, Gal 3:10f, 5:1. **15:11** Rom 3:24, Ef 2:8, 2 Tim 1:9, Tit 3:5. **15:14** ett folk åt sitt namn Israels folk skulle lära känna Guds namn, som står för vem han är och vad han lär, och förkunna det för de övriga folken. **15:16** Amos 9:11f.

*alla hedningar över vilka
mitt namn har nämnts.*

*Så säger Herren som gör detta,
18 det som är känt från evighet.*

19 Därför anser jag att vi inte ska göra det svårt för de hedningar som vänder sig till Gud,

20 utan bara skriva till dem att hålla sig borta från sådant som blivit orent genom avgudadyrkan, från sexuell omoral, från kött av kvävda djur och från blod.

21 Mose har ju sedan urminnes tider haft sina förkunnare i alla städer, och man läser honom i synagogorna varje sabbat."

Brev från församlingen i Jerusalem

22 Då beslöt apostlarna, de äldste och hela församlingen att utse några män bland sig och sända dem till Antiokia tillsammans med Paulus och Barnabas. De valde Judas som kallades Barsabbas och dessutom Silas, båda ledande män bland bröderna,

23 och skickade med dem följande brev:

"Från apostlarna och de äldste, era bröder. Hälsningar till bröderna från hednafolken i Antiokia och Syrien och Kilikien.

24 Vi har hört att några som kommit från oss har oroat er med sina ord och skakat om era själar. Men vi har inte gett dem något uppdrag.

25 Därför har vi enhälligt beslutat att utse några män och sända dem till er tillsammans med våra kära bröder Barnabas och Paulus,

26 som har vågat sina liv för vår Herre Jesu Kristi namn.

27 Vi sänder alltså Judas och Silas, och de kommer muntligen att meddela samma sak.

28 Den helige Ande och vi har beslutat att inte lägga på er någon mer börda förutom följande nödvändiga regler:

29 att ni håller er borta från kött offrat till avgudar, från blod, från kött av kvävda djur och från sexuell omoral. Ni gör rätt om ni undviker sådant. Allt gott!"

15:20 1 Mos 9:4, 3 Mos 17:14f, 1 Kor 10:14, 20f. **15:20** sådant som blivit orent genom avgudadyrkan **T** ex mat som offrats i hedniska ceremonier och sedan såldes på torget. **15:20** köttet av kvävda djur Kött som inte slaktats enligt lagens föreskrift att blodet måste rinna ur det slaktade djuret (jfr 1 Mos 9:4, 3 Mos 17:13). **15:21** Apg 13:14f. **15:22** Judas som kallades Barsabbas Kanske bror till apostlakan- didaten Josef Barsabbas (1:23). **15:22** Silas Kortform för Silvanus, en ansedd judekristen profet som senare samarbetade med både Paulus (vers 40) och Petrus (1 Petr 5:12). **15:24** Gal 2:4f. **15:28** Apg 5:32.

³⁰ De skickades nu i väg och kom ner till Antiokia, där de sammankallade församlingen och överlämnade brevet.

³¹ Bröderna läste det och blev glada över denna uppmuntran.

³² Judas och Silas, som själva var profeter, uppmuntrade och styrkte bröderna med många ord.

³³ När de hade varit där en tid lät bröderna dem vända tillbaka med fridshälsningar till dem som hade sänt ut dem.

³⁵ Men Paulus och Barnabas stannade i Antiokia, där de undervisade och predikade Herrens ord tillsammans med många andra.

PAULUS ANDRAMISSIONSRESA (15:36-18:22)

Ny missionsresa

³⁶ Efter en tid sade Paulus till Barnabas: "Vi borde resa tillbaka och besöka bröderna i alla städerna där vi predikat Herrens ord och se hur de har det."

³⁷ Barnabas ville då ta med Johannes som kallades Markus.

³⁸ Men Paulus tyckte inte det var lämpligt att ta med sig den som hade övergett dem i Pamfylien och inte följt med dem i arbetet.

³⁹ Konflikten blev så skarp att de skildes åt. Barnabas tog med sig Markus och seglade till Cypern.

⁴⁰ Paulus däremot valde Silas och gav sig iväg, sedan bröderna överlämnat honom åt Herrens nåd.

⁴¹ Han reste genom Syrien och Kilikien och styrkte församlingarna.

16

¹ Paulus kom också till Derbe och Lystra. Där fanns en lärjunge som hette Timoteus. Han var son till en troende judinna, men hans far var grek.

² Bröderna i Lystra och Ikonium talade väl om Timoteus.

³ Paulus ville ha med honom på resan, och av hänsyn till judarna i de trakterna tog han och omskar honom eftersom alla visste att hans far var grek.

⁴ När de reste genom städerna överlämnade de besluten som apostlarna och de äldste i Jerusalem hade fastställt.

⁵ Och församlingarna stärktes i tron och växte i antal för varje dag.

15:31 Apg 13:48. **15:32** Apg 13:1. **15:33** Några handskrifter tillägger (vers 34): "Men Silas beslöt att stanna där." Ifall Silas följde med tillbaka till Jerusalem återvände han snart därefter till Antiokia igen (jfr vers 40). **15:37** Apg 12:12, 25, 13:5. **15:39** Barnabas tog med sig Markus. Längre fram skulle Markus återvinna Paulus förtroende (Kol 4:10, 2 Tim 4:11). **15:40** Apg 14:26. **16:1** Apg 19:22. **16:1** grek Dvs grekisktalande hedning. **16:2** Apg 6:3. **16:3** 1 Kor 9:20. **16:4** Apg 15:23f. **16:5** Apg 9:31.

Under Andens ledning

⁶ Sedan tog de vägen genom Frygien och Galatien, eftersom de blev hindrade av den helige Ande från att förkunna ordet i Asien.

⁷ När de nådde Mysien försökte de ta sig till Bitynien, men det tillät inte Jesu Ande.

⁸ Då reste de genom Mysien ner till Troas.

⁹ På natten såg Paulus en syn där en makedonier stod och vädjade till honom: "Kom över till Makedonien och hjälp oss!"

¹⁰ När han sett denna syn försökte vi genast ta oss vidare till Makedonien, eftersom vi förstod att Gud hade kallat oss att förkunna evangeliet för dem.

I Filippi

¹¹ Vi lade ut från Troas och seglade rakt över till Samotrake, och nästa dag till Neapolis.

¹² Därifrån tog vi oss till Filippi, som är den största staden i den delen av Makedonien och en romersk koloni. I den staden stannade vi några dagar.

¹³ På sabbaten tog vi oss ut genom stadsporten och gick längs en flod där vi antog att det skulle finnas en böneplats. Vi satte oss ner och började tala till de kvinnor som hade samlats där.

¹⁴ En av dem som lyssnade hette Lydia. Hon handlade med purpurtyger och var från staden Tyatira, och hon hörde till dem som vördade Gud. Herren öppnade hennes hjärta så att hon tog till sig det som Paulus predikade.

¹⁵ När hon och hennes familj hade blivit döpta, bad hon: "Om ni anser att jag tror på Herren, kom då och bo hemma hos mig!" Och hon övertalade oss.

Paulus och Silas i fängelse

¹⁶ En gång, när vi var på väg till böneplatsen, möttes vi av en slavflicka som hade en spådomsande och skaffade sina herrar stora inkomster genom att spå.

16:6 Apg 18:23, Rom 16:5, 1 Kor 16:19. **16:7** Asien ... Bitynien Dessa områden låg vid nuvarande Turkiets sydvästra respektive norra kust. Sällskapet följde alltså Mysiens medelväg ut till Troas, gamla Troja, på västkusten. **16:10** försökte vi Lukas talar nu som ögonvittne. Troligen följde han med till Filippi (16:10-16) och anslöt sedan när Paulus passerade igen (20:6-28:16). **16:12** den största staden i den delen av Makedonien Andra handskrifter: "en stad i första distriktet (delen) av Makedonien." **16:12** en romersk koloni Ett område som fått särskilda privilegier som boplatser för romare. Filippi var en militärkoloni där många romerska soldater och officerare hade slagit sig ner efter avslutad militärtjänst, vilket kan förklara den hårda behandling som Paulus och Silas fick. **16:13** flod ... böneplats Den rituella tvagningen före bönen krävde tillgång till vatten. **16:14** purpurtyger Purpurfärgen utvanns ur feniciska snäckor och var en mycket dyrbar handelsvara, värd sin vikt i silver. Den användes för kostbara kungliga och prästerliga kläder. **16:15** Hebr 13:2.

17 Hon följde efter Paulus och oss andra och skrek: "De här människorna är den högste gudens tjänare! De förkunnar för er en väg till frälsning!"

18 Så höll hon på i flera dagar. Men Paulus blev upprörd och vände sig om och sade till anden: "Jag befäller dig i Jesu Kristi namn att lämna henne!" Och i samma ögonblick för anden ut.

19 När hennes herrar såg att deras hopp om inkomst var ute, grep de Paulus och Silas och släpade med dem till torget inför myndigheterna.

20 De förde fram dem till domarna och sade: "De här människorna stör ordningen i vår stad. De är judar

21 och förkunnar seder som vi romare inte får anta eller följa."

22 Även folket gick till angrepp mot dem, och domarna slet av dem kläderna och befälde att de skulle piskas.

23 De fick många rapp och kastades i fängelse, och fångvaktaren fick befallning att bevaka dem noga.

24 När han nu fick en sådan befallning, satte han dem i den innersta cellen och låste fast deras fötter i stocken.

25 Vid midnatt var Paulus och Silas i bön och lovsång till Gud medan fångarna lyssnade på dem.

26 Plötsligt kom ett kraftigt jordskalv så att fängelset skakades i sina grundvalar. I samma ögonblick öppnades alla dörrarna, och allas bojor lossnade och föll av.

27 Fångvaktaren vaknade, och när han fick se att fängesedörrarna stod öppna drog han sitt svärd och skulle just ta sitt liv, eftersom han trodde att fångarna hade flytt.

28 Men Paulus ropade högt: "Gör dig inte illa! Vi är här allesammans."

29 Då bad han om ljus och rusade in och föll skräckslagen ner inför Paulus och Silas.

30 Sedan förde han ut dem och frågade: "Herrar, vad ska jag göra för att bli frälst?"

31 De svarade: "Tro på Herren Jesus så blir du frälst, du och din familj."

32 Och de förkunnade Herrens ord för honom och för alla i hans familj.

33 Redan vid samma timme på natten tog fångvaktaren med dem och tvättade deras sår, och han döptes genast tillsammans med hela sin familj.

16:18 Mark 16:17. **16:20** Apg 17:6. **16:22** 2 Kor 11:25, 1 Tess 2:2. **16:22** piskas Ordagrant "slita spö", piskas med hårda spön (jfr 2 Kor 11:25). **16:26** Apg 4:31, 5:19, 12:7. **16:27** skulle just ta sitt liv För att slippa det vanärande straffet med avrättning genom tortyr för att han låtit fångarna fly. **16:30** Luk 3:10f, 10:25. **16:31** Joh 3:16f.

³⁴ Sedan förde han dem upp till sin bostad och dukade ett bord, jublande glad över att han med hela sin familj hade kommit till tro på Gud.

³⁵ När det blev dag skickade domarna sina rättstjänare och lät säga: "Frige de där människorna."

³⁶ Fångvaktaren framförde detta till Paulus och sade: "Domarna har sänt bud att ni ska frigas. Så kom nu ut och gå i frid!"

³⁷ Men Paulus sade till dem: "De har piskat oss offentligt utan rättegång, fast vi är romerska medborgare, och kastat oss i fängelse. Och nu vill de skicka iväg oss i hemlighet! Å nej, de får komma hit själva och hämta ut oss."

³⁸ Rättstjänarna framförde dessa ord till domarna, som blev förskräckta när de fick höra att de var romerska medborgare.

³⁹ De kom och talade vänligt till dem och förde ut dem och bad dem lämna staden.

⁴⁰ Men när Paulus och Silas var ute ur fängelset gick de i stället hem till Lydia, där de träffade bröderna och gav dem uppmuntran och tröst. Sedan drog de vidare.

17

I Tessalonike och Berea

¹ De tog vägen över Amfipolis och Apollonia och kom till Tessalonike, där judarna hade en synagoga.

² Paulus besökte dem som han brukade, och under tre sabbater samtalade han med dem utifrån Skrifterna

³ och förklarade och visade att Messias måste lida och uppstå från de döda. Och han fortsatte: "Denne Jesus som jag förkunnar för er, han är Messias."

⁴ Några av dem blev övertygade och anslöt sig till Paulus och Silas. Därtill kom ett stort antal greker som vördade Gud och inte så få kvinnor av förnäm släkt.

⁵ Men judarna blev avundsjuka och fick med sig en del onda män från gatan och samlade en mobb till upplopp i staden. De stormade fram mot Jasons hus och sökte efter Paulus och Silas för att släpa ut dem till folkmassan.

⁶ När de inte fann dem, drog de med sig Jason och några andra bröder till stadens styrande och skrek: "Nu är de här också, de som har vänt upp och ner på hela världen,

16:34 Luk 19:6. **16:37** Apg 22:25. **16:37** romerska medborgare Sådana var enligt romersk lag skyddade mot tortyr. Den som utsatte romare för tortyr kunde straffas med slaveri eller döden. **17:1** 1 Tess 2:2. **17:3** Matt 16:21, Luk 24:26, 32, Apg 9:22. **17:5** Apg 13:45, 50. **17:5** stormade fram mot Annan översättning: "samlades vid". **17:6** Apg 16:20, 24:5. **17:6** stadens styrande Dessa kallades politarker (grek. "stadsledare"), ett ord som inte förekommer i den antika litteraturen men som man på senare tid funnit på inskrifter just i Tessalonike.

⁷ och Jason har tagit emot dem! De gör tvärtemot kejsarens påbud allihop och säger att en annan är kung, en som heter Jesus."

⁸ Folket och de styrande blev oroliga när de hörde detta,

⁹ och de lät Jason och de andra betala borgen innan de frigavs.

¹⁰ Redan samma natt skickade bröderna i väg både Paulus och Silas till Berea. Så snart de kom dit gick de till judarnas synagoga.

¹¹ Folket där var öppnare än de i Tessalonike. De tog emot ordet med stor villighet och forskade varje dag i Skrifterna för att se om det stämde.

¹² Många av dem kom till tro, likaså ett stort antal ansedda grekiska kvinnor och män.

¹³ Men när judarna i Tessalonike fick veta att Paulus förkunnade Guds ord också i Berea, kom de dit och spred oro och hetsade upp folket.

¹⁴ Bröderna sände då genast i väg Paulus ner mot kusten, men Silas och Timoteus stannade kvar där.

Paulus i Aten

¹⁵ Paulus vägvisare förde honom ända till Aten och vände sedan tillbaka med besked till Silas och Timoteus att komma till honom så snart som möjligt.

¹⁶ Medan Paulus väntade på dem i Aten, blev han upprörd i sin anda när han såg hur full staden var med avgudabilder.

¹⁷ Han samtalade därför i synagogan med judarna och med dem som vördade Gud, och dessutom varje dag på torget med dem som han träffade där.

¹⁸ Även en del filosofer, både epikureer och stoiker, diskuterade med honom. En del sade: "Vad vill den där pratmakaren säga?" Andra sade: "Han verkar vara en som förkunnar främmande gudar." De sade så eftersom han predikade evangeliet om Jesus och uppståndelsen.

¹⁹ Och de tog med honom upp till Areopagen och sade: "Kan vi få veta vad det är för en ny lära du förkunnar?"

²⁰ Det är märkliga ting du låter oss höra. Nu vill vi veta vad det rör sig om."

17:7 Luk 23:2, Joh 19:12. **17:11** Joh 5:39. **17:13** 1 Tess 2:14f. **17:14** 1 Tess 3:1.

17:15 Aten Lärdomsstaden framför andra i den grekisk-romerska världen, berömd för sina diktare, talare och filosofer. **17:18** Apg 4:2. **17:18** epikureer och stoiker representerade huvudriktningar inom grekisk filosofi. Epikureerna var materialister och livsnjutare medan stoikerna hyllade panteism, viljestyrka och moral.

17:18 en som förkunnar främmande gudar Under hellenismens tid hade ett flertal kulter från Mellanöstern spritt sig västerut till den grekiska världen. **17:19** Areopagen En kulle nordväst om Akropolis där Atens högsta domstol tidigare brukade sammanträda. Den grekiska texten ger oss dock inget skäl att uppfatta händelsen som en domstolsscen.

²¹ Alla atenarna liksom utlänningarna där ägnade nämligen all sin tid åt att tala om och lyssna till det som var senaste nytt.

Paulus tal på Areopagen

²² Paulus ställde sig då mitt på Areopagen och sade: "Atenare! Jag ser att ni på alla sätt är mycket religiösa.

²³ När jag gick omkring och studerade era gudabilder fann jag nämligen också ett altare med inskriften: Åt en okänd gud. Det ni tillber utan att känna, det förkunnar jag nu för er.

²⁴ Gud är den som har skapat världen och allt som finns i den. Han som är Herre över himmel och jord bor inte i tempel gjorda av människohand.

²⁵ Han låter sig inte heller betjänas av människohänder som om han behövde något, han som åt alla ger liv och anda och allt.

²⁶ Av en enda människa har han skapat alla människor och folk till att bo över hela jorden, och han har fastställt bestämda tider och gränser inom vilka de ska bo.

²⁷ Det gjorde han för att de ska söka Gud och kanske kunna treva sig fram och finna honom, fast han inte är långt borta från någon enda av oss.

²⁸ För i honom är det vi lever och rör oss och är till, så som även några av era egna skalder har sagt: Vi är av hans släkt.

²⁹ Är vi nu av Guds släkt bör vi inte tänka oss att det gudomliga liknar något av guld, silver eller sten, en bild som kommit till av mänsklig konst och fantasi.

³⁰ Gud har länge haft överseende med okunnighetens tider, men nu befaller han alla människor överallt att omvända sig.

³¹ Han har nämligen bestämt en dag då han ska döma världen med rättfärdighet genom en man som han har utsett, och han har erbjudit tron åt alla genom att uppväcka honom från de döda."

³² När de hörde Paulus tala om uppståndelse från de döda började några håna honom, men andra sade: "Vi vill höra dig tala om detta igen."

³³ Med detta lämnade Paulus dem.

17:22 religiösa Annan Översättning: "vidskepliga". **17:23** Joh 4:22. **17:23** ett altare med inskriften: Åt en okänd gud Ett antal sådana altaren sägs ha blivit resta på 500-talet f Kr av kretensaren Epimenides, enligt levnadstecknaren Diogenes Laertius. Paulus citerar Epimenides i vers 28 ("i honom är det vi lever och rör oss och är till") samt även i Tit 1:12. **17:24** 1 Mos 1:1, 1 Kung 8:27, Jes 66:1, Apg 7:48f. **17:26** 5 Mos 32:8. **17:27** Rom 1:20. **17:28** några av era egna skalder Citatet är hämtat från den stoiske poeten Aratos från Soloi, inte långt från Paulus hemstad Tarsus. **17:29** 1 Mos 1:27, Jes 40:18f, Apg 19:26. **17:30** Luk 24:47, Apg 14:16, Rom 2:4. **17:31** Ps 9:9, Matt 25:31f, Apg 10:42. **17:31** erbjudit tron Annan översättning: "gett bevis". **17:32** Apg 24:25, 26:23f, 1 Kor 15:12.

³⁴ Men några anslöt sig till honom och kom till tro. Bland dem var Dionysius, som var medlem av Areopagen, och en kvinna som hette Damaris och några till.

18

Paulus i Korint

¹ Sedan lämnade Paulus Aten och kom till Korint.

² Där träffade han en jude vid namn Aquila, född i Pontus, och hans hustru Priscilla. De hade nyligen kommit från Italien, eftersom Claudius hade befallt att alla judar skulle lämna Rom. Till dessa båda kom nu Paulus,

³ och då de hade samma yrke, stannade han hos dem och arbetade. De var nämligen tältmakare.

⁴ Varje sabbat förde han samtal i synagogan och försökte övertyga både judar och greker.

⁵ När Silas och Timoteus kom ner från Makedonien var Paulus fullt upptagen med att förkunna ordet och vittna för judarna att Jesus är Messias.

⁶ Men när de gick emot honom och hånade honom, skakade han av dammet från sina kläder och sade till dem: "Ert blod ska komma över era egna huvuden. Jag är utan skuld. Från och med nu går jag till hedningarna."

⁷ Han gick därifrån och tog in hos Titius Justus, en man som vördade Gud och som hade ett hus alldeles intill synagogan.

⁸ Crispus, föreståndaren för synagogan, och hela hans familj kom till tro på Herren. Även många andra korintier som lyssnade kom till tro och döptes.

⁹ En natt sade Herren i en syn till Paulus: "Var inte rädd, utan tala och låt dig inte tystas!

18:1 Korint En blomstrande handelsstad och huvudort i provinsen Achaia, känd för sin lyx och sina laster. **18:2** Rom 16:3, 1 Kor 16:19, 2 Tim 4:19. **18:2**

Aquila ... Priscilla Detta par blev nära vänner och medarbetare till Paulus (1 Kor 16:19). **18:2** Pontus Ett område i norra delen av nuvarande Turkiet.

18:2 alla judar skulle lämna Rom Detta skedde ca år 50 e Kr. Den romerske historikern Suetonius nämner att judarna blev utvisade efter upplopp på grund av en viss "Chrestus", kanske en felstavning av Kristus. **18:3** Apg 20:34, 1 Kor 4:12, 1 Tess 2:9, 2 Tess 3:8. **18:3** tältmakare Annan översättning: "läderarbetare" (i vidare bemärkelse). **18:5** Apg 9:22, 17:14f, 1 Tess 3:6. **18:5** När Silas och Timoteus kom ner från Makedonien Troligen skrev Paulus Första och Andra Tessalonikerbrevet vid denna tid i början av sin vistelse i Korint. **18:5** var Paulus fullt upptagen med att förkunna Annan översättning: "började Paulus ägna sig helt åt att förkunna" (utan att arbeta för sitt uppehälle, nu understödd av Silas och Timoteus, jfr 2 Kor 11:9).

18:6 Matt 10:14, Apg 13:46f, 20:26. **18:6** skakade han av dammet från sina kläder Ett avståndstagande, se Matt 10:14 och Apg 13:51. **18:6** Ert blod ska komma över era egna huvuden Dvs ni är själva skyldiga till er egen död. **18:8** 1 Kor 1:14.

18:9 Jes 41:10, Apg 23:11, 1 Kor 2:3.

10 Jag är med dig. Ingen ska röra dig eller skada dig, för jag har mycket folk här i staden."

11 Han stannade hos dem i ett år och sex månader och undervisade i Guds ord.

Paulus inför Gallios domstol

12 När Gallio var ståthållare i Achaia gick judarna till gemensamt angrepp mot Paulus och drog honom inför domstol

13 och sade: "Den här mannen förleder folk till att dyrka Gud på ett sätt som är mot lagen."

14 Paulus skulle just öppna munnen när Gallio sade till judarna: "Hade det handlat om något brott eller illdåd skulle jag naturligtvis ta upp ert klagomål, ni judar.

15 Men gäller det tvistefrågor om ord och namn och er egen lag, då får ni ta hand om det själva. I sådana tvister tänker jag inte vara domare."

16 Och han skickade ut dem från domstolen.

17 Alla grep då synagogföreståndaren Sostenes och misshandlade honom mitt framför domarsätet utan att Gallio brydde sig om det.

Tillbaka till Antiokia

18 Paulus stannade i Korint ännu en tid innan han tog avsked av bröderna och avseglade mot Syrien i sällskap med Priscilla och Aquila. I Kenkrea hade han dessförinnan låtit raka sitt huvud, eftersom han avlagt ett löfte.

19 De kom till Efesos, och där lämnade han de andra. Självt gick han in i synagogan och samtalande med judarna.

20 De bad honom stanna längre, men han avböjde

21 och tog avsked och sade: "Jag kommer tillbaka till er igen, om Gud vill." Sedan seglade han ut från Efesos.

22 När han kom till Caesarea gick han upp och hälsade på församlingen och for därefter ner till Antiokia.

PAULUS TREDJEMISIONSRESA (18:23-21:16)

Apollos

23 Efter en tid bröt Paulus upp och reste först genom Galatien och sedan genom Frygien, och han styrkte alla lärjungarna.

18:10 Jos 1:5f, Jes 41:10, Jer 1:8, Joh 10:16. **18:12** Gallio Bror till den berömda romerske filosofen Seneca och ståthållare i Achaia ca 51-52 e Kr. **18:14** Apg 25:18f.

18:17 synagogföreståndaren Sostenes nämns troligen senare som medförfattare till Första Korintierbrevet (1 Kor 1:1). **18:18** 4 Mos 6:2f, Apg 21:23f. **18:18**

Kenkrea Korints hamnstad mot öst. Här fanns en kristen församling (Rom 16:1).

18:18 ett löfte Troligen ett nasirlöfte (4 Mos 6). En nasir var en person som för en tid vigt sig åt Gud och låtit håret växa. Vid nasirtidens slut rakades huvudet och offer frambars. **18:19** Efesos Livlig storstad, huvudort för provinsen Asien och hemort för det välbesökta Artemistemplet (19:35). **18:21** Jak 4:15.

24 Till Efesos kom en jude som hette Apollos, en bildad man som var född i Alexandria och mycket kunnig i Skrifterna.

25 Han hade fått undervisning om Herrens väg och talade brinnande i anden och undervisade noggrant om Jesus, men han kände bara till Johannes dop.

26 Nu började han predika frimodigt i synagogan. När Priscilla och Aquila hörde honom, tog de sig an honom och förklarade Guds väg grundligare för honom.

27 När Apollos sedan ville ta sig över till Achaia, uppmuntrade bröderna honom och skrev till lärjungarna att de skulle ta emot honom. Han kom dit och blev till stor hjälp för dem som genom Guds nåd hade kommit till tro.

28 Han motbevisade nämligen judarna med kraft och bevisade offentligt utifrån Skrifterna att Jesus är Messias.

19

Paulus i Efesos

1 Medan Apollos var i Korint kom Paulus ner till Efesos efter att ha rest genom inlandet. Där träffade han några lärjungar,

2 och han frågade dem: "Tog ni emot den helige Ande när ni kom till tro?" De svarade honom: "Nej, vi har inte ens hört att det finns en helig Ande."

3 Han frågade: "Vilket dop blev ni då döpta med?" De svarade: "Med Johannes dop."

4 Paulus sade: "Johannes döpte med omvändelsens dop och sade åt folket att tro på den som kom efter honom, det vill säga Jesus."

5 När de fick höra detta döptes de i Herren Jesu namn,

6 och när Paulus lade händerna på dem kom den helige Ande över dem och de talade i tungor och profeterade.

7 Tillsammans var det omkring ett dussin män.

8 Sedan gick han till synagogan och förkunnade frimodigt under tre månaders tid. Han samtalade med dem och försökte övertyga dem om det som hör till Guds rike.

9 Men några förhärdade sig och ville inte tro utan talade illa om Vägen inför hela församlingen. Då lämnade han dem och tog

18:24 1 Kor 1:12, 3:4f, 16:12, Tit 3:13. **18:24** Alexandria Romarrikets näst största stad på Egyptens nordkust, med stor judisk befolkning och berömd för sin bildning. **18:25** Apg 19:3. **18:27** 1 Kor 3:6. **18:27** uppmuntrade bröderna honom och skrev till lärjungarna Annan översättning: "skrev bröderna till lärjungarna och uppmuntrade dem". **18:28** Apg 9:22. **19:1** Apg 18:21, 24f. **19:2** Joh 7:39, Apg 10:44f. **19:3** Apg 18:25. **19:4** Matt 3:11, Mark 1:4, Apg 1:5. **19:6** Apg 2:4, 8:17. **19:8** Apg 17:7. **19:9** 2 Kor 6:17.

lärjungarna med sig och höll sedan samtal varje dag i Tyrannus hörsal.

¹⁰ Detta pågick under två års tid så att alla som bodde i Asien, judar och greker, fick höra Herrens ord.

¹¹ Gud gjorde ovanliga under genom Paulus händer.

¹² Man tog till och med dukar och plagg som rört vid hans hud och lade på de sjuka, och sjukdomarna lämnade dem och de onda andarna for ut.

¹³ Några kringvandrande judiska andeutdrivare försökte sig också på att uttala Herren Jesu namn över dem som hade onda andar. De sade: "Jag besvär er vid den Jesus som Paulus predikar!"

¹⁴ Det var sju söner till en viss Skevas, en judisk överstepräst, som gjorde så.

¹⁵ Men den onda anden svarade dem: "Jesus känner jag, och Paulus vet jag vem det är. Men vilka är ni?"

¹⁶ Och mannen med den onda anden kastade sig över dem, övermannade dem alla och misshandlade dem så svårt att de flydde ur huset, nakna och blodiga.

¹⁷ Detta blev känt för alla i Efesos, både judar och greker. Alla greps av fruktan och Herren Jesu namn blev prisat.

¹⁸ Många av dem som hade blivit troende kom nu och bekände öppet vad de tidigare hade gjort.

¹⁹ Åtskilliga av dem som hade utövat magi samlade ihop sina böcker och brände dem offentligt. Man räknade ut vad de var värda och kom fram till femtiotusen silverdrakmer.

²⁰ Så fick ordet framgång genom Herrens kraft och visade sin styrka.

Upplopp i Efesos

²¹ När detta var över bestämde sig Paulus i anden för att resa genom Makedonien och Achaia och sedan till Jerusalem. Han sade: "När jag har varit där måste jag också besöka Rom."

19:10 under två års tid Under denna tid i Efesos, före mitten av 50-talet e Kr, skrev Paulus Första Korintierbrevet och gjorde kanske ett kortare besök i Korint (jfr 2 Kor 12:14 med not). **19:11** Apg 5:12, 14:3. **19:12** Apg 5:15. **19:13** Matt 8:22, Luk 9:49f. **19:14** Skevas, en judisk överstepräst Ingen sådan överstepräst är känd. Troligen används ordet här i en vidare bemärkelse, kanske om en lokal ledande präst eller en av ledarna för templet's tjugofyra prästavelningar (Luk 1:5). **19:15** Mark 1:34. **19:16** alla Annan översättning: "båda". **19:17** Apg 2:43. **19:19** magi Efesos var känt för sina efésia grämmata, magiska ramsor som bars som amuletter. **19:19** silverdrakmer var värda ungefär lika mycket som denaren, alltså en enkel arbetares dagslön (Matt 20:2). Böckernas värde motsvarade alltså ca 150 årslöner för enkelt folk. **19:20** Jes 55:11, Apg 6:7, 12:24. **19:21** Luk 9:51, Apg 20:1, Rom 1:13. **19:21** anden Annan översättning: "Anden".

22 Han sände två av sina medhjälpare, Timoteus och Erastus, till Makedonien och stannade själv kvar en tid i Asien.

23 Vid den tiden bröt det ut ett stort upplopp med anledning av Vägen.

24 En silversmed som hette Demetrius tillverkade Artemistempelet i silver vilket gav hantverkarna stora inkomster.

25 Nu samlade han dem och även andra som hade liknande arbeten och sade: "Herrar, ni vet att vi har vår rikedom från den här verksamheten.

26 Men ni både ser och hör hur den där Paulus har fått med sig en mängd människor, inte bara i Efesos utan i nästan hela Asien, med sitt tal om att gudar gjorda av människohand inte skulle vara några gudar.

27 Det är risk att inte bara vårt hantverk får dåligt rykte, utan också att den stora gudinnan Artemistempelet tappar sitt anseende, och att hon som dyrkas av hela Asien och hela världen förlorar sin storhet."

28 När de hörde detta fylldes de av vrede och skrek: "Stor är efesiernas Artemis!"

29 Hela staden kom i uppror, och folket rusade alla på en gång till teatern. De släpade med sig Gaius och Aristarchus, två makedonier som var Paulus följeslagare.

30 Paulus ville gå in till folket men hindrades av lärjungarna.

31 Några rådsherrar som var hans vänner skickade också bud till honom och bad att han inte skulle ge sig in på teatern.

32 Där skrek några ett, andra något annat. Folkmassan var i uppror, och de flesta visste inte ens varför de hade samlats.

33 Några ur hopen förklarade för Alexander vad saken gällde, och judarna skickade fram honom. Han gav tecken med handen och ville hålla ett försvarstal inför folket.

34 Men när de märkte att han var jude, ropade de alla i kör i ett par timmar: "Stor är efesiernas Artemis!"

35 Men stadssekreteraren lugnade folket och sade: "Efesier! Finns det någon enda människa som inte vet att efesiernas stad

19:22 1 Kor 4:17. **19:22** Erastus hade varit stadskassör i Korint (Rom 16:23). Hans namn har hittats på en samtida inskription som berättar att han stenlade en gata i Korint på egen bekostnad. **19:23** 2 Kor 1:8f. **19:24** Artemistempelet Dessa miniatyrtempelet bars som amuleter mot olyckor. Det stora Artemistempelet i Efesos räknades bland antikens sju underverk. Efesiernas Artemis var en fruktbarhetsgudinna från Orienten och inte identisk med den grekiska jaktgudinnan med samma namn. **19:26** Ps 115:4f, Jer 10:3, Apg 17:29. **19:29** Apg 20:4, 27:2.

19:29 teatern Amfiteatern i Efesos, en av de största i den antika världen med ca 25 000 platser, finns bevarad än idag. **19:31** rådsherrar Ordagrant "asiarker", medlemmar i provinsen Asiens rådsförsamling. **19:33** Alexander Längre fram utslöt församlingen i Efesos en kopparsmed vid namn Alexander för irrlära (1 Tim 1:20, 2 Tim 4:14). Det är oklart om detta rör sig om samme man.

är vårdare av den stora Artemis tempel och hennes bild som fallit från himlen?

³⁶ Ingen kan förneka det, och därför bör ni hålla er lugna och inte göra något förhastat.

³⁷ Ni har dragit hit de här männen som varken har plundrat vårt tempel eller hädat vår gudinna.

³⁸ Om nu Demetrius och hans hantverkare vill väcka åtal mot någon, så finns det domstolar och ståthållare. Där kan de anklaga varandra.

³⁹ Och är det något mer ni vill ta upp, så ska det avgöras i den lagliga folkförsamlingen.

⁴⁰ Efter det som hänt här i dag riskerar vi att anklagas för uppror. Vi kan ju inte ge något skäl om vi ska stå till svars för det här kaotiska mötet." Med dessa ord upplöste han folksamlingen.

20

I Makedonien och Grekland

¹ När oroligheterna hade lagt sig, kallade Paulus till sig lärjungarna och tröstade och uppmuntrade dem. Sedan tog han farväl och begav sig till Makedonien.

² Han reste genom det området och talade många uppmuntrande ord till bröderna. Därefter kom han till Grekland,

³ där han blev kvar i tre månader.

När han sedan skulle avsegla mot Syrien hade judarna planerat ett attentat mot honom, och han bestämde sig då för att resa tillbaka genom Makedonien.

⁴ Med honom följde Sopater, Pyrrhus son, från Berea, Aristarchus och Secundus från Tessalonike, vidare Gaius från Derbe och Timoteus samt Tychikus och Trofimus från Asien.

⁵ Dessa reste i förväg och väntade på oss i Troas,

⁶ medan vi själva seglade ut från Filippi efter det osyrade brödets högtid. Fem dagar senare träffade vi dem i Troas, där vi stannade i sju dagar.

I Troas

19:35 hennes bild som fallit från himlen En legend som vuxit kring templets avgudastaty, som enligt vissa utläggare kan ha skulpterats från en meteorit.

19:40 anklagade för uppror De romerska myndigheterna var på sin vakt mot allt som liknade upprorsförsök i rikets städer och straffade sådant strängt. **20:1**

Apg 19:21, 1 Kor 16:5. **20:1** begav sig till Makedonien Här, kanske i Filippi

vid mitten av 50-talet e Kr, skrev Paulus Andra Korintierbrevet. **20:2** kom

han till Grekland Under denna vistelse i Korint skrev Paulus Romarbrevet.

20:3 Apg 9:24. **20:4** Apg 19:29, 21:29, Ef 6:21. **20:4** Tychikus Medhjälpare

till Paulus som längre fram troligen överlämnade Efesierbrevet (Ef 6:21). **20:4**

Trofimus Följeslagare till Paulus även under senare år (2 Tim 4:20). **20:5**

oss Troligen hade författaren Lukas stannat en tid i Filippi (16:16, 40) men slog nu följe med Paulus igen (20:6).

⁷ Den första dagen efter sabbaten var vi samlade för att bryta brödet. Paulus talade med dem som var där, och eftersom han skulle resa nästa dag fortsatte han att tala ända till midnatt.

⁸ Det fanns många lampor i rummet på översta våningen där vi var samlade.

⁹ I fönstret satt en ung man som hette Eutyclus. Han föll i djup sömn när Paulus talade så länge, och i sömnen föll han ner från tredje våningen. När man lyfte upp honom var han död.

¹⁰ Paulus gick då ner, böjde sig över honom och tog honom i sina armar och sade: "Var inte oroliga. Hans själ är kvar."

¹¹ Därefter gick Paulus upp igen och bröt brödet och åt. Han fortsatte att tala länge, ända till gryningen, och gick sedan vidare.

¹² De förde hem den unge mannen levande, och de blev mycket uppmuntrade.

Från Troas till Miletos

¹³ Vi andra gick i förväg ombord på skeppet och seglade mot Assos, där vi skulle hämta upp Paulus. Så hade han bestämt, eftersom han själv tänkte ta landvägen.

¹⁴ Så snart han mötte oss i Assos tog vi honom ombord och kom sedan till Mitylene.

¹⁵ Därifrån seglade vi ut nästa dag och nådde fram i höjd med Chios. Dagen därpå lade vi till vid Samos och efter ytterligare en dag kom vi till Miletos.

¹⁶ Paulus hade nämligen bestämt sig för att segla förbi Efesos för att inte bli uppehållen i Asien. Han skyndade vidare för att om möjligt kunna vara i Jerusalem på pingstdagen.

Paulus tal till de äldste från Efesos

¹⁷ Från Miletos skickade han bud till Efesos och kallade till sig församlingens äldste.

¹⁸ När de var framme hos honom sade han till dem: "Ni vet hur jag har levt hos er hela tiden, från första dagen jag kom till Asien.

¹⁹ Jag har tjänat Herren i all ödmjukhet, under tårar och prövningar som mötte mig genom judarnas intriger.

²⁰ Jag har inte hållit tillbaka något som kunde vara till nytta för er, utan jag har predikat och undervisat, offentligt och i hemmen,

²¹ och vittnat för både judar och greker om omvändelsen till Gud och tron på vår Herre Jesus.

20:7 Apg 2:42, 46. **20:7** Den första dagen efter sabbaten De kristna började fira den första veckodagen, söndagen då Jesus uppstod, som gudstjänsttag (jfr 1 Kor 16:2). Möjligen kan denna samling ha ägt rum på lördag kväll, eftersom en dag i judisk tideräkning börjar vid solnedgången dagen dessförinnan. **20:10**

1 Kung 17:21, Matt 9:24. **20:18** Apg 19:10. **20:21** Mark 1:15, Luk 24:47.

22 Och nu reser jag, bunden i anden, till Jerusalem utan att veta vad som ska möta mig där.

23 Jag vet bara att den helige Ande i stad efter stad vittnar att bojor och lidanden väntar mig.

24 Men jag anser inte mitt liv vara värt något för mig själv, bara jag får fullborda mitt lopp och den uppgift jag fått av Herren Jesus: att vittna om Guds nåds evangelium.

25 Och nu vet jag att ni aldrig mer kommer att se mitt ansikte, alla ni som jag har gått omkring hos och predikat riket för.

26 Därför betyder jag i dag för er att jag inte är skyldig till någons blod,

27 för jag har inte tvekat att förkunna för er hela Guds vilja och plan.

28 Ge akt på er själva och hela den hjord där den helige Ande har satt er som ledare, till att vara herdor för Guds församling som han har köpt med sitt eget blod.

29 Jag vet att när jag lämnat er ska rovlystna vargar tränga in bland er, och de kommer inte att skona hjorden.

30 Ja, bland er själva ska män träda fram som förvränger sanningen för att dra över lärjungarna på sin sida.

31 Var därför vakna och kom ihåg att jag i tre års tid, natt och dag, aldrig har slutat förmana var och en av er under tårar.

32 Och nu överlämnar jag er åt Gud och hans nåderika ord, som har makt att bygga upp er och ge er arvet bland alla som helgats.

33 Silver eller guld eller kläder har jag inte begärt av någon.

34 Ni vet själva att dessa händer har sört för mina egna och mina följeslagares behov.

35 I allt har jag visat er att man så ska arbeta och ta hand om de svaga och komma ihåg de ord som Herren Jesus själv har sagt: Det är saligare att ge än att ta."

36 När Paulus hade sagt detta, böjde han knä och bad tillsammans med dem alla.

37 De brast alla i gråt och omfamnade Paulus och kysste honom.

38 Det som smärtade dem mest var att han sagt att de aldrig skulle se hans ansikte mer. Så följde de honom till skeppet.

20:22 Upp 19:21. **20:23** Apg 21:4, 11. **20:24** Apg 21:13, 2 Tim 4:7. **20:26** skyldig till någons blod Dvs orsak till att någon går förlorad (Hes 3:18, Apg 18:6).

20:27 Joh 15:15, 16:13. **20:28** Joh 21:15, 1 Petr 5:2, Upp 5:9. **20:29** Matt 7:15, Joh 10:12. **20:30** Gal 4:17, 1 Joh 2:19. **20:31** Apg 19:8f. **20:32** Apg 26:18, Ef 1:18.

20:33 1 Kor 9:12, 2 Kor 11:9, 12:13. **20:34** Apg 18:3, 1 Kor 4:12. **20:35** Luk 6:38.

20:35 ta Annan översättning: "få". Men jfr Hes 34:2f som målar upp kontrasten mellan trolösa herdars sätt att sko sig själva på hjorden och deras verkliga uppgift att ta hand om den. **20:36** Apg 21:5.

21

Resan till Jerusalem

¹ När vi hade skilts från dem och lagt ut seglade vi raka vägen till Kos, nästa dag till Rhodos och därifrån vidare till Patara.

² Där fann vi ett skepp som skulle till Fenicien, och vi gick ombord och lade ut.

³ Vi siktade Cypern och lämnade ön bakom oss på babords sida, seglade till Syrien och kom till Tyrus där lasten skulle lossas.

⁴ Vi sökte upp lärjungarna och stannade där i sju dagar. Genom Anden sade de åt Paulus att inte fortsätta upp till Jerusalem.

⁵ Men när dagarna hade gått bröt vi upp och fortsatte resan. Alla, även kvinnor och barn, följde med oss ut ur staden, och på stranden böjde vi knä och bad.

⁶ Sedan tog vi farväl av varandra och steg ombord på skeppet, och de återvände hem till sitt.

⁷ Efter Tyrus kom vi till Ptolemais där sjöresan tog slut. Vi hälsade på bröderna där och stannade hos dem en dag.

⁸ Nästa dag fortsatte vi och kom till Caesarea. Där gick vi hem till evangelisten Filippus, som var en av de sju, och stannade hos honom.

⁹ Han hade fyra ogifta döttrar som profeterade.

¹⁰ När vi hade varit där i flera dagar kom en profet som hette Agabus ner från Judeen.

¹¹ Han kom fram till oss, tog Paulus bälte och band sina fötter och händer och sade: "Så säger den helige Ande: Den man som äger detta bälte ska judarna i Jerusalem binda så här och överlämna i hedningars händer."

¹² När vi hörde det, vädjade både vi och de som bodde på platsen till Paulus att han inte skulle gå upp till Jerusalem.

¹³ Då svarade han: "Varför gråter ni och får mitt hjärta att brista? Jag är beredd att inte bara låta mig bindas utan också dö i Jerusalem för Herren Jesu namn."

¹⁴ När han inte lät sig övertalas, lugnade vi oss och sade: "Ske Herrens vilja."

¹⁵ Efter dagarna där gjorde vi oss i ordning och påbörjade resan upp till Jerusalem.

21:5 Apg 20:36. **21:7** Ptolemais Samma hamnstad som det nuvarande Akko i nordvästra Israel. **21:8** Apg 6:5, Ef 4:11. **21:8** evangelisten Filippus Enligt Papias var Filippus och hans döttrar senare verksamma i Hierapolis nära Laodicea. **21:8** de sju församlingstjänarna (6:5). **21:10** Apg 11:28. **21:11** Apg 20:22f. **21:12** Matt 16:22. **21:14** 1 Sam 3:18, Luk 22:42.

16 Några av lärjungarna från Caesarea följde också med, och de tog oss till en viss Mnason från Cypern, en gammal lärjunge som vi skulle vara gäster hos.

Paulus anländer till Jerusalem

17 Så kom vi till Jerusalem, och bröderna tog emot oss med glädje.

18 Nästa dag gick Paulus tillsammans med oss andra till Jakob, och dit kom också alla de äldste.

19 Han hälsade på dem och berättade i detalj om allt som Gud hade gjort bland hedningarna genom hans arbete.

20 När de hörde det, prisade de Gud.

Sedan sade de till honom: "Du ser, broder, att det finns tiotusentals bland judarna som har kommit till tro, och alla håller de strängt på lagen.

21 Nu har de hört sägas att du lär alla judar därute bland hedningarna att avfalla från Mose och säger att de inte ska omskära sina barn eller leva efter våra seder.

22 Vad gör vi nu? De får säkert höra att du har kommit.

23 Gör därför som vi säger: Vi har fyra män som har avlagt ett löfte.

24 Ta med dem och rena dig tillsammans med dem och betala för dem så att de får raka huvudet. Då förstår alla att inget av det de har hört om dig är sant, utan att du själv står fast vid lagen och håller den.

25 Men när det gäller hedningar som kommit till tro, har vi skrivit och bestämt att de ska hålla sig borta från kött offrat till avgudar, från blod, kött av kvävda djur och sexuell omoral."

26 Då tog Paulus med sig männen, och nästa dag renade han sig tillsammans med dem. Sedan gick han in i templet och meddelade när reningsdagarna skulle vara avslutade och offret bäras fram för var och en av dem.

Paulus fångslas

27 När de sju dagarna närmade sig sitt slut, fick judarna från Asien se Paulus i templet. De hetsade upp hela folkmassan, grep tag i honom

28 och skrek: "Israeliter, hjälp oss! Här är mannen som lär alla överallt att vara emot vårt folk och vår lag och denna plats. Och

21:16 en gammal lärjunge Annan översättning: "en av lärjungarna från den första tiden". **21:18** Apg 15:13. **21:18** Jakob var respekterad som ledare i Jerusalem tills han stenades år 62 e Kr (möjligen 69 e Kr). **21:19** Apg 14:27, 15:4. **21:20** Apg 15:1. **21:21** Apg 6:14, 15:1, 16:3. **21:23** 4 Mos 6:2f, Apg 18:18. **21:23** ett löfte Ett nasirlöfte (se not till 18:18). Nasiren vigde sig för en tid åt Gud och lät håret växa. Vid nasirtidens slut rakade man huvudet och frambar offer, två lamm och en bagge (4 Mos 6:14) som Paulus nu skulle betala (vers 24). **21:25** Apg 15:19f. **21:26** Apg 24:18. **21:28** 5 Mos 23:3, Hes 44:7, Apg 6:13.

nu har han till och med tagit in greker i templet och orenat denna heliga plats!"

²⁹ De hade nämligen sett Trofimus från Efesos ute i staden med Paulus och antog att Paulus hade tagit med honom in i templet.

³⁰ Hela staden kom i rörelse, och folk strömmade till. De grep tag i Paulus och släpade ut honom ur templet, och genast stängdes portarna.

³¹ Medan de försökte döda honom, fick garnisonens befälhavare rapport om att Jerusalem var i uppror.

³² Han tog då genast soldater och befäl och ryckte ut mot dem. Så snart de fick se befälhavaren och soldaterna slutade de att misshandla Paulus.

³³ Befälhavaren steg då fram, grep honom och befallde att han skulle beläggas med dubbla bojor. Sedan frågade han vem han var och vad han hade gjort.

³⁴ Några i folkmassan skrek ett, andra något annat. Då han i kaoset inte kunde få klart besked befallde han att Paulus skulle föras till fästningen.

³⁵ När de nådde trappan var soldaterna tvungna att bära honom, så våldsamt trängde folkmassan på,

³⁶ för de följde efter och skrek: "Bort med honom!"

³⁷ Just när Paulus skulle föras in i fästningen, frågade han befälhavaren: "Får jag säga något till dig?" Han svarade: "Du kan ju grekiska!"

³⁸ Då är du inte egyptiern som gjorde uppror för en tid sedan och fick med sig de fyratusen knivmännen ut i öknen?"

³⁹ Paulus svarade: "Jag är jude från Tarsus i Kilikien, medborgare i en betydande stad. Jag ber dig: låt mig få tala till folket."

⁴⁰ Befälhavaren gav sin tillåtelse. Paulus ställde sig då på trappan och gav tecken med handen åt folket. Det blev tyst, och han talade till dem på hebreiska och sade:

22

Paulus tal till folket

21:28 tagit in greker i templet Detta var belagt med dödsstraff, enligt inskriptioner i templet som bevarats till idag (jfr not till Ef 2:14). **21:29** Apg 20:4. **21:33** med dubbla bojor Troligen runt händer och fötter (jfr 21:11). **21:34** Apg 19:32.

21:34 fästningen Antoniaborgen, som låg vid nordvästra hörnet av tempelplatsen.

21:36 Luk 23:18, Apg 22:22. **21:38** egyptiern ... de fyratusen knivmännen Josefus berättar om en egyptisk falsk profet som vid den tiden hade samlat stora skaror på Olivberget. När ståthållaren Felix soldater krossade upproret kom egyptiern undan, men de så kallade knivmännen eller sikarierna (av lat. sica, kniv) fortsatte att sprida skräck genom ständiga lönnmord.

¹ "Bröder och fäder! Hör vad jag nu har att säga er till mitt försvar."

² När de hörde att han talade till dem på hebreiska blev det ännu tystare. Och han fortsatte:

³ "Jag är jude, född i Tarsus i Kilikien och uppvuxen här i staden. Vid Gamaliels fötter blev jag grundligt undervisad i våra fäders lag, och jag var lika ivrig att tjäna Gud som ni alla är i dag.

⁴ Jag förföljde den Vägen ända till döds och grep både män och kvinnor och satte dem i fängelse.

⁵ Det kan översteprästen och hela Stora rådet intyga. Av dem fick jag med mig brev till bröderna i Damaskus, och jag reste dit för att gripa även dem som fanns där och föra dem till Jerusalem där de skulle få sitt straff.

⁶ Men när jag var på väg och närmade mig Damaskus mitt på dagen, strålade plötsligt ett starkt ljus från himlen omkring mig.

⁷ Jag föll till marken och hörde en röst som sade till mig: Saul! Saul! Varför förföljer du mig?

⁸ Jag frågade: Vem är du, Herre? Han svarade: Jag är Jesus från Nasaret, den som du förföljer.

⁹ De som var med mig såg ljuset men uppfattade inte rösten som talade till mig.

¹⁰ Jag frågade: Vad ska jag göra, Herre? Herren sade till mig: Res dig och gå in till Damaskus! Där ska du få veta allt som det är bestämt att du ska göra.

¹¹ Men efter strålglansen från ljuset kunde jag inte se, så mina följeslagare tog min hand och ledde mig så att jag kom till Damaskus.

¹² En viss Ananias, en from och lagtrogen man som alla judar i staden talade väl om,

¹³ kom till mig och ställde sig vid min sida och sade: Saul, min broder, du får tillbaka din syn! I samma ögonblick kunde jag se honom.

¹⁴ Då sade Ananias: Våra fäders Gud har utvalt dig till att lära känna hans vilja och att se den Rättfärdige och höra rösten från hans mun.

¹⁵ Du ska vara hans vittne inför alla människor och vittna om vad du har sett och hört.

22:1 Apg 7:2. **22:3** Apg 5:34, Rom 10:2, Gal 1:14. **22:5** bröderna i Damaskus Dvs judarna i den hedniska staden Damaskus. **22:6** 1 Kor 15:8. **22:9** såg ljuset men uppfattade inte rösten Jfr 9:7. Följeslagarna kunde alltså både se ljuset och höra ljud, men inte urskilja Jesu gestalt eller vad han sade. **22:12** Apg 9:10f. **22:13** kunde jag se honom Annan översättning: "såg jag upp och kunde se honom". **22:14** Apg 3:14.

16 Och nu, vad väntar du på? Res dig och låt dig döpas och tvättas ren från dina synder och åkalla hans namn.

17 När jag sedan hade återvänt till Jerusalem och bad i templet, kom jag i hänryckning.

18 Jag såg honom, och han sade till mig: Skynda dig och lämna Jerusalem fort, för här kommer de inte att ta emot ditt vittnesbörd om mig.

19 Jag sade: Herre, de vet ju att jag i den ena synagogan efter den andra lät fångsla och piska dem som trodde på dig.

20 Och när ditt vittne Stefanus blod blev utgjutet, stod jag själv där och samtyckte och vaktade mantlarna åt dem som mördade honom.

21 Då sade han till mig: Gå, för jag ska sända dig långt bort till hedningarna."

Paulus hos befälhavaren

22 Så långt hade de lyssnat på honom, men nu ropade de högt: "Bort från jorden med den människan! Han borde inte få leva!"

23 De skrek, slet av sig mantlarna och kastade upp damm i luften.

24 Befälhavaren beordrade då att Paulus skulle föras in i fästningen och förhöras under piskrapp, så att man fick veta varför de skrek så mot honom.

25 När de hade sträckt ut honom för piskan, sade Paulus till officeren som stod där: "Får ni piska en romersk medborgare som inte ens är dömd för något?"

26 Så snart officeren hörde det, gick han till befälhavaren och berättade det och sade: "Vad är det du tänker göra? Den här mannen är romersk medborgare!"

27 Då gick befälhavaren dit och frågade honom: "Säg mig, är du verkligen romersk medborgare?" Paulus svarade: "Ja."

28 Befälhavaren sade: "Jag fick betala en stor summa pengar för det medborgarskapet." Paulus svarade: "Men jag är född med det."

22:16 Apg 2:38. 22:17 2 Kor 12:2. 22:20 Apg 7:58, 8:1. 22:20 vittne Grek. martyros (jfr "martyr"). 22:21 Apg 9:15, 13:2, Gal 1:15f. 22:22 Apg 21:36.

22:24 piskrapp Den romerska piskan eller gisslet, som var försedd med metall- eller benbitar som slet sönder huden, användes ofta vid förhör av slavar och icke romerska medborgare. 22:25 Apg 16:37. 22:25 för piskan Annan översättning: "med remmar" (runt händerna inför tortyren). 22:25 romersk medborgare En sådan var enligt romersk lag skyddad mot tortyr. Enligt Cicero var det ett svårt brott till och med att binda en romersk medborgare (jfr 22:29).

22:28 fick betala Kejsar Claudius drygade vid denna tid ut statskassan genom att sälja medborgarrättigheter till dem som kunde betala. De nya medborgarna fick lägga sig till med kejsarens släktnamn (jfr 23:26). 22:28 född med det Invånare i Paulus hemstad Tarsus hade särskilda privilegier, och en del av stadens judar hade dessutom fått romerskt medborgarskap av Marcus Antonius.

²⁹ De som skulle förhöra honom drog sig genast undan. Även befälhavaren blev förskräckt när han förstod att det var en romersk medborgare som han hade belagt med bojor.

³⁰ Nästa dag ville han få klart besked om vad judarna anklagade Paulus för. Han lät därför ta av honom bojorna och befallde att överstepräster och hela Stora rådet skulle samlas. Sedan förde han ner Paulus och ställde honom inför dem.

23

Paulus inför Stora rådet

¹ Paulus såg på Stora rådet och sade: "Bröder, jag har levt inför Gud med ett fullkomligt rent samvete intill denna dag."

² Då befallde översteprästen Ananias dem som stod bredvid honom att slå Paulus över munnen.

³ Men Paulus sade till honom: "Gud ska slå dig, din vitkalkade vägg! Du sitter här för att döma mig efter lagen, men du bryter mot lagen när du befäller att de ska slå mig."

⁴ De som stod bredvid sade: "Förolämpar du Guds överstepräst?"

⁵ Paulus svarade: "Jag visste inte, bröder, att han var överstepräst. Det står ju skrivet: *En ledare för ditt folk ska du inte förbanna.*"

⁶ Paulus visste att en del av dem var saddukeer och de andra fariseer, så han ropade i Rådet: "Bröder! Jag är farisé och son till fariseer. Det är för hoppet om de dödas uppståndelse som jag står här inför rätta."

⁷ När han sade detta blev det strid mellan fariseerna och saddukeerna, och de församlade splittrades i två läger.

⁸ (Saddukeerna lär nämligen att det inte finns någon uppståndelse eller några änglar eller andar, medan fariseerna erkänner allt detta.)

⁹ Det blev ett väldigt ropande, och några av de skrifflärda från fariseernas parti reste sig och protesterade högljutt: "Vi finner inget ont hos den här mannen. Tänk om en ande eller en ängel verkligen har talat till honom?"

23:1 Apg 24:16, 2 Tim 1:3. **23:2** Joh 18:22f. **23:3** 3 Mos 19:15, Hes 13:10f, Matt 23:27. **23:3** Gud ska slå dig Översteprästen Ananias mördades senare av knivmän vid revolten år 66 e Kr. **23:3** bryter mot lagen Mot det allmänna budet om rättvisa vid domstolsprocess (3 Mos 19:15). **23:5** 2 Mos 22:28. **23:6** Apg 4:1f, 26:6, Fil 3:5. **23:6** visste Annan Översättning: "märkte". **23:7** fariseerna och saddukeerna Saddukeernas prästaristokrati värnade särskilt om templet, medan fariseernas folkliga lagfromhetsrörelse lade stor vikt vid religiösa renhetsregler. Båda såg strängt på brott mot templets renhet (21:28) men splittrades av frågan om de dödas uppståndelse (jfr Matt 22:23, 34). **23:9** Joh 19:6, Apg 5:38f.

¹⁰ Striden blev så häftig att befälhavaren var rädd att de skulle slita Paulus i stycken, och han befallde vaktstyrkan att gå ner och rycka bort honom från dem och föra honom till fästningen.

¹¹ På natten stod Herren hos honom och sade: "Var frimodig! Så som du vittnat om mig i Jerusalem, måste du vittna även i Rom."

Sammansvärjningen mot Paulus

¹² När det blev dag gjorde judarna upp en hemlig plan och svor en ed på att varken äta eller dricka förrän de hade dödat Paulus.

¹³ Det var mer än fyrtio man som var med i den sammansvärjningen.

¹⁴ De gick till översteprästerna och de äldste och sade: "Vi har svurit en ed att inte smaka något förrän vi har dödat Paulus.

¹⁵ Nu kan ni tillsammans med Rådet meddela befälhavaren att han ska skicka ner honom till er. Låt honom tro att ni vill undersöka hans sak närmare. Vi står redo att döda honom innan han kommer fram."

¹⁶ Men Paulus systerson fick höra talas om bakhållet, och han kom till fästningen och gick in och berättade det för Paulus.

¹⁷ Då kallade Paulus till sig en av officerarna och sade: "Ta den här unge mannen till befälhavaren. Han har något att berätta för honom."

¹⁸ Officeren tog med honom till befälhavaren och sade: "Fången Paulus kallade på mig och bad mig ta den här unge mannen till dig. Han har visst något att berätta för dig."

¹⁹ Befälhavaren tog hans hand, gick avsidet med honom och frågade: "Vad är det du har att meddela mig?"

²⁰ Han svarade: "Judarna har kommit överens om att be dig skicka ner Paulus till Rådet i morgon och låta dig tro att de ska utreda hans sak närmare.

²¹ Men låt dem inte övertala dig, för mer än fyrtio av dem ligger i bakhåll för honom. De har svurit en ed att varken äta eller dricka förrän de dödat honom, och nu står de och väntar på att du ska säga ja till deras begäran."

²² Befälhavaren skickade i väg den unge mannen med uppmaningen: "Tala inte om för någon att du har avslöjat det här för mig."

Paulus förs till Caesarea

²³ Därefter kallade han till sig två av sina officerare och befallde dem: "Gör tvåhundra soldater redo att gå till Caesarea i kväll vid niotiden, dessutom sjuttio ryttare och tvåhundra spjutbärare.

²⁴ Skaffa riddjur också, och låt Paulus sitta upp så att han kommer oskadd till ståthållaren Felix."

²⁵ Och han skrev ett brev med följande innehåll:

²⁶ Claudius Lysias hälsar den högt ärade ståthållaren Felix.

²⁷ Den här mannen hade gripits av judarna, och de skulle just ta livet av honom när jag kom med min trupp och befriade honom. Jag hade fått reda på att han var romersk medborgare.

²⁸ Eftersom jag ville veta vad de anklagade honom för, förde jag ner honom till deras Stora råd.

²⁹ Då fann jag att anklagelserna gällde tvistefrågor i deras lag och att han inte var anklagad för något som ger dödsstraff eller fängelse.

³⁰ När jag sedan blev underrättad om en sammansvärjning mot mannen, sände jag honom genast till dig. Jag har också uppmanat hans anklagare att föra sin talan mot honom inför dig.

³¹ Soldaterna tog då med sig Paulus enligt ordern de fått och förde honom under natten till Antipatris.

³² Nästa dag lät de ryttarna fortsätta med honom och återvände själva till fästningen.

³³ Ryttarna kom till Caesarea, lämnade fram brevet till ståthållaren och överlämnade Paulus till honom.

³⁴ Felix läste det och frågade från vilken provins han var. När han fick veta att han var från Kilikien,

³⁵ sade han: "Jag ska höra dig när dina anklagare också har kommit." Sedan befallde han att Paulus skulle stå under bevakning i Herodes palats.

24

Anklagelsen mot Paulus

¹ Fem dagar senare kom översteprästen Ananias ner tillsammans med några äldste och en advokat, en viss Tertullus, och de framförde sina anklagelser mot Paulus inför ståthållaren.

² När Paulus kallats in började Tertullus anklaga honom och säga:

³ "Högt ärade Felix! Tack vare dig och ditt ledarskap har det länge rått fred, och detta folk har överallt och på alla sätt fått det mycket bättre. Detta erkänner vi med största tacksamhet.

23:24 ståthållaren Felix Ursprungligen en frigiven slav. Han var ståthållare i provinsen Judeen ca 52-60 e Kr och anklagades sedan inför kejsaren för att ha plundrat sina undersåtar (jfr 24:26). **23:27** Apg 21:27, 33, 22:25f. **23:28**

Apg 22:30. **23:29** Apg 18:14f, 26:31. **23:31** Antipatris ligger halvvägs mellan

Jerusalem och Caesarea, ca 60 km från båda. **24:1** Apg 23:2.

⁴ För att inte besvära dig alltför länge, ber jag att du i din godhet lyssnar till vad vi i korthet har att säga.

⁵ Vi har nämligen funnit att den här mannen är en samhällsfara som sprider oro bland judar över hela världen. Han är en ledare för nasareernas sekt,

⁶ och han har till och med försökt vanhelga templet. Därför grep vi honom.

⁸ När du förhör honom kan du själv få klarhet i allt det vi anklagar honom för."

⁹ Judarna instämde och påstod att det var på det sättet.

Paulus försvarstal

¹⁰ Ståthållaren gav nu tecken åt Paulus att tala, och han svarade: "Eftersom jag vet att du i många år har varit domare för detta folk, försvarar jag min sak med tillförsikt.

¹¹ Du kan själv få bekräftat att det inte är mer än tolv dagar sedan jag kom upp till Jerusalem för att tillbe.

¹² Varken i templet eller i synagogorna eller ute i staden har de sett mig diskutera med någon eller sprida oro bland folket, ¹³ och de kan inte heller bevisa inför dig vad de nu anklagar mig för.

¹⁴ Men detta bekänner jag för dig: att jag enligt Vägen, som de kallar en sekt, tjänar mina fäders Gud på så sätt att jag tror på allt som står skrivet i lagen och hos profeterna.

¹⁵ Och jag har samma hopp till Gud som de, att både rättfärdiga och orättfärdiga ska uppstå en gång.

¹⁶ Därför strävar jag också själv efter att alltid ha ett gott samvete inför Gud och människor.

¹⁷ Efter flera år kom jag tillbaka för att överlämna gåvor åt mitt folk och frambära offer.

¹⁸ Då fann de mig i templet när jag hade renat mig, och där var ingen folkmassa och inget tumult.

¹⁹ Men där fanns några judar från Asien, och egentligen borde de stå här inför dig och anklaga mig, om de hade något att anföra emot mig.

²⁰ Annars får dessa män själva tala om vilket brott de fann mig skyldig till när jag stod inför Stora rådet,

24:5 Apg 17:6, 28:22. **24:5** nasareernas sekt Lärjungar till Jesus från Nasaret. Än idag kallas kristna på hebreiska för notsrím. Jfr Matt 2:23 med not. **24:6** En del handskrifter tillägger (vers 7): "Vi ville döma honom efter vår egen lag. Men befälhavaren Lysias kom och ryckte honom med våld ur våra händer, och befallde mannens anklagare att komma till dig." **24:9** Judarna Dvs de närvarande rådsherrarna (vers 1). **24:11** Apg 21:17. **24:14** Apg 24:5. **24:15** Dan 12:2, Joh 5:29. **24:16** Apg 23:1, 1 Petr 3:16. **24:17** Apg 11:29f, Rom 15:25. **24:18** Apg 21:27.

21 om det inte var denna enda sak som jag ropade när jag stod bland dem: Det är för de dödas uppståndelse som jag i dag står här anklagad inför er."

Paulus i fängelse

22 Felix, som mycket väl kände till Vägen, sköt nu upp rättegången och sade: "När befälhavaren Lysias kommer hit ner ska jag avgöra målet."

23 Han befälde officeren att hålla Paulus i förvar men samtidigt ge honom viss lättnad och inte hindra någon av hans vänner från att hjälpa honom.

24 Några dagar senare kom Felix tillsammans med sin hustru Drusilla, som var judinna. Han lät hämta Paulus och hörde honom tala om tron på Kristus Jesus.

25 Men när Paulus talade om rättfärdighet och självbehärskning och den kommande domen, blev Felix förskräckt och sade: "Gå din väg för den här gången. När jag får tid ska jag kalla på dig."

26 Samtidigt hoppades han att Paulus skulle erbjuda honom pengar. Därför lät han ofta hämta honom och samtalade med honom.

27 När två år hade gått, efterträddes Felix av Porcius Festus. Och då Felix ville hålla sig väl med judarna, lät han Paulus bli kvar i fängelset.

25

Paulus inför ståthållaren Festus

1 När Festus hade anlänt till provinsen reste han efter tre dagar från Caesarea upp till Jerusalem.

2 Översteprästerna och judarnas ledare framförde då sina anklagelser mot Paulus. De vände sig till Festus

3 och bad att han skulle visa dem godheten att låta Paulus föras till Jerusalem. De planerade nämligen ett bakhåll för att döda honom på vägen.

4 Men Festus svarade att Paulus skulle hållas kvar i Caesarea och att han själv snart skulle resa tillbaka dit.

5 Han sade: "De som är ledare bland er kan följa med, och har mannen gjort något orätt kan de lägga fram sina anklagelser mot honom."

6 Festus stannade hos dem i högst åtta eller tio dagar och reste sedan ner till Caesarea. Dagen därpå tog han plats på domarsätet och befälde att Paulus skulle föras in.

24:21 Apg 23:6, 28:20. 24:23 Apg 27:3, 28:16. 24:24 Drusilla var dotter till Herodes Agrippa I (12:1), enligt Josefus berömd för sin skönhet. 24:25 Apg 17:32.

24:27 Apg 25:9. 24:27 Porcius Festus var ståthållare i Judeen ca 60-62 e Kr.

25:2 Apg 24:1f. 25:3 Apg 23:15.

Paulus vädjar till kejsaren

⁷ När Paulus kom in blev han omringad av judarna som hade rest ner från Jerusalem, och de framförde många svåra beskyllningar som de inte kunde bevisa.

⁸ Paulus försvarade sig och sade: "Varken mot judarnas lag eller mot templet eller mot kejsaren har jag begått något brott."

⁹ Men Festus, som ville hålla sig väl med judarna, frågade Paulus: "Vill du komma upp till Jerusalem och dömas där inför mig i denna sak?"

¹⁰ Paulus svarade: "Jag står inför kejsarens domstol, och här ska jag dömas. Judarna har jag inte gjort något ont, det vet du mycket väl.

¹¹ Om jag är skyldig och har gjort något som förtjänar döden, så är jag beredd att dö. Men om det inte ligger något i deras anklagelser kan ingen utlämna mig åt dem. Jag vädjar till kejsaren!"

¹² Festus överlade med sitt råd och svarade sedan: "Till kejsaren har du vädjat, till kejsaren ska du fara."

Paulus inför kung Agrippa

¹³ Några dagar senare kom kung Agrippa och Berenike till Caesarea och besökte Festus.

¹⁴ De stannade där i flera dagar, och Festus lade fram Paulus fall inför kungen. "Här är en man", sade han, "som Felix har lämnat kvar som fånge.

¹⁵ När jag var i Jerusalem framförde judarnas överstepräster och äldste klagomål mot honom och krävde att få honom dömd.

¹⁶ Men jag svarade dem att romarna inte brukar utlämna någon innan den anklagade har mött sina anklagare ansikte mot ansikte och fått möjlighet att försvara sig mot beskyllningen.

¹⁷ När de sedan kom hit, sköt jag inte upp saken utan satte mig redan nästa dag på domarsätet och befallde att mannen skulle föras fram.

¹⁸ Men när hans anklagare steg fram, beskyllde de honom inte för sådana brott som jag hade väntat mig.

¹⁹ Vad de hade mot honom gällde några tvistefrågor om deras egen religion och en viss Jesus som var död men som Paulus menar lever.

25:7 Apg 24:5f. **25:8** Apg 24:12. **25:9** Apg 24:27. **25:11** vädjar till kejsaren Varje romersk medborgare hade rätt att få sin sak prövad inför kejsarens högsta domstol i Rom i stället för hos den lokale ståthållaren. **25:13**

Agrippa Kung Herodes Agrippa II, född 27 e Kr och regent över Galileen 53-66 e Kr.

25:13 Berenike Agrippas syster. Enligt Josefus ryktades det om ett incestuöst förhållande mellan dem. De två var även syskon till Drusilla, hustru till den tidigare ståthållaren Felix (24:24). **25:14** Apg 24:27. **25:19** Apg 18:15.

²⁰ Jag visste inte hur jag skulle handla i detta fall, så jag frågade om han ville komma till Jerusalem och stå inför rätta där.

²¹ Men Paulus yrkade på att bli kvar för att få sin sak avgjord av kejsaren. Därför befallde jag att han ska hållas kvar tills jag kan skicka honom till kejsaren."

²² Agrippa sade till Festus: "Jag skulle också vilja höra den mannen." Festus svarade: "I morgon får du höra honom."

²³ Nästa dag kom Agrippa och Berenike med pompa och ståt och trädde in i audienssalen tillsammans med befälhavarna och stadens förnämsta män. På Festus befallning fördes Paulus in,

²⁴ och Festus sade: "Kung Agrippa, och alla ni andra församlade herrar, framför er ser ni den man som är orsak till att hela det judiska folket vänt sig till mig, både i Jerusalem och här, och högljutt krävt att han inte ska få leva längre.

²⁵ Men jag har förstått att han inte har gjort något som förtjänar döden, och då han själv har vädjat till kejsaren har jag beslutat att skicka honom dit.

²⁶ Men jag har inget specifikt att skriva om honom till min herre. Därför har jag ställt honom inför er och framför allt inför dig, kung Agrippa, så att jag efter den här utfrågningen har något att skriva.

²⁷ Jag ser ju ingen mening med att skicka en fånge utan att ange vad han är anklagad för."

26

Paulus försvarstal inför Agrippa

¹ Agrippa sade då till Paulus: "Du har tillåtelse att tala för din sak." Då räckte Paulus ut handen och började tala till sitt försvar:

² "Kung Agrippa, jag är tacksam att det är inför dig jag får försvara mig i dag mot allt som judarna anklagar mig för,

³ särskilt som du är så väl insatt i judarnas alla seder och tvistefrågor. Därför ber jag dig att lyssna på mig med tålmod.

⁴ Hur mitt liv har varit från det att jag var ung, från första början bland mitt folk och i Jerusalem, det vet alla judar.

⁵ De känner mig sedan lång tid tillbaka, och om de vill kan de vittna om att jag levt som farisé, enligt den strängaste riktningen i vår religion.

⁶ Och nu står jag inför rätta för mitt hopp till det löfte som Gud gav våra fäder

25:23 Matt 10:18. **25:24** Apg 22:22. **25:25** Apg 23:9, 26:31. **25:26** min herre Den romerske kejsaren. **26:5** Apg 23:6, Fil 3:5. **26:6** det löfte Löftet om Messias och uppståndelsen (13:32, 24:15, 28:20, 23).

⁷ och som våra tolv stammar hoppas få se uppfyllt medan de ivrigt tjänar Gud natt och dag. För det hoppet, kung Agrippa, står jag anklagad av judarna.

⁸ Varför anses det otroligt bland er att Gud uppväcker döda?

⁹ Självsåg jag det som min plikt att göra allt för att bekämpa Jesu nasaréns namn,

¹⁰ och det gjorde jag också i Jerusalem. Många av de heliga satte jag i fängelse med fullmakt från överstepräster, och när man ville avrätta dem röstade jag för det.

¹¹ Överallt i synagogorna straffade jag dem gång på gång och tvingade dem att häda. I mitt vilda raseri förföljde jag dem ända till utländska städer.

¹² När jag så var på väg till Damaskus med fullmakt och uppdrag från överstepräster,

¹³ fick jag under resan, kung Agrippa, mitt på dagen se ett ljus från himlen. Det var starkare än solen och strålade omkring mig och mina följeslagare.

¹⁴ Vi föll alla till marken, och jag hörde en röst som sade till mig på hebreiska: Saul! Saul! Varför förföljer du mig? Det blir hårt för dig att sparka mot udden.

¹⁵ Jag sade: Vem är du, Herre? Och Herren svarade: Jag är Jesus, den som du förföljer.

¹⁶ Men res dig och stå på dina ben! Jag har visat mig för dig för att utse dig till tjänare och vittne, både till det du har sett och till det jag ska visa dig.

¹⁷ Och jag ska rädda dig från ditt eget folk och från hedningarna. Jag sänder dig till dem

¹⁸ för att öppna deras ögon, för att vända dem från mörker till ljus och från Satans makt till Gud, så att de får syndernas förlåtelse och en plats bland dem som helgats genom tron på mig.

¹⁹ Därför, kung Agrippa, har jag inte varit olydig mot den himmelska synen.

²⁰ Jag har predikat, först i Damaskus och sedan i Jerusalem och hela Judeen och även ute bland hedningarna, att de ska ångra sig och omvända sig till Gud och göra gärningar som hör till omvändelsen.

²¹ Det var därför som judarna grep mig i templet och försökte döda mig.

26:7 ivrigt Annan översättning: "ständig". **26:8** Apg 24:15. **26:9** Apg 9:1f, 22:4f.
26:14 sparka mot udden Som en oxe, pådriven bakifrån av oxpikens udd. **26:16**
Hes 2:1f. **26:18** Jes 35:5f, 42:7, Apg 20:32, Ef 1:11, 18, Kol 1:13, 1 Petr 2:9. **26:19**
Gal 1:16f. **26:20** Matt 3:8, Apg 9:19f, 28. **26:21** Apg 21:30f.

22 Men med Guds hjälp står jag än i dag som vittne inför både små och stora. Och jag säger inget annat än vad profeterna och Mose har sagt skulle ske:

23 att Messias skulle lida, och att han som den förste som uppstått från de döda skulle förkunna ljuset både för vårt folk och för hedningarna."

24 När han sade detta i sitt försvarstal ropade Festus: "Du är galen, Paulus! Din stora lärdom driver dig till vanvett."

25 Men Paulus svarade: "Jag är inte galen, högt ärade Festus. Det jag säger är sant och förnuftigt."

26 Kungen känner ju till allt detta, och därför talar jag också öppet och rakt till honom. Jag tror inte att något av detta är obekant för honom. Det är ju inte i någon avkrok det har hänt."

27 Tror du på profeterna, kung Agrippa? Jag vet att du tror."

28 Agrippa svarade Paulus: "Snart övertalar du väl mig att bli kristen!"

29 Paulus svarade: "Snart eller längre fram, inför Gud önskar jag att inte bara du utan alla som hör mig i dag blir som jag, bortsett från de här bojorna."

30 Kungen reste sig nu tillsammans med ståthållaren och Berenike och de andra som satt där,

31 och när de hade kommit ut sade de till varandra: "Den mannen gör inte något som förtjänar död eller fängelse."

32 Och Agrippa sade till Festus: "Den mannen hade kunnat frigges, om han inte hade vädjat till kejsaren."

27

Paulus resa till Rom

1 När det var bestämt att vi skulle avsegla mot Italien, överlämnade man Paulus och några andra fångar till en officer som hette Julius och som tillhörde den kejsarliga vakten.

2 Vi gick ombord på ett skepp från Adramyttium som skulle gå till hamnarna längs Asiens kust och lade ut. Aristarchus, en makedonier från Tessalonike, var med oss.

3 Dagen därpå lade vi till i Sidon. Julius, som behandlade Paulus väl, lät honom gå till sina vänner och ta emot deras omsorg.

4 När vi hade lagt ut därifrån seglade vi i lä av Cypern, eftersom vi hade motvind.

5 Vi seglade över öppna havet längs kusten av Kilikien och Pamfylien och lade till vid Myra i Lykien.

26:22 Luk 24:44f.

26:23 Luk 2:32, 1 Kor 15:20, Kol 1:18, Upp 1:5.

26:24 1 Kor 2:14.

26:26 Joh 18:20.

26:29 1 Kor 7:7.

26:31 Apg 23:9, 25:25.

26:32 Apg 25:11.

27:1 Apg 25:12.

27:2 Apg 19:29, 20:4, Kol 4:10.

27:3 Apg 24:23.

27:4

motvind Mot hösten blir medelhavsvinden västlig, en rak motvind för Paulus resa till Rom.

⁶ Där fann officeren ett skepp från Alexandria som skulle till Italien, och han tog oss ombord på det.

⁷ Under åtskilliga dagar gick seglingen långsamt, och då vi knappt nådde fram till Knidos och vinden inte lät oss fortsätta seglade vi ner i lä av Kreta vid Salmone.

⁸ Vi följde kusten med stor svårighet och kom till en plats som kallas Goda hamnarna, nära staden Lasea.

⁹ Det hade nu gått lång tid och sjöresan hade blivit farlig, eftersom fastedagen redan var förbi. Paulus varnade dem därför

¹⁰ och sade: "Ni män, jag ser att den här sjöresan kommer att medföra skada och stor förlust inte bara av last och skepp utan också av våra liv."

¹¹ Men officeren litade mer på styrmannen och skeppsägaren än på vad Paulus sade.

¹² Och då hamnen inte låg bra till för att övervintra bestämde sig de flesta för att gå ut därifrån och försöka nå Fenix, en hamn på Kreta som vetter mot sydväst och nordväst. Där tänkte de tillbringa vintern.

Stormen

¹³ När så en svag sydlig vind blåste upp, tänkte de att de skulle lyckas med sin föresats. De lättade ankar och seglade längs Kretas kust.

¹⁴ Men snart därefter svepte en kraftig stormvind, den så kallade Nordosten, ner från ön.

¹⁵ Skeppet fångades och kunde inte hålla upp mot vinden, så vi gav efter och lät det driva.

¹⁶ Vi kom i lä bakom en liten ö som hette Kauda och lyckades med nöd och näppe bärga skeppsbåten.

¹⁷ När de hade fått upp den ombord, använde de nödutrustningen och slog trossar om skrovet. Och eftersom de var rädda för att kastas upp på Syrtenbankarna släppte de ner drivankaret och lät skeppet driva.

¹⁸ Vi var hårt ansatta av stormen. Dagen därpå började de vräka lasten överbord,

¹⁹ och på tredje dagen kastade de med egna händer skeppets utrustning i sjön.

²⁰ Varken sol eller stjärnor syntes på flera dygn, och den starka stormen låg på så att vi till sist förlorade allt hopp om räddning.

27:9 3 Mos 23:27f. **27:9** fastedagen Försoningsdagen Yom Kippur (se 3 Mos 16:29f), som infaller i september-oktober när höststormarna börjar komma. **27:10**

2 Kor 11:25f. **27:11** skeppsägaren Annan Översättning: "skepparen". **27:14**

stormvind Annan Översättning: "virvelstorm". **27:16** bärga skeppsbåten Denna gick normalt på släp efter skeppet. **27:17** drivankaret Annan Översättning:

"storseglet".

²¹ Ingen hade nu ätit på länge. Då steg Paulus fram mitt ibland dem och sade: "Ni män skulle ha lytt mitt råd att inte gå ut från Kreta. Då hade ni besparat er den här skadan och förlusten.

²² Men nu uppmanar jag er: Fatta mod. Inte en enda av er ska mista livet, bara fartyget ska gå under.

²³ En ängel från den Gud som jag tillhör och tjänar stod nämligen hos mig i natt,

²⁴ och han sade: Var inte rädd, Paulus. Du ska stå inför kejsaren, och alla som seglar med dig har Gud skänkt dig.

²⁵ Så fatta mod, ni män! Jag litar på Gud att det blir som han sagt mig.

²⁶ Vi måste bara stranda på en ö."

Skeppsbrottet

²⁷ När den fjortonde natten kom och vi fortfarande drev omkring på Adriatiska havet, började sjömännen vid midnatt förstå att vi närmade oss land.

²⁸ De lodade och fick tjugo famnars djup. Lite längre fram lodade de igen och fann att djupet var femton famnar.

²⁹ De var nu rädda att vi skulle driva på något skarpt skär, så de kastade ut fyra ankare från aktern och önskade sedan bara att det skulle bli dag.

³⁰ Men sjömännen gjorde ett försök att fly från skeppet. De firade ner livbåten i sjön under förevändning att de skulle kasta ut ankare från fören.

³¹ Paulus sade till officeren och soldaterna: "Om inte de stannar kvar ombord kan ni inte bli räddade."

³² Då kapade soldaterna trossarna på skeppsbåten och lät den driva bort.

³³ Strax innan det började dagas uppmanade Paulus alla att äta. Han sade: "I fjorton dagar har ni nu väntat och varit utan mat och inte ätit.

³⁴ Därför uppmanar jag er att äta. Det behöver ni för att bli räddade, för ingen av er ska mista så mycket som ett hårstrå på sitt huvud."

³⁵ När han hade sagt detta tog han ett bröd, tackade Gud inför dem alla, bröt det och började äta.

³⁶ Då fick alla nytt mod och tog sig mat, de också.

³⁷ Vi var allt som allt 276 personer ombord.

³⁸ Efter att ha ätit sig mätta lättade de skeppet genom att kasta vetelasten i sjön.

27:24 Apg 23:11, 27:26, Apg 28:1. **27:27** Adriatiska havet Under antiken omfattades även det sydligare havsområdet mellan Kreta och Sicilien av detta namn.

27:28 tjugo famnars djup ... femton famnar Knappt 40 respektive 30 meter.

27:34 Matt 10:30, Luk 21:18.

³⁹ När det blev dag kände de inte igen landet, men de fick syn på en bukt med sandstrand och bestämde sig för att om möjligt låta skeppet driva upp där.

⁴⁰ De kapade ankarna och lämnade dem i havet. Samtidigt löste de trossarna från styråror, hissade förseglet för vinden och styrde mot stranden.

⁴¹ Men de drev emot ett rev där skeppet gick på grund. Fören borrade sig in och stod orubbligt fast, medan aktern började brytas sönder av de kraftiga bränningarna.

⁴² Soldaternas plan var då att döda fångarna så att ingen skulle kunna simma i väg och fly.

⁴³ Men officeren ville rädda Paulus och hindrade dem från att utföra sin plan. Han befalldes att de simkunniga skulle hoppa i vattnet först och ta sig i land

⁴⁴ och därefter de övriga, en del på plankor och andra på vrakdelar från skeppet. På det sättet blev alla räddade och kom i land.

28

På Malta

¹ När vi väl var räddade fick vi veta att ön hette Malta.

² Lokalbefolkningen visade oss en ovanligt stor vänlighet. De tände en eld och tog hand om oss alla, eftersom det hade börjat regna och var kallt.

³ Paulus hade just samlat ett fång kvistar och lagt på elden när en huggorm kröp ut på grund av hettan och högg sig fast i hans hand.

⁴ När de infödda såg ormen hänga från hans hand, sade de till varandra: "Den där mannen är säkert en mördare. Trots att han blev räddad från havet lät inte Rättvisan honom leva."

⁵ Men Paulus skakade av sig ormen ner i elden och tog ingen skada.

⁶ Folket väntade sig att han skulle svullna upp eller plötsligt falla ner död. När de väntat länge och sett att inget ovanligt hände honom, ändrade de sig och sade att han var en gud.

⁷ I trakten runt den platsen fanns det lantgårdar som tillhörde Publius, stormannen på ön. Han tog vänligt emot oss som sina gäster i tre dagar.

28:1 Apg 27:26. **28:1** Malta Grek. Melite. Det fanns två öar som kallades Melite, dels Malta och dels ön Kefallenia vid Greklands västkust. Traditionen pekar ut Malta som Paulus landningsplats. **28:4** Rättvisan Grek. Dike, i den grekiska mytologin namnet på rättvisans gudinna. **28:5** Mark 16:18, Luk 10:19. **28:6**

Apg 14:11.

⁸ Publius far låg just då sjuk i feber och svår diarré. Paulus gick in till honom, bad och lade händerna på honom och botade honom.

⁹ Efter den händelsen kom också andra sjuka på ön till honom och blev botade.

¹⁰ De visade oss sin uppskattning på många sätt, och när vi skulle segla försåg de oss med vad vi behövde.

Till Rom

¹¹ Efter tre månader seglade vi ut med ett skepp som hade övervintrat vid ön. Det kom från Alexandria och hade Tvillingarna som galjonsfigur.

¹² Vi lade till vid Syrakusa och stannade där i tre dagar.

¹³ Därifrån följde vi kusten och kom till Regium. En dag senare fick vi sydlig vind, och den andra dagen kom vi till Puteoli.

¹⁴ Där fann vi bröder som bjöd in oss att stanna hos dem i sju dagar. Och så fortsatte vi till Rom.

Paulus i Rom

¹⁵ Bröderna där hade fått besked om oss, och de kom ut ända till Forum Appii och Tres Tabernae för att möta oss. Då Paulus fick se dem tackade han Gud och fick nytt mod.

¹⁶ När vi kom fram till Rom fick Paulus tillstånd att bo för sig själv tillsammans med den soldat som skulle bevaka honom.

¹⁷ Tre dagar senare kallade han till sig de ledande bland judarna, och när de var samlade sade han till dem: "Bröder, jag har inte gjort något ont mot vårt folk eller våra fäderneärvda seder. Trots det blev jag fångslad i Jerusalem och utlämnad i romarnas händer.

¹⁸ När de hade förhört mig ville de frige mig, eftersom jag inte var skyldig till något som förtjänade döden.

¹⁹ Men judarna var emot det, och då var jag tvungen att vädja till kejsaren, dock utan att anklaga mitt folk.

²⁰ Så det är därför jag kallat hit er för att träffa er och tala med er. Det är nämligen för Israels hopp som jag bär dessa bojer."

²¹ De svarade honom: "Vi har inte fått något brev om dig från Judeen, och ingen av bröderna som kommit har berättat eller sagt något ont om dig.

²² Men vi vill gärna höra från dig vad du tänker, för vi vet att den här sekten blir motsagd överallt."

28:8 svår diarré Annan översättning: "dysenteri", en tarmsjukdom som ofta var dödlig före antibiotikans tid. **28:11** Tvillingarna Castor och Pollux, Jupiters tvilling söner, ansågs vara sjömannens skyddsgudar. **28:15** Forum Appii och Tres Tabernae Två mindre samhällen vid Via Appia, ca 50-60 km söder om Rom.

28:16 Apg 24:23. **28:17** Apg 25:8. **28:18** Apg 25:25, 26:32. **28:19** Apg 25:11.

28:20 Apg 23:6. **28:22** Luk 2:34, Apg 24:5.

²³ De bestämde en dag för honom, och då kom ännu fler till hans bostad. Från morgon till kväll förklarade han för dem och vittnade om Guds rike och försökte övertyga dem om Jesus utifrån både Mose lag och profeterna.

²⁴ Vissa lät sig övertygas av hans ord, men andra ville inte tro.

²⁵ När de inte kunde komma överens skildes de åt, efter att Paulus hade sagt detta enda ord: "Den helige Ande talade rätt genom profeten Jesaja till era fäder

²⁶ när han sade:

Gå till detta folk och säg:

*Ni ska höra men inte förstå,
och ni ska se men inte inse,*

²⁷ *för detta folks hjärta är förhärdat.*

*De hör illa med sina öron
och sluter sina ögon,*

så att de inte ser med ögonen

*eller hör med öronen
eller förstår med hjärtat*

*och vänder om
så att jag får hela dem.*

²⁸ Därför ska ni veta att denna Guds frälsning är sänd till hedningarna, och de kommer att lyssna."

³⁰ I två hela år bodde Paulus i den bostad som han hade hyrt, och han tog emot alla som kom till honom.

³¹ Han predikade Guds rike och undervisade med stor frimodighet om Herren Jesus Kristus utan att bli hindrad.

28:23 Apg 26:22. **28:24** Apg 17:4. **28:25** 2 Petr 1:21. **28:26** Matt 13:14f.

28:26 Jes 6:9f. **28:28** Luk 2:30, 3:6, Apg 13:46. **28:28** Några handskrifter

tillägger (vers 29): "När han hade sagt detta gick judarna iväg under häftig diskussion med varandra." **28:30** I två hela år Under sin tid i husarrest skrev

Paulus Efesierbrevet, Kolosserbrevet och Filemonbrevet, troligen vid ungefär samma tillfälle. Längre fram under samma tid skrev han även Filipperbrevet. Efter

de två åren blev Paulus antingen ställd inför rätta och frikänd eller också togs målet aldrig upp. Ett mål inför kejsaren kunde nämligen avskrivas om det inte hade

kommit upp till behandling inom två år. Efter de två åren i fångenskap gjorde Paulus enligt traditionen nya resor, först till Spanien och Kreta och därefter till Grekland

där han skrev Titusbrevet och Första Timoteusbrevet. Till sist återvände han till Rom, där han skrev Andra Timoteusbrevet innan han led martyrdöden under

kejsar Nero i mitten eller andra halvan av 60-talet e Kr.

Romarbrevet

Romarbrevet skrevs av aposteln Paulus under andra hälften av 50-talet e Kr, under ett tre månaders uppehåll i Korint på hans tredje missionsresa (Apg 20:2-3). Det dikterades för skrivaren Tertius (Rom 16:22) och bars av församlingstjänarinnan Febe (16:1) till de kristna i Rom, där Paulus hade många bekanta (16:3-15) trots att han aldrig hade besökt församlingen (1:13). Med brevet vill aposteln förbereda församlingen på hans planerade besök och vidare färd mot Spanien (15:23f) och ge en samlad framställning av evangeliets innehåll.

Hälsning

¹ Från Paulus, Kristi Jesu tjänare, kallad till apostel och avskild för Guds evangelium,

² som han har utlovat genom sina profeter i de heliga Skrifterna.

³ Evangeliet handlar om hans Son, som till sin mänskliga natur är född av Davids ätt

⁴ och som genom helighetens Ande med kraft har bevisats vara Guds Son efter uppståndelsen från de döda: Jesus Kristus, vår Herre.

⁵ Genom honom har vi fått nåd och apostlaämbete för att föra människor av alla folk till trons lydnad för hans namns skull.

⁶ Bland dessa är också ni, som är kallade att tillhöra Jesus Kristus.

⁷ Jag hälsar er alla Guds älskade som bor i Rom, hans kallade och heliga. Nåd vare med er och frid från Gud vår Far och Herren Jesus Kristus.

Längtan att besöka Rom

⁸ Först och främst tackar jag min Gud genom Jesus Kristus för er alla, eftersom man i hela världen talar om er tro.

⁹ Gud, som jag tjänar i min ande när jag förkunnar evangeliet om hans Son, är vittne till hur jag ständigt nämner er

¹⁰ i mina böner och alltid ber om att nu äntligen få möjlighet att komma till er, om Gud vill.

¹¹ Jag längtar efter att få träffa er och dela med mig av någon andlig gåva åt er så att ni blir styrkta,

1:1 Apg 9:15, Gal 1:15. **1:2** 1 Mos 3:15, 22:18, 26:4, 49:10, 5 Mos 18:15, Jes 7:14, Jer 23:5f, Dan 9:24f, Mika 5:2, Hebr 1:1, 1 Petr 1:10f. **1:3** 2 Sam 7:12, Jes 11:1f, Matt 1:6, Rom 9:5. **1:3** till sin mänskliga natur Ordagrant: "efter köttet". **1:4** Apg 13:32f, Hebr 1:5. **1:5** Apg 9:15, Rom 12:3, 15:15f, 1 Tim 2:7. **1:7** 1 Kor 1:2f, 2 Kor 1:2, Ef 1:1. **1:8** Rom 16:19, 1 Tess 1:8. **1:9** Ef 1:15, Fil 1:8. **1:10** 1 Tess 3:10. **1:11** Rom 15:29.

12 alltså att vi tillsammans ska få hämta uppmuntran ur vår gemensamma tro, er och min.

13 Bröder, jag vill att ni ska veta att jag många gånger har bestämt mig för att komma till er och skörda någon frukt bland er liksom bland andra folk, men hittills har jag varit förhindrad.

14 Jag har skyldigheter både mot greker och barbarer, både mot lärda och olärda.

15 Därför är det min önskan att få predika evangeliet också för er i Rom.

Brevets tema

16 Jag skäms inte för evangeliet. Det är en Guds kraft till frälsning för var och en som tror, juden först men också greken.

17 I evangeliet uppenbaras rättfärdighet från Gud, av tro till tro, som det står skrivet: *Den rättfärdige ska leva av tro.*

Guds dom över hedningarna

18 Guds vrede uppenbaras från himlen över all ogudaktighet och orättfärdighet hos människor som i orättfärdighet undertrycker sanningen.

19 Det man kan veta om Gud är uppenbart bland dem, eftersom Gud har uppenbarat det för dem.

20 Ända från världens skapelse syns och uppfattas hans osynliga egenskaper, hans eviga makt och gudomliga natur, genom de verk han har skapat. Därför är de utan ursäkt.

21 Trots att de kände till Gud prisade de honom inte som Gud eller tackade honom, utan de förblindades av sina falska föreställningar så att mörkret sänkte sig över deras oförståndiga hjärtan.

22 De påstod att de var visa, men de blev dårar

23 och bytte ut den odödlige Gudens härlighet mot bilder av dödliga människor, av fåglar, fyrfotadjur och kräddjur.

24 Därför utlämnade Gud dem åt deras hjärtans begär så att de orenade och förnedrade sina kroppar med varandra.

1:12 Rom 15:32, 2 Petr 1:1. **1:13** Rom 15:22, 1 Tess 2:18. **1:13** Bröder Annan översättning: "Syskon". Grekiskan tilltalar liksom t ex spanskan en blandad grupp (jfr 16:6f) i maskulinum, som "bröder". **1:14** 1 Kor 9:16. **1:14** barbarer Grekisk benämning för dem som saknade det grekiska språket och kulturen. **1:16** Ps 40:10f, 1 Kor 1:18f, 2 Tim 1:8. **1:16** först Annan översättning: "främst". **1:17** Rom 3:21f, Gal 3:11, Fil 3:9, Hebr 10:38. **1:17** Hab 2:4. Annan översättning: "Den av tro rättfärdige ska leva." **1:19** Apg 14:17, 17:24f. **1:20** Job 12:7f, Ps 19:2f. **1:21** Ef 4:17f. **1:22** 1 Kor 1:19f. **1:23** 2 Mos 20:4f, Ps 106:19f, Apg 17:29. **1:24** Ps 81:12f, Apg 14:16, 2 Tess 2:11f. **1:24** med varandra Annan översättning: "med dem" (avgudabilderna i vers 23).

²⁵ De bytte ut Guds sanning mot lögnen och dyrkade och tjänade det skapade i stället för Skaparen, han som är välsignad i evighet. Amen.

²⁶ Därför utlämnade Gud dem åt förnedrande lidelser. Deras kvinnor bytte ut det naturliga umgänget mot det som är onaturligt.

²⁷ På samma sätt lämnade männen det naturliga umgänget med kvinnan och upptändes av begär till varandra. Män gjorde skamliga saker med män och fick själva ta det rättvisa straffet för sin förvillelse.

²⁸ Och eftersom de inte satte värde på kunskapen om Gud, utlämnade Gud dem åt ett ovärdigt sinnelag så att de gjorde sådant som inte får göras.

²⁹ De har blivit fyllda av all slags orättfärdighet, ondska, girighet och elakhet, de är fulla av avund, mordlust, stridslystnad, svek och illvilja.

³⁰ De skvallrar och förtalar, de hatar Gud och brukar våld. De skrävar och skryter, de är påhittiga i det onda och olydiga mot sina föräldrar,

³¹ vettlösa, trolösa, kärlekslösa och hjärtlösa.

³² De känner mycket väl till Guds rättvisa dom, att de som handlar så förtjänar döden. Ändå gör de sådant, och de samtycker dessutom till att andra gör det.

2

Guds rättvisa dom över alla

¹ Därför är du utan ursäkt, du människa, vem du än är som dömer. När du dömer en annan fördömer du dig själv, eftersom du som dömer handlar på samma sätt.

² Vi vet att Guds dom med rätta drabbar dem som handlar så.

³ Men menar du att du ska komma undan Guds dom, du människa som dömer dem som handlar så och själv gör samma sak?

⁴ Eller föraktar du hans rika godhet, mildhet och tålmod? Förstår du inte att Guds godhet vill föra dig till omvändelse?

⁵ Med ditt hårda och envisa hjärta samlar du på dig vrede till vredens dag, då Guds rättfärdiga dom ska uppenbaras.

⁶ *Han ska löna var och en efter hans gärningar:*

⁷ evigt liv åt dem som uthålligt gör det goda och söker härlighet, ära och odödlighet,

⁸ men vrede och straff åt dem som söker sitt eget och inte följer sanningen utan orättfärdigheten.

⁹ Nöd och ångest över varje människas själ som gör det onda, juden först men också greken,

¹⁰ men härlighet, ära och frid åt var och en som gör det goda, juden först men också greken,

¹¹ för Gud är inte partisk.

¹² Alla som har syndat utan lag ska också gå under utan lag, och alla som har syndat under lagen ska dömas genom lagen.

¹³ Det är inte lagens hörare som är rättfärdiga inför Gud, utan lagens görare ska förklaras rättfärdiga.

¹⁴ För när hedningar som inte har lagen av naturen gör vad lagen befäller, då är de sin egen lag trots att de saknar lagen.

¹⁵ De visar att det som lagen kräver är skrivet i deras hjärtan. Om detta vittnar också deras samveten och tankar som sinsemellan anklagar eller till och med försvarar dem.

¹⁶ Det ska visa sig på den dag då Gud dömer det som är fördolt hos människorna, allt enligt det evangelium jag fått genom Jesus Kristus.

Även juden står under Guds dom

¹⁷ Du kallar dig jude och har din trygghet i lagen och din stolthet i Gud.

¹⁸ Du känner hans vilja och kan avgöra vad som är rätt, eftersom du är undervisad av lagen.

¹⁹ Du ser dig som en vägledare för blinda, ett ljus för dem som vandrar i mörker,

²⁰ en uppfostrare för oförnuftiga och en lärare för omogna, eftersom du har kunskapen och sanningen formulerad i lagen.

²¹ Du som undervisar andra, du lär inte dig själv. Du som predikar att man inte ska stjäla, du stjälar.

²² Du som säger att man inte ska begå äktenskapsbrott, du begår äktenskapsbrott. Du som avskyr avgudarna, du plundrar templen.

²³ Du som berömmar dig av lagen, du vanärar Gud genom att bryta mot lagen.

2:9 Rom 1:16, 3:9. **2:11** 5 Mos 10:17, Apg 10:34, Gal 2:6, Ef 6:9, 1 Petr 1:17. **2:13**

Matt 7:21, Rom 8:4, 10:3, Jak 1:22, 25, 1 Joh 3:7. **2:14** Apg 10:35. **2:15** Rom 1:32.

2:15 sinsemellan Annan översättning: "ömsom". **2:16** Pred 12:14, Matt 25:31f, Rom 14:10, 1 Kor 4:5. **2:16** allt enligt det evangelium jag fått genom Jesus Kristus Annan översättning: "genom Jesus Kristus enligt det evangelium jag fått".

2:17 Luk 18:11, Joh 8:33. **2:18** Fil 1:10. **2:19** Matt 15:14. **2:21** Ps 50:16f, Matt 23:3f. **2:21** Enligt en annan tolkning är meningarna i vers 21-23 frågor.

2:22 5 Mos 7:25. **2:23** plundrar templen Enligt lagen var det strängt förbjudet att ta i sin ägo föremål som orenats genom avgudadyrkan (5 Mos 7:25f).

²⁴ Det står ju skrivet: *För er skull hånas Guds namn bland hedningarna.*

²⁵ Omskärelsen är till nytta om du håller lagen. Men är du en lagbrytare har du trots din omskärelse blivit oomskuren.

²⁶ Om nu en oomskuren uppfyller lagens krav, ska han då inte räknas som oomskuren?

²⁷ Den som av naturen är oomskuren men fullgör lagen ska döma dig som har lagens bokstav och omskärelsen men ändå är en lagbrytare.

²⁸ Jude är man ju inte till det yttre, inte heller är omskärelsen något yttre på kroppen.

²⁹ Jude är man i sitt inre, och hjärtats omskärelse sker genom Anden och inte genom bokstaven. Då får man sitt beröm inte av människor utan av Gud.

3

Gud har alltid rätt i sin dom

¹ Vilken fördel har då juden? Eller vilken nytta ger omskärelsen?

² Stor nytta på alla sätt. Först och främst att Guds ord har anförtrotts dem.

³ För vad betyder det om några inte trodde? Kan deras otro upphäva Guds trofasthet?

⁴ Verkligen inte! Låt det stå fast att Gud är sann och varje människa en lögnare, som det står skrivet: *För att du ska få rätt i dina ord och vinna när man går till rätta med dig.*

⁵ Men om vår orättfärdighet visar Guds rättfärdighet, vad ska vi då säga? Inte kan väl Gud, mänskligt talat, vara orättfärdig när han straffar i sin vrede?

⁶ Verkligen inte! Hur skulle Gud då kunna döma världen?

⁷ Men om Guds sanning genom min falskhet framstår så mycket klarare till hans ära, varför blir jag då dömd som syndare?

⁸ Eller varför inte säga, så som vissa hånfullt påstår att vi lär: "Låt oss göra det onda för att framkalla det goda"? De ska få den dom de förtjänar.

Inför Gud är alla syndare

⁹ Hur är det då? Har vi någon fördel? Inte alls. Vi har ju redan anklagat alla, både judar och greker, för att stå under syndens värde.

2:24 Hes 36:20f. **2:24** Jes 52:5 (Septuaginta). **2:26** Gal 5:6. **2:28** Joh 8:39, Rom 9:7, Gal 6:15. **2:29** 5 Mos 10:16, Jer 4:4, Fil 3:2f, Kol 2:11. **3:2** 5 Mos 4:7f, Rom 9:4. **3:3** 4 Mos 23:19, Rom 9:6, 2 Tim 2:13. **3:4** Ps 116:11, Joh 3:33. **3:4** Ps 51:6. Annan översättning: "... när du dömer". **3:5** Job 8:3, Rom 9:14. **3:6** 1 Mos 18:25, Apg 17:31. **3:8** Rom 6:1, 15. **3:9** Rom 1:18f, Gal 3:22.

- 10 Som det står skrivet:
*Ingen rättfärdig finns,
 inte en enda.*
- 11 *Ingen finns som förstår,
 ingen som söker Gud.*
- 12 *Alla har avfallit,
 alla är fördärvade.
 Ingen finns som gör det goda,
 inte en enda.*
- 13 *Deras strupe är en öppen grav,
 sina tungor använder de till svek.
 De har huggormsgift
 bakom sina läppar.*
- 14 *Deras mun är full av förbannelse
 och bitterhet.*
- 15 *Deras fötter är snabba
 till att spilla blod.*
- 16 *Förödelse och elände
 råder på deras vägar,
 17 och fridens väg
 känner de inte.*
- 18 *De har ingen gudsfruktan
 för ögonen.*

19 Men vi vet att allt som lagen säger är riktat till dem som står under lagen, för att varje mun ska tystas och hela världen stå skyldig inför Gud.

20 Ingen människa förklaras rättfärdig inför honom genom laggärningar. Vad som ges genom lagen är insikt om synd.

Förklarad rättfärdig i Kristus

21 Men nu har det uppenbarats en rättfärdighet från Gud utan lag, en som lagen och profeterna vittnar om,

22 en rättfärdighet från Gud genom tro på Jesus Kristus för alla som tror. Här finns ingen skillnad.

23 Alla har syndat och saknar härligheten från Gud,

24 och de förklaras rättfärdiga som en gåva, av hans nåd, därför att de är friköpta av Kristus Jesus.

3:10 Ps 14:1f. **3:12** Pred 7:21. **3:13** Ps 5:10, 140:4. **3:14** Ps 10:7. **3:15** Jes 59:7f. **3:18** Ps 36:2. **3:19** Hes 16:63, Gal 3:21f. **3:20** Ps 143:2, Rom 7:7. **3:21** 1 Mos 15:6, Jer 23:6, Hab 2:4, Rom 1:17. **3:22** Rom 10:12, Gal 3:28. **3:22** genom tro på Jesus Kristus Annan översättning: "genom Jesu Kristi trofasthet". **3:23** Rom 5:12, Gal 3:22. **3:24** Matt 20:28, Rom 5:1, Ef 1:7, Tit 3:4f.

25 Honom har Gud ställt fram som en nådastol genom tron på hans blod. Så ville han visa sin rättfärdighet, eftersom han i sitt tålmod hade lämnat de tidigare begångna synderna ostraffade.

26 I den tid som nu är ville han visa sin rättfärdighet: att han både är rättfärdig och förklarar den rättfärdig som tror på Jesus.

27 Vad kan vi då berömma oss av? Beröm är uteslutet. Genom vilken lag? Gärningarnas? Nej, genom trons lag.

28 Vi hävdar nämligen att människan förklaras rättfärdig genom tro, utan laggärningar.

29 Eller är Gud bara judarnas Gud? Är han inte också hedningarnas? Jo, också hedningarnas,

30 lika sant som att Gud är en, han som förklarar den omskurne rättfärdig av tro och den omskurne genom tron.

31 Upphäver vi då lagen genom tron? Verkligen inte! Vi upprätthåller lagen.

4

Abraham rättfärdig av tro

1 Vad ska vi då säga att Abraham fann, vår förfader efter köttet?

2 Om Abraham förklarades rättfärdig genom gärningar, då har han något att berömma sig av – men inte inför Gud.

3 För vad säger Skriften? *Abraham trodde Gud, och det räknades honom till rättfärdighet.*

4 Den som har gärningar får sin lön, inte av nåd utan som förtjänst.

5 Men den som utan gärningar tror på honom som förklarar den ogudaktige rättfärdig, han får sin tro tillräknad som rättfärdighet.

6 Därför uttalar också David sin saligprisning över den människa som Gud tillräknar rättfärdighet utan gärningar:

7 *Saliga är de som fått sina brott förlåtna, sina synder övertäckta.*

8 *Salig är den som Herren inte tillräknar synd.*

9 Gäller den saligprisningen bara de omskurna eller även de omskurna? Vi säger ju att Abraham fick tron tillräknad som rättfärdighet.

3:25 1 Joh 1:9, 4:10. **3:25** nådastol Förbundsarkens gyllene lock där offerblodet stänktes till försoning för folkets synd (2 Mos 25:17f, 3 Mos 16:14f). Ordagrant: "soningsställe". **3:25** visa sin rättfärdighet som bl a kräver att synden blir bestraffad (jfr t ex Jer 30:11). **3:27** 1 Kor 1:29, Ef 2:9. **3:28** Apg 13:39, Rom 4:5. **3:30** Apg 15:11, Rom 4:11f, Gal 3:8. **3:31** Matt 5:17, Rom 8:3f. **4:1** Abraham fann, vår förfader efter köttet Annan översättning: "vår förfader Abraham fann på köttlig väg".

4:2 Rom 3:27, Ef 2:9. **4:3** Gal 3:6, Jak 2:23. **4:3** 1 Mos 15:6. **4:4** Matt 20:14, Rom 11:6. **4:5** Rom 3:28, Fil 3:9. **4:8** Ps 32:1f. **4:9** Rom 4:3.

¹⁰ När fick han den tillräknad? Som omskuren eller som oomskuren? Inte som omskuren, utan som oomskuren.

¹¹ Han fick omskärelsens tecken som bekräftelse på trons rättfärdighet, och den hade han redan som oomskuren. Så skulle han bli far till alla oomskurna som tror, och så skulle rättfärdighet tillräknas dem.

¹² Han skulle också bli far till de oomskurna, de som inte bara tillhör de oomskurna utan också vandrar i spåren av den tro som vår far Abraham hade redan som oomskuren.

Abraham och löftet

¹³ Det var inte genom lagen som Abraham och hans avkomlingar fick löftet att ärva världen, utan genom den rättfärdighet som kommer av tro.

¹⁴ Om de som håller sig till lagen blir arvingar, då är tron meningslös och löftet upphävt.

¹⁵ Lagen framkallar ju vrede. Men där ingen lag finns, där finns inte heller någon överträdelse.

¹⁶ Därför heter det "av tro", för att det ska vara av nåd och löftet stå fast för alla hans avkomlingar, inte bara för dem som hör till lagens folk utan också för dem som har Abrahams tro. Han är allas vår far,

¹⁷ som det står skrivet: *Jag har gjort dig till far till många folk.* Och det är han inför den som han trodde på, Gud som ger liv åt de döda och kallar på det som inte är till som om det var till.

¹⁸ Där hoppet var ute hoppades han ändå och trodde och blev *såfar till många folk*, som det var sagt: *Så ska din avkomma bli.*

¹⁹ Han vacklade inte i tron när han tänkte på sin döda kropp – han var omkring hundra år – och att Saras moderliv var dött.

²⁰ Han tvivlade inte i otro på Guds löfte utan blev i stället starkare i tron och gav Gud äran,

²¹ fullt övertygad om att vad Gud hade lovat var han också mäktig att hålla.

²² Därför räknades *det honom till rättfärdighet.*

²³ Men dessa ord räknades *honom till rättfärdighet* skrevs inte bara för hans skull,

²⁴ utan även för vår skull. Rättfärdighet kommer att tillräknas oss som tror på honom som uppväckte vår Herre Jesus från de döda,

²⁵ han som utlämnades för våra synders skull och uppväcktes

4:11 1 Mos 17:10f, Gal 3:7. **4:12** Matt 3:9. **4:13** 1 Mos 18:18, Gal 3:18. **4:15** Rom 3:20, 1 Kor 15:56, Gal 3:19. **4:16** Gal 3:7, 29. **4:17** Joh 5:21, Hebr 11:19.
4:17 1 Mos 17:5. **4:18** 1 Mos 17:4, 1 Mos 15:5. **4:18** trodde och blev så Annan
översättning: "trodde att han skulle bli". **4:19** Hebr 11:12. **4:20** Hebr 11:8f,
17f. **4:21** Ps 115:3, Luk 1:37. **4:22** 1 Mos 15:6, Rom 4:3. **4:23** Rom 15:4. **4:24**
App 2:24, 1 Petr 1:21. **4:25** Jes 53:4f, Rom 8:32, 1 Kor 15:17.

för vår rättfärdiggörelses skull.

5

Frid med Gud

¹ När vi nu har förklarats rättfärdiga av tro, har vi frid med Gud genom vår Herre Jesus Kristus.

² Genom honom har vi också tillträde till den nåd som vi nu står i, och vi gläder oss i hoppet om Guds härlighet.

³ Men inte bara det, vi gläder oss också mitt i våra lidanden, för vi vet att lidandet ger tålmod,

⁴ tålmodet fasthet och fastheten hopp.

⁵ Och hoppet sviker oss inte, för Guds kärlek är utgjuten i våra hjärtan genom den helige Ande som han har gett oss.

⁶ För när tiden var inne, medan vi ännu var maktlösa, dog Kristus i de ogudaktigas ställe.

⁷ Knappast vill någon dö ens för en rättfärdig – jo, kanske vågar någon dö för den som är god.

⁸ Men Gud bevisar sin kärlek till oss genom att Kristus dog för oss medan vi ännu var syndare.

⁹ När vi nu har förklarats rättfärdiga genom hans blod, hur mycket mer ska vi då inte genom honom bli frälsta från vredesdomen?

¹⁰ För om vi som Guds fiender blev försonade med honom genom hans Sons död, hur mycket mer ska vi då inte som försonade bli frälsta genom hans liv?

¹¹ Men inte bara det, vi gläder oss också i Gud genom vår Herre Jesus Kristus, genom vilken vi nu har tagit emot försoningen.

Adam och Kristus

¹² Därför är det så: Genom en enda människa kom synden in i världen, och genom synden döden. På så sätt nådde döden alla människor, eftersom alla hade syndat.

¹³ Synd fanns i världen redan före lagen, men synd tillräknas inte där ingen lag finns.

¹⁴ Ändå regerade döden från Adam till Mose, också över dem som inte hade syndat genom en sådan överträdelse som Adams. Och Adam är en förebild till den som skulle komma.

5:1 Jes 53:5, Joh 14:27, Ef 2:14. **5:2** Joh 14:6, Ef 2:18, Hebr 10:19. **5:2** tillträde Andra handskrifter: "i genom tron tillträde". **5:2** gläder oss Annan översättning: "är stolta" (även i vers 3 och 11). **5:3** Fil 1:29, Jak 1:2f. **5:4** Hebr 10:36. **5:5** Ps 22:6, Hebr 6:18f, 1 Joh 4:16. **5:6** 1 Petr 3:18. **5:8** Joh 3:16, 1 Joh 3:16, 4:10. **5:9** 1 Tess 1:10. **5:10** 2 Kor 5:18, Kol 1:20f. **5:11** 1 Kor 1:31. **5:12** 1 Mos 2:17, 3:6, 19, Rom 6:23, 1 Kor 15:21f. **5:13** Rom 4:15. **5:14** 1 Mos 3:3f, 1 Kor 15:45.

¹⁵ Men syndafallet kan inte jämföras med nåden. För om de många dog genom en endas fall, så har Guds nåd och gåva så mycket mer överflödat till de många genom en enda människas nåd, Jesu Kristi nåd.

¹⁶ Inte heller kan gåvan jämföras med det som kom genom en endas synd. Domen kom genom en enda och ledde till fördömelse, men gåvan kom efter mångas överträdelse och ledde till ett frikännande.

¹⁷ För om döden kom att regera efter en endas fall genom denne ende, hur mycket mer ska då inte de som tar emot den överflödande nåden och rättfärdighetens gåva få regera i liv genom den ende, Jesus Kristus?

¹⁸ Alltså: liksom en endas fall ledde till fördömelse för alla människor, så har en endas rättfärdighet lett till ett frikännande, till liv för alla människor.

¹⁹ Liksom de många stod som syndare genom en enda människas olydnad, så ska också de många stå som rättfärdiga genom den endes lydnad.

²⁰ Dessutom kom lagen in för att fallet skulle bli större. Men där synden blev större, där överflödade nåden ännu mer.

²¹ Liksom synden regerade genom döden, så skulle också nåden regera genom rättfärdigheten och ge evigt liv genom Jesus Kristus, vår Herre.

6

Det nya livet

¹ Vad ska vi då säga? Ska vi bli kvar i synden så att nåden blir större?

² Verkligen inte! Vi som har dött bort från synden, hur skulle vi kunna fortsätta leva i den?

³ Eller vet ni inte att alla vi som är döpta till Kristus Jesus är döpta till hans död?

⁴ Vi är begravda med honom genom dopet till döden för att leva det nya livet, liksom Kristus är uppväckt från de döda genom Faderns härlighet.

⁵ För om vi är förenade med honom i en död som hans, ska vi också vara det i en uppståndelse som hans.

⁶ Vi vet att vår gamla människa har blivit korsfäst med Kristus, för att syndens kropp ska berövas sin makt så att vi inte längre är slavar under synden.

⁷ Den som är död är förklarad fri från synden.

5:15 Joh 1:16f. **5:15** de många Anspelning på Jes 53:12, i betydelsen "alla människor". **5:17** Upp 22:5. **5:18** 1 Kor 15:22, 1 Joh 2:2. **5:19** Jes 53:11, Fil 2:8, Hebr 5:8. **5:20** Rom 4:15. **5:21** Rom 5:17, 6:23. **6:1** Rom 3:8. **6:2** 1 Petr 2:24. **6:3** Gal 3:27. **6:4** Ef 4:22f, Kol 2:12f, 1 Petr 3:21. **6:5** Fil 3:10f. **6:6** Gal 2:19f, 5:24.

⁸ Har vi nu dött med Kristus, tror vi att vi också ska leva med honom.

⁹ Vi vet att Kristus är uppväckt från de döda och aldrig mer dör. Döden har ingen makt över honom längre.

¹⁰ Hans död var en död från synden en gång för alla, men hans liv är ett liv för Gud.

¹¹ Så ska också ni se på er själva: ni är döda från synden och lever för Gud i Kristus Jesus.

¹² Synden ska därför inte regera i er dödliga kropp så att ni lyder dess begär.

¹³ Ställ inte era kroppar i syndens tjänst som redskap för orättfärdigheten, utan ställ er i Guds tjänst. Ni som var döda men nu lever, ställ era kroppar i Guds tjänst som redskap för rättfärdigheten.

¹⁴ Synden ska inte vara herre över er, för ni står inte under lagen utan under nåden.

¹⁵ Hur är det då? Ska vi synda, eftersom vi inte står under lagen utan under nåden? Verkligen inte!

¹⁶ Vet ni inte att om ni ställer er som slavar under någon och lyder honom, då är ni hans slavar och det är honom ni lyder: antingen synden, vilket leder till död, eller lydnaden vilket leder till rättfärdighet?

¹⁷ Men Gud vare tack! Ni var slavar under synden, men nu har ni av hjärtat börjat lyda den lära som ni blivit överlämnade åt.

¹⁸ Nu är ni befriade från synden och slavar hos rättfärdigheten –

¹⁹ jag använder en enkel bild för er mänskliga svaghets skull. Så som ni förr ställde era kroppar i orenhetens och laglöshetens tjänst till laglöshet, så ska ni nu ställa era kroppar i rättfärdighetens tjänst till helgelse.

²⁰ När ni var slavar under synden var ni fria från rättfärdigheten.

²¹ Men vad fick ni då för frukt? Sådant som ni nu skäms över, eftersom det slutar i döden.

²² Men nu när ni är befriade från synden och slavar hos Gud, får ni helgelse som frukt och till slut evigt liv.

²³ Syndens lön är döden, men Guds gåva är evigt liv i Kristus Jesus, vår Herre.

6:8 2 Tim 2:11. **6:9** Upp 1:18. **6:10** Hebr 7:27, 1 Petr 3:18. **6:11** 2 Kor 5:15, 1 Petr 2:24. **6:12** 1 Mos 4:7. **6:13** Rom 12:1, 1 Petr 4:2. **6:13** redskap Annan översättning: "vapen". **6:14** Gal 5:18, 1 Joh 3:6. **6:15** Rom 6:1. **6:16** Ords 12:28, Joh 8:34, 2 Petr 2:19. **6:18** Joh 8:32, Rom 6:22, 1 Kor 7:22, 1 Petr 2:16. **6:19** Rom 12:1. **6:21** Rom 7:5, 8:6. **6:22** 1 Petr 1:9. **6:23** Joh 11:25, Rom 5:12.

7

Friheten från lagen

¹ Eller vet ni inte, bröder – jag talar till sådana som känner lagen – att lagen råder över människan så länge hon lever?

² En gift kvinna är genom lagen bunden vid sin man så länge han lever. Men om mannen dör, är hon fri från den lag som band henne vid mannen.

³ Om hon ger sig åt en annan man medan hennes man lever, kallas hon alltså äktenskapsbryterska. Men om mannen dör är hon fri från lagen, och då är hon ingen äktenskapsbryterska om hon ger sig åt en annan man.

⁴ Så har också ni, mina bröder, genom Kristi kropp dödat från lagen så att ni tillhör en annan, honom som har uppstått från de döda, för att vi ska bära frukt åt Gud.

⁵ Så länge vi levde i köttet var de syndiga begären som väcktes genom lagen verksamma i våra kroppar så att vi bar frukt åt döden.

⁶ Men nu är vi lösta från lagen, eftersom vi har dött bort från det som höll oss fångna. Nu står vi i Andens nya tjänst och inte i bokstavens gamla tjänst.

Lagen avslöjar synden

⁷ Vad ska vi då säga? Att lagen är synd? Verkligen inte! Men det var först genom lagen som jag lärde känna synden. Jag hade inte vetat vad begäret var om inte lagen hade sagt: *Du ska inte ha begär.*

⁸ Men synden grep tillfället och väckte genom budordet alla slags begär i mig. Utan lag är synden död.

⁹ En gång levde jag utan lag, men när budordet kom fick synden liv

¹⁰ och jag dog. Det visade sig att budordet som skulle föra till liv ledde till död.

¹¹ Synden grep tillfället och bedrog mig genom budordet och dödade mig genom det.

¹² Alltså är lagen helig och budordet heligt, rätt och gott.

¹³ Har då det som är gott blivit min död? Verkligen inte! Det var synden, för att den skulle avslöjas som synd. Den vållade min död genom det som är gott, för att synden genom budordet skulle avslöjas som synnerligen syndig.

Lagen lockar inte fram det goda

7:2 1 Kor 7:39. **7:4** Rom 6:4, Gal 2:19f. **7:5** Rom 6:20f. **7:5** levde i köttet Styrd av enbart det mänskliga och inte ledd av Guds Ande (jfr 8:4). **7:6** 2 Kor 3:6. **7:6** bokstavens gamla tjänst Ordagrant: "den gamla bokstaven", dvs i lagens, det gamla regelsystemets tjänst (jfr 2 Kor 3:6). **7:7** Rom 3:20. **7:7** 2 Mos 20:17. **7:8** Rom 4:15, Jak 1:14f. **7:10** 3 Mos 18:5, Hes 20:11. **7:11** 1 Mos 3:13. **7:12** 1 Tim 1:8.

14 Vi vet att lagen är andlig. Men själv är jag köttslig, såld till slav under synden.

15 Jag kan inte fatta att jag gör som jag gör. Det jag vill, det gör jag inte, men det jag hatar, det gör jag.

16 Och om jag nu gör det jag inte vill, då erkänner jag att lagen är god.

17 Men då är det inte längre jag som gör det, utan synden som bor i mig.

18 Jag vet att det inte bor något gott i mig, det vill säga i mitt kött. Viljan finns hos mig, men inte förmågan att göra det goda.

19 Det goda som jag vill gör jag inte, men det onda som jag inte vill, det gör jag.

20 Men om jag gör det jag inte vill, då är det inte längre jag som gör det utan synden som bor i mig.

21 Jag finner alltså den lagen för mig som vill göra det goda: att det onda finns hos mig.

22 I min inre människa gläder jag mig över Guds lag,

23 men i mina lemmar ser jag en annan lag som kämpar mot lagen i mitt sinne och gör mig till fånge under syndens lag i min kropp.

24 Jag arma människa! Vem ska rädda mig från denna dödens kropp?

25 Gud vare tack, genom Jesus Kristus, vår Herre! Alltså tjänar jag själv med mitt sinne Guds lag, men med köttet tjänar jag syndens lag.

8

1 Så finns nu ingen fördömelse för dem som är i Kristus Jesus.

2 Livets Andes lag har i Kristus Jesus gjort mig fri från syndens och dödens lag.

3 Det som var omöjligt för lagen, svag som den var genom den köttsliga naturen, det gjorde Gud genom att sända sin egen Son som syndoffer, till det yttre lik en syndig människa. I hans kropp fördömde Gud synden.

4 Så skulle lagens rättfärdiga krav uppfyllas i oss som inte lever efter köttet utan efter Anden.

5 De som lever efter köttet tänker på det som hör till köttet, men de som lever efter Anden tänker på det som hör till Anden.

7:14 Ps 51:7, Joh 3:6. **7:15** Gal 5:17. **7:17** då är det inte längre jag alltså efter min nya människa (7:6). **7:18** 1 Mos 6:5, Matt 15:19. **7:22** 2 Kor 4:16, Ef 3:16. **7:23** Gal 5:17, Jak 4:1, 1 Petr 2:11. **7:25** Joh 8:36, 1 Kor 15:57. **8:1** Rom 3:21f. **8:2** Joh 8:36, Rom 7:22f. **8:2** livets Andes lag har i Kristus Jesus Annan översättning: "Andens lag för livet i Kristus Jesus har". Se t ex Jer 31:31f, Hes 36:27, 37:14. **8:3** 2 Kor 5:21, Gal 3:13, Hebr 2:14f. **8:4** Gal 5:14, 16. **8:5** 1 Kor 2:14.

⁶ Köttets sinne är död, men Andens sinne är liv och frid.

⁷ Köttets sinne är fiendskap mot Gud. Det underordnar sig inte Guds lag och kan det inte heller.

⁸ De som lever i köttet kan inte behaga Gud.

Guds barns liv i Anden

⁹ Ni däremot lever inte i köttet utan i Anden, eftersom Guds Ande bor i er. Den som inte har Kristi Ande tillhör inte honom.

¹⁰ Om Kristus bor i er är visserligen kroppen död på grund av synden, men Anden är liv på grund av rättfärdigheten.

¹¹ Och om Anden från honom som uppväckte Jesus från de döda bor i er, då ska han som uppväckte Kristus från de döda också göra era dödliga kroppar levande genom sin Ande som bor i er.

¹² Vi har alltså skyldigheter, bröder, men inte mot vår köttsliga natur så att vi ska leva efter köttet.

¹³ Om ni lever efter köttet kommer ni att dö. Men om ni genom Anden dödar kroppens gärningar kommer ni att leva.

¹⁴ Alla som drivs av Guds Ande är Guds barn.

¹⁵ Ni har inte fått slaveriets ande så att ni på nytt måste leva i fruktan. Nej, ni har fått barnskapets Ande, och i honom ropar vi: "Abba! Far!"

¹⁶ Anden själv vittnar med vår ande att vi är Guds barn.

¹⁷ Och är vi barn så är vi också arvingar, Guds arvingar och Kristi medarvingar, lika visst som vi lider med honom för att också förhärligas med honom.

Hoppet om härligheten

¹⁸ Jag menar att den här tidens lidanden inte kan jämföras med den härlighet som ska uppenbaras och bli vår.

¹⁹ Själva skapelsen väntar och längtar efter att Guds barn ska uppenbaras.

²⁰ Skapelsen har ju blivit lagd under förgängelsen, inte av egen vilja utan genom honom som lade den därunder. Ändå finns det hopp om

8:6 Rom 6:21, Gal 6:8. **8:7** Rom 5:10, Kol 1:21, Jak 4:4. **8:9** 1 Kor 2:12, 3:16, 1 Joh 3:24. **8:9** eftersom Annan översättning: "om". **8:10** Gal 2:20, 1 Petr 4:6.

8:10 Anden är liv Annan översättning: "anden är levande" (människans ande).

8:11 Apg 2:24, 1 Kor 6:14, 2 Kor 4:14. **8:13** Hes 18:21, Ef 4:22f, Kol 3:5, 9. **8:14**

Gal 5:18. **8:14** drivs Annan översättning: "leds". **8:15** Mark 14:36, 2 Tim 1:7, 1 Joh 4:18. **8:15** barnskapets Annan översättning: "adoptionens", det fulla erkännandet av barnskapet (även i vers 23).

8:15 Abba Arameiska för "far", ett förtroligt ord som Jesus använde i sin bön (Mark 14:36). **8:16** 2 Kor 1:22, Gal 3:26.

8:17 Matt 5:11f, Apg 14:22, Gal 4:7, 1 Petr 4:13. **8:18** 2 Kor 4:17f, 1 Joh 3:2. **8:19**

Kol 3:4. **8:19** uppenbaras Underförstått: i härlighet (jfr vers 21 och 1 Joh 3:2).

8:20 1 Mos 3:17f.

21 att även skapelsen ska befrias från sitt slaveri under förgängelsen och nå fram till Guds barns härliga frihet.

22 Vi vet att hela skapelsen gemensamt fortfarande suckar och vändas.

23 Och inte bara den, utan också vi som har fått Anden som förstlingsfrukt suckar inom oss och väntar på barnskapet, vår kropps förlossning.

24 I hoppet är vi frälsta. Men ett hopp som man ser uppfyllt är inte längre något hopp. Vem hoppas på det han redan ser?

25 Men om vi hoppas på det vi inte ser, så väntar vi uthålligt.

26 Så hjälper också Anden oss i vår svaghet. Vi vet inte vad vi borde be om, men Anden själv vädjar för oss med suckar utan ord.

27 Och han som utforskar hjärtan vet vad Anden menar, eftersom Anden vädjar för de heliga så som Gud vill.

28 Vi vet att allt samverkar till det bästa för dem som älskar Gud, som är kallade efter hans beslut.

29 Dem som han i förväg har känt som sina har han också förutbestämt till att formas efter hans Sons bild, så att Sonen blir den förstfödde bland många bröder.

30 Och dem som han har förutbestämt har han också kallat, och dem som han har kallat har han också förklarat rättfärdiga, och dem som han har förklarat rättfärdiga har han också förhärligat.

Guds utvaldas lovsång

31 Vad ska vi nu säga om detta? Om Gud är för oss, vem kan då vara emot oss?

32 Han som inte skonade sin egen Son utan utlämnade honom för oss alla, hur skulle han kunna annat än att också skänka oss allt med honom?

33 Vem kan anklaga Guds utvalda? Gud är den som frikänner.

34 Vem är det som fördömer? Kristus Jesus är den som har dött, ja, än mer, den som blivit uppväckt och som sitter på Guds högra sida och vädjar för oss.

35 Vem kan skilja oss från Kristi kärlek? Nöd eller ångest, förförljelse eller svält, nakenhet, fara eller svärd?

8:21 2 Petr 3:12f, Upp 21:5.

8:21 härliga frihet Annan översättning: "frihet i härligheten" (jfr vers 18).

8:22 vändas Ordet används ofta om födslovändor inför förlossning (jfr Matt 24:8).

8:23 Luk 21:28, 2 Kor 5:2f, Ef 1:5, 13f.

8:23 Anden som förstlingsfrukt Med Anden har den kristne fått den första frukten av den himmelska härligheten (jfr Ef 1:14). Aposteln anknyter här till GT:s stadgar om den första kärven av den nya skörden (3 Mos 23:10).

8:24 2 Kor 4:18, 5:7.

8:25 Hebr 11:1.

8:27 Ps 139:1.

8:28 1 Mos 50:20, Ps 139:12, Jes 38:17, 2 Kor 4:16, Fil 1:12f.

8:29 Ef 1:5, 11,

Fil 3:21.

8:30 Joh 17:22.

8:31 Ps 118:6.

8:32 Jes 53:5, Joh 3:16, Rom 4:25.

8:33 Jes 50:8f.

8:34 Ps 110:1, Jes 53:12, Hebr 7:25.

³⁶ Det står ju skrivet: *För din skull dödas vi dagen lång, vi räknas som slaktfår.*

³⁷ Men i allt detta vinner vi en överväldigande seger genom honom som har älskat oss.

³⁸ För jag är viss om att varken död eller liv, varken änglar eller furstar, varken något som nu är eller något som ska komma, varken makter,

³⁹ höjd eller djup eller något annat skapat ska kunna skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus, vår Herre.

9

Det sanna Israel

¹ Jag talar sanning i Kristus, jag ljuger inte. Mitt samvete betygar i den helige Ande

² att jag har stor sorg och ständig vända i mitt hjärta.

³ Jag skulle önska att jag själv var fördömd och skild från Kristus i stället för mina bröder, mina landsmän efter köttet.

⁴ De är israeliter, de har barnskapet och härligheten, förbunden och lagen, tempelgudstjänsten och löftena.

⁵ De har fäderna, och från dem har Kristus kommit som människa, han som är över allting, Gud, välsignad i evighet. Amen.

⁶ Detta inte sagt som om Guds ord skulle ha slagit fel. Alla som härstammar från Israel är nämligen inte Israel,

⁷ och alla Abrahams avkomlingar är inte hans barn. Nej, *det är genom Isak din avkomma ska räknas.*

⁸ Det vill säga: det är inte de köttsliga barnen som är Guds barn, utan löftets barn räknas som hans avkomlingar.

⁹ Detta ord var nämligen ett löftesord: *Vid denna tid ska jag komma tillbaka, och då ska Sara ha en son.*

Guds rätt att välja

¹⁰ Men inte bara det, även Rebecka fick två söner med en och samme man, vår far Isak.

¹¹ Innan barnen var födda och varken hade gjort gott eller ont,

¹² sades det till henne: *Den äldre ska tjäna den yngre.* Guds beslut att välja vem han vill skulle stå fast och inte bero på gärningar utan på honom som kallar.

¹³ Det står ju skrivet: *Jakob älskade jag, men Esau hatade jag.*

8:36 1 Kor 15:30f, 2 Kor 4:11. **8:36** Ps 44:23. **8:37** 1 Kor 15:57, 2 Kor 2:14. **8:38** Ef 1:21, 6:12, Kol 2:15. **9:1** Gal 1:20, 1 Tim 2:7. **9:2** Rom 10:1. **9:3** 2 Mos 32:32. **9:4** 2 Mos 4:22, 19:5f, Apg 2:39, Rom 3:2. **9:5** Matt 1:1f, Kol 2:9. **9:6** 4 Mos 23:19, Rom 2:28. **9:6** Israel Ärenamnet som gavs till patriarken Jakob (1 Mos 32:28), som sedan blev stamfar till alla israeliter. **9:7** Joh 8:39, Hebr 11:18. **9:7** 1 Mos 21:12. **9:8** Gal 3:29, 4:23, 28. **9:9** 1 Mos 18:10. **9:10** 1 Mos 25:21. **9:11** 1 Mos 25:23. **9:13** Mal 1:2f. Annan översättning: "... Esau ratade jag" (jfr samma ord i 1 Mos 29:31, 5 Mos 21:15f, Luk 14:26 med not).

14 Vad ska vi då säga? Finns det orättfärdighet hos Gud? Verkligen inte!

15 Han säger till Mose: *Jag ska vara nådig mot den jag är nådig mot och förbarma mig över den jag förbarmar mig över.*

16 Det beror alltså inte på människans vilja eller strävan utan på Guds barmhärtighet.

17 Skriften säger ju till farao: *Just därför lät jag dig uppstå, för att visa min makt på dig och för att mitt namn skulle förkunnas över hela jorden.*

18 Alltså är han barmhärtig mot vem han vill och förhärdat vem han vill.

19 Nu säger du kanske till mig: Varför klandrar han oss då? Vem kan stå emot hans vilja?

20 Du människa, vem är då du som ifrågasätter Gud? Det som formas kan väl inte säga till den som formar det: Varför gjorde du mig sådan?

21 Har inte krukmakaren den rätten över leran att av samma klump göra ett kärl för hedrande ändamål och ett annat för mindre hedrande?

22 Men tänk om Gud, trots att han ville visa sin vrede och uppenbara sin makt, ändå med stort tålamod har burit vredens kärll som var färdiga att förstöras?

23 Och om han gjorde det för att uppenbara sin rika härlighet på barmhärtighetens kärll, som han i förväg har berett för härligheten?

24 Till att vara sådana har han kallat oss, inte bara från judarna utan också från hednafolken.

25 Så säger han genom Hosea: *De som inte var mitt folk ska jag kalla mitt folk, och den oälskade ska jag kalla min älskade.*

26 *Och på platsen där det sades till dem: Ni är inte mitt folk, ska de kallas den levande Gudens barn.*

27 Men Jesaja utropar om Israel: *Även om Israels barn vore talrika som havets sand, ska bara en rest bli frälst.*

28 *Snabbt och slutgiltigt ska Herren hålla räkenskap på jorden.*

29 Jesaja har också förutsagt: *Hade inte Herren Sebaot lämnat kvar några ättlingar åt oss, då hade vi blivit som Sodom, vi hade liknat Gomorra.*

Israels egenrättfärdighet

9:14 Job 34:10, Rom 3:5. **9:15** 2 Mos 33:19. **9:16** Ef 2:8f. **9:17** 2 Mos 9:16.
9:18 2 Mos 4:21. **9:20** Jes 29:16, 45:9. **9:21** Jer 18:6, 2 Tim 2:20. **9:22** Rom 2:4.
9:22 burit. Annan översättning: "stätt ut med". **9:25** 1 Petr 2:10. **9:25** Hos 2:23.
9:26 Hos 1:10. Annan översättning: "Och i stället för att det sades ...". **9:28**
Jes 10:22f. Ordet "rest" syftar i GT på dem som fanns kvar efter Guds straffdomar,
utvalda av nåd (jfr 11:5). Se t ex Esra 9:15. **9:29** Matt 10:15. **9:29** Herren
Sebaot. Ett hebreiskt uttryck som betyder "härskarornas Herre" (änglarnas) **9:29**
Jes 1:9.

³⁰ Vad ska vi då säga? Jo, att hedningarna som inte strävade efter rättfärdighet vann rättfärdighet, den rättfärdighet som kommer av tro.

³¹ Israel däremot, som strävade efter en lag som ger rättfärdighet, har inte nått fram till den lagen.

³² Varför? För att de inte sökte rättfärdigheten genom tro, utan genom gärningar. De snubblade på stötstenen,

³³ så som det står skrivet: *Se, jag lägger i Sion en stötsten och en klippa till fall. Men den som tror på honom ska inte stå där med skam.*

10

¹ Bröder, mitt hjärtas önskan och min bön till Gud för dem är att de ska bli frälsta.

² Jag kan vittna om att de har en iver för Gud, men de saknar den rätta insikten.

³ De känner inte rättfärdigheten från Gud utan försöker upprätta sin egen rättfärdighet, och därför har de inte underordnat sig rättfärdigheten från Gud.

⁴ Kristus är lagens fullbordan, till rättfärdighet för var och en som tror.

⁵ Mose skriver om den rättfärdighet som kommer av lagen: *Den människa som håller buden ska leva genom dem.*

⁶ Men rättfärdigheten som kommer av tron säger: *Fråga inte i ditt hjärta: Vem ska stiga upp till himlen?* – alltså för att hämta ner Kristus –

⁷ eller: *Vem ska stiga ner i avgrunden?* – alltså för att hämta upp Kristus från de döda.

⁸ Vad säger den då? *Ordet är nära dig, i din mun och i ditt hjärta*, alltså trons ord som vi predikar.

⁹ För om du med din mun bekänner att Jesus är Herren och i ditt hjärta tror att Gud har uppväckt honom från de döda, ska du bli frälst.

¹⁰ Med hjärtat tror man och blir rättfärdig, med munnen bekänner man och blir frälst.

¹¹ Skriften säger: *Ingen som tror på honom ska stå där med skam.*

¹² Här är ingen skillnad mellan jude och grek. Alla har samme Herre, och han ger av sin rikedom till alla som åkallar honom.

9:30 Rom 10:20. **9:31** Rom 11:7. **9:32** 1 Kor 1:23. **9:33** Rom 10:11, 1 Petr 2:6.
9:33 Jes 8:14, 28:16. **10:1** Rom 9:1f. **10:2** Apg 22:3, 1 Tim 1:13. **10:3** Rom 3:21f,
 Fil 3:9. **10:4** Joh 3:18, Apg 13:38f, Gal 3:24. **10:5** Gal 3:12. **10:5** 3 Mos 18:5.
10:7 1 Petr 3:19. **10:7** 5 Mos 30:12f. **10:9** Matt 10:32, 1 Kor 12:3. **10:9** Jesus
 är Herren NT tillskriver Jesus det högsta gudomliga namnet, Herren (hebr. JHVH).
10:11 Ps 25:3, Rom 9:33. **10:11** Jes 28:16. **10:12** Rom 3:22, Ef 4:5, 1 Tim 2:5.

13 *Var och en som åkallar Herrens namn ska bli frälst.*

14 Men hur ska de kunna åkalla den som de inte har kommit till tro på? Och hur ska de kunna tro på den som de inte har hört? Och hur ska de kunna höra om ingen predikar?

15 Och hur ska några kunna predika om de inte blir utsända? Som det står skrivet: *Hur ljuvliga är inte stegen av dem som förkunnar det goda budskapet!*

16 Men alla ville inte rätta sig efter evangeliet. Jesaja säger: *Herre, vem trodde vår predikan?*

17 Alltså kommer tron av predikan och predikan genom Kristi ord.

18 Men nu frågar jag: Har de kanske inte hört? Jodå: *Deras röst har gått ut över hela jorden, deras ord till världens ändar.*

19 Jag frågar också: Har Israel kanske inte förstått? Först säger Mose: *Jag ska väcka er avund mot ett folk som inte är ett folk, mot ett folk utan förstånd ska jag väcka er vrede.*

20 Och Jesaja går så långt att han säger: *Jag lät mig finnas av dem som inte sökte mig, jag uppenbarade mig för dem som inte frågade efter mig.*

21 Men om Israel säger han: *Hela dagen har jag räckt ut mina händer mot ett olydigt och trotsigt folk.*

11

En utvald rest ur Israel

1 Jag frågar nu: Har då Gud förkastat sitt folk? Verkligen inte! Jag är själv israelit, av Abrahams ätt och av Benjamins stam.

2 Gud har inte förkastat sitt folk som han en gång har erkänt som sitt.

Eller vet ni inte vad Skriften säger där den talar om Elia, hur han vänder sig till Gud och anklagar Israel:

3 *Herre, de har dödat dina profeter och rivit ner dina altaren. Jag ensam är kvar, och de är ute efter mitt liv.*

4 Men vad är Guds svar till honom? *Jag har lämnat kvar åt mig sjutusen man som inte har böjt knä för Baal.*

5 På samma sätt finns också nu i denna tid en rest som Gud har utvalt av nåd.

6 Men är det av nåd, så är det inte av gärningar. Annars vore nåden inte längre nåd.

10:13 Apg 2:21. 10:13 Joel 2:32. 10:14 Apg 8:31. 10:15 Jes 52:7. 10:16 Joh 12:38. 10:16 Jes 53:1. 10:17 Joh 17:20. 10:17 predikan Annan Översättning: "det som hörs" (jfr dock vers 16). 10:18 Kol 1:23. 10:18 Ps 19:5. 10:19 5 Mos 32:21. 10:21 Jes 65:1f. 11:1 Jer 31:36f, Fil 3:5. 11:2 1 Sam 12:22, Ps 94:14, Rom 8:29. 11:3 1 Kung 19:10, 14, 18. 11:5 Rom 9:27. 11:6 Rom 4:4, Ef 2:8.

⁷ Vad innebär då detta? Att Israel inte har uppnått vad de strävar efter. De utvalda har nått det, men de andra har blivit förhårdade.

⁸ Som det står skrivet: *Gud har gett dem en likgiltighetens ande, ögon som inte ser och öron som inte hör, ända till denna dag.*

⁹ Och David säger: *Låt deras bord bli en snara och ett nät, en fälla och ett straff för dem.*

¹⁰ *Låt deras ögon förmörkas så att de inte ser, och böj deras rygg för alltid.*

Frälsning för hedningarna

¹¹ Jag frågar nu: De har väl inte snubblat för att de skulle falla? Verkligen inte! Men genom deras fall har frälsningen kommit till hedningarna, för att väcka deras avund.

¹² Och om deras fall innebar rikedom för världen och deras fåtalighet rikedom för hedningarna, hur mycket mer ska då inte deras fulla antal bli det?

¹³ Och till er hedningar säger jag: som hedningarnas apostel sätter jag mitt ämbete högt,

¹⁴ i hopp om att väcka mina landsmäns avund och frälsa några av dem.

¹⁵ För om deras förkastelse innebar världens försoning, vad ska då deras upptagande innebära om inte liv från de döda?

Varning för högmod

¹⁶ Om förstlingsbrödet är heligt, är hela degen helig. Och om roten är helig, är också grenarna heliga.

¹⁷ Men om nu några av grenarna har brutits bort, och du som är en vild olivkvist har blivit inympad bland dem och fått del av det äkta olivträdets näringsrika rot,

¹⁸ då ska du inte förhäva dig över grenarna. Om du förhäver dig ska du veta att det inte är du som bär roten utan roten som bär dig.

¹⁹ Nu invänder du kanske: "Grenarna bröts bort för att jag skulle ympas in."

²⁰ Det stämmer, de bröts bort på grund av otro, men du är kvar genom tron. Var inte högmodig, utan bäva.

²¹ För om Gud inte skonade de naturliga grenarna ska han inte heller skona dig.

11:7 Rom 9:31. **11:8** 5 Mos 29:4, Matt 13:14. **11:8** Jes 29:10. **11:10** Ps 69:23f.

11:11 5 Mos 32:21, Apg 13:46, Rom 10:19. **11:12** Matt 8:11f. **11:12** fåtalighet ... fulla antal Annan översättning: "nederlag ... fullhet". **11:13** Rom 1:5, 1 Tim 2:7.

11:16 4 Mos 15:17f. **11:16** förstlingsbrödet Vårskördens allra första bröd, en offertgåva till Herren (se 4 Mos 15:20). **11:17** Jer 11:16f. **11:20** 1 Kor 10:12.

22 Se här Guds godhet och stränghet: stränghet mot dem som föll, Guds godhet mot dig om du blir kvar i hans godhet. Annars blir också du bortskuren.

23 Men även de andra kommer att ympas in ifall de inte blir kvar i sin otro, för Gud har makt att ympa in dem igen.

24 För om du blev bortskuren från vildoliven som du av naturen tillhörde och mot naturen inympad i ett äkta olivträd, hur mycket lättare ska då inte de naturliga grenarna ympas in i sitt eget olivträd?

Utkorelsens hemlighet

25 Bröder, jag vill att ni ska känna till denna hemlighet så att ni inte har för höga tankar om er själva: förhärdelse har drabbat en del av Israel, och så ska det förbli till dess att hedningarna i fullt antal har kommit in.

26 Och det är så hela Israel ska bli frälst, som det står skrivet: *Från Sion ska Frälsaren komma och ta bort ogudaktighet från Jakob.*

27 *Och detta är mitt förbund med dem, när jag tar bort deras synder.*

28 När det gäller evangeliet är de fiender för er skull, men när det gäller utkorelsen är de älskade för fädernas skull,

29 för Gud ångrar inte sina gåvor och sin kallelse.

30 Förr var ni olydiga mot Gud, men nu har ni fått barmhärtighet genom deras olydnad.

31 Så har nu också de varit olydiga, för att sedan få barmhärtighet genom den barmhärtighet som ni har fått.

32 Gud har gjort alla till fångar under olydnaden för att sedan förbarma sig över alla.

Lovsång till den Outgrundlige

33 O vilket djup av rikedom
och vishet och kunskap hos Gud!
Hur outgrundliga är inte
hans domar,
hur ofattbara hans vägar!

34 *Vem har förstått Herrens sinne?*

*Eller vem har varit
hans rådgivare?*

35 *Eller vem har gett honom något först
så att han måste betala igen?*

11:22 Joh 15:2, 4. **11:23** 2 Kor 3:16. **11:25** Luk 21:24, Rom 11:7, Ef 3:3f. **11:25**
en del av Israel Annan översättning: "Israel delvis". **11:26** Ps 14:7. **11:27**
Jer 31:31f. **11:27** Jes 27:9, 59:20f. **11:29** 4 Mos 23:19, 2 Tim 2:13. **11:30** Gal 4:8.
11:31 den barmhärtighet som ni har fått Annan översättning: "er barmhärtighet".
11:32 Rom 3:19, Gal 3:22, 1 Tim 2:4. **11:33** Job 11:7, Ps 36:7, Jes 45:15. **11:34**
Jer 23:18, 1 Kor 2:16. **11:34** Jes 40:13. **11:35** Ef 2:8f. **11:35** Job 41:2.

36 Av honom, genom honom
och till honom är allting.
Hans är äran i evighet. Amen.

12

Den andliga gudstjänsten

1 Därför uppmanar jag er, bröder, vid Guds barmhärtighet, att frambara era kroppar som ett levande och heligt offer som behagar Gud – er andliga gudstjänst.

2 Och anpassa er inte efter den här världen, utan låt er förvandlas genom förnyelsen av ert sinne så att ni kan pröva vad som är Guds vilja: det som är gott och fullkomligt och behagar honom.

3 I kraft av den nåd jag har fått säger jag till var och en av er: ha inte högre tankar om er själva än ni bör utan tänk förståndigt, efter det mått av tro som Gud har tilldelat var och en.

4 För liksom vi i en enda kropp har många lemmar och alla lemmarna inte har samma uppgift,

5 så är vi många en enda kropp i Kristus. Men var för sig är vi varandras lemmar.

6 Vi har olika gåvor efter den nåd vi har fått: att profetera i överensstämmelse med tron,

7 att tjäna i vår uppgift, att undervisa i läran,

8 att förmana med uppmuntran och tröst, att dela ut gåvor utan baktankar, att vara hängiven som ledare, eller att visa barmhärtighet med glatt hjärta.

9 Älska varandra uppriktigt. Avsky det onda, håll fast vid det goda.

10 Var innerligt tillgivna varandra i syskonkärlek. Överträffa varandra i ömsesidig aktning.

11 Var inte tröga när det gäller iver, var brinnande i anden, tjäna Herren.

12 Var glada i hoppet, tåliga i lidandet, uthålliga i bönen.

13 Hjälp de heliga med vad de behöver. Var ivriga att visa gästfrihet.

14 Välsigna dem som förföljer er, välsigna och förbanna inte.

11:36 1 Kor 8:6. **12:1** Rom 6:13f, 1 Petr 2:5. **12:1** andliga Annan översättning: "förnuftiga" (grek. logikén). **12:2** Ef 4:23, Kol 1:9, 1 Petr 1:14, 1 Joh 2:15. **12:2** världen Annan översättning: "tidsåldern" (grek. aión, jfr "eon"). **12:3** Ef 4:7, Fil 2:3f.

12:4 1 Kor 12:12, 27. **12:5** Ef 4:25. **12:6** 1 Kor 12:4f, 2 Kor 10:13, 1 Petr 4:10.

12:7 1 Kor 12:28, Ef 4:11, 1 Petr 4:11. **12:8** 5 Mos 15:7f, Apg 20:28, 2 Kor 9:7. **12:8** förmana Annan översättning: "uppmuntra", "trösta". **12:8** utan baktankar Annan översättning: "generöst". **12:9** Ps 34:15, Amos 5:15, 1 Tim 1:5, 1 Petr 1:22. **12:10** Fil 2:3, 1 Tess 4:9, Hebr 13:1, 1 Petr 2:17. **12:10** Överträffa Annan översättning: "Se upp till", "Gå före".

12:11 Apg 18:25, Upp 3:15. **12:12** Luk 18:1f, Ef 6:18, Kol 4:2, 1 Tess 5:16f. **12:13** 1 Kor 16:1, Hebr 13:2, 1 Petr 4:9. **12:14** Matt 5:44.

15 Gläd er med dem som är glada, gråt med dem som gråter.

16 Var eniga med varandra. Tänk inte på det som är högt utan håll er till det enkla. Var inte självkloka.

17 Löna inte ont med ont. Tänk på det som är gott i alla människors ögon.

18 Håll fred med alla människor så långt det är möjligt och beror på er.

19 Hämnas inte, mina älskade, utan ge rum för Guds vrede. Det står ju skrivet: *Min är hämnden, jag ska utkräva den*, säger Herren.

20 *Men omdinfiende är hungrig, så ge honom att äta. Om han är törstig, ge honom att dricka. Gör du det, samlar du glödande kol på hans huvud.*

21 Låt dig inte besegras av det onda, utan besegra det onda med det goda.

13

Den kristne och överheten

1 Varje människa ska underordna sig den överhet hon har över sig. Det finns ingen överhet som inte är av Gud, och den som finns är tillsatt av honom.

2 Den som motsätter sig överheten går därför emot Guds ordning, och de som gör så drar domen över sig själva.

3 De styrande är ju inget hot mot dem som gör det goda, utan mot dem som gör det onda. Vill du slippa vara rädd för överheten? Gör då det goda, så får du beröm av den.

4 Överheten är en Guds tjänare till ditt bästa. Men gör du det onda ska du vara rädd, för överheten bär inte svärdet utan orsak. Den är en Guds tjänare, en hämnare som straffar den som gör det onda.

5 Därför måste man underordna sig, inte bara för straffets skull utan även för samvetets.

6 Det är också därför ni betalar skatt, för de styrande är Guds tjänare och ständigt verksamma för just den uppgiften.

7 Ge alla vad ni är skyldiga dem: skatt åt den som ska ha skatt, tull åt den som ska ha tull, respekt åt den som ska ha respekt och heder åt den som ska ha heder.

8 Var inte skyldiga någon något, utom i detta att älska varandra. Den som älskar sin nästa har uppfyllt lagen.

12:15 Ps 35:13f, 1 Kor 12:26f. **12:16** Ps 131:1, Jes 5:21, Rom 15:5, Fil 2:2. **12:16** det enkla Annan översättning: "de enkla (människorna)". **12:17** Ords 20:22, Matt 5:38f, 2 Kor 8:21, 1 Tess 5:15. **12:18** Rom 14:19, Hebr 12:14. **12:19** 3 Mos 19:18, Hebr 10:30. **12:19** 5 Mos 32:35. **12:20** Matt 5:44. **12:20** Ords 25:21f. **12:21** 1 Mos 4:7, 1 Sam 24:18f. **13:1** Ords 8:15f, Joh 19:11, Tit 3:1, 1 Petr 2:13f. **13:2** Ords 24:21f. **13:4** Rom 12:19. **13:7** Matt 22:21. **13:8** Gal 5:14.

⁹ Buden: *Du ska inte begå äktenskapsbrott, Du ska inte mörda, Du ska inte stjäla, Du ska inte ha begär* och alla andra bud sammanfattas i detta ord: *Du ska älska din nästa som dig själv.*

¹⁰ Kärleken gör inte sin nästa något ont. Alltså är kärleken lagens uppfyllelse.

¹¹ Gör detta och tänk på tiden, att det är dags för er att vakna upp ur sömnen. Frälsningen är oss närmare nu än när vi kom till tro.

¹² Natten går mot sitt slut och dagen är nära. Låt oss därför lägga bort mörkrets gärningar och ta på oss ljusets vapenrustning.

¹³ Låt oss leva värdigt, som på dagen, inte med vilda fester och fylleri, inte med otukt och orgier, inte med strid och avund.

¹⁴ Nej, iklä er Herren Jesus Kristus och ha inte en sådan omsorg om kroppen att begären väcks till liv.

14

Förhållandet till svaga bröder

¹ Den som är svag i tron ska ni ta emot utan att döma över hans betänkligheter.

² Den ene har tro till att äta allt, den andre är svag och äter bara grönsaker.

³ Den som äter ska inte förakta den som inte äter, och den som inte äter ska inte döma den som äter. Gud har ju tagit emot honom.

⁴ Vem är du som dömer en annans tjänare? Det är inför sin egen Herre han står eller faller. Men han kommer att stå, för Herren har makt att hålla honom upprätt.

⁵ Den ene sätter en dag högre än en annan, den andre håller alla dagar lika högt. Var och en ska vara fullt övertygad i sitt sinne.

⁶ Den som firar en viss dag gör det för Herren, och den som äter gör det för Herren. Han tackar ju Gud. Den som låter bli att äta gör det för Herren, och även han tackar Gud.

⁷ Ingen av oss lever för sig själv, och ingen dör för sig själv.

⁸ Lever vi, så lever vi för Herren. Dör vi, så dör vi för Herren. Vare sig vi lever eller dör tillhör vi alltså Herren.

13:9 Luk 10:27. **13:9** 2 Mos 20:13f, 3 Mos 19:18. **13:10** Matt 22:39f, 1 Kor 13:5f, 1 Tim 1:5. **13:11** 1 Kor 15:34, Ef 5:14, 1 Tess 5:6f. **13:12** Ef 5:11, Kol 3:8f. **13:13** Luk 21:34, 1 Kor 6:9f, Gal 5:19f, Ef 5:5. **13:14** Gal 3:27. **14:1** Rom 15:1, 1 Kor 8:9f, 9:22. **14:2** 1 Mos 1:29, 9:3. **14:2** äta allt Även kött som hade offrats till hedniska avgudar (jfr 1 Kor 8:1f). **14:3** Kol 2:16. **14:4** Matt 7:1f, Jak 4:12. **14:5** Gal 4:10, Kol 2:16. **14:6** 5 Mos 8:10, 1 Kor 10:30f, 1 Tim 4:4. **14:7** 2 Kor 5:15. **14:8** 1 Tess 5:10.

⁹ Kristus har dött och fått liv igen för att vara Herre över både levande och döda.

¹⁰ Varför dömer då du din broder? Eller varför föraktar då du din broder? Vi ska alla stå inför Guds domstol.

¹¹ Det står skrivet: *Så sant jag lever, säger Herren, för mig ska varje knä böjas och varje tunga prisa Gud.*

¹² Alltså ska var och en av oss avlägga räkenskap inför Gud.

¹³ Låt oss därför inte längre döma varandra. Bestäm er i stället för att inte lägga hinder eller stötstenar i vägen för en broder.

¹⁴ Jag vet och är i Herren Jesus övertygad om att ingenting är orent i sig självt, men för den som betraktar det som orent blir det orent.

¹⁵ Om din broder blir oroad av den mat du äter, så lever du inte längre i kärleken. Låt inte din mat bli orsak till att den går förlorad som Kristus har dött för.

¹⁶ Låt därför inte det goda ni fått bli smädat.

¹⁷ Guds rike är inte mat och dryck, utan rättfärdighet och frid och glädje i den helige Ande.

¹⁸ Den som tjänar Kristus på det sättet behagar Gud och blir erkänd av människor.

¹⁹ Låt oss därför sträva efter det som tjänar friden och den ömsesidiga uppbyggelsen.

²⁰ Riv inte ner Guds verk på grund av mat.

Allt är visserligen rent, men maten blir till skada för den människa som har betänkligheter när hon äter.

²¹ Det är bättre att avstå från att äta kött eller dricka vin eller göra något annat som din broder tar anstöt av.

²² Den tro som du har ska du behålla för dig själv inför Gud. Salig är den som inte måste döma sig själv för det som han väljer.

²³ Men den som har betänkligheter och ändå äter är dömd, eftersom det inte sker av tro. Allt som inte sker av tro är synd.

15

Uppmaning till tålmod och enhet

¹ Vi som är starka är skyldiga att bära de svagas svagheter och inte tjäna oss själva.

14:9 Apg 10:42. **14:10** Matt 25:32, Apg 17:31, 2 Kor 5:10. **14:11** Fil 2:10f. **14:11** Jes 45:23. **14:12** Matt 12:36, 1 Petr 4:5. **14:13** Matt 18:7, Rom 2:1, 1 Kor 8:13.

14:14 Matt 15:11, Apg 10:15, 1 Kor 8:7, 1 Tim 4:4, Tit 1:15. **14:15** 1 Kor 8:10f. **14:16** Tit 2:5. **14:17** 1 Kor 8:8. **14:19** Rom 12:18, 15:2. **14:20** Mark 7:19. **14:22**

Den tro som du har ska du behålla för dig själv Den trosuppfattning som ger frihet att äta kött från avgudaoffer (14:2), inte den frälsande tron på Kristus (1:8). **15:1**

Rom 14:1, Gal 6:2, 1 Tess 5:14. **15:1** tjäna Annan översättning: "behaga", "söka glädje åt" (även i vers 2-3).

² Var och en av oss ska tjäna sin nästa till hans bästa och hans uppbyggelse.

³ Kristus tjänade ju inte sig själv, utan som det står skrivet: *Dina smädades smädelser föll över mig.*

⁴ Allt som har skrivits tidigare är skrivet till vår undervisning, för att vi ska bevara vårt hopp genom den uthållighet och tröst som Skrifterna ger.

⁵ Må uthållighetens och tröstens Gud hjälpa er att vara eniga med varandra efter Kristi Jesu vilja,

⁶ så att ni alla med en mun prisar vår Herre Jesu Kristi Gud och Far.

⁷ Ta därför emot varandra, så som Kristus har tagit emot er till Guds ära.

⁸ Vad jag vill säga är att Kristus har blivit de omskurnas tjänare för att visa Guds trofasthet och bekräfta löftena till fäderna,

⁹ och att hedningarna har fått prisa Gud för hans barmhärtighet, som det står skrivet: *Därför vill jag tacka dig bland hednafolken och lovsjunga ditt namn.*

¹⁰ Det står också: *Jubla, ni hednafolk, tillsammans med hans folk.*

¹¹ Och på ett annat ställe: *Lova Herren, alla hednafolk, prisa honom, alla folk.*

¹² Och vidare säger Jesaja: *Ishais rot, han som står upp för att regera över folken, på honom ska hednafolken hoppas.*

¹³ Må nu hoppets Gud fylla er med all glädje och frid i tron, så att ni överflödar i hoppet genom den helige Andes kraft.

Apostelns uppdrag

¹⁴ Mina bröder, för min del är jag övertygad om att ni själva är fyllda av godhet och uppfyllda av all kunskap och att ni också kan förmana varandra.

¹⁵ Ändå har jag delvis skrivit ganska djärvt till er, för att påminna er i kraft av den nåd som jag fått från Gud.

¹⁶ Jag är Kristi Jesu tjänare bland hedningarna, i helig prästtjänst för Guds evangelium, så att hedningarna blir ett offer som Gud med glädje tar emot, helgat genom den helige Ande.

¹⁷ Alltså har jag en ära i Kristus Jesus i min tjänst inför Gud.

15:2 Rom 14:19, 1 Kor 10:24, 33, Fil 2:4f. **15:3** Ps 69:10. **15:4** Rom 4:23f, 1 Kor 10:11, 2 Tim 3:16. **15:5** Rom 12:16, 1 Kor 1:10, Fil 2:2. **15:6** Apg 1:14, 4:24.

15:7 Rom 14:1f. **15:8** Matt 15:24, Apg 3:25f. **15:9** 2 Sam 22:50, Rom 11:30. **15:9** Ps 18:50. **15:10** 5 Mos 32:43. **15:11** Ps 117:1. **15:12** Jes 11:10 (Septuaginta).

15:13 Rom 14:17. **15:14** 2 Petr 1:12. **15:15** Rom 12:3. **15:16** Rom 11:13, Fil 2:17, 2 Tim 1:11. **15:16** tjänare Grek. leitourgón (jfr "liturg"). **15:16** så att hedningarna blir ett offer som Gud med glädje tar emot Annan översättning: "så att Gud med glädje tar emot hedningarnas offer". **15:17** 1 Kor 1:31.

18 Jag vågar inte tala om annat än det som Kristus har gjort genom mig för att föra hedningarna till lydnad, genom ord och gärning,

19 genom kraften i tecken och under, genom Andens kraft. Så har jag från Jerusalem och runt omkring ända till Illyrien överallt predikat Kristi evangelium.

20 Jag har satt en ära i att förkunna evangeliet där Kristi namn ännu inte är känt, så att jag inte bygger på en grund som någon annan har lagt.

21 Det står ju skrivet: *De som inte har fått budskapet om honom ska se, och de som inte har hört ska förstå.*

Apostelns resplaner

22 Det är därför som jag många gånger har varit förhindrad att komma till er.

23 Men nu har jag inte längre någon uppgift i de här regionerna, och jag har längtat i många år efter att besöka er

24 när jag reser till Spanien. Jag hoppas få träffa er på genomresan och bli utrustad för resan dit, efter att först en tid ha haft glädjen att vara tillsammans med er.

25 Men nu reser jag till Jerusalem med hjälpen till de heliga.

26 Makedonien och Achaia har nämligen bestämt sig för att göra en insamling till de fattiga bland de heliga i Jerusalem.

27 Så har de bestämt, och de står också i skuld till dem. För om hedningarna har fått del i deras andliga goda, så är de också skyldiga att betjäna dem med sitt materiella goda.

28 När jag har slutfört detta och på ett säkert sätt överlämnat den gåvan till dem ska jag resa till Spanien och besöka er på vägen.

29 Och jag vet att när jag kommer till er, så kommer jag med Kristi välsignelse i fullt mått.

30 Jag uppmanar er, bröder, för vår Herre Jesu Kristi skull och för den kärlek som Anden ger, att kämpa tillsammans med mig genom att be till Gud för mig.

31 Be att jag blir räddad från dem i Judeen som inte tror och att hjälpen jag har med mig till Jerusalem blir väl mottagen av de heliga.

15:18 Rom 16:26, 2 Kor 3:5. **15:18** lydnad, genom ord och gärning Annan översättning: "lydnad i ord och gärning". **15:19** Mark 16:17f, Apg 15:12, 2 Kor 12:12.

15:19 Illyrien Området längs Adriatiska havets östkust. **15:20** 2 Kor 10:15f.

15:21 Jes 52:15 (Septuaginta). **15:22** Rom 1:13. **15:23** Rom 1:10f. **15:24** 1 Kor 16:6. **15:25** Apg 19:21, 20:22, 24:17. **15:26** 1 Kor 16:1f, 2 Kor 8:1f, Gal 2:10.

15:27 1 Kor 9:11, Gal 6:6. **15:28** gåvan Ordagrant: "frukten". Dvs resultatet av insamlingen. **15:29** Rom 1:11. **15:30** 2 Kor 1:11, Ef 6:19, Fil 2:1, Kol 4:3. **15:31** 2 Tess 3:1f.

³² Då ska jag med glädje komma till er, om Gud vill, och vila ut tillsammans med er.

³³ Fridens Gud vare med er alla. Amen.

16

Personliga hälsningar

¹ Vår syster Febe som tjänar församlingen i Kenchrea vill jag lägga ett gott ord för.

² Ta emot henne i Herren på ett sätt som anstår de heliga och hjälp henne med allt hon kan behöva från er. Hon har själv varit en hjälp för många, även för mig.

³ Hälsa Prisca och Aquila, mina medarbetare i Kristus Jesus.

⁴ De har riskerat sina liv för mig, och inte bara jag utan alla hednakristna församlingar tackar dem.

⁵ Hälsa också församlingen som möts i deras hus.

Hälsa min älskade Epenetus, som är Asiens förstlingsfrukt till Kristus.

⁶ Hälsa Maria, som har arbetat mycket för er.

⁷ Hälsa Andronicus och Junia, mina landsmän och medfångar, som är högt ansedda bland apostlarna och som kom till Kristus före mig.

⁸ Hälsa min älskade Ampliatus i Herren.

⁹ Hälsa Urbanus, vår medarbetare i Kristus, och min älskade Stachys.

¹⁰ Hälsa Apelles, prövad i Kristus. Hälsa dem som tillhör Aristobulus familj.

¹¹ Hälsa min landsman Herodion. Hälsa dem i Narcissus familj som tillhör Herren.

¹² Hälsa Tryfena och Tryfosa som arbetar i Herren. Hälsa den älskade Persis, som har arbetat mycket i Herren.

¹³ Hälsa Rufus, utvald i Herren, och hans mor som är en mor också för mig.

¹⁴ Hälsa Asynkritis, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas och bröderna hos dem.

15:32 Rom 1:10, Jak 4:15. **15:33** Rom 16:20, 2 Kor 13:11, Fil 4:9. **16:1** tjänar Annan översättning: "är diakon för" (jfr 1 Tim 3:8, 11). **16:1** Kenchrea Korints hamnstad mot öst. **16:2** hjälp Annan översättning: "patron" (en rik och inflytelserik beskyddare). **16:3** 1 Kor 16:19, 2 Tim 4:19. **16:3** Prisca och Aquila hade Paulus träffat i Korint, och de hade följt honom till Efesos på hans andra missionsresa (Apg 18:2f). **16:4** sina liv Ordagrant: "sina halsar". **16:5** 1 Kor 16:15, 19. **16:5** Asiens förstlingsfrukt Områdets allra förste kristne, liksom man vid skörden särskilt lyfte fram den första kärven inför Gud (3 Mos 23:10). **16:7** Junia Annan tolkning: "Junias" (ett mansnamn). Fornkyrkliga vittnesbörd och många handskrifters accentmarkeringar stöder dock kvinnonamnet. **16:7** apostlarna Ordet används här i vidare mening om församlingars sändebud (jfr ordet "missionär"). Se också 1 Kor 15:7, 2 Kor 8:23. **16:13** Mark 15:21. **16:13** Rufus var möjligen son till den Simon från Kyrene som bar Jesu kors (Mark 15:21).

¹⁵ Hälsa Filologus och Julia, Nereus och hans syster, Olympas och alla heliga hos dem.

¹⁶ Hälsa varandra med en helig kyss. Alla Kristi församlingar hälsar er.

¹⁷ Jag uppmanar er, bröder, att se upp för dem som skapar splittring och väcker anstöt mot den lära som ni har fått undervisning i. Håll er borta från dem,

¹⁸ för sådana människor tjänar inte vår Herre Kristus utan sin egen buk, och med fina ord och vackert tal bedrar de godtrogna människor.

¹⁹ Er lydnad är ju känd av alla. Därför gläder jag mig över er, men jag vill att ni ska vara kloka när det gäller det goda och oskyldiga när det gäller det onda.

²⁰ Fridens Gud ska snart krossa Satan under era fötter. Vår Herre Jesu Kristi nåd vare med er.

²¹ Min medarbetare Timoteus hälsar er liksom mina landsmän Lucius, Jason och Sosipater.

²² Jag, Tertius, som har skrivit ner detta brev, hälsar er i Herren.

²³ Gaius, som är min och hela församlingens värd, hälsar er. Erastus, stadens kassör, hälsar er, likaså brodern Quartus.

Lovprisning

²⁵ Gud har makt att styrka er genom mitt evangelium och förkunnelsen om Jesus Kristus. Han har avslöjat den hemlighet som i oändliga tider varit dold

²⁶ men som nu har uppenbarats och gjorts känd genom profetiska Skrifter på den evige Gudens befallning för att föra alla folk till trons lydnad.

²⁷ Han är den ende vise Guden, och hans är äran genom Jesus Kristus i evighet. Amen.

16:16 1 Kor 16:20, 2 Kor 13:12, 1 Tess 5:26, 1 Petr 5:14. **16:17** Matt 7:15, 2 Tess 3:6, Tit 3:10, 1 Joh 4:1. **16:17** väcker anstöt mot Annan översättning: "orsakar avfall, i strid mot". **16:18** Fil 3:19, Kol 2:4. **16:18** vackert tal Annan översättning: "välsignelser". **16:19** Jer 4:22, Matt 10:16, Rom 1:8, 1 Kor 14:20. **16:20** 1 Mos 3:15, Luk 10:18, Rom 15:33. **16:21** Apg 16:1, Fil 2:19, 1 Tim 1:2. **16:23** 1 Kor 1:14, 2 Tim 4:20. **16:23** Erastus Medhjälpare till Paulus (Apg 19:22) och stadskassör i Korint. Hans namn har hittats på en samtida inskription som berättar att han stenlade en gata i Korint på egen bekostnad. **16:25** Ef 1:9, 3:9, Kol 1:26. **16:26** Rom 1:5, 2 Tim 1:10. **16:27** 1 Tim 1:17, 6:16, Hebr 13:21.

Första Korintierbrevet

Första Korintierbrevet skrevs av aposteln Paulus under hans tid i Efesos i mitten av 50-talet e Kr (16:8, se även Apg 19:10). Aposteln har sänt ett tidigare brev till församlingen (5:9) och svarar nu på ett brev som de har skickat (7:1), troligen buret av Stefanos (16:17, se även 1:11). Första Korintierbrevet behandlar moraliska och läromässiga problem inom församlingen.

Hälsning

1 Från Paulus, genom Guds vilja kallad till Kristi Jesu apostel, och vår broder Sostenes.

2 Till Guds församling i Korint, de kallade och heliga som helgats i Kristus Jesus, tillsammans med alla som åkallar vår Herre Jesu Kristi namn på varje plats där de eller vi bor.

3 Nåd vare med er och frid från Gud vår Far och Herren Jesus Kristus.

Tack till Gud

4 Jag tackar alltid min Gud för er, för den Guds nåd som ni har fått i Kristus Jesus.

5 I honom har ni blivit rika på allt, på allt tal och all insikt,

6 eftersom vittnesbördet om Kristus har fått stadigt fäste hos er.

7 Därför saknar ni inte någon nådegåva medan ni väntar på att vår Herre Jesus Kristus ska uppenbaras.

8 Han ska också styrka er ända till slutet, så att ni inte kan anklagas på vår Herre Jesu Kristi dag.

9 Gud är trofast, han som har kallat er till gemenskap med sin Son Jesus Kristus, vår Herre.

Splittring i församlingen

10 I vår Herre Jesu Kristi namn uppmanar jag er, bröder, att ni alla ska vara eniga i det ni säger och inte låta splittring finnas bland er, utan stå enade i samma sinne och samma mening.

1:1 Apg 18:17. **1:1** Sostenes Sannolikt en omvänd synagogföreståndare i Efesos (Apg 18:17) som skrev ner brevet efter Paulus diktamen. **1:2** 1 Kor 6:11. **1:2** Korint En blomstrande handelsstad och huvudort i provinsen Achaia, känd för sin lyx och sina laster. **1:2** plats där de eller vi bor Annan översättning: "plats, deras och vår Herre". **1:4** Rom 1:8. **1:5** 2 Kor 8:7. **1:5** allt tal Annan översättning: "all tanke". **1:6** hos er Annan översättning: "i er". **1:7** Fil 3:20, Tit 2:13. **1:8** Fil 1:6, 1 Tess 3:13. **1:9** 1 Tess 5:24. **1:10** Rom 12:16, Fil 2:2. **1:10** bröder Annan översättning: "syskon". Grekiskan tilltalar liksom t ex spanskan en blandad grupp (jfr kap 7) i maskulinum, som "bröder".

11 Av Chloes folk har jag nämligen fått veta om er, mina bröder, att det förekommer stridigheter bland er.

12 Vad jag menar är att ni var och en säger: "Jag håller mig till Paulus" eller "Jag håller mig till Apollos" eller "Jag håller mig till Kefas" eller "Jag håller mig till Kristus".

13 Är Kristus delad? Det var väl inte Paulus som blev korsfäst för er? Eller var det i Paulus namn ni blev döpta?

14 Jag tackar Gud för att jag inte har döpt någon av er utom Crispus och Gaius,

15 så att ingen kan säga att ni blev döpta i mitt namn.

16 Jo, Stefanus familj har jag också döpt. Annars vet jag inte om jag har döpt någon annan.

17 Kristus har ju inte sänt mig för att döpa utan för att predika evangeliet, men inte med värtalig vishet så att Kristi kors förlorar sin kraft.

Kristus är Guds vishet

18 Ordet om korset är en dårskap för dem som går förlorade, men för oss som blir frälsta är det en Guds kraft.

19 Det står ju skrivet: *Jag ska göra slut på de visas visdom och förkasta de förståndigas förstånd.*

20 Var är de visa? Var är de skriftlärd? Var är den här världens debattörer? Har inte Gud gjort den här världens visdom till dårskap?

21 När världen inte genom sin visdom lärde känna Gud i hans vishet, beslöt Gud att genom den dårskap vi förkunnar frälsa dem som tror.

22 Judarna begär tecken och grekerna söker vishet,

23 men vi predikar Kristus som korsfäst – för judarna en stötesten och för hedningarna en dårskap.

24 Men för de kallade, både judar och greker, predikar vi Kristus som Guds kraft och Guds vishet.

1:11 Chloes folk Syftar antingen på Chloes familj och tjänstefolk eller på en kristen församling som samlades i hennes hus. **1:12** Joh 1:42, Apg 18:24, 1 Kor 3:4.

1:12 Apollos var en lärd och skicklig förkunnare som hade kommit till Korint efter Paulus (Apg 18:24-27). **1:12** Kefas Dvs aposteln Petrus (se Joh 1:42). **1:14** Apg 18:8, Rom 16:23. **1:14** Crispus En synagogföreståndare som blev omvänd tidigt under Paulus verksamhet i Korint (Apg 18:8).

1:14 Gaius En troligen välbärgad kristen som hade upplåtit sitt hus åt Paulus och församlingen (Rom 16:23).

1:16 1 Kor 16:15, 17. **1:16** Stefanus Den förste som kom till tro i Korint, nu en av ledarna i församlingen (16:15). **1:17** 1 Kor 2:1f, 13. **1:17** värtalig vishet Talekonsten skattades högt skyhögt i antikens Grekland. Paulus prioriterade i stället innehållet över framförandet (jfr 1 Kor 2:1, 2 Kor 11:6).

1:18 Rom 1:16, 1 Kor 2:14. **1:19** Jes 29:14. **1:20** Job 12:17, Rom 1:22. **1:20** debattörer Udden är här riktad mot den tidens grekiska filosofer med vilka Paulus hade diskuterat strax före sin ankomst till Korint (Apg 17:18, 18:1).

1:21 Luk 10:21. **1:23** en stötesten för judar För judarna var det svårt att tänka sig en korsfäst Messias, eftersom Mose lag säger: "Den som har blivit upphängd är en Guds förbannelse"

(5 Mos 21:23). Jfr dock Gal 3:13. **1:24** Rom 1:16.

²⁵ Guds dårskap är visare än människor, och Guds svaghet är starkare än människor.

²⁶ Bröder, se på er egen kallelse. Inte många av er var visa på världens sätt, inte många var mäktiga, inte många förnåma.

²⁷ Nej, det som för världen var dåraktigt utvalde Gud för att förödmjuka de visa, och det som för världen var svagt utvalde Gud för att förödmjuka det starka,

²⁸ och det som för världen var obetydligt och föraktat och inte fanns till, det utvalde Gud för att tillintetgöra det som fanns till,

²⁹ för att *ingen människa ska berömma sig inför Gud.*

³⁰ Tack vare honom är ni i Kristus Jesus. För oss har han blivit vishet från Gud, rättfärdighet, helgelse och återlösning,

³¹ för att det ska bli som det står skrivet: *Den som berömmar sig ska berömma sig av Herren.*

2

Guds hemliga vishet

¹ När jag kom till er, bröder, var det inte med stor vältalighet eller vishet som jag predikade Guds hemlighet för er.

² Jag hade nämligen bestämt mig för att inte veta av något annat hos er än Jesus Kristus och honom som korsfäst.

³ Svag, rädd och mycket orolig kom jag till er.

⁴ Mitt tal och min predikan kom inte med övertygande visdomsord utan med bevisning i Ande och kraft.

⁵ Er tro skulle inte bygga på människors visdom utan på Guds kraft.

⁶ Vishet förkunnar vi dock bland de vuxna, en vishet som inte hör till den här världen eller den här världens härskare, som går mot sin undergång.

⁷ Nej, vi förkunnar Guds hemliga och fördolda vishet, som Gud från evighet har bestämt ska bli till härlighet för oss.

⁸ Den visheten har ingen av den här världens härskare känt. Hade de känt den, skulle de inte ha korsfäst härlighetens Herre.

⁹ Men som Skriften säger: *Vad ögat inte sett och örat inte hört och människans hjärta inte anat, det har Gud berett åt dem som älskar honom.*

¹⁰ Gud har uppenbarat det för oss genom sin Ande. Anden utforskar allt, även djupen i Gud.

1:29 Rom 3:23, 27. **1:30** 1 Kor 6:11, 2 Kor 5:21. **1:31** Jer 9:24. **2:1** 1 Kor 1:17.
2:1 Guds hemlighet Andra handskrifter: "Guds vittnesbörd". **2:2** Gal 6:14. **2:3**
2 Kor 10:1, 10. **2:4** 1 Tess 1:5. **2:6** Jak 3:15. **2:6** vuxna Annan översättning:
"fullkomliga" (jfr dock 3:1). **2:7** Rom 16:25f, Ef 3:4f. **2:8** Matt 1:25, Apg 3:15,
17. **2:9** Skriften säger Detta citat är troligen en sammanställning av flera ord
och uttryck från GT, bl a Jes 64:4 och 52:15.

11 Vem vet vad som finns i människan utom människans egen ande? Så vet heller ingen vad som finns i Gud utom Guds Ande.

12 Men vi har inte fått världens ande utan Anden som är från Gud, för att vi ska veta vad vi fått av Gud.

13 Det förkunnar vi också, inte med ord som mänsklig visdom lär oss utan med ord som Anden lär oss, när vi förklarar andliga ting med andliga ord.

14 En oandlig människa tar inte emot det som kommer från Guds Ande. Det är dårskap för henne, och hon kan inte förstå det eftersom det måste bedömas på ett andligt sätt.

15 Den andliga människan däremot kan bedöma allt, men själv kan hon inte bedömas av någon.

16 För vem har lärt känna Herrens sinne? Vem kan undervisa honom? Men vi har Kristi sinne.

3

Guds medarbetare

1 Bröder, själv kunde jag inte tala till er som till andliga människor, utan bara som till köttsliga människor, spädbarn i Kristus.

2 Mjölk gav jag er att dricka. Fast föda fick ni inte, för den tålde ni inte än. Och det gör ni inte nu heller,

3 eftersom ni fortfarande är köttsliga. För när det finns avund och strid bland er, är ni då inte köttsliga och lever som alla andra?

4 Om en säger: "Jag håller mig till Paulus" och en annan: "Jag håller mig till Apollos", är ni då inte som folk i allmänhet?

5 Vad är Apollos? Vad är Paulus? Tjänare som har fört er till tro, var och en med den uppgift som Herren har gett.

6 Jag planterade, Apollos vattnade, men Gud gav växten.

7 Varken den som planterar eller den som vattnar betyder något, utan bara Gud som ger växten.

8 Den som planterar och den som vattnar är ett, och var och en ska få sin lön efter sitt arbete.

9 Vi är Guds medarbetare, och ni är Guds åker, Guds byggnad.

10 Med den nåd som Gud gett mig har jag som en kunnig byggmästare lagt grunden, och nu bygger en annan vidare på den. Men var och en måste tänka på hur han bygger.

2:11 Ords 20:27. **2:12** Rom 8:15. **2:13** 2 Petr 1:20f. **2:13** med andliga ord Annan översättning: "för andliga människor". **2:14** Joh 8:47, Rom 8:5. **2:14** oandlig Ordagrant: "själisk" (med enbart mänsklig själ, utan Guds Ande). **2:16** Jes 40:13, Rom 11:34. **2:16** Jes 40:13. **3:1** köttsliga Behärskade av lägre mänskliga begär, inte av Guds Ande (jfr Rom 8:5f, Gal 5:16f). **3:2** Hebr 5:12f. **3:3** Gal 5:19f, Jak 3:16. **3:4** 1 Kor 1:12. **3:5** Apg 18:24. **3:6** Apg 18:24f, 19:1. **3:8** Matt 16:27. **3:9** 2 Kor 6:1, Ef 2:20f. **3:10** Rom 15:20.

11 Ingen kan lägga en annan grund än den som är lagd, Jesus Kristus.

12 Om någon bygger på den grunden med guld, silver och ädelstenar eller med trä, hö och halm,

13 så ska det visa sig hur var och en har byggt. Den dagen ska visa det, för den uppenbaras i eld och elden ska pröva hur vars och ens verk är.

14 Om det verk som någon har byggt består, ska han få lön.

15 Men om hans verk brinner upp ska han gå miste om lönen. Självska han dock bli frälst, men som genom eld.

16 Vet ni inte att ni är Guds tempel och att Guds Ande bor i er?

17 Om någon fördärvar Guds tempel ska Gud fördärva honom. Guds tempel är heligt, och det templet är ni.

18 Bedra inte er själva. Om någon av er tycker sig vara vis i den här världen, måste han först bli en dåre för att bli vis.

19 Den här världens visdom är nämligen dårskap inför Gud. Det står skrivet: *Han fångar de visa i deras slughet,*

20 och vidare: *Herren känner de visas tankar, han vet att de är tomma.*

21 Därför ska ingen skryta över människor, för allt är ert:

22 Paulus, Apollos och Kefas, världen, liv och död, nutid och framtid, allt är ert.

23 Men ni tillhör Kristus, och Kristus tillhör Gud.

4

1 Alltså ska man se oss som Kristi tjänare och förvaltare av Guds hemligheter.

2 Av en förvaltare krävs att han visar sig pålitlig.

3 Men mig gör det inget om ni eller någon mänsklig domstol dömer mig. Nej, jag dömer inte ens mig själv.

4 Jag har inget på mitt samvete, men det betyder inte att jag är frikänd. Det är Herren som dömer mig.

5 Fäll därför ingen dom i förtid, innan Herren kommer. Han ska kasta ljus över det som är dolt i mörkret och avslöja alla hjärtans avsikter, och då ska var och en få sitt beröm av Gud.

6 Bröder, detta har jag för er skull tillämpat på mig och Apollos, för att ni ska lära er den regeln när det gäller oss att inte gå utöver vad Skriften säger och inte skryta över den ene på den andres bekostnad.

3:11 Jes 28:16, 1 Petr 2:4f. **3:13** Den dagen Domens dag inför Kristi domstol (jfr 2 Kor 5:10). **3:16** 1 Kor 6:19, Ef 2:21f, Hebr 3:6, 1 Petr 2:5. **3:18** Ords 3:7, Jes 5:21.

3:19 Job 5:13. **3:20** Ps 94:11. **3:23** Joh 17:21, 1 Kor 11:3. **4:1** 2 Kor 4:5, Kol 1:25.

4:2 Luk 12:42. **4:4** Rom 3:20, 2 Kor 1:12. **4:5** Matt 7:1, Rom 2:1.

⁷ Vem ger dig en särställning? Vad har du som du inte har fått? Och om du har fått det, varför skryter du då som om du inte hade fått det?

⁸ Ni är redan mätta, ni är redan rika, ni har blivit kungar och det utan oss. Jag skulle önska att ni verkligen hade blivit kungar, så att vi kunde regera tillsammans med er!

⁹ Det verkar som om Gud har ställt oss apostlar sist, som dödsdömda. Vi har blivit ett skådespel för världen, för både änglar och människor.

¹⁰ Vi är dårar för Kristus, ni är kloka i Kristus. Vi är svaga, ni är starka. Ni är aktade, vi är föraktade.

¹¹ Ännu i denna stund är vi hungriga och törstiga, vi är nakna, misshandlade och hemlösa.

¹² Vi sliter och arbetar med våra händer. När vi blir hånade välsignar vi, när vi blir förföljda härdar vi ut,

¹³ när folk talar illa om oss talar vi väl om dem. Vi har blivit som världens skräp, som mänsklighetens avskrap, och så är det än i dag.

¹⁴ Jag skriver inte det här för att få er att skämmas, utan för att förmana er som mina älskade barn.

¹⁵ För även om ni skulle ha tiotusentals uppfostrare i Kristus, så har ni ändå inte många fäder. Det var jag som i Kristus Jesus födde er till liv genom evangeliet.

¹⁶ Därför ber jag: bli mina efterföljare.

¹⁷ Just därför har jag sänt er Timoteus, mitt älskade och trofasta barn i Herren. Han ska påminna er om mina vägar i Kristus Jesus, det jag lär ut i alla församlingar överallt.

¹⁸ Några har blivit självsäkra, för de tror att jag inte ska komma till er.

¹⁹ Men jag kommer snart till er, om Herren vill, och då får jag veta hur det är, inte med orden utan med kraften hos dem som är uppblåsta.

²⁰ Guds rike består inte i ord utan i kraft.

²¹ Vad vill ni? Ska jag komma till er med riset, eller med kärlek och en mild ande?

5

Sexuell omoral i församlingen

4:7 Joh 3:27, Rom 12:6, 1 Petr 4:10. **4:8** Upp 3:17. **4:9** Rom 8:36, 2 Kor 4:11. **4:10** 1 Kor 3:18. **4:11** 2 Kor 4:8f. **4:12** Matt 5:44, Apg 18:3, 20:34. **4:13** Klag 3:45. **4:13** skräp ... avskrap Båda orden kan också översättas med "syndabockar". **4:14** 1 Tess 2:11. **4:15** Apg 18:11, Gal 4:19. **4:16** 1 Kor 11:1, Fil 3:17, 1 Tess 1:6. **4:17** 1 Tim 1:2. **4:17** Timoteus Paulus närmaste medarbetare (se t ex Apg 16:1f, Fil 2:19f, 1-2 Tim). **4:19** Jak 4:15. **4:20** 1 Kor 2:4. **4:21** 2 Kor 10:2, 13:11.

¹ Det ryktas faktiskt om sexuell omoral bland er, sådan omoral som man inte ens hittar bland hedningarna: att en man lever ihop med sin fars hustru.

² Och ändå är ni uppblåsta! I stället borde ni ha blivit så bedrövade att den som gjort det hade drivits ut ur er gemenskap.

³ Jag som är frånvarande till kroppen men närvarande i anden har redan, som om jag var där,

⁴ i vår Herre Jesu Kristi namn fällt domen över den som handlat så. När ni är samlade och min ande är hos er med vår Herre Jesu makt,

⁵ ska den mannen överlämnas åt Satan till köttets fördärv för att anden ska bli frälst på Herrens dag.

⁶ Ert skryt låter inte bra. Vet ni inte att lite surdeg syrar hela degen?

⁷ Rensa bort den gamla surdegen så att ni blir en ny deg, för ni är osyrade. Vårt påskalamm Kristus har blivit slaktat.

⁸ Låt oss därför fira högtid, inte med gammal surdeg, inte med ondskans och elakhetens surdeg, utan med renhetens och sanningens osyrade bröd.

⁹ I mitt brev till er skrev jag att ni inte ska umgås med sexuellt omoraliska människor.

¹⁰ Jag menade inte alla omoraliska här i världen, inte alla giriga och utsugare och avgudadyrkare. Annars hade ni behövt lämna världen!

¹¹ Men nu skriver jag till er att ni inte ska umgås med den som kallar sig broder och är sexuellt omoralisk, girig, avgudadyrkare, förtalare, drinkare eller utsugare. Med en sådan ska ni inte ens äta.

¹² Är det min sak att döma de utomstående? Är det inte dem som är innanför ni ska döma?

¹³ De utomstående ska Gud döma. *Driv bort från er den som är ond!*

6

Rättstvister mellan kristna

5:1 faktiskt Annan översättning: "överallt". **5:1** en man lever ihop med sin fars hustru En sådan förbindelse var förbjuden både enligt GT (3 Mos 18:8) och enligt romersk rätt. **5:2** Matt 18:15f. **5:3** Kol 2:5. **5:4** med vår Herre Jesu makt Att utöva denna makt att binda var inte endast aposteln sak utan hela församlingens (Matt 18:15f, 1 Kor 5:12, 2 Kor 2:6f). **5:5** 1 Tim 1:20. **5:5** överlämnas åt Satan Uteslutas ur församlingen, Kristi kropp (jfr 2 Kor 2:5f). **5:7** surdegen En bild för ondskan (Matt 16:6). Inför påsken rensade man ut all surdeg ur huset innan påskalammet slaktades (2 Mos 12:15f). Troligen är brevet skrivet vid tiden runt påsk (16:8). **5:8** 2 Mos 12:8, 15. **5:9** Matt 18:17, 2 Tess 3:14. **5:9** mitt brev till er Paulus hade förut skrivit minst ett brev, för oss idag okänt, till församlingen. **5:10** Joh 17:15. **5:11** Rom 16:17, 2 Tess 3:6. **5:13** 5 Mos 13:5. **5:13** 5 Mos 13:5 m fl.

¹ Hur kan någon av er som är i tvist med en annan gå till domstol inför de orättfärdiga och inte inför de heliga?

² Vet ni inte att de heliga ska döma världen? Och om världen ska dömas av er, duger ni då inte till att döma i småsaker?

³ Vet ni inte att vi ska döma änglar? Ska ni då inte kunna döma i vardagliga ting?

⁴ Men när ni har vardagliga tvister sätter ni folk till domare som församlingen inte har förtroende för.

⁵ Det här säger jag för att ni ska skämmas. Finns det ingen förståndig bland er, ingen som kan vara skiljedomare mellan bröder?

⁶ I stället går broder till domstol med broder, och detta inför otroende.

⁷ Redan det att ni processar med varandra är ett nederlag för er. Varför tar ni inte hellre en oförrätt? Varför tar ni inte hellre en förlust?

⁸ I stället gör ni själva orätt och roffar åt er, och det drabbar bröder.

⁹ Vet ni inte att orättfärdiga inte ska få ära Guds rike? Bedra inte er själva! Varken sexuellt omoraliska eller avgudadyrkare, varken äktenskapsbrytare eller de som utövar homosexualitet eller som låter sig utnyttjas för sådant,

¹⁰ varken tjuvar eller giriga, varken drinkare, förtalare eller utsugare ska ära Guds rike.

¹¹ Sådana har några av er varit. Men ni har tvättats rena, ni har blivit helgade, ni har förklarats rättfärdiga i Herren Jesu Kristi namn och i vår Guds Ande.

Den helige Andes tempel

¹² "Allt är tillåtet för mig", men allt är inte nyttigt. "Allt är tillåtet för mig", men jag ska inte låta något ta makten över mig.

¹³ "Maten är till för magen och magen för maten", men Gud ska göra slut på dem båda. Men kroppen är inte till för omoral utan för Herren, och Herren för kroppen.

¹⁴ Gud har uppväckt Herren, och genom sin makt ska han uppväcka även oss.

¹⁵ Vet ni inte att era kroppar är delar i Kristi kropp? Ska jag ta delar av Kristi kropp och göra dem till ett med en prostituerads kropp? Verkligen inte!

¹⁶ Eller vet ni inte att den som förenar sig med en prostituerad blir en enda kropp med henne? Det heter: *De två ska bli ett kött.*

6:2 Matt 19:28. **6:5** 1 Kor 15:34. **6:7** Ords 20:22, Matt 5:39f. **6:9** Rom 1:32.

6:11 Ef 2:1f, 1 Kor 1:30, 2 Kor 5:21. **6:12** 1 Kor 10:23. **6:13** Matt 15:17, Rom 14:17.

6:14 Rom 8:11, 2 Kor 4:14. **6:15** 1 Kor 12:27, Ef 5:30. **6:16** 1 Mos 2:24.

¹⁷ Men den som är förenad med Herren är en ande med honom.

¹⁸ Fly sexuell omoral! All annan synd som en människa begår är utanför kroppen, men den sexuellt omoraliske syndar mot sin egen kropp.

¹⁹ Eller vet ni inte att er kropp är ett tempel för den helige Ande som bor i er och som ni har fått av Gud? Ni tillhör inte er själva,

²⁰ ni är köpta till ett högt pris. Ära då Gud med er kropp!

7

Äktenskapligt samliv

¹ När det gäller det ni skrev: Det är visserligen bra för en man att inte röra en kvinna.

² Men för att undvika sexuella synder ska varje man ha sin hustru och varje hustru sin man.

³ Mannen ska ge sin hustru vad han är skyldig henne, och på samma sätt hustrun sin man.

⁴ Hustrun bestämmer inte över sin kropp, det gör mannen. På samma sätt bestämmer inte mannen över sin kropp, det gör hustrun.

⁵ Håll er inte ifrån varandra, utom möjligen för en tid med bådads samtycke för att kunna ägna er åt bönen. Kom sedan tillsammans igen så att Satan inte frestar er, eftersom ni inte kan leva avhållsamt.

⁶ Men detta säger jag som ett råd, inte som en befallning.

⁷ Helst skulle jag vilja att alla människor var som jag. Men var och en har sin gåva från Gud, den ene på ett sätt, den andre på ett annat.

Råd till ogifta

⁸ Till de ogifta och till änkorna säger jag: det är bäst för dem om de förblir som jag.

⁹ Men kan de inte leva avhållsamt ska de gifta sig, för det är bättre att gifta sig än att brinna av begär.

Om skilsmässa

¹⁰ De gifta ger jag en befallning som inte är min utan Herrens: En hustru får inte skilja sig från sin man –

¹¹ skiljer hon sig ska hon förbli ogift eller försonas med sin man – och en man får inte överge sin hustru.

¹² Till de andra säger jag, inte Herren: om en broder har en hustru som inte är troende och hon är villig att leva med honom, får han inte överge henne.

¹³ Och om en hustru har en man som inte är troende och han är villig att leva med henne, får hon inte överge honom.

¹⁴ Mannen som inte tror är nämligen helgad genom sin hustru, och hustrun som inte tror är helgad genom sin troende man. Annars skulle era barn vara orena, men nu är de heliga.

¹⁵ Men om den som inte tror vill skiljas, så låt honom skiljas. I sådana fall är brodern eller systemen inte bunden som en slav. Gud har kallat er att leva i frid.

¹⁶ För hur vet du, hustru, om du kommer att frälsa din man? Och hur vet du, man, om du kommer att frälsa din hustru?

Stå kvar i kallelsen

¹⁷ Men var och en ska leva i den ställning som Herren har tilldelat honom, så som Gud har kallat honom. Det föreskriver jag i alla församlingar.

¹⁸ Blev någon kallad som omskuren ska han inte ändra på det. Har någon blivit kallad som oomskuren ska han inte låta omskära sig.

¹⁹ Det har ingen betydelse om man är omskuren eller oomskuren. Vad som betyder något är att man håller Guds bud.

²⁰ Var och en ska bli kvar i den ställning han hade när han blev kallad.

²¹ Blev du kallad som slav, så bekymra dig inte över det. Men kan du bli fri, bli hellre det.

²² Den som var slav när han blev kallad av Herren är Herrens frigivne, och den som var fri när han blev kallad är Kristi slav.

²³ Ni är köpta till ett högt pris. Bli inte slavar under människor.

²⁴ Bröder, var och en ska inför Gud förbli som han var när han blev kallad.

Gift eller ogift

²⁵ När det gäller de kvinnor som lever ogifta har jag ingen befallning från Herren. Men jag ger ett råd som en som genom Herrens barmhärtighet är trovärdig.

²⁶ Jag menar att i det svåra läge som nu råder är det bäst för människor att förbli som de är.

²⁷ Är du bunden vid en hustru, sök då inte bli fri. Är du inte bunden, så sök inte någon hustru.

7:17 så som Gud har kallat honom Annan översättning: "så som han var när Gud kallade honom". **7:18** ändra på det Det hände att judar som ville assimileras till den grekiska kulturen försökte dölja sin omskärelse genom en operation (jfr 1 Mack 1:15). **7:19** Gal 5:6, 6:15. **7:21** Men kan du bli fri, bli hellre det Annan översättning: "Även om du kan bli fri, förbli hellre (slav)". Det var dock inte ovanligt att slavar kunde arbeta extra, tjäna ihop egna pengar och till slut köpa sin frihet. **7:22** Rom 6:18, 22, Gal 5:13. **7:23** 1 Kor 6:20. **7:26** Jer 16:2f.

28 Men om du gifter dig syndar du inte, och om en ogift kvinna gifter sig syndar hon inte. De som gör så kommer dock att få lida här i livet, och jag vill gärna skona er.

29 Men det säger jag, bröder: Tiden är kort. Nu måste även de som har hustru leva som om de inte hade det,

30 och de som gråter som om de inte grät, de som är glada som om de inte var det, de som köper något som om de inte fick behålla det,

31 och de som brukar den här världen som om de inte brukade den. Den här världens ordning går nämligen mot sin undergång,

32 och jag vill att ni ska vara fria från bekymmer.

Den ogifte tänker på det som hör till Herren, hur han ska glädja Herren.

33 Den gifte tänker på det som hör till världen, hur han ska glädja sin hustru,

34 och så blir han splittrad. Den ogifta kvinnan och jungfrun tänker på det som hör till Herren, att vara helig till både kropp och själ. Den gifta kvinnan tänker på det som hör till världen, hur hon ska glädja sin man.

35 Detta säger jag för ert eget bästa, inte för att lägga band på er utan för att ni ska kunna leva anständigt för Herren utan att slitas hit och dit.

36 Men om någon tycker sig göra fel mot sin flicka som är giftasvuxen och vill gifta sig, då ska han göra som hon vill. Han syndar inte. Låt dem gifta sig.

37 Den däremot som står fast i sitt sinne och inte är under tvång utan har frihet att följa sin egen vilja och har bestämt sig för att låta sin flicka förbli ogift, han gör något som är bra.

38 Alltså: den som gifter bort sin flicka gör något bra, och den som inte gifter bort henne gör något som är ännu bättre.

39 En hustru är bunden så länge hennes man lever. Men om mannen dör, är hon fri att gifta om sig med vem hon vill, bara det sker i Herren.

40 Men lyckligare är hon om hon förblir som hon är. Det är min mening, och jag tror att även jag har Guds Ande.

8

Den kristne och samvetet

7:31 1 Joh 2:17. **7:31** inte brukade Annan översättning: "inte förbrukade". **7:36** om någon Det är här troligen fråga om fadern, som tvekar om han ska gifta bort sin ogifta dotter (ordagrant: "sin jungfru"). Enligt en annan tolkning handlar vers 36-38 om en fästman som undrar om han ska gifta sig med sin fästmö ("sin jungfru"). **7:36** giftasvuxen Annan översättning: "överårig". **7:37** och inte är under tvång Dvs att kvinnan själv är villig att förbli ogift. **7:39** Rom 7:2. **7:40** jag tror att även jag har Guds Ande Retoriskt blygsam ironi.

1 När det gäller kött från avgudaoffer vet vi att vi alla har kunskap. Men kunskapen gör oss uppblåsta, medan kärleken bygger upp.

2 Om någon tycker sig ha kunskap om något, så har han ännu inte den kunskap han borde ha.

3 Men om någon älskar Gud är han känd av honom.

4 När det nu gäller frågan om man får äta kött som är offrat åt avgudar, så vet vi att det inte finns någon avgud i världen och att det bara finns en Gud.

5 För även om det skulle finnas så kallade gudar i himlen eller på jorden – och det finns många "gudar" och många "herrar" –

6 så har vi bara en Gud, Fadern från vilken allting är och till vilken vi själva är, och en Herre, Jesus Kristus genom vilken allting är och genom vilken vi själva är.

7 Den kunskapen finns dock inte hos alla. Några är fortfarande så vana vid avgudarna att de äter köttet just som avgudaoffer, och då blir deras svaga samvete fläckt.

8 Men det är inte maten som för oss närmare Gud. Äter vi inte så förlorar vi inget, och äter vi så vinner vi inget.

9 Men se till att den frihet ni fått inte blir till fall för de svaga.

10 För om någon får se hur du som har kunskap ligger till bords i ett avgudatempel, blir inte då den som har ett svagt samvete uppmuntrad till att äta av köttet från avgudaoffren?

11 Genom din kunskap går då den svage förlorad, din broder som Kristus har dött för.

12 När ni på så sätt syndar mot bröderna och sårar deras svaga samveten, då syndar ni mot Kristus.

13 Alltså: om maten blir till fall för min broder tänker jag aldrig mer äta kött, så att jag inte blir orsak till min broders fall.

8:1 Apg 15:29, Rom 14:3, 14:20f. **8:2** Gal 6:3. **8:3** känd av honom Känd som hans egen, dvs utvald (jfr Rom 8:29, Gal 4:9). **8:4** om man får äta kött som är offrat åt avgudar Mycket av det kött som såldes på marknaden hade blivit slaktat under hedniska ceremonier (jfr 10:25). Av den fortsatta framställningen (vers 10) framgår att problemet här inte så mycket gäller maten som sådan utan frågan om en kristen ska delta i en hednisk tempelmåltid. **8:4** att det inte finns någon avgud i världen Annan översättning: "att avgudarna i världen inte finns till". **8:5** det finns många "gudar" och många "herrar" Paulus varnar för onda andemakter bakom avgudakulterna (jfr 10:20, Ps 106:37-38). **8:6** Mal 2:10, Apg 17:28, Ef 3:9, 4:5, 6. **8:7** Rom 14:14, 23, 1 Kor 10:28. **8:8** Rom 14:17. **8:9** den frihet ni fått En del korintier menade tydligen att den frihet Paulus förkunnade (vers 8) innebar att kristna kunde delta i offermåltider inför avgudabilder. Mot detta säger aposteln att kunskap utan kärlek gör människor stolta (vers 1) och blir till fall för de svaga, när dessa lockas att handla mot sitt samvete. **8:13** Rom 14:21.

9

Apostelns frihet

1 Är jag inte fri? Är jag inte apostel? Har jag inte sett vår Herre Jesus? Är inte ni mitt verk i Herren?

2 Om jag inte är apostel för andra, så är jag det i alla fall för er. Ni är sigillet på mitt apostlaämbete i Herren.

3 Mitt försvar inför dem som anklagar mig är detta:

4 Har inte vi rätt till mat och dryck?

5 Har inte vi rätt att föra med oss en troende hustru, som de andra apostlarna och Herrens bröder och Kefas?

6 Eller är det bara jag och Barnabas som inte har rätt att vara fria från arbete?

7 Vem gör soldattjänst på egen bekostnad? Vem planterar en vingård utan att äta av dess frukt? Eller vem vallar en hjord utan att dricka av dess mjölk?

8 Säger jag det här som en rent mänsklig åsikt? Säger inte lagen samma sak?

9 Det står skrivet i Mose lag: *Du ska inte binda för munnen på oxen som tröskar*. Är det oxarna Gud bekymrar sig om?

10 Säger han det inte snarare för vår skull? Jo, för vår skull blev det skrivet att den som plöjer och den som tröskar ska göra det i hopp om att få sin del.

11 När vi har sått andliga ting hos er, är det då för mycket begärt om vi skördar materiella ting från er?

12 Om andra har rätt att få del av det som är ert, har inte vi det ännu mer? Men vi har inte utnyttjat den rättigheten, utan finner oss i allt för att inte skapa hinder för Kristi evangelium.

13 Vet ni inte att de som tjänstgör i templet äter av det som kommer från templet, och att de som tjänar vid altaret får sin del från altaret?

14 Så har också Herren befallt att de som predikar evangeliet ska leva av evangeliet.

15 Men jag har inte utnyttjat någon sådan förmån. Och jag skriver inte det här för att få det. Hellre dör jag. Ingen ska ta ifrån mig min berömmelse.

9:1 Apg 9:3, 17, Rom 1:1, 1 Kor 4:15. **9:2** 2 Kor 3:2f. **9:4** Luk 10:8, 1 Kor 9:13.

9:5 Matt 8:14. **9:5** Herrens bröder Jakob och Judas, ledare i urförsamlingen (Jak 1:1, Jud vers 1 med not). **9:6** 2 Tess 3:8f. **9:6** Barnabas Paulus mentor och medarbetare på den första missionsresan (Apg 9:27, 11:22f, 13:2f, 15:36f).

9:7 2 Tim 2:4, 6. **9:9** 5 Mos 25:4. **9:11** Rom 15:27, Gal 6:6. **9:12** Apg 20:33f,

2 Kor 11:9f. **9:13** 4 Mos 18:8, 5 Mos 18:1. **9:13** äter av det som kommer från

templet Tempeltjänarna fick sin försörjning genom andelar av folkets offer (se t ex

3 Mos 2:3, 5:13, 7:14 etc). **9:14** Så har också Herren befallt Se Matt 10:10, Luk 10:7.

9:15 Apg 18:3.

16 Att jag predikar evangeliet är inget jag ska ha beröm för, det är ett måste för mig. Ve mig om jag inte predikar evangeliet!

17 Gör jag det frivilligt har jag lön, men gör jag det för att jag måste är det ett förvaltarskap som anförtrotts mig.

18 Vad är då min lön? Jo, att som förkunnare få lägga fram evangeliet utan ersättning och inte utnyttja den rättighet som evangeliet ger mig.

19 Fri och oberoende av alla har jag gjort mig till allas tjänare för att vinna desto fler.

20 För judarna har jag blivit som en jude för att vinna judar. För dem som är under lagen har jag blivit som de som är under lagen, fast jag själv inte är under lagen, för att vinna dem som är under lagen.

21 För dem som är utan lag har jag blivit som en utan lag för att vinna dem som är utan lag, fast jag själv inte är utan Guds lag utan lyder under Kristi lag.

22 För de svaga har jag blivit svag för att vinna de svaga. För alla har jag blivit allt, för att i alla fall frälsa några.

23 Allt gör jag för evangeliet, för att även själv få del av det.

24 Vet ni inte att av alla löparna som springer på arenan är det bara en som får priset? Spring så att ni vinner det.

25 Alla som tävlar måste ha disciplin i allt – de gör det för att vinna en segerkrans som vissnar, vi för att vinna en som aldrig vissnar.

26 Jag springer alltså inte utan att ha målet i sikte, jag boxas inte likt en som slår i tomma luften.

27 I stället är jag hård mot min kropp och tvingar den till lydnad, för att inte själv komma till korta när jag predikar för andra.

10

Varnande exempel

1 Bröder, jag vill att ni ska veta att alla våra fäder var under molnskyn och att alla gick genom havet.

2 Alla blev de döpta i molnskyn och havet till gemenskap med Mose.

3 Alla åt de samma andliga mat,

9:16 Jer 20:9, Luk 17:10. **9:19** Matt 20:26f. **9:20** Apg 16:3, 21:23f. **9:21** Gal 2:3f. **9:22** Rom 15:1, 1 Kor 10:33. **9:24** Fil 3:14. **9:25** 2 Tim 2:5, 1 Petr 5:4. **9:25** en segerkrans som vissnar Utanför Korint hölls vartannat år de berömda isthmiska spelen där segraren kröntes med en krans av tallbarr. **10:1** 2 Mos 13:21f, 14:22.

10:1 molnskyn ... havet Efter uttåget ur Egypten ledde Israels folk av Guds närvaro i form av en molnsky till Röda havet (2 Mos 13:21f). **10:2** döpta ... till gemenskap med Mose Mose framställs här som en förebild till Kristus. **10:3** 2 Mos 16:4, 35. **10:3** samma andliga mat Mannat från Gud (se 2 Mos 16:24f, Joh 6:31).

⁴ och alla drack de samma andliga dryck. De drack ur en andlig klippa som följde dem, och den klippan var Kristus.

⁵ Men de flesta av dem hade Gud inte behag till, utan de föll och låg utspridda i öknen.

⁶ Det som hände dem har blivit ett varnande exempel för oss, för att vi inte ska ha begär till det onda som de hade.

⁷ Bli inte heller avgudadyrkare som några av dem, som det står skrivet: *Folket satte sig för att äta och dricka och reste sig för att roa sig.*

⁸ Vi ska inte heller begå sexuell synd som några av dem gjorde – på en enda dag föll tjugotretusen.

⁹ Och vi ska inte fresta Kristus som några av dem gjorde – de dödades av ormar.

¹⁰ Klaga inte heller som några av dem gjorde – de dödades av fördärvaren.

¹¹ Det som hände dem är exempel, och det skrevs ner för att varna oss som har världens slut inpå oss.

¹² Därför ska den som tror sig stå se till att han inte faller.

¹³ Ingen annan frestelse har drabbat er än vad människor får möta. Och Gud är trofast, han ska inte tillåta att ni frestas över er förmåga. Samtidigt med frestelsen kommer han också att ge en utväg, så att ni kan härda ut.

Nattvarden och offermåltiderna

¹⁴ Därför, mina älskade, fly avgudadyrkan!

¹⁵ Jag talar till förståndiga människor. Bedöm själva vad jag säger.

¹⁶ Välsignelsens bägare som vi välsignar, är den inte gemenskap med Kristi blod? Brödet som vi bryter, är det inte gemenskap med Kristi kropp?

¹⁷ Eftersom brödet är ett, är vi som är många en enda kropp, för alla får vi del av ett och samma bröd.

¹⁸ Se på det jordiska Israel. Har inte de som äter av offren del i altaret?

10:4 en andlig klippa som följde dem Eftersom vattnet ur klippan nämns på två ställen under ökenvandringen (2 Mos 17:6, 4 Mos 20:8f) uttrycktes det i en rabbinisk tradition som att klippan följde folket. **10:5** 4 Mos 14:33, Hebr 3:17f. **10:6** 4 Mos 11:4.

10:7 roa sig med dans kring guldkalven (2 Mos 32:6, 18f). **10:8** på en enda dag föll tjugotretusen Tretusen dödades med svärd (2 Mos 32:27f), de övriga av Herrens straffdom (2 Mos 32:35). **10:9** 2 Mos 17:2, 4 Mos 21:5f. **10:10** fördärvaren Ängeln som utförde Guds straffdomar (4 Mos 16, jfr 2 Mos 12:23, 2 Sam 24:16). **10:11** Rom 15:4. **10:12** Rom 11:20. **10:13** frestelse Annan översättning: "prövning" (jfr "påfrestning"). Varje frestelse är en prövning, och varje prövning är en frestelse att överge Gud. **10:14** 1 Joh 5:21. **10:16** Matt 26:26f. **10:16** välsignelsens bägare Den bägare över vilken judarna uttalade välsignelsen eller lovprisningen till Gud efter måltiden (jfr 11:25). Här syftar det på nattvardsbägaren. **10:17** Rom 12:5. **10:18** 3 Mos 7:6, 15, 1 Kor 9:13.

19 Så vad menar jag? Att avgudaoffer betyder något eller att en avgud betyder något?

20 Nej, men vad hedningarna offerar, det offerar de åt onda andar och inte åt Gud, och jag vill inte att ni ska ha gemenskap med de onda andarna.

21 Ni kan inte dricka både Herrens bägare och onda andars bägare. Ni kan inte ha del både i Herrens bord och i onda andars bord.

22 Eller vill vi utmana Herren? Är vi starkare än han?

Samvetets frihet

23 Allt är tillåtet, men allt är inte nyttigt. Allt är tillåtet, men allt bygger inte upp.

24 Ingen ska söka sitt eget bästa, utan den andres.

25 Ät allt som säljs på torget utan att ställa frågor för samvetets skull,

26 för *jorden är Herrens med allt vad den rymmer.*

27 Om någon av dem som inte tror bjuder hem er och ni vill gå, ät då allt som sätts fram åt er utan att ställa frågor för samvetets skull.

28 Men om någon skulle säga till er: "Det här är offerkött", avstå då från att äta av hänsyn till den som sade det och för samvetets skull.

29 Jag menar då inte ditt eget samvete utan den andres. Varför ska min frihet dömas av en annans samvete?

30 Om jag äter med tacksamhet, varför blir jag då kritiserad för något som jag tackar Gud för?

31 Alltså: om ni äter eller dricker eller vad ni än gör, så gör allt till Guds ära.

32 Väck inte anstöt vare sig hos judar eller greker eller i Guds församling.

33 Själv försöker jag i allt foga mig efter alla och söker inte mitt eget bästa utan de mångas, för att de ska bli frälsta.

11

Kvinnan i församlingen

1 Följ mitt exempel liksom jag följer Kristi exempel.

2 Jag berömmar er för att ni tänker på mig i allt och håller fast vid den undervisning som jag har fört vidare till er.

3 Nu vill jag att ni ska veta att Kristus är varje mans huvud, att mannen är kvinnans huvud och att Gud är Kristi huvud.

10:19 1 Kor 8:4f. **10:20** 5 Mos 32:17. **10:21** 2 Kor 6:15f. **10:21** onda andars bägare Dryckesoffer till hedniska gudar var ett vanligt inslag vid måltider i den antika grekiska världen. **10:22** 5 Mos 32:21. **10:23** 1 Kor 6:12. **10:24** Rom 15:2, Fil 2:4. **10:26** Ps 24:1. **10:28** 1 Kor 8:10f. **10:29** Rom 14:14f. **10:30** Rom 14:6, 1 Tim 4:4. **10:31** Kol 3:17. **10:32** Rom 14:13. **10:33** 1 Kor 10:24, 1 Kor 9:19f. **11:1** 1 Kor 4:16. **11:3** 1 Mos 3:16, Ef 5:23.

⁴ Om en man ber eller profeterar med något på huvudet vanäras han sitt huvud.

⁵ Men om en kvinna ber eller profeterar utan något på huvudet, så vanäras hon sitt huvud. Det är samma sak som att ha håret avrakat.

⁶ För om en kvinna inte har något på huvudet kan hon lika gärna klippa av sig håret. Men om det är en skam för en kvinna att klippa eller raka av sig håret, så bör hon ha något på huvudet.

⁷ En man bör inte ha något på huvudet, eftersom han är Guds avbild och ära. Men kvinnan är mannens ära,

⁸ för mannen kommer inte från kvinnan utan kvinnan från mannen.

⁹ Och mannen skapades inte för kvinnan, utan kvinnan för mannen.

¹⁰ Därför bör kvinnan ha en makt på huvudet för änglarnas skull.

¹¹ Men i Herren är kvinnan inte oberoende av mannen eller mannen oberoende av kvinnan.

¹² För liksom kvinnan har kommit från mannen, så blir också mannen till genom kvinnan. Och allt kommer från Gud.

¹³ Döm själva: passar det sig att en kvinna ber till Gud utan att ha något på huvudet?

¹⁴ Lär inte själva naturen er att det är en skam för en man att ha långt hår

¹⁵ men en ära för en kvinna, eftersom hon har fått håret som slöja?

¹⁶ Men om någon har lust att strida om detta har vi ingen sådan sed, inte heller Guds församlingar.

Rätt nattvardsfirande

¹⁷ När jag nu ger dessa föreskrifter berömmar jag er inte, för era sammankomster är mer till skada än till nytta.

¹⁸ Först och främst hör jag att det förekommer splittring bland er när ni möts i församlingen, och till viss del tror jag att det är så.

¹⁹ Det måste finnas partier bland er, för att visa vilka av er som är äkta.

11:5 utan något på huvudet Under antiken täckte gifta kvinnor, särskilt judinnor, normalt sitt hår med en slöja utanför hemmet. Inom vissa mysteriekulturer förbjöd man dock huvudbonad under ritualerna, och det kan ha påverkat Korintförsamlingens kvinnor. **11:7** 1 Mos 1:27. **11:8** 1 Mos 2:23. **11:9**

1 Mos 2:18. **11:10** en makt på huvudet Något som täcker huvudet som tecken på bejakande av auktoritetsordningen. **11:10** för änglarnas skull Antingen heliga änglar närvarande vid församlingens gudstjänst eller fallna änglar som söker förleda de troende. **11:12** Rom 11:36. **11:16** 1 Tim 6:4. **11:17** berömmar jag er inte Innebär i sak: klandrar jag er skarpt (se vers 20, 22). **11:18** 1 Kor 1:10f.

11:19 1 Joh 2:19.

²⁰ Men när ni samlas går det inte att fira Herrens måltid,

²¹ för när ni äter tar var och en genast för sig av sin egen mat. Den ene är hungrig, den andre berusad.

²² Har ni inte era hem där ni kan äta och dricka? Eller föraktar ni Guds församling och förödmjukar dem som inget har? Vad ska jag säga till er? Ska jag berömma er? Nej, för det här kan jag inte berömma er.

²³ Jag har själv tagit emot från Herren vad jag fört vidare till er: Den natt då Herren Jesus blev förrådd tog han ett bröd,

²⁴ tackade Gud, bröt det och sade: "Detta är min kropp som blir utgiven för er. Gör detta för att minnas mig."

²⁵ På samma sätt tog han bägaren efter måltiden och sade: "Denna bägare är det nya förbundet i mitt blod. Så ofta ni dricker av den, gör det för att minnas mig."

²⁶ Så ofta ni äter detta bröd och dricker denna bägare förkunnar ni Herrens död till dess han kommer.

²⁷ Den som äter brödet eller dricker Herrens bägare på ett ovärdigt sätt syndar därför mot Herrens kropp och blod.

²⁸ Var och en ska pröva sig själv och så äta av brödet och dricka av bägaren.

²⁹ Den som äter och dricker utan att urskilja Herrens kropp, han äter och dricker en dom över sig.

³⁰ Därför finns det många svaga och sjuka bland er, och ganska många är insomnade.

³¹ Om vi gick till rätta med oss själva skulle vi slippa att bli dömda.

³² Men när vi döms fostras vi av Herren, för att inte bli fördömda tillsammans med världen.

³³ Alltså, mina bröder: när ni samlas för att äta, så vänta på varandra.

³⁴ Om någon är hungrig ska han äta hemma, så att er sammankomst inte blir till en dom för er. Allt det andra ska jag ge föreskrifter om när jag kommer.

12

De andliga gåvorna

¹ När det gäller de andliga gåvorna, bröder, vill jag inte att ni ska vara okunniga.

² Ni vet att när ni var hedningar drogs ni oemotståndligt till de stumma avgudarna.

11:20 går det inte att Annan översättning: "är det inte för att". **11:20** Herrens måltid firades vid denna tid i samband med en hel måltid, den s k agapen eller kärleksmåltiden. **11:22** Jak 2:5f. **11:23** Matt 26:26f, Mark 14:22f, Luk 22:19f.

11:26 Matt 26:29. **11:27** Hebr 10:29. **11:32** Hebr 12:5f. **12:2** Ef 2:11f, 1 Tess 1:9.

³ Därför ska ni veta att ingen som talar genom Guds Ande säger: "Förbannelse över Jesus", och att ingen kan säga "Jesus är Herren" annat än i kraft av den helige Ande.

⁴ Det finns olika nådegåvor, men Anden är densamme.

⁵ Det finns olika tjänster, men Herren är densamme.

⁶ Det finns olika kraftgärningar, men Gud är densamme, han som verkar allt i alla.

⁷ Men hos var och en visar sig Anden så att det blir till nytta.

⁸ Den ene får av Anden ord av vishet, den andre får ord av kunskap genom samme Ande.

⁹ En får tro genom samme Ande, en får gåvor att bota sjuka genom samme Ande,

¹⁰ en annan att göra kraftgärningar. En får gåvan att profetera, en annan att skilja mellan andar. En får gåvan att tala olika slags tungomål, en annan att uttyda tungomål.

¹¹ Men i allt detta verkar en och samme Ande, som fördelar sina gåvor åt var och en som han vill.

¹² Kroppen är en och har många delar, men trots att kroppens alla delar är många utgör de en kropp. Så är det också med Kristus.

¹³ I en och samme Ande är vi alla döpta för att höra till en och samma kropp, vare sig vi är judar eller greker, slavar eller fria. Och vi har alla fått en och samme Ande utgjuten över oss.

¹⁴ Kroppen består ju inte av en enda kroppsdel utan många.

¹⁵ Om foten sade: "Jag är inte hand, så jag hör inte till kroppen", så hör den ändå till kroppen.

¹⁶ Och om örat sade: "Jag är inte öga, så jag hör inte till kroppen", så hör det ändå till kroppen.

¹⁷ Om hela kroppen vore öga, var fanns då hörseln? Om allt vore hörsel, var fanns då luktsinnet?

¹⁸ Men nu har Gud satt samman delarna i kroppen, var och en av dem som han ville.

¹⁹ Om alla vore en enda kroppsdel, var vore då kroppen?

²⁰ Men nu är kroppsdelarna många och kroppen ändå en.

²¹ Ögat kan inte säga till handen: "Jag behöver dig inte", inte heller huvudet till fötterna: "Jag behöver er inte."

²² Nej, tvärtom är de delar av kroppen som verkar svagast så mycket mer nödvändiga.

²³ Och de delar av kroppen som vi tycker är värda mindre heder klär vi med så mycket större heder, och dem som vi blygs för skylar vi med så mycket större anständighet,

12:3 Fil 2:11, 1 Joh 4:2. **12:3** Jesus är Herren NT tillskriver Jesus det högsta Gudsnamnet, HERREN (hebr. JHVH). **12:4** Rom 12:6, 1 Petr 4:10. **12:8** 1 Kor 14:26.

12:9 Luk 10:9. **12:10** Apg 2:4, 1 Joh 4:1f. **12:11** 1 Kor 7:7, Ef 4:7. **12:12**

Rom 12:4f, 1 Kor 10:17. **12:13** Gal 3:27f, Ef 2:18. **12:13** utgjuten över oss Annan

översättning: "att dricka".

²⁴ något som våra anständigare delar inte behöver.

Men Gud har satt samman kroppen och gett de ringare delarna större heder,

²⁵ för att det inte ska bli splittring i kroppen utan att delarna i stället ska ha samma omsorg om varandra.

²⁶ Om en kroppsdel lider, så lider alla de andra delarna med den. Och om en kroppsdel blir ärad, gläder sig alla de andra delarna med den.

²⁷ Ni är alltså Kristi kropp och var för sig delar av den.

²⁸ Gud har i församlingen för det första satt några till apostlar, för det andra några till profeter, för det tredje några till lärare, sedan några till att göra kraftgärningar, andra till att få gåvor att bota sjuka, till att hjälpa, styra och tala olika slags tungomål.

²⁹ Alla är väl inte apostlar? Alla är väl inte profeter? Alla är väl inte lärare? Alla gör väl inte kraftgärningar?

³⁰ Alla har väl inte gåvor att bota sjuka? Alla talar väl inte tungomål? Alla kan väl inte uttyda?

³¹ Men sträva efter de nådegåvor som är störst.

Och nu ska jag visa er en väg som vida överträffar alla andra:

13

Kärlekens väg

¹ Om jag talar

både människors
och änglars språk

men inte har kärlek,

är jag bara ekande brons

eller en skrällande cymbal.

² Och om jag har profetisk gåva

och vet alla hemligheter

och har all kunskap,

och om jag har all tro

så att jag kan flytta berg

men inte har kärlek,

så är jag ingenting.

³ Och om jag delar ut

allt jag äger

och om jag offrar min kropp

till att brännas

men inte har kärlek,

så vinner jag ingenting.

⁴ Kärleken är tålig och mild.

12:27 Rom 12:5, Ef 5:30, Kol 1:24. **12:28** Rom 12:8, Ef 4:11f, 2:20. **12:31** 1 Kor 13, 14:1. **12:31** Men sträva Annan översättning: "Men ni strävar". **13:2** Matt 7:22f, 17:20. **13:3** till att brännas Andra handskrifter: "för att skryta". **13:4** 1 Petr 4:8.

- Kärleken avundas inte,
den skryter inte,
den är inte uppblåst.
- ⁵ Den betar sig inte illa,
den söker inte sitt,
den brusar inte upp,
den tänker inte på det onda.
- ⁶ Den gläder sig inte
över orätten
men gläds med sanningen.
- ⁷ Allt bär den, allt tror den,
allt hoppas den,
allt uthärdar den.
- ⁸ Kärleken upphör aldrig.
Men profetiorna ska försvinna,
tungomålen ska tystna
och kunskapen försvinna.
- ⁹ Vi förstår bara till en del
och profeterar till en del,
- ¹⁰ men när det fullkomliga kommer
ska det som är till en del
försvinna.
- ¹¹ När jag var barn
talade jag som ett barn,
tänkte som ett barn
och förstod som ett barn.
Men sedan jag blivit vuxen
har jag lagt bort det barnsliga.
- ¹² Nu ser vi en gåtfull spegelbild,
men då ska vi se
ansikte mot ansikte.
Nu förstår jag bara till en del,
men då ska jag
känna fullkomligt,
så som jag själv blivit
fullkomligt känd.
- ¹³ Så består nu tro, hopp och kärlek,
dessa tre,
och störst av dem är kärleken.

13:5 1 Kor 10:24, 33, Fil 2:4. **13:5** tänker inte på Annan översättning: "tillräknar inte". **13:6** 3 Joh 3f. **13:7** 1 Kor 9:12, 2 Tim 2:24. **13:12** Rom 8:29. **13:12** en gåtfull spegelbild Antikens bronsspeglar gav endast en vag bild. Kunskapen om Gud är i detta liv fragmentarisk (13:9) och meddelas som en hemlighet (2:7) och en gåta i Skriftens klara spegel (4 Mos 12:8). Den är dock sann och tas emot genom tron (2 Kor 5:7), medan den i det kommande livet ska ersättas av att få se Gud "ansikte mot ansikte". **13:13** 1 Tess 1:3.

14

Profetians gåva och tungomåstal

¹ Sträva efter kärleken, men var också ivriga att få de andliga gåvorna, framför allt profetians gåva.

² Den som talar tungomål talar inte till människor utan till Gud, för ingen förstår honom. Han talar hemligheter i sin ande.

³ Men den som profeterar talar till människor och ger uppbyggelse, uppmuntran och tröst.

⁴ Den som talar tungomål bygger upp sig själv, men den som profeterar bygger upp församlingen.

⁵ Jag vill gärna att ni alla talar tungomål, men ännu hellre att ni profeterar. Den som profeterar är viktigare än den som talar tungomål, ifall han inte uttyder sitt tal så att församlingen blir uppbyggd.

⁶ Bröder, tänk om jag kommer till er och talar tungomål. Vad hjälper det er, ifall jag inte ger er någon uppenbarelse eller kunskap eller profetia eller undervisning?

⁷ På samma sätt är det med livlösa instrument som ger ljud ifrån sig, till exempel flöjt eller harpa. Om det inte är någon skillnad mellan tonerna, hur ska man då kunna förstå vad som spelas?

⁸ Och om en trumpet ger en otydlig signal, vem gör sig då redo till strid?

⁹ Så är det också med er. Om ni inte talar begripliga ord med era tungor, hur ska man då kunna förstå vad ni säger? Då talar ni ut i tomma luften.

¹⁰ Hur många språk det än finns i världen, så är inget utan mening.

¹¹ Men om jag inte vet vad ljuden betyder blir jag en främling för den som talar, och den som talar blir en främling för mig.

¹² Så är det också med er. Eftersom ni är ivriga att få Andens gåvor, sök då sådana som bygger upp församlingen så att ni har dem i överflöd.

Tungomåstal måste uttydas

¹³ Därför ska den som talar tungomål be om att kunna uttyda det.

¹⁴ För om jag ber med tungomål så ber min ande, men mitt förstånd bär ingen frukt.

14:1 1 Kor 12:1, 31, 13:4, 14:12.

14:5 4 Mos 11:29.

14:6 1 Kor 12:8.

14:8

4 Mos 10:9.

14:10 utan mening Annan översättning: "utan ljud".

¹⁵ Vad innebär då detta? Jo, jag vill be i anden, men jag vill också be med förståndet. Jag vill lovsjunga i anden, men jag vill också lovsjunga med förståndet.

¹⁶ Om du tackar Gud i anden, hur ska då den oinvigde kunna säga sitt Amen till din tacksägelse? Han förstår ju inte vad du säger.

¹⁷ Du gör rätt i att tacka Gud, men den andre blir inte uppbyggd.

¹⁸ Jag tackar Gud för att jag talar tungomål mer än någon av er.

¹⁹ Men i församlingen vill jag hellre tala fem ord med mitt förstånd för att undervisa andra än tiotusen med tungomål.

Ett tecken för dem som inte tror

²⁰ Bröder, var inte barn till förståndet. Nej, var barn i fråga om ondskan och vuxna till förståndet.

²¹ Det står skrivet i lagen: *Genom främmande språk och främmande läppar ska jag tala till detta folk, och inte ens då ska de lyssna till mig, säger Herren.*

²² Alltså är tungomålen ett tecken inte för de troende utan för de otroende, medan profetian är ett tecken inte för de otroende utan för de troende.

²³ Om nu hela församlingen samlas och alla talar tungomål och det kommer in några som inte förstår eller inte tror, säger de då inte att ni är galna?

²⁴ Men om alla profeterar och det kommer in en som inte tror eller inte förstår, då blir han avslöjad av alla och dömd av alla.

²⁵ Hans hjärtas hemligheter uppenbaras, och han faller ner på sitt ansikte och tillber Gud och erkänner: "Gud finns verkligen i er!"

Ordningen vid gudstjänsten

²⁶ Hur ska det då vara, bröder? Jo, när ni samlas har var och en något att ge: en psalm, en undervisning, en uppenbarelse, ett tungotal och en uttydning. Låt allt bli till uppbyggelse.

²⁷ Om någon talar tungomål får två eller högst tre tala, en i sänder, och någon ska uttyda.

²⁸ Finns det ingen som uttyder ska tungomålstalaren vara tyst i församlingen och i stället tala för sig själv och för Gud.

14:20 Ef 4:14f, Hebr 5:12f, 1 Petr 2:2. **14:21** lagen Här en sammanfattande beteckning för hela GT. Citatet är hämtat från Jes 28:11f. Det obegripliga tal som folket fick höra när landet invaderats av assyrierna var ett tecken på Guds dom över folket. **14:22** ett tecken ... för de otroende Ett domens tecken. **14:25** Jes 45:14, Sak 8:23, Joh 16:8, Hebr 4:12f. **14:25** i er Annan översättning: "hos er".

14:26 1 Kor 12:8f. **14:26** en psalm Ur Psaltaren. Ofta sjöng en försångare verserna medan församlingen stämde in i ett omkväde, t ex Halleluja.

29 Två eller tre profeter ska tala, och de andra ska pröva det som sägs.

30 Men om någon annan som sitter där får en uppenbarelse ska den förste vara tyst.

31 Ni kan alla profetera, en i sänder, så att alla blir undervisade och alla blir uppmuntrade.

32 Och profeternas andar underordnar sig profeterna,

33 för Gud är inte oordningens Gud utan fridens.

Liksom i alla de heligas församlingar

34 ska kvinnorna vara tysta i era församlingar. De får inte tala utan ska underordna sig, som också lagen säger.

35 Vill de veta något ska de fråga sina män därhemma, för det är en skam för en kvinna att tala i församlingen.

36 Var det kanske från er som Guds ord gick ut? Eller var det bara till er det kom?

37 Om någon tror sig vara profet eller andlig, ska han inse att det jag skriver till er är Herrens bud.

38 Om någon inte erkänner detta, är han själv inte erkänd.

39 Alltså, mina bröder, var ivriga att profetera och hindra inte tungomålstalandet.

40 Men låt allt ske värdigt och med ordning.

15

Kristi uppståndelse

1 Bröder, jag vill påminna er om evangeliet som jag predikade för er, som ni tog emot och som ni står fasta i.

2 Genom evangeliet blir ni frälsta, om ni håller fast vid ordet som jag förkunnade. Annars var det ingen mening med att ni kom till tro.

3 Jag förde vidare till er det allra viktigaste, vad jag själv har tagit emot: att Kristus dog för våra synder enligt Skrifterna,

4 att han blev begravd, att han uppstod på tredje dagen enligt Skrifterna

5 och att han visade sig för Kefas och sedan för de tolv.

6 Därefter visade han sig för mer än femhundra bröder på samma gång. De flesta av dem lever än, även om några har insomnat.

14:29 1 Tess 5:20f, 1 Joh 4:1. **14:33** Rom 15:33. **14:34** 1 Mos 3:16, 1 Kor 11:3, 1 Tim 2:11f, 1 Petr 3:1. **14:37** 2 Kor 10:7, 1 Joh 4:6. **14:38** är han själv inte erkänd Underförstått: av Gud. Andra handskrifter: "är det hans egen sak". **14:40**

Kol 2:5. **15:1** Gal 1:11f. **15:2** Rom 1:16, 1 Kor 1:21. **15:3** Jes 53:5f. **15:4**

Jes 53:9, Hos 6:2, Jona 2:1. **15:5** Luk 24:34, 36, Joh 20:19f. **15:5** han visade sig för Kefas Petrus enskilda möte med Jesus nämns också i Luk 24:34. **15:5** sedan för

de tolv Detta möte beskrivs i Luk 24:36f, Joh 20:19f. **15:6** visade han sig för mer än femhundra bröder Troligen i Galileen där Jesu huvudsakliga verksamhet hade ägt rum (Matt 28:10).

⁷ Sedan visade han sig för Jakob och därefter för alla apostlarna.

⁸ Allra sist visade han sig också för mig, som för ett ofullgånget foster.

⁹ Jag är ju den minste av apostlarna, inte värd att kallas apostel, eftersom jag har förföljt Guds församling.

¹⁰ Men genom Guds nåd är jag vad jag är, och hans nåd mot mig har inte varit förgäves, utan jag har arbetat mer än alla de andra – fast inte jag själv, utan Guds nåd som varit med mig.

¹¹ Och vare sig det nu var jag eller de andra, så är det detta vi förkunnar och detta ni har kommit till tro på.

De dödas uppståndelse

¹² Men om det nu predikas att Kristus har uppstått från de döda, hur kan då några bland er säga att det inte finns någon uppståndelse från de döda?

¹³ Om det inte finns någon uppståndelse från de döda, har inte heller Kristus uppstått.

¹⁴ Men om Kristus inte har uppstått, då är vår predikan meningslös och även er tro meningslös.

¹⁵ Då står vi där som falska vittnen om Gud, eftersom vi har vittnat om Gud att han uppväckt Kristus, som han ju inte har uppväckt ifall det verkligen är så att döda inte uppstår.

¹⁶ För om döda inte uppstår, har inte heller Kristus uppstått.

¹⁷ Men om Kristus inte har uppstått, då är er tro meningslös och ni är fortfarande kvar i era synder.

¹⁸ Och i så fall är de som insomnat i Kristus förlorade.

¹⁹ Om det bara är för detta livet vi har vårt hopp till Kristus, då är vi de ömkligaste av alla människor.

²⁰ Men nu har Kristus verkligen uppstått från de döda, som förstlingen av de insomnade.

²¹ Eftersom döden kom genom en människa, kom också de dödas uppståndelse genom en människa.

²² Liksom alla dör i Adam, så ska också alla göras levande i Kristus.

²³ Men var och en i sin ordning: Kristus som förstlingen och därefter, när han kommer, de som tillhör honom.

15:7 Jakob Halvbror till Herren Jesus, omvänd först efter uppståndelsen (Joh 7:5) och sedan ledare för Jerusalemförsamlingen (Apg 21:18). **15:7** därefter för alla apostlarna Kanske det möte som beskrivs i Matt 28:16f. **15:8** Apg 9:3f. **15:8**

Allra sist visade han sig också för mig Se Apg 9:3f. **15:9** Gal 1:13, 1 Tim 1:15.

15:10 Rom 15:18f, 1 Kor 3:10. **15:12** Matt 22:23, Apg 17:32. **15:15** Apg 2:32.

15:20 Apg 26:23, Kol 1:18, Upp 1:5. **15:20** förstlingen Den första kärven av skörden som helgades till Gud. Se 3 Mos 23:10f. **15:21** 1 Mos 2:17, 3:19, Rom 5:12f. **15:23**

1 Tess 4:15f.

24 Sedan kommer slutet, när han överlämnar riket åt Gud Fadern sedan han gjort slut på varje välde, varje makt och kraft.

25 Han måste regera tills han har lagt alla fiender under sina fötter.

26 Som den sista fienden berövas döden sin makt,

27 för *allt har han lagt under hans fötter*. Men när det sägs att allt är lagt under honom gäller det självklart inte Gud som har lagt allt under Kristus.

28 Och när allt blivit lagt under honom, då ska Sonen själv underordna sig den som har lagt allt under honom, så att Gud blir allt i alla.

29 Vad uppnår annars de som döper sig för de döda? Om döda alls inte uppstår, varför döper de sig då för deras skull?

30 Och vi, varför utsätter vi oss för faror jämt och ständigt?

31 Jag dör varje dag, så sant som jag i vår Herre Kristus Jesus är stolt över er, bröder.

32 Om jag hade tänkt som människor i allmänhet när jag kämpade mot vilddjuren i Efesos, vad hade jag haft för nytta av det? Om döda inte uppstår kan vi *äta och dricka, för i morgon dör vi*.

33 Låt inte bedra er. Dåligt sällskap fördärvar goda vanor.

34 Nyktra till på allvar och synda inte! Några av er känner inte Gud. Till er skam säger jag det.

Uppståndelsekroppen

35 Nu kanske någon frågar: Hur uppstår de döda? Vad har de för kropp när de kommer?

36 Du oförståndige, det du sår får inte liv om det inte dör.

37 Och det du sår har inte den form det ska få utan är ett naket korn, kanske av vete eller något annat slag.

38 Men Gud ger det den form som han har bestämt, och åt varje frö dess egen form.

39 Alla kroppar är inte av samma slag. Det är skillnad mellan människors, boskapsdjurs, fåglars och fiskars kroppar.

15:24 Dan 2:44. 15:25 Ps 110:1, Apg 2:35, Ef 1:20f. 15:27 Ps 8:7, Matt 28:18, Hebr 2:8. 15:27 Ps 8:7. 15:28 1 Kor 3:23, 11:3. 15:29 döper sig för de döda Syftar kanske på en sedvänja bland gnostiker att låta döpa sig i döda släktingars ställe, något som avvisades av fornkyrkan. Paulus använder i så fall sedvänjan i sin argumentation för uppståndelsen utan att specifikt bejaka den ("de ... 30Och vi"). 15:30 Rom 8:35f. 15:31 2 Kor 4:10f. 15:32 2 Kor 4:11, 11:23. 15:32 tänkt som människor i allmänhet Dvs att de döda inte uppstår. 15:32 vilddjuren i Efesos Troligen syftar det på händelsen i Apg 19:24f, silversmedernas uppror. 15:32 Jes 22:13. 15:33 Dåligt sällskap fördärvar goda vanor Detta ordspråk återfinns hos den grekiske skalden Menander (342-290 f Kr). 15:34 Rom 13:11, Ef 5:14. 15:36 Joh 12:24. 15:38 1 Mos 1:11. 15:39 kroppar Ordagrant: "kött" (endast i denna vers).

40 Det finns både himmelska kroppar och jordiska kroppar, men de himmelska kropparnas glans är av ett slag och de jordiska kropparnas glans av ett annat slag.

41 Solen har sin glans, månen en annan glans och stjärnorna en annan, och stjärna skiljer sig från stjärna i glans.

42 Så är det också med de dödas uppståndelse. Det som blir sått förgängligt uppstår oförgängligt.

43 Det som blir sått i ringhet uppstår i härlighet. Det som blir sått i svaghet uppstår i kraft.

44 Det sås en jordisk kropp, det uppstår en andlig kropp. Finns det en jordisk kropp, finns det också en andlig kropp.

45 Så står det också skrivet: *Den första människan, Adam, blev en levande varelse.* Den siste Adam blev en livgivande ande.

46 Men det första var inte det andliga, utan det jordiska. Därefter kom det andliga.

47 Den första människan kom från jorden, av jord. Den andra människan kom från himlen.

48 Så som den jordiska människan var, så är också de jordiska. Och så som den himmelska människan är, så är också de himmelska.

49 Och liksom vi har burit den jordiska människans bild, ska vi också bära den himmelska människans bild.

50 Men det säger jag, bröder: kött och blod kan inte ärva Guds rike, och det förgängliga kan inte ärva det oförgängliga.

51 Se, jag säger er en hemlighet: Vi ska inte alla insomna, men vi ska alla förvandlas,

52 i ett nu, på ett ögonblick, vid den sista basunens ljud. Basunen ska ljuda och de döda ska uppstå odödliga, och vi ska förvandlas.

53 Detta förgängliga måste kläs i oförgänglighet och detta dödliga kläs i odödlighet.

54 Men när det förgängliga är klätt i oförgänglighet och det dödliga klätts i odödlighet, då uppfylls det ord som står skrivet: *Döden är uppslukad i seger.*

55 *Du död, var är din seger? Du död, var är din udd?*

56 Dödens udd är synden, och syndens makt kommer av lagen.

57 Men Gud vare tack som ger oss segern genom vår Herre Jesus Kristus!

15:43 Fil 3:21. **15:45** 1 Mos 2:7. **15:45** 1 Mos 2:7. **15:45** Den siste Adam Kristus (jfr Rom 5:14). **15:47** 1 Mos 2:7, Joh 3:13, 31. **15:49** 1 Mos 5:3, Rom 8:29. **15:50** Joh 3:5f. **15:51** 1 Tess 4:15f. **15:52** Matt 24:31. **15:53** 2 Kor 5:2f. **15:54** döden är uppslukad i seger Jes 25:8. Det sista ordet, hebr. nésach, kan översättas antingen "seger" eller "evighet". **15:55** Hos 13:14. **15:56** Rom 3:20, 7:13. **15:57** 1 Joh 5:5.

⁵⁸ Stå därför fasta och orubbliga, mina älskade bröder, och arbeta alltid hängivet för Herren. Ni vet ju att er möda i Herren inte är förgäves.

16

Insamlingen till de heliga

¹ När det gäller insamlingen till de heliga ska ni göra så som jag har föreskrivit församlingarna i Galatien.

² På första veckodagen ska var och en av er hemma lägga undan och samla vad han lyckas få ihop, så att insamlingarna inte görs först vid min ankomst.

³ När jag kommer ska jag skicka dem ni finner lämpliga, försedda med brev, till Jerusalem för att överlämna er gåva.

⁴ Och finns det skäl för mig att resa, kommer de att resa tillsammans med mig.

Apostelns resplaner

⁵ Jag tänker komma till er när jag har rest genom Makedonien, för jag tar vägen över Makedonien.

⁶ Men hos er stannar jag en tid om det går, kanske hela vintern, så att ni får utrusta mig för fortsatt färd, vart det nu blir.

⁷ Jag vill inte besöka er nu på genomresa, för jag hoppas kunna stanna hos er en tid om Herren tillåter.

⁸ I Efesos stannar jag till pingst,

⁹ för en dörr står öppen för mig till ett stort och omfattande arbete, och motståndarna är många.

Timoteus och Apollos besök

¹⁰ När Timoteus kommer, se då till att han kan vara hos er utan oro, för han arbetar med Herrens verk precis som jag.

¹¹ Därför får ingen se ner på honom. Hjälp honom i väg i frid så att han kan komma till mig. Jag och bröderna väntar på honom.

¹² När det gäller vår broder Apollos har jag ivrigt uppmanat honom att resa till er tillsammans med bröderna. Men han ville inte alls åka nu, utan reser när han får tillfälle.

Förmaningar och hälsningar

¹³ Vaka, stå fasta i tron, var modiga och starka!

¹⁴ Låt allt hos er ske i kärlek.

16:1 Apg 11:29f, Rom 15:25f. **16:1** insamlingen Paulus organiserade en insamling till nödlidande kristna i Jerusalem (se Apg 24:17, Rom 15:26f, 2 Kor 8:1f, Gal 2:10).

16:2 Apg 20:7. **16:2** första veckodagen Söndagen, den främsta gudstjänstdagen då de kristna samlades. **16:5** Apg 19:21, 2 Kor 1:16. **16:7** 1 Kor 4:19, Jak 4:13f. **16:9** Apg 14:27, 2 Kor 2:12, Kol 4:3. **16:10** 1 Kor 4:17. **16:11** 1 Tim 4:12. **16:11** Hjälp honom i väg Dvs utrusta honom för resan. **16:12** Apg 18:24, 1 Kor 1:12. **16:13** Ef 6:10.

¹⁵ Jag ber er, bröder: Ni vet ju att Stefanus familj är Achaias förstlingsfrukt och att de har ställt sig till de heligas tjänst.

¹⁶ Rätta er därför efter sådana människor och alla andra som är med och arbetar och kämpar.

¹⁷ Jag är glad att Stefanus, Fortunatus och Achaikus har kommit. De har fyllt tomrummet efter er

¹⁸ och upplivat både min och er ande. Sådana som dem ska ni uppskatta.

¹⁹ Församlingarna i Asien hälsar till er. Aquila och Prisca och församlingen i deras hus hälsar hjärtligt till er i Herren.

²⁰ Alla bröderna hälsar till er. Hälsa varandra med en helig kyss.

²¹ Denna hälsning skriver jag, Paulus, med egen hand.

²² Om någon inte älskar Herren ska han vara under förbannelse. *Marana tha!*

²³ Herren Jesu nåd vare med er.

²⁴ Min kärlek är med er alla i Kristus Jesus.

16:15 1 Kor 1:16. **16:15** Achaias förstlingsfrukt Områdets allra första kristna, liksom man vid skörden särskilt lyfte fram den första kärven inför Gud (3 Mos 23:10). **16:16** 1 Tess 5:12f. **16:19** Apg 18:2, Rom 16:3f. **16:19**

Aquila och Prisca Tältmakare från Italien som var vänner och medarbetare till Paulus (Apg 18:2, 26, Rom 16:3). **16:20** Rom 16:16. **16:20** en helig

kyss Kindkyssen var och är en vanlig hälsningsform i Medelhavsområdet. Jfr Luk 7:45, 22:47f. **16:21** Gal 6:11. **16:21** med egen hand Paulus tar som vanligt

över pennan från skrivaren för att avsluta brevet. Jfr Gal 6:11, 2 Tess 3:17. **16:22**

Marana tha Ett arameiskt bönerop som betyder: "Vår Herre, kom!" Jfr Upp 22:20.

Andra Korintierbrevet

Paulus skrev Andra Korintierbrevet dels för att han tvingats senarelägga sitt planerade besök (1:15f, se även Apg 19:21-22), och dels för att förbereda insamlingen till de kristna i Jerusalem (8:1f). Församlingens relation till aposteln hade nu allvarligt försämrats, och han varnar i brevet för falska apostlar som försöker skilja församlingen från dess grundare. Brevet är skrivet något år efter Första Korintierbrevet i mitten av 50-talet e Kr, troligen från Makedonien, och skickat med Titus m fl (8:16f).

Hälsning

¹ Från Paulus, genom Guds vilja Kristi Jesu apostel, och vår broder Timoteus. Till Guds församling i Korint och alla de heliga i hela Achaia.

² Nåd vare med er och frid från Gud vår Far och Herren Jesus Kristus.

All trösts Gud

³ Välsignad är vår Herre Jesu Kristi Gud och Far, barmhärtighetens Far och all trösts Gud!

⁴ Han tröstar oss i all vår nöd så att vi kan trösta dem som är i nöd med den tröst vi själva får av Gud.

⁵ Liksom Kristi lidanden flödar över oss, så överflödar också genom Kristus den tröst vi får.

⁶ Om vi är trängda, är det för er tröst och frälsning. Om vi blir tröstade, är det för att ni ska få den tröst som ger kraft att uthålligt bära samma lidanden som vi.

⁷ Och vårt hopp om er står fast, eftersom vi vet att ni delar vår tröst liksom ni delar våra lidanden.

⁸ Bröder, vi vill att ni ska veta hur svårt vi hade det i Asien. Det var mycket tyngre än vi kunde bära, så att vi till och med misströstade om livet.

⁹ Ja, inom oss hade vi redan fått dödsdomen, för att vi inte skulle lita på oss själva utan på Gud som uppväcker de döda.

1:1 Timoteus Paulus närmaste medarbetare (se t ex Apg 16:1f, Fil 2:19f, 1-2 Tim).

1:1 Korint En stor och blomstrande handelsstad, berömd för sin lyx och sina laster. **1:1** Achaia Romersk provins i södra Grekland med Korint som huvudort.

1:2 Rom 1:7, Gal 1:3, Ef 1:2. **1:3** Jes 49:13, Ef 1:3, 1 Petr 1:3. **1:4** 2 Kor 7:6. **1:5** Ps 34:20, 94:19, 2 Kor 4:10f, Kol 1:24. **1:6** 2 Tim 2:10. **1:8** Apg 19:23f, 1 Kor 15:32.

1:8 Bröder Annan översättning: "Syskon". Grekiskan tilltalar liksom t ex spanskan en blandad grupp (jfr 1 Kor 7) i maskulinum, som "bröder". **1:8** hur svårt vi hade det i Asien Se t ex Apg 19:9, 23f. **1:9** Jer 17:5, 7, Rom 4:17, 1 Kor 15:32.

10 Från en sådan död räddade han oss, och han kommer att rädda oss igen. Vårt hopp till honom är att han ska fortsätta rädda oss,

11 när också ni hjälper oss med er förbön. Så kommer många människor att tacka Gud för oss, för den nåd vi fått.

Ändrade resplaner

12 Detta är vår stolthet och vårt samvetes vittnesbörd: här i världen, och särskilt mot er, har vi uppträtt heligt och rent inför Gud och inte varit ledda av världslig visdom utan av Guds nåd.

13 Det vi skriver till er är inget annat än det ni läser och kan förstå. Och jag hoppas att ni till slut ska förstå

14 det ni redan delvis har förstått om oss: att vi är er stolthet, liksom ni är vår, på Herren Jesu dag.

15 Då jag litade på detta tänkte jag komma till er först, för att ni sedan skulle få välsignelsen av ett andra besök.

16 Jag ville besöka er på vägen till Makedonien och därifrån komma tillbaka till er och bli utrustad av er för resan till Judeen.

17 Var jag då tanklös när jag tog det beslutet? Eller tar jag mina beslut som jag själv finner bäst, så att mitt "ja, ja" också är ett "nej, nej"?

18 Så sant Gud är trofast: vårt budskap till er är inte både ja och nej.

19 Guds Son, Jesus Kristus som vi har predikat hos er – jag och Silvanus och Timoteus – han kom inte som både ja och nej, utan i honom har det kommit ett ja.

20 Alla Guds löften har i honom fått sitt ja. Därför får de också genom honom sitt Amen, för att Gud ska bli ärad genom oss.

21 Det är Gud som befäster oss och er i Kristus och som har smort oss.

22 Han har även satt sitt sigill på oss och gett oss Anden som en garant i våra hjärtan.

1:10 2 Tim 4:18. **1:11** Rom 15:30, Fil 1:19, Filem v 22. **1:12** 2 Kor 2:17, Hebr 13:18.

1:13 till slut Annan översättning: "till fullo". **1:14** 2 Kor 5:12, Fil 2:16, 1 Tess 2:19.

1:15 Rom 1:11, 1 Kor 16:7. **1:15** välsignelsen av ett andra besök Ordagrant: "en andra nåd". **1:16** 1 Kor 16:5f. **1:17** mitt "ja, ja" också är ett "nej, nej" Annan

översättning: "mitt ja ska vara ja och mitt nej vara nej" (för att Paulus till varje pris ska uppfylla sin en gång uttalade vilja). Jfr dock Matt 5:37. **1:18** 1 Kor 1:9.

1:19 Apg 18:5. **1:19** Silvanus En ansedd judekristen profet (Apg 15:22f) som var med Paulus i Korint (Apg 18:5). **1:20** Upp 3:14. **1:20** Guds löften Gud

uppfyller alla sina löften, men människan Paulus behöver ibland ändra sina planer, som när han lämnar återbud till sitt planerade besök i Korint. **1:20** Amen Hebr. "sant", ett böneord som bekräftar det som tidigare sagts. **1:21** 1 Joh 2:20, 27.

1:22 Rom 8:15f, 2 Kor 5:5, Ef 1:13f, 4:30. **1:22** sigill Markerar tillhörighet och beskydd (jfr Upp 7:2f). **1:22** en garant Annan översättning: "ett förskott" eller "en handpenning" (som garanterar det kommande arvet, även i 5:5, jfr Ef 1:14).

²³ Jag tar Gud till vittne över min själ att det är för att skona er som jag inte har kommit än till Korint.

²⁴ Inte så att vi skulle vara herrar över er tro, men vi är medarbetare till er glädje, eftersom ni står fasta i tron.

2

¹ Jag hade nämligen bestämt mig för att inte komma och göra er sorgsna igen.

² För om jag gör er sorgsna, vem kan då göra mig glad om inte just den jag gjort sorgsen?

³ Jag skrev som jag gjorde för att inte behöva komma och få sorg av dem som skulle ge mig glädje, för jag litade på att min glädje är allas er glädje.

⁴ Det var i djup nöd och hjärtats ångest, med många tårar, som jag skrev till er – inte för att göra er sorgsna utan för att ni skulle förstå vilken kärlek jag har till just er.

⁵ Om en viss person har orsakat sorg, så är det inte mig han har gett sorg utan i viss mån er alla, för att inte säga för mycket.

⁶ Det räcker med det straff han har fått av de flesta.

⁷ Nu får ni i stället förlåta och trösta honom så att han inte går under i sin djupa sorg.

⁸ Därför uppmanar jag er att bemöta honom med kärlek.

⁹ När jag skrev till er var det också för att se om ni skulle bestå provet och vara lydiga i allt.

¹⁰ Den som ni förlåter, förlåter också jag. Och det jag har förlåtit, om jag haft något att förlåta, det har jag gjort inför Kristi ansikte för er skull,

¹¹ för att vi inte ska bli överlistade av Satan. Hans avsikter känner vi till.

I Kristi segertåg

¹² När jag kom till Troas för att predika Kristi evangelium hade Herren öppnat en dörr för mig.

¹³ Ändå fick jag ingen ro i min ande när jag inte fann min broder Titus där, så jag tog avsked av dem och reste till Makedonien.

1:23 Rom 1:9, 2 Kor 11:31, 13:2. **1:24** 1 Kor 3:5, 1 Petr 5:3. **2:3** 2 Kor 12:21. **2:3** Jag skrev Paulus hänvisar antingen till ett brev som inte bevarats åt eftervärlden eller möjligen till Första Korintierbrevet. **2:4** Apg 20:31. **2:5** 1 Kor 5:1f. **2:7** Luk 17:3. **2:8** 1 Kor 16:14. **2:11** Luk 22:31, Ef 4:27. **2:12** 1 Kor 16:9. **2:12** Troas Romersk koloni vid ruinerna av gamla Troja, som Paulus troligen passerade under resan som beskrivs i Apg 20:1. **2:13** Apg 20:6, 2 Kor 7:5f. **2:13** Titus Betrodd medarbetare till Paulus, som hade fört honom till tro (Tit 1:4). Titus var grek (Gal 2:3) och Paulus särskilda ombud till Korint (2 Kor 7:6f).

14 Men vi tackar Gud, som ständigt för oss fram i Kristi segertåg och sprider sin kunskaps doft genom oss överallt.

15 Vi är en Kristi väldoft inför Gud bland dem som blir frälsta och bland dem som går förlorade:

16 för några en doft av död till död, för andra en doft av liv till liv. Vem räcker till för det här?

17 Vi är inte som de flesta, som förfalskar Guds ord för egen vinning. Nej, i Kristus predikar vi med rent sinne inför Gud det som kommer från Gud.

3

Det nya förbundets tjänare

1 Börjar vi nu rekommendera oss själva igen? Eller behöver vi, som vissa andra, rekommendationsbrev till er eller från er?

2 Nej, ni är vårt brev, skrivet i våra hjärtan, känt och läst av alla människor.

3 Det är uppenbart att ni är ett Kristusbrev skrivet genom vår tjänst, inte med bläck utan med den levande Gudens Ande, inte på tavlor av sten utan på tavlor av kött i era hjärtan.

4 En sådan tillit till Gud har vi genom Kristus.

5 Inte så att vi av oss själva kan tänka ut saker på egen hand, utan vår förmåga kommer från Gud.

6 Han har gett oss förmåga att vara tjänare åt ett nytt förbund, som inte är bokstavens utan Andens. Bokstaven dödar, men Anden ger liv.

Det nya förbundets härlighet

7 Redan dödens tjänst, inristad med bokstäver på stenar, kom med sådan härlighet att Israels barn inte kunde se på Moses ansikte för dess strålgans, även om den glansen bleknade.

8 Hur mycket större härlighet ska då inte Andens tjänst ha?

9 Om redan fördörelsens tjänst hade härlighet, hur mycket rikare på härlighet är då inte rättfärdighetens tjänst?

10 Det som förr hade härlighet har nu ingen härlighet alls jämfört med den överväldigande härligheten.

11 För om det som bleknade kom med härlighet, hur mycket större härlighet har då inte det som består!

12 När vi nu har ett sådant hopp går vi helt öppet till väga.

2:14 Kol 1:25. **2:14** sprider sin kunskaps doft Paulus jämför sig med en krigsfånge som går i fältherrens triumftåg och svänger sitt rökelsekar till hans ära (1 Kor 9:17, 19). **2:15** 1 Kor 1:18. **2:16** Luk 2:34. **2:17** 2 Kor 1:12, 4:2, 2 Petr 1:21.

3:1 Apg 18:27, 2 Kor 5:12, 10:12f. **3:2** 1 Kor 9:2. **3:2** våra hjärtan Andra handskrifter: "era hjärtan". **3:3** 2 Mos 24:12, Jer 31:33, Hes 11:19. **3:5** Fil 2:13.

3:6 Jer 31:31, Joh 6:63, Rom 7:6. **3:6** bokstavens Den skrivna lagen (vers 7 och Rom 7:6, 8:2). **3:7** 2 Mos 34:29f. **3:9** 5 Mos 27:26, Rom 1:16f, 3:21. **3:12** Ef 6:19.

13 Vi gör inte som Mose, som satte en slöja för sitt ansikte för att Israels barn inte skulle se hur det som bleknade försvann.

14 Men deras sinnen blev förhårdade. Än i dag är samma slöja kvar när de läser det gamla förbundets skrifter, och den lyfts inte bort, först i Kristus försvinner den.

15 Ja, än i dag ligger en slöja över deras hjärtan när de läser Mose.

16 Men när någon omvänder sig till Herren tas slöjan bort.

17 Herren är Anden, och där Herrens Ande är, där är frihet.

18 Och alla vi som med obeslöjat ansikte ser Herrens härlighet som i en spegel, vi förvandlas till en och samma bild, från härlighet till härlighet. Det sker genom Herren, Anden.

4

1 Därför, när vi genom Guds barmhärtighet har denna tjänst, så ger vi inte upp.

2 Vi har tagit avstånd från allt hemligt och skamligt och använder inga knep. Vi förfalskar inte Guds ord, utan lägger öppet fram sanningen och överlämnar oss inför Gud åt varje människas samvete.

3 Om vårt evangelium är dolt, så är det dolt för dem som går förlorade.

4 Den här världens gud har förblindat de otroendes sinnen så att de inte ser ljuset som strålar från evangeliet om Kristi härlighet, han som är Guds avbild.

5 Vi predikar inte oss själva, utan Jesus Kristus som Herren och oss som era tjänare för Jesu skull.

6 Gud som sade: "Ljus ska lysa ur mörkret", han har lyst upp våra hjärtan för att kunskapen om Guds härlighet som strålar från Kristi ansikte ska sprida sitt ljus.

En skatt i lerkärl

7 Men denna skatt har vi i lerkärl, för att den väldiga kraften ska vara Guds och inte komma från oss.

8 Vi är ständigt trängda men inte instängda, rådvilla men inte rådlösa,

9 förföljda men inte övergivna, nerslagna men inte utslagna.

3:13 2 Mos 34:33f. **3:14** Jes 6:10, Rom 11:8, 25. **3:15** läser Mose De fem Moseböckerna (Torá), ur vilka man högläser längre stycken vid synagogans gudstjänst. **3:16** 2 Mos 34:34, Rom 11:23, 26. **3:17** Joh 4:34, 8:36, Rom 8:2. **3:18** Rom 8:29, 1 Kor 13:12. **3:18** ser Annan översättning: "reflekterar". **4:1** 1 Kor 7:25, 15:10. **4:2** 2 Kor 2:17, 5:11, 6:4, 1 Tess 2:3f. **4:3** 1 Kor 1:18, 2 Tess 2:9f. **4:4** Jes 6:10, Ef 2:2, 6:12, Kol 1:15. **4:4** Den här världens gud Dvs djävulen. Annan översättning: "Den här tidsålderns gud". **4:5** 2 Kor 1:24. **4:6** 1 Mos 1:3, 2 Petr 1:19. **4:6** Jfr 1 Mos 1:3, Jes 9:2. **4:7** 1 Kor 2:5, 2 Kor 3:5, 12:9. **4:9** Ps 37:24.

10 Alltid bär vi Jesu död i vår kropp, för att också Jesu liv ska bli synligt i vår kropp.

11 Vi som lever utlämnas ständigt åt döden för Jesu skull, för att också Jesu liv ska uppenbaras i vår dödliga kropp.

12 Så verkar döden i oss, och livet i er.

13 Men vi har samma trons Ande som i skriftordet: *Jag tror, därför talar jag.* Även vi tror, och därför talar vi.

14 Vi vet ju att han som uppväckte Herren Jesus också ska uppväcka oss med Jesus och låta oss träda fram tillsammans med er.

15 Allt sker för er skull, för att nåden ska nå allt fler och få tacksägelsen att flöda över till Guds ära.

Tron och hoppet

16 Därför ger vi inte upp. Även om vår yttre människa bryts ner, förnyas vår inre människa dag för dag.

17 Vår nöd, som är kortvarig och väger lätt, bereder åt oss en väldig och överväldigande härlighet som väger tungt och varar för evigt.

18 Vi riktar inte blicken mot det synliga, utan mot det osynliga. Det synliga är förgängligt, men det osynliga är evigt.

5

1 Vi vet att om vårt jordiska tält rivs ner så har vi en byggnad från Gud, en evig boning i himlen som inte är gjord av människohand.

2 Därför suckar vi i vårt tält och längtar att få iklä oss vår himmelska boning,

3 för när vi väl är klädda i den ska vi inte stå där nakna.

4 Ja, vi som bor i detta tält suckar tungt. Vi vill ju inte bli avklädda utan påklädda, så att det som är dödligt uppslukas av livet.

5 Och den som berett oss för just detta är Gud, som har gett oss Anden som en garant.

6 Därför är vi alltid vid gott mod, även om vi vet att vi är borta från Herren så länge vi är hemma i kroppen.

7 Vi lever här i tro, utan att se.

8 Men vi är ändå vid gott mod och skulle hellre flytta bort från kroppen och vara hemma hos Herren.

4:10 Rom 8:17, 2 Kor 1:5.

4:11 Rom 8:36, 1 Kor 4:9, 15:30f.

4:12 2 Kor 13:9.

4:13 Ps 116:10.

4:14 Rom 8:11, 1 Kor 6:14.

4:15 2 Kor 1:6, 11, 2 Tim 2:10.

4:16

Ef 3:16, 4:23.

4:17 Ps 30:6, Matt 5:12, Rom 8:18.

4:18 Rom 8:24, Hebr 11:1.

5:1

Job 4:19, 2 Petr 1:13f.

5:1 vårt jordiska tält Dvs vår jordiska kropp.

5:2 Rom 8:23,

Fil 3:21.

5:4 1 Kor 15:53f.

5:5 Rom 8:16, 2 Kor 1:22, Ef 1:13f.

5:6 Ps 39:13, 119:19,

Hebr 11:13.

5:8 Fil 1:23.

⁹ Därför sätter vi en ära i att vara till behag för honom, vare sig vi är hemma eller borta.

¹⁰ Vi måste alla träda fram inför Kristi domstol, för att var och en ska få igen vad han har gjort här i livet, gott eller ont.

Försoningens tjänst

¹¹ Vi vet alltså vad det är att frukta Herren, och därför försöker vi vinna människor. För Gud är det uppenbart hurdana vi är, och jag hoppas att det också är uppenbart för era samveten.

¹² Vi vill inte rekommendera oss själva igen inför er, bara ge er tillfälle att vara stolta över oss. Då har ni något att svara dem som skryter med det yttre och inte med det som finns i hjärtat.

¹³ Har vi varit från våra sinnen, så var det för Gud. Är vi sansade och samlade, så är det för er.

¹⁴ Kristi kärlek driver oss, för vi är övertygade om att en har dött för alla, och därför har alla dött.

¹⁵ Och han dog för alla, för att de som lever inte längre ska leva för sig själva utan för honom som har dött och uppstått för dem.

¹⁶ Därför känner vi inte längre någon på ett ytligt sätt. Även om vi har känt Kristus på ett ytligt sätt, känner vi honom inte så längre.

¹⁷ Om någon är i Kristus är han alltså en ny skapelse. Det gamla är förbi, något nytt har kommit.

¹⁸ Och allt kommer från Gud, som har försonat oss med sig själv genom Kristus och gett oss försoningens tjänst.

¹⁹ Gud var i Kristus och försonade världen med sig själv. Han tillräknade inte människorna deras överträdelser, och han har anförtrott oss försoningens ord.

²⁰ Vi är alltså sändebud för Kristus, och Gud vädjar genom oss. Vi ber på Kristi uppdrag: låt försona er med Gud!

²¹ Han som inte visste av synd, honom gjorde Gud till synd i vårt ställe, för att vi i honom skulle bli rättfärdiga inför Gud.

6

1 Som Guds medarbetare uppmanar vi er också att ta emot Guds nåd så att den blir till nytta.

5:10 Jer 17:10, Matt 16:27, 25:31f, Joh 5:29, Rom 14:10. **5:11** 2 Kor 4:2. **5:12** 2 Kor 1:14, 3:1. **5:13** Mark 3:21. **5:14** driver oss Annan översättning: "griper oss", "styr oss", "håller oss samman". **5:15** Rom 14:7f, 1 Tim 2:6, Hebr 2:9. **5:16** ytligt Ordagrant: "köttsligt" (efter vår mänskliga värdering). **5:17** Jes 43:18f, Gal 6:15, Upp 21:5. **5:18** Rom 5:10, Kol 1:20. **5:19** Rom 3:24f, Kol 1:20. **5:21** Jes 53:6, 9, 12, Joh 8:46, Rom 5:19, Gal 3:13. **5:21** rättfärdiga inför Gud Ordagrant: "Guds rättfärdighet". **6:1** 1 Kor 3:9, Hebr 12:15.

² Han säger ju: *Jag bönhör dig i nådens tid, jag hjälper dig på frälsningens dag.* Nu är den rätta tiden, nu är frälsningens dag.

Prövningen och glädjen i tjänsten

³ Vi vill inte på något sätt väcka anstöt, för att vår tjänst inte ska smutskastas.

⁴ Nej, i allt vill vi visa att vi är Guds tjänare: i stor uthållighet, i lidande, nöd och ångest,

⁵ i misshandel, fångenskap och upplopp, i arbete, nattvak och svält,

⁶ i renhet och insikt, i tålamod och godhet, i den helige Ande, i uppriktig kärlek,

⁷ med sanningens ord och Guds kraft, med rättfärdighetens vapen i höger och vänster hand,

⁸ i ära och vanära, i vanrykte och gott rykte. Vi kallas vilolärare men är sanningssägare,

⁹ vi är okända men ändå erkända, vi är döende men lever, vi är tuktrade men inte dödade,

¹⁰ vi är bedrövade men alltid glada, vi är fattiga men gör många rika, vi har inget men äger allt.

¹¹ Vi talar öppet till er, korintier. Våra hjärtan är vidöppna.

¹² Ni har det inte trångt hos oss, men i era hjärtan är det trångt.

¹³ Gör som vi - nu talar jag som till barn - och öppna också ni era hjärtan.

Den levande Gudens tempel

¹⁴ Gå inte som omaka par i ok med dem som inte tror. Vad har rättfärdighet med orättfärdighet att göra? Eller vad har ljus gemensamt med mörker?

¹⁵ Vilken samstämmighet har Kristus med Beliar? Eller vad kan den som tror dela med den som inte tror?

¹⁶ Vad kan Guds tempel ha för gemenskap med avgudarna? Vi är den levande Gudens tempel, för Gud har sagt: *Jag ska bo hos dem och vandra bland dem och vara deras Gud, och de ska vara mitt folk.*

¹⁷ Därför säger Herren: *Gå ut från dem och skilj er från dem, och rör inte vid något orent. Då ska jag ta emot er,*

6:2 Luk 4:18f. **6:2** Jes 49:8. **6:3** 1 Kor 10:32. **6:4** 1 Kor 4:9f, 2 Kor 11:23f. **6:6** Gal 5:22, 1 Tim 4:12. **6:7** 1 Kor 2:4, 2 Kor 4:2, 10:4, Ef 6:11f. **6:7** rättfärdighetens vapen i höger och vänster hand Svärd och sköld till anfall och försvar (jfr Ef 6:16-17).

6:9 Ps 118:18, 2 Kor 4:10f. **6:10** Rom 5:3, 2 Kor 7:4. **6:12** 2 Kor 7:2f. **6:13** 1 Kor 4:14. **6:14** 5 Mos 7:2f, 1 Kor 5:9, Ef 5:7f, 1 Joh 1:5f. **6:14** som omaka par i ok Oxe och åsna var så olika att de inte skulle plöja tillsammans (5 Mos 22:10).

6:15 1 Kung 18:21, 1 Kor 10:21. **6:15** Beliar Variant av Belial, "den värdelöse", ett judiskt namn på Satan. **6:16** 1 Kor 3:16. **6:16** 3 Mos 26:12. **6:17** 3 Mos 5:2, Upp 18:4. **6:17** Jes 52:11, Hes 20:34 (Septuaginta).

¹⁸ *och jag ska vara er Far och ni ska vara mina söner och döttrar, säger Herren den Allsmäktige.*

7

¹ När vi nu har dessa löften, mina älskade, så låt oss rena oss från allt som befläcker kött och ande och fullborda vår helgelse i vördnad för Gud.

Glädje över korintiernas ånger

² Ge oss rum i era hjärtan. Vi har inte gjort orätt mot någon, inte skadat någon och inte utnyttjat någon.

³ Det säger jag inte för att fördöma er. Jag har redan sagt att ni har en plats i våra hjärtan så att vi både dör och lever tillsammans.

⁴ Jag har stort förtroende för er, jag är mycket stolt över er. Jag är uppfylld av tröst och har glädje i överflöd mitt i all vår nöd.

⁵ När vi kom till Makedonien fick vi ingen ro. Vi var trängda på alla sätt, utifrån av konflikter och inifrån av oro.

⁶ Men Gud som tröstar de modlösa tröstade oss genom att Titus kom,

⁷ och inte bara genom hans ankomst utan också genom trösten han fått hos er. Han berättade för oss om er längtan, er klagan och er iver för mitt bästa, och då gladde jag mig ännu mer.

⁸ För även om jag gjorde er sorgsna med mitt brev, så ångrar jag det inte nu. Först ångrade jag mig, för jag såg att brevet gjorde er sorgsna, om än bara för ett tag.

⁹ Men nu gläder jag mig, inte för att ni blev sorgsna utan för att sorgen har lett till ånger. Ni blev sorgsna så som Gud vill, och därför har ni inte tagit någon skada genom oss.

¹⁰ En sorg efter Guds vilja ger en ånger som man inte ångrar och som leder till frälsning. Men världens sorg leder till död.

¹¹ Se vad den här sorgen från Gud har fört med sig hos er: vilken hängivenhet, vilka förklaringar, vilken upprördhet, vilken fruktan, vilken längtan, vilken iver och vilken bestraffning! I allt har ni visat er oskyldiga i den här saken.

¹² När jag skrev till er var det alltså inte med tanke på den som gjort orätt eller den som har drabbats, utan för att det skulle bli klart för er inför Gud hur ivrigt ni tar er an vår sak.

¹³ Det har gett oss tröst.

6:18 2 Sam 7:8, 14, Jer 31:9. **7:1** 1 Joh 3:3. **7:1** allt som befläcker kött och ande Annan översättning: "alla fläckar från kött och ande". **7:2** Apg 20:33, 2 Kor 12:15f. **7:3** 2 Kor 6:11f. **7:4** Fil 2:17, Kol 1:24. **7:5** 2 Kor 2:13. **7:6** 2 Kor 1:3f. **7:8** 2 Kor 2:4. **7:10** 2 Sam 12:13, Matt 27:3f. **7:11** 2 Kor 2:5f. **7:12** 2 Kor 2:9. **7:13** 1 Kor 16:18, 2 Kor 2:13.

Utöver den trösten kom den ännu större glädjen över att se Titus så glad. Ni har alla styrkt hans ande.

¹⁴ Om jag har berömt er inför honom, så har jag inte behövt skämmas för det. Nej, liksom allt vi har sagt er är sant, så har också vårt beröm inför Titus visat sig vara sant.

¹⁵ Hans hjärta klappar nu ännu varmare för er, när han minns hur ni alla lydde och hur ni tog emot honom med respekt och vördnad.

¹⁶ Jag är glad att jag kan lita på er i allt.

8

Insamlingen till Jerusalem

¹ Vi vill berätta för er, bröder, vilken nåd Gud har gett församlingarna i Makedonien.

² Trots deras många hårda prövningar har ändå deras översvallande glädje och deras djupa fattigdom gjort dem överflödande rika på uppriktig hängivenhet.

³ De har gett efter sin förmåga, ja, över sin förmåga. Och det var helt frivilligt, det kan jag intyga.

⁴ Ivrigt vädjade de och bad oss om nåden att få vara med i hjälpen till de heliga.

⁵ Och de gav inte bara det vi hade hoppats, utan de gav sig själva, först och främst åt Herren och sedan åt oss efter Guds vilja.

⁶ Därför bad vi Titus, som redan hade påbörjat insamlingen, att fullborda denna kärleksgåva hos er.

⁷ När ni nu är rika på allt – tro, tal, kunskap, hängivenhet och den kärlek vi har väckt hos er – var då också rika på den här kärleksgåvan.

⁸ Detta säger jag inte som en befallning, utan för att pröva äktheten i er kärlek när andra visar en sådan iver.

⁹ Ni känner ju vår Herre Jesu Kristi nåd. Han var rik men blev fattig för er skull, för att ni genom hans fattigdom skulle bli rika.

¹⁰ Jag ger mitt råd i den här saken för att hjälpa er.

I fjol var ni först både med att påbörja arbetet och att besluta om det.

¹¹ Fullborda nu arbetet, så att ni som med god vilja tog beslutet också genomför det utifrån vad ni har.

7:15 2 Kor 2:9. **7:16** 2 Tess 3:4. **8:1** Rom 15:26. **8:2** Rom 12:8, Fil 4:15f.
8:2 djupa fattigdom gjort dem överflödande rika Karakteristiskt för Paulus stil är att låta ett paradoxalt påstående uttrycka en djupare sanning. Jfr 6:8-10. **8:2** hängivenhet Annan översättning: "givmildhet". **8:4** Apg 11:29. **8:7** 1 Kor 1:5f.
8:8 1 Kor 7:6. **8:9** Matt 8:20, Fil 2:6f. **8:10** Matt 10:42, 2 Kor 9:2.

¹² Finns den goda viljan är den välkommen med vad den har och bedöms inte efter vad den inte har.

¹³ Vi vill inte att andra ska få det bättre och ni få det svårt, utan att alla ska ha det lika.

¹⁴ Just nu ska ert överflöd avhjälpa deras brist, så att deras överflöd en annan gång kan avhjälpa er brist. Så blir det lika för alla,

¹⁵ som det står skrivet: *Den som samlat mycket hade ingenting över, och den som samlat lite saknade ingenting.*

¹⁶ Vi tackar Gud som har väckt samma iver för er i Titus hjärta.

¹⁷ Han lyssnade till vår maning och blev så ivrig att han av egen fri vilja gav sig i väg till er.

¹⁸ Tillsammans med honom har vi sänt den broder som får beröm i alla församlingarna för sitt arbete i evangeliets tjänst.

¹⁹ Och inte bara det, han är också vald av församlingarna till att följa med oss på resan med gåvan som vi förmedlar till Herrens ära och som bevis på vår goda vilja.

²⁰ Så undviker vi att någon kritiserar oss för hur vi förmedlar den frikostiga gåvan.

²¹ Vi är nämligen noga med att göra det som är rätt, inte bara inför Herren utan också inför människor.

²² Tillsammans med dem har vi sänt ännu en broder, som vi ofta och på många sätt har provat och funnit hängiven, särskilt nu eftersom han har så stort förtroende för er.

²³ Titus är min vän och medarbetare hos er, och våra andra bröder är församlingarnas sändebud till Kristi ära.

²⁴ Ge dem nu inför församlingarna bevis på er kärlek och på att vi hade rätt när vi berömde er inför dem.

9

¹ Egentligen behöver jag inte skriva till er om hjälpen till de heliga.

² Jag vet hur villiga ni är, och inför makedonierna brukar jag berömma er och berätta att Achaia har varit redo sedan i fjol. Er iver har sporrat de flesta.

8:12 Mark 12:43f. **8:15** 2 Mos 16:18. **8:18** den broder som får beröm Det är för oss oklart vem Paulus menar, kanske Lukas eller någon av dem som nämns i Apg 20:4 eftersom brodern var "vald av församlingarna" (vers 19). **8:19** Gal 2:10.

8:20 2 Kor 6:3. **8:21** Ords 3:4, Apg 24:16, Rom 12:17, Fil 4:8. **8:22** ännu en broder Även denne är okänd. Kanske någon av dem som nämns i Apg 20:4. **8:23** sändebud Ordagrant: "apostlar". Här syftar ordet på församlingarnas utsända representanter (jfr 11:5 med not) och inte på Kristi särskilt utvalda uppståndelsevittnen (Matt 10:2). **8:24** 2 Kor 7:14. **9:1** 2 Kor 8:4. **9:2** 2 Kor 8:10.

³ Nu sänder jag ändå bröderna för att vårt beröm av er i denna sak inte ska visa sig vara tomt prat och för att ni ska vara förberedda, som jag redan nämnt.

⁴ Annars får vi – för att inte säga ni – stå där och skämmas när makedonierna som kommer med mig ser att ni är oförberedda trots vårt förtroende för er.

⁵ Därför tyckte jag mig behöva be bröderna resa till er och förbereda er utlovade gåva, så att den kan ligga färdig som en gåva och inte blir ett krav.

⁶ Men tänk på detta: Den som sår sparsamt får skörda sparsamt, och den som sår rikligt får skörda rikligt.

⁷ Var och en ska ge vad han har bestämt i sitt hjärta, inte med olust eller tvång, för Gud älskar en glad givare.

⁸ Och Gud har makt att ge er all nåd i överflöd, så att ni alltid och i allt har nog av allt och kan ge i överflöd till varje gott verk.

⁹ Skriften säger: *Han strör ut, han ger åt de fattiga, hans rättfärdighet består för evigt.*

¹⁰ Han som ger såningsmannen säd till att så och bröd till att äta, han ska ge er utsäde och mångdubbla det och låta er rättfärdighet ge god skörd.

¹¹ Då blir ni rika på allt och kan vara generösa i allt, och det väcker tacksamhet till Gud när vi överlämnar gåvan.

¹² Den hjälp ni ger i denna insamling fyller inte bara de heligas behov, utan bär också rik frukt genom att många tackar Gud.

¹³ När ni visar er äkthet genom denna hjälp prisar de Gud för att ni följer er bekännelse till Kristi evangelium och så godhjärtat delar gemenskapen med dem och med alla.

¹⁴ De kommer också att be för er och längta efter er på grund av Guds överväldigande nåd mot er.

¹⁵ Gud vare tack för hans obeskrivligt rika gåva!

10

Paulus försvarar sin apostlatjänst

¹ Jag, Paulus, som är så ödmjuk när jag möter er ansikte mot ansikte men modig när jag är långt borta, jag uppmanar er vid Kristi mildhet och godhet

9:3 2 Kor 8:24. **9:5** blir ett krav som hastigt måste samlas in vid Paulus ankomst. Annan översättning: "är snålt tilltagen". **9:6** Ords 11:24f, 22:8f, Gal 6:7f. **9:7** 2 Mos 25:2, 5 Mos 15:10, Rom 12:8. **9:7** Gud älskar en glad givare Ords 22:8b (finns endast i Septuaginta). **9:8** 2 Kor 8:7, Kol 1:10. **9:8** har nog av allt Annan översättning: "kan vara nöjda med lite". Jfr 2 Kor 8:2, 1 Tim 6:6. **9:9** Ps 112:9. **9:10** Jes 55:10, Hos 10:12. **9:12** 2 Kor 1:11. **10:1** 1 Kor 2:3.

² och ber: tvinga mig inte att vara så modig och bestämd hos er som jag inte tvekar att vara mot vissa som menar att vi går fram på världens vis.

³ För även om vi lever i världen, strider vi inte på världens sätt.

⁴ Vapnen vi strider med är inte köttsliga utan har kraft från Gud att bryta ner fästen. Ja, vi bryter ner tankebyggnader

⁵ och allt högt som reser sig mot kunskapen om Gud. Vi gör varje tanke till en lydig fånge hos Kristus,

⁶ och vi är beredda att straffa all olydnad så snart er lydnad blivit fullständig.

⁷ Se vad som är uppenbart: om någon är övertygad om att han tillhör Kristus, då ska han ha klart för sig att vi tillhör Kristus lika mycket som han.

⁸ Ja, även om jag skulle vara ännu frimodigare med den auktoritet som Herren har gett oss för att bygga upp er, inte för att bryta ner er, så skulle jag inte behöva skämmas.

⁹ Jag vill inte att det ska verka som att jag vill skrämna er med mina brev.

¹⁰ "Breven", säger man, "har tyngd och kraft, men när han kommer själv är han svag och man föraktar hans ord".

¹¹ Den som säger så ska veta att sådana vi är i ord, i våra brev på håll, sådana är vi också i handling när vi är hos er.

¹² Inte så att vi vågar jämföra eller mäta oss med vissa av dem som rekommenderar sig själva. De mäter sig med sig själva och jämför sig med sig själva, men de förstår ingenting.

¹³ Vi däremot berömmar oss inte gränslöst, utan håller oss inom gränsen för det område som Gud har tilldelat oss, att vi skulle nå fram även till er.

¹⁴ Vi går inte för långt i vårt beröm, som om vi aldrig hade nått fram till er. Vi var ju de första som nådde er med Kristi evangelium.

¹⁵ Vi vill inte berömma oss gränslöst av andras arbete. Men när er tro växer hoppas vi att vårt arbetsfält hos er ska utvidgas kraftigt.

¹⁶ Då kan vi förkunna evangeliet i områden bortom ert och behöver inte berömma oss av det som redan är utträttat på någon annans område.

¹⁷ *Den som berömmar sig ska berömma sig av Herren.*

10:2 1 Kor 4:21. **10:4** 2 Kor 6:7. **10:4** kraft från Gud Annan översättning: "kraft för Gud". **10:5** Rom 1:5. **10:6** 2 Kor 2:9. **10:7** 1 Kor 14:37. **10:7** Se vad som är uppenbart Annan översättning: "Ni ser (bara) det som är uppenbart".

10:8 2 Kor 12:6, 13:10. **10:10** man föraktar hans ord Jfr 1 Kor 1:17, 2:1f. **10:11** 2 Kor 13:2, 10. **10:12** 2 Kor 3:1, 5:12. **10:13** Rom 12:3. **10:15** Rom 15:20. **10:16** Apg 19:21. **10:17** 1 Kor 1:31. **10:17** Jer 9:24.

18 Det är ju inte den som rekommenderar sig själv som består provet, utan den som Herren rekommenderar.

11

Paulus och de falska apostlarna

¹ Hoppas ni kan stå ut med lite dårskap från min sida. Visst står ni ut med mig,

² eftersom jag brinner för er med Guds iver. Jag har trolovat er med en enda man, Kristus, och vill föra fram en ren jungfru till honom.

³ Men jag är rädd att liksom ormen med sin list förledde Eva, så kan också era sinnen förföras och vändas bort från den uppriktiga och rena troheten mot Kristus.

⁴ För om någon kommer och predikar en annan Jesus än den vi har predikat, eller om ni tar emot en annan ande eller ett annat evangelium än det ni tidigare tagit emot, då accepterar ni det gärna.

⁵ Jag menar att jag inte på något sätt är underlägsen dessa "superapostlar".

⁶ Även om jag inte är någon vältalare saknar jag inte kunskap, och den har vi alltid och på alla sätt lagt fram för er.

⁷ Eller var det en synd jag begick när jag ödmjukade mig för att ni skulle upphöjas och predikade Guds evangelium för er utan ersättning?

⁸ Andra församlingar plundrade jag genom att ta emot lön för att kunna betjäna er.

⁹ När jag var hos er och saknade något låg jag ingen till last, för bröderna som kom från Makedonien försåg mig med det jag behövde. På alla sätt aktade jag mig för att bli en börda för er, och det tänker jag fortsätta med.

¹⁰ Så sant Kristi sanning finns i mig ska ingen i Achaias områden ta ifrån mig den stoltheten.

¹¹ Varför? För att jag inte älskar er? Det vet Gud att jag gör.

10:18 Ords 27:2, Rom 2:29, 1 Kor 4:5. **11:2** Ef 5:25f. **11:2** brinner ... iver Grek. zélos (jfr engelskans "zeal"), har två radikalt skilda betydelser: att ivra för någon i kärlek eller att hysa avund eller svartsjuka. Aposteln förklarar (vers 11) att hans iver för korintierna är kärlekens iver. **11:2** trolovat er Paulus liknar sig vid en far som trolovat sin dotter, församlingen, till äktenskap med Kristus. **11:3** 1 Mos 3:1f, Joh 8:44. **11:3** förföras Annan översättning: "fördärvas". **11:4** Gal 1:6f. **11:5** 2 Kor 12:11. **11:5** superapostlar Ordet "apostel" användes inte bara om Jesu tolv apostlar utan även i vidare bemärkelse om ledande kristna förkunnare (jfr Rom 16:7). Paulus använder ett ironiskt förstärkningsord om de uppblåsta falska apostlarna i Korint (11:13). **11:6** 1 Kor 2:1, 6, Ef 3:4. **11:7** Matt 10:8, 1 Kor 9:12, 18. **11:8** Fil 4:10, 15. **11:9** bröderna Silas och Timoteus (se Apg 18:5, 2 Kor 1:19). **11:10** 1 Kor 9:15. **11:10** i Achaias områden Dvs i den provins där Korint var huvudstad. **11:11** 2 Kor 7:3.

12 Och jag tänker fortsätta göra som jag gör, för att hindra dem som söker ett tillfälle att framstå som våra jämlingar i vad de skryter med.

13 Sådana människor är falska apostlar, oärliga arbetare förklädda till Kristi apostlar.

14 Och inte undra på det, Satan själv förklar sig till en ljusets ängel.

15 Då är det inte underligt om även hans tjänare förklar sig till rättfärdighetens tjänare. Men de ska få det slut som deras gärningar förtjänar.

Apostelns försvarstal

16 Jag upprepar: ingen får ta mig för en dåre. Men om ni nu gör det, ta då emot mig som en dåre så att också jag får berömma mig lite.

17 Det jag nu säger, det säger jag inte så som Herren skulle säga utan som en dåre, i den fasta övertygelsen att jag har skäl att berömma mig.

18 När många berömmar sig på människors vis vill också jag göra det.

19 Ni står ju gärna ut med dårar, ni som är så kloka.

20 Ni accepterar att man gör er till slavar, att man suger ut och plundrar er, att man uppträder överlägset och slår er i ansiktet.

21 Till min skam måste jag säga att vi har varit för svaga för det.

Men vad andra vågar skryta med – jag talar som en dåre – det vågar jag också.

22 Är de hebreer? Jag också. Är de israeliter? Jag också. Är de Abrahams barn? Jag också.

23 Är de Kristi tjänare? Nu talar jag som en galning: Jag är det ännu mer. Jag har arbetat mer, suttit i fängelse mer, fått hugg och slag i överflöd och ofta varit i livsfara.

24 Av judarna har jag fem gånger fått fyrtio rapp minus ett.

25 Tre gånger har jag blivit piskad med spö, en gång har jag blivit stenad, tre gånger har jag lidit skeppsbrott, ett helt dygn har jag drivit på öppet hav.

26 Jag har ofta varit på resor, i faror på floder, faror bland rövare, faror från landsmän, faror från hedningar, faror i städer, i öknar och på hav, faror bland falska bröder,

11:12 2 Kor 11:22. **11:13** Matt 7:15, 2 Kor 2:17, Fil 3:2, Upp 2:2. **11:15** Fil 3:19.

11:16 2 Kor 11:1. **11:17** i den fasta övertygelsen att jag har skäl att Annan översättning: "i denna sak när det gäller att". **11:18** Fil 3:3f. **11:20** plundrar Annan översättning: "fångar".

11:22 Apg 22:3, Fil 3:5. **11:23** Apg 9:16, 1 Kor 4:9f, 2 Kor 1:8f, 4:11, 6:5. **11:24** 5 Mos 25:3. **11:24** fyrtio rapp minus ett Kroppsstraff kunde utdömas i synagogorna (Matt 10:17). Mose lag förbjöd fler piskrapp än 40 (5 Mos 25:3). För att vara på den säkra sidan utdelade man vanligen

endast 39 rapp. **11:25** Apg 14:19, 16:22. **11:26** Gal 2:4.

27 allt under möda och slit, ofta under vaknätter, under hunger och törst, ofta fastande, frusen och naken.

28 Utöver allt annat har jag det dagliga ansvaret, omsorgen om alla församlingarna.

29 Vem är svag utan att jag blir svag? Vem faller utan att det bränner i mig?

30 Om jag måste berömma mig, vill jag berömma mig av min svaghet.

31 Herren Jesu Gud och Far, välsignad i evighet, vet att jag inte ljuger.

32 I Damaskus lät kung Aretas ståhållare bevaka staden för att gripa mig,

33 och jag firades ner i en korg genom en öppning i muren och kom undan hans grepp.

12

Syner och uppenbarelser

1 Jag måste berömma mig, trots att det inte hjälper. Nu kommer jag till syner och uppenbarelser från Herren.

2 Jag vet en man i Kristus som för fjorton år sedan blev uppryckt ända till tredje himlen. Om det var i kroppen eller utanför kroppen vet jag inte, Gud vet.

3 Jag vet att den mannen – om det var i kroppen eller utanför kroppen vet jag inte, Gud vet –

4 blev uppryckt till paradiset och fick höra ord som ingen människa kan eller får uttala.

5 Den mannen vill jag berömma mig av, men av mig själv vill jag inte berömma mig utom av min svaghet.

6 Om jag ville berömma mig vore jag ändå ingen dåre, jag skulle bara säga sanningen. Men jag avstår, för att ingen ska tänka högre om mig än man gör när man ser eller hör mig.

7 Och för att jag inte ska förhäva mig efter dessa väldiga uppenbarelser har jag fått en tagg i köttet, en ängel från Satan som ska slå mig så att jag inte förhäver mig.

8 Tre gånger har jag bett Herren att den ska lämna mig,

9 men han svarade mig: "Min nåd är nog för dig, för min kraft fullkomnas i svaghet."

11:27 Rom 8:35, 1 Kor 4:11, 2 Kor 6:5, 1 Tess 2:9. **11:28** Apg 20:18f. **11:29** 1 Kor 8:13, 9:22. **11:30** 2 Kor 12:5f. **11:31** Rom 9:1, Gal 1:20. **11:32** Apg 9:24f.

11:32 Aretas Kung över nabateerna i norra Arabien mellan år 9 f Kr-40 e Kr. Han var svärfar till Herodes Antipas. **11:33** firades ner i en korg Se Apg 9:25. **12:1** Apg 9:3, 1 Kor 15:8. **12:2** tredje himlen Guds värld bortom de fysiska himlarna med luft och stjärnor (jfr 1 Kung 8:27). **12:4** Luk 23:43, Upp 2:7. **12:5** 2 Kor 11:30.

12:6 2 Kor 10:8. **12:7** Job 2:6f. **12:7** en tagg i köttet Flera tolkningar har föreslagits, t ex sjukdom (jfr Gal 4:13). Uttrycket syftar i 4 Mos 33:55, Hes 28:24 på motståndare. **12:8** Matt 26:44. **12:9** Gal 4:13.

Därför vill jag hellre berömma mig av min svaghet, för att Kristi kraft ska vila över mig.

¹⁰ Och därför gläder jag mig över svaghet, misshandel, nöd, förföljelser och ångest för Kristi skull. För när jag är svag, då är jag stark.

Inför apostelns besök i Korint

¹¹ Jag har blivit en dåre. Ni har tvingat mig till det. Egentligen borde ni ha talat väl om mig. Jag är inte på något sätt underlägsen dessa "superapostlar", även om jag ingenting är.

¹² Det som kännetecknar en apostel har blivit utfört hos er med all uthållighet, genom tecken, under och kraftgärningar.

¹³ På vilket sätt blev ni sämre behandlade än de andra församlingarna, förutom att jag själv inte låg er till last? Förlåt mig den oförrätten.

¹⁴ Det är nu tredje gången jag är redo att komma till er, och jag ska inte ligga någon till last. Jag söker inte det som är ert, utan er själva. Barnen är ju inte skyldiga att spara åt sina föräldrar, utan föräldrarna åt sina barn.

¹⁵ Jag ska med glädje offra allt och själv låta mig offras för era själars skull. Blir jag då mindre älskad för att jag älskar er så högt?

¹⁶ Jag har alltså inte varit någon börda för er. Men slug som jag är kanske jag har fångat er med list?

¹⁷ Har jag utnyttjat er genom någon av dem som jag sände till er?

¹⁸ Jag bad Titus resa och sände en broder med honom. Har Titus utnyttjat er? Har vi inte handlat i samma anda? Har vi inte gått i samma fotspår?

¹⁹ Har ni hela tiden trott att vi försvarar oss inför er? Nej, vi talar inför Gud i Kristus, och allt är till er uppbyggelse, mina älskade.

²⁰ För jag är rädd att jag inte ska finna er sådana som jag skulle önska när jag kommer, och att ni inte ska finna mig sådan som ni skulle önska. Jag är rädd att jag ska finna strid, avund, vredesutbrott, själviskhet, förtal, skvaller, högmod och oordning.

²¹ Ja, jag är rädd att min Gud ska förödmjuka mig inför er när jag kommer tillbaka, och att jag måste sörja över många

12:10 Rom 5:3, Fil 4:12.

12:11 2 Kor 11:1, 5, Ef 3:8.

12:12 Rom 15:19, 1 Kor 9:1f.

12:13 2 Kor 11:8f.

12:14 2 Kor 13:1.

12:14 tredje gången jag är redo att

komma till er Underförstått: Liksom de två tidigare gångerna då han inte kunde komma (jfr 1:15f). Enligt en annan tolkning hade Paulus redan besökt Korint två gånger (Apg 18 samt under den tid som beskrivs i Apg 19:10).

12:15 2 Kor 6:12, Fil 2:17.

12:17 2 Kor 7:2.

12:18 2 Kor 8:6, 16f.

12:19 2 Kor 5:12.

12:20

Rom 1:29, 1 Kor 3:3, 2 Kor 10:2, 13:10.

12:21 2 Kor 2:1.

12:21 när jag kommer

tillbaka Annan översättning: "igen när jag kommer".

som tidigare har syndat och inte omvänt sig från den orenhet, otukt och omoral som de har ägnat sig åt.

13

¹ Det är nu tredje gången jag ska komma till er. *Efter två eller tre vittnens ord ska varje sak avgöras.*

² När jag var hos er för andra gången varnade jag dem som syndade och alla andra, och nu när jag inte är hos er varnar jag er igen: När jag kommer tillbaka ska jag inte skona er.

³ Ni vill ju ha bevis på att Kristus talar genom mig. Han är inte svag mot er utan mäktig bland er.

⁴ Han blev korsfäst i svaghet men lever genom Guds kraft. Så är också vi svaga i honom, men vi ska leva med honom genom Guds kraft som ni ska få känna.

⁵ Pröva er själva om ni lever i tron, granska er själva! Eller vet ni inte med er att Jesus Kristus är i er? Om inte, så består ni inte provet.

⁶ Men jag hoppas att ni ska förstå att vi består provet.

⁷ Vi ber till Gud att ni inte ska göra något ont – inte för att vi ska visa oss bestå provet, utan för att ni ska göra det som är gott.

Sedan får det gärna se ut som om vi inte klarade provet.

⁸ Vi kan ju inte göra något mot sanningen, utan bara för sanningen.

⁹ Vi är glada när vi är svaga och ni är starka. Och vad vi ber om är just detta, att ni ska nå allt större mognad.

¹⁰ Därför skriver jag detta innan jag kommer, för att inte behöva gå hårt fram hos er i kraft av den auktoritet som Herren har gett mig för att bygga upp, inte för att riva ner.

¹¹ Till sist, bröder: var glada, låt er upprättas och förmanas, var eniga och håll fred. Då ska kärlekens och fridens Gud vara med er.

¹² Hälsa varandra med en helig kyss. Alla de heliga hälsar till er.

¹³ Vår Herre Jesu Kristi nåd, Guds kärlek och den helige Andes gemenskap vare med er alla.

13:1 5 Mos 19:15.

13:2 2 Kor 12:21.

13:3 Matt 10:20.

13:4 Fil 2:7f, 1 Petr 3:18.

13:5 1 Kor 11:28.

13:9 2 Kor 11:30.

13:10 1 Kor 4:21, 2 Kor 10:8.

13:12 en

helig kyss Kindkyssen var och är en vanlig hälsningsform i Medelhavsområdet. Jfr Luk 7:45, 22:47f.

Galaterbrevet

Galaterbrevet är troligen ett av Paulus tidiga brev, skrivet i polemik mot judaiserande lärare som krävde att nykristna hedningar också skulle omskära sig och leva som judar. Namnet Galatien syftar troligen på den romerska provinsen Galatien i centrala nuvarande Turkiet vars södra del Paulus besökte under sin första missionsresa (Apg 13-14). Brevet är i så fall skrivet efter resan i slutet av 40-talet e Kr, strax före eller efter mötet i Jerusalem (Apg 15:1).

Enligt en äldre teori kan namnet också syfta på det forna landskapet Galatien, grundat av ättlingar till kelterna (jfr "Gallien"), som låg längre norrut och som Paulus skulle kunna ha besökt under de senare missionsresorna (Apg 15:36-21:16) i mitten av 50-talet e Kr.

Hälsning

¹ Från Paulus, apostel, utsänd inte av människor eller genom någon människa, utan av Jesus Kristus och Gud Fadern som har uppväckt honom från de döda.

² Jag och alla bröderna här hos mig hälsar församlingarna i Galatien.

³ Nåd vare med er och frid från Gud vår Far och Herren Jesus Kristus,

⁴ som har offrat sig själv för våra synder för att rädda oss ur den nuvarande onda tidsåldern efter vår Guds och Fars vilja.

⁵ Hans är äran i evigheters evighet. Amen.

Inget annat evangelium

⁶ Jag är förvånad att ni så fort överger honom som har kallat er genom Kristi nåd och vänder er till ett annat evangelium,

⁷ fast det inte finns något annat. Det är bara några som skapar förvirring bland er och vill förvränga Kristi evangelium.

⁸ Men även om vi själva eller en ängel från himlen skulle ge er ett annat evangelium än det vi har predikat, så ska han vara under förbannelse.

⁹ Det vi redan har sagt säger jag nu igen: om någon ger er ett annat evangelium än det ni har tagit emot, så ska han vara under förbannelse.

¹⁰ Är det nu människor jag försöker få på min sida, eller Gud? Eller söker jag människors gillande? Hade jag fortfarande sökt människors gillande skulle jag inte vara Kristi tjänare.

1:1 Apg 2:24, Gal 1:12. **1:3** Rom 1:7. **1:4** Matt 20:28, Gal 2:20, Ef 5:2, 25.
1:6 2 Kor 11:4, Gal 5:8. **1:7** Apg 15:1, 24. **1:8** 1 Kor 16:22. **1:8** under
förbannelse Under Guds dom, grek. anáthema, "tillspillogiven" (jfr t ex Jos 6:18).
1:10 1 Tess 2:5f.

Inte av mänskligt ursprung

11 Jag vill göra klart för er, bröder, att evangeliet som jag har predikat inte kommer från människor.

12 Jag har inte fått det eller lärt mig det av någon människa, utan genom en uppenbarelse från Jesus Kristus.

13 Ni har ju hört hur jag betedde mig förr inom judendomen, hur våldsamt jag förföljde Guds församling och försökte utrota den.

14 Jag gick längre i judendom än många jämnåriga i mitt folk och ivrade än mer fanatiskt för mina fäders stadgar.

15 Men han som utvalde mig redan i moderlivet och som kallade mig genom sin nåd

16 beslöt att uppenbara sin Son i mig, för att jag skulle förkunna evangeliet om honom bland hedningarna. Då rådfrågade jag inte genast människor av kött och blod.

17 Jag gick inte upp till Jerusalem, till dem som var apostlar före mig, utan jag begav mig till Arabien och återvände sedan till Damaskus.

18 Först tre år senare kom jag upp till Jerusalem för att lära känna Kefas, och jag stannade hos honom i femton dagar.

19 Någon annan av apostlarna träffade jag inte, bara Jakob, Herrens bror.

20 Detta skriver jag till er inför Gud, jag ljuger inte.

21 Sedan reste jag i väg till Syriens och Kilikiens område.

22 Personligen var jag okänd för Kristi församlingar i Judeen,

23 de hade bara hört sägas: "Han som förr förföljde oss förkunnar nu den tro han tidigare ville utrota."

24 Och de prisade Gud för min skull.

2*Mötet med de ansedda i Jerusalem*

1:11 1 Kor 15:1f. **1:12** Gal 1:1. **1:13** Apg 9:1f, 1 Tim 1:13. **1:14** Fil 3:6. **1:14**

mina fäders stadgar Tolkning och tillämpning av Mose lag som hade växt fram bland de skriftlärdade under århundradena före Kristus. Bland fariseerna betraktades de som lika bindande som Guds lag i Skriften, men Jesus såg dem som enbart människors bud (Matt 15:2f). **1:15** Jes 49:1f, Rom 1:1. **1:16** Matt 16:17, Gal 2:7.

1:16 i mig Annan översättning: "genom mig" (jfr Apg 9:15) eller "för mig" (jfr Apg 9:3f). **1:17** Arabien Troligen området öst och sydöst om Damaskus. Denna resa är inte omnämnd i Apostlagärningarna men inföll troligen mellan Apg 9:25-26.

1:18 Apg 9:26f. **1:18** Kefas Aposteln Petrus arameiska namn. Båda namnen betyder "sten" eller "klippa". **1:19** Mark 6:3. **1:19** Jakob, Herrens bror Jesu halvbror, omvänd efter uppståndelsen (Joh 7:5, 1 Kor 15:7), ledare för församlingen i Jerusalem (Apg 15:13) och författare till Jakobsbrevet. **1:20** 2 Kor 11:31. **1:21**

Apg 9:30. **1:21** Syriens och Kilikiens område Kilikien låg i östra nuvarande Turkiet, nära gränsen till Syrien. I detta område låg Paulus hemstad Tarsus (jfr Apg 9:30, 21:39). **1:23** Apg 9:21.

1 Efter fjorton år kom jag upp till Jerusalem igen, nu med Barnabas. Även Titus hade jag med mig.

2 Jag reste dit efter en uppenbarelse och lade fram – enskilt, för de ansedda – det evangelium som jag predikar bland hedningarna. Det var väl inte så att jag kämpade eller hade kämpat förgäves?

3 Men inte ens min följeslagare Titus, som är grek, blev tvingad till omskärelse.

4 Det ville annars de falska bröder som hade nästlat sig in. De hade smugit sig in för att spionera på den frihet vi har i Kristus Jesus och göra oss till slavar.

5 Men vi gav inte efter för dem ens ett ögonblick eller underkastade oss. Vi ville att evangeliets sanning skulle bevaras hos er.

6 Och de som ansågs betydelsefulla – hurdana de nu var gör ingen skillnad för mig, Gud ser inte till personens yttre – dessa ansedda ville inte ålägga mig något mer.

7 Tvärtom, de insåg att jag hade blivit betrodd med evangeliet till de oomskurna liksom Petrus till de omskurna.

8 Han som hade gett Petrus kraft att vara apostel för de omskurna har också gett mig kraft att vara det för hedningarna.

9 Och när Jakob, Kefas och Johannes, de som ansågs vara pelarna, förstod vilken nåd jag hade fått, räckte de mig och Barnabas handen till gemenskap. Vi skulle gå till hedningarna, de till de omskurna.

10 Det enda var att vi skulle tänka på de fattiga, och det har jag också varit noga med att göra.

Paulus tillrättavisar Kefas

11 Men när Kefas kom till Antiokia gick jag öppet emot honom, eftersom han stod där dömd.

12 Innan det kom några från Jakob brukade han nämligen äta tillsammans med hedningarna, men när de hade kommit

2:1 Apg 15:2. **2:1** Barnabas Paulus mentor och medarbetare på den första missionsresan (Apg 9:27, 11:22f, 13:2f, 15:36f). **2:1** Titus Betrodd medarbetare till Paulus, som hade fört honom till tro (Tit 1:4, se även 2 Kor 7:6f). **2:2** Gal 4:11, Fil 2:16. **2:2** enskilt Detta enskilda möte med "de ansedda" (Jakob, Petrus och Johannes, vers 9) behöver inte vara samma tillfälle som det stora apostlamötet i Jerusalem då hela församlingen deltog (Apg 15:6, 12, 22). Paulus besökte Jerusalem även tidigare, se t ex Apg 11:30. **2:3** Apg 16:3, Tit 1:4. **2:4** Apg 15:5, Gal 5:1, 13. **2:5** hos er Annan översättning: "för er". **2:6** Apg 4:13. **2:6** nu Annan översättning: "förr". **2:6** inte ålägga mig något mer De krävde inte att hedningarna skulle omskäras (2:2f). **2:7** Apg 22:21, Rom 11:13, Ef 3:8. **2:10** de fattiga Dvs församlingen i Jerusalem, som försörjde många änkor (Apg 6:1, Rom 15:26). **2:11** Antiokia Platsen från vilken kontroversen kring omskärelsen togs till Jerusalem (Apg 14:26, 15:1f). **2:12** Apg 11:3. **2:12** från Jakob Dvs från den judekristna församlingen i Jerusalem där Jakob var ledare.

drog han sig undan och höll sig avskild av rädsla för de omskurna.

¹³ Även de andra judarna hycklade på samma sätt, så att till och med Barnabas drogs med i deras hyckleri.

¹⁴ Men när jag såg att de inte var på rätt väg efter evangeliets sanning, sade jag till Kefas inför alla: "Om du som är jude kan leva som hedning och inte som jude, varför tvingar du då hedningarna att leva som judar?"

Rättfärdig genom tro, inte gärningar

¹⁵ Vi är visserligen judar till födseln och inte hedniska syndare.

¹⁶ Men vi vet att människan inte förklaras rättfärdig genom laggärningar utan genom tro på Jesus Kristus. Därför har också vi satt vår tro till Kristus Jesus, för att stå som rättfärdiga genom tro på Kristus och inte genom laggärningar. Genom laggärningar blir ingen människa rättfärdig.

¹⁷ Men om vi som söker rättfärdigheten i Kristus visar oss vara syndare, står Kristus då i syndens tjänst? Verkligen inte!

¹⁸ Bara om jag bygger upp igen det jag rev ner gör jag mig till överträdare.

¹⁹ Jag har genom lagen dött bort från lagen för att leva för Gud. Jag är korsfäst med Kristus,

²⁰ och nu lever inte längre jag, utan Kristus lever i mig. Och det liv jag nu lever i min kropp, det lever jag i tron på Guds Son som har älskat mig och utgett sig för mig.

²¹ Jag förkastar inte Guds nåd. För om rättfärdighet kunde nås genom lagen, då hade Kristus dött förgäves.

3

De som har tron är Abrahams barn

¹ Dåraktiga galater! Vem har förhäxat er? Ni fick ju Jesus Kristus målad för era ögon som korsfäst.

² En enda sak vill jag veta från er: fick ni Anden genom laggärningar eller genom att lyssna i tro?

³ Är ni så dåraktiga? Ni som började i Anden, ska ni nu sluta i köttet?

⁴ Har ni lidit så mycket förgäves, om det nu var förgäves?

⁵ Han som ger er Anden och gör underverk bland er, är det för era laggärningar eller för att ni lyssnar i tro, som Abraham?

2:14 1 Tim 5:20. **2:14** var på rätt väg Annan översättning: "vandrade rättfram".

2:16 Apg 13:38, Rom 1:17, 3:20, 28, Gal 3:11. **2:16** genom tro på Jesus Kristus

Annan översättning: "genom Jesu Kristi trofasthet" (även i 3:22, 26). **2:19**

Rom 7:4, Gal 5:24, 6:14. **2:20** Gal 1:4, Ef 5:2, Tit 2:14. **2:21** Hebr 7:11. **3:1**

1 Kor 1:23. **3:2** Apg 11:17, Gal 2:16, Ef 1:13. **3:3** köttet Ett sinne styrt av lägre

mänskliga begär, inte av Guds Ande (jfr Gal 5:16f, Rom 8:5f). **3:4** lidit Annan

översättning: "upplevt". Se dock Apg 14:2f, Gal 4:29, 6:12 för exempel på de

sydgalatiska församlingarnas lidande för evangeliets skull.

⁶ *Han trodde Gud, och det räknades honom till rättfärdighet.*

⁷ Därför ska ni veta att de som har tron, de är Abrahams barn.

⁸ Skriften förutsåg att Gud skulle förklara hedningarna rättfärdiga av tro och gav i förväg detta glädjebud till Abraham: *I dig ska alla folk bli välsignade.*

⁹ Alltså blir de som tror välsignade tillsammans med Abraham som trodde.

¹⁰ Men de som håller sig till laggärningar är under förbannelse. Det står skrivet: *Förbannad är den som inte håller fast vid allt som står skrivet i lagens bok och gör därefter.*

¹¹ Att ingen förklaras rättfärdig inför Gud genom lagen är uppenbart, eftersom *den rättfärdige ska leva av tro.*

¹² Men lagen säger inte "av tro", utan att *den som följer dessa bud ska leva genom dem.*

¹³ Kristus har friköpt oss från lagens förbannelse genom att bli en förbannelse i vårt ställe. Det står skrivet: *Förbannad är var och en som är upphängd på trä.*

¹⁴ Så skulle välsignelsen som Abraham fått komma till hedningarna i Jesus Kristus, så att vi genom tron skulle få den utlovade Anden.

Lagen upphäver inte löftet

¹⁵ Bröder, jag vill ta ett mänskligt exempel: inte ens en människas testamente som vunnit laga kraft kan upphävas eller utökas.

¹⁶ Nu gavs löfterna till Abraham och hans avkomma. Det står inte: "och dina avkomlingar", som när det gäller många, utan som när det gäller en enda: *och din avkomma*, som är Kristus.

¹⁷ Vad jag menar är detta: ett testamente som Gud själv i förväg gjort giltigt kan inte upphävas av lagen som kom fyrahundratrettio år senare, så att löftet skulle bli ogiltigt.

¹⁸ För om arvet skulle bero på lagen, beror det inte längre på löftet. Men Gud gav det till Abraham genom ett löfte.

¹⁹ Varför gavs då lagen? Den blev tillagd på grund av överträdelserna för att gälla tills avkomlingen kom, han som

3:6 1 Mos 15:6. **3:7** Rom 4:11f. **3:8** 1 Mos 12:3. Skriften förutsåg trons rättfärdighet (1 Mos 15:6) och kunde därför "i förväg" profetera om hur Abraham skulle bli far till många folk genom evangeliet. **3:10** 5 Mos 27:26. **3:11** Hab 2:4. **3:12** 3 Mos 18:5. **3:13** Rom 8:3. **3:13** 5 Mos 21:23. **3:14** 1 Mos 12:3, Jes 32:15, Apg 2:33. **3:15** Hebr 9:17. **3:16** 1 Mos 17:7f, 22:18. **3:16** 1 Mos 13:15, 15:18. Avkomling och avkomma är samma ord både i grekiskan (spérma) och hebreiskan (zéra). Det står i singular (jfr vers 28-29) och betyder ordagrant "säd". **3:17** testamente Annan översättning: "förbund" (jfr 1 Mos 15:18, Hebr 9:15f). **3:17** fyrahundratrettio år senare jfr 2 Mos 12:40 med not. Om lagen gavs 1446 f Kr, kom löftet (1 Mos 12:1-3 eller 46:2-4) år 1876 f Kr. **3:18** Rom 4:13f, 11:6. **3:19** Rom 4:15, 5:13.

löftet gällde. Den utfärdades genom änglar och lades i en medlars hand.

²⁰ Och medlaren representerar inte bara en part. Men Gud är en.

²¹ Är då lagen emot Guds löften? Verkligen inte. Hade vi fått en lag som kunde ge liv, då hade rättfärdigheten verkligen kommit av lagen.

²² Men nu har Skriften inneslutit allt under synd, för att det som var utlovat ska ges genom tron på Jesus Kristus åt dem som tror.

²³ Innan tron kom hölls vi instängda och bevakade av lagen tills tron skulle uppenbaras.

²⁴ Så blev lagen vår övervakare fram till Kristus, för att vi skulle förklaras rättfärdiga av tro.

²⁵ Men när tron väl har kommit står vi inte längre under någon övervakare.

Guds och Abrahams barn

²⁶ Alla är ni Guds barn genom tron på Kristus Jesus.

²⁷ Alla ni som blivit döpta till Kristus har iklätt er Kristus.

²⁸ Här är inte jude eller grek, slav eller fri, man och kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus.

²⁹ Och om ni tillhör Kristus är ni avkomlingar till Abraham, arvingar efter löftet.

4

¹ Jag menar: så länge arvingen är omyndig är det ingen skillnad mellan honom och en slav, trots att han är ägare till allt.

² Han står under förmyndare och förvaltare fram till den dag som hans far har bestämt.

³ På samma sätt var det med oss. Så länge vi var omyndiga var vi slavar under världens makter.

⁴ Men när tiden var inne sände Gud sin Son, född av kvinna och ställd under lagen,

⁵ för att friköpa dem som stod under lagen så att vi skulle få söners rätt.

3:19 i en medlars hand Lagen överlämnades genom Mose, som därigenom stod som medlare mellan Gud och folket, 5 Mos 5:5. **3:20** 1 Tim 2:5. **3:20** Gud är en Endast en part - Gud själv - var aktiv när Abraham fick löftet om Messias (se 1 Mos 15:17-18). **3:22** Rom 3:9f, 11:32. **3:23** Gal 4:3f. **3:24** Apg 13:39, Rom 10:4. **3:24** övervakare Grek. paidagogós, ("barnledare", jfr "pedagog"), en slav som med sträng hand skulle övervaka barnen och leda dem till skolan. **3:26** Joh 1:12, Rom 8:15f, Gal 4:5f. **3:27** Rom 6:3, 13:14. **3:28** Joh 17:21, Rom 10:12, 1 Kor 12:13, Kol 3:11. **3:29** Rom 4:11f, 9:7f. **4:3** Kol 2:20. **4:3** makter Annan översättning: "stadgar" (även i vers 9, jfr Kol 2:20). **4:4** Mark 1:15, Ef 1:10. **4:5** Joh 1:12, Gal 3:26.

⁶ Och eftersom ni är söner har Gud sänt i våra hjärtan sin Sons Ande, som ropar: "Abba! Far!"

⁷ Alltså är du inte längre slav utan son. Och är du son är du också arvinge, insatt av Gud.

Vänd inte tillbaka till lagen

⁸ Förr, när ni inte kände Gud, var ni slavar under gudar som egentligen inte är några gudar.

⁹ Men nu när ni känner Gud, eller än mer är kända av Gud, hur kan ni då vilja vända tillbaka till dessa svaga och fattiga makter och bli slavar under dem igen?

¹⁰ Ni håller nogga reda på dagar och månader och särskilda tider och år.

¹¹ Jag är rädd att jag kanske har ansträngt mig förgäves bland er.

¹² Bröder, jag ber er: bli som jag, för jag blev som ni. Ni har inte gjort mig något ont.

¹³ Ni vet att det var på grund av kroppslig svaghet som jag första gången kom att predika evangeliet för er.

¹⁴ Trots att min svaga kropp var en prövning för er visade ni varken förakt eller avsky för mig, utan ni tog emot mig som en Guds ängel, som Kristus Jesus.

¹⁵ Var är nu er lovprisning? Jag kan intyga att ni då hade rivit ut era ögon och gett dem till mig om ni kunnat.

¹⁶ Har jag nu blivit er fiende genom att säga er sanningen?

¹⁷ Dessa människor brinner för er men inte på ett gott sätt, utan de vill skilja er från oss för att ni ska brinna för dem.

¹⁸ Det är bra att brinna för det som är gott, det gäller alltid och inte bara när jag är hos er.

¹⁹ Mina barn, som jag än en gång måste föda med smärta tills Kristus har formats i er,

²⁰ jag skulle önska att jag nu var hos er och kunde ändra mitt tonfall, för jag vet mig ingen råd med er.

Lagens förbund och löftets

²¹ Säg mig, ni som vill stå under lagen: lyssnar ni inte till lagen?

²² Där står skrivet att Abraham hade två söner, en med slavinnan och en med den fria hustrun.

4:6 Mark 14:36. **4:6** Abba Arameiska för "far", ett förtroligt ord som Jesus använde i sin bön (Mark 14:36). **4:7** Gal 3:28f. **4:9** Ps 1:6, Amos 3:2, Rom 8:29, Kol 2:20. **4:10** Rom 14:5, Kol 2:16. **4:10** håller nogga reda på dagar Det judiska högtidsåret (se 3 Mos 23, jfr Rom 14:5). **4:12** 1 Kor 4:16, 11:1. **4:13** 1 Kor 2:3. **4:13** svaghet Annan översättning: "sjukdom". **4:14** Matt 10:40. **4:15** lovprisning Annan översättning: "lycksalighet". **4:16** Amos 5:10. **4:17** Gal 1:7. **4:19** 1 Kor 4:15, Filem v 10. **4:22** 1 Mos 16:15, 21:2f. **4:22** Där står skrivet Se 1 Mos 16:1f, 21:1f.

23 Slavinnans son var född på mänsklig väg, den fria hustruns son däremot i kraft av ett löfte.

24 Detta har en djupare mening: de två kvinnorna är två förbund. Det ena kommer från berget Sinai och föder sina barn till slaveri, det är Hagar.

25 Ordet Hagar står för Sinai berg i Arabien och motsvarar det nuvarande Jerusalem, eftersom det lever i slaveri med sina barn.

26 Men det himmelska Jerusalem är fritt, och det är vår moder.

27 Det står ju skrivet:

*Jubla, du ofruktsamma
som inte föder barn,
brist ut i jubel och ropa av fröjd,
du som inte känner födslovärkar,
för den ensamman har många barn,
fler än den som har en man.*

28 Ni, bröder, är löftets barn liksom Isak.

29 Och som det var då, att han som var född på mänsklig väg förföljde den som var född på Andens sätt, så är det också nu.

30 Men vad säger Skriften? *Driv ut slavinnan och hennes son, för slavinnans son ska inte ärva tillsammans med den fria hustruns son.*

31 Alltså, bröder, är vi inte barn till slavinnan utan till den fria hustrun.

5

Friheten i Kristus

1 Till denna frihet har Kristus gjort oss fria. Stå därför fasta och låt er inte tvingas in under slavoket igen.

2 Lyssna! Jag, Paulus, säger er att om ni låter omskära er, kommer inte Kristus att vara till någon hjälp för er.

3 Jag försäkrar er igen: var och en som låter omskära sig är skyldig att hålla hela lagen.

4 Ni har kommit bort från Kristus, ni som försöker bli rättfärdiga genom lagen. Ni har fallit ur nåden.

4:23 1 Mos 17:16, Rom 9:7f. **4:23** på mänsklig väg Ordagrant: "efter köttet" (även i vers 29). **4:24** Gal 5:1. **4:25** Sinai berg i Arabien Den romerska provinsen Arabien omfattade även det som idag kallas Sinaihalvön (2 Mos 19:1f).

En annan tolkning föreslår att det Sinai berg där lagen gavs i stället låg i nordvästra nuvarande Saudiarabien. **4:26** Hebr 12:22, Upp 3:12, 21:2, 10. **4:27** Jes 54:1.

4:29 1 Mos 21:9. **4:30** 1 Mos 21:10. **4:31** Gal 3:29. **5:1** Joh 8:36, Apg 15:10, Rom 8:2, Gal 4:5. **5:2** Apg 15:1, 7f. **5:2** för er icke-judiska hednakristna (jfr 4:8f, 6:13). **5:3** Gal 3:10. **5:4** Gal 2:21.

⁵ Vi däremot väntar i Anden genom tron på den rättfärdighet som är vårt hopp.

⁶ I Kristus Jesus beror det inte på om vi är omskurna eller oomskurna, utan om vi har en tro som är verksam i kärlek.

⁷ Ni började bra. Vem hindrade er så att ni inte längre lyder sanningen?

⁸ Den övertalningen kom inte från honom som kallade er.

⁹ Lite surdeg syrar hela degen.

¹⁰ Jag för min del litat på er i Herren att ni inte ska vara av annan mening. Men den som skapar förvirring bland er ska få sin dom, vem han än är.

¹¹ Bröder, om jag fortfarande predikade omskärelse, varför blir jag då förföljd? I så fall vore korsets anstöt borta.

¹² De som hetsar er borde gå och kastrera sig.

¹³ Ni är kallade till frihet, bröder. Låt bara inte den friheten ge köttet något tillfälle, utan tjäna varandra i kärlek.

¹⁴ Hela lagen uppfylls i ett enda budord: *Du ska älska din nästa som dig själv.*

¹⁵ Men om ni biter och sliter i varandra, se då till att ni inte slukar varandra.

Köttets gärningar och Andens frukt

¹⁶ Vad jag vill säga är detta: vandra i Anden, så gör ni inte vad köttet begär.

¹⁷ Köttet söker det som är emot Anden, och Anden söker det som är emot köttet. De två strider mot varandra så att ni inte kan göra det ni vill.

¹⁸ Men om ni leds av Anden står ni inte under lagen.

¹⁹ Köttets gärningar är uppenbara: sexuell omoral, orenhet, orgier,

²⁰ avgudadyrkan, ockultism, fientlighet, gräl, avund, vredesutbrott, själviskhet, splittringar, irrläror,

²¹ illvilja, fylleri, vilda fester och annat sådant. Jag säger er i förväg vad jag redan har sagt: de som lever så ska inte ärva Guds rike.

²² Andens frukt däremot är kärlek, glädje, frid, tålmod, vänlighet, godhet, trohet,

²³ mildhet, självbehärskning. Sådant är lagen inte emot.

²⁴ De som tillhör Kristus Jesus har korsfäst sitt kött med dess lidelser och begär.

5:5 Rom 15:13. **5:6** 1 Kor 7:19, Gal 6:15, Kol 3:11. **5:9** 1 Kor 5:6. **5:10** Gal 1:6f.
5:11 1 Kor 1:23. **5:12** kastrera sig En drastisk bild för att omskärelsepartiet inte skulle föröka sig ännu mer. **5:13** 1 Kor 8:9, 1 Petr 2:16. **5:14** 3 Mos 19:18. **5:15**
 2 Kor 12:20. **5:16** Rom 6:12, 8:4, 12. **5:17** Rom 7:14f. **5:18** Rom 8:14. **5:19**
 Rom 1:29f, 1 Kor 3:3, Upp 22:15. **5:20** irrläror Annan översättning: "partier". **5:21**
 Luk 21:34. **5:22** Ef 5:9, Kol 3:12. **5:22** trohet Annan översättning: "tro". **5:23**
 1 Tim 1:9. **5:24** Rom 6:6, Gal 2:20, 6:14.

²⁵ Om vi har liv genom Anden, låt oss då också följa Anden.

²⁶ Låt oss inte vara fåfänga, inte utmana varandra och inte avundas varandra.

6

Bär varandras bördor

¹ Bröder, om någon skulle ertappas med en överträdelse, då ska ni som är andliga människor med mild ande upprätta honom. Men se till att inte du också blir frestad.

² Bär varandras bördor, så uppfyller ni Kristi lag.

³ Den som tycker sig vara något fast han ingenting är, han bedrar sig själv.

⁴ Var och en ska pröva sin egen gärning. Då kan han ha sin stolthet för sig själv och inte jämföra sig med andra.

⁵ Var och en ska bära sin egen ryggsäck.

⁶ Men den som får undervisning i ordet ska dela med sig av allt gott till den som undervisar honom.

⁷ Bedra inte er själva, Gud lurar man inte: det människan sår ska hon också skörda.

⁸ Den som sår i sitt kött får av köttet skörda undergång, men den som sår i Anden får av Anden skörda evigt liv.

⁹ Låt oss inte tröttna på att göra gott, för när tiden är inne får vi skörda om vi inte ger upp.

¹⁰ Så låt oss därför göra gott mot alla medan vi har tillfälle, och särskilt mot dem som tillhör trons familj.

Inte omskärelse utan ny skapelse

¹¹ Se vilka stora bokstäver jag nu skriver till er med egen hand.

¹² De som vill göra ett gott intryck genom det yttre försöker tvinga er till omskärelse bara för att inte bli förföljda för Kristi kors.

¹³ De som låter omskära sig håller inte ens lagen själva, men de vill att ni ska bli omskurna så att de kan vara stolta över ert yttre.

¹⁴ För min del vill jag aldrig vara stolt över något annat än vår Herre Jesu Kristi kors, genom vilket världen är korsfäst för mig och jag för världen.

¹⁵ Det har ingen betydelse om man är omskuren eller oomskuren, det viktiga är att vara en ny skapelse.

5:26 Fil 2:3. **6:1** Matt 18:15, 1 Kor 10:12, Jak 5:19. **6:2** Joh 15:12, Rom 15:1, 1 Kor 9:21. **6:3** 1 Kor 8:2. **6:5** Rom 14:12. **6:6** Rom 15:27, 1 Kor 9:11, 14. **6:7** Ps 62:13, Matt 16:27, Upp 2:23. **6:8** Ords 22:8, Rom 8:6, 13. **6:9** 2 Tess 3:13. **6:11** 1 Kor 16:21. **6:11** med egen hand Paulus har nu tagit över pennan från den som skrev på hans diktamen. **6:12** Gal 5:11, Fil 3:18. **6:13** de som låter omskära sig Dvs hednakristna. Andra handskrifter: "Dessa omskurna ...". **6:14** 1 Kor 1:23, 31, 2:2. **6:15** 2 Kor 5:17, Gal 5:6.

¹⁶ Frid och barmhärtighet över dem som följer denna regel, och över Guds Israel.

¹⁷ Nu får ingen ge mig mer besvär, för jag bär Jesu märken på min kropp.

¹⁸ Vår Herre Jesu Kristi nåd vare med er ande, bröder. Amen.

6:16 Ps 125:5, Rom 2:29. **6:16** och Annan översättning: "alltså". **6:17** Jesu märken Grek. stigmata, spåren efter det lidande som aposteln utstått för Kristi skull (jfr Apg 14:5, 19, 2 Kor 11:23f).

Efesierbrevet

Efesierbrevet skrevs av Paulus under hans första fångenskap i Rom ca år 60 e Kr (Apg 28:30), sannolikt samtidigt med Kolosserbrevet och Filemonbrevet. Det överlämnades troligen av Tychikus (6:21) som också nämns i Kolosserbrevet (Kol 4:7).

Brevet kan ha använts som rundbrev till församlingar i området kring storstaden Efesos, eftersom orden "i Efesos" (1:1) saknas i vissa handskrifter. Efesierbrevet saknar också hälsningar till personer i staden trots att Paulus hade verkat där i flera års tid (Apg 19:1f, 20:17f). Det skulle kunna vara identiskt med brevet till den närbelägna staden Laodicea (Kol 4:16).

Hälsning

¹ Från Paulus, genom Guds vilja Kristi Jesu apostel. Till de heliga som bor i Efesos och tror på Kristus Jesus.

² Nåd vare med er och frid från Gud vår Far och Herren Jesus Kristus.

Utvalda i Kristus

³ Välsignad är vår Herre Jesu Kristi Gud och Far, som i Kristus har välsignat oss med all andlig välsignelse i himlen!

⁴ Han har utvalt oss i honom före världens skapelse till att vara heliga och fläckfria inför honom.

⁵ I kärlek har han förutbestämt oss till barnaskap hos honom genom Jesus Kristus, efter sin goda viljas beslut,

⁶ till ära och pris för den nåd som han har skänkt oss i den Älskade.

⁷ I honom är vi friköpta genom hans blod och har förlåtelse för våra synder, tack vare den rika nåd

⁸ som han lät flöda över oss med all vishet och insikt.

⁹ Han har låtit oss få veta sin viljas hemlighet enligt det beslut han har fattat i Kristus,

¹⁰ den plan som skulle genomföras när tiden var inne: att sammanfatta allt i himlen och på jorden i Kristus.

¹¹ I honom har vi också fått vårt arv, förutbestämda till det av honom som utför allt efter sin viljas beslut,

¹² för att vi som först har satt vårt hopp till Kristus ska bli till hans ära och pris.

1:1 1 Kor 1:1, Kol 1:1. **1:3** 2 Kor 1:3, Ef 2:6. **1:4** Joh 17:24, Rom 8:29f, Ef 5:27, Kol 1:22f. **1:5** Joh 1:12, Gal 4:5. **1:5** inför honom. I kärlek har han Annan översättning: "inför honom 5i kärlek. Han har". **1:6** Matt 3:17, Kol 1:13. **1:7** Rom 3:24f, Kol 1:14, 1 Petr 1:18f. **1:8** Kol 1:9. **1:9** Rom 16:25, Kol 1:26. **1:9** över oss med all vishet och insikt. Han har Annan översättning: "över oss. Med all vishet och insikt har han". **1:10** Gal 4:4, Kol 1:20. **1:11** Rom 8:28f, Kol 1:12.

13 I honom har också ni, när ni hörde sanningens ord, evangeliet om er frälsning, i honom har också ni, när ni kom till tro, fått den utlovade helige Ande som ett sigill.

14 Anden är ett förskott som garanterar vårt arv, att hans eget folk ska befrias, till hans ära och pris.

Apostelns förbön

15 Därför, när jag nu har hört om er tro på Herren Jesus och er kärlek till alla de heliga,

16 kan jag inte sluta tacka Gud för er när jag nämner er i mina böner.

17 Jag ber att vår Herre Jesu Kristi Gud, härlighetens Far, ska ge er vishetens och uppenbarelsens Ande så att ni får en rätt kunskap om honom.

18 Jag ber att era hjärtans ögon ska få ljus så att ni förstår vilket hopp han har kallat er till, hur rikt och härligt hans arv är bland de heliga

19 och hur oerhört stor hans makt är i oss som tror, därför att hans väldiga kraft har varit verksam.

Från död till liv

20 Den kraften lät han verka i Kristus när han uppväckte honom från de döda och satte honom på sin högra sida i himlen,

21 högt över alla härskare, makter, krafter och herradömen och alla namn som kan nämnas, inte bara i denna tidsålder utan också i den kommande.

22 *Allt lade han under hans fötter*, och honom som är huvud över allting gav han till församlingen

23 som är hans kropp, fullheten av honom som uppfyller allt i alla.

2

1 Också er har Gud gjort levande, ni som var döda genom era överträdelser och synder.

2 Tidigare levde ni i dem på den här världens sätt och följde härskaren över luftens välde, den ande som nu är verksam i olydnadens barn.

3 Bland dem var vi alla en gång, när vi följde våra köttsliga begär och gjorde vad köttet och tankarna ville. Av naturen var vi vredens barn, precis som de andra.

1:14 2 Mos 19:5, 2 Kor 1:22. **1:15** Kol 1:4. **1:16** Kol 1:9f. **1:18** Rom 5:2, Kol 1:27.
1:19 Kol 2:12. **1:20** Ps 110:1, Apg 2:34, 1 Petr 3:22. **1:21** Fil 2:9, Kol 2:10. **1:22**
Matt 28:18, 1 Kor 15:27, Kol 1:18f. **1:22** Ps 8:7. **1:23** Rom 12:5, Ef 4:10. **2:1**
Luk 15:24, Kol 2:13. **2:2** Joh 8:44, Kol 1:13. **2:3** Kol 3:7.

4 Men Gud som är rik på barmhärtighet har älskat oss med så stor kärlek,

5 även när vi ännu var döda genom våra överträdelser, att han har gjort oss levande med Kristus. Av nåd är ni frälsta!

6 Han har uppväckt oss med honom och satt oss med honom i den himmelska världen, i Kristus Jesus,

7 för att i kommande tider visa sin överväldigande rika nåd genom godhet mot oss i Kristus Jesus.

8 Av nåden är ni frälsta genom tron, inte av er själva. Guds gåva är det,

9 inte på grund av gärningar för att ingen ska berömma sig.

10 Hans verk är vi, skapade i Kristus Jesus till goda gärningar som Gud har förberett för att vi ska vandra i dem.

Den rivna skiljemuren

11 Kom därför ihåg hur det var tidigare: ni var födda som hedningar och kallades oomskurna av dem som kallar sig omskurna, med den omskärelse som görs på kroppen av människohand.

12 På den tiden var ni utan Kristus, utestängda från medborgarskapet i Israel och utan del i förbunden med deras löfte. Ni var utan hopp och utan Gud i världen.

13 Men nu, genom Kristus Jesus, har ni som tidigare var långt borta kommit nära genom Kristi blod.

14 Han är vår frid, han som har gjort de två till ett och rivit skiljemuren, fiendskapen. I sin kropp

15 har han satt lagen ur kraft med dess bud och stadgar, för att i sig själv göra de båda till en enda ny människa och så skapa frid.

16 Så skulle han försona de båda med Gud i en enda kropp genom korset, där han dödade fiendskapen.

17 Han har kommit och förkunnat frid för er som var långt borta och frid för dem som var nära.

18 Genom honom har vi båda i en och samme Ande tillträde till Fadern.

19 Därför är ni inte längre gäster och främlingar, utan medborgare med de heliga och medlemmar i Guds familj.

20 Ni är uppbyggda på apostlarnas och profeternas grund, där hörnstenen är Kristus Jesus själv.

2:4 Rom 5:8. **2:5** Rom 6:4f, Kol 2:13. **2:6** Ef 1:20, Fil 3:20. **2:7** Ef 1:7. **2:8** Rom 3:24, Gal 2:16. **2:9** Rom 3:20, 27. **2:10** 2 Kor 5:17. **2:11** Ef 5:8. **2:12** Rom 9:4, 1 Tess 4:13. **2:12** löfte Dvs om Messias (jfr Gal 3:16f, Hebr 6:13f). **2:13** Ef 2:17, Kol 1:20. **2:14** Gal 3:28 **2:14** skiljemuren I Jerusalems tempel fanns en mur som vid dödsstraff utestängde hedningar från Israels inre förgård. En inskription från denna mur finns bevarad till idag. **2:15** Jes 9:6f, 2 Kor 5:17, Kol 2:14. **2:16** Rom 5:10. **2:17** Jes 52:7. **2:18** Rom 5:2, Hebr 10:19. **2:19** Ef 3:6, Fil 3:20. **2:20** Ps 118:22, Matt 16:18, 1 Kor 3:11, 1 Petr 2:4f.

²¹ I honom fogas hela byggnaden samman och växer upp till ett heligt tempel i Herren,

²² och i honom blir också ni sammanbyggda till en boning åt Gud genom Anden.

3

Hedningarna är medarvingar

¹ Därför böjer jag mina knän, jag Paulus som är Kristi Jesu fånge för er skull, ni hedningar.

² Ni har ju hört om det uppdrag som Gud i sin nåd gav mig med tanke på er,

³ hur jag genom en uppenbarelse fick lära känna den hemlighet som jag redan i korthet har beskrivit.

⁴ När ni läser detta kan ni förstå min insikt i Kristi hemlighet.

⁵ I forna generationer var den inte känd för människor så som den nu har uppenbarats genom Anden för hans heliga apostlar och profeter:

⁶ att hedningarna har samma arv som vi, tillhör samma kropp och har del i samma löfte i Kristus Jesus genom evangeliet.

⁷ Detta evangelium har jag blivit satt att tjäna med den gåva och nåd som Gud har gett mig genom sin mäktiga kraft.

⁸ Jag, den allra minste av alla heliga, har fått denna nåd att predika evangeliet om Kristi ofattbara rikedom för hedningarna

⁹ och att upplysa alla om planen med den hemlighet som från evighet har varit dold i Gud, alltings Skapare.

¹⁰ Nu skulle Guds vishet i sin väldiga mångfald göras känd genom församlingen för härskarna och makterna i den himmelska världen.

¹¹ Detta var det eviga beslut som han förverkligade i Kristus Jesus, vår Herre.

¹² I honom och genom tron på honom kan vi frimodigt och tryggt komma till Gud.

¹³ Därför ber jag er att inte tappa modet när jag får lida för er skull. Det är ju en ära för er.

2:21 1 Kor 3:16, Ef 4:16. **2:22** 1 Petr 2:5. **3:1** Apg 28:16, Fil 1:13, Kol 4:3. **3:1** böjer jag mina knän Den bön som vi väntar ska följa i vers 1f kommer först i vers 14. **3:2** Apg 9:15, Gal 2:7, Kol 1:25. **3:3** Gal 1:11f, Ef 1:9. **3:5** Apg 10:28, Kol 1:26f. **3:6** Gal 3:14, Ef 2:12f. **3:7** Rom 1:5, Kol 1:23. **3:8** Apg 22:21, 1 Kor 15:9, 1 Tim 1:15. **3:8** den allra minste I grundtexten kombinerar Paulus två böjningsformer till en säregen förstärkt form som skulle kunna översättas "den minstaste". **3:9** Rom 16:25, 1 Petr 1:20. **3:9** hemlighet Hemligheten om hedningarnas del i frälsningen (jfr vers 6). **3:10** 1 Petr 1:12. **3:11** Ef 1:11. **3:12** Rom 5:2, Hebr 4:16. **3:13** Kol 1:24.

Bön och lovprisning

14 Därför böjer jag mina knän inför Fadern,

15 han från vilken allt som kallas far i himlen och på jorden har sitt namn.

16 Jag ber att han i sin härlighets rikedom ska ge kraft och styrka åt er inre människa genom sin Ande,

17 att Kristus genom tron ska bo i era hjärtan och att ni ska bli rotade och grundade i kärleken.

18 Då ska ni tillsammans med alla de heliga kunna fatta bredden och längden och höjden och djupet

19 och lära känna Kristi kärlek, som går långt bortom all kunskap. Så ska ni bli helt uppfyllda av all Guds fullhet.

20 Han som kan göra långt mycket mer än allt vi ber om eller tänker oss genom den kraft som verkar i oss,

21 hans är äran i församlingen och i Kristus Jesus, genom alla generationer i evigheters evighet. Amen.

4*Enheten i Kristi kropp*

1 Därför uppmanar jag er, jag som är en fånge i Herren, att leva värdigt den kallelse ni har fått.

2 Var alltid ödmjuka och milda, var tålmodiga och överseende med varandra i kärlek.

3 Gör allt ni kan för att bevara Andens enhet genom fridens band:

4 *en* kropp och *en* Ande, liksom ni kallades till *ett* hopp vid er kallelse,

5 *en* Herre, *en* tro, *ett* dop,

6 *en* Gud som är allas Far, han som är över alla, genom alla och i alla.

7 Men var och en av oss har fått nåden så som Kristus fördelade gåvan.

8 Därför heter det: *Han steg upp i höjden, han tog fångar och gav människorna gåvor.*

9 Det att han *steg upp*, vad innebär det om inte att han också steg ner till jorden?

3:15 allt som kallas far Annan översättning: "varje familj". **3:16** 2 Kor 4:16, Kol 1:11. **3:17** Joh 14:23. **3:18** Kol 2:2f. **3:18** bredden och längden och höjden och djupet av hemligheten, Guds frälsningsbeslut. **3:19** Kol 1:19. **3:20** Fil 2:13, Kol 1:29. **3:21** Rom 16:27. **4:1** Ef 3:1, Kol 1:10. **4:2** Kol 3:12f. **4:4** Rom 12:5, 1 Kor 12:13. **4:6** Mal 2:10, Rom 11:36. **4:7** Rom 12:3, 6, 1 Kor 12:4f. **4:8** Ps 68:19. Ordet "gav" följer en rabbinsk tolkningstradition som återfinns i den arameiska targumen (översättningen) till Psaltaren. **4:9** Joh 3:13, 6:62, Ef 1:9f. **4:9** ner till jorden Ordagrant: "till den lägre jorden" (jämfört med himlen). Annan översättning: "ner i underjorden" (jfr 1 Petr 3:19).

10 Han som steg ner är också den som steg upp över alla himlar för att uppfylla allt.

11 Och han gav några till apostlar, andra till profeter, andra till evangelister och andra till herdar och lärare,

12 för att utrusta de heliga till att fullgöra sin tjänst att bygga upp Kristi kropp

13 tills vi alla når fram till enheten i tron och i kunskapen om Guds Son, som en fullvuxen man med ett mått av mognad som motsvarar Kristi fullhet.

14 Då är vi inte längre barn som kastas hit och dit och dras med av varje vindkast i läran, när människorna spelar sitt falska spel och listigt förleder till villfarelse.

15 Nej, vi ska hålla fast vid sanningen i kärlek och på alla sätt växa upp till honom som är huvudet, Kristus.

16 Av honom fogas hela kroppen samman och hålls ihop genom det stöd som varje led ger, med den kraft som är fördelad åt varje enskild del. Så får kroppen sin tillväxt och bygger upp sig själv i kärlek.

Det nya livet i Kristus

17 Därför säger jag detta och varnar er i Herren: lev inte längre så som hedningarna lever. Deras tankar är tomma,

18 deras förstånd är förmörkat. De är främmande för livet i Gud därför att de är okunniga och förhärdade i sina hjärtan.

19 Avtrubbade kastar de sig ut i orgier och ägnar sig åt all slags orenhet och får aldrig nog.

20 Men det är inte så ni har lärt känna Kristus.

21 Ni har hört om honom och fått undervisning i honom enligt den sanning som finns hos Jesus.

22 Därför ska ni lämna ert gamla liv och lägga bort den gamla människan som går under, bedragen av sina begär.

23 Låt er förnyas till ande och sinne

24 och klä er i den nya människan, som är skapad till likhet med Gud i sann rättfärdighet och helighet.

Se upp med hur ni lever

25 Lägg därför bort lögnen och tala sanning med varandra. Vi är ju delar i samma kropp.

26 *Grips ni av vrede, synda inte.* Låt inte solen gå ner över er vrede

27 och ge inte djävulen något tillfälle.

4:10 Ef 1:23, Kol 1:19. **4:11** Luk 6:13, Rom 12:7, 1 Kor 12:28. **4:12** 2 Tim 3:17.
4:13 Kol 1:28. **4:14** 1 Kor 14:20, Hebr 13:9. **4:15** Ef 1:22, Kol 1:18. **4:16** Ef 2:21,
Kol 2:19. **4:17** 1 Petr 4:3. **4:18** Kol 1:21, 1 Petr 1:14. **4:19** Rom 1:24f. **4:22**
Rom 6:6, Kol 3:8f, 1 Petr 2:1. **4:23** Rom 12:2. **4:24** 1 Mos 1:26f, 2 Kor 5:17. **4:25**
Sak 8:16, Kol 3:9. **4:26** Jak 1:19f. **4:26** Ps 4:5. **4:27** 1 Petr 5:9, Jak 4:7. **4:27**
tillfälle Annan översättning: "utrymme".

28 Tjuven ska sluta stjäla och i stället arbeta och göra nytta med sina händer, så att han har något att dela med sig åt den som behöver.

29 Låt inga smutsiga ord komma över era läppar, utan bara det som är gott och bygger upp där det behövs, så att det blir till glädje för dem som hör det.

30 Bedröva inte Guds helige Ande, som ni har fått som ett sigill för befrielsens dag.

31 Lägg bort all bitterhet, häftighet och vrede, allt skrikande och förolämpningar och all annan ondska.

32 Var i stället goda och barmhärtiga mot varandra och förlåt varandra, så som Gud i Kristus har förlåtit er.

5

1 Bli därför Guds efterföljare, som hans älskade barn.

2 Och lev i kärlek, så som Kristus har älskat oss och utgett sig själv för oss som en offergåva, ett väldoftande offer åt Gud.

3 Men sexuell omoral och all orenhet eller girighet ska inte ens nämnas bland er, det anstår inte de heliga.

4 Skamligt och dumt prat eller grova vitsar är också opasande. Tacka i stället Gud.

5 Ni ska veta att ingen som är sexuellt omoralisk, oren eller girig, alltså en avgudadyrkare, har någon arvedel i Kristi och Guds rike.

6 Låt ingen bedra er med tomma ord. Allt sådant gör att Guds vrede drabbar olydnadens barn.

7 Ha därför inget med dem att göra.

8 Tidigare var ni mörker, men nu är ni ljus i Herren. Lev då som ljusets barn,

9 för ljusets frukt består i allt vad godhet, rättfärdighet och sanning heter.

10 Och pröva vad som gläder Herren.

11 Var inte delaktiga i mörkrets ofruktsbara gärningar utan avslöja dem i stället.

12 Vad de gör i hemlighet är skamligt till och med att nämna.

13 Men allt som avslöjas av ljuset blir synligt,

14 för allt som uppenbaras är ljus. Därför heter det:

"Vakna, du som sover.

4:28 1 Tess 4:11f, 2 Tess 3:8f. **4:29** Matt 12:36, Ef 5:4. **4:29** blir till glädje för Annan översättning: "förmedlar nåd till". **4:30** Jes 63:10, Luk 21:28, 2 Kor 1:22. **4:31** Kol 3:8. **4:32** Matt 6:14, Kol 3:12f, 1 Petr 3:8. **5:1** Matt 5:48. **5:2** 2 Mos 29:18, Joh 13:34, Gal 2:20. **5:3** Rom 1:29f. **5:4** Ef 4:29. **5:5** 1 Kor 6:9f, Kol 3:5. **5:6** Jer 29:8, Rom 1:18. **5:8** Luk 16:8, Fil 2:15. **5:9** Gal 5:22f. **5:10** Rom 12:2. **5:11** Rom 13:12, 1 Kor 5:9. **5:12** Rom 1:24. **5:13** Joh 3:20f. **5:14** Rom 13:11, Kol 3:1.

*Stå upp från de döda,
och Kristus ska lysa över dig."*

15 Tänk alltså noga på hur ni lever, inte som ovisa människor utan som visa.

16 Ta väl vara på varje tillfälle, för dagarna är onda.

17 Var därför inte oförnuftiga utan förstå vad som är Herrens vilja.

18 Berusa er inte med vin, det leder till vårdslöshet. Låt er i stället uppfyllas av Anden

19 och tala till varandra med psalmer, hymner och andliga sånger. Sjung och spela för Herren i era hjärtan.

20 Och tacka alltid vår Gud och Far för allt i vår Herre Jesu Kristi namn.

Man och hustru i Kristus

21 Underordna er varandra i vördnad för Kristus.

22 Ni hustrur, underordna er era män så som ni underordnar er Herren.

23 En man är nämligen sin hustrus huvud, liksom Kristus är församlingens huvud och själv Frälsare för sin kropp.

24 Så som församlingen underordnar sig Kristus, så ska kvinnorna i allt underordna sig sina män.

25 Ni män, älska era hustrur, så som Kristus har älskat församlingen och offrat sig för den.

26 Han gjorde det för att helga den, sedan han renat den med vattnets bad i kraft av ordet,

27 och föra fram församlingen inför sig i härlighet, utan fläck eller skrynkla eller annat sådant. Helig och fläckfri skulle den vara.

28 På samma sätt är männen skyldiga att älska sina hustrur som sina egna kroppar. Den som älskar sin hustru älskar sig själv.

29 Ingen har någonsin hatat sin egen kropp, utan man ger den näring och sköter om den. Så gör också Kristus med församlingen,

30 eftersom vi är delar i hans kropp.

31 *Därför ska en man lämna sin far och sin mor och hålla sig till sin hustru, och de två ska bli ett kött.*

32 Denna hemlighet är stor – jag talar om Kristus och

5:14 Citatet är inte ordagrant efter GT men anspelar på Jes 9:2, 26:19, 60:1. Det kan också utgöra en del av en urkristen hymn. 5:15 Ords 14:8, Matt 10:16.

5:16 Kol 4:5. 5:18 Ords 20:1, Luk 21:34. 5:18 vårdslöshet Annan översättning: "utsvävningar". 5:19 Kol 3:16f. 5:20 1 Tess 5:18, Hebr 13:15. 5:21 1 Petr 5:5.

5:21 underordna er i tillit till den andres kärlek (jfr vers 25). 5:22 1 Mos 3:16.

5:23 1 Kor 11:3, Ef 4:15. 5:25 Gal 1:4, Ef 5:2. 5:26 Tit 3:5. 5:27 2 Kor 11:2, Ef 1:4.

5:27 skrynkla Annan översättning: "rynka" (i ansiktet). 5:29 sköter om Annan översättning: "värmer". 5:30 1 Kor 12:27. 5:31 Matt 19:5. 5:31 1 Mos 2:24.

församlingen.

³³ Men vad er angår ska var och en älska sin hustru som sig själv, och hustrun ska visa respekt för sin man.

6

Barn och föräldrar

¹ Ni barn, lyd era föräldrar i Herren, för det är rätt och riktigt.

² *Hedra din far och din mor* – detta är det första budet som har med sig ett löfte –

³ så att det går dig väl och du får leva länge på jorden.

⁴ Och ni fäder, reta inte upp era barn, utan fostra och förmana dem i Herren.

Tjänare och herrar

⁵ Ni tjänare, lyd era jordiska herrar. Visa dem vördnad och respekt med uppriktigt hjärta, så som ni gör mot Kristus.

⁶ Var inte ögontjänare som försöker ställa sig in hos människor, utan var Kristi tjänare som gör Guds vilja helhjärtat.

⁷ Tjäna villigt och glatt, gör det för Herren och inte för människor.

⁸ Ni vet ju att var och en som gör något gott ska få sin lön av Herren, vare sig han är slav eller fri.

⁹ Och ni herrar, gör på samma sätt mot era tjänare. Och sluta hota! Ni vet att ni har samme Herre i himlen som de, och han är inte partisk.

Den andliga vapenrustningen

¹⁰ Till sist, bli starka i Herren och i hans väldiga kraft.

¹¹ Ta på er hela Guds vapenrustning, så att ni kan stå emot djävulens listiga angrepp.

¹² Vi kämpar inte mot kött och blod, utan mot furstarna, mot makterna, mot världshärskarna här i mörkret och mot ondskans andemakter i himlarymderna.

¹³ Ta därför på er hela Guds vapenrustning, så att ni kan stå emot på den onda dagen och stå upprätt när ni fullgjort allt.

¹⁴ Stå alltså fasta, med sanningen som bälte runt höfterna och klädda i rättfärdighetens pansar.

¹⁵ Bär som skor på era fötter den beredskap som fridens evangelium ger.

¹⁶ Ta dessutom trons sköld, med den kan ni släcka den ondes

6:1 Kol 3:20. **6:3** på jorden Annan översättning: "i landet" (löfteslandet). **6:3**
 2 Mos 20:12, 5 Mos 5:16. **6:4** 5 Mos 6:7, Ords 19:18, Kol 3:21. **6:5** 1 Tim 6:1f, Tit 2:9f,
 1 Petr 2:18. **6:6** 1 Kor 7:22. **6:8** 2 Kor 5:10. **6:9** 3 Mos 25:43, Rom 2:11. **6:10**
 1 Kor 16:13. **6:11** Ps 7:11f, Rom 13:12, 2 Kor 6:7, 1 Petr 5:8f. **6:12** Joh 14:30, Ef 2:2.
6:13 Ef 5:16. **6:14** Jes 11:5, Luk 12:35, 1 Tess 5:8. **6:15** Jes 52:7, Rom 10:15. **6:16**
 1 Joh 5:4. **6:16** dessutom Annan översättning: "framför allt", "i alla lägen".

alla brinnande pilar.

¹⁷ Ta emot frälsningens hjälm och Andens svärd, som är Guds ord.

¹⁸ Gör detta under ständig bön och åkallan och be alltid i Anden.

Var därför vakna och håll ut i bön för alla de heliga.

¹⁹ Be också för mig, att ordet ges mig när jag öppnar min mun, så att jag frimodigt förkunnar evangeliets hemlighet

²⁰ för vilket jag är en ambassadör i bojour. Be att jag talar så öppet och fritt som jag bör.

Avslutning

²¹ För att också ni ska få veta hur jag har det och vad jag gör kommer Tychikus att berätta allt för er. Han är en älskad broder och trogen tjänare i Herren,

²² och jag sänder honom till er just för att ni ska få veta hur det är med oss och för att han ska uppmuntra era hjärtan.

²³ Frid vare med bröderna och kärlek och tro från Gud Fadern och Herren Jesus Kristus.

²⁴ Nåd och odödlighet åt alla som älskar vår Herre Jesus Kristus.

6:17 Jes 59:17, 1 Tess 5:8, Hebr 4:12. **6:18** Luk 18:1, Rom 12:12, Kol 4:2. **6:19** Apg 4:29, Rom 15:30, Kol 4:3. **6:20** Apg 28:20, 2 Kor 5:20. **6:21** Apg 20:4, Kol 4:7f, 2 Tim 4:12. **6:21** Tychikus Medarbetare till Paulus från Mindre Asien (Apg 20:3) och troligen den som överlämnade brevet till mottagarna. **6:24** 1 Petr 1:8. **6:24** Annan översättning: "Nåd åt alla som älskar vår Herre Jesus Kristus med odödlig kärlek". **6:24** tala till varandra med psalmer Solosång var vanligt vid samlingarna (jfr 1 Kor 14:26).

Filipperbrevet

Filipperbrevet skrevs av Paulus mot slutet av hans första fångenskap i Rom i början av 60-talet e Kr (Apg 28:30). Brevet är fyllt av apostelns glädje både över hoppet om stundande frihet (1:19, 25f, 2:24) och över filippernas omtanke, förmedlad genom deras utsände Epafroditus (2:25f) som bar med sig brevet hem till Filippi. Församlingen hade grundats av aposteln under hans första besök i Makedonien (Apg 16:12f) och sedan fortsatt stödja honom i hans missionsarbete (1:5, 4:10f).

Hälsning

¹ Från Paulus och Timoteus, Kristi Jesu tjänare. Till alla de heliga i Kristus Jesus som bor i Filippi, tillsammans med församlingsledarna och församlingstjänarna.

² Nåd vare med er och frid från Gud vår Far och Herren Jesus Kristus.

Tacksägelse och förbön

³ Jag tackar min Gud var gång jag tänker på er.

⁴ I alla mina böner för er alla ber jag alltid med glädje,

⁵ eftersom ni har varit med i arbetet för evangeliet från första dagen ända till nu.

⁶ Och jag är övertygad om att han som har börjat ett gott verk i er också ska fullborda det till Kristi Jesu dag.

⁷ Det är inte mer än rätt att jag tänker så om er alla, för jag har er i mitt hjärta. Både när jag bär bojer och när jag försvarar och befäster evangeliet delar ni alla nåden med mig.

⁸ Gud är mitt vittne att jag längtar efter er alla med Kristi Jesu ömhet.

⁹ Och min bön är att er kärlek ska överflöda mer och mer och ge insikt och gott omdöme,

¹⁰ så att ni kan avgöra vad som är viktigt och vara rena och fläckfria på Kristi dag,

¹¹ rika på rättfärdighetens frukt som Jesus Kristus ger, Gud till ära och pris.

Fånge för Kristi skull

¹² Jag vill att ni ska veta, bröder, att det som hänt mig snarare har lett till framgång för evangeliet.

1:1 Apg 16:12f, 1 Kor 1:2, 1 Tim 3:1, 8. **1:1** Timoteus Paulus närmaste medarbetare (se t ex Apg 16:1f, Fil 2:19f, 1-2 Tim). **1:2** Rom 1:7. **1:3** Rom 1:8, 1 Kor 1:4, 1 Tess 1:2.

1:6 1 Kor 1:8, 1 Tess 5:24. **1:7** Ef 3:1, Kol 4:3. **1:8** Rom 1:9f. **1:10** Rom 2:18, Hebr 5:14. **1:10** på Kristi dag Annan översättning: "fram till Kristi dag". **1:11**

Joh 15:8, Ef 5:9. **1:12** 2 Tim 2:9.

13 Det har nu blivit klart för hela pretoriet och alla andra att det är för Kristi skull jag sitter fängslad,

14 och min fångenskap har gjort de flesta av bröderna så övertygade i Herren att de vågar predika Guds ord ännu mer oförskräckt.

15 En del drivs visserligen av avund och rivalitet, men en del predikar Kristus med goda avsikter.

16 De gör det av kärlek, för de vet att jag är satt till att försvara evangeliet.

17 De andra predikar Kristus av rivalitet, med orena motiv, och tror att de kan göra min fångenskap tyngre.

18 Än sen? Kristus blir i alla fall predikad, för syns skull eller uppriktigt, och det gläder jag mig över.

Och jag tänker fortsätta glädja mig,

19 för jag vet att allt detta kommer att leda till min frälsning genom er förbön och Jesu Kristi Andes hjälp.

20 Det är min längtan och mitt hopp att jag inte på något sätt ska stå där med skam, utan att Kristus nu som alltid ska bli frimodigt förhärligad i min kropp, vare sig jag lever eller dör.

21 För mig är livet Kristus och döden en vinst.

22 Men om livet här i kroppen innebär att mitt arbete bär frukt, då vet jag inte vad jag ska välja.

23 Jag dras åt båda håll. Jag har en längtan att bryta upp och vara hos Kristus, det vore mycket bättre.

24 Men för er skull är det mer nödvändigt att jag får leva kvar här i kroppen.

25 Det är jag övertygad om, och jag vet att jag ska få leva och vara kvar hos er alla och hjälpa er till framsteg och glädje i tron.

26 När jag är tillbaka hos er igen får ni ännu större anledning till glädje i Kristus Jesus för min skull.

Kämpa för tron

27 Se bara till att ni lever på ett sätt som är värdigt Kristi evangelium, vare sig jag kommer och besöker er eller inte. Låt mig få höra om er att ni står fasta i samma ande och samma sinne och kämpar för tron på evangeliet,

28 utan att på något sätt låta er skrämmas av motståndarna. Det blir för dem ett tecken på att de går förlorade, medan ni blir frälsta och det av Gud.

1:13 pretoriet Det kejserliga livgardet i Rom, vilkas soldater bevakade Paulus (Apg 28:16). **1:17** rivalitet Annan översättning: "själviskhet". **1:19** 2 Kor 1:11.

1:20 1 Kor 6:20. **1:21** Gal 2:20. **1:23** 2 Kor 5:8, 2 Tim 4:6. **1:25** Fil 2:24. **1:26**

2 Kor 1:14. **1:26** glädje Annan översättning: "stolthet". **1:27** Ef 4:1, Kol 1:10,

1 Tess 2:12. **1:28** 2 Tess 1:5f.

29 Ni har ju fått nåden att inte bara tro på Kristus utan också att lida för hans skull,
 30 eftersom ni har samma kamp att kämpa som ni såg att jag hade och nu hör att jag fortfarande har.

2

Genom ödmjukhet till upphöjelse

1 Om ni nu har tröst hos Kristus, om ni får uppmuntran av hans kärlek, gemenskap i Anden och medkänsla och barmhärtighet,

2 gör då min glädje fullkomlig genom att ha samma sinnelag och samma kärlek och vara ett i själ och sinne.

3 Sök inte konflikt eller tom ära. Var i stället ödmjuka och sätt andra högre än er själva.

4 Se inte till ert eget bästa utan också till andras.

5 Var så till sinnes som Kristus Jesus var:

6 Han var till i Guds gestalt
 men räknade inte jämligheten
 med Gud som segerbyte,

7 utan utgav sig själv
 och tog en tjänares gestalt
 och blev människan lik.
 När han till det yttre
 hade blivit som en människa,

8 ödmjukade han sig
 och blev lydig ända till döden –
 döden på korset.

9 Därför har Gud också
 upphöjt honom över allting
 och gett honom namnet
 över alla namn,

10 för att i Jesu namn
 alla knän ska böjas,
 i himlen och på jorden
 och under jorden,

11 och alla tungor bekänna
 att Jesus Kristus är Herren,

1:29 Apg 5:41, Rom 5:3. **1:30** Apg 16:19f, 1 Tess 2:2. **2:2** Rom 15:5, 1 Kor 1:10, 1 Petr 3:8. **2:3** Rom 12:10, Gal 5:26. **2:3** konflikt Annan översättning: "egennyttia".
2:4 1 Kor 10:24, 33. **2:5** Joh 13:15, 1 Petr 2:21, 1 Joh 2:6. **2:6** Joh 1:1, Kol 1:15. **2:6**
 som segerbyte Som något att vaka över och visa upp. **2:7** Jes 53:3, Matt 20:28,
 Rom 8:3, 15:3, 8. **2:8** Matt 26:39, Hebr 5:8. **2:9** Jes 53:12, Ef 1:20f, Hebr 2:9. **2:9**
 namnet över alla namn Det heliga Gudsnamnet, JHVH eller Herren (2:11). **2:10**
 Jes 45:23, Rom 14:11, Upp 5:13. **2:11** Matt 28:18, Rom 14:9, 1 Kor 12:3.

Gud Fadern till ära.

Kristi lärjungar som ljus i världen

¹² Därför, mina älskade, ni som alltid varit lydiga, inte bara när jag var hos er utan ännu mer nu när jag inte är hos er: arbeta med fruktan och bävnan på er frälsning,

¹³ för det är Gud som verkar i er, både vilja och gärning, för att hans goda vilja ska ske.

¹⁴ Gör allt utan att klaga och tveka

¹⁵ så att ni blir fläckfria och rena, Guds oskyldiga barn mitt i ett falskt och fördärvat släkte, där ni lyser som stjärnor i världen

¹⁶ när ni håller fast vid livets ord.

Då blir ni en ära för mig på Kristi dag, att jag inte har kämpat förgäves eller arbetat förgäves.

¹⁷ Ja, även om mitt blod skulle utgjutas medan er tro bärs fram som ett offer är jag glad och gläds med er alla.

¹⁸ På samma sätt är ni glada och gläds med mig.

Timoteus och Epafroditus

¹⁹ Jag hoppas nu i Herren Jesus att snart kunna sända Timoteus till er, så att även jag blir vid gott mod när jag får veta hur ni har det.

²⁰ Jag har ingen som han, ingen som så uppriktigt kommer att bry sig om er.

²¹ Alla söker de sitt, inte Jesu Kristi sak.

²² Men ni vet hur äkta han är. Som en son vid sin fars sida har han arbetat tillsammans med mig för evangeliet.

²³ Honom hoppas jag alltså kunna sända så snart jag fått se hur det går för mig.

²⁴ Och i Herren är jag övertygad om att snart kunna komma själv.

²⁵ Jag tyckte dock det var nödvändigt att skicka tillbaka Epafroditus till er, min broder, medarbetare och medkämpe som ni sände för att hjälpa mig med vad jag behövde.

²⁶ Han har långtat efter er alla och varit orolig, eftersom ni har hört att han blivit sjuk.

2:12 Fil 1:27. **2:13** Joh 15:5, 2 Kor 3:5, Hebr 13:21. **2:14** 1 Petr 4:9. **2:15** Matt 5:14f, Ef 5:8, Dan 12:3. **2:16** Apg 5:20, 2 Kor 1:14, Gal 2:2, 1 Tess 2:19. **2:16** håller fast vid Annan översättning: "håller fram". **2:17** Rom 12:1, 15:16. **2:17** medan er tro bärs fram som ett offer Annan översättning: "över det offer och den tempeltjänst som er tro utgör". Templets brännoffer avslutades med att en bågare vin hölldes över offret på altarhärden (jfr 2 Mos 29:40). **2:18** Fil 3:1. **2:18** är ni glada och gläds Annan översättning: "ska ni vara glada och glädjas". **2:19** Timoteus Paulus närmaste medarbetare (se t ex Apg 16:1f, 1-2 Tim). **2:20** 1 Kor 16:10. **2:21** Fil 1:17, 2:4. **2:24** Fil 1:25. **2:25** Fil 4:18. **2:25** Epafroditus hade förmedlat församlingens understöd (4:18), arbetat en tid med Paulus i Rom (2:30) och återvände nu med brevet till Filippi.

²⁷ Och han var verkligen sjuk, nära döden. Men Gud förbarmade sig över honom, och inte bara över honom utan också över mig så att jag inte skulle få sorg på sorg.

²⁸ Därför är jag så mycket mer angelägen att sända honom, så att ni får glädjen att återse honom och jag själv får känna lättnad.

²⁹ Ta nu emot honom i Herren med all glädje. Visa uppskattning för sådana som han,

³⁰ för han var nära döden i sitt arbete för Kristus. Han satte sitt liv på spel för att ge mig den hjälp som ni inte kunde ge.

3

Rättfärdigheten genom tron

¹ För övrigt, mina bröder, gläd er i Herren! För mig är det inget besvär att skriva samma sak till er igen, och för er är det tryggare.

² Se upp för hundarna, se upp för de onda arbetarna, se upp för de sönderskurna!

³ Det är vi som är de omskurna, vi som tjänar Gud genom hans Ande och har vår ära i Kristus Jesus och inte förlitar oss på det yttre.

⁴ Fast nog hade också jag kunnat förlita mig på det yttre. För om någon tycker att han kan förlita sig på det yttre, så kan jag det ännu mer:

⁵ omskuren på åttonde dagen, är av Israels folk och Benjamins stam, en hebré född av hebreer, i fråga om lagen en farisé,

⁶ i iver en förföljare av församlingen, i rättfärdighet genom lagen en oklanderlig man.

⁷ Men allt det som förr var en vinst för mig räknar jag nu som förlust för Kristi skull.

⁸ Ja, jag räknar allt som förlust, för jag har funnit det som är långt mer värt: kunskapen om Kristus Jesus, min Herre. För hans skull har jag förlorat allt och räknar det som skräp, för att vinna Kristus

⁹ och bli funnen i honom – inte med min egen rättfärdighet, den som kommer av lagen, utan med den som kommer genom tron på Kristus, rättfärdigheten från Gud genom tron.

2:29 1 Kor 16:16, 18, 1 Tess 5:12. **3:1** Fil 2:18, 4:4. **3:2** Gal 5:11f, Upp 22:15. **3:2** hundarna ... de onda arbetarna ... de sönderskurna Judaiserande lärare som krävde att även hednakristna skulle låta omskära sig (jfr t ex Apg 15:1f, Gal 2:3f). **3:3** Rom 2:29, Kol 2:11. **3:4** 2 Kor 11:18f. **3:5** 1 Mos 17:12, Apg 22:3f, Rom 11:1. **3:5** hebré född av hebreer Hebreisktalande judar var högre ansedda än de som endast kunde grekiska (jfr Apg 6:1, 22:2). **3:6** Apg 8:3, 9:1, 1 Kor 15:9, Gal 1:13f. **3:7** Matt 13:44f. **3:8** Joh 17:3. **3:9** Rom 1:17, 3:21f.

10 Då får jag lära känna Kristus och kraften i hans uppståndelse och dela hans lidanden genom att bli lik honom i hans död,

11 i hoppet om att nå fram till uppståndelsen från de döda.

Slutmålet

12 Inte så att jag redan har gripit det eller redan har nått målet, men jag jagar efter att gripa det eftersom jag själv är gripen av Kristus Jesus.

13 Bröder, jag menar inte att jag har gripit det än. Men ett gör jag: jag glömmer det som ligger bakom och sträcker mig mot det som ligger framför

14 och jagar mot målet för att vinna segerpriset, Guds kallelse till himlen i Kristus Jesus.

15 Så bör vi tänka, vi som är mogna. Och tänker ni annorlunda i något avseende ska Gud uppenbara också det för er.

16 Låt oss bara hålla fast vid det vi nått fram till.

Aposteln som föredöme

17 Bröder, ta mig till föredöme och se på dem som lever efter den förebild ni har i oss.

18 Det jag ofta har sagt er, det säger jag nu med tårar: många lever som fiender till Kristi kors.

19 De kommer att sluta i fördärvet. De har buken till sin gud och sätter sin ära i det som är deras skam, dessa som bara tänker på det jordiska.

20 Men vi har vårt medborgarskap i himlen, och därifrån väntar vi Herren Jesus Kristus som Frälsare.

21 Han ska förvandla vår bräckliga kropp och göra den lik hans härlighetskropp, för han har makt att lägga allt under sig.

4

Förmaningar

1 Stå därför fasta i Herren, mina älskade och efterlängtrade bröder, min glädje och min krona, mina älskade!

2 Jag uppmanar Evodia och uppmanar Syntyche att vara eniga i Herren.

3:10 Rom 6:3f, 8:17, 2 Kor 4:10f, Gal 6:17. **3:11** Luk 20:35. **3:12** 1 Tim 6:12. **3:14** 1 Kor 9:24, 2 Tim 4:7. **3:15** 1 Kor 2:6, 14:20. **3:15** mogna Annan Översättning: "fullkomliga". **3:16** Gal 6:16. **3:17** 1 Kor 4:16, 11:1. **3:18** 1 Kor 1:23, Gal 6:12. **3:19** Rom 16:18, Fil 1:28, Kol 3:2. **3:20** Ef 2:6, Kol 3:3, Hebr 13:14. **3:21** Rom 8:29, 1 Kor 15:25f, 42f. **4:1** 1 Tess 2:19f. **4:2** Fil 2:2.

³ Ja, även dig, trofaste medarbetare, ber jag: hjälp dessa kvinnor som har kämpat med mig i evangeliets tjänst, tillsammans med Clemens och mina andra medarbetare som har sina namn i livets bok.

⁴ Gläd er alltid i Herren. Än en gång säger jag: gläd er!

⁵ Låt alla människor se hur vänliga ni är. Herren är nära.

⁶ Bekymra er inte för något, utan låt Gud få veta alla era önskingar genom bön och åkallan med tacksägelse.

⁷ Då ska Guds frid, som övergår allt förstånd, bevara era hjärtan och era tankar i Kristus Jesus.

⁸ För övrigt, bröder: allt som är sant och värdigt, rätt och rent, allt som är värt att älska och uppskatta, allt som kallas dygd och förtjänar beröm, tänk på allt sådant.

⁹ Det ni har lärt och tagit emot, hört och sett hos mig, det ska ni göra. Då ska fridens Gud vara med er.

Apostelns tack för gåvan

¹⁰ Det har glatt mig mycket i Herren att er omtanke om mig till slut fick blomma upp. Visst tänkte ni på mig tidigare också, men då hade ni inget tillfälle att visa det.

¹¹ Jag säger inte att jag har saknat något, för jag har lärt mig att vara nöjd med det jag har.

¹² Jag kan leva enkelt, jag kan också leva i överflöd. Med allt och med alla förhållanden är jag förtrogen: att vara mätt och att vara hungrig, att ha överflöd och att lida brist.

¹³ Allt förmår jag i honom som ger mig kraft.

¹⁴ Men ni gjorde väl som hjälpte mig i mitt svåra läge.

¹⁵ Ni filipper vet också hur det var under evangeliets första tid, när jag hade lämnat Makedonien. Ni var den enda församling som hade sådan gemenskap med mig att man kunde föra bok över givet och mottaget.

¹⁶ Även när jag var i Tessalonike skickade ni både en och två gånger vad jag behövde.

¹⁷ Inte så att jag söker själva gåvan, utan vad jag söker är att ni ska få en riklig frukt av gåvan ni ger.

¹⁸ Jag har fått allt och det i överflöd. Jag har mer än nog när

4:3 Ps 69:29, Dan 12:1, Luk 10:20, Fil 1:27, Upp 3:5. **4:3** medarbetare Grek. Sýzygos. Syftar antingen på Epafroditus, som skulle resa med brevet, eller på en person i Filippiförsamlingen som hette Syzygus. **4:3** Clemens En av Roms första biskopar som samarbetade med Petrus och Paulus och senare skrev Första Clemensbrevet till församlingen i Korint. **4:4** Ps 32:11, Fil 3:1. **4:5** Matt 5:5, Hebr 10:37, Jak 5:8. **4:6** Matt 6:25, 1 Petr 5:7. **4:7** Joh 14:27, Rom 5:1, Kol 3:15. **4:8** Rom 12:17. **4:9** Rom 15:33, Fil 3:17, 2 Tess 3:16. **4:11** 1 Tim 6:6f. **4:12** 1 Kor 4:11, 2 Kor 6:10, 11:27. **4:13** 2 Tim 4:17. **4:15** 2 Kor 11:8f. **4:15** lämnat Makedonien Den nordgrekiska provinsen där Filippi låg. Se Apg 17:10, 14. **4:16** när jag var i Tessalonike Apostelns nästa verksamhetsort efter Filippi (se Apg 17:1). **4:18** Ef 5:2, Fil 2:25, 1 Petr 2:5.

jag nu genom Epafroditus har fått er gåva – en ljuvlig doft, ett välbehagligt offer som Gud tar emot med glädje.

¹⁹ Så ska min Gud efter sin rikedom på ett härligt sätt i Kristus Jesus ge er allt ni behöver.

²⁰ Vår Gud och Far tillhör äran i evigheters evighet. Amen.

Hälsningar

²¹ Hälsa alla heliga i Kristus Jesus. Bröderna här hos mig hälsar till er.

²² Alla de heliga, särskilt de som hör till kejsarens hus, hälsar till er.

²³ Herren Jesu Kristi nåd vare med er ande.

Kolossierbrevet

Församlingen i Kolosse, en stad i nuvarande sydvästra Turkiet, var grundad av Paulus medarbetare Epafras (1:7), som besökte Paulus under hans fångenskap i Rom (Apg 28:30) och berättade om församlingen (1:8). Paulus skrev då sitt brev till Kolosse, troligen tidigt under sin fångenskap ca år 60-61 e Kr (Apg 28:30), för att uppmuntra dem i tron på Kristus och skydda dem från villolärare (2:8f).

Hälsning

¹ Från Paulus, genom Guds vilja Kristi Jesu apostel, och vår broder Timoteus.

² Till de heliga i Kolosse, de troende bröderna i Kristus. Nåd vare med er och frid från Gud vår Far.

Tacksägelse och bön

³ Vi tackar alltid Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, när vi ber för er.

⁴ Vi har hört om er tro på Kristus Jesus och om kärleken som ni har till alla de heliga,

⁵ på grund av hoppet som väntar er i himlen. Detta hopp har ni redan hört om i sanningens ord, evangeliet

⁶ som har nått fram till er liksom det överallt i världen växer och bär frukt. Så även hos er, från den dag ni fick höra det och lärde känna Guds nåd som den verkliga är.

⁷ Det fick ni lära er av Epafras, vår käre medarbetare som troget tjänar Kristus i vårt ställe.

⁸ Han har berättat för oss om er kärlek i Anden.

⁹ Från den dag vi hörde det har vi därför inte upphört att be för er. Vi ber att ni ska bli fyllda av kunskapen om hans vilja, med all andlig vishet och insikt.

¹⁰ Målet är att ni ska leva värdigt Herren och behaga honom på alla sätt, genom att bära frukt i alla slags goda gärningar och växa i kunskapen om Gud.

¹¹ Då ska hans härlighets makt styrka er och ge er all kraft till att vara uthålliga och tåliga i allt.

¹² Med glädje ska ni då tacka Fadern, som har gjort er värdiga att få del i det arv som de heliga har i ljuset.

I Sörens rike

1:1 Ef 1:1. **1:1** Timoteus Paulus närmaste medarbetare (se t ex Apg 16:1f, Fil 2:19f, 1-2 Tim). **1:2** Rom 1:7. **1:3** Ef 1:16, Filem v 4f. **1:5** Ef 1:13, 1 Petr 1:3f. **1:6** Mark 4:8, Apg 6:7. **1:7** Filem v 23. **1:7** tjänar Kristus i vårt ställe som utsänd till församlingen, troligen medan Paulus själv undervisade i Efesos (Apg 19:10). **1:9** Rom 12:2, Ef 1:17, Fil 1:9. **1:10** Ef 4:1, Fil 1:27. **1:11** Ef 3:16. **1:12** Apg 26:18, Ef 1:11.

13 Han har frälst oss från mörkrets välde och fört oss in i sin älskade Sons rike.

14 I honom är vi friköpta och har förlåtelse för våra synder.

15 Han är den osynlige Gudens avbild, förstfödd före allt skapat,

16 för i honom skapades allt i himlen och på jorden: synligt och osynligt, tronfurstar och herradömen, härskare och makter – allt är skapat genom honom och till honom.

17 Han är till före allt, och allt hålls samman genom honom.

18 Och han är huvudet för sin kropp, församlingen. Han är begynnelsen, den förstfödde från de döda, för att han i allt skulle vara den främste.

19 Gud beslöt att låta hela fullheten bo i honom

20 och genom honom försona allt med sig själv, sedan han skapat frid i kraft av blodet på hans kors – frid genom honom både på jorden och i himlen.

21 Också ni, som en gång var främmande och fientliga till sinnet genom era onda gärningar,

22 också er har han nu försonat med sig genom att lida döden i sin jordiska kropp. Han vill föra fram er heliga, fläckfria och oantastliga inför honom,

23 om ni verkligen står fasta och grundade i tron och inte låter er rubbas från hoppet i det evangelium som ni har hört och som har predikats för allt skapat under himlen och som jag, Paulus, har blivit satt att tjäna.

Apostelns tjänst

24 Nu gläder jag mig mitt i mina lidanden för er, och det som fattas av Kristuslidanden uppfyller jag i mitt liv för hans kropp, som är församlingen.

25 Dess tjänare har jag blivit genom det uppdrag som Gud gav mig för er skull: att överallt predika Guds ord,

26 den hemlighet som varit dold genom tider och generationer men nu har uppenbarats för hans heliga.

27 Gud ville visa dem vilken rik härlighet denna hemlighet är bland hedningarna: Kristus i er, härlighetens hopp.

28 Honom predikar vi genom att förmana varje människa och undervisa varje människa med all vishet, för att föra fram varje människa som fullkomlig i Kristus.

1:13 Ef 5:8, 1 Petr 2:9. **1:14** Rom 3:24, Ef 1:7. **1:15** 2 Kor 4:4f, Hebr 1:3, Upp 3:14.

1:16 Joh 1:3, 10, 1 Kor 8:6, Hebr 1:2. **1:17** Joh 1:1. **1:18** Apg 26:23, 1 Kor 15:20, Ef 1:22f.

1:19 Ef 1:23. **1:20** Rom 5:10, 2 Kor 5:18, Kol 2:14. **1:21** Rom 8:7, Ef 2:1f. **1:22** Ef 1:4, Tit 2:14. **1:23** 1 Kor 15:58, Ef 3:17f. **1:24** Rom 12:5, 2 Kor 4:10, Ef 3:13, Fil 2:17.

1:25 1 Kor 9:17, Ef 3:2. **1:25** överallt predika Annan översättning: "uppfylla". **1:26** Rom 16:25f, Ef 1:9. **1:27** Rom 8:10, 9:23. **1:28** Ef 4:13. **1:28**

fullkomlig Annan översättning: "fullvuxen".

29 För det målet arbetar och kämpar jag i hans kraft, som verkar mäktigt i mig.

2

1 Jag vill att ni ska veta vilken kamp jag har för er och för dem i Laodicea och för alla som inte har träffat mig personligen.

2 Jag kämpar för att de ska bli styrkta i sina hjärtan och förenade i kärlek och nå fram till hela den rika och fullt övertygade förståelse som ger rätt insikt i Guds hemlighet Kristus.

3 I honom är vishetens och kunskapens alla skatter gömda.

4 Detta säger jag för att ingen ska bedra er med övertalningsknep.

5 För även om jag inte är hos er kroppsligen, så är jag hos er i anden och gläder mig när jag ser er ordning och fasthet i tron på Kristus.

6 Liksom ni tog emot Kristus Jesus som Herren, så lev i honom,

7 rotade och uppbyggda i honom och grundade i tron i enlighet med den undervisning ni fått. Och låt er tacksamhet flöda över.

Kristus är trons grund

8 Se till att ingen fångar er med den tomma och förrädiska filosofi som bygger på mänskliga traditioner och världsliga makter och inte på Kristus.

9 I honom bor gudomens hela fullhet i kroppslig gestalt,

10 och i honom är ni uppfyllda, han som är huvudet över alla härskare och makter.

11 I honom blev ni också omskurna, inte med människohand utan med Kristi omskärelse, när ni avkläddes er syndiga natur

12 och begravdes med honom i dopet. I dopet blev ni också uppväckta med honom genom tron på Guds kraft, han som uppväckte honom från de döda.

13 Ni var döda genom era överträdelser och er oomskurna natur, men också er har han gjort levande med Kristus. Han har förlåtit oss alla överträdelser

14 och utplånat skuldebrevet som vittnade mot oss med sina krav. Det tog han bort genom att spika fast det på korset.

1:29 1 Kor 15:10, Ef 3:20. **2:1** Fil 1:30, 4:13. **2:2** Ef 3:18f, Kol 1:26, 4:3. **2:2** förenade Annan översättning: "undervisade". **2:3** Jes 45:3, 1 Kor 1:24, 30. **2:4** Rom 16:17f, Ef 5:6. **2:5** 1 Kor 5:3, Kol 1:23. **2:6** 1 Tess 4:1. **2:7** Ef 2:21f, 1 Tess 5:18. **2:8** Gal 4:3, 9f, Ef 2:2. **2:8** makter Annan översättning: "stadgar" (även i 2:20). **2:9** Joh 1:14, Kol 1:15, 19. **2:10** Ef 1:21. **2:10** uppfyllda Annan översättning: "kompleta". **2:11** 5 Mos 10:16, Rom 2:29, Ef 4:22. **2:12** Rom 6:4, Kol 3:1. **2:12** tron på Guds kraft Annan översättning: "tron som Gud verkar" (jfr Ef 1:19). **2:13** Ef 2:1. **2:14** Ef 2:15, 1 Petr 2:24.

15 Han avväpnade härskarna och makterna och gjorde dem till allmänt åtlöje när han triumferade över dem på korset.

I Kristus är friheten

16 Låt därför ingen döma er för vad ni äter och dricker eller när det gäller högtid eller nymånad eller sabbat.

17 Allt detta är en skugga av det som skulle komma, men själva verkligheten är Kristus.

18 Låt er inte diskvalificeras från segerkransen av någon som njuter av "ödmjukhet" och ängladyrkan, som pratar på om det han har sett och som utan orsak är uppblåst i sitt köttsliga sinne.

19 Han håller sig inte till honom som är huvudet och som får hela kroppen att växa med den tillväxt som Gud ger, stödd och sammanhållen som den är av leder och senor.

20 Om ni med Kristus har dött bort från världens makter, varför betar ni er då som om ni levde i världen och böjer er under bud som

21 "ta inte", "smaka inte", "rör inte"?

22 Allt detta gäller sådant som ska användas och för-brukas - det rör sig om människors bud och läror.

23 Visserligen ser det ut som vishet, med självvald fromhet, "ödmjukhet" och späkning av kroppen, men det har inget värde utan tillfredsställer bara det köttsliga sinnet.

3

Den gamla och den nya människan

1 Om ni nu har uppstått med Kristus, sök då det som är där ovan, där Kristus sitter på Guds högra sida.

2 Tänk på det som är där ovan, inte på det som är på jorden.

3 Ni har ju dött, och ert liv är dolt med Kristus i Gud.

4 När Kristus träder fram, han som är vårt liv, då ska också ni träda fram i härlighet tillsammans med honom.

2:15 Joh 12:31, Kol 1:13. **2:15** avväpnade Annan översättning: "klädde av", liksom en romersk fältherre vid triumftåget lät besegrade krigsfångar gå nakna framför hans vagn. **2:15** på korset Ordagrant: "på det". Annan översättning: "genom honom (Kristus)". **2:16** 3 Mos 11:2f, Rom 14:3f, Gal 4:10. **2:17** Hebr 8:5, 10:1. **2:17** verkligheten Ordagrant: "kroppen", den verklighet som har förebådats av skuggbilden i GT:s profetior. **2:18** ödmjukhet Ordet, som här brukas i nedsättande mening, förklaras närmare i vers 23 där den falska ödmjukheten förknippas med sträng, självvald askes. **2:18** det han har sett Andra handskrifter: "det han inte har sett". **2:18** sitt köttsliga sinne Behärskat av lägre mänskliga begär, inte av Guds Ande (jfr Rom 8:5f, Gal 5:16f). **2:19** Ef 2:21, 4:15f. **2:20** Rom 6:3f, Gal 4:3, 9. **2:21** 1 Tim 4:3. **2:22** Jes 29:13, Matt 15:9f, Kol 2:8. **3:1** Rom 6:3f, Ef 2:6. **3:2** Matt 6:33. **3:3** Rom 6:4, 2 Kor 5:14. **3:4** Fil 1:21, 1 Joh 3:2. **3:4** vårt liv Andra handskrifter: "ert liv".

⁵ Döda därför era jordiska begär: sexuell omoral, orenhet, lusta, ont begär, och girigheten som är avgudadyrkan.

⁶ Allt sådant gör att Guds vrede drabbar olydnadens barn.

⁷ Bland dem vandrade också ni en gång, när ni levde i dessa synder.

⁸ Men nu ska också ni lägga bort allt detta: vrede, ilska, ondska, förtal och fräckheter från er mun.

⁹ Ljug inte för varandra, ni har ju klätt av er den gamla människan med hennes gärningar

¹⁰ och klätt er i den nya människan, som förnyas till rätt kunskap och blir en avbild av sin Skapare.

¹¹ Här är ingen längre grek eller jude, omskuren eller oomskuren, barbar, skyt, slav eller fri, utan Kristus är allt och i alla.

¹² Klä er därför som Guds utvalda, heliga och älskade, i innerlig barmhärtighet, godhet, ödmjukhet, mildhet och tålmod.

¹³ Ha överseende med varandra och förlåt varandra, om ni har något att anklaga någon för. Så som Herren har förlåtit er ska ni förlåta varandra.

¹⁴ Och över allt detta ska ni klä er i kärleken, bandet som förenar till fullkomlig enhet.

¹⁵ Låt Kristi frid regera i era hjärtan, den frid ni är kallade till i en och samma kropp. Och var tacksamma.

¹⁶ Låt Kristi ord rikligt bo hos er med all sin vishet. Undervisa och förmana varandra med psalmer, hymner och andliga sånger och sjung till Gud med tacksamhet i era hjärtan.

¹⁷ Och allt vad ni gör i ord eller handling, gör det i Herren Jesu namn och tacka Gud Fadern genom honom.

Det kristna hemmet

¹⁸ Ni hustrur, underordna er era män, för så bör det vara i Herren.

¹⁹ Ni män, älska era hustrur och var inte hårda mot dem.

²⁰ Ni barn, lyd era föräldrar i allt, för det är Herrens goda vilja.

²¹ Ni fäder, reta inte upp era barn så att de tappar modet.

3:5 Matt 18:8, Rom 6:11f, Ef 5:3f. **3:6** Ef 5:6. **3:6** olydnadens barn Vissa handskrifter saknar dessa ord. **3:7** 1 Kor 6:11, Tit 3:3. **3:8** Ef 4:25f, 1 Petr 2:1. **3:9** Ef 4:22, Kol 2:11. **3:10** Ef 4:24. **3:11** Rom 10:12, Gal 3:28. **3:11** barbar Grekisk benämning för dem som saknade det grekiska språket och kulturen. **3:11** skyt Ett folkslag norr om Svarta havet, av grekerna ansedda som ociviliserade barbarer. **3:12** Gal 5:22f, Ef 4:1f. **3:13** Matt 6:14, Ef 4:32. **3:14** Joh 15:12, Rom 13:8f, Ef 4:3. **3:15** Ef 5:20, Fil 4:7. **3:16** 1 Kor 14:26, Ef 5:19f. **3:16** Annan översättning: "Låt Kristi ord rikligt bo i er. Undervisa och förmana varandra med all vishet, och sjung psalmer, hymner och andliga sånger i kraft av nåden till Gud i era hjärtan." **3:17** 1 Kor 10:31. **3:18** 1 Kor 14:34, Ef 5:22. **3:18** underordna er I tillit till den andres kärlek (jfr vers 19). **3:19** Ef 5:25, 1 Petr 3:7. **3:20** Ef 6:1. **3:21** Ef 6:4.

22 Ni tjänare, lyd era jordiska herrar i allt, inte som inställsamma ögontjänare utan med uppriktigt hjärta i vördnad för Herren.

23 Vad ni än gör, gör det av hjärtat, som för Herren och inte för människor.

24 Ni vet att det är av Herren ni ska få arvet som lön. Det är Herren Kristus ni tjänar.

25 Den som gör orätt ska få igen den orätt han har gjort, utan partiskhet.

4

1 Ni herrar, låt era tjänare få vad som är rätt och rimligt. Ni vet ju att ni också har en Herre i himlen.

Förmaningar

2 Var uthålliga i bönen. Vaka och be med tacksägelse.

3 Be också för oss, att Gud öppnar en dörr för ordet så att vi kan predika Kristi hemlighet, för vars skull jag är fångslad.

4 Be att jag talar som jag bör när jag lägger fram den.

5 Var visa när ni möter de utomstående och ta vara på varje tillfälle.

6 Ert tal ska alltid vara vänligt, kryddat med salt, så att ni vet hur ni ska svara var och en.

Personliga meddelanden

7 Vad mig beträffar kommer Tychikus att berätta allt för er. Han är en älskad broder och en trogen tjänare och medarbetare i Herren,

8 och jag sänder honom till er just för att ni ska få veta hur vi har det och för att han ska uppmuntra era hjärtan.

9 Tillsammans med honom kommer vår trogne och älskade broder Onesimus, som är en av er. De kommer att berätta för er om allting här.

10 Min medfånge Aristarchus hälsar till er, och det gör även Markus, Barnabas kusin. Honom har ni fått anvisningar om: ta emot honom väl om han kommer till er.

3:22 1 Tim 6:1, Tit 2:9. **3:22** tjänare Annan översättning: "slavar" (tjänare var ofta också slavar). **3:23** Ef 6:7. **3:25** Rom 2:11, 2 Kor 5:10. **4:1** 3 Mos 25:43, Ef 6:9, Filem v 16. **4:1** rimligt Annan översättning: "jämlikt". **4:2** Luk 18:1, Rom 12:12, Fil 4:6. **4:3** 1 Kor 16:9, Ef 6:19, 2 Tess 3:1. **4:5** Ef 5:15f, 1 Tess 4:11f. **4:6** Mark 9:50, Ef 4:29. **4:6** vänligt Annan översättning: "fullt av nåd". **4:7** Ef 6:21f. **4:7** Tychikus En medhjälpare till Paulus från Mindre Asien (Apg 20:4) som troligen överlämnade Efesierbrevet (Ef 6:21). **4:9** Filem v 10f. **4:9** Onesimus En förrymd slav som hade blivit omvänd genom Paulus och återvände till Kolosse med Filemonbrevet (se Filem vers 10). **4:10** Apg 15:37f, 19:29, Filem v 24, 1 Petr 5:13. **4:10** Aristarchus En man från Tessalonike som följde Paulus under hans resor till Jerusalem och Rom (Apg 20:4, 27:2). **4:10** Markus Markusevangeliets författare som tidigare hade övergett Paulus (Apg 15:38) men sedan återvunnit hans förtroende. **4:10** Barnabas Medarbetare på Paulus första missionsresa (Apg 11:22f, 13:2f, 15:36f).

¹¹ Även Jesus som kallas Justus hälsar. Bland de omskurna är dessa mina enda medarbetare för Guds rike, och de har varit till tröst för mig.

¹² Epafras, som är en av er, hälsar. Han är en Kristi Jesu tjänare som ständigt kämpar för er i sina böner, för att ni ska stå fasta, fullkomliga och fullt övertygade om hela Guds vilja.

¹³ Jag kan intyga hur hårt han arbetar för er och för dem i Laodicea och Hierapolis.

¹⁴ Vår älskade Lukas, läkaren, hälsar också till er liksom Demas.

¹⁵ Hälsa till bröderna i Laodicea och till Nymfas och församlingen som möts i hans hus.

¹⁶ När mitt brev har blivit uppläst hos er, se då till att det även blir uppläst i församlingen i Laodicea och att ni får läsa brevet från Laodicea.

¹⁷ Och säg åt Archippus: "Se till att du fullgör den tjänst du fått i Herren."

¹⁸ Här skriver jag, Paulus, min hälsning med egen hand. Tänk på mina bojar. Nåden vare med er.

4:11 Jesus som kallas Justus Namnet Jesus, den grekiska formen av Josua, var relativt vanligt. Tillnamnet Justus, "den rättfärdige", skilde denne man från "Jesus som kallas Messias" (Matt 27:17). **4:12** Kol 1:7. **4:13** Kol 2:1.

4:14 2 Tim 4:10f. **4:14** Lukas Lukasevangeliets och Apostlagärningarnas författare.

4:14 Demas Medarbetare till Paulus som senare övergav honom (2 Tim 4:10). **4:15**

Nymfas ... hans hus Andra handskrifter: "Nymfa ... hennes hus". **4:16** 1 Tess 5:27.

4:16 brevet från Laodicea Detta brev är troligen förlorat. Möjligen avses Efesierbrevet som kan ha gått som rundbrev till församlingarna i trakten kring Efesos. Laodicea var grannstad till Kolosse. **4:17** Rom 12:7, Filem v 2. **4:17**

Archippus En kristen arbetare som stod Filemon nära och kanske var dennes son (Filem 2). **4:18** 1 Kor 16:21.

Första Tessalonikerbrevet

Första Tessalonikerbrevet är ett av det äldsta av Paulus alla bevarade brev (jfr inledningsnot till Galaterbrevet). Aposteln hade grundat församlingen i storstaden Tessalonike men sedan tvingats fly på grund av förföljelse (Apg 17:1f). Hans oro för församlingen förbyttes i lättnad när hans utsände Timoteus återvände med goda nyheter om tessalonikernas "tro och kärlek" (3:6, Apg 18:5), och han skriver detta brev från Korint i början av 50-talet e Kr för att uppmuntra församlingen i deras tro på Kristus.

Hälsning

¹ Från Paulus, Silvanus och Timoteus. Till Tessalonikes församling som lever i Gud Fadern och Herren Jesus Kristus. Nåd och frid vare med er.

² Vi tackar alltid Gud för er alla när vi nämner er i våra böner, ³ för vi tänker ständigt på er gärning i tron, ert arbete i kärleken och er uthållighet i hoppet till vår Herre Jesus Kristus inför vår Gud och Far.

⁴ Bröder, Guds älskade, vi vet att ni är utvalda, ⁵ för vårt evangelium kom till er inte bara i ord utan också med kraft och den helige Ande och full visshet. Ni vet ju hur vi levde bland er för er skull.

⁶ Och ni blev våra efterföljare, ja, Herrens, när ni mitt under svåra lidanden tog emot ordet med den glädje som den helige Ande ger.

⁷ Så har ni blivit ett föredöme för alla troende i Makedonien och Achaia.

⁸ Från er har Herrens ord gett eko, inte bara i Makedonien och Achaia, utan överallt har er tro på Gud blivit känd så att vi inte behöver säga något mer.

⁹ De berättar själva vilken ingång vi fick hos er och hur ni omvände er till Gud, bort från avgudarna, för att tjäna den levande och sanne Guden

¹⁰ och vänta på hans Son från himlen, honom som Gud har uppväckt från de döda: Jesus, som räddar oss från den kommande vredesdomen.

1:1 Apg 17:1f, 2 Tess 1:1. **1:1** Silvanus En ansedd judekristen profet (Apg 15:22f) som hade varit med Paulus i Tessalonike (Apg 17:4f). **1:1** Timoteus Paulus närmaste medarbetare (se t ex Apg 16:1f, Fil 2:19f, 1-2 Tim).

1:2 Rom 1:8f, Fil 1:3f. **1:3** 1 Kor 13:13, Kol 1:4f. **1:4** 2 Tess 2:13. **1:5** 1 Kor 2:4f, 4:20. **1:6** 1 Kor 4:16, Apg 5:41. **1:7** 1 Tess 4:10. **1:7** Makedonien och Achaia Makedonien var Greklands nordliga provins med Tessalonike som huvudstad, Achaia var den sydliga provinsen med Korint som huvudstad.

1:8 Rom 1:8. **1:9** Apg 14:15, 1 Kor 12:2. **1:10** 1 Tess 4:14f, 5:9, Tit 2:13.

2

Apostelns tjänst i Tessalonike

1 Ni vet själva, bröder, att vårt besök hos er inte var förgäves.

2 Tidigare hade vi, som ni vet, lidit och blivit misshandlade i Filippi. Men genom vår Gud fick vi mod att predika Guds evangelium för er trots hård kamp.

3 Vår predikan kommer inte ur villfarelse, orena motiv eller dolda avsikter.

4 Gud har ansett oss värdiga att anförtros evangeliet och därför talar vi som vi gör, inte för att behaga människor utan Gud, som prövar våra hjärtan.

5 Vi har aldrig kommit med smickrande ord, det vet ni, eller med förevändningar för att roffa åt oss. Gud är vårt vittne.

6 Vi har inte heller sökt bli ärade av människor, varken av er eller andra,

7 även om vi som Kristi apostlar kunde ha kommit med anspråk. I stället uppträdde vi kärleksfullt bland er. Som när en mor sköter om sina barn

8 ville vi i ömhet ge er inte bara Guds evangelium utan också våra egna liv, eftersom ni hade blivit så kära för oss.

9 Bröder, ni minns ju hur vi arbetade och slet. Natt och dag arbetade vi för att inte ligga någon av er till last medan vi predikade Guds evangelium för er.

10 Ni är vittnen, ja, Gud själv är vittne till hur heligt, rätt och rent vi uppträdde bland er troende.

11 Ni vet också hur vi förmanade och uppmuntrade var och en av er, som en far sina barn,

12 och vädjade till er att leva ett liv värdigt Gud, som kallar er till sitt rike och sin härlighet.

13 Därför tackar vi alltid Gud för att ni tog emot Guds ord som vi predikade och tog det till er, inte som människors ord utan så som det verkligen är: Guds ord som är verksamt i er som tror.

14 Ni bröder har ju blivit efterföljare till Guds församlingar i Judeen som lever i Kristus Jesus. Ni har fått utstå samma lidanden från era landsmän som de har fått från judarna,

2:1 1 Tess 1:5, 9. **2:2** Fil 1:30. **2:2** misshandlade i Filippi Se Apg 16:16f. **2:3** 2 Kor 4:2. **2:4** Gal 2:7, 1 Tim 1:11. **2:5** Mark 12:40, 2 Kor 2:17, Apg 20:33. **2:6** Joh 5:41. **2:7** 1 Kor 9:12. **2:7** kommit med anspråk på vördnadsbetygelser (2:6) eller ekonomiskt understöd (2:9). **2:7** kärleksfullt Andra handskrifter: "som barn", dvs utan pondus och myndighet (jfr 2 Kor 1:24). I sammanhanget blir den sakliga innebörden densamma. **2:7** en mor Ordagrant: "en som ammar". **2:8** Apg 20:24, 2 Kor 12:15, Fil 2:17. **2:9** Apg 18:3, 1 Kor 4:12, 1 Tess 4:11. **2:12** Apg 20:31, Ef 4:1, Kol 1:10, 2 Tess 1:11. **2:12** kallar Andra handskrifter: "har kallat". **2:13** Matt 10:20, Gal 1:11, 1 Tess 1:5. **2:14** Apg 17:5. **2:14** judarna Paulus, som själv är jude, syftar på de fientligt inställda judiska ledarna (jfr not till Joh 1:19).

¹⁵ som dödade både Herren Jesus och profeterna och som nu har drivit bort oss. De behagar inte Gud, och de motarbetar alla människor

¹⁶ när de försöker hindra oss från att predika för hedningarna så att dessa blir frälsta. Så fyller de ständigt sina synders mått. Men vredesdomen har till slut kommit över dem.

Längtan att besöka tessalonikerna

¹⁷ Bröder, när vi nu för en tid har varit skilda från er – bara till det yttre, inte till hjärtat – har vi längtat mycket efter er och blivit ännu ivrigare att få se era ansikten.

¹⁸ Vi har verkligen önskat få komma till er – jag, Paulus, både en och två gånger – men Satan har hindrat oss.

¹⁹ Vem är vårt hopp, vår glädje, vår ärekrans inför vår Herre Jesus när han kommer om inte ni?

²⁰ Ja, ni är vår ära och vår glädje.

3

¹ När vi därför inte stod ut längre, bestämde vi oss för att stanna ensamma kvar i Aten

² och sände Timoteus, vår broder och Guds medarbetare i Kristi evangelium. Han skulle styrka och uppmuntra er i tron

³ så att ingen vacklar under dessa lidanden. Ni vet ju själva att det är bestämt att vi ska utstå sådant.

⁴ Redan när vi var hos er sade vi er i förväg att vi skulle få lida, och så har det också gått som ni vet.

⁵ Det var därför som jag, när jag inte längre stod ut, sände bud för att få veta hur det var med er tro. Kanske hade frestaren frestat er och vårt arbete varit förgäves?

Glädje över tessalonikernas tro

⁶ Men nu har Timoteus kommit tillbaka från er med goda nyheter om er tro och kärlek. Han har berättat hur ni ständigt tänker på oss med glädje och längtar efter att få träffa oss, liksom vi längtar efter er.

⁷ Så har vi genom er tro fått nytt mod när det gäller er, bröder, mitt i alla våra svårigheter och lidanden.

⁸ Nu lever vi, när ni står fasta i Herren.

2:15 Apg 7:52. **2:16** Matt 23:32f, Rom 2:5. **2:16** fyller ... sina synders mått När syndens mått är fullt kommer domen. Jfr 1 Mos 15:16. **2:17** Rom 1:11, 1 Tess 3:10.

2:18 önskat att få komma Kanske från Tessalonikes grannstad Berea (Apg 17:10f).

2:19 2 Kor 1:14, Fil 4:1, 2 Tess 1:4. **3:1** Apg 17:15. **3:1** stanna ensamma kvar i Aten Se Apg 17:14f. **3:2** 1 Kor 3:9. **3:2** Guds medarbetare Andra handskrifter:

"Guds tjänare". **3:3** Apg 14:22, 1 Tess 1:6, 2 Tim 3:12. **3:4** Apg 14:22. **3:5** Fil 2:16.

3:6 Apg 18:5, 1 Tess 2:17. **3:6** nu har Timoteus kommit tillbaka Se Apg 18:5.

⁹ Hur kan vi tacka Gud nog för er, för all den glädje som ni är för oss inför vår Gud?

¹⁰ Natt och dag ber vi med stor iver om att få se era ansikten och hjälpa er med det som brister i er tro.

¹¹ Må vår Gud och Far själv och vår Herre Jesus leda vår resväg till er.

¹² Och må Herren låta er växa och överflöda i kärleken till varandra och till alla, liksom vi i vår kärlek till er.

¹³ Så ska han styrka era hjärtan och göra dem fläckfria i helighet inför vår Gud och Far när vår Herre Jesus kommer med alla sina heliga.

4

Ett liv i helgelse

¹ För övrigt, bröder, har ni lärt er av oss hur ni ska leva för att behaga Gud, och det är ju så ni lever. Nu ber vi er och uppmanar er i Herren Jesus att göra det ännu mer.

² Ni vet vilka föreskrifter vi har gett er från Herren.

³ Detta är Guds vilja: att ni helgas, att ni avhåller er från sexuell omoral,

⁴ att ni var och en vet att vinna er en hustru på ett helgat och hedervärt sätt.

⁵ Det får inte ske i lidelser och begär som bland hedningarna som inte känner Gud,

⁶ så att någon går för långt i denna sak och kränker sin broder. Herren straffar allt sådant, det har vi redan sagt och betygat för er.

⁷ Gud har inte kallat oss till orenhet utan till ett liv i helgelse.

⁸ Den som avvisar detta avvisar alltså inte en människa utan Gud, som ger er sin helige Ande.

⁹ När det gäller syskonkärleken behöver vi inte skriva till er. Ni har ju själva lärt er av Gud att älska varandra,

¹⁰ och den kärleken visar ni alla bröderna i hela Makedonien. Men vi uppmanar er, bröder, att göra det ännu mer.

¹¹ Sätt en ära i att leva lugnt och sköta ert och arbeta med era händer, så som vi befallt er,

¹² så att ni väcker respekt hos de utomstående och inte behöver sakna något.

3:10 Rom 1:10f. **3:12** 1 Petr 1:22. **3:13** 1 Kor 1:8, Fil 1:10. **4:1** Fil 4:9, 1 Tess 2:4, 12. **4:2** 1 Kor 7:10. **4:3** Ef 5:3, 1 Petr 1:16. **4:4** 1 Kor 6:19. **4:4** vinna er en hustru Annan översättning: "behärska er kropp". Grek. skeúos betyder ordagrant "käril, redskap" och används ibland om människor (jfr Apg 9:15, 2 Kor 4:7, 2 Tim 2:21). Det kan i rabbiniskt språkbruk syfta på äktenskapspartnern (jfr 1 Petr 3:7). **4:5** Ps 79:6, Ef 4:17f. **4:6** 1 Kor 6:8. **4:7** Rom 1:7, 2 Tess 2:13f. **4:8** Hes 36:27, Luk 10:16, Ef 4:30. **4:9** Jes 54:13, Joh 6:45, 13:34, 1 Joh 3:11. **4:10** 1 Tess 3:12. **4:11** Ef 4:28, 2 Tess 3:11f. **4:12** Kol 4:5, 1 Petr 2:12.

Herrens ankomst

¹³ Bröder, vi vill att ni ska veta hur det blir med dem som har insomnat, så att ni inte sörjer som de andra, de som inte har något hopp.

¹⁴ Eftersom vi tror att Jesus har dött och uppstått, så ska Gud på samma sätt genom Jesus föra fram de insomnade tillsammans med honom.

¹⁵ Vi säger er detta enligt ett ord från Herren: vi som lever och är kvar till Herrens ankomst ska alls inte komma före de insomnade.

¹⁶ När en befallning ljuder, en ärkeängels röst och en Guds basun, då ska Herren själv komma ner från himlen, och de som har dött i Kristus ska uppstå först.

¹⁷ Därefter ska vi som lever och är kvar ryckas upp bland skyar tillsammans med dem för att möta Herren i rymden. Och så ska vi alltid vara hos Herren.

¹⁸ Trösta därför varandra med dessa ord.

5

¹ När det gäller tider och stunder, bröder, behöver vi inte skriva till er.

² Ni vet själva mycket väl att Herrens dag kommer som en tjuv om natten.

³ När folk säger: "Fred och trygghet", då drabbar undergången dem lika plötsligt som värkarna hos en kvinna som ska föda, och de slipper inte undan.

⁴ Men ni, bröder, lever inte i mörker så att den dagen kan överraska er som en tjuv.

⁵ Ni är alla ljusets barn och dagens barn. Vi tillhör inte natten eller mörkret.

⁶ Låt oss därför inte sova som de andra utan hålla oss vakna och nyktra.

⁷ De som sover, de sover om natten, och de som berusar sig är berusade om natten.

⁸ Men vi som tillhör dagen ska vara nyktra, iförda tron och kärleken som rustning och hoppet om frälsning som hjälm.

⁹ Gud har inte bestämt oss till att drabbas av vredesdomen utan till att vinna frälsning genom vår Herre Jesus Kristus.

¹⁰ Han har dött för oss för att vi ska leva med honom, vare sig vi är vakna eller insomnade.

¹¹ Uppmuntra därför varandra och uppbygg varandra, så som ni redan gör.

4:13 Ef 2:12. **4:14** 1 Kor 15:12f. **4:15** 1 Kor 15:51f. **4:16** Matt 24:30f, 2 Tess 1:7.
4:17 Joh 14:3, 17:24, Kol 3:4. **5:1** Matt 24:36. **5:2** Matt 24:43, 2 Petr 3:10, Upp 3:3.
5:3 Jer 6:14. **5:4** Ef 5:8f. **5:5** Luk 16:8, Ef 5:8. **5:6** Luk 21:36, Rom 13:11,
1 Petr 5:8. **5:8** Jes 59:17, Ef 6:14. **5:9** Rom 5:9. **5:10** Rom 14:8f, 1 Tess 4:14, 16f.
5:11 Rom 14:19, Jud v 20.

Förmaningar

12 Vi ber er, bröder, att uppskatta dem som arbetar bland er och leder er i Herren och förmanar er.

13 Visa dem den största kärlek för det arbete de gör. Håll frid med varandra.

14 Vi upp-manar er, bröder: förmana de oansvariga, upp-muntra de missmodiga, ta hand om de svaga och ha tålmod med alla.

15 Se till att ingen lönar ont med ont, utan sträva alltid efter att göra gott både mot varandra och mot alla.

16 Var alltid glada,

17 be utan uppehåll

18 och tacka Gud i allt. Detta är Guds vilja med er i Kristus Jesus.

19 Släck inte Anden.

20 Förakta inte pro-fetior,

21 men pröva allt, behåll det goda

22 och håll er borta från allt slags ont.

Slutönskan

23 Må fridens Gud själv helga er helt och fullt, och må er ande, själ och kropp bevaras hela så att ni är utan fläck när vår Herre Jesus Kristus kommer.

24 Trofast är han som kallar er, han ska också utföra sitt verk.

25 Bröder, be även för oss.

26 Hälsa alla bröderna med en helig kyss.

27 Lovä mig inför Herren att brevet blir uppläst för alla bröderna.

28 Vår Herre Jesu nåd vare med er.

5:12 1 Kor 16:16, 18, 1 Tim 5:17. **5:13** Rom 12:18. **5:14** Rom 14:1, Gal 6:1f, 2 Tess 3:6. **5:15** Ords 20:22, Matt 5:39f, Rom 12:17. **5:16** Luk 10:20, Fil 4:4. **5:17** Luk 18:1f, Ef 6:18, Kol 4:2. **5:18** Ef 5:20. **5:19** Ef 4:30. **5:20** 1 Kor 14:1, 39, Ef 4:11. **5:21** 1 Kor 14:29, 1 Joh 4:1. **5:23** Rom 15:33, 1 Kor 1:8f, 2 Tess 3:16. **5:24** 1 Kor 10:13, Fil 1:6. **5:25** Kol 4:3, 2 Tess 3:1. **5:26** Rom 16:16. **5:26** en helig kyss Kindkyssen var och är en vanlig hälsningsform i Medelhavsområdet. Jfr Luk 7:45, 22:47f. **5:27** Kol 4:16. **5:28** Fil 4:23.

Andra Tessalonikerbrevet

Andra Tessalonikerbrevet är skrivet av aposteln Paulus, troligen strax efter Första Tessalonikerbrevet under tiden i Korint i början av 50-talet e Kr (Apg 18:11), för att rätta till vissa missförstånd kring Kristi återkomst och den yttersta tiden.

Hälsning

¹ Från Paulus, Silvanus och Timoteus. Till Tessalonikes församling som lever i Gud vår Far och Herren Jesus Kristus.

² Nåd vare med er och frid från Gud vår Far och Herren Jesus Kristus.

När Herren Jesus kommer

³ Vi måste alltid tacka Gud för er, bröder. Och det har vi goda skäl till, för er tro växer starkt och kärleken som ni alla har till varandra blir allt större hos var och en.

⁴ Därför berömmar vi oss av er bland Guds församlingar, av er uthållighet och er tro under alla de förföljelser och lidanden som ni får utstå.

⁵ Detta är ett bevis på Guds rättvisa dom, att ni ska räknas värdiga Guds rike som ni lider för.

⁶ Gud är rättfärdig: han straffar med plågor dem som plågar er

⁷ och låter er som plågas få lindring tillsammans med oss. Det sker när Herren Jesus uppenbarar sig från himlen med sina mäktiga änglar

⁸ i flammande eld och straffar dem som inte vill veta av Gud och dem som inte lyder vår Herre Jesu evangelium.

⁹ De ska straffas med evigt fördärv, skilda från Herrens ansikte och hans härlighet och makt,

¹⁰ när han kommer på den dagen för att förhärligas i sina heliga och väcka förundran hos alla dem som tror. Och ni har trots det vittnesbörd vi gav er.

¹¹ Därför ber vi alltid för er, att vår Gud ska räkna er värdiga sin kallelse och med kraft fullborda all god vilja och gärning i tron.

¹² Då ska vår Herre Jesu namn förhärligas i er, och ni i honom, genom vår Guds och Herren Jesu Kristi nåd.

1:1 1 Tess 1:1. **1:1** Silvanus En ansedd judekristen profet (Apg 15:22f) som hade varit med Paulus i Tessalonike (Apg 17:4f). **1:1** Timoteus Paulus närmaste medarbetare (se t ex Apg 16:1f, Fil 2:19f, 1-2 Tim). **1:3** 1 Tess 1:2f, 2 Tess 2:13. **1:4** 1 Tess 2:14, 19. **1:5** Matt 5:11f, Fil 1:28. **1:6** Rom 2:6f, Kol 3:24f. **1:7** Matt 25:31. **1:8** Jes 66:15, Dan 7:9, 2 Petr 3:7. **1:9** Matt 25:41. **1:9** fördärv, skilda från Herrens ansikte Annan översättning: "fördärv från Herrens ansikte". **1:10** 1 Tess 3:13, Kol 3:4. **1:11** Fil 2:13, 1 Tess 2:12. **1:12** Mal 1:11, Joh 17:10.

2

Laglöshetens människa

1 När det gäller vår Herre Jesu Kristi ankomst och hur vi ska samlas hos honom ber vi er, bröder,

2 att inte plötsligt tappa fattningen. Låt er inte skrämmas av någon ande eller av något ord eller brev som påstås komma från oss och som säger att Herrens dag är här.

3 Låt ingen bedra er på något sätt. Först måste avfallet komma och laglöshetens människa träda fram, fördärvets son,

4 motståndaren som förhäver sig över allt som kallas gud eller heligt så att han sätter sig i Guds tempel och säger sig vara Gud.

5 Minns ni inte att jag sade er detta medan jag ännu var hos er?

6 Och ni vet vad det är som nu håller honom tillbaka så att han kan träda fram först när hans tid kommer.

7 Laglöshetens hemlighet är ju redan verksam. Nu måste bara han som håller tillbaka röjas ur vägen.

8 Sedan ska den laglöse träda fram, han som Herren Jesus ska döda med sin muns ande och förgöra med glansen vid sin ankomst.

9 Den laglöses ankomst är ett verk av Satan som kommer med stor kraft och med lögnens tecken och under.

10 Med ondskans alla konster bedrar han dem som går förlorade, eftersom de inte tog emot kärleken till sanningen så att de kunde bli frälsta.

11 Därför sänder Gud villfarelsens makt över dem så att de tror på lögnen

12 och blir dömda, alla de som inte har trott på sanningen utan njutit av orättfärdigheten.

Gud har utvalt er

13 Men vi måste alltid tacka Gud för er bröder, Herrens älskade, eftersom Gud från begynnelsen har utvalt er till frälsning genom att ni helgas av Anden och tror på sanningen.

14 Till detta har Gud kallat er genom vårt evangelium, för att ni ska vinna vår Herre Jesu Kristi härlighet.

15 Stå därför fasta, bröder, och håll er till den undervisning ni har fått, muntligt eller genom brev.

2:1 1 Tess 4:13f. **2:2** Matt 24:4f, 1 Joh 4:1. **2:3** laglöshetens människa Antikrist (jfr 1 Joh 2:18, 22).

2:4 Hes 28:2, Dan 11:36. **2:5** 1 Tess 3:4. **2:8** Jes 11:4, Upp 19:15, 20.

2:9 Matt 24:24, Upp 13:13f. **2:10** 2 Kor 4:3f. **2:11** Rom 1:28.

2:13 Ef 1:4, 1 Tess 1:4, 2 Tess 1:3. **2:13** från begynnelsen har utvalt er Andra handskrifter: "har utvalt er som förstlingsfrukter", dvs som de första att bli frälsta (jfr Jak 1:18).

2:13 Anden Annan Översättning: "anden" (den troendes ande).

2:14 1 Tess 5:9, 1 Petr 5:10. **2:15** 1 Kor 11:2, 2 Tess 3:6. **2:15** genom brev Första Tessalonikerbrevet.

16 Och må vår Herre Jesus Kristus själv och Gud vår Far, som har älskat oss och gett oss evig tröst och gott hopp i sin nåd,
 17 uppmuntra era hjärtan och styrka er till allt gott i gärning och ord.

3

Be och arbeta

1 För övrigt, bröder, be för oss. Be att Herrens ord ska spridas snabbt och bli ärat liksom hos er,

2 och att vi blir räddade från fientliga och onda människor. Alla har ju inte tron.

3 Men Herren är trofast. Han ska styrka er och skydda er från den onde.

4 I Herren har vi förtroende för er att ni gör och kommer att göra det vi föreskriver er.

5 Må Herren leda era hjärtan in i Guds kärlek och Kristi uthållighet.

6 Bröder, vi uppmanar er i vår Herre Jesu Kristi namn att hålla er borta från varje broder som lever oansvarigt och inte följer den undervisning som de fått av oss.

7 Ni vet själva hur man bör följa vårt exempel. Vi levde inte oansvarigt hos er,

8 vi åt inte gratis av någons bröd. Nej, vi arbetade med möda och slit natt och dag för att inte ligga någon av er till last.

9 Inte så att vi inte hade rätt till lön, men vi ville ge er ett exempel att följa.

10 När vi var hos er gav vi er denna föreskrift: den som inte vill arbeta ska inte heller äta.

11 Men vi hör att vissa bland er lever oansvarigt. De arbetar inte utan gör allt möjligt annat.

12 Sådana befäller och förmanar vi i Herren Jesus Kristus att arbeta i lugn och ro och äta sitt eget bröd.

13 Och ni, bröder, tröttna inte på att göra det som är gott.

14 Om någon inte rättar sig efter det vi säger i detta brev, ge noga akt på honom och umgås inte med honom så att han får skämmas.

15 Men betrakta honom inte som en fiende, utan tillrättvisa honom som en broder.

Sluthälsning

16 Må han som är fridens Herre alltid och på alla sätt ge er sin

2:16 1 Tess 3:11f. **3:1** Ef 6:18f, Kol 4:3, 1 Tess 5:25. **3:2** Rom 15:31. **3:3** Matt 6:13, 1 Kor 1:9, 10:13, 1 Tess 5:24. **3:3** den onde Annan Översättning: "det onda". **3:4** Gal 5:10. **3:6** Matt 18:17, Rom 16:17, 1 Kor 5:9f, 1 Tess 5:14. **3:6** som de fått Andra handskrifter: "som ni fått". **3:8** Apg 18:3, 2 Kor 11:9. **3:9** Matt 10:10, 1 Kor 9:4f, 1 Tim 5:18. **3:10** 1 Mos 3:19. **3:12** Ef 4:28, 1 Tess 4:11. **3:13** Gal 6:9. **3:14** Matt 18:17, 2 Tess 3:6. **3:15** Gal 6:1. **3:16** Rom 15:33, 1 Tess 5:23.

frid. Herren vare med er alla.

¹⁷ Här skriver jag, Paulus, min hälsning med egen hand. Detta är ett kännetecken i alla mina brev, så skriver jag.

¹⁸ Vår Herre Jesu Kristi nåd vare med er alla.

Första Timoteusbrevet

Första Timoteusbrevet är troligen skrivet från Makedonien (1:3) i mitten av 60-talet e Kr. Mottagaren Timoteus stod Paulus nära (Apg 16:1f, Fil 2:19f) och var ledare i församlingen i Efesos där Paulus hade haft sin bas (Apg 19:10). I brevet ger Paulus den unge församlingsledaren instruktioner om förkunnelse och församlingsorganisation.

Hälsning

1 Från Paulus, Kristi Jesu apostel på uppdrag av Gud, vår Frälsare, och Kristus Jesus, vårt hopp.

2 Till Timoteus, mitt äkta barn i tron. Nåd, barmhärtighet och frid från Gud Fadern och Kristus Jesus, vår Herre.

Varning för villolärare

3 Som jag uppmanade dig redan när jag var på väg mot Makedonien, vill jag att du stannar i Efesos och förmanar vissa där att inte förkunna falska läror

4 eller ägna sig åt myter och ändlösa släkteregister. Sådant leder till strider och tjänar inte Guds frälsningsplan genom tron.

5 Målet med förmaningen är kärlek ur ett rent hjärta, ett gott samvete och en uppriktigt tro.

6 Det målet har vissa missat och förfallit till tomt prat.

7 De vill vara lärare i lagen men förstår varken vad de säger eller vad de så säkert uttalar sig om.

8 Men vi vet att lagen är god, om man använder den rätt

9 och inser att den inte är till för rättfärdiga utan för laglösa och rebeller, gudlösa och syndare, oheliga och oandliga. Lagen är till för dem som misshandlar sin far och mor, för mördare,

10 för dem som lever i otukt och homosexualitet, för slavhandlare, lögnare, menedare och allt annat som går emot den sunda läran,

11 enligt evangeliet om den salige Gudens härlighet som har anförtrotts mig.

Aposteln frälst av nåd

12 Jag tackar honom som har gett mig kraft, Kristus Jesus vår Herre, för att han ansåg mig värd förtroende och tog mig i sin tjänst,

1:1 Apg 9:15, Kol 1:27. **1:2** Apg 16:1f, Tit 1:4. **1:3** Gal 1:6f, 1 Tim 6:3f. **1:4** 2 Tim 2:16, Tit 3:9. **1:5** Rom 13:8f, Gal 5:14. **1:6** 1 Tim 6:4, 20. **1:8** Rom 7:12. **1:9** Rom 1:29f. **1:9** misshandlar Annan översättning: "mördar". **1:10** 2 Tim 4:3. **1:11** Tit 1:3.

¹³ jag som förr var en hädare, förföljare och våldsman. Men jag mötte barmhärtighet därför att jag i min otro inte visste vad jag gjorde.

¹⁴ Vår Herres nåd överflödade med tro och kärlek i Kristus Jesus.

¹⁵ Det är ett ord att lita på och värt att tas emot av alla, att Kristus Jesus kom till världen för att frälsa syndare – och bland dem är jag den störste!

¹⁶ Men jag mötte barmhärtighet, för att Kristus Jesus skulle få visa hela sitt tålmod först mot mig, som en förebild för dem som ska komma till tro på honom och få evigt liv.

¹⁷ Ära och pris åt evighetens Kung, den odödlige, osynlige, ende Guden, i evigheters evighet. Amen.

Den goda kampen

¹⁸ Detta uppdrag att förmana anförtror jag nu åt dig, mitt barn Timoteus, i enlighet med de profetord som en gång uttalades över dig. I kraft av dem ska du kämpa den goda kampen,

¹⁹ i tro och med rent samvete. Detta har vissa avvisat, och de har lidit skeppsbrott i tron.

²⁰ Bland dem är Hymeneus och Alexander, som jag har överlämnat åt Satan för att de ska tuktas så att de inte hädar.

2

Föreskrifter för gudstjänsten

¹ Först av allt uppmanar jag till bön, åkallan, förbön och tacksägelse för alla människor,

² för kungar och alla i ledande ställning, så att vi kan leva ett lugnt och stilla liv, på alla sätt gudfruktigt och värdigt.

³ Detta är gott och rätt inför Gud, vår Frälsare,

⁴ som vill att alla människor ska bli frälsta och komma till insikt om sanningen.

⁵ Gud är en, och en är medlare mellan Gud och människor: människan Kristus Jesus,

⁶ som gav sig själv till lösen för alla. Detta vittnesbörd skulle framföras när tiden var inne,

1:13 Apg 3:17, 8:3, 1 Kor 15:9f, Gal 1:13. **1:14** Rom 5:20. **1:15** Matt 9:13, Luk 19:10.

1:17 Rom 16:27, 1 Tim 6:15f. **1:17** evighetens Annan översättning: "universums".

1:18 1 Tim 4:14, 6:12. **1:19** 1 Tim 3:9. **1:20** 1 Kor 5:5, 2 Tim 2:17, Upp 2:21f. **1:20**

Hymeneus Enligt 2 Tim 2:17f påstod han att de dödas uppståndelse redan hade ägt rum.

1:20 Alexander En kopparsmed som hade gjort "mycket ont" mot Paulus (2 Tim 4:14). Möjligen samme judiske man som försökte hålla tal vid upploppet mot Paulus (Apg 19:33). **1:20** överlämnat åt Satan Troligen liktydigt med att uteslutas ur församlingen (jfr 1 Kor 5:2f).

2:1 Fil 4:6. **2:2** Jer 29:7, Rom 13:1f. **2:3**

1 Tim 4:10. **2:4** Hes 18:23, 2 Petr 3:9. **2:5** Joh 17:3, Rom 3:30, Hebr 9:15. **2:6**

Matt 20:28, 2 Kor 5:15, Gal 1:4.

⁷ och för detta är jag satt till förkunnare och apostel – jag talar sanning och ljuger inte – en hedningarnas lärare i tron och sanningen.

⁸ Jag vill nu att männen på varje plats ska be med heliga, lyfta händer, utan vrede och diskuterande.

⁹ På samma sätt ska kvinnorna smycka sig med anständig klädsel, med blygsamhet och gott omdöme, inte med håruppsättningar och guld eller pärlor eller dyra kläder,

¹⁰ utan så som det anstår kvinnor som bekänner sig till gudsfruktan: med goda gärningar.

¹¹ En kvinna ska i stillhet ta emot undervisning och helt underordna sig.

¹² Jag tillåter inte att en kvinna undervisar eller gör sig till herre över mannen, utan hon ska vara i stillhet,

¹³ eftersom Adam skapades först och sedan Eva.

¹⁴ Och det var inte Adam som blev förledd, utan kvinnan blev förledd och gjorde sig skyldig till överträdelse.

¹⁵ Men hon ska bli frälst under det att hon föder barn, om hon fortsätter att leva anständigt i tro, kärlek och helgelse. Det är ett ord att lita på.

3

En församlingsledares egenskaper

¹ Om någon gärna vill ha en församlingsledares tjänst, så önskar han sig en god uppgift.

² En församlingsledare måste vara oklanderlig, en enda kvinnas man, nykter, förståndig, aktad, gästfri och en god lärare.

³ Han får inte missbruka vin eller vara våldsam, utan ska vara vänlig, fridsam och fri från pengabegär.

⁴ Han ska ta väl hand om sin familj och se till att barnen lyder och visar all respekt.

⁵ Men om någon inte förstår att ta hand om sin egen familj, hur ska han då kunna ta hand om Guds församling?

2:7 Apg 9:15, Gal 1:16f, 2 Tim 1:11. **2:7** förkunnare Grek. kéryx, en offentlig härold eller nyhetsutropare. **2:8** Matt 5:23f, Mark 11:25. **2:8** lyfta händer Den vanligaste böneställningen på Bibelns tid (jfr t ex Ps 63:5). **2:9** Jes 3:16f, 1 Petr 3:3f. **2:11** 1 Mos 3:16, 1 Kor 14:34f, Ef 5:24. **2:13** 1 Mos 2:18, 22, 1 Kor 11:8. **2:13** Adam skapades först och sedan Eva Se 1 Mos 2:18f. **2:14** 1 Mos 3:6, 2 Kor 11:3. **2:15** under det att hon föder barn Dvs under det att hon lever i sin kallelse som mor. Ordagrant: "genom barnafödandet" (en möjlig anspelning på Kristus, Evas avkomling, jfr 1 Mos 3:15). **2:15** om hon fortsätter Ordagrant: "om de (dvs kvinnorna) fortsätter" **3:1** Apg 20:28, Fil 1:1. **3:2** Tit 1:5f. **3:2** församlingsledare I apostolisk tid är grek. epískopos (församlingsledare) och presbýteros (äldste) olika benämningar på samma tjänst. Längre fram blev orden lånord (biskop och präst). **3:3** 2 Tim 2:24. **3:4** 1 Sam 2:12. **3:4** ta ... hand om Annan översättning: "leda" (även i vers 5 och 12).

⁶ Han får inte vara nyomvänd så att han blir högmodig och faller under djävulens dom.

⁷ Han måste också ha gott anseende bland de utomstående, så att han inte får dåligt rykte och fastnar i djävulens snara.

Församlingstjänarens egenskaper

⁸ Församlingstjänarna ska på samma sätt vara värdiga och ärliga, inte missbruka vin eller vara ute efter pengar.

⁹ De ska hålla fast vid trons hemlighet med rent samvete.

¹⁰ Men även de ska först prövas. Sedan kan de bli församlingstjänare om det inte finns något att anföra mot dem.

¹¹ Kvinnorna ska på samma sätt vara värdiga, inte förtala någon utan vara nyktra och trogna i allt.

¹² En församlingstjänare ska vara en enda kvinnas man. Han ska ta väl hand om sina barn och sin familj.

¹³ De som sköter sin tjänst väl får en god ställning och stor frimodighet i tron på Kristus Jesus.

Gudsfruktans hemlighet

¹⁴ Detta skriver jag till dig i hopp om att snart kunna komma till dig.

¹⁵ Men om jag dröjer vill jag att du ska veta hur man bör bete sig i Guds hus, som är den levande Gudens församling, sanningens pelare och grundval.

¹⁶ Och erkänt stor är gudsfruktans hemlighet:

Han blev uppenbarad i köttet,
 bevisad rättfärdig genom Anden,
 sedd av änglarna,
 predikad bland folken,
 trodd i världen,
 upptagen i härligheten.

4

Förmaningar till Timoteus

3:6 djävulens Annan översättning: "förtalarens" (en mänsklig motståndares). **3:7** 2 Kor 8:21. **3:8** 1 Tim 3:3. **3:8** församlingstjänarna Grek. diakónous (jfr "diakonerna"). Även i 3:10, 3:12. **3:9** 1 Tim 1:19. **3:11** Tit 2:3. **3:12** familj Under Bibelns tid ett bredare begrepp som även inbegrep släktingar och tjänstefolk. **3:13** Matt 25:21. **3:16** Joh 1:14, Rom 16:25, Kol 1:27. **3:16** Han Andra handskrifter: "Gud". De två grekiska orden är mycket lika varandra i det förkortade skrivsätt som användes i handskrifterna: OS (han) och øS (Theós, Gud). Båda varianterna förkunnar Jesu gudom som den uppenbarade hemligheten. **3:16** sedd av änglarna Annan översättning: "sedd av sändebuden", dvs apostlarna. Se fortsättningen: "predikad ..."

1 Men Anden säger tydligt att i de sista tiderna kommer några att avfalla från tron och följa villoandar och onda andars läror,

2 förledda av hycklande lögnare som är brännmärkta i sina samveten.

3 De förbjuder folk att gifta sig och befäller dem att avstå från mat som Gud har skapat för att tas emot med tacksägelse av dem som tror och känner sanningen.

4 Allt som Gud har skapat är gott, och inget är förkastligt när det tas emot med tacksägelse.

5 Det helgas genom Guds ord och bön.

6 När du lägger fram detta för bröderna är du en god Kristi Jesu tjänare som hämtar näring ur trons och den goda lärans ord som du har följt.

7 Men de gudlösa gamla myterna ska du avvisa. Träna dig i stället i gudsfruktan.

8 Fysisk träning är nyttig på sitt sätt, men gudsfruktan är nyttig på allt sätt, för den har löfte om liv, både för den här tiden och den kommande.

9 Detta är ett ord att lita på och värt att tas emot av alla.

10 Det är därför vi arbetar och kämpar, för vi har satt vårt hopp till den levande Guden som är Frälsaren för alla människor, först och främst för dem som tror.

11 Detta ska du inskräpa och lära ut.

12 Ingen får förakta dig för att du är ung, utan var ett föredöme för de troende i ord och gärning, i kärlek, tro och renhet.

13 Fortsätt att högläsa ur Skriften och att förmana och undervisa tills jag kommer.

14 Försumma inte nådegåvan i dig, den som du fick genom profetord när de äldste lade händerna på dig.

15 Tänk på detta, lev i detta så att alla kan se dina framsteg.

16 Var noga med dig själv och din undervisning och håll troget ut med detta. När du gör det, frälser du både dig själv och dem som lyssnar på dig.

5

Förmaningar till olika grupper

4:1 Matt 24:24, 2 Tim 3:1f, 2 Petr 3:3, 1 Joh 2:18. **4:1** de sista tiderna Annan översättning: "kommande tider". **4:2** brännmärkta Annan översättning: "brända".

4:3 Rom 14:6, 1 Kor 10:30, Kol 2:20f. **4:4** 1 Mos 1:31, Mark 7:19, Apg 10:13f, Tit 1:15.

4:6 2 Tim 3:10. **4:6** näring Annan översättning: "fostran". **4:7** 1 Tim 1:4. **4:8** Ps 37:4, 1 Tim 6:6. **4:10** 1 Tim 2:4, Tit 2:11. **4:10** kämpar Andra handskrifter: "hånas".

4:10 först och främst för dem som tror Gud är Frälsaren för alla, eftersom han vill att alla ska bli frälsta (2:3f), men särskilt för de troende eftersom hans vilja för dem har nått sitt mål. **4:12** Tit 2:15, 1 Petr 5:3. **4:14** Apg 6:6, 1 Tim 1:18.

4:16 Apg 20:28, Jak 5:20.

1 Var inte hård mot en äldre man. När du förmanar honom, tala som till en far. Förmana yngre män som bröder,

2 äldre kvinnor som mödrar och yngre kvinnor som systrar i all renhet.

3 Hedra änkor, dem som verkligen är änkor.

4 Men om en änka har barn eller barnbarn, ska dessa först och främst lära sig att visa respekt för sin egen familj och ge tillbaka vad de är skyldiga sina föräldrar. Detta är rätt inför Gud.

5 Den som verkligen är änka och ensamstående sätter sitt hopp till Gud och håller ut i bön och åkallan natt och dag.

6 Men den som lever för lyx är levande död.

7 Lär dem detta så att ingen kan anklaga dem.

8 Om någon inte tar hand om sina närmaste, och särskilt sin egen familj, så har han förnekat tron och är värre än den som inte tror.

9 Som församlingsänka kan den räknas som är minst sextio år och har varit en enda mans kvinna.

10 Hon ska vara känd för goda gärningar: uppfostrat barn, visat gästfrihet, tvättat de heligas fötter, hjälpt nödlidande och använt varje tillfälle att göra gott.

11 Yngre änkor ska du däremot avvisa. När de drivs av begär bort från Kristus vill de gifta sig

12 och drar en dom över sig för att de förnekat sin första tro.

13 Samtidigt lär de sig att vara lata när de går omkring i husen. Och de blir inte bara lata, utan dessutom skvallriga och nyfikna och pratar om sådant som inte passar sig.

14 Jag vill därför att yngre änkor gifter sig, föder barn, sköter hemmet och inte ger motståndaren något tillfälle att tala illa om dem.

15 Några har redan vänt sig bort och börjat följa Satan.

16 Om en troende kvinna har änkor hos sig ska hon ta hand om dem och inte belasta församlingen, så att den kan ta hand om dem som verkligen är änkor.

17 De äldste som sköter sin ledaruppgift väl ska ni anse värda dubbel heder, särskilt dem som arbetar med predikan och undervisning.

5:1 3 Mos 19:32. 5:4 Matt 15:4f. 5:4 respekt Annan översättning: "fromhet". 5:5 Luk 2:36f, 18:7. 5:6 Jak 5:5, Upp 3:1. 5:8 Matt 15:5f, Tit 1:16. 5:9 1 Tim 3:2. 5:9 församlingsänka Denna försörjning på församlingens bekostnad innebar också en kristen tjänst (vers 10) som längre fram i fornkyrkan skulle utvecklas till nunneväsendet. 5:10 Luk 7:44, Joh 13:14, 1 Tim 3:7. 5:12 1 Tim 1:19. 5:12 tro Annan översättning: "trohet" (till tjänsten som församlingsänka). 5:13 2 Tess 3:11. 5:14 1 Kor 7:9. 5:15 1 Tim 3:7. 5:17 Rom 12:8, 1 Kor 16:16, 18. 5:17 dubbel heder Församlingens äldste fick ingen reglerad lön, utan medlemmarna gav dem den heder eller det understöd de ansågs förtjäna genom att de skötte sin uppgift väl.

18 Skriften säger: *Du ska inte binda för munnen på oxen som tröskar, och: Arbetaren är värd sin lön.*

19 Ta inte upp en anklagelse mot någon av de äldste om det inte finns två eller tre vittnen.

20 Dem som syndar inför alla ska du tillrättavisa inför alla så att även de andra tar varning.

21 Jag uppmanar dig allvarligt inför Gud och Kristus Jesus och de utvalda änglarna: ta vara på detta utan förutfattade meningar och utan att handla partiskt.

22 Var inte för snabb med att lägga händerna på någon och gör dig inte delaktig i andras synder. Håll dig själv ren.

23 Drick inte längre bara vatten, utan använd lite vin för din mage och dina återkommande sjukdomar.

24 Vissa människors synder är uppenbara och får sin dom i förväg, andras synder kommer fram först senare.

25 På samma sätt är de goda gärningarna uppenbara, och de som inte är det kan ändå inte förbli gömda.

6

1 Alla som bär slaveriets ok ska anse sina herrar värda all respekt, så att Guds namn och läran inte smädas.

2 De som har troende herrar ska inte se ner på dem för att de är bröder, utan tvärtom tjäna dem så mycket villigare eftersom de som tar emot deras goda tjänst är troende och älskade. Så ska du undervisa och förmana.

Sann och falsk gudsfruktan

3 Om någon sprider andra läror och inte håller sig till vår Herre Jesu Kristi sunda ord och den lära som hör till gudsfruktan,

4 så är han högmodig och okunnig och har en sjuklig lust att diskutera och strida om ord. Sådant leder till avund, bråk, förtal, misstankar

5 och ständiga strider mellan människor med fördärvat sinne som har tappat bort sanningen när de menar att gudsfruktan ska ge vinst.

6 Men gudsfruktan förenad med förnöjsamhet är verkligen en stor vinst.

7 Vi har ju inte fört något med oss in i världen, och inte heller kan vi ta med oss något härifrån.

5:18 5 Mos 25:4, Luk 10:7. Evangeliets ord citeras här som helig Skrift. **5:19**
 5 Mos 19:15, Matt 18:16. **5:20** Gal 2:14, Ef 5:11. **5:22** Apg 6:6, 1 Tim 4:14. **5:22**
 lägga händerna på någon för att i bön förmedla den helige Andes kraft, normalt
 vid avskiljning av nya ledare (1 Tim 4:14, Apg 6:6, 13:3). **5:24** Gal 5:19. **6:1**
 Ef 6:5f, Kol 3:22f, Tit 2:9, 1 Petr 2:18. **6:3** Gal 1:6f, 1 Tim 1:3f. **6:4** 1 Tim 1:6. **6:5**
 Rom 1:28f, 2 Tim 3:8. **6:6** Ords 15:16, 1 Tim 4:8. **6:7** Job 1:21, Pred 5:14, Luk 12:20.

⁸ Har vi mat och kläder ska vi vara nöjda med det.

⁹ De som vill bli rika råkar ut för frestelser och snaror och många oförnuftiga och skadliga begär som störtar människor i fördärv och undergång.

¹⁰ Kärlek till pengar är en rot till allt ont. I sitt begär efter pengar har vissa kommit bort från tron och vållat sig själva mycket lidande.

¹¹ Men du gudsman, håll dig borta från sådant! Sträva efter rättfärdighet, gudsfruktan, tro, kärlek, uthållighet och ödmjukhet.

¹² Kämpa trons goda kamp, grip det eviga livet som du blev kallad till och som du bekände dig till genom att avge den goda bekännelsen inför många vittnen.

¹³ Jag uppmanar dig inför Gud, som ger liv åt allt, och inför Kristus Jesus som vittnade för Pontius Pilatus med den goda bekännelsen:

¹⁴ bevara budskapet rent och oförfalskat till vår Herre Jesu Kristi ankomst,

¹⁵ som den salige, ende Härskaren ska låta oss få se när tiden är inne. Han är kungarnas Kung och herrarnas Herre,

¹⁶ han som ensam är odödlig och bor i ett ljus dit ingen kan komma och som ingen människa har sett eller kan se. Honom tillhör ära och evig makt! Amen.

¹⁷ Uppmana dem som är rika i den här världen att inte vara högmodiga eller sätta sitt hopp till något så osäkert som rikedom, utan till Gud som rikligt ger oss allt att njuta av.

¹⁸ Uppmana dem att göra gott, att vara rika på goda gärningar, att vara generösa och dela med sig.

¹⁹ Då samlar de åt sig en skatt som är en god grund för den kommande tidsåldern, så att de vinner det verkliga livet.

²⁰ Käre Timoteus, bevara det som har anförtrotts dig. Och vänd dig bort från det oandliga, tomma pratet och invändningarna från det som kallas kunskap utan att vara det.

²¹ Vissa har kommit bort från tron genom att bekänna sig till den kunskapen. Nåden vare med er.

6:8 Ords 30:8, Matt 6:25. **6:9** Ords 28:22, Matt 13:22, Jak 5:1f. **6:10** Matt 6:24, 1 Tim 1:19. **6:11** 2 Tim 2:22. **6:12** 1 Tim 1:18, 2 Tim 4:7. **6:13** Joh 18:36f, 1 Tim 5:21. **6:14** Fil 1:10. **6:15** 5 Mos 10:17, 1 Tim 1:11, Upp 17:14. **6:16** 2 Mos 33:20, Joh 1:18. **6:17** Job 31:24, Jak 5:1f. **6:18** Gal 6:9f, Hebr 13:16. **6:19** Matt 6:20, Luk 16:9. **6:20** 1 Tim 4:6f, 2 Tim 2:14, 18. **6:20** det som kallas kunskap utan att vara det Gnostiska rörelser (grek. gnósis, "kunskap") som gjorde konkurrerande anspråk på särskild insikt i den andliga världen.

Andra Timoteusbrevet

Andra Timoteusbrevet är Paulus sista brev, skrivet från fängelset i Rom inför hans martyrdöd (4:6f) under kejsar Nero ca 67 e Kr. Timoteus, Paulus älskade barn i tron (1:2), befann sig i Efesos där han var ledare i församlingen. Brevet är skrivet som ett andligt testamente där Paulus längtar efter Timoteus närvaro och skickar med några sista förmaningar ifall Timoteus inte skulle hinna fram i tid.

Hälsning

¹ Från Paulus, genom Guds vilja Kristi Jesu apostel, sänd att förkunna löftet om liv i Kristus Jesus.

² Till Timoteus, mitt älskade barn. Nåd, barmhärtighet och frid från Gud Fadern och Kristus Jesus, vår Herre.

Aposteln och hans lärjunge

³ Jag tackar Gud, som jag liksom mina förfäder tjänar med rent samvete. Ständigt, natt och dag, tänker jag på dig i mina böner.

⁴ När jag minns dina tårar längtar jag efter att få se dig igen för att bli uppfylld av glädje.

⁵ Jag tänker på den uppriktiga tro som finns hos dig, den tro som först fanns hos din mormor Lois och din mor Eunike och som nu, det är jag övertygad om, också finns hos dig.

⁶ Därför påminner jag dig: låt Guds nådegåva flamma upp igen, den som finns i dig genom min handpåläggning.

⁷ Gud har inte gett oss modlöshetens ande, utan kraftens, kärlekens och självbehärskningens Ande.

⁸ Skäms alltså inte för vittnesbördet om vår Herre, och inte heller för mig som är hans fånge, utan bär också du ditt lidande för evangeliet genom Guds kraft.

⁹ Han har frälst oss och kallat oss med en helig kallelse, inte på grund av våra gärningar utan genom sitt beslut och sin nåd som han har gett oss i Kristus Jesus från evighet.

¹⁰ Nu har hans nåd blivit uppenbarad, när vår Frälsare Kristus Jesus har trätt fram. Han har gjort slut på döden och fört fram liv och odödlighet i ljuset genom evangeliet.

1:1 1 Tim 4:8. **1:2** 1 Tim 1:2. **1:3** Apg 23:1, Rom 1:9, Fil 3:5. **1:3** förfäder Annan översättning: "föräldrar". **1:5** Apg 16:1. **1:5** din mor Eunike Enligt Apg 16:1 var hon judinna och Kristustroende. **1:6** 1 Tim 4:14. **1:6** min handpåläggning Paulus betonar här, till skillnad från i 1 Tim 4:14 där det talas om "de äldstes handpåläggning", sin egen medverkan och slår därmed an en personlig ton som präglar hela brevet (1:3f, 12f, 3:10, 14). **1:7** Rom 8:15, Gal 5:22f. **1:8** Rom 1:16, Fil 4:14, 2 Tim 2:3, 9. **1:9** Ef 1:11, Tit 3:4f. **1:10** 1 Kor 15:55f, Kol 1:26, Hebr 2:14.

11 Detta är jag satt till att tjäna som förkunnare, apostel och lärare.

12 Det är därför jag får lida allt detta. Men jag skäms inte, för jag vet vem jag tror på, och jag är övertygad om att han har makt att fram till den dagen bevara det som anförtrotts mig.

13 Som mönster för en sund förkunnelse ska du ha de ord som du har hört av mig, i tro och kärlek i Kristus Jesus.

14 Bevara det goda som anförtrotts dig genom den helige Ande som bor i oss.

15 Som du vet har alla i Asien vänt sig bort ifrån mig, bland dem Fygelus och Hermogenes.

16 Må Herren visa barmhärtighet mot Onesiforus familj. Han gav mig ofta nytt mod och skämdes inte för mina bojor.

17 Tvärtom, när han kom till Rom sökte han ivrigt efter mig och fann mig också.

18 Må Herren låta honom finna barmhärtighet hos Herren på den dagen. Och hur mycket han hjälpte mig i Efesos, det vet du mycket väl.

2

Trohet i tjänsten

1 Mitt barn, hämta nu kraft i den nåd som finns hos Kristus Jesus.

2 Det du har hört av mig inför många vittnen ska du anförtro åt pålitliga personer som i sin tur ska kunna undervisa andra.

3 Lid också du som en god Kristi Jesu soldat.

4 Ingen soldat trasslar in sig i civila angelägenheter, han vill stå i tjänst hos den som har värvat honom.

5 Den som tävlar får ingen segerkrans om han inte följer reglerna.

6 Jordbrukaren som arbetar hårt bör vara den förste som får del av skörden.

7 Förstå rätt vad jag säger. Herren ska ge dig insikt i allt.

8 Tänk på Jesus Kristus, som är uppstånden från de döda och född av Davids ätt enligt evangeliet jag predikar.

9 För det evangeliet får jag lida och till och med bära bojor som en brottsling. Men Guds ord bär inte bojor!

1:11 1 Tim 2:7. **1:11** förkunnare Grek. kéryx, en härold eller nyhetsutropare.

1:12 Fil 1:6. **1:12** den dagen Domens dag (jfr 1 Kor 3:13). **1:13** 2 Tim 2:2, 3:14. **1:14** 1 Kor 3:16, 1 Tim 6:20. **1:15** 2 Tim 4:10, 16. **1:15** Asien Provinsen Asien omfattade dagens västra Turkiet där även staden Efesos låg (1:18).

1:16 Matt 25:36, 2 Tim 4:19. **1:16** Onesiforus En kristen familjefar från Efesos (1:18, 4:19) som hade besökt Paulus i fängelset men sedan troligen avlidit, kanske som martyr.

1:17 Apg 28:30. **1:18** Matt 5:7, Jud v 21. **2:1** Ef 6:10. **2:2** 2 Tim 1:13, Tit 1:5f.

2:3 2 Tim 1:8, 4:5f. **2:5** 1 Kor 9:25, 2 Tim 4:8. **2:6** 1 Kor 9:7f. **2:8** 2 Sam 7:12, 1 Kor 15:4, 20. **2:9** Fil 1:13f, 2 Tim 1:12.

¹⁰ Därför uthärdar jag allt för de utvaldas skull, för att de ska få del av frälsningen i Kristus Jesus och den eviga härligheten.

¹¹ Detta är ett ord att lita på.

Har vi dött med honom,
ska vi också leva med honom.

¹² Härdar vi ut,
ska vi också regera med honom.

Förnekar vi honom,
ska han också förneka oss.

¹³ Är vi trolösa förblir han trofast,
för han kan inte förneka sig själv.

¹⁴ Påminn om detta och uppmana dem allvarligt inför Gud att inte strida om ord. Det gör ingen nytta utan bryter bara ner dem som lyssnar.

¹⁵ Gör allt du kan för att bestå provet inför Gud, som en arbetare som inte behöver skämmas utan rätt delar sanningens ord.

¹⁶ Men oandligt, tomt prat ska du akta dig för. De som ägnar sig åt sådant kommer att gå allt längre i ogudaktighet,

¹⁷ och deras ord kommer att sprida sig som cancersvulster. Till dem hör Hymeneus och Filetus,

¹⁸ som har kommit bort från sanningen. De vänder upp och ner på tron för vissa när de säger att uppståndelsen redan har ägt rum.

¹⁹ Men Guds fasta grund består och har detta sigill: *Herren känner de sina, och: Var och en som åkallar Herrens namn ska hålla sig borta från orättfärdighet.*

²⁰ Men i ett stort hus finns det inte bara kärll av guld och silver utan också av trä och lera, några till hedrande ändamål och andra till mindre hedrande.

²¹ Den som nu renar sig från dessa blir ett kärll till hedrande ändamål, helgat, användbart för sin herre och redo för varje god gärning.

2:10 Kol 1:24. **2:11** Rom 6:8. **2:12** Matt 10:33, Rom 5:17, 1 Petr 4:13. **2:13** Rom 3:3, 2 Tess 3:3. **2:14** 1 Tim 6:4. **2:15** rätt delar Detta uttryck, som tidigare endast förekommit i Ords 3:6 och 11:5 (Septuaginta) och där med objektet "väg" (skära väg rakt fram), förknippas här med förkunnelsen. Timoteus måste hantera sanningens ord rätt och skilja det från "oandligt, tomt prat" (vers 16). **2:16** 1 Tim 6:20, Tit 1:14. **2:17** 1 Tim 1:20. **2:17** cancersvulster Annan översättning: "kallbrand". **2:17** Hymeneus hade tidigare blivit utesluten ur församlingen (jfr 1 Tim 1:20). **2:18** 1 Kor 15:12, Tit 1:11. **2:19** sigill Dvs garanti. Det första citatet är hämtat från 4 Mos 16:5 (Septuaginta). Det andra har inte någon ordagrann motsvarighet i GT men påminner om 4 Mos 16:26, Jes 26:13, 52:11. **2:20** Rom 9:21, 1 Kor 3:12. **2:21** 2 Tim 3:17. **2:21** dessa De mindre hedrande kärllen.

²² Fly ungdomens onda begär och sträva efter rättfärdighet, tro, kärlek och frid tillsammans med dem som åkallar Herren av rent hjärta.

²³ Men avvisa dumma och meningslösa dispyter. Du vet att de föder strider,

²⁴ och en Herrens tjänare ska inte strida utan vara vänlig mot alla, skicklig att undervisa och tålig när han får lida.

²⁵ Han ska i ödmjukhet tillrättavisa sina motståndare. Kanske låter Gud dem omvända sig, så att de kommer till insikt om sanningen

²⁶ och nyktrar till ur djävulens snara, där de hålls fångna så att de gör hans vilja.

3

Människorna i de sista dagarna

¹ Du ska veta att i de sista dagarna blir det svåra tider.

² Människorna kommer att vara egenkära, pengakära, skrytsamma, stolta, hånfulla, olydiga mot sina föräldrar, otacksamma, gudlösa,

³ kärlekslösa, oförsonliga, skvallriga, obehärskade, råa, fientliga mot det goda,

⁴ falska, hänsynslösa och högmodiga. De kommer att älska njutning mer än Gud

⁵ och ha ett sken av gudsfruktan men förneka dess kraft. Håll dig borta från dem!

⁶ Bland dem finns sådana som smyger sig in i hemmen och snärjer svaga kvinnor som är tyngda av synder och drivs av många slags begär

⁷ och som ständigt blir undervisade men aldrig lyckas komma till insikt om sanningen.

⁸ Liksom Jannes och Jambres trotsade Mose, trotsar dessa män sanningen. De är människor med fördärvat sinne, deras tro är inte äkta.

⁹ Men de ska inte ha någon mer framgång. Deras galenskap ska bli uppenbar för alla, så som det också blev med Jannes och Jambres.

I apostelns efterföljd

¹⁰ Men du har troget följt mig i lära och liv, i målsättning och tro, i tålmod, kärlek och uthållighet,

2:22 1 Tim 6:11, Hebr 12:14. **2:23** 1 Tim 1:4, Tit 3:9. **2:24** 1 Tim 3:2f, Tit 1:7, 9.
2:25 Apg 11:18, Gal 6:1, 1 Tim 2:4. **2:26** 1 Tim 3:7. **3:1** 1 Tim 4:1, 2 Petr 3:3. **3:1**
de sista dagarna Enligt vers 5f är dessa sista dagar redan här. **3:2** Matt 24:12,
Rom 1:29f. **3:4** Rom 1:29, Fil 3:19. **3:5** Matt 7:15, 15:7f, Tit 1:16. **3:6** Tit 1:11.
3:7 2 Tim 2:25. **3:8** 1 Tim 6:5. **3:8** Jannes och Jambres Enligt judisk tradition
namnen på de egyptiska trollkarlarna i 2 Mos 7:11f. **3:10** 1 Tim 4:6.

11 i de förföljelser och lidanden som drabbade mig i Antiokia, Ikonium och Lystra. Vilka förföljelser har jag inte fått utstå! Men Herren har räddat mig ur dem alla.

12 Så kommer alla som vill leva gudfruktigt i Kristus Jesus att bli förföljda.

13 Men onda människor och bedragare ska gå allt längre i sin ondska, de bedrar och är själva bedragna.

14 Du däremot, håll fast vid det du har lärt dig och blivit övertygad om. Du vet av vilka du har lärt det,

15 och du känner från barndomen de heliga Skrifterna som kan göra dig vis så att du blir frälst genom tron på Kristus Jesus.

16 Hela Skriften är utandad av Gud och nyttig till undervisning, tillrättavising, upprättelse och fostran i rättfärdighet,

17 så att gudsmänniskan blir fullt färdig, väl rustad för varje god gärning.

4

En sista förmaning

1 Jag uppmanar dig allvarligt inför Gud och Kristus Jesus som ska döma levande och döda, inför hans uppenbarelse och hans rike:

2 predika ordet, träd fram i tid och otid, tillrättavisa, varna och förmana med allt tålmod och all undervisning.

3 Det ska komma en tid då människor inte längre står ut med den sunda läran utan samlar åt sig mängder av lärare efter sina egna begär, så som det kliar i deras öron att få höra.

4 De vägrar att lyssna till sanningen och vänder sig till myter.

5 Men var du sund och förnuftig på alla sätt. Bär ditt lidande, utför en evangelists gärning och fullgör din tjänst.

Aposteln inför döden

6 Självs offras jag redan som ett dryckesoffer, och tiden för mitt uppbrott är inne.

7 Jag har kämpat den goda kampen, jag har fullbordat loppet, jag har bevarat tron.

3:11 Apg 13:50, 14:2, 19, 2 Kor 1:10. **3:11** Antiokia, Ikonium och Lystra Se Apg 13:14f, 13:51f och 14:6f. **3:12** Matt 16:24f, Joh 15:20, 1 Tess 3:3. **3:14** 2 Tim 2:2.

3:15 Ps 119:98. **3:16** Rom 15:4, 2 Petr 1:21. **3:16** Hela Skriften är utandad av Gud och nyttig Annan översättning: "All Skrift som är utandad av Gud är också nyttig". Ordet "utandad" (på grekiska theópneustos) kan också översättas "inspirerad". **3:17** 1 Tim 6:11, 2 Tim 2:21. **4:1** Matt 25:31, 1 Tim 6:13. **4:2** 1 Tim 4:13.

4:3 1 Tim 4:1. **4:4** 2 Petr 1:16. **4:5** 2 Tim 1:8, 2:3. **4:6** Fil 1:23, 2:17, 2 Petr 1:14. **4:7** 1 Kor 9:24f, Fil 3:14, 1 Tim 6:12.

8 Nu väntar mig rättfärdighetens segerkrans. Den ska Herren, den rättfärdige domaren, ge mig på den dagen, och inte bara mig utan alla som älskar hans återkomst.

Personliga hälsningar

9 Gör allt du kan för att komma till mig snart.

10 Demas har övergett mig, han fick kärlek till den här världen och reste till Tessalonike. Crescens har rest till Galatien och Titus till Dalmatien.

11 Lukas är den ende som är kvar hos mig. Ta med dig Markus hit, han är till god hjälp i min tjänst.

12 Tychikus har jag sänt till Efesos.

13 När du kommer, ta med dig manteln som jag lämnade hos Karpus i Troas. Ta också med böckerna, framför allt pergamentskrifterna.

14 Kopparsmeden Alexander har gjort mig mycket ont. Herren ska ge honom efter hans gärningar.

15 Du själv måste också vara på din vakt mot honom, för han har gjort kraftigt motstånd mot vår förkunnelse.

16 När jag försvarade mig första gången var det ingen som kom till min hjälp, utan alla övergav mig. Hoppas det inte tillräknas dem.

17 Men Herren hjälpte mig och gav mig kraft, för att förkunnelsen genom mig skulle fullföljas och alla folk få höra den. Så blev jag räddad ur lejonets gap.

18 Herren ska också rädda mig från alla onda anslag och frälsa mig till sitt himmelska rike. Hans är äran i evigheters evighet. Amen.

19 Hälsa till Prisca och Aquila och Onesiforus familj.

4:8 1 Kor 9:25, 1 Petr 5:4. **4:9** 2 Tim 1:4. **4:10** Kol 4:14. **4:10** Galatien Andra handskrifter: "Gallien". Galatien omfattade dagens centrala Turkiet, Gallien det nutida Frankrike. Jfr inledningsnot till Galaterbrevet. **4:10** Titus Betrodd medarbetare till Paulus, som hade fört honom till tro (Tit 1:4). Titus var grek (Gal 2:3) och mottagare av Titusbrevet. **4:10** Dalmatien En provins som omfattade områden i dagens Kroatien, Bosnien och Serbien. **4:11** Kol 4:14, Filem v 24. **4:11** Lukas Lukasevangeliets och Apostlagärningarnas författare (se även Kol 4:14). **4:11** Markus Markusevangeliets författare som tidigare hade övergett Paulus (Apg 15:38) men sedan återvunnit hans förtroende (se även Kol 4:10). **4:12** Tychikus En medhjälpare till Paulus från Mindre Asien (Apg 20:4) som troligen hade överlämnat Efesierbrevet (Ef 6:21). **4:13** pergamentskrifterna Blad av djurhud användes för såväl personliga anteckningar som juridiska dokument och litterära verk som GT:s skrifter. **4:14** Rom 2:6, 1 Tim 1:20. **4:14** Alexander Troligen samma man som utslöts ur församlingen i 1 Tim 1:20, och möjligen identisk med juden Alexander vid upploppet i Apg 19:33. **4:16** försvarade mig Inför kejsarens domstol i Rom. **4:17** 1 Kor 15:32. **4:17** ur lejonets gap Troligen en bild för räddning ur yttersta livsfara, eftersom aposteln som romersk medborgare inte kunde dömas till att kastas för vilddjuren. **4:18** 2 Tess 3:1f. **4:19** Apg 18:2, Rom 16:3. **4:19** Prisca och Aquila Tältmakare från Italien som var vänner och medarbetare till Paulus (Apg 18:2, 26, Rom 16:3).

²⁰ Erastus stannade kvar i Korint, men Trofimus lämnade jag i Miletos eftersom han var sjuk.

²¹ Skynda dig hit före vintern. Eubulus hälsar till dig, även Pudens, Linus, Claudia och alla bröderna.

²² Herren vare med din ande. Nåden vare med er.

4:20 Apg 19:22, Rom 16:23. **4:20** Erastus Medhjälpare till Paulus (Apg 19:22) och stadskassör i Korint (Rom 16:23). Hans namn har hittats på en samtida inskription som berättar att han stenlade en gata i Korint på egen bekostnad.

4:20 Trofimus Följeslagare till Paulus från Efesos (Apg 21:29). **4:21** Linus Enligt fornkyrkliga källor den förste biskopen i Rom efter apostlarnas tid.

Brevet till Titus

Efter en gemensam missionsresa till Kreta har Paulus lämnat kvar sin medhjälpare Titus, en grek (Gal 2:3) som han själv fört till tro (1:4), för att organisera de nya församlingarna. Titusbrevet är troligen skrivet i mitten av 60-talet e Kr från Nikopolis (3:12) i nordvästra Grekland (jfr not till Apg 28:30).

Hälsning

¹ Från Paulus, Guds tjänare och Jesu Kristi apostel, sänd att föra Guds utvalda till tro och insikt om den sanning som hör till gudsfruktan

² och ger hopp om evigt liv. Detta eviga liv har Gud, som inte kan ljuga, utlovat från evig tid.

³ Och när tiden var inne uppenbarade han sitt ord genom den förkunnelse som anförtrotts mig på Guds, vår Frälsares, befallning.

⁴ Till Titus, mitt äkta barn i vår gemensamma tro. Nåd och frid från Gud Fadern och Kristus Jesus, vår Frälsare.

Titus uppgift på Kreta

⁵ Jag lämnade dig på Kreta för att du skulle ordna det som återstod och i varje stad insätta äldste efter mina instruktioner.

⁶ En äldste ska vara fläckfri, en enda kvinnas man, och ha troende barn som inte kan beskyllas för att vara vilda eller upproriska.

⁷ Församlingsledaren ska som Guds förvaltare vara fläckfri. Han får inte vara självgod, inte häftig, inte missbruka vin, inte vara våldsam eller girig,

⁸ utan gästfri, godhjärtad, förståndig, hederlig, gudfruktig och behärskad.

⁹ Han ska hålla sig till lärans tillförlitliga ord, så att han både kan uppmuntra med sund undervisning och tillrättvisa motståndarna.

¹⁰ Det finns nämligen många upproriska pratmakare och bedragare, särskilt bland de omskurna.

1:2 4 Mos 23:19, 2 Tim 2:13. **1:3** Ef 1:9f, 1 Tim 1:1, 11. **1:4** 1 Tim 1:2. **1:5** Apg 14:23. **1:6** 1 Tim 3:2f. **1:6** troende Annan översättning: "troigna".

1:7 3 Mos 10:9, 1 Kor 4:1, 1 Petr 5:2f. **1:7** Församlingsledaren I apostolisk tid är grek. episkopos (församlingsledare) och presbýteros (äldste) olika benämningar på samma tjänst. Längre fram blev ordet ett lånord, "biskop". **1:9** 1 Tim 1:10, 6:3, 2 Tim 1:13. **1:9** uppmuntra Annan översättning: "förmana". **1:9** tillrättvisa Annan översättning: "vederlägga". **1:10** 1 Tim 1:6, Apg 15:1.

11 Dem måste man tysta munnen på, för de vänder upp och ner på hela familjer genom att för egen vinning lära ut sådant som de inte borde.

12 En av deras egna, en profet, har sagt: "Kretensare ljuger jämt, de är vilddjur, glupska och lata."

13 Det omdömet är sant. Tillrättvisa dem därför strängt, så att de blir sunda i tron

14 och inte ägnar sig åt judiska myter och bud från människor som vänder sig bort från sanningen.

15 För de rena är allting rent, men för de orena och otroende är ingenting rent, utan hos dem är både förstånd och samvete orena.

16 De försäkrar att de känner Gud, men med sina gärningar förnekar de honom. De är avskryvårda, trotsiga och odugliga till varje god gärning.

2

Förmaningar till olika grupper

1 Men du ska predika det som stämmer med den sunda läran.

2 Äldre män ska vara nyktra, värdiga och förståndiga, sunda i tro, kärlek och tålmod.

3 Äldre kvinnor ska på samma sätt bete sig som det anstår de heliga, inte sprida skvaller eller missbruka vin. De ska vara lärare i det som är gott,

4 så att de fostrar de unga kvinnorna till att älska man och barn,

5 att leva anständigt och rent, att vara husliga och goda och underordna sig sina män så att Guds ord inte blir hånat.

6 Förmana på samma sätt de yngre männen att visa gott omdöme i allt,

7 och var själv ett föredöme i goda gärningar. Din undervisning ska förmedla oförfalskad sanning och värdighet.

8 Den ska vara sund och oklanderlig, så att din motståndare måste skämmas när han inte har något ont att säga om oss.

9 Förmana tjänarna att underordna sig sina herrar i allt, att tjäna dem helhjärtat och inte säga emot,

1:11 1 Tim 6:5, 2 Tim 3:6. **1:12** En av deras egna Den kretensiske vishetsläraren Epimenides, som levde på 500-talet f Kr och sägs ha byggt altaret i Aten "till en okänd gud" (Apg 17:23). Citatet är från dikten Cretica som Paulus citerar även i Apg 17:28. **1:13** 2 Tim 4:2, Tit 2:2. **1:14** 1 Tim 1:4, 4:7. **1:15** Matt 15:11, Rom 14:14f. **1:16** Jer 4:22, 2 Tim 3:5, 1 Joh 2:4. **2:1** Tit 1:9. **2:2** 1 Tim 5:1, Tit 1:13.

2:3 1 Tim 3:11. **2:5** 1 Mos 3:16, 1 Kor 14:34, Ef 5:22, 1 Petr 3:1. **2:6** omdöme i allt, 7och var själv ett föredöme Annan översättning: "omdöme, 7och var själv i allt ett föredöme". **2:7** 1 Tim 4:12, 1 Petr 5:3. **2:8** 1 Tim 5:14, Tit 1:9, 1 Petr 2:15. **2:9** Ef 6:5f, 1 Tim 6:1, 1 Petr 2:18.

¹⁰ att inte smussla undan något utan alltid visa sann trohet så att de i allt är en heder för Guds, vår Frälsares, lära.

Guds nåd har uppenbarats

¹¹ Guds nåd har uppenbarats till frälsning för alla människor.

¹² Den fostrar oss att säga nej till ogudaktighet och världsliga begär och i stället leva anständigt, rättfärdigt och gudfruktigt i den tid som nu är,

¹³ medan vi väntar på det saliga hoppet: att vår store Gud och Frälsare Jesus Kristus ska träda fram i härlighet.

¹⁴ Han har offrat sig för oss för att friköpa oss från all laglöshet och rena åt sig ett eget folk, som är uppfyllt av iver att göra goda gärningar.

¹⁵ Så ska du tala, förmana och tillrättavisa med allt eftertryck. Låt ingen se ner på dig.

3

¹ Påminn dem om att de ska underordna sig och lyda myndigheter och makthavare och vara redo till varje god gärning,
² att inte förolämpa någon utan vara fridsamma och tillmötesgående och alltid visa vänlighet mot alla människor.

³ Vi var ju själva en gång oförnuftiga, trotsiga och vilsna. Vi var slavar under olika begär och lustar, vi levde i ondska och avund, vi var avskyvärda och hatade varandra.

⁴ Men när Gud, vår Frälsare, uppenbarade sin godhet och kärlek till oss människor

⁵ frälste han oss, inte för rättfärdiga gärningar som vi hade gjort utan på grund av sin barmhärtighet. Han frälste oss genom ett bad till ny födelse och förnyelse i den helige Ande,

⁶ som han rikligt utgöt över oss genom Jesus Kristus, vår Frälsare,

⁷ för att vi ska stå rättfärdiga genom hans nåd och bli arvingar med hopp om evigt liv.

⁸ Detta är ett ord att lita på, och jag vill att du med kraft inskräper det, så att de som tror på Gud är noga med att göra goda gärningar. Sådant är gott och nyttigt för människorna.

⁹ Men undvik dumma dispyter och frågor om släktingregister och gräl och strider om lagen. Sådant är skadligt och meningslöst.

2:11 Jes 52:10, Luk 3:6, 1 Tim 2:4, Tit 3:4. **2:12** Ef 1:4, Kol 1:22, 1 Joh 2:15f. **2:13**
1 Kor 1:7, Fil 3:20, 1 Tess 1:10. **2:14** 2 Mos 19:5, Gal 1:4, 2:20, 1 Tim 2:6, 1 Petr 2:9.
2:15 1 Kor 16:11, 2 Tim 4:2. **3:1** Rom 13:1f, 2 Tim 3:17, 1 Petr 2:13f. **3:2** Fil 4:5,
2 Tim 2:24f. **3:3** Ef 5:8, Kol 3:7f, 1 Petr 4:3. **3:4** Tit 2:11. **3:5** 5 Mos 9:5, Ef 2:4f,
2 Tim 1:9. **3:6** Joel 2:28, Apg 2:16f, 33, Rom 5:5. **3:7** Rom 4:7f, 8:23f. **3:8** Tit 2:14.
3:9 1 Tim 1:4, 2 Tim 2:23.

¹⁰ En villolärare ska du ge en första och en andra varning och sedan avvisa,

¹¹ eftersom du vet att en sådan är på fel väg. Han syndar och har dömt sig själv.

Avslutning

¹² När jag sänder Artemas eller Tychikus till dig, skynda dig då att komma till mig i Nikopolis. Jag har bestämt mig för att stanna där över vintern.

¹³ Juristen Zenas och Apollos ska du utrusta ordentligt så att de inte saknar något på resan.

¹⁴ Även de våra måste lära sig att göra goda gärningar och fylla nödvändiga behov, så att de inte är utan frukt.

¹⁵ Alla som är hos mig hälsar till dig. Hälsa till dem som älskar oss i tron. Nåden vare med er alla.

3:10 Matt 18:17, Rom 16:17, 2 Tess 3:14. **3:10** villolärare Grek. hairetikón(jfr "heretiker"). Annan översättning: "splittrare". **3:11** 1 Tim 6:4f. **3:12** Ef 6:21.

3:12 Artemas Enligt traditionen var han församlingsledare i Lystra (Apg 14:6f, 16:1f). **3:12** Tychikus En medhjälpare till Paulus från Mindre Asien (Apg 20:4) som troligen hade överlämnat Efesierbrevet (Ef 6:21). **3:12** Nikopolis En centralort på Greklands västkust. **3:13** Apg 18:24, 3 Joh v 6. **3:13** Juristen Annan översättning: "Den laglärde" (en judisk skriftlörd). **3:13** Apollos En lärd förkunnare som hade verkat i Paulus församlingar i Efesos och Korint (Apg 18:24-27, 1 Kor 3:4f). **3:14** Tit 2:14.

Brevet till Filemon

Brevet är adresserat till Filemon, en kristen slavägare i Kolosse. Dennes slav Onesimus hade rymt till Rom och där blivit omvänd (v 10) genom Paulus, den fängslade aposteln (Apg 28:30), som nu sänder honom tillbaka till Filemon med detta brev som skydd mot de hårda straff som kunde vänta en förrymd slav. Brevet är troligen skrivet samtidigt som Kolosserbrevet (jfr Kol 4:9) under Paulus fångenskap i Rom ca 60 e Kr. Enligt fornkyrklig tradition blev Onesimus längre fram biskop i Efesos och till sist martyr i Rom.

Hälsning

- 1 Från Paulus, Kristi Jesu fånge, och vår broder Timoteus. Till vår älskade vän och medarbetare Filemon,
 2 vår syster Appia, vår medkämpe Archippus och församlingen i ditt hus.
 3 Nåd vare med er och frid från Gud vår Far och Herren Jesus Kristus.

Tack till Gud för Filemon

- 4 Jag tackar alltid min Gud när jag nämner dig i mina böner,
 5 eftersom jag hör om din kärlek och tro, din tro på Herren Jesus och din kärlek till alla de heliga.
 6 Jag ber att din gemenskap med oss i tron ska visa sig verksam och ge klar insikt om allt det goda som vi har i Kristus.
 7 Din kärlek har varit till stor glädje och tröst för mig, eftersom de heliga har blivit styrkta i sina hjärtan tack vare dig, broder.

Vädjan för Onesimus

- 8 Även om jag nu med stor frimodighet i Kristus kan befalla dig att göra din plikt,
 9 vill jag hellre vädja för kärlekens skull. Jag, Paulus, en gammal man och nu en Kristi Jesu fånge,
 10 vädjar till dig för mitt barn som jag har fött i min fångenskap, Onesimus.
 11 Förr var han inte till nytta för dig, men nu är han till god nytta för både dig och mig.
 12 Honom skickar jag nu tillbaka till dig. Det är som att sända mitt eget hjärta.

1:1 Ef 3:1. **1:1** Timoteus Paulus närmaste medarbetare (se t ex Apg 16:1f, Fil 2:19f, 1-2 Tim). **1:2** Kol 4:17. **1:2** Appia Troligen Filemons hustru. **1:2** Archippus Kanske en son eller släkting till Filemon, aktiv i tjänst för Herren (jfr Kol 4:17). **1:3** Rom 1:7. **1:4** Kol 1:3f. **1:6** Gal 5:5f, Fil 1:9f. **1:10** Onesimus Namnet betyder "nyttig". Jfr ordleken i vers 20, se även vers 11.

13 Egentligen ville jag ha kvar honom här hos mig, så att han kunde hjälpa mig i ditt ställe när jag nu sitter i fängelse för evangeliets skull.

14 Men jag ville inte göra något utan ditt samtycke, för att det goda som du gör inte ska ske av tvång utan av fri vilja.

15 Kanske var det just därför han blev skild från dig för en tid, för att du skulle få honom tillbaka för alltid?

16 Och då inte längre som en slav, utan som något mer: en älskad broder. Det är han i högsta grad för mig. Hur mycket mer då inte för dig, både som människa och som broder i Herren?

17 Så om du räknar mig som din vän, ta då emot honom så som du skulle ta emot mig.

18 Och har han gjort dig något orätt eller är skyldig dig något, sätt upp det på min räkning.

19 Jag, Paulus, skriver med egen hand: jag ska betala. För att nu inte tala om vad du är skyldig mig: dig själv.

20 Ja, broder, låt mig få nytta av dig i Herren. Styrk mitt hjärta i Kristus.

Slutönskan

21 Jag skriver till dig övertygad om din lydnad, och jag vet att du kommer att göra ännu mer än det jag ber om.

22 Ordna dessutom ett gästrum åt mig. Jag hoppas nämligen att ni genom era böner ska få mig tillbaka.

23 Epafras, min medfånge i Kristus Jesus, hälsar till dig.

24 Det gör även mina medarbetare Markus, Aristarchus, Demas och Lukas.

25 Herren Jesu Kristi nåd vare med er ande.

1:13 Fil 2:30. **1:19** skyldig mig: dig själv Filemon hade blivit omvänd genom Paulus undervisning. **1:22** Fil 1:25, 2:24. **1:23** Kol 1:7, 4:12. **1:24** Apg 19:29, 2 Tim 4:10f. **1:24** Epafras ... Markus, Aristarchus, Demas och Lukas Se noter i Kol 4. **1:25** Gal 6:18, Fil 4:23.

Hebreerbrevet

Hebreerbrevet vill visa hur det gamla förbundets prästtjänst och offer har uppfyllts i Kristi offer "en gång för alla" (7:27). Brevets för oss okände författare var själv inte apostel (2:3), men kände Timoteus (13:23) och tycks ha behärskat grekiskan bäst av NT:s alla författare. Detta skulle stämma väl in på Apollos, "en bildad man som var född i Alexandria och mycket kunnig i Skrifterna" (Apg 18:24). Många andra möjliga författare har föreslagits, exempelvis Paulus eller Barnabas (Apg 11:22f).

Mottagarna är Jesustroende judar som möter svår förföljelse för sin tro (12:3), kanske under Nero i Rom på 60-talet e Kr eftersom författaren hälsar från de utvandrade "bröderna från Italien" (13:24). Plats och tid kan inte bestämmas, men både Apollos och Timoteus hade kopplingar till Efesos (Apg 18:24f, 1 Tim 1:3) och brevet bör ha skrivits före templet förstöring år 70 e Kr (8:4, 10:1).

Gud har talat genom Sonen

¹ I forna tider talade Gud många gånger och på många sätt till fäderna genom profeterna,

² men nu i den sista tiden har han talat till oss genom sin Son. Honom har han insatt som arvinge till allt, och genom honom har han också skapat universum.

³ Sonen är utstrålningen av Guds härlighet och hans väsens avbild, och han bär allt med sitt mäktiga ord. Och sedan han fullbordat en rening från synderna sitter han nu på Majestätets högra sida i höjden.

Sonen är större än änglarna

⁴ Sonen är så mycket större än änglarna som namnet han har ärvt är högre än deras.

⁵ Till vilken av änglarna har Gud någonsin sagt:

*Du är min Son,
jag har fött dig i dag?*

Eller:

*Jag ska vara hans Far,
och han ska vara min Son?*

⁶ Men när han låter den Förstfödde träda in i världen, säger han:
Alla Guds änglar

1:1 Luk 1:70. **1:2** Joh 1:3, Gal 4:4, Kol 1:16. **1:2** universum Annan Översättning: "världarna", "tidsåldrarna" (även i 11:3). **1:3** Ps 110:1, Apg 2:33, Kol 1:15. **1:4** Fil 2:9f. **1:5** Apg 13:33. **1:5** 2 Sam 7:14, Ps 2:7. **1:6** 5 Mos 32:43 (Septuaginta), Ps 97:7.

ska tillbe honom.

⁷ Om änglarna säger han:

*Han gör sina änglar till vindar
och sina tjänare till eldslågor.*

⁸ Men om Sonen säger han:

*Gud, din tron består
i evigheters evighet,
och ditt rikes spira
är rättens spira.*

⁹ Du älskar rättfärdighet

*och hatar orättfärdighet.
Därför, Gud, har din Gud
smort dig med glädjens olja
mer än dina medbröder.*

¹⁰ Och:

*I begynnelsen lade du, Herre,
jordens grund,
och himlarna är
dina händers verk.*

¹¹ De ska gå under,

*men du ska bestå.
De ska alla nötas ut som kläder,*

¹² du ska rulla ihop dem

*som en mantel
och de ska bytas ut
som kläder.*

*Men du är densamme,
och dina år har inget slut.*

¹³ Till vilken av änglarna har han någonsin sagt:

*Sätt dig på min högra sida
tills jag lagt dina fiender
som en pall under dina fötter?*

¹⁴ Är inte änglarna andar i Guds tjänst, utsända för att hjälpa dem som ska ärva frälsningen?

2

¹ Därför måste vi så mycket mer ta vara på det vi har hört, så att vi inte driver bort med strömmen.

1:7 Ps 104:4 (Septuaginta). **1:8** Ps 45:7f. Annan översättning i vers 9: "Därför har Gud, din Gud, smort...". **1:10** Jes 51:6, Luk 21:33. **1:10** Ps 102:26f. **1:13** Apg 2:34f, Hebr 10:12f. **1:13** Ps 110:1. **1:14** Ps 34:8, 91:11, Dan 7:10.

² För om redan det ord som gavs genom änglar stod fast och varje överträdelse och olydnad fick sitt rättvisa straff,

³ hur ska då vi komma undan om vi inte bryr oss om en sådan frälsning? Den förkunnades först av Herren och bekräftades sedan för oss av dem som hade hört honom.

⁴ Även Gud gav sitt vittnesbörd, genom tecken och under och olika kraftgärningar och genom att dela ut den helige Ande efter sin vilja.

Guds Son i ringhet

⁵ Det är inte under änglar han har lagt den kommande världen som vi talar om.

⁶ På ett ställe har någon vittnat:

*Vad är då en människa
att du tänker på henne,
eller en Människoson
att du tar hand om honom?*

⁷ *En liten tid lät du honom
vara lägre än änglarna,
med härlighet och ära
krönte du honom.*

⁸ *Allt lade du under hans fötter.*

När han lade allt under honom utelämnade han inget, allt skulle vara lagt under honom. Än ser vi inte att allt är lagt under honom.

⁹ Men vi ser Jesus, som en liten tid var lägre än änglarna, nu krönt med härlighet och ära därför att han led döden. Genom Guds nåd skulle han smaka döden i allas ställe.

¹⁰ För när Gud, för vilken och genom vilken allt är till, skulle föra många söner till härlighet, måste han genom lidande fullkomna honom som för dem till frälsning.

¹¹ Jesus som helgar och de som helgas har alla en och samme Far. Därför skäms han inte för att kalla dem bröder,

¹² när han säger: *Jag ska förkunna ditt namn för mina bröder, mitt i församlingen ska jag lovsjunga dig.*

2:2 5 Mos 27:26, Apg 7:38, 53, Gal 3:19. **2:2** det ord som gavs genom änglar Lagen, enligt judisk tradition förmedlad av änglar (Gal 3:19). **2:3** Hebr 10:29, 12:25. **2:4** Mark 16:20, Apg 2:22, 2 Kor 12:12. **2:5** Ef 1:21, Hebr 6:5. **2:6** Ps 8:5f (Septuaginta).

2:8 1 Kor 15:27. **2:9** Fil 2:7f. **2:9** Genom Guds nåd Andra handskrifter: "skild från Gud" (grek. chorís i stället för cháris). Ps 8:6 kan också översättas "En liten tid lät du honom sakna Gud" (jfr Ps 22:2, Matt 27:46). **2:10** Rom 11:36, Hebr 5:8f, 12:2.

2:10 genom lidande fullkomna honom som för dem till frälsning Jesus skulle bli den fullkomlige offerprästen genom att i sin försoningsdöd fullborda en rening från synderna (jfr 1:3 och 5:9 med not). **2:11** Matt 12:50, Joh 20:17. **2:11** har alla en och samme Far Ordagrant: "är alla av En". **2:12** Ps 22:23.

13 Han säger också: *Jag ska förtrösta på honom, och dessutom: Se, här är jag och barnen som Gud har gett mig.*

14 När nu barnen hade fått del av kött och blod tog han själv på liknande sätt del av detta, för att genom sin död göra den maktlös som hade makt över döden, alltså djävulen,

15 och befria alla dem som av rädsla för döden levit i slaveri hela sitt liv.

16 Det är ju inte änglar han tar sig an, utan Abrahams barn.

17 Därför måste han bli lik sina bröder i allt, för att bli en barmhärtig och trogen överstepräst inför Gud och sona folkets synder.

18 Genom att han själv har fått lida och blivit frestad kan han hjälpa dem som frestas.

3

Kristus är större än Mose

1 Därför, ni heliga bröder som har fått del av en himmelsk kallelse, se på Jesus, den apostel och överstepräst som vi bekänner oss till.

2 Han var betrodd av den som insatte honom, liksom *Mose varbetrodd i hela Guds hus.*

3 Men Jesus är värd mer ära än Mose, liksom husbyggaren hedras mer än själva huset.

4 Varje hus är byggt av någon, men Gud är den som har byggt allt.

5 *Mose var betrodd i hela Guds hus, som en tjänare, för att vittna om det som sedan skulle förkunnas.*

6 Men Kristus är betrodd som Son att råda över Guds hus. Och hans hus är vi, när vi håller fast vid vår frimodighet och ära i hoppet.

Varning för förhärdelse

7 Därför säger den helige Ande:

I dag, om ni hör hans röst,

*8 förhärda inte era hjärtan
som vid upproret,*

2:13 2 Sam 22:3. **2:13** Jes 8:17f. **2:14** Joh 1:14, 1 Kor 15:26, 2 Tim 1:10. **2:14** på liknande sätt Född av en mänsklig mor (Matt 1:18), men utan jordisk far och utan synd (Hebr 4:15). **2:15** Rom 8:15. **2:16** Jes 41:8f. **2:17** Hebr 4:15f, 5:1f. **2:18** Matt 4:1f, Hebr 4:15. **2:18** frestad Annan översättning: "prövad" (jfr "påfrestning"). Varje frestelse är en prövning, och varje prövning är en frestelse att överge Gud. Även i 4:15. **3:1** Fil 3:14, Hebr 4:14. **3:1** Jesus, den apostel Grek. apóstolos betyder "utsänd" eller representant. Jesus är Guds utsände liksom de tolv apostlarna är hans (jfr Joh 13:20, 20:21). **3:2** 4 Mos 12:7. **3:2** betrodd av Annan översättning: "trogen mot". **3:2** 4 Mos 12:7. **3:3** 2 Kor 3:7f. **3:5** 5 Mos 18:15, 18. **3:6** 1 Kor 3:16, Ef 2:20, Kol 1:23, Hebr 10:21. **3:7** 2 Mos 17:7. **3:7** Ps 95:8f. **3:8** upproret Annan översättning: "förbittringen", "provokationen" (även i vers 15).

*som på prövningens dag i öknen,
 9 där era fäder frestade mig
 och prövade mig
 fast de sett mina gärningar
 i fyrtio år.*

*10 Därför var jag vred på det släktet,
 och jag sade:
 De är ständigt vilsna
 i sina hjärtan,
 de känner inte mina vägar.*

*11 Så svor jag i min vrede:
 De ska aldrig komma in
 i min vila.*

12 Bröder, se till att ingen av er har ett ont och trolöst hjärta så att han avfaller från den levande Guden.

13 Uppmuntra varandra i stället varje dag, så länge det heter i dag, så att ingen av er förhärdas genom syndens makt att bedra.

14 Vi är Kristi vänner om vi stadigt håller fast vid vår första tillförsikt ända till slutet.

15 Det heter: I dag, om ni hör hans röst, förhärda inte era hjärtan som vid upproret.

16 Vilka var det då som hörde men ändå gjorde uppror? Var det inte alla de som Mose förde ut ur Egypten?

17 Och vilka var han vred på i fyrtio år? Var det inte på dem som syndade och blev liggande som lik i öknen?

18 Och vilka gällde hans ed att de aldrig skulle komma in i hans vila, om inte dem som vägrade lyda?

19 Vi ser alltså att det var på grund av otro som de inte kunde komma in.

4

En sabbatsvila för Guds folk

1 När nu ett löfte finns kvar om att få komma in i hans vila, låt oss då akta oss så att ingen av er visar sig gå miste om det.

2 Evangeliet har förkunnats för oss liksom för dem, men de hade ingen nytta av ordet de hörde eftersom det inte smälte samman i tro med dem som lyssnade.

3:9 4 Mos 14:22f. **3:11** 4 Mos 14:21f, Hebr 4:1f. **3:12** Hebr 12:15. **3:14** Joh 15:14f, Hebr 6:11, Upp 2:10. **3:14** Vi är Kristi vänner Annan Översättning: "Vi har del i Kristus". **3:14** tillförsikt Annan Översättning: "grund". **3:15** Ps 95:8. **3:17** 4 Mos 14:29f, 1 Kor 10:10. **3:18** 4 Mos 14:22f, Hebr 3:11. **4:2** det Andra handskrifter: "de" (de otroende).

³ Det är vi som tror som går in i vilan. Herren säger: *Så svor jag i min vrede: De ska aldrig komma in i min vila.* Ändå har hans verk stått färdiga sedan världens skapelse,

⁴ för på ett ställe säger han om den sjunde dagen: *Och Gud vilade på den sjunde dagen från alla sina verk.*

⁵ Men här säger han: *De ska aldrig komma in i min vila.*

⁶ Det står alltså fast att vissa går in i vilan, och att de som först fick höra evangeliet inte kom in på grund av olydnad.

⁷ Därför bestämmer han på nytt en dag, *i dag*, när han långt senare säger genom David vad som redan är sagt: *I dag, om ni hör hans röst, förhärda inte era hjärtan.*

⁸ För om Josua hade fört dem in i vilan, skulle Gud inte senare ha talat om en annan dag.

⁹ Alltså kvarstår en sabbatsvila för Guds folk.

¹⁰ Den som går in i hans vila får vila sig från sina gärningar, liksom Gud vilade från sina.

¹¹ Låt oss därför sträva efter att komma in i den vilan, så att ingen kommer på fall som de och blir ett exempel på olydnad.

¹² Guds ord är levande och verksamt. Det är skarpare än något tveeggat svärd och genomtränger tills det skiljer själ och ande, led och märg, och det dömer över hjärtats uppsåt och tankar.

¹³ Inget skapat är dolt för honom, utan allt ligger naket och blottat för hans ögon. Och inför honom måste vi stå till svars.

Den fullkomliga översteprästen

¹⁴ När vi nu har en stor överstepräst som har stigit upp genom himlarna, Jesus, Guds Son, låt oss då hålla fast vid vår bekännelse.

¹⁵ Vi har inte en överstepräst som inte kan ha medlidande med våra svagheter, utan en som har varit frestad i allt liksom vi fast utan synd.

¹⁶ Låt oss därför frimodigt gå fram till nådens tron för att få barmhärtighet och finna nåd till hjälp i rätt tid.

5

¹ Varje överstepräst blir utsedd bland människor och insatt för människors skull, för att göra tjänst inför Gud och bära fram gåvor och offer för deras synder.

4:3 Ps 95:11. **4:4** 1 Mos 2:2. **4:5** Ps 95:11. **4:6** Hebr 3:18f. **4:7** Ps 95:8.
4:8 5 Mos 31:7, Jos 22:4. **4:10** Upp 14:13. **4:12** Jes 49:2, Jer 23:29, Ef 6:17, Upp 1:16.
4:13 Ps 139:1f. **4:13** blottat Ordagrant: "halsat", på rygg med blottad strupe.
4:14 Hebr 3:1, 7:26, 9:11, 10:23. **4:15** Jes 53:9, Joh 8:46, Hebr 2:17f. **4:16** Rom 5:2,
 Ef 3:12, Hebr 10:19f. **5:1** Hebr 8:3.

² Han kan ha medkänsla med dem som är okunniga och vilsna, eftersom han själv är svag

³ och därför måste bära fram synd-offer både för folket och för sig själv.

⁴ Ingen tar sig denna värdighet, utan man blir kallad av Gud liksom Aron blev det.

⁵ Så var det också med Kristus. Han tog sig inte värdigheten som överstepräst, utan fick den av honom som sade: *Du är min Son, jag har fött dig i dag.*

⁶ Han säger också på ett annat ställe: *Du är präst för evigt, på samma sätt som Melkisedek.*

⁷ Under sin tid här i köttet ropade han högt under tårar när han bad och vädjade till den som kunde rädda honom från döden, och han blev bönhörd och fri från sin ångest.

⁸ Trots att han var Son fick han lära sig lydnad genom sitt lidande.

⁹ När han sedan var fullkomnad blev han källan till evig frälsning för alla som lyder honom,

¹⁰ av Gud kallad överstepräst *på samma sätt som Melkisedek.*

Varning för förhärdelse

¹¹ Om detta har vi mycket att säga som är svårt att förklara, eftersom ni har blivit så dåliga på att lyssna.

¹² Ni borde ha blivit lärare för länge sedan, men nu behöver ni någon som lär er de första grunderna i Guds ord igen. Ni behöver mjölk, inte fast föda!

¹³ Den som lever av mjölk är inte mogen för en undervisning om rättfärdighet, för han är fortfarande ett barn.

¹⁴ Den fasta födan är till för vuxna, för dem som genom övning har fått sinnen skärpta till att skilja mellan gott och ont.

6

¹ Låt oss därför lämna bakom oss de första grunderna i Kristi lära och föras mot fullkomningen, och inte lägga grunden igen med omvändelse från döda gärningar och tro på Gud,

² med undervisning om dop och handpåläggning, om de dödas uppståndelse och evig dom.

5:2 Hebr 4:15, 7:28. **5:2** ha medkänsla med Annan översättning: "vara mild mot".

5:3 3 Mos 4:3, Hebr 7:27. **5:4** 2 Mos 28:1. **5:5** Joh 8:54. **5:5** Ps 2:7, Hebr 1:5.

5:6 Ps 110:4. Se även 1 Mos 14:18f. **5:7** Ps 31:23, Matt 27:46, 50, Mark 14:33f,

Joh 12:27f. **5:7** bönhörd och fri från sin ångest Annan översättning: "bönhörd utifrån sin gudsfruktan". **5:8** Hebr 2:10, Fil 2:8. **5:9** Jes 45:17, Hebr 2:10. **5:9**

fullkomnad Det grekiska ordet (teleiotheís) används i Septuaginta om prästvigning (t ex 4 Mos 3:3, jfr Hebr 5:10). **5:12** 1 Kor 3:1f, 1 Petr 2:2. **5:13** Ef 4:14. **5:14**

1 Kor 14:20f, Fil 1:9f. **5:14** vuxna Annan översättning: "fullkomnade" (teleíon, samma ordstam som i 5:9, 6:1). **6:2** dop Annan översättning: "reningar" (jfr 9:10 samt Joh 3:25 med not).

³ Ja, så vill vi göra, om Gud tillåter.

⁴ De som en gång har tagit emot ljuset och smakat den himmelska gåvan, fått del av den helige Ande

⁵ och smakat Guds goda ord och den kommande världens krafter

⁶ men sedan avfallit, dem går det inte att föra till ny omvändelse då de själva korsfäster Guds Son på nytt och hånar honom offentligt.

⁷ En åker som dricker det regn som ofta faller på den och som ger god skörd åt dem som den odlas för, den åkern får välsignelse från Gud.

⁸ Men bär den törnen och tistlar är den värdelös och farligt nära förbannelsen. Slutet blir att den bränns av.

⁹ Men när det gäller er, våra älskade, är vi övertygade om det bästa, det som för till frälsning, trots att vi talar på detta sätt.

¹⁰ Gud är inte orättvis, han glömmer inte vad ni har gjort och vilken kärlek ni visat hans namn genom att tjäna de heliga, nu som förr.

¹¹ Men vi önskar att ni var och en ska visa samma iver att bevara den fulla vissheten i hoppet ända till slutet,

¹² så att ni inte blir tröga utan följer dem som genom tro och tålmod får det utlovade arvet.

Guds löfte står fast

¹³ När Gud gav löftet till Abraham svor han vid sig själv, eftersom han inte hade någon högre att svära vid.

¹⁴ Han sade: *Jag ska rikligt välsigna dig och rikligt föröka dig.*

¹⁵ Så fick Abraham efter tålmodig väntan vad Gud hade lovat.

¹⁶ Människor svär vid den som är större än de själva, och eden blir en bekräftelse som gör slut på alla invändningar.

¹⁷ När Gud ännu klarare ville visa för löftets arvingar hur orubbligt hans beslut är, bekräftade han det med en ed.

¹⁸ Så skulle vi, genom två orubbliga uttalanden, där Gud omöjligt kan ljuga, få en kraftig uppmuntran, vi som har sökt vår tillflykt i att hålla fast vid det hopp vi har framför oss.

¹⁹ Detta hopp har vi som ett tryggt och säkert själens ankare som når innanför förhänget.

6:4 Hebr 10:26, 29, 1 Joh 5:16. **6:5** 1 Petr 2:3. **6:6** 2 Petr 2:20. **6:6** men sedan avfallit Här varnas för ett avfall som går så djupt att det blir slutgiltigt. Varje avfall är dock inte slutgiltigt, se Luk 22:31f, Jak 5:19f. **6:8** Matt 13:7, 21:19.

6:10 Matt 10:42, Joh 13:20, 1 Kor 15:58. **6:11** Hebr 3:6, 14. **6:12** Hebr 5:11, Upp 13:10. **6:13** 1 Mos 22:16, Ps 105:8f, Luk 1:73. **6:14** 1 Mos 22:17 (eden nämns i 22:16).

6:15 Hebr 10:36. **6:16** 2 Mos 22:10f. **6:18** 4 Mos 23:19, Tit 1:2. **6:18** två orubbliga uttalanden Troligen Guds ed (1 Mos 22:16) och löfte (1 Mos 22:17). **6:19** förhänget Ett tio meter högt draperi som skilde den yttre tempelsalen från "det allra heligaste", Guds uppenbarelseplats (se 2 Mos 26:31f, 3 Mos 16:2f, Hebr 9:3f, 10:20).

²⁰ Dit gick Jesus in och öppnade vägen för oss, när han blev överstepräst för evigt, på samma sätt som Melkisedek.

7

Melkisedeks prästämbete

¹ Denne Melkisedek var kung i Salem och präst åt Gud den Högste. Han mötte Abraham på hans väg tillbaka efter segern över kungarna. Melkisedek välsignade honom,

² och Abraham gav honom tionde av allt. Melkisedek betyder för det första "rättfärdighetens kung", och dessutom är han Salems kung, det vill säga "fridens kung".

³ Han står där utan far, utan mor och utan släktingar. Hans dagar har ingen början och hans liv har inget slut: han är som Guds Son och förblir präst för evigt.

⁴ Se hur stor han är: till och med vår stamfar Abraham gav honom tionde av sitt bästa byte.

⁵ De av Levis söner som blir präster ska enligt lagen få tionde av folket, alltså av sina bröder, trots att de också härstammar från Abraham.

⁶ Men Melkisedek, som inte var av deras släkt, fick tionde av Abraham och välsignade honom som hade fått löftena.

⁷ Ingen kan förneka att det är den lägre som blir välsignad av den högre.

⁸ I ena fallet är det dödliga människor som får tionde, i det andra är det en som har fått vittnesbördet att han lever.

⁹ Och man kan säga att även Levi, som tar emot tionde, själv har gett tionde genom Abraham,

¹⁰ eftersom han fanns till som ofödd i sin förfaders kropp när Melkisedek mötte honom.

Kristi prästämbete

¹¹ Om nu fullkomlighet hade gått att nå genom den levitiska prästtjänsten – och på den grunden fick folket lagen – varför måste det då uppstå en annan präst, en som Melkisedek, en som inte sägs vara som Aron?

¹² För om prästtjänsten ändras måste också lagen ändras.

¹³ Han som det talas om hör till en annan stam, och från den stammen har ingen gjort tjänst vid altaret.

¹⁴ Det är tydligt att vår Herre har kommit ur Juda stam, och Mose har inget sagt om präster från den stammen.

6:20 Ps 110:4, Hebr 5:6. **7:1** Melkisedek stiger in i 1 Mos 14:18-20 utan att något sägs om hans härkomst eller hans död, trots att så brukar ske när det gäller viktiga gestalter. Han är en av förebilderna till Kristus (Ps 110:4). **7:1** Salem En kortare namnform för Jerusalem (Ps 76:3). Hebr. shalém betyder "hel" och kommer av samma rot som shalom, frid (jfr vers 2). **7:5** 4 Mos 18:21. **7:11** Gal 2:21. **7:14** 4 Mos 24:17, Jer 23:5, Matt 1:1f.

¹⁵ Ännu tydligare blir det när det uppstår en annan präst som Melkisedek,

¹⁶ en som inte har blivit präst genom lagbud om härstamning utan genom kraften i ett oförstörbart liv.

¹⁷ Han får nämligen vittnesbördet: *Du är präst för evigt, på samma sätt som Melkisedek.*

¹⁸ Så åsidosätts ett tidigare bud eftersom det var svagt och kraftlöst,

¹⁹ för lagen åstadkom aldrig något fullkomligt. Men ett bättre hopp har kommit, och genom det kan vi närma oss Gud.

Jesus är präst för evigt

²⁰ Dessutom kom det inte utan ed. De andra blev präster utan ed,

²¹ men Jesus har blivit det genom en ed av den som sade till honom: *Herren har gett sin ed och ska inte ångra sig: Du är präst för evigt.*

²² Så mycket bättre är det förbund för vilket Jesus är garant.

²³ De andra prästerna har blivit fler och fler, därför att döden hindrade dem från att stå kvar i sin tjänst.

²⁴ Men Jesus lever för evigt, och därför har han ett prästämbete som är evigt.

²⁵ Därför kan han också helt och fullt frälsa dem som kommer till Gud genom honom, eftersom han alltid lever för att be för dem.

²⁶ Det var en sådan överstepräst vi behövde, en som är helig, oskyldig, obefläkad, skild från syndare och upphöjd över himlarna.

²⁷ Han måste inte bära fram offer varje dag som de andra översteprästerna, först för sina egna synder och sedan för folkets. Det gjorde han en gång för alla när han offrade sig själv.

²⁸ Lagen insätter svaga människor som överstepräster, men ordet som bekräftades med ed och kom efter lagen insätter Sonen, som är fullkomlig för evigt.

8

Det nya förbundets överstepräst

¹ Här är huvudpunkten i det vi säger: Vi har en sådan överstepräst som sitter på högra sidan om Majestätets tron i himlen

7:17 Ps 110:4. **7:18** Rom 8:3, Gal 4:9. **7:19** Apg 13:38f, Ef 2:18, Hebr 9:9, 10:1.
7:21 Ps 110:4. **7:22** Hebr 8:6. **7:25** Rom 8:34, Hebr 9:24, 1 Joh 2:1. **7:25** helt och fullt Annan översättning: "för all framtid". **7:26** Hebr 4:14f. **7:27** Hebr 5:3, 9:7, 12. **7:28** Hebr 5:1f. **8:1** Ps 110:1, Ef 1:20, Kol 3:1, Hebr 12:2.

² och som tjänar i helgedomen, det sanna tabernaklet som Herren själv och ingen människa har rest.

³ En överstepräst blir insatt för att frambära gåvor och offer, och därför måste också Kristus ha något att bära fram.

⁴ Hade han nu varit på jorden skulle han inte ens vara präst, eftersom det redan finns andra som bär fram de offergåvor som lagen föreskriver.

⁵ De gör tjänst i en helgedom som är en kopia och skuggbild av den himmelska helgedomen, så som Mose fick höra när han skulle bygga tabernaklet: *Se till att du gör allt efter den mönsterbild som du har fått se på berget.*

⁶ Men nu har Kristus ett högre prästämbete, liksom han också är medlare för ett bättre förbund som är grundat på bättre löften.

⁷ För om det första förbundet hade varit utan brist, skulle det inte behövas ett andra.

⁸ Men Gud förebrår dem när han säger:

*Se, dagar ska komma, säger Herren,
då jag ska sluta ett nytt förbund
med Israels hus och med Juda hus,*

⁹ *inte som det förbund jag slöt
med deras fäder
den dag jag tog deras hand
och förde dem ut
ur Egyptens land,
för de blev inte kvar
i förbundet med mig,
så jag brydde mig inte om dem,
säger Herren.*

¹⁰ *Nej, detta är det förbund
som jag efter denna tid
ska sluta med Israels hus,
säger Herren:
Jag ska lägga mina lagar i deras sinne
och skriva dem i deras hjärtan.
Jag ska vara deras Gud,
och de ska vara mitt folk.*

¹¹ *Då ska ingen mer behöva
undervisa sin landsman,*

8:2 Hebr 9:11, 24. **8:2** det sanna tabernaklet Den himmelska helgedomen har sin motsvarighet i Israels flyttbara helgedom under ökenvandringen (2 Mos 40). Jfr Hebr 9:11, Upp 15:5. **8:3** Hebr 5:1. **8:5** Kol 2:17, Hebr 10:1. **8:5** 2 Mos 25:40.

8:6 2 Kor 3:6, Hebr 7:22, 12:24. **8:7** det första förbundet ... ett andra Dvs lagens förbund och nådens förbund. **8:8** Hebr 10:16f. **8:8** Jer 31:31f (Septuaginta). **8:9** 2 Mos 24:6f. **8:10** Jer 24:7, Hebr 10:16f. **8:11** Jes 54:13, Joh 6:45, 1 Joh 2:27.

*ingen sin broder och säga:
"Lär känna Herren!"
Alla kommer att känna mig,
från den minste av dem
till den störste,*

*¹² för jag ska i nåd förlåta
deras missgärningar
och aldrig mer minnas
deras synder.*

¹³ När han talar om ett nytt förbund, har han därmed förklarat det förra föråldrat. Och det som blir gammalt och föråldrat är på väg att försvinna.

9

Det gamla förbundets gudstjänst

¹ Det första förbundet hade sina regler för gudstjänsten och sin jordiska helgedom.

² Ett tabernakel inreddes med ett första rum som kallades det heliga. Där stod ljusstaken och bordet med skådebröden.

³ Bakom det andra förhänget fanns ett rum som kallades det allra heligaste.

⁴ Dit hörde det förgyllda rökelsealtaret och förbundsarken, som var helt överdragen med guld. I den fanns en guldkruka med mannat, Arons stav som hade grönskat samt förbundets tavlor.

⁵ Ovanpå arken stod härlighetens keruber som överskuggade nådastolen. Men detta ska jag nu inte gå in på i detalj.

⁶ Så var det ordnat. I det första rummet går prästerna ständigt in och förrättar sin tjänst.

⁷ I det andra rummet är det bara översteprästen som går in, en gång om året, och då aldrig utan blod som han bär fram för sina och folkets oavsiktliga synder.

8:12 Hebr 10:17. **8:13** Rom 10:4. **9:2** 2 Mos 25:23f, 31f. **9:3** 2 Mos 26:31f.

9:4 2 Mos 16:33f, 4 Mos 17:8f, 1 Kung 8:9. **9:4** Dit hörde det förgyllda

rökelsealtaret Rökelsealtaret var högheligt (2 Mos 30:10) och hörde till det allra heligaste (1 Kung 6:22) och den stora försoningsdagen (3 Mos 16:12f). Till skillnad från förbundsarken användes det dock i den dagliga tempeltjänsten (2 Mos 30:7f), och det stod därför strax utanför förhänget till det allra heligaste, mitt framför arkens nådastol (2 Mos 30:6, 40:5). **9:4** I den fanns Under ökenvandringen bars krukans med mannat (2 Mos 16:33) och Arons stav (4 Mos 17:8) i förbundsarken. Längre fram, under templets tid, låg endast lagens tavlor i arken (1 Kung 8:9).

9:5 keruber Här avbilder av änglaväsen, se 2 Mos 25:18f, 1 Kung 6:23f och även 1 Mos 3:24. **9:5** nådastolen Förbundsarkens gyllene lock där offerblodet gav försoning (2 Mos 25:17f, 3 Mos 16:14f). Ordagrant: "soningsstället". **9:6** 4 Mos 18:3f.

9:7 2 Mos 30:10, 3 Mos 16:2f, Hebr 5:3.

⁸ Därigenom visar den helige Ande att vägen in i det allra heligaste ännu inte är uppenbarad så länge det första rummet består.

⁹ Detta är en bild av den tid som nu är: gåvor och offer frambärs, men de kan inte helt rena samvetet hos den som offerar.

¹⁰ Liksom med reglerna om mat och dryck och olika reningar handlar det bara om yttre regler fram till tiden för en bättre ordning.

Kristus som överstepräst

¹¹ Men nu har Kristus kommit som överstepräst för det goda som skulle komma. Genom det större och fullkomligare tabernaklet, som inte är gjort av människohand och alltså inte tillhör den här skapelsen,

¹² gick han in i det allra heligaste en gång för alla, inte med bockars och kalvars blod utan med sitt eget blod, och vann en evig återlösning.

¹³ Om nu redan blodet av bockar och tjurar och askan från en kviga kan stänkas på de orena och helga till yttre renhet,

¹⁴ hur mycket mer ska då inte Kristi blod rena våra samveten från döda gärningar till att tjäna den levande Guden? Han har genom den evige Ande framburit sig själv som ett felfritt offer åt Gud.

¹⁵ Därför är Kristus medlare för ett nytt förbund, för att de som är kallade ska få det utlovade eviga arvet, när han nu med sin död har friköpt oss från överträdelserna under det förra förbundet.

¹⁶ Där det finns ett testamente måste man visa att den som har upprättat det är död.

¹⁷ Först vid hans död blir testamentet giltigt, för det träder inte i kraft så länge han lever.

¹⁸ Därför instiftades inte heller det första förbundet utan blod.

¹⁹ När Mose hade förkunnat lagens alla bud för hela folket, tog han blodet av kalvar och bockar tillsammans med vatten, scharlakansröd ull och isop och stänkte det både på själva bokrullen och på allt folket.

²⁰ Han sade: *Detta är blodet för det förbund som Gud har befallt er att hålla.*

9:8 Joh 14:6, Hebr 10:19f. **9:9** Hebr 10:1f, 11. **9:10** 3 Mos 11:2f, Kol 2:16f. **9:11** Hebr 4:14. **9:11** skulle komma Andra handskrifter: "ska komma". **9:12** Hebr 10:10f, 1 Petr 1:18. **9:13** 4 Mos 19:2f. **9:14** Gal 1:4, 2:20, Tit 2:14, 1 Joh 1:7. **9:15** Rom 3:25, 1 Tim 2:5, Hebr 8:6. **9:16** Gal 3:15, 17. **9:16** förbund ... testamente På grekiska samma ord (diathéke). **9:19** 2 Mos 24:3f. **9:20** Matt 26:28. **9:20** 2 Mos 24:8.

21 På samma sätt stänkte han blod på tabernaklet och alla gudstjänstföremålen.

22 Så renas enligt lagen nästan allting med blod, och utan att blod utgjuts ges ingen förlåtelse.

23 Alltså måste avbilderna av det som finns i himlen renas med dessa medel, men de himmelska tingen själva renas med bättre offer än så.

24 Kristus gick inte in i en helgedom som är gjord av människohand och som bara är en bild av den verkliga helgedomen. Han gick in i själva himlen för att nu träda fram inför Guds ansikte för vår skull.

25 Inte heller skulle han offra sig flera gånger, så som översteprästen varje år går in i det allra heligaste med blod som inte är hans eget.

26 I så fall hade han varit tvungen att lida många gånger sedan världens skapelse. Men nu har han trätt fram en gång för alla vid tidernas slut för att genom sitt offer utplåna synden.

27 Och liksom människan måste dö en gång och sedan dömas,

28 så blev Kristus offrad en gång för att bära många synder. Och han ska träda fram en andra gång, inte för att bära synd utan för att frälsa dem som väntar på honom.

10

1 Lagen ger en skuggbild av det goda som kommer, men inte tingen i deras verkliga gestalt. Därför kan aldrig lagen genom samma offer som ständigt frambärs år efter år fullkomna dem som träder fram.

2 Annars hade man väl slutat offra? De som tjänstgör hade då redan varit renade en gång för alla och inte längre haft några synder på sitt samvete.

3 Men nu ligger i offren en årlig påminnelse om synderna,

4 för tjurars och bockars blod kan omöjligt utplåna synder.

5 Därför säger Kristus när han träder in i världen:

*Offer och gåvor ville du inte ha,
men du har berett mig en kropp.*

6 *Brännoffer och syndoffer
gladde dig inte.*

7 *Då sade jag:*

9:21 3 Mos 8:15, 19. **9:22** 3 Mos 17:11, Ef 1:7. **9:24** Rom 8:34, Hebr 7:25, 1 Joh 2:1.

9:25 2 Mos 30:10, Hebr 7:27. **9:26** Hebr 1:2, 9:12. **9:27** 1 Mos 3:19. **9:28**

Rom 5:6, 8, 1 Petr 3:18. **9:28** mångas Anspelning på Jes 53:12, i betydelsen "alla människors" (jfr även Matt 20:28). **10:1** Kol 2:17, Hebr 7:19, 8:5. **10:3** 3 Mos 16:21.

10:4 Jes 1:11f, Hebr 9:12f. **10:5** Ps 51:18, Jes 1:11, Matt 9:13.

*Se, jag har kommit
för att göra din vilja, Gud.
I bokrullen står det skrivet om mig.*

⁸ Först säger han: *Offer och gåvor, brännoffer och syndoffer ville du inte ha, de gladdde dig inte*, fastän de frambärs enligt lagen.

⁹ Sedan säger han: *Se, jag har kommit för att göra din vilja*. Han upphäver det första för att upprätta det andra.

¹⁰ Och i kraft av den viljan är vi helgade, genom att Jesu Kristi kropp har offrats en gång för alla.

¹¹ Alla andra präster står och förrättar sin tjänst dag efter dag och bär gång på gång fram samma offer som aldrig kan ta bort synderna.

¹² Men Jesus har framburit ett enda syndoffer för alla tider, och han har sedan satt sig på Guds högra sida

¹³ och väntar nu på att hans fiender ska läggas som en pall under hans fötter.

¹⁴ Med ett enda offer har han för all framtid fullkomnat dem som helgas.

¹⁵ Även den helige Ande vittnar om detta för oss. Först säger han:

¹⁶ *Detta är det förbund
som jag efter denna tid
ska sluta med dem.*

Och sedan säger Herren:

*Jag ska lägga mina lagar
i deras hjärtan*

och skriva dem i deras sinnen,

¹⁷ *och deras synder och överträdelser
ska jag aldrig mer minnas.*

¹⁸ Och där synderna är förlåtna behövs det inte längre något syndoffer.

Uppmuntran till tro och kärlek

¹⁹ Bröder, i kraft av Jesu blod kan vi därför frimodigt gå in i det allra heligaste

²⁰ på den nya och levande väg som han öppnat för oss genom förhänget, det vill säga sin kropp.

²¹ Vi har en stor överstepräst över Guds hus.

10:7 Ps 40:7f (Septuaginta). **10:9** Joh 4:34, 6:38. **10:10** Ef 5:2, Hebr 9:28.

10:11 2 Mos 29:38, Hebr 10:1. **10:13** Ps 110:1, Hebr 1:13. **10:13** som en pall

under hans fötter Ett uttryck för triumf (jfr Jos 10:24). **10:14** Hebr 7:25. **10:16**

Rom 11:26f, Hebr 8:10, 12. **10:17** Jer 31:33f. **10:19** Hebr 4:16, 6:20. **10:20**

Joh 14:6. **10:21** Sak 6:12f, Hebr 3:1.

22 Låt oss därför gå fram med ärligt hjärta i trons fulla visshet, med hjärtat renat från ont samvete och med kroppen badad i rent vatten.

23 Låt oss orubbligt hålla fast vid hoppets bekännelse, för han som har gett oss löftet är trofast.

24 Låt oss ge akt på varandra och sporra varandra till kärlek och goda gärningar.

25 Och låt oss inte överge våra sammankomster, så som några brukar göra, utan i stället uppmuntra varandra, och det så mycket mer som ni ser att dagen närmar sig.

Varning för avfall

26 För om vi fortsätter att synda med vett och vilja efter att ha fått kunskap om sanningen, då finns det inte längre något offer för synderna,

27 utan bara en fruktansvärd väntan på domen och en rasande eld som ska förtära motståndarna.

28 Den som förkastar Mose lag ska utan förbarmande dö om två eller tre vittnar mot honom.

29 Hur mycket strängare straff tror ni då inte den förtjänar som trampar på Guds Son, föraktar det förbundsblod som har helgat honom, och som kränker nådens Ande?

30 Vi känner honom som har sagt: *Min är hämnden, jag ska utkräva den*, och dessutom: *Herren ska döma sitt folk*.

31 Det är fruktansvärt att falla i den levande Gudens händer.

32 Kom ihåg den första tiden när ljuset nådde er. Ni fick utstå hård kamp och mycket lidande.

33 Dels blev ni hånade och plågade och gjorda till offentligt åtlöje, dels stod ni sida vid sida med andra som behandlades så.

34 Ni led med fångarna och accepterade med glädje att bli fråntagna era ägodelar, eftersom ni visste att ni ägde något som är bättre och bestående.

35 Så kasta inte bort er frimodighet, den ger stor lön.

36 Ni behöver uthållighet för att göra Guds vilja och få vad han har lovat.

37 För:

10:22 Ef 5:26, Hebr 12:24, 1 Petr 3:21. **10:23** 1 Kor 1:9, 1 Tess 5:24. **10:24**

Hebr 13:1. **10:25** Rom 13:11, Hebr 3:13f. **10:26** 4 Mos 15:30, Hebr 6:4f, 2 Petr 2:21.

10:27 Jes 26:11, Sef 1:18. **10:28** 5 Mos 17:6. **10:29** Hebr 2:3, 12:25. **10:29**

föraktar Ordagrant: "betraktar som orent". **10:30** Rom 12:19. **10:30** 5 Mos 32:35f,

Ps 135:14. **10:31** Matt 10:28. **10:32** Fil 1:29f, Hebr 6:4. **10:32** den första tiden

... hård kamp Kanske åsyftas oroligheterna i Rom under Claudius runt år 50 e Kr, då

kejsaren enligt historikern Suetonius utvisade judar efter stridigheter på grund

av en viss "Chrestus" (jfr Apg 18:2). **10:33** 1 Kor 4:9. **10:34** Matt 5:12, 6:20,

Hebr 13:3. **10:35** Hebr 3:6. **10:36** Luk 21:19, Hebr 6:12. **10:37** Jes 26:20.

*Ännu en kort liten tid,
så kommer han
som ska komma,
och han ska inte dröja.*

³⁸ *Min rättfärdige ska leva av tro.
Men drar han sig undan,
har min själ ingen glädje
i honom.*

³⁹ Men vi tillhör inte dem som drar sig undan och går förlorade, utan dem som tror och vinner sina själar.

11

Trons människor

¹ Tron är en övertygelse om det man hoppas, en visshet om ting som man inte ser.

² Genom tron fick fäderna sitt vittnesbörd.

³ Genom tron förstår vi att universum har skapats genom ett ord från Gud, så att det vi ser inte har blivit till av något synligt.

⁴ Genom tron bar Abel fram ett bättre offer åt Gud än Kain, och genom tron fick han vittnesbördet att han var rättfärdig, när Gud själv bekände sig till hans offer. Och genom tron talar han än, trots att han är död.

⁵ Genom tron blev Henok hämtad utan att möta döden, och *man fann honom inte mer; för Gud hade hämtat honom*. Innan han hämtades fick han vittnesbörd om att han hade behagat Gud.

⁶ Utan tro är det omöjligt att behaga Gud, för den som kommer till Gud måste tro att han finns och att han lönar dem som söker honom.

⁷ I tron byggde Noa en ark i helig fruktan för att rädda sin familj, efter att Gud hade varnat honom för det som ännu ingen hade sett. Genom tron blev han världen till dom och ärvde den rättfärdighet som kommer av tro.

⁸ I tron lydde Abraham när han blev kallad att dra ut till ett land som han skulle få i arv, och han gav sig i väg utan att veta vart han skulle komma.

⁹ I tron levde han i löfteslandet som i ett främmande land. Han bodde i tält med Isak och Jakob som var medarvingar till samma löfte,

¹⁰ för han väntade på staden med de fasta grundvalarna vars byggmästare och skapare är Gud.

10:38 Rom 1:17, Gal 3:11. **10:38** Hab 2:3-4. **11:1** 2 Kor 5:7. **11:1** en övertygelse om ... en visshet om Annan översättning: "ett förverkligande av ... ett bevis för". **11:3** 1 Mos 1:1f, Rom 1:20. **11:4** 1 Mos 4:4f. **11:5** 1 Mos 5:24. **11:5** 1 Mos 5:24. **11:7** 1 Mos 6:8f. **11:8** 1 Mos 12:1f. **11:9** 1 Mos 17:8, 23:4, Apg 7:5. **11:10** Hebr 12:22, 13:14, Upp 21:2.

11 Genom tron fick även Sara, som var ofruktsam, kraft att bli mor till en ätt fast hon var överårig. Hon tänkte att den som hade gett löftet var trofast.

12 Därför fick också en enda man, så gott som död, barn så talrika som himlens stjärnor och oräkneliga som sandkornen på havets strand.

13 I tron dog alla dessa utan att ha fått det som var utlovat. Men de hade sett det i fjärran, hälsat det och bekänt sig vara gäster och främlingar på jorden.

14 De som säger så visar att de söker ett hemland.

15 Hade de tänkt på det land som de lämnat, så hade de haft tillfälle att vända tillbaka dit.

16 Men nu längtade de till ett bättre land, det himmelska. Därför skäms inte Gud för att kallas deras Gud, för han har förberett en stad åt dem.

17 I tron bar Abraham fram Isak som offer när han blev satt på prov. Sin ende son bar han fram, trots att han hade fått löftena

18 och Gud hade sagt till honom: *Det är genom Isak din avkomma ska räknas.*

19 Abraham räknade med att Gud hade makt att till och med uppväcka från de döda, och därifrån återfick han honom också, bildligt talat.

20 I tron gav Isak sin välsignelse åt Jakob och Esau för kommande tider.

21 I tron välsignade den döende Jakob Josefs båda söner och *tillbadböjd mot änden av sin stav.*

22 I tron påminde Josef på sin dödsbädd om Israels barns uttåg och gav befallning om vad som skulle ske med hans ben.

23 I tron hölls den nyfödde Mose gömd av sina föräldrar i tre månader. De *såg att det var ett vackert barn* och lät sig inte skrämmas av kungens påbud.

24 I tron vägrade Mose som vuxen att kallas Faraos dotter-son.

25 Han valde att hellre bli förtryckt tillsammans med Guds folk än att ha en kortvarig njutning av synden.

26 Han räknade Kristi vanära som en större rikedom än Egyptens alla skatter, för han hade blicken riktad mot lönen.

11:11 1 Mos 17:19, Rom 4:19. **11:11** Annan översättning: "Genom tron fick han också kraft att bli far till en ätt, trots att Sara var ofruktsam och han var överårig. Han tänkte att han som hade gett löftet var trofast." **11:12** 1 Mos 15:5, 22:17.

11:13 1 Mos 23:4, 1 Krön 29:15, Joh 8:56, 1 Petr 2:11. **11:16** 2 Mos 3:6, 15, Hebr 11:10.

11:17 1 Mos 22:1f, Jak 2:21. **11:18** Rom 9:7. **11:18** 1 Mos 21:12. **11:19**

1 Mos 22:12, Rom 4:17. **11:19** bildligt talat Annan översättning: "som en förebild" (till Kristi uppståndelse). **11:20** 1 Mos 27:28f, 39f. **11:21** 1 Mos 47:31, 48:15f.

11:21 1 Mos 47:31 (Septuaginta). **11:22** 1 Mos 50:24f. **11:23** 2 Mos 2:2, Apg 7:20.

11:23 2 Mos 2:2. **11:24** 2 Mos 2:10f. **11:25** Ps 84:11. **11:26** Ps 89:51f, Hebr 13:13.

27 Genom tron lämnade han Egypten utan att frukta kungens vrede. Han höll ut därför att han liksom såg den Osynlige.

28 I tron firade han påskan och strök blodet på dörrposterna för att fördärvaren inte skulle röra deras förstfödda.

29 I tron gick folket genom Röda havet som på torr mark, men när egyptierna försökte drunknade de.

30 Genom tron föll Jerikos murar, efter att man hade gått runt omkring dem i sju dagar.

31 Genom tron slapp den prostituerade Rahab att gå under med dem som inte trodde, eftersom hon välkomnade spejarna som vänner.

32 Vad mer ska jag säga? Tiden räcker inte för att berätta om Gideon, Barak, Simson och Jefta, om David, Samuel och profeterna.

33 Genom tron besegrade de kungariket, skipade rätt, fick löften uppfyllda, stängde lejons gap,

34 släckte rasande eld och undkom svärdets egg. De var svaga men fick kraft, de blev starka i strid och drev främmande härar på flykten.

35 Kvinnor fick sina döda tillbaka genom uppståndelse.

Andra blev torterade och accepterade ingen befrielse, för de ville nå en bättre uppståndelse.

36 Andra fick utstå hån och piskrapp, ja, även bojor och fångelse.

37 De blev stenade, söndersågade, dödade med svärd. De gick runt i fårskinns och gethudar, nödlidande, plågade och misshandlade.

38 Världen var inte värdig att ta emot dem. De irrade omkring i öknar och bergstrakter, i grottor och hålor.

39 Och fast alla dessa hade fått vittnesbörd för sin tro, fick de inte det som var utlovat.

40 Gud har nämligen förberett något bättre för oss: först tillsammans med oss ska de nå fram till målet.

12

Maning till uthållighet

11:27 2 Mos 2:15, 14:13. **11:28** 2 Mos 12:18f, 1 Kor 10:10. **11:28**

fördärvaren Ängeln som utförde Guds straffdomar (4 Mos 16, jfr 2 Mos 12:23, 2 Sam 24:16). **11:29** 2 Mos 14:21f. **11:30** Jos 6:20. **11:31** Jos 2:1f, 6:23,

Jak 2:25. **11:32** Dom 4:1f, 6:1f, 11:1f, 13:1f, 1 Sam 1:1f, 16:1f. **11:33** Dom 14:5f, 1 Sam 17:34f, Dan 6:22f. **11:34** Dan 3:23f. **11:35** 1 Kung 17:17f, 2 Kung 4:18f.

11:35 accepterade ingen befrielse till priset av att avsäga sig tron (jfr t ex 2 Mack 6-7). **11:36** Jer 20:1f, 37:15f. **11:37** 2 Krön 24:20f. **11:37** söndersågade Andra handskrifter: "söndersågade, prövade". Både fornkyrklig och judisk tradition anger att Jesaja blev söndersågad under kung Manasse (jfr 2 Kung 21:16). **11:38**

1 Kung 18:4. **11:39** Hebr 11:2, 13.

¹ När vi nu har en så stor sky av vittnen omkring oss, låt oss då lägga bort allt som tynger och särskilt synden som snärjer oss så hårt, och löpa uthålligt i det lopp vi har framför oss.

² Och låt oss ha blicken fäst på Jesus, trons upphovsman och fullkomnare. För att nå den glädje som låg framför honom uthärdade han korset, utan att bry sig om skammen, och sitter nu på högra sidan om Guds tron.

³ Tänk på honom som fick utstå sådan fiendskap från syndare, så att ni inte tröttnar och tappar modet.

⁴ Än har ni inte gjort motstånd ända till blods i er kamp mot synden.

⁵ Och ni har glömt uppmaningen som talar till er som söner:

*Min son, förakta inte Herrens fostran
och tappa inte modet*

när han tuktar dig,

⁶ *för den Herren älskar tuktar han*

och han agar var son

han har kär.

⁷ Det är för er fostran som ni får utstå lidande. Gud behandlar er som sina söner. Vilken son blir inte fostrad av sin far?

⁸ Får ni inte fostran som alla andra, då är ni oäkta barn och inga riktiga söner.

⁹ Vi hade våra jordiska fäder som fostrade oss, och vi hade respekt för dem. Ska vi då inte så mycket mer underordna oss andarnas Far så att vi får leva?

¹⁰ Våra fäder fostrade oss en kort tid så som de tyckte var rätt, men Gud gör det för vårt bästa, för att vi ska få del av hans helighet.

¹¹ För stunden verkar ingen fostran vara till glädje utan snarare till sorg, men för dem som har tränats genom fostran ger den längre fram frid och rättfärdighet som frukt.

¹² Styrk därför kraftlösa händer och svaga knän.

¹³ Gör stigarna raka för era fötter, så att den haltande foten inte går ur led utan i stället blir frisk.

¹⁴ Sök frid med alla och helgelse, för utan helgelse kommer ingen att se Herren.

¹⁵ Se till att ingen går miste om Guds nåd och att ingen bitter rot får växa upp och skada och smitta många.

12:1 1 Kor 9:24, Fil 3:13f, 1 Petr 2:1. **12:2** Hebr 1:3, 2:10. **12:2** För att nå Annan
översättning: "I stället för" (att slippa lidandets väg genom att ta sig jordisk makt, jfr
Matt 4:8f). **12:3** Luk 2:34, Gal 6:9. **12:5** Job 5:17, Upp 3:19. **12:6** Ords 3:11f.
12:9 4 Mos 16:22, 27:16, Upp 22:6. **12:11** 2 Kor 4:17, Jak 3:17f. **12:12** Jes 35:3.
12:13 Ords 4:26. **12:13** Ords 4:26. **12:14** Ps 34:15, Matt 5:8f, Rom 12:18,
2 Tim 2:22. **12:15** 5 Mos 29:18, 2 Kor 6:1, Hebr 3:12.

16 Se till att ingen är sexuellt omoralisk eller oandlig som Esau, som sålde sin förstfödsrätt för ett enda mål mat.

17 Ni vet att när han sedan ändå ville ärva välsignelsen blev han avvisad. Han fann ingen möjlighet att ändra sig, trots att han sökte välsignelsen under tårar.

18 Ni har inte kommit till ett berg som man kan ta på, till flammande eld och töcken, mörker och storm,

19 till basunljud och en röst som talade sådana ord att de som hörde den bad att få slippa höra mer.

20 De stod inte ut med det som befalldes: *Även om det är ett djur som rör vid berget ska det stenas.*

21 Så skräckinjagande var synen att Mose sade: *Jag är skräckslagen och darrar.*

22 Nej, ni har kommit till Sions berg och den levande Gudens stad, det himmelska Jerusalem, till änglar i mångtusental,

23 till en festgemenskap och församling av förstfödda som har sina namn skrivna i himlen, till Gud som är allas domare och till andarna av rättfärdiga som nått fullkomningen.

24 Ni har kommit till det nya förbundets medlare, Jesus, och det renande blodet som talar starkare än Abels blod.

25 Se till att ni inte avvisar honom som talar. För om inte de kom undan som avvisade honom när han varnade dem här på jorden, hur ska då vi göra det om vi vänder ryggen åt honom som varnar oss från himlen?

26 Den gången fick hans röst jorden att skaka, men nu har han lovat och sagt: *Än en gång ska jag skaka inte bara jorden utan också himlen.*

27 Orden *än en gång* visar att det som skakas ska försvinna, eftersom det är skapat, för att det som inte kan skakas ska bestå.

28 När vi nu får ett rike som inte kan skakas, låt oss då vara tacksamma. På så sätt ska vi tjäna och behaga Gud med vördnad och fruktan,

29 för vår Gud är en förtärande eld.

13

Förmaningar

¹ Håll syskonkärleken levande.

12:16 1 Mos 25:33f. **12:16** förstfödsrätt Den äldste sonen fick en privilegierad ställning och blev vid faderns död familjens överhuvud. **12:17** 1 Mos 27:30f.

12:17 ändra sig Annan översättning: "ändra sitt sinne", "omvända sig". **12:18** 2 Mos 19:16f, 5 Mos 4:11, 5:22f. **12:19** 2 Mos 20:18f, 5 Mos 4:12. **12:20** 2 Mos 19:12f.

12:21 5 Mos 9:19. **12:22** 2 Sam 5:6f, Jes 2:2f, Gal 4:26, Hebr 11:10, Upp 3:12. **12:23** Luk 10:20. **12:24** 2 Mos 24:6f, Hebr 8:6f, 9:17f, 1 Petr 1:2. **12:24** det renande blodet Ordagrant: "bestänkelseblodet" (jfr Hebr 9:13f).

12:25 Hebr 3:12, 10:28f. **12:26** Hagg 2:7f. **12:27** Ps 102:26f, Matt 24:35. **12:28** Fil 2:12. **12:29** 5 Mos 4:24, 9:3, Jes 33:14. **13:1** Rom 12:10, 1 Petr 1:22.

² Glöm inte att visa gästfrihet, för genom gästfrihet har några fått änglar till gäster utan att veta om det.

³ Tänk på dem som sitter i fängelse som om ni var deras medfångar, och på dem som blir misshandlade som om det gällde er egen kropp.

⁴ Äktenskapet ska hållas i ära hos alla och den äkta sängen bevaras obefläckad, för Gud ska döma dem som är sexuellt omoraliska och äktenskapsbrytare.

⁵ Lev inte för pengar, utan nöj er med vad ni har. Gud har själv sagt: *Jag ska aldrig lämna dig eller överge dig.*

⁶ Därför kan vi frimodigt säga:

*Herren är min hjälpare,
jag ska inte vara rädd.
Vad kan en människa göra mig?*

⁷ Tänk på era ledare som har förkunnat Guds ord för er. Se vad deras liv har lett fram till och ta efter deras tro.

⁸ Jesus Kristus är densamme i går och i dag och i evighet.

⁹ Låt er inte föras bort av alla slags främmande läror. Det är gott att bli styrkt i sitt hjärta genom nåd och inte genom regler om mat som inte har hjälpt dem som har sysslat med sådant.

¹⁰ Vi har ett altare från vilket tabernaklets tjänare inte har rätt att äta.

¹¹ Offerdjurens blod bärs in i det allra heligaste av översteprästen som syndoffer, men kropparna bränns upp utanför lägret.

¹² Därför har också Jesus lidit utanför stadsporten, för att helga folket med sitt eget blod.

¹³ Låt oss därför gå ut till honom utanför lägret och bära hans vanära.

¹⁴ Här har vi ingen stad som består, men vi söker den stad som ska komma.

¹⁵ Låt oss därför ständigt genom honom frambära lovets offer till Gud, en frukt från läppar som prisar hans namn.

¹⁶ Och glöm inte att göra gott och dela med er, för sådana offer behagar Gud.

13:2 1 Mos 18:1f, Rom 12:13. **13:2** änglar till gäster Se t ex 1 Mos 18 (Abraham) och Dom 13:2f (Simsons föräldrar). **13:3** Matt 25:36, Rom 12:15, Hebr 10:34. **13:4** 1 Kor 6:9f. **13:4** hos alla Annan översättning: "alltid", "på alla sätt". **13:5** Matt 6:25f, 1 Tim 6:6f. **13:5** 5 Mos 31:6. **13:6** Ps 118:6. **13:7** 1 Kor 4:16, Hebr 13:17. **13:8** Upp 1:17f. **13:9** Rom 14:17, Kol 2:16. **13:9** regler om mat Annan översättning: "offermåltider". **13:10** 1 Kor 9:13. **13:10** altare Kristus, Guds lamm, är vårt offeraltare (Hebr 13:15, 1 Petr 2:5). **13:10** tabernaklets tjänare De levitiska prästerna (8:5). **13:11** 3 Mos 4:11f, 21, 16:27. **13:12** Matt 21:39, 27:32f, Joh 19:17, 20. **13:13** Hebr 11:26. **13:14** Fil 3:20, Hebr 11:10, 16. **13:15** Ps 50:14, 23, Hos 14:3, 1 Petr 2:5. **13:15** prisar Annan översättning: "bekänner". **13:16** Fil 4:18.

¹⁷ Lyd era ledare och rätta er efter dem, för de vakar över era själar och ska avlägga räkenskap. Låt dem göra det med glädje och inte suckande, för det skulle inte vara lyckligt för er.

¹⁸ Be för oss. Vi vet att vi har ett gott samvete och vill göra rätt på alla sätt.

¹⁹ Särskilt vill jag att ni ber att jag snart ska få komma tillbaka till er.

²⁰ Fridens Gud har i kraft av ett evigt förbunds blod fört fårens store herde, vår Herre Jesus, upp från de döda.

²¹ Må han fullkomna er i allt gott så att ni gör hans vilja, och må han verka i oss det som behagar honom genom Jesus Kristus. Hans är äran i evigheters evighet. Amen.

Sluthälsningar

²² Jag ber er, bröder, att lyssna tåligt till mina förmanande ord. Jag har ju skrivit kortfattat till er.

²³ Jag kan berätta för er att vår broder Timoteus har blivit frisläppt. Kommer han snart ska jag besöka er tillsammans med honom.

²⁴ Hälsa alla era ledare och alla de heliga. Bröderna från Italien hälsar er.

²⁵ Nåden vare med er alla.

13:17 1 Kor 16:16, 1 Tess 5:12, Hebr 13:7. **13:18** Apg 24:16, Rom 15:30, 2 Kor 1:12.

13:20 Jes 55:3, Joh 10:11, Rom 15:33, Hebr 8:6. **13:23** Apg 16:1. **13:23** Timoteus Paulus närmaste medarbetare (se t ex Apg 16:1f, Fil 2:19f, 1-2 Tim).

Jakobs brev

Brevets författare ger få upplysningar om sin person och bör ha varit väl känd av sina judekristna läsare (1:1). Den fornkyrkliga traditionen anger som författare Jakob, Herrens bror (Gal 1:19), som var ledare för församlingen i Jerusalem (Gal 2:9, 12) fram till sin martyrdöd ca 62 eller 69 e Kr. Jakobs brev kännetecknas av skarpa appeller i profeternas och Bergspredikans efterföljd och bör ha tillkommit tidigt, troligen under 40-talet eller 50-talet e Kr.

Hälsning

¹ Från Jakob, Guds och Herren Jesu Kristi tjänare. Hälsningar till de tolv stammarna i församlingen.

Glädje i prövningen

² Räkna det som ren glädje, mina bröder, när ni råkar ut för olika slags prövningar.

³ Ni vet ju att när er tro prövas ger det uthållighet.

⁴ Och låt uthålligheten leda till fulländad gärning, så att ni är fullkomliga och hela, utan brist på något sätt.

⁵ Om någon av er brister i vishet ska han be till Gud, som ger åt alla villigt och utan att kritisera, och han ska få.

⁶ Men han ska be i tro, utan att tvivla. Den som tvivlar liknar havets våg som drivs och piskas av vinden.

⁷ En sådan människa ska inte tänka att hon kan ta emot något från Herren,

⁸ splittrad som hon är och ostadig på alla sina vägar.

⁹ En ringa broder ska berömma sig av sin höghet,

¹⁰ men en rik av sin ringhet, för han ska vissna bort som en blomma i gräset.

¹¹ Solen går upp med sin brännande hetta så att gräset vissnar, blomman faller av och dess skönhet försvinner. Så ska den rike vissna bort mitt i sin strävan.

¹² Salig är den som håller ut i prövningen, för när han har bestått provet ska han få livets krona som Gud har lovat dem som älskar honom.

1:1 Matt 13:55, Joh 7:35, Gal 1:19, 1 Petr 1:1. **1:1** de tolv stammarna i församlingen Merparten av Israels folk bodde på NT:s tid utanför Israels land (t ex ca 1 miljon judar i Egypten enligt Filon). **1:2** Matt 5:11f, 1 Petr 1:6. **1:3** Rom 5:3. **1:4** Matt 5:48. **1:4** leda till fulländad gärning Annan Översättning: "utföra sin fulländade gärning". **1:5** Ords 2:3f, Matt 7:7. **1:6** Matt 21:21f. **1:8** Jak 4:8. **1:10** Ps 103:15f, Jak 4:14, 1 Petr 1:24f. **1:11** Jes 40:7, 1 Joh 2:17. **1:12** Matt 10:22, 1 Kor 9:25, 2 Tim 4:7f.

¹³ Ingen som blir frestad ska säga: "Det är Gud som frestar mig." Gud frestas inte av det onda och frestar inte heller någon.

¹⁴ Var och en som frestas dras och lockas av sitt eget begär.

¹⁵ När sedan begäret har blivit havande föder det synd, och när synden är fullmogen föder den död.

¹⁶ Bedra inte er själva, mina älskade bröder.

¹⁷ Allt det goda vi får och varje fullkomlig gåva är från ovan. Det kommer ner från ljusens Far, som inte förändras eller växlar mellan ljus och mörker.

¹⁸ I kraft av sin vilja har han fött oss på nytt genom sanningens ord till att vara en förstlingsfrukt bland dem han har skapat.

¹⁹ Detta vet ni, mina älskade bröder.

Ordets hörare och görare

Varje människa ska vara snar att höra, sen att tala och sen till vrede,

²⁰ för en människas vrede leder inte till det som är rätt inför Gud.

²¹ Lägg därför bort all orenhet och all ondska och ta ödmjukt emot ordet, som är inplanterat i er och har makt att frälsa era själar.

²² Var ordets görare, inte bara dess hörare, annars bedrar ni er själva.

²³ Om någon är ordets hörare men inte dess görare liknar han en man som ser sitt ansikte i en spegel.

²⁴ När han har sett sig själv och gått sin väg glömmer han genast hur han såg ut.

²⁵ Den som däremot blickar in i frihetens fullkomliga lag och blir kvar i den, inte som en glömsk hörare utan som en verklig görare, han blir salig i det han gör.

²⁶ Om någon menar sig tjäna Gud men inte tyglar sin tunga utan bedrar sitt hjärta, då är hans gudstjänst ingenting värd.

²⁷ Men att ta hand om föräldralösa barn och änkor i deras nöd och hålla sig obesmittad av världen, det är en gudstjänst som är ren och fläckfri inför Gud och Fadern.

1:13 frestad Annan översättning: "prövad" (jfr "påfrestning"). Jfr vers 12. Varje frestelse är en prövning, och varje prövning är en frestelse att överge Gud.

1:14 Rom 7:7f. **1:15** Rom 6:23. **1:17** Matt 7:11, 1 Joh 1:5. **1:17** ljusens Far Stjärnornas Skapare (jfr Job 38:7, Ps 147:4) förändras inte likt månen i dess faser. **1:18** Joh 1:13, 3:3, 1 Petr 1:23. **1:18** förstlingsfrukt De första som kommit till tro, liksom man vid skörden särskilt lyfte fram och helgade den första kärven inför Gud (3 Mos 23:10). **1:19** Ords 29:20, Jak 3:1f. **1:21** Luk 8:15, Kol 3:8, 1 Petr 2:1f.

1:22 Matt 7:24f, Rom 2:13. **1:25** Joh 8:31f, Rom 8:2. **1:25** frihetens fullkomliga lag Sammanhanget, som berör pånyttfödelsen (1:18) och mottagandet av ordet (1:21), antyder att Jakob avser evangeliet. Jfr 2:8, 12-13. **1:26** Ps 39:2, 1 Petr 3:10. **1:27** Jes 58:6f, Matt 25:35f, Joh 17:15.

2

Tron utan gärningar är död

¹ Mina bröder, var inte partiska i er tro på vår Herre Jesus Kristus, härlighetens Herre.

² Tänk er att det vid er sammankomst kommer in en man med guldring på fingret och fina kläder, och samtidigt en fattig man i smutsiga kläder.

³ Om ni då ser till den finklädde och säger: "Varsågod och sitt, här är en bra plats", men till den fattige: "Du kan stå där" eller: "Sätt dig här vid mina fötter" –

⁴ har ni då inte diskriminerat bland er och blivit domare med orena motiv?

⁵ Lyssna, mina älskade bröder. Har inte Gud utvalt dem som är fattiga i den här världen till att bli rika i tron och få ärva riket som han lovat dem som älskar honom?

⁶ Men ni föraktar den fattige. Är det inte de rika som förtrycker er och drar er inför domstolar?

⁷ Är det inte de som hånar det sköna Namnet som har uttalats över er?

⁸ Om ni uppfyller den kungliga lagen enligt Skriften: *Du ska älska din nästa som dig själv*, då gör ni rätt.

⁹ Men om ni är partiska begår ni synd och döms av lagen som lagbrytare.

¹⁰ Den som håller hela lagen men bryter mot ett enda bud är skyldig till allt.

¹¹ Han som har sagt: *Du ska inte begå äktenskapsbrott*, har också sagt: *Du ska inte mörda*. Om du inte begår äktenskapsbrott men mördar, så är du en lagbrytare.

¹² Tala och handla så som den som ska dömas efter frihetens lag.

¹³ Domen blir obarmhärtig över den som inte har visat barmhärtighet. Men barmhärtigheten triumferar över domen.

Gärningarna visar tron

¹⁴ Mina bröder, vad hjälper det om någon säger sig ha tro men saknar gärningar? Den tron kan väl inte frälsa honom?

¹⁵ Om en broder eller syster saknar kläder och mat för dagen

¹⁶ och någon av er säger till dem: "Gå i frid, klä er varmt och ät er mätta", men inte ger dem vad kroppen behöver, vad hjälper det?

2:1 5 Mos 1:17, Ords 24:23. **2:2** sammankomst Grek. synagogé. Annan översättning: "synagoga". **2:3** vid mina fötter Ordagrant: "under min fotpall" (jfr Ps 110:1). **2:5** Luk 6:20, 1 Kor 1:26f, Jak 1:12. **2:6** 1 Kor 11:22. **2:7** det sköna Namnet Jesu namn, som uttalades över den kristne vid dopet (jfr Apg 2:38, även 15:17). **2:8** Rom 13:9. **2:8** 3 Mos 19:18. **2:9** 3 Mos 19:15. **2:10** Matt 5:19. **2:11** 2 Mos 20:13f. **2:12** Jak 1:25. **2:13** Matt 5:7. **2:14** Matt 7:21, Gal 5:6, Tit 3:8. **2:16** 1 Joh 3:17f.

17 Så är också tron i sig själv död när den är utan gärningar.

18 Nu kanske någon säger: "Du har tro." – Ja, men jag har också gärningar. Visa mig din tro utan gärningar, så ska jag visa dig min tro genom mina gärningar.

19 Du tror att Gud är en. Det gör du rätt i. Även de onda andarna tror det, och bävar.

20 Men vill du inte inse, tanklösa människa, att tron utan gärningar är död?

21 Blev inte vår far Abraham erkänd som rättfärdig genom gärningar när han bar fram sin son Isak på altaret?

22 Du ser att hans tro samverkade med hans gärningar, och genom gärningarna blev tron fullbordad.

23 Så uppfylldes Skriften som säger: *Abraham trodde Gud, och det tillräknades honom som rättfärdighet*, och han kallades Guds vän.

24 Ni ser alltså att människan erkänns som rättfärdig genom gärningar och inte bara genom tro.

25 Blev inte den prostituerade Rahab på samma sätt erkänd som rättfärdig genom gärningar när hon tog emot sändebuden och släppte ut dem en annan väg?

26 Liksom kroppen utan ande är död, så är tron utan gärningar död.

3

Den elaka tungan

1 Mina bröder, inte många av er bör bli lärare. Ni vet ju att vi ska få en strängare dom.

2 Vi begår alla många fel. Om någon är felfri i sitt tal är han en fullkomlig man som också kan tygla hela sin kropp.

3 När vi lägger betsel i munnen på en häst för att han ska lyda oss styr vi också hela hans kropp.

4 Se också på fartygen, som är så stora och drivs av hårda vindar. Ändå styrs de med ett litet roder dit rorsmannen vill.

5 På samma sätt är tungan en liten lem som kan skryta stort. Tänk på hur en liten eld kan sätta en stor skog i brand.

2:18 "Du har tro." – Ja, men jag har också gärningar Annan översättning: "Du har tro och jag har gärningar." **2:19** Mark 1:24. **2:19** Gud är en Detta är en grundsats i den judiska trosbekännelsen (jfr 5 Mos 6:4). **2:21** 1 Mos 22:1f, Hebr 11:17f. **2:21** när han bar fram sin son Isak Se 1 Mos 22, Hebr 11:17f. **2:23** Jes 41:8. **2:23** 1 Mos 15:6. **2:25** Jos 2:1f, 6:25, Hebr 11:31. **2:25** Rahab hjälpte Israels folk och fick leva. Se Jos 2:1f, 6:17f, Hebr 11:31. **3:1** Matt 12:36f. **3:2** Ords 10:19, Jak 1:26. **3:5** Ps 12:4f.

⁶ Och tungan är en eld, en värld av ondska bland våra lemmar. Den smutsar ner hela vår kropp och sätter hela livet i brand och får själv sin eld från Gehenna.

⁷ Alla slags fyrfotadjur, fåglar, kräldjur och vattendjur låter sig tämjas och har blivit tämjda av människan.

⁸ Men tungan kan ingen människa tämja, den är ostyrig och ond och full av dödligt gift.

⁹ Med den välsignar vi Herren och Fadern, och med den förbannar vi människor som är skapade till Guds avbild.

¹⁰ Från samma mun kommer välsignelse och förbannelse. Så får det inte vara, mina bröder.

¹¹ En källa kan väl inte från samma åder ge både sött och bittert vatten?

¹² Mina bröder, ett fikonträd kan väl inte ge oliver eller en vinstock ge fikon? Inte heller kan en salt källa ge sött vatten.

Sann och falsk visdom

¹³ Är någon av er vis och förständig, då ska han visa sina gärningar genom ett klokt, vänligt och gott uppträdande.

¹⁴ Men bär ni bitter avund och rivalitet i ert hjärta, ska ni inte skryta och ljuga i strid mot sanningen.

¹⁵ En sådan "vishet" kommer inte från ovan utan är jordisk, oandlig, demonisk.

¹⁶ För där det finns avund och rivalitet, där finns också oordning och all slags ondska.

¹⁷ Men visheten från ovan är först och främst ren, dessutom fredlig, mild, följsam, full av barmhärtighet och goda frukter, opartisk och uppriktig.

¹⁸ Rättfärdighetens frukt sås i frid och ges åt dem som skapar frid.

4

Varning för begär

¹ Varifrån kommer alla strider och konflikter bland er? Kommer de inte från begären som kämpar i era kroppar?

3:6 Matt 15:18f. **3:6** hela livet Ordagrant: "livets hjul" (ett dåtida uttryck för tillvaron som helhet). **3:6** Gehenna Hebr. för Hinnomsdalen där avgudadyrkare en gång offrade barn i eld (2 Kung 23:10). I NT en bild för domens eviga eld (Mark 9:43). **3:8** Ps 140:4. **3:9** 1 Mos 1:26f. **3:10** Ef 4:29. **3:12** Matt 7:16. **3:13** Ef 5:15. **3:14** rivalitet Annan översättning: "själviskhet" (även i vers 16). **3:15** 1 Kor 2:6f, Jak 1:17. **3:15** oandlig Ordagrant: "själisk" (med enbart mänsklig själ, utan Guds Ande). **3:16** 1 Kor 3:3. **3:17** opartisk Annan översättning: "tveklös". **3:18** Jes 32:17. **4:1** Rom 7:23, 1 Petr 2:11.

² Ni vill ha men får inget, ni mördar och avundas men vinner inget. Ni kämpar och strider men har inget, därför att ni inte ber.

³ Ni ber men får inget, därför att ni ber illa – för att slösa bort det på era njutningar.

⁴ Ni otrogna, vet ni inte att vänskap med världen är fiendskap mot Gud? Den som vill vara vän med världen blir fiende till Gud.

⁵ Eller tror ni att det är tomma ord när Skriften säger: "Svartsjukt längtar Anden som han låtit bo i oss?"

⁶ Men större är nåden som han ger. Därför heter det: *Gud står emot de högmådigå men ger nåd åt de ödmjuka.*

⁷ Underordna er därför Gud. Stå emot djävulen, så ska han fly från er.

⁸ Närma er Gud, så ska han närma sig er. Rena era händer, ni syndare, och rena era hjärtan, ni splittrade.

⁹ Klaga, sörj och gråt! Vänd ert skratt i sorg och er glädje i bedrövelse.

¹⁰ Ödmjuka er inför Herren, så ska han upphöja er.

¹¹ Förtala inte varandra, bröder. Den som förtalar sin broder eller dömer sin broder förtalar och dömer lagen. Men om du dömer lagen är du inte lagens görare, utan dess domare.

¹² En är lagstiftare och domare, han som har makt att frälsa och förgöra. Vem är du som dömer din nästa?

Varningar till de rika

¹³ Lyssna nu, ni som säger: "I dag eller i morgon ska vi resa till den eller den staden, stanna där ett år och göra affärer och tjäna pengar."

¹⁴ Ni vet inget om morgondagen. Vad är ert liv? Ni är en dimma som syns en liten stund och sedan försvinner.

¹⁵ I stället borde ni säga: "Om Herren vill och vi får leva ska vi göra det eller det."

¹⁶ Men nu skryter ni och är självsäkra. Allt sådant skryt är av ondo.

4:2 avundas Annan översättning: "ivrar". Grek. zeloúte är en möjlig anspelning på seloterna, som ville bruka revolutionärt våld mot romarna. Jfr 2:11. **4:3** Job 35:12f, Ords 1:28f, 1 Joh 5:14. **4:4** Matt 6:24, Joh 15:19, Rom 8:7, 1 Joh 2:15. **4:5** 2 Mos 34:14. **4:5** när Skriften säger Orden finns inte som ordagrant citat i GT men återger innehållet i bibelord som 2 Mos 20:5, 34:14, 5 Mos 6:5. Se även not till 2 Kor 11:2. **4:5** Svartsjukt Guds brinnande kärlek accepterar inte otrohet. Jfr 2 Mos 20:3, Hos 1-2, 2 Kor 11:2. **4:5** längtar Anden Annan översättning: "längtar anden", eller "längtar han efter den ande". **4:6** Job 22:29, 1 Petr 5:5. **4:6** Ords 3:34. **4:7** Ef 6:12, 1 Petr 5:8f, 1 Joh 5:18. **4:8** Jes 1:16f, Sak 1:3. **4:9** Luk 6:25. **4:10** Matt 23:12. **4:11** 3 Mos 19:16, Ps 15:3, Matt 7:1, 1 Petr 2:1. **4:13** Ords 27:1, Luk 12:16f. **4:14** Ps 39:6. **4:15** Apg 18:21, Rom 15:32, Hebr 6:3. **4:16** 1 Kor 5:6.

17 Den som alltså förstår att göra det goda men inte gör det, han syndar.

5

1 Lyssna nu, ni som är rika! Gråt och klagå över de olyckor som ska drabba er.

2 Er rikedom är rutten och era klåder år malåtna.

3 Ert guld och silver rostar, och rosten ska vittna mot er och frtåra ert kött som eld. Ni har samlat skatter under de sista dagarna.

4 Nu ropar den lön ni undanhållit arbetarna som skördat era åkrar, och skrdefolkets rop har nått Herren Sebaots ron.

5 Ni har levt i lyx och överflöd på jorden, ni har gått era hjårtan på slaktdagen.

6 Ni har dömt den rättfärdige och dödat honom, och han gjorde inget motstånd mot er.

I väntan på Herrens ankomst

7 Ha därför tålamod, bröder, tills Herren kommer. Se hur bonden tåligt väntar på jordens dyrbara skörd tills den fått höstregn och vrregn.

8 Ha också ni tålamod och styrk era hjårtan, fr Herrens ankomst r nära.

9 Klagå inte på varandra, bröder, så blir ni inte dömda. Domaren står för dörren.

10 Bröder, ta profeterna som talade i Herrens namn till föredömen i att lida och vara tåliga.

11 Vi kallar dem saliga som håller ut. Ni har hört om Jobs uthållighet och sett hur Herren till slut gjorde med honom. Herren är rik på kärlek och barmhärtighet.

Trons bön

12 Framför allt, mina bröder: svr ingen ed, varken vid himlen eller vid jorden eller vid något annat. Lt ert ja vara ja och ert nej vara nej, så drabbas ni inte av domen.

13 Fr någon av er lida, ska han be. r någon glad, ska han sjunga lovsång.

4:17 Luk 12:47, Rom 14:23. **5:1** Luk 6:24, 1 Tim 6:9. **5:2** Matt 6:19f. **5:4** 3 Mos 19:13, 5 Mos 24:14f, Mal 3:5. **5:4** den lön ni undanhållit Strängt förbjudet enligt Mose lag (5 Mos 24:15). **5:5** Jer 25:34, Luk 16:19f. **5:6** Matt 5:39. **5:6** den rättfärdige Annan verstning: "den Rttfrdige", alltså Jesus. **5:7** 5 Mos 11:14, Hebr 10:36. **5:8** 1 Kor 10:11, Fil 4:5. **5:9** Matt 24:33. **5:9** Klagå inte på Ordagrant: "Sucka inte över". **5:10** Matt 5:12. **5:11** Job 1:20f, 42:10f, Jak 1:12. **5:12** Matt 5:33f. **5:13** Ps 50:15, Ef 5:19.

¹⁴ Är någon bland er sjuk, ska han kalla på församlingens äldste, och de ska be över honom och smörja honom med olja i Herrens namn.

¹⁵ Trons bön ska bota den sjuke, och Herren ska resa upp honom. Och har han begått synder, ska han få förlåtelse för dem.

¹⁶ Bekänn därför era synder för varandra och be för varandra så att ni blir helade. Den rättfärdiges bön har stor kraft och verkan.

¹⁷ Elia var en människa med samma natur som vi. Han bad en bön att det inte skulle regna, och då regnade det inte över landet under tre år och sex månader.

¹⁸ Sedan bad han igen, och då gav himlen regn och jorden bar sin gröda.

¹⁹ Mina bröder, om någon bland er kommer bort från sanningen och någon återför honom,

²⁰ så ska han veta att den som återför en syndare från hans villoväg räddar hans själ från döden och överskyler många synder.

5:14 Mark 6:13. **5:14** smörja honom med olja Dels en dåtida medicinsk behandling (jfr Luk 10:34), dels förknippat med bön om helande (Mark 6:13). **5:15** Ps 30:3. **5:15** bota Annan översättning: "frälsa". **5:16** Ords 15:29. **5:17** 1 Kung 17:1f, Luk 4:25. **5:17** med samma natur som vi Annan översättning: "som fick lida som vi" (jfr 5:10). **5:18** 1 Kung 18:41f. **5:19** Matt 18:15, Gal 6:1. **5:20** Ords 10:12.

Första Petrusbrevet

Första Petrusbrevet är troligen skrivet i början av 60-talet e Kr från Rom (5:13), där aposteln Petrus verkade under senare delen av sitt liv. Syftet är att trösta och förmana de kristna i Mindre Asien, de västra delarna av dagens Turkiet (1:1), i deras lidande för trons skull (1:6, 3:13-17, 4:12-19, 5:9). Brevets välformulerade grekiska kan bero på att den romerske medborgaren Silvanus (Apg 16:22, 37) var medhjälpare vid nedskrivandet (5:12).

Hälsning

¹ Från Petrus, Jesu Kristi apostel. Till de utvalda som lever utspridda som främlingar i Pontus, Galatien, Kappadokien, Asien och Bitynien.

² Ni är förutbestämda av Gud Fadern och helgade genom Anden till lydnad och rening med Jesu Kristi blod. Nåd och frid vare med er i allt rikare mått.

Ett levande hopp

³ Välsignad är vår Herre Jesu Kristi Gud och Far! I sin stora barmhärtighet har han genom Jesu Kristi uppståndelse från de döda fött oss på nytt till ett levande hopp,

⁴ till ett arv som aldrig kan förstöras, fläckas eller vissna och som förvaras åt er i himlen.

⁵ Med Guds makt bevaras ni genom tron fram till den frälsning som är redo att uppenbaras i den sista tiden.

⁶ Var därför glada, även om ni nu en liten tid måste utstå olika prövningar.

⁷ Äktheten i er tro är långt mer värd än guld, som är förgängligt men ändå prövas i eld. På samma sätt prövas er tro för att sedan bli till lov, pris och ära när Jesus Kristus uppenbarar sig.

⁸ Honom älskar ni utan att ha sett honom, och fast ni ännu inte ser honom tror ni på honom och jublar i obeskrivlig, himmelsk glädje

⁹ när ni nu är på väg att nå målet för er tro: era själars frälsning.

1:1 Apg 2:9, Jak 1:1, 1 Petr 2:11. **1:1** utspridda Grundtextens ord, diasporá, användes om judar som bodde bland andra folk (jfr Jak 1:1). Detta är dock troligen en bild, eftersom mottagarna huvudsakligen var hednakristna (2:10, 4:3). **1:2** 2 Mos 24:8, Rom 8:29, Hebr 12:24, 1 Petr 1:22. **1:2** förutbestämda Ordagrant: "i förväg kända" (som Guds egna). **1:2** rening Ordagrant: "bestänkelse" (se 4 Mos 19:19, Jes 52:15). **1:3** 2 Kor 1:3, Joh 3:3, Ef 1:3. **1:4** Kol 1:5, 12. **1:5** Joh 10:28, 1 Petr 4:7. **1:6** Rom 8:18, 2 Kor 4:17, Jak 1:2f, 1 Petr 4:12f. **1:7** Ords 17:3, Mal 3:2f, 1 Kor 3:13, Jak 1:3. **1:8** Joh 20:29, 2 Kor 5:7. **1:9** Rom 6:22.

10 Det var denna frälsning som profeterna sökte och forskade efter, de som profeterade om den nåd som ni skulle få.

11 De försökte förstå vem eller vilken tid Kristi Ande i dem syftade på när han förutsade Kristi lidanden och den härlighet som skulle följa.

12 Och det uppenbarades för dem att det inte var sig själva utan er som de tjänade med sitt budskap. Det budskapet har nu förkunnats för er genom dem som i den helige Ande, sänd från himlen, gav er evangeliet – ett budskap som änglar längtar att få blicka in i.

Var heliga

13 Spänn därför bältet om livet, var vakna och hoppas helt och fullt på den nåd ni ska få när Jesus Kristus uppenbarar sig.

14 Som lydnadens barn ska ni inte följa de begär som ni levde i förr, när ni var okunniga.

15 Nej, liksom han som har kallat er är helig ska också ni vara heliga i allt ni gör.

16 Det står ju skrivet: *Ni ska vara heliga, för jag är helig.*

17 Om ni kallar honom Far som dömer var och en opartiskt efter hans gärning, vandra då i gudsfruktan under er tid här som främlingar.

18 Ni vet ju att det inte var med förgängliga ting som silver eller guld ni blev friköpta från det meningslösa liv ni ärvt från era fäder.

19 Nej, det var med Kristi dyrbara blod, som med blodet av ett lamm utan fel och brist.

20 Han var utsedd redan före världens skapelse men har nu i dessa sista tider uppenbarats för er skull.

21 Genom honom tror ni på Gud, som har uppväckt honom från de döda och gett honom härlighet, så att er tro och ert hopp står till Gud.

Guds levande ord

22 Ni har renat era själar genom att lyda sanningen i uppriktig syskonkärlek. Älska då varandra uthålligt, av rent hjärta.

23 Ni är ju födda på nytt, inte av en förgänglig säd utan av en oförgänglig, genom Guds levande ord som består.

1:10 Matt 13:17. **1:11** Luk 24:26f. **1:12** Dan 12:4f, Ef 3:8f. **1:13** Luk 12:35, Ef 6:14, 1 Petr 5:8. **1:13** bältet om livet Ordagrant: "bältet om ert förstånds höfter".

En bild för beredskap: löst hängande mantelflikar samlades ihop för att inte vara i vägen (jfr 2 Mos 12:11). **1:14** Rom 12:2, Ef 2:3. **1:15** Matt 5:48. **1:16** 3 Mos 11:44f.

1:17 Rom 2:6f, Fil 2:12. **1:17** kallar honom Far Annan Översättning: "åkallar honom som Far". **1:18** Jes 52:3, Tit 2:14. **1:19** Jes 53:7, Joh 1:29, Apg 20:28.

1:20 Rom 16:25f, Hebr 1:1f. **1:21** Rom 4:24. **1:22** Rom 1:5, Hebr 13:1. **1:22** uthålligt Annan Översättning: "innerligt" (även i 4:8). **1:23** Joh 3:3, Tit 3:5, Jak 1:18.

- 24 *Allt kött är som gräs,
och all dess härlighet
som blomman i gräset.
Gräset vissnar
och blomman faller av,*
25 *men Herrens ord består för evigt.*

Detta är det ord som har förkunnats för er.

2

- 1 Lägga därför bort all slags ondska, falskhet, hyckleri, avund och förtal.
2 Längta som nyfödda barn efter den rena andliga mjölken så att ni genom den växer upp till frälsning,
3 när ni nu har *smakat att Herren är god.*

Ett heligt prästerskap

- 4 Kom till honom, den levande stenen, förkastad av människor men utvald och dyrbar inför Gud.
5 Och låt er själva som levande stenar byggas upp till ett andligt hus, ett heligt prästerskap som ska bära fram andliga offer som Gud tar emot med glädje genom Jesus Kristus.
6 Det står ju i Skriften: *Se, jag lägger i Sion en utvald, dyrbar hörnsten, och den som tror på den ska aldrig komma på skam.*
7 För er som tror är den alltså dyrbar, men för dem som inte tror har *stenen som husbyggarna förkastade blivit en hörnsten, en stötesten och en klippa till fall.* De stöter emot den därför att de inte lyder ordet. Så var det också bestämt om dem.
9 Men ni är *ett utvalt släkte, ett kungligt prästerskap, ett heligt folk, ett Guds eget folk för att förkunna hans härliga gärningar*, han som har kallat er från mörkret till sitt underbara ljus.
10 Ni som förr inte var ett folk är nu Guds folk, ni som inte hade fått barmhärtighet har nu fått barmhärtighet.

Ett nytt liv

- 11 Mina älskade, jag uppmanar er som främlingar och gäster att hålla er borta från de köttliga begären som för krig mot själen.

1:24 Ps 103:15f, Jak 4:14. **1:24** Jes 40:6f. **2:1** Ef 4:22, Kol 3:8, Hebr 12:1, Jak 1:21.
2:2 1 Kor 3:2. **2:3** Ps 34:9. Det grekiska ordet för "god", chrestós, uttalades ungefär som Christós (Kristus). **2:4** Ps 118:22, Ef 2:20. **2:5** Jes 61:6, Rom 12:1, 1 Kor 3:16, Hebr 13:15f. **2:6** Rom 9:33, Ef 2:20. **2:6** Jes 28:16. **2:7** Matt 21:42, Apg 4:11. **2:7** Ps 118:22. **2:8** Luk 2:34. **2:8** Jes 8:14. **2:9** Kol 1:13, Tit 2:14. **2:9** gärningar Annan översättning: "egenskaper". **2:9** 2 Mos 19:5f, Jes 43:20f. **2:10** Hos 1:9f, Rom 9:25. **2:10** folk ... barmhärtighet Jfr Hos 1:6f. **2:11** 1 Mos 23:4, Gal 5:24, Hebr 11:13, 1 Petr 1:1.

12 Uppför er väl bland hedningarna, så att de som anklagar er för att vara onda ser era goda gärningar och prisar Gud den dag han besöker dem.

13 Underordna er alla mänskliga myndigheter för Herrens skull, både kejsaren som högste härskare

14 och ståthållarna, som är sända av honom för att straffa dem som gör det onda och hedra dem som gör det goda.

15 Det är Guds vilja att ni genom att göra gott ska tysta munnen på oförståndiga och okunniga människor.

16 Ni är fria, men använd inte friheten som täckmantel för det onda utan för att tjäna Gud.

17 Visa aktning för alla, älska era trossyskon, vörda Gud och ära kejsaren.

Kristus som föredöme och Frälsare

18 Ni slavar, underordna er era herrar och visa dem all respekt, inte bara de goda och milda utan även de hårda.

19 Det är en nåd när någon är medveten om Gud och därför håller ut när han får lida oskyldigt.

20 Vad är det värt för beröm om ni står ut med straff när ni syndar? Men om ni står ut med att lida när ni gör det goda, då är det en nåd inför Gud.

21 Till detta är ni kallade. Kristus led i ert ställe och efterlämnade ett exempel åt er, för att ni ska följa i hans fotspår.

22 *Han hade inte begått någon synd, och inget svek fanns i hans mun.*

23 När han blev hånad svarade han inte med hån, när han fick lida svarade han inte med hot, utan han överlämnade sin sak åt honom som dömer rättvist.

24 Han bar våra synder i sin kropp upp på korsets trä, för att vi skulle dö bort från synderna och leva för rättfärdigheten. *Genom hans sår är ni helade.*

25 Ni var som vilsna får, men nu har ni vänt om till era själars herde och vårdare.

3

Man och hustru

2:12 Matt 5:16, 1 Petr 3:16. **2:13** Rom 13:1f, Tit 3:1. **2:14** ståthållarna Lokala härskare över Romarrikets provinser, direkt underställda kejsaren och senaten.

2:15 Tit 2:8. **2:16** Joh 8:32, Gal 5:13. **2:17** Ords 24:21, Rom 12:10, 1 Petr 1:22.

2:18 Ef 6:9, Kol 3:22f. **2:18** hårda Annan översättning: "orättvisa" eller "vränga" (grek. skoliós). **2:19** Matt 5:10f. **2:19** en nåd Annan översättning: "vackert"

(även i vers 20). **2:20** 1 Petr 3:14, 17, 4:14. **2:21** Matt 16:24, Joh 13:15, 1 Petr 3:18.

2:22 Joh 8:46, 1 Joh 3:5. **2:22** Jes 53:9. **2:23** Jes 53:7, 1 Petr 3:9. **2:24** Jes 53:5, 12, Rom 6:2, 11, Hebr 9:28. **2:25** Jes 53:6, Matt 9:36, Hebr 13:20. **2:25** herde och vårdare Båda orden var samtidigt beteckningar för församlingsledare (5:2, 1 Tim 3:2).

Det senare, grek. epískopos, har gett upphov till lånordet "biskop". **2:25** Jes 53:5.

1 På samma sätt ska ni hustrur underordna er era män, så att även de män som inte vill tro på ordet kan vinnas utan ord genom sina hustrurs liv,

2 när de ser hur gudfruktigt och rent ni lever.

3 Er prydnad ska inte vara yttre ting som konstfulla håruppsättningar, påhängda guldsmycken eller fina kläder,

4 utan hjärtats fördolda människa med den oförgängliga skönheten hos en mild och stilla ande. Det är mycket dyrbart i Guds ögon.

5 Så smyckade sig också förr de heliga kvinnorna som satte sitt hopp till Gud. De underordnade sig sina män,

6 så som Sara lydde Abraham och kallade honom herre. Hennes barn har ni blivit när ni gör det som är gott och inte låter er skrämmas.

7 På samma sätt ska ni män leva förståndigt med era hustrur, som är det svagare kärlet. Visa dem aktning som medarvingar till livets nåd så att inget står i vägen för era böner.

Att lida för Kristi skull

8 Till sist ska ni alla visa enighet, medkänsla, syskonkärlek, barmhärtighet och ödmjukhet.

9 Löna inte ont med ont eller hån med hån. Tvärtom ska ni välsigna, för ni är kallade att ärva välsignelse.

10 För:

*Den som älskar livet
och vill se goda dagar
ska vakta sin tunga
från det som är ont
och sina läppar
från att tala svek.*

11 *Han ska undvika det onda
och göra det goda,
söka friden och följa den.*

12 *Herrens ögon är vända
till de rättfärdiga
och hans öron
till deras böner.*

*Men Herrens ansikte är emot
dem som gör det onda.*

3:1 Ef 5:22f, 1 Tim 2:9. **3:2** 1 Petr 2:12. **3:3** 1 Tim 2:9f. **3:3** konstfulla håruppsättningar Bland välbärgade romerska kvinnor var det på modet med håruppsättningar som kunde ta timmar att anlägga. **3:4** Rom 2:29, 2 Kor 4:16. **3:6** 1 Mos 18:12, Gal 4:31. **3:6** kallade honom herre Se 1 Mos 18:12. **3:7** Ef 5:25. **3:7** det svagare kärlet Ordet "kär!" användes allmänt som bild för en människa (2 Kor 4:7, 2 Tim 2:21). Det är känt från rabbiniska källor i betydelsen "hustru" (jfr 1 Tess 4:4). **3:8** Rom 12:14f, 1 Petr 1:22. **3:9** Matt 5:44, 1 Tess 5:15, 1 Petr 2:23. **3:10** Jak 1:26. **3:11** Hebr 12:14, 3 Joh v 11. **3:12** Ps 33:18, 3 Mos 20:5f, 17, Hes 15:7. **3:12** Ps 34:13f.

13 Vem kan göra er något ont om ni brinner för det goda?

14 Ja, även om ni skulle få lida för det som är rätt är ni saliga. *Var inte rädda för dem och låt er inte skrämmas.*

15 Herren Kristus ska ni hålla helig i era hjärtan. Var ständigt beredda att svara var och en som ber er förklara det hopp ni har.

16 Men gör det ödmjukt, med respekt och ett rent samvete, så att de som talar illa om ert goda levnadssätt i Kristus får skämmas för sitt förtal.

17 Det är bättre att lida för goda gärningar, om det skulle vara Guds vilja, än för onda gärningar.

Dopet och det nya livet

18 Så led också Kristus en gång för era synder. Rättfärdig led han i orättfärdigas ställe för att föra er till Gud. Han blev dödad till kroppen men levandegjord genom Anden.

19 I Anden gick han sedan och förkunnade sin seger för andarna i fängelset,

20 för dem som förr hade vägrat lyssna när Gud väntade tåligt under Noas dagar medan arken byggdes. I den blev några få, åtta själar, frälsta genom vattnet.

21 Efter denna förebild frälser nu dopet också er. Det innebär inte att kroppen renas från smuts utan är ett rent samvetes bekännelse till Gud genom Jesu Kristi uppståndelse,

22 han som har stigit upp till himlen och sitter på Guds högra sida sedan änglar, furstar och makter blivit underställda honom.

4

Ett liv efter Guds vilja

1 När nu Kristus har fått lida till kroppen ska också ni beväpna er med samma sinne. Den som fått lida till kroppen har slutat med att synda,

2 så att han resten av tiden här i sin kropp inte längre lever efter människors begär utan efter Guds vilja.

3 Länge nog har ni levt som hedningarna vill – i orgier, begär, fylleri, supkalas, vilda fester och förbjudna avgudakulter.

3:14 Jes 8:12f, Matt 5:10f, 1 Petr 4:13f. **3:14** Jes 8:12. **3:15** Ps 119:46, Apg 4:8f.
3:16 1 Petr 2:12. **3:17** 1 Petr 2:20. **3:18** Rom 5:6, Ef 2:18, Hebr 9:28. **3:18**
led Andra handskrifter: "dog". **3:18** era ... er Andra handskrifter: "våra ... oss".
3:18 genom Anden Annan översättning: "till anden". De följande verserna anses
svårtolkade. **3:20** 1 Mos 6:3, 5, 7:13, 2 Petr 2:5. **3:21** Ef 5:26, Hebr 10:22. **3:21**
denna förebild Dvs syndaflodsvattnet (1 Mos 6:17f), som begravnade synden (jfr Rom
6:3f). **3:22** Ps 110:1, Rom 8:34, Ef 1:20f, Fil 2:9f. **4:1** Rom 6:7, 1 Petr 2:21. **4:2**
Rom 12:2, 2 Kor 5:15, Gal 2:20. **4:3** Ef 2:1f, 4:17f, Tit 3:3.

⁴ Därför blir de förvånade och hånar er när ni inte längre följer med och kastar er ut i samma ström av utsvävningar.

⁵ Men de ska stå till svars inför honom som är redo att döma levande och döda.

⁶ Det var därför evangeliet förkunnades också för dem som nu är döda, för att de skulle dömas till kroppen så som människor döms men leva i anden så som Gud lever.

⁷ Slutet på allting är nära. Var därför kloka och nyktra så att ni kan be.

⁸ Framför allt ska ni visa uthållig kärlek till varandra, för kärleken överskyler *många synder*.

⁹ Var gästfria mot varandra utan att klaga.

¹⁰ Tjåna varandra, var och en med den nådegåva han har fått, som goda förvaltare av Guds mångfaldiga nåd.

¹¹ Om någon talar ska han tala i enlighet med Guds ord. Om någon tjänar ska han tjåna med den kraft som Gud ger, så att Gud i allt blir årad genom Jesus Kristus. Hans är åran och makten i evigheters evighet. Amen.

Glådje under lidandet

¹² Mina ålskade, var inte förvånade över den eld som ni måste gå igenom för att prövas, som om det var något ovåntat som hånde er.

¹³ Nej, glåd er ju mer ni delar Kristi lidanden. Då ska ni också få jubla och vara glada när han uppenbarar sig i sin härlighet.

¹⁴ Saliga är ni om ni hånas för Kristi namns skull, för härlighetens Ande, Guds Ande, vilar över er.

¹⁵ Ingen av er ska behöva lida som mördare, tjuv, förbrytare eller för att han lägger sig i andras angelågenheter.

¹⁶ Men om någon får lida som kristen ska han inte skåmmas utan prisa Gud för det namnet.

¹⁷ Tiden är inne för domen, och den börjar med Guds hus. Men om den börjar med oss, vad blir då slutet för dem som inte lyder Guds evangelium?

¹⁸ Och om den rättfårdige *knappt blir frålst, hur går det då för den gudlöse och syndaren?*

¹⁹ Därför ska de som får lida efter Guds vilja anförtro sina själar åt sin trofaste Skapare och göra det som är gott.

4:5 Apg 10:42, 2 Tim 4:1. **4:6** 1 Tess 4:14. **4:7** Rom 13:11f, 1 Petr 5:8, 1 Joh 2:18.
4:8 Ords 10:12, Jak 5:20, 1 Petr 1:22. **4:8** Ords 10:12. **4:9** Rom 12:13. **4:10**
Matt 25:14f, Luk 12:42, 1 Kor 12:4f. **4:11** Rom 12:6f, 1 Kor 10:31. **4:12** Jes 48:10,
Jak 1:2f, 1 Petr 1:6f. **4:13** Rom 8:17f, Fil 3:10, Kol 1:24. **4:14** Matt 5:10f, 1 Petr 3:14.
4:15 Ef 4:28, 1 Petr 2:20. **4:16** Apg 11:26, Fil 1:20. **4:17** inte lyder Annan
översåttning: "inte vill tro". **4:18** Luk 23:31, Apg 14:22, 1 Kor 3:13f, 1 Petr 1:6. **4:18**
Ords 11:31 (Septuaginta). **4:19** Ps 31:6, Luk 23:46, 1 Petr 4:13.

5

Förmaningar

1 Nu uppmanar jag de äldste bland er, jag som själv är en äldste och ett vittne till Kristi lidanden och som också har del i den härlighet som ska uppenbaras:

2 var herdar för Guds hjord hos er och vaka över den, inte av tvång utan frivilligt, så som Gud vill, inte för egen vinning utan med hängivet hjärta.

3 Uppträd inte som herrar över dem som anförtrotts er, utan var föredömen för hjorden.

4 När den högste herden sedan uppenbarar sig, ska ni få härlighetens segerkrans som aldrig vissnar.

5 Likaså ni yngre, underordna er de äldre. Och ni alla, klä er i ödmjukhet mot varandra, för *Gud står emot de högmodiga men ger nåd åt de ödmjuka*.

6 Ödmjuka er därför under Guds mäktiga hand, så ska han upphöja er när tiden är inne.

7 Och kasta alla era bekymmer på honom, för han har omsorg om er.

Var vakna

8 Var nyktra och vakna. Er fiende djävulen går omkring som ett rytande lejon och söker efter någon att sluka.

9 Stå emot honom, orubbliga i tron, och tänk på att era bröder här i världen går igenom samma lidanden.

10 Efter en liten tids lidande ska all nåds Gud, som har kallat er till sin eviga härlighet i Kristus, upprätta, stödja, styrka och befästa er.

11 Hans är makten i evighet. Amen.

Avslutning

12 Med hjälp av Silvanus, som jag anser vara en trofast broder, har jag skrivit kort till er för att förmana er och bekräfta att detta är Guds sanna nåd. Stå fasta i den.

5:1 Rom 8:17f, Tit 1:5. **5:2** Joh 21:16, Apg 20:28, 1 Tim 3:8. **5:2** så som Gud vill Annan översättning: "på Guds sätt". Orden saknas i vissa handskrifter. **5:3** 2 Kor 1:24, Fil 3:17, Tit 2:7. **5:4** Joh 10:11, 1 Kor 9:25. **5:5** Ef 5:21, Jak 4:6. **5:5** äldre Annan översättning: "äldste" (jfr 5:1). **5:5** Ords 3:34 (Septuaginta). **5:6** Job 22:29, Jak 4:6, 10. **5:7** Ps 55:23, Matt 6:25. **5:8** Luk 22:31, 1 Tess 5:6. **5:9** Ef 6:11, 16, Jak 4:7. **5:10** 1 Tess 2:12, 1 Petr 1:6. **5:12** 1 Tess 1:1. **5:12** Silvanus Även kallad Silas, en ansedd kristen profet som var både jude och romersk medborgare samt medarbetare till både Petrus och Paulus (Apg 15:40). **5:12** förmana Annan översättning: "uppmuntra". **5:12** ... nåd. Stå fasta i den Annan översättning: "... nåd i vilken ni står fasta".

¹³ Församlingen i Babylon, utvald liksom ni, hälsar till er. Det gör även min son Markus.

¹⁴ Hälsa varandra med kärlekens kyss. Frid vare med er alla i Kristus.

5:13 Apg 12:12. **5:13** Babylon uppfattas vanligen som ett symboliskt namn för Rom, där Petrus befann sig under den senare delen av sitt liv. **5:13** min son Markus Markusevangeliets författare, som enligt traditionen var tolk för Petrus i Rom samt även medarbetare till Paulus (Apg 12:25, Kol 4:10, 2 Tim 4:11). Ordet "son" är andligt menat (jfr 2 Tim 2:1). **5:14** Rom 16:16. **5:14** kärlekens kyss Kindkyssen var och är en vanlig hälsningsform i Medelhavsområdet. Jfr Luk 7:45, 22:47f.

Andra Petrusbrevet

Aposteln Petrus skriver sitt andra brev som ett andligt testamente där han varnar för falska lärare (kap 2) och manar till trohet i den yttersta tiden (kap 3). Dess eleganta grekiska kan bero på en annan sekreterare än i det förra brevet (1 Petr 5:12). Petrus ger brevet en personlig prägel, framhåller sin roll som ögonvittne till Kristi förklaring (1:16f) och använder uttryck från sitt förflutna som fiskare, t ex "lockar" (med bete, 2:14, 18). Troligen tillkom brevet i Rom vid mitten av 60-talet e Kr, strax före Petrus martyrdöd under kejsar Nero (1:14, Joh 21:19 med not).

Hälsning

¹ Från Simeon Petrus, Jesu Kristi tjänare och apostel. Till dem som genom rättfärdigheten från vår Gud och Frälsare Jesus Kristus har fått samma dyrbara tro som vi.

² Nåd och frid vare med er i allt rikare mått genom kunskapen om Gud och vår Herre Jesus.

Att visa tron i sitt liv

³ Hans gudomliga makt har skänkt oss allt vi behöver för liv och gudsfruktan genom kunskapen om honom som har kallat oss med sin härlighet och godhet.

⁴ Genom dessa har han gett oss sina stora och dyrbara löften, för att ni genom dem ska få del av gudomlig natur, sedan ni kommit undan det fördärv som på grund av begäret finns i världen.

⁵ Gör därför allt ni kan för att i er tro visa dygd, i dygden insikt,

⁶ i insikten självbehärskning, i självbehärsksningen uthållighet, i uthålligheten gudsfruktan,

⁷ i gudsfruktan syskonkärlek och i syskonkärleken kärlek till alla människor.

⁸ För om allt detta finns hos er och får växa, blir ni inte överksamman eller utan frukt i er kunskap om vår Herre Jesus Kristus.

⁹ Men den som saknar detta är närsynt och blind och har glömt att han blev renad från sina tidigare synder.

¹⁰ Var därför desto ivrigare, bröder, att befästa er kallelse och utkorelse. Gör ni det ska ni aldrig någonsin falla,

1:2 1 Petr 1:2, Jud v 2. **1:3** 2 Kor 4:6. **1:3** godhet Annan översättning: "kraft" eller "dygd" (jfr vers 5). **1:4** Rom 8:14f, Ef 4:22f. **1:5** Gal 5:6, 22. **1:6** 1 Kor 9:25. **1:7** Rom 12:10, 1 Tess 3:12. **1:8** Tit 3:14. **1:9** 1 Joh 2:9, 11. **1:10** Hebr 3:14.

¹¹ för ni får en fri och öppen ingång till vår Herre och Frälsare Jesu Kristi eviga rike.

¹² Därför tänker jag ständigt påminna er om detta, trots att ni redan vet det och är befästa i den sanning som ni har.

¹³ Jag ser det som min plikt att väcka er med mina påminnelser så länge jag är kvar i detta tält,

¹⁴ för jag vet att jag snart ska lägga av mig mitt tält. Det har vår Herre Jesus Kristus visat mig.

¹⁵ Men jag vill göra vad jag kan för att ni också efter min bortgång alltid ska minnas detta.

Inte myter utan Guds uppenbarelse

¹⁶ Det var inga utstuderade myter vi följde när vi förkunnade vår Herre Jesu Kristi makt och hans ankomst för er, utan vi var ögonvittnen till hans majestät.

¹⁷ Han fick ära och härlighet från Gud Fadern när rösten kom till honom från den majestätiska Härligheten: "Han är min Son, min Älskade. I honom har jag min glädje."

¹⁸ Den rösten hörde vi själva från himlen när vi var med honom på det heliga berget.

¹⁹ Så mycket fastare står nu det profetiska ordet för oss, och ni gör rätt i att hålla er till det som till ett ljus som lyser på en dyster plats tills dagen gryr och morgonstjärnan går upp i era hjärtan.

²⁰ Framför allt ska ni veta att ingen profetia i Skriften har kommit till genom egen tolkning.

²¹ Ingen profetia har burits fram genom någon människas vilja, utan ledda av den helige Ande har människor talat vad de fått från Gud.

2

Falska lärare träder fram

¹ Men det fanns också falska profeter bland folket, liksom det även bland er kommer att finnas falska lärare som smyger in förödande irrläror. De ska förneka den Herre som har friköpt dem och dra plötsligt fördärv över sig.

1:12 Rom 15:14f, Jud v 5. **1:13** 2 Petr 3:1. **1:13** detta tält Kroppen (jfr 2 Kor 5:1f och not till Joh 1:14). **1:14** Joh 21:18f. **1:14** snart Annan Översättning: "plötsligt".

1:16 Matt 17:1f, Joh 1:14. **1:17** Matt 3:17, 17:5. **1:17** den majestätiska Härligheten Gud i hans majestät. Se Matt 17:5, Mark 9:7, Luk 9:35. **1:19** Ps 119:105, Upp 2:28. **1:19** morgonstjärnan Jfr Upp 22:16, där "morgonstjärnan" syftar på Kristus (se även 4 Mos 24:17).

1:20 har kommit till genom egen tolkning Annan Översättning: "är till för egen tolkning". **1:21** 2 Tim 3:16, 1 Petr 1:11. **2:1**

5 Mos 13:1f, Matt 24:11, Apg 20:29f, 1 Tim 4:1, Jud v 4. **2:1** förneka den Herre Detta är en av många paralleller mellan 2 Petr 2 och Judasbrevet (vers 4). Kanske har Judasbrevet återanvänt delar av detta kapitel (jfr Jud v 18) eller vice versa.

² Många ska följa dem i deras lössläpphet, och för deras skull kommer sanningens väg att bli hånad.

³ I sin girighet kommer de att utnyttja er med hjälp av falska argument. Men domen över dem är verksam sedan länge, och deras undergång sover inte.

⁴ Gud skonade ju inte de änglar som hade syndat, utan kastade dem i avgrunden och överlämnade dem åt mörkrets kedjor för att hållas i förvar fram till domen.

⁵ Han skonade inte heller den forntida världen men bevarade Noa, rättfärdighetens förkunnare, med sju andra när han lät floden drabba de gudlösas värld.

⁶ Städerna Sodom och Gomorra dömde han till undergång och lade dem i aska och gav så ett exempel på vad som väntar de gudlösa.

⁷ Men han räddade den rättfärdige Lot, som plågades av de laglösas lössläppta liv.

⁸ Den rättfärdige som bodde bland dem plågades nämligen dag efter dag i sin rättfärdiga själ av att se och höra det onda som de gjorde.

⁹ Herren förstår alltså att frälsa de gudfruktiga ur frestelsen och hålla de orättfärdiga i förvar under straff fram till domens dag.

¹⁰ Det gäller särskilt dem som i orent begär följer sin köttliga natur och föraktar Herren. Fräcka och självsäkra skyggar de inte för att håna höga makter,

¹¹ medan änglar som står högre i makt och styrka inte uttalar några hänfulla domar mot dem inför Herren.

¹² Dessa som hånar vad de inte känner till är som oförnuftiga djur, av naturen födda till att fångas och dödas. De är fördärvade och hamnar därför i fördärvet,

¹³ där de får lönen för sin orättfärdighet. De njuter av att festa mitt på ljusa dagen, de är smutsfläckar och skamfläckar där de i sina lustar frossar och festar tillsammans med er.

2:2 2 Tim 4:3f. **2:3** Rom 16:18, 1 Tess 2:5. **2:4** Jud v 6. **2:4** avgrunden Grek. Tártaros, plågornas plats. **2:4** mörkrets kedjor Andra handskrifter: "mörkrets hålor". **2:5** 1 Mos 7:1f, 1 Petr 3:20. **2:6** 1 Mos 19:24f, Jud v 7. **2:7** 1 Mos 19:15f. **2:8** Ps 119:158, Hes 9:4. **2:9** 1 Kor 10:13, Upp 3:10. **2:10** Jud v 8f. **2:10** sin köttliga natur Behärskad av lägre mänskliga begär, inte av Guds Ande (jfr Rom 8:5f, Gal 5:16f). **2:10** Herren Annan översättning: "auktoritet, herradöme". Petrus använder dock ibland abstrakta uttryck i stället för personliga, och "herradömet" kan då syfta på Herren. Jfr "Härligheten" (1:17). **2:12** Ps 49:13f. **2:13** Jud v 12. **2:13** där de får lönen Andra handskrifter: "lurade på lönen". **2:13** i sina lustar Annan översättning: "i sin svekfullhet". Andra handskrifter: "vid sina kärleksmåltider" (jfr Jud vers 12).

14 De har ögon fulla av otrohet och kan inte få nog av synd. De lockar till sig ostadiga själar och har hjärtan som är övade i att roffa åt sig, dessa förbannelsens barn.

15 De har lämnat den raka vägen och gått vilse, de följer samma väg som Bileam, Beors son, som älskade orättfärdighetens lön.

16 Men han blev tillrättavisad för sitt brott när en stum åsna talade med människoröst och hejdade profetens vanvett.

17 Dessa människor är källor utan vatten och moln jagade av stormvinden. Det djupa mörkret väntar dem.

18 De talar stora och tomma ord och lockar med lössläpphet och köttsliga begär till sig människor som nyss har kommit undan dem som lever i villfarelse.

19 De lovar dem frihet men är själva slavar under fördärvet, för det man besegras av är man slav under.

20 Om de har lärt känna vår Herre och Frälsare Jesus Kristus och kommit undan världens smitta men sedan återigen låter sig snärjas och besegras av den, då blir slutet värre för dem än början.

21 Det hade varit bättre för dem att aldrig ha lärt känna rättfärdighetens väg än att lära känna den och sedan vända sig bort från det heliga budskap som anförtratts dem.

22 Det har gått med dem som det så sant heter i ordspråket: *Hunden vänder om till sin spya*, och tvättat svin vältrar sig i smutsen.

3

Kristi återkomst

1 Detta är nu det andra brevet som jag skriver till er, mina älskade. I båda har jag med mina påminnelser velat väcka ert rena sinne,

2 så att ni tänker på det som är förutsagt av de heliga profeterna och på budskapet från Herren och Frälsaren som ni har hört från era apostlar.

3 Framför allt ska ni veta att det i de sista dagarna kommer hånfulla människor som drivs av sina begär och som hånar er

2:14 otrohet Annan översättning: "otrogna kvinnor". **2:15** 4 Mos 22:7f, Jud v 11. **2:15** Beors son Andra handskrifter: "Bosors son" (hebr. basár betyder "kött"). **2:17** Jud v 12f. **2:18** Jud v 16. **2:18** nyss Annan översättning: "knappt". Andra handskrifter: "verkligen". **2:19** Joh 8:34, Rom 6:16. **2:20** Matt 12:45, Hebr 6:4f. **2:21** Luk 12:47f. **2:22** Ords 26:11. **2:22** tvättat svin vältrar sig i smutsen Ordspråket återfinns i Achikars bok, en arameisk vishetskrift från ca 500-talet f Kr. **3:1** 2 Petr 1:13. **3:2** 2 Petr 1:19, Jud v 17. **3:3** 1 Tim 4:1f, 2 Tim 3:1, Jud v 18.

4 och säger: "Hur går det med löftet om hans återkomst? Sedan fäderna dog har ju allt fortsatt precis som det varit sedan skapelsens början."

5 De bortser medvetet från att det för länge sedan fanns himlar och en jord som uppstod ur vatten och genom vatten i kraft av Guds ord.

6 Genom vatten och Guds ord dränktes den dåtida världen och gick under.

7 Men de himlar och den jord som nu finns har genom samma ord sparats åt eld och bevaras fram till den dag då de gudlösa människorna ska dömas och gå under.

8 Men en sak får ni inte glömma, mina älskade: för Herren är en dag som tusen år och tusen år som en dag.

9 Herren dröjer inte med att uppfylla sitt löfte, så som en del menar. Nej, han har tålmod med er, eftersom han inte vill att någon ska gå förlorad utan att alla ska få tid att omvända sig.

10 Men Herrens dag kommer som en tjuv, och då ska himlarna försvinna med våldsamt dån och himlakropparna upplösas av hetta och jorden och dess verk inte mer finnas till.

11 När nu allt detta går mot sin upplösning, hur heligt och gudfruktigt bör ni då inte leva

12 medan ni ser fram emot Guds dag och påskyndar dess ankomst - den dag som får himlar att upplösas i eld och himlakroppar att smälta av hetta!

13 Men efter hans löfte ser vi fram emot nya himlar och en ny jord där rättfärdighet bor.

Slutförmaningar

14 Därför, mina älskade, när ni nu väntar på detta, gör allt ni kan för att bli funna rena och fläckfria inför honom i frid.

15 Och räkna med att vår Herres tålmod innebär frälsning.

Så har också vår älskade broder Paulus skrivit till er efter den vishet som han har fått,

16 och så gör han i alla sina brev när han talar om detta. I hans brev finns en del som är svårt att förstå och som okunniga och ostadiga människor förvränger till sitt eget fördärv, något som också sker med de övriga Skrifterna.

3:4 Jes 5:19, Jer 17:15, Hes 12:22. **3:5** 1 Mos 1:2, 6, 9, Ps 24:2. **3:6** 1 Mos 7:17f, 2 Petr 2:5. **3:7** Jes 51:6, 2 Tess 1:8f. **3:8** Ps 90:4. **3:9** Hes 18:23, Rom 2:4, 1 Tim 2:4, Hebr 10:37, 1 Petr 3:20. **3:10** Ps 102:26f, Jes 51:6, Matt 24:43f, Upp 20:11. **3:10** himlakropparna Annan översättning: "grundämnena" (även i 3:12). **3:10** inte mer finnas till Grundtexten är här oviss. Andra handskrifter: "blottläggas", "upplösas", "brännas upp". **3:12** Jes 34:4, 2 Tess 1:8. **3:13** Jes 65:17, 66:22, Upp 21:1. **3:14** Fil 1:10, 1 Tess 3:13, 5:23. **3:15** 1 Kor 3:10. **3:16** de övriga Skrifterna Dvs GT:s skrifter. Petrus jämför därmed Paulus brev med GT (jfr Kol 4:16, 2 Tess 3:14).

¹⁷ Mina älskade, ni vet ju redan detta. Var därför på er vakt, så att ni inte dras med i de laglösas villfarelse och förlorar ert fäste.

¹⁸ Väx i stället i nåd och kunskap om vår Herre och Frälsare Jesus Kristus. Hans är äran, nu och till evighetens dag. Amen.

Första Johannesbrevet

Första Johannesbrevet är skrivet av aposteln Johannes, "den lärjunge som Jesus älskade" (Joh 21:20) och som i detta brev särskilt betonar den kristna kärleken. Brevet skrevs troligen under 80- eller 90-talet e Kr till församlingar i trakten kring Efesos där Johannes hade sin bas (jfr Upp 1-3). Syftet var att skydda de kristna mot gnostiska irrläror som ifrågasatte Jesu gudom (4:2-3) och nödvändigheten av Guds bud (2:3-4).

Livets Ord

¹ Det som var från begynnelsen, det vi har hört, det vi med egna ögon har sett, det vi har skådat och rört med våra händer, om detta vittnar vi: Livets Ord.

² Livet har uppenbarats, vi har sett det och vittnar om det och förkunnar för er det eviga livet, som var hos Fadern och uppenbarades för oss.

³ Det vi har sett och hört förkunnar vi för er, för att också ni ska ha gemenskap med oss. Och vår gemenskap är med Fadern och hans Son Jesus Kristus.

⁴ Detta skriver vi för att vår glädje ska bli fullkomlig.

Vandra i ljuset

⁵ Detta är det budskap som vi har hört från honom och förkunnar för er: att Gud är ljus och att inget mörker finns i honom.

⁶ Om vi säger att vi har gemenskap med honom och vandrar i mörkret, ljuger vi och handlar inte efter sanningen.

⁷ Men om vi vandrar i ljuset, liksom han är i ljuset, då har vi gemenskap med varandra och Jesu, hans Sons, blod renar oss från all synd.

⁸ Om vi säger att vi inte har synd, bedrar vi oss själva och sanningen finns inte i oss.

⁹ Om vi bekänner våra synder, är han trofast och rättfärdig så att han förlåter oss våra synder och renar oss från all orättfärdighet.

¹⁰ Om vi säger att vi inte har syndat, gör vi honom till en lögnare och hans ord finns inte i oss.

1:1 Joh 1:14, 20:27, 2 Petr 1:16. **1:1** Livets Ord Dvs Kristus. Jfr Joh 1, som inleds på ett liknande sätt. **1:2** Tim 1:10. **1:3** Joh 17:20f, 1 Kor 1:9. **1:4** Joh 15:11, 2 Joh v 12. **1:4** vår glädje Andra handskrifter: "er glädje". **1:5** 1 Tim 6:16, Jak 1:17. **1:6** Joh 3:21, 1 Joh 2:4. **1:7** Ef 5:8, Hebr 9:14, Upp 1:5, 7:14. **1:8** 1 Kung 8:46, Ords 20:9, Rom 3:10f. **1:9** Ps 32:5, Ords 28:13.

2

1 Mina barn, detta skriver jag till er för att ni inte ska synda. Men om någon syndar, har vi en som för vår talan inför Fadern: Jesus Kristus, den rättfärdige.

2 Han är försoningen för våra synder, och inte bara för våra utan också för hela världens.

3 Vi vet att vi har lärt känna honom när vi håller fast vid hans bud.

4 Den som säger: "Jag känner honom" och inte håller fast vid hans bud, han är en lögnare och sanningen finns inte i honom.

5 Men hos den som håller fast vid hans ord har Guds kärlek verkligen nått sitt mål. Så vet vi att vi är i honom.

6 Den som säger sig förbli i honom är skyldig att själv leva så som han levde.

7 Mina älskade, det jag skriver till er är inte ett nytt bud, utan ett gammalt bud som ni har haft från början. Detta gamla bud är ordet som ni har hört.

8 Ändå är det ett nytt bud jag skriver till er. Det förverkligas i honom och i er, eftersom mörkret viker och det sanna ljuset redan lyser.

9 Den som säger sig vara i ljuset men hatar sin broder är fortfarande kvar i mörkret.

10 Den som älskar sin broder förblir i ljuset, och det finns inget i honom som leder till fall.

11 Men den som hatar sin broder är i mörkret och vandrar i mörkret. Han vet inte vart han går, för mörkret har förblindat hans ögon.

12 Jag skriver till er, barn: era synder är förlåtna för hans namns skull.

13 Jag skriver till er, fäder: ni har lärt känna honom som är från begynnelsen. Jag skriver till er unga: ni har besegrat den onde.

14 Jag har skrivit till er, barn: ni har lärt känna Fadern. Jag har skrivit till er, fäder: ni har lärt känna honom som är från begynnelsen. Jag har skrivit till er unga: ni är starka, och Guds ord förblir i er och ni har besegrat den onde.

Älska inte världen

15 Älska inte världen, inte heller det som är i världen. Om någon älskar världen finns inte Faderns kärlek i honom.

2:1 Rom 8:34, 1 Tim 2:5, Hebr 7:25. **2:1** en som för vår talan Grek parakletos, samma ord som Jesus använder om den helige Ande (då översatt "Hjälparen", se t ex Joh 14:16). **2:1** Jesus Kristus, den rättfärdige Jfr Apg 7:52, 22:14 och Jak 5:6 med not. **2:2** Joh 1:29, Rom 3:25, 2 Kor 5:18f, Kol 1:20. **2:3** Joh 8:55. **2:4** 1 Joh 1:6, 8, 4:20. **2:5** Joh 14:21, 23. **2:6** Matt 16:24, Joh 15:4, 1 Petr 2:21. **2:7** 1 Joh 2:24. **2:8** Joh 13:34, Rom 13:12. **2:9** 1 Joh 4:20. **2:10** Joh 11:9f. **2:10** i honom Annan översättning: "i det" (ljuset, jfr 1:5). **2:11** Joh 12:35. **2:12** Luk 24:47, Apg 10:43. **2:13** Joh 1:1, 1 Joh 1:1. **2:14** Ef 6:10f. **2:15** Rom 12:2, Jak 4:4.

16 Allt som är i världen – köttets begär och ögonens begär och högmod över livets goda – det kommer inte från Fadern utan från världen.

17 Och världen och dess begär förgår, men den som gör Guds vilja består för evigt.

Antikrist och antikristerna

18 Kära barn, den sista tiden är här. Och liksom ni har hört att Antikrist ska komma, så har redan nu många antikrister trätt fram. Av det förstår vi att den sista tiden är här.

19 De har gått ut från oss, men de hörde aldrig till oss. Hade de hört till oss skulle de ha blivit kvar hos oss. Men det skulle visa sig att alla inte hör till oss.

20 Ni har en smörjelse från den Helige och ni har alla kunskap.

21 Jag har inte skrivit till er för att ni inte känner sanningen, utan för att ni känner den och vet att ingen lögn kommer från sanningen.

22 Vem är lögnaren om inte den som förnekar att Jesus är Kristus? Den är Antikrist som förnekar Fadern och Sonen.

23 Den som förnekar Sonen har inte heller Fadern. Den som bekänner Sonen har också Fadern.

24 Låt det ni har hört från början förbli i er. Om det ni hört från början förblir i er, kommer också ni att förbli i Sonen och i Fadern.

25 Och detta är vad han själv har lovat oss: det eviga livet.

26 Detta har jag skrivit till er med tanke på dem som försöker förvill er.

27 Men smörjelsen som ni har fått av honom förblir i er, och ni behöver inte någon som undervisar er. Hans smörjelse undervisar er om allt, och den är sanning och inte lögn. Förbli i honom, så som den har lärt er.

28 Ja, kära barn, förbli nu i honom, så att vi kan ha frimodighet när han uppenbarar sig och inte behöver stå där med skam inför honom när han kommer.

2:16 Ords 27:20, 1 Joh 3:17. **2:17** Matt 7:21, 1 Kor 7:31. **2:18** Matt 24:24, 2 Tess 2:3.

2:18 Antikrist ... många antikrister Här görs en skillnad mellan Antikrist ("mot Kristus" eller "i stället för Kristus"), motståndaren som ska träda fram senare (2 Tess 2:3f), och de många antikrister (falsa profeter och lärare) som redan trätt fram och i vilka Antikrists ande är verksam (1 Joh 4:3, 2 Tess 2:3f, 2 Joh 7).

2:19 Apg 20:30, 1 Kor 11:19. **2:20** Joh 14:26, 2 Kor 1:21. **2:20** smörjelse Grek. chrísma (jfr Kristus, "den Smorde"). Smörjelsen med olja är en symbol för den helige Ande (1 Sam 16:13, Luk 4:18).

2:20 ni har alla kunskap Andra handskrifter: "ni har all kunskap". **2:21** 2 Petr 1:12. **2:21** för att Annan Översättning "att" (på båda ställen i versen).

2:21 och vet att Annan Översättning: "och för att". **2:22** 1 Joh 4:3, 2 Joh v 7. **2:23** Matt 10:33, Joh 5:23, 1 Joh 4:15. **2:24** 1 Joh 2:7. **2:25** Joh 6:40, 1 Joh 5:11.

2:27 Jer 31:34, Joh 16:13, 1 Tess 4:9. **2:28** Mark 8:38, 1 Joh 4:17.

29 Om ni vet att han är rättfärdig, då inser ni också att var och en som gör det som är rätt är född av honom.

3

Guds barn

1 Se vilken kärlek Fadern har skänkt oss: att vi får kallas Guds barn! Och det är vi också. Världen känner oss inte, eftersom den inte har lärt känna honom.

2 Mina älskade, nu är vi Guds barn, och än är det inte uppenbarat vad vi ska bli. Men vi vet att när han uppenbaras ska vi bli lika honom, för då får vi se honom sådan han är.

3 Och var och en som har det hoppet till honom renar sig, liksom han är ren.

4 Den som ägnar sig åt synd bryter mot lagen, för synd är brott mot lagen.

5 Och ni vet att han har uppenbarats för att ta bort synderna. Det finns ingen synd i honom.

6 Den som förblir i honom syndar inte. Den som syndar har inte sett honom och känner honom inte.

7 Kära barn, låt ingen förvill er. Den som gör det rätta är rättfärdig, liksom han är rättfärdig.

8 Den som ägnar sig åt synd är av djävulen, för djävulen har syndat ända från begynnelsen. Men Guds Son har uppenbarats för att göra slut på djävulens gärningar.

9 Den som är född av Gud ägnar sig inte åt synd, för Guds säd förblir i honom. Han kan inte synda, eftersom han är född av Gud.

10 Så blir det tydligt vilka som är Guds barn och vilka som är djävulens barn: den som inte gör det rätta är inte av Gud, och inte heller den som inte älskar sin broder.

11 Detta är det budskap som ni har hört från början: att vi ska älska varandra.

12 Vi ska inte vara som Kain, som var av den onde och mördade sin bror. Och varför mördade han honom? För att Kains gärningar var onda men hans brors rättfärdiga.

13 Bröder, var inte förvånade om världen hatar er.

14 Vi vet att vi har gått över från döden till livet, eftersom vi älskar bröderna. Den som inte älskar är kvar i döden.

2:29 1 Joh 3:7, 10. **3:1** Joh 1:12, 16:3, 17:25. **3:2** Matt 5:8, Rom 8:16, 19, Fil 3:21, Kol 3:4. **3:2** när han uppenbaras Annan översättning: "när det uppenbaras".

3:3 2 Kor 7:1, 1 Petr 1:15f. **3:4** 1 Joh 5:17. **3:4** brott mot lagen Annan översättning: "laglöshet". **3:5** Jes 53:4, 11, Joh 1:29, 1 Petr 2:22f. **3:6** 1 Joh 2:3f, 3 Joh v 11.

3:7 1 Joh 2:29. **3:8** Joh 8:44. **3:9** 1 Petr 1:23, 1 Joh 5:18. **3:9** Guds säd Dvs Guds ord (jfr Jak 1:21, 1 Petr 1:23).

3:10 1 Joh 2:29. **3:11** Joh 13:34, 15:12, 1 Joh 2:7. **3:12** 1 Mos 4:8, Hebr 11:4. **3:13** Joh 15:18f, 17:14. **3:13** Bröder Annan översättning: "syskon". Grekiskan tilltalar liksom t ex spanskan en blandad grupp i maskulinum, som "bröder".

3:14 Joh 5:24, 1 Joh 2:11.

15 Den som hatar sin broder är en mördare, och ni vet att ingen mördare har evigt liv i sig.

16 Genom att han gav sitt liv för oss har vi lärt känna kärleken. Så är också vi skyldiga att ge våra liv för våra bröder.

17 Om någon har jordiska ägodelar och ser sin broder lida nöd men stänger sitt hjärta för honom, hur kan då Guds kärlek förbli i honom?

18 Kära barn, låt oss inte älska med ord eller fraser, utan i handling och sanning.

19 Då vet vi att vi är av sanningen, och inför honom kan vi övertyga vårt hjärta,

20 om det fördömer oss, att Gud är större än vårt hjärta och vet allt.

21 Mina älskade, om hjärtat inte fördömer oss har vi frimodighet inför Gud,

22 och vad vi än ber om, det får vi av honom eftersom vi håller hans bud och gör det som gläder honom.

23 Och detta är hans bud: att vi ska tro på hans Sons namn, Jesus Kristus, och älska varandra så som han befallt oss.

24 Den som håller fast vid hans bud förblir i Gud och Gud i honom. Och att Gud förblir i oss, det vet vi av Anden som han gett oss.

4

Pröva andarna

1 Mina älskade, tro inte varje ande, utan pröva om andarna kommer från Gud. Det finns ju många falska profeter som har gått ut i världen.

2 Så känner ni igen Guds Ande: varje ande som bekänner att Jesus är Kristus som kommit i köttet, den är från Gud,

3 och varje ande som inte bekänner Jesus, den är inte från Gud. Detta är Antikrists ande, som ni har hört skulle komma och som redan nu finns i världen.

4 Ni, kära barn, är från Gud och har besegrat dem, för han som är i er är större än den som är i världen.

5 De är från världen, därför talar de utifrån världen och världen lyssnar till dem.

3:15 Matt 5:21f, Gal 5:20f. **3:16** Joh 15:13, Ef 5:2. **3:17** 5 Mos 15:7, Luk 3:11, Jak 2:15f. **3:18** 1 Kor 4:20. **3:20** Joh 21:17. **3:21** Hebr 4:16, 1 Joh 5:14. **3:22** Mark 11:24. **3:23** 3 Mos 19:18, Joh 6:69, 1 Petr 4:8. **3:24** Joh 14:23, Rom 8:9. **4:1** Matt 7:15, 24:24, Apg 20:29f, 1 Tess 5:21, 2 Petr 2:1. **4:2** 1 Kor 12:3, 1 Joh 5:1. **4:2** bekänner att Jesus är Kristus som kommit i köttet. Annan översättning: "bekänner Jesus Kristus som kommen i köttet". De gnostiska irrlärarna trodde på en rent andlig frälsare och förnekade därför inkarnationen. **4:3** 1 Joh 2:18. **4:4** Joh 16:33. **4:5** Joh 3:31, 15:19.

⁶ Vi tillhör Gud. Den som känner Gud lyssnar till oss. Den som inte är av Gud lyssnar inte till oss. Det är så vi känner igen sanningens Ande och villfarelsens ande.

Guds kärlek och vår

⁷ Mina älskade, låt oss älska varandra, för kärleken kommer från Gud. Var och en som älskar är född av Gud och känner Gud.

⁸ Den som inte älskar har inte lärt känna Gud, för Gud är kärlek.

⁹ Så uppenbarades Guds kärlek till oss: han sände sin enfödde Son till världen för att vi skulle leva genom honom.

¹⁰ Detta är kärleken: inte att vi har älskat Gud, utan att han har älskat oss och sänt sin Son till försoning för våra synder.

¹¹ Mina älskade, om Gud har älskat oss så högt, är också vi skyldiga att älska varandra.

¹² Ingen har någonsin sett Gud. Om vi älskar varandra, förblir Gud i oss och hans kärlek har nått sitt mål i oss.

¹³ Vi vet att vi förblir i honom och han i oss genom att han har gett oss av sin Ande.

¹⁴ Vi har sett och vittnar om att Fadern har sänt sin Son som världens Frälsare.

¹⁵ Om någon bekänner att Jesus är Guds Son, förblir Gud i honom och han själv förblir i Gud.

¹⁶ Och vi har lärt känna den kärlek som Gud har till oss och tror på den.

Gud är kärlek. Den som förblir i kärleken förblir i Gud, och Gud förblir i honom.

¹⁷ Så har kärleken nått sitt mål hos oss: att vi har frimodighet på domens dag. För sådan han är, sådana är också vi i den här världen.

¹⁸ Det finns ingen rädsla i kärleken, utan den fullkomliga kärleken driver ut rädslan, för rädsla hör samman med straff. Den som är rädd är inte fullkomnad i kärleken.

¹⁹ Vi älskar därför att han först har älskat oss.

²⁰ Om någon säger att han älskar Gud men hatar sin broder, så är han en lögnare. Den som inte älskar sin broder, som han har sett, kan inte älska Gud som han inte har sett.

²¹ Och detta bud har vi från honom: att den som älskar Gud också ska älska sin broder.

5

Tron på Guds Son

¹ Var och en som tror att Jesus är Kristus är född av Gud. Och

4:6 Joh 8:47. **4:6** lyssnar till oss Tar emot den apostoliska undervisningen (jfr Matt 10:40, Luk 10:16). **4:7** 1 Joh 2:29. **4:8** 1 Joh 4:16. **4:9** Joh 3:16, Rom 5:8, 1 Joh 3:16. **4:9** till oss Annan översättning: "bland oss". **4:10** Joh 15:16, Rom 3:24f, 1 Joh 2:2. **4:11** Matt 18:33. **4:12** 2 Mos 33:20, Joh 1:18. **4:13** Rom 5:5, 1 Joh 3:24. **4:14** Joh 1:14, 1 Joh 1:2. **4:15** 1 Joh 2:23. **4:16** Rom 5:5, 1 Joh 4:8. **4:17** 1 Joh 2:28. **4:18** Rom 8:15. **4:19** 1 Joh 4:10. **4:20** 1 Joh 2:4, 11. **4:21** 3 Mos 19:18, Matt 22:37f, Joh 13:34. **5:1** Joh 1:12, 1 Joh 4:2.

den som älskar Fadern älskar också den som är född av honom.

² När vi älskar Gud och håller hans bud, då vet vi att vi älskar Guds barn.

³ Detta är kärleken till Gud: att vi håller hans bud. Och hans bud är inte tunga,

⁴ för allt som är fött av Gud besegrar världen. Och detta är den seger som har besegrat världen: vår tro.

⁵ Vem kan besegra världen utom den som tror att Jesus är Guds Son?

⁶ Han är den som kom genom vatten och blod, Jesus Kristus: inte bara genom vattnet, utan genom vattnet och blodet. Och Anden är den som vittnar, eftersom Anden är sanningen.

⁷ Det är tre som vittnar:

⁸ Anden, vattnet och blodet, och dessa tre är eniga.

⁹ Om vi godtar människors vittnesbörd så är Guds vittnesbörd starkare, för detta är Guds vittnesbörd som han har gett om sin Son.

¹⁰ Den som tror på Guds Son har vittnesbördet inom sig. Den som inte tror på Gud gör honom till en lögnare, eftersom han inte tror på det vittnesbörd som Gud har gett om sin Son.

¹¹ Och detta är vittnesbördet: Gud har gett oss evigt liv, och det livet är i hans Son.

¹² Den som har Sonen har livet. Den som inte har Guds Son har inte livet.

¹³ Detta skriver jag till er för att ni ska veta att ni har evigt liv, ni som tror på Guds Sons namn.

¹⁴ Och den tilliten har vi till honom, att om vi ber om något efter hans vilja så hör han oss.

¹⁵ Och om vi vet att han hör oss vad vi än ber om, då vet vi också att vi redan har det vi bett honom om.

¹⁶ Om någon ser sin broder begå en synd som inte leder till döden, då ska han be och Gud ska ge honom liv. Detta gäller dem vilkas synd inte leder till döden. Det finns synd som leder till döden, och jag säger inte att man ska be för den.

¹⁷ All orättfärdighet är synd, men det finns synd som inte leder till döden.

5:3 Matt 11:30, Joh 14:15, 2 Joh v 6. **5:4** Joh 16:33. **5:5** 1 Kor 15:57, 1 Joh 4:4.

5:6 Matt 3:13f, Joh 19:34. **5:6** vattnet och blodet Gnostikerna lade sin tonvikt vid Jesu dop i floden Jordan (vattnet, Matt 3:13f), men Johannes betonade även hans försoningsdöd på korset (blodet, Joh 19:34f). **5:7** Det är tre som vittnar: En del latinska handskrifter tillägger: "i himlen: Fadern, Ordet och den helige Ande, och dessa tre är ett. Och det är tre som vittnar på jorden:". Tillägget, "Comma Johanneum", saknas i samtliga grekiska handskrifter före 1300-talet. **5:9** Joh 5:36f.

5:10 Rom 8:16, Joh 3:33. **5:10** inom sig Andra handskrifter: "i honom". **5:11** Joh 1:4, 1 Joh 2:25. **5:12** Joh 3:36. **5:13** Joh 20:31. **5:14** Matt 7:7,

1 Joh 3:21f. **5:16** 4 Mos 15:30, Matt 12:31, Hebr 6:4f. **5:17** 1 Joh 3:4.

¹⁸ Vi vet att ingen som är född av Gud syndar. Han som är född av Gud bevarar honom så att den onde inte kan röra honom.

¹⁹ Vi vet att vi är av Gud och att hela världen är i den ondes våld.

²⁰ Men vi vet att Guds Son har kommit och gett oss förstånd så att vi känner den Sanne, och vi är i den Sanne, i hans Son Jesus Kristus. Han är den sanne Guden och det eviga livet.

²¹ Kära barn, var på er vakt mot avgudarna.

5:18 1 Joh 3:9. **5:18** syndar Annan översättning: "fortsätter synda". **5:18** Han som är född av Gud bevarar honom Dvs Jesus, som bevarar sina troende som är födda på nytt (jfr Joh 1:13, 3:3f). Andra handskrifter har i stället "Han som är född av Gud bevarar sig själv", vilket talar om den kristnes vaksamhet mot synden. **5:19** Gal 1:4, 1 Joh 2:15f. **5:20** Joh 17:3, 1 Joh 1:2. **5:21** 1 Kor 10:14.

Andra Johannesbrevet

Författaren till Andra Johannesbrevet kallar sig "den gamle" (grek. presbyteros) och var tydligen känd av församlingen ("den utvalda frun", vers 1) under detta namn. Beteckningen passar väl in på aposteln Johannes, som enligt traditionen nådde en mycket hög ålder och är författare till brevet. Troligen är brevet skrivet mot slutet av hans liv under 80- eller 90-talet e Kr.

Hälsning

1 Från den gamle till den utvalda frun och hennes barn, som jag i sanning älskar – och inte bara jag, utan alla som har lärt känna sanningen.

2 Vi älskar dem på grund av sanningen, som förblir i oss och ska vara med oss i evighet.

3 Nåd, barmhärtighet och frid vare med oss från Gud Fadern och från Jesus Kristus, Faderns Son, i sanning och kärlek.

Trohet mot Kristi budskap

4 Jag blev mycket glad när jag fann sådana bland dina barn som lever i sanningen, efter det bud som vi har fått från Fadern.

5 Och nu ber jag dig, min fru – det är inget nytt bud jag ger dig, utan det som vi haft från början – låt oss älska varandra.

6 Och detta är kärleken: att vi lever efter hans bud. Detta är det bud ni har hört från början: att ni ska leva i kärleken.

7 Det finns ju många bedragare som har gått ut i världen, de som inte bekänner att Jesus är Kristus som kommit i köttet. Sådan är Bedragaren, Antikrist.

8 Se till att ni inte förlorar det vi har arbetat för utan får full lön.

9 Den som går vidare och inte blir kvar i Kristi lära, han har inte Gud. Den som blir kvar i hans lära, han har både Fadern och Sonen.

1:1 1 Petr 5:1, 13, 3 Joh v 1. **1:1** den gamle Annan översättning: "den äldste", i betydelsen församlingsledare (jfr Apg 14:23, Tit 1:5, 1 Petr 5:1). **1:2** Joh 8:31f. **1:3** 1 Tim 1:2. **1:4** 3 Joh v 3f. **1:5** 1 Joh 2:7. **1:6** 1 Joh 5:3. **1:7** 1 Joh 2:18. **1:7** bekänner att Jesus är Kristus som kommit i köttet Annan översättning: "bekänner Jesus Kristus som kommen i köttet". De gnostiska irrlärarna trodde på en rent andlig frälsare och förnekade därför inkarnationen. **1:8** Joh 6:27f. **1:8** det vi har arbetat för Andra handskrifter: "det ni har arbetat för". **1:9** 1 Joh 2:23f.

¹⁰ Om någon kommer till er och inte har med sig denna lära ska ni inte ta emot honom i ert hem eller hälsa honom välkommen.

¹¹ Den som välkomnar en sådan gör sig medskyldig till hans onda gärningar.

Slutord

¹² Jag har mycket att säga er, men jag vill inte göra det med papper och bläck. Jag hoppas i stället kunna komma till er och tala med er ansikte mot ansikte, så att vår glädje blir fullkomlig.

¹³ Din utvalda systers barn hälsar till dig.

1:10 Matt 10:13f, Rom 16:17, Tit 3:10. **1:10** Om någon kommer till er En resande förkunnare (som "har med sig ... lära"), inte en vanlig besökare. **1:10** i ert hem Under NT:s tid firades gudstjänsten i hemmen (jfr 1 Kor 16:19, Kol 4:15).

1:11 1 Tim 5:22. **1:12** 3 Joh v 13f. **1:13** Din utvalda systers barn De troende i församlingen från vilken aposteln Johannes skrev brevet, troligen Efesos.

Tredje Johannesbrevet

Tredje Johannesbrevet är förmodligen skrivet på 80- eller 90-talet e Kr för att knyta kontakt med en viss Gaius, som till skillnad från den konfliktsökande Diotrefes erkände aposteln Johannes ledarskap. Sannolikt rör det sig om en annan Gaius än den som tog emot Paulus i Korint på 50-talet (Rom 16:23). Det är okänt i vilken stad den aktuella församlingen fanns, men den låg troligen inte alltför långt från apostelns bas i Efesos.

Hälsning

1 Från den gamle till min älskade Gaius, som jag i sanning älskar.

2 Älskade broder, jag hoppas att det går väl för dig på alla sätt och att du är frisk, liksom det är väl med din själ.

3 Jag blev mycket glad när bröderna kom och vittnade om den sanning som finns hos dig, hur du lever i sanningen.

4 Inget gläder mig mer än att höra att mina barn lever i sanningen.

Stöd åt resande bröder

5 Älskade broder, du visar dig trofast i allt som du gör för bröderna, också för dem som kommer som främlingar.

6 De har vittnat inför församlingen om din kärlek, och du gör rätt i att utrusta dem för fortsatt färd på ett sätt som är värdigt Gud.

7 Det är ju för Namnets skull de har gått ut, och de tar inte emot något från hedningarna.

8 Därför är det vår plikt att stödja sådana, så att vi arbetar tillsammans för sanningen.

9 Jag har skrivit till församlingen, men Diotrefes, som gärna vill vara främst bland dem, tar inte emot oss.

10 Om jag kommer ska jag därför påminna om det han gör, hur han sprider elakt förtal om oss. Och han nöjer sig inte med det, utan han vägrar ta emot bröderna, och när andra vill göra det hindrar han dem och driver ut dem ur församlingen.

11 Älskade broder, följ inte dåliga exempel utan goda. Den som gör det goda tillhör Gud. Den som gör det onda har inte sett Gud.

12 Demetrius har fått ett gott vittnesbörd av alla, även av

1:1 2 Joh v 1. **1:3** 2 Joh v 4. **1:3** sanning Syftar inte bara på lärans renhet utan även på personens karaktär eller "äkthet" (jfr Joh 1:47). **1:6** 1 Kor 16:6, Tit 3:13.

1:7 för Namnets skull Dvs Jesu Kristi namn (jfr Apg 5:41, Jak 2:7, 1 Petr 4:16). **1:8** Rom 12:13, Hebr 13:2. **1:10** Matt 23:13. **1:11** 1 Joh 3:6, 9f. **1:12** Joh 19:35. **1:12** Demetrius Troligen apostelns utsände representant som överlämnade brevet.

sanningen själv. Också vi kan vittna om det, och du vet att vårt vittnesbörd är sant.

Slutord

¹³ Jag hade mycket att säga dig, men jag vill inte göra det med bläck och penna.

¹⁴ Jag hoppas snart få se dig, och då ska vi talas vid ansikte mot ansikte.

¹⁵ Frid vare med dig. Vännerna hälsar till dig. Hälsa vännerna, var och en personligen.

Judas brev

Författaren presenterar sig som bror till Jakob (v 1), som var ledare för Jerusalemförsamlingen (Apg 21:18). Jakob och Judas var halvbröder till Herren Jesus (Matt 13:55, Mark 6:3) och tycks ha kommit till tro först efter uppståndelsen (Joh 7:5, 1 Kor 15:7). Judas och hans hustru var troligen verksamma som resande förkunnare (1 Kor 9:5), och längre fram var deras barnbarn enligt historikern Hegesippus samtidigt småbönder och ansedda kyrkoledare.

Judasbrevet, som har stora likheter med Andra Petrusbrevets andra kapitel och citerar detta brev i vers 18, är skrivet till en för oss okänd församling för att varna för vilolärare, kanske på 60-talet e Kr.

Hälsning

1 Från Judas, Jesu Kristi tjänare och Jakobs bror. Till dem som är kallade och älskade i Gud Fadern och bevarade i Jesus Kristus.

2 Barmhärtighet, frid och kärlek vare med er i allt rikare mått.

Maning till kamp för tron

3 Mina älskade, trots min stora iver att skriva till er om vår gemensamma frälsning fann jag det nödvändigt att skriva och mana er fortsätta kämpa för den tro som en gång för alla har överlämnats åt de heliga.

4 Hos er har det nämligen nästlat sig in vissa personer vars dom för länge sedan är förutsagd i Skriften. De är gudlösa, de förvränger vår Guds nåd till försvar för omoral och förnekar vår ende Härskare och Herre, Jesus Kristus.

Varning för falska lärare

5 Även om ni redan känner till allt, vill jag påminna er om hur Herren först frälste sitt folk ur Egypten och sedan dödade dem som inte trodde.

6 Och de änglar som inte höll fast vid sin höga ställning utan övergav sin rätta hemvist, dem håller han i förvar i mörker med eviga bojor till den stora dagens dom.

7 Så är det också med Sodom och Gomorra och städerna däromkring, som på samma sätt kastade sig ut i sexuell omoral

1:1 Jak 1:1, 1 Petr 1:5. 1:1 i Jesus Kristus Annan översättning: "åt Jesus Kristus".
 1:2 2 Petr 1:2. 1:3 1 Tim 6:12. 1:3 trots Annan översättning: "i". 1:4 Gal 2:4,
 2 Petr 2:1f. 1:5 4 Mos 14:27f, 1 Kor 10:5, Hebr 3:17, 2 Petr 1:12f. 1:5 Herren Andra
 handskrifter: "Jesus". 1:6 2 Petr 2:4, 9. 1:7 1 Mos 19:4f, 2 Petr 2:6.

och följde onaturliga begär. De står som ett varnande exempel och får sitt straff i evig eld.

⁸ Ändå skändar dessa drömmare på samma sätt sin kropp. De föraktar Herren och hånar höga makter.

⁹ Men när ärkeängeln Mikael tvistade med djävulen om Moses kropp, vågade han inte uttala någon hånfull dom över honom utan sade: "Må Herren straffa dig."

¹⁰ Dessa däremot hånar vad de inte känner till, och vad de likt oförnuftiga djur förstår av naturen, det fördärvar de sig själva med.

¹¹ Ve dem! De har gått in på Kains väg, de har kastat sig ut i Bileams villfarelse mot betalning, de har gjort uppror som Kora och gått under.

¹² De är skamfläckar vid era kärleksmåltider där de utan att skämmas festar tillsammans med er och tar för sig. De är moln utan regn som drivs bort av vindarna, de är träd utan frukt när hösten är inne, dubbelt döda och uppräckta med rötterna.

¹³ De är vilda havsvågor som skummar med sina skändligheter, de är irrande stjärnor som har det svarta mörkret att vänta för evigt.

¹⁴ Henok, i det sjunde släktledet efter Adam, profeterade om dem: "Se, Herren kommer med sina tusentals heliga

¹⁵ för att hålla dom över alla och ställa varje själ till svars för alla de gudlösa gärningar de gjort och för alla de hårda ord som gudlösa syndare har talat mot honom."

¹⁶ De klagar missnöjt över sitt öde och följer sina begär, de är stora i orden och smickrar dem som de har nytta av.

I väntan på Kristi ankomst

¹⁷ Men ni, mina älskade, ska komma ihåg vad som är förutsagt av vår Herre Jesu Kristi apostlar.

¹⁸ De sade till er: "I den sista tiden kommer hånfulla människor som drivs av sina gudlösa begär."

1:8 2 Petr 2:10. **1:8** Herren Annan översättning: "herradöme", "auktoritet" (jfr 2 Petr 2:10 med not). **1:9** 5 Mos 34:5f, Dan 12:1, Sak 3:2. **1:10** 2 Petr 2:12. **1:11**

2 Petr 2:15, 1 Joh 3:12, Upp 2:14. **1:11** Kains väg Svekets och våldets väg (1 Mos 4:6f).

1:11 Bileams villfarelse En anspelning på 4 Mos 31:16, där den hedniska profeten Bileam förledde Guds folk till otrohet med moabitiska kvinnor. Se även 4 Mos 22:2f.

1:11 Kora revolterade mot Moses ledarskap och Arons prästämbete under parollen "hela församlingen är helig" (4 Mos 16:1f). **1:12** 1 Kor 11:20f, 2 Petr 2:13f. **1:12**

skamfläckar Annan översättning: "blindskär" (dolda rev under vattenytan). **1:12** tar för sig Annan översättning: "är herdar endast för sig själva". **1:12** moln utan regn I Mellanösterns torra klimat var regnmoln efterlängtade (jfr 5 Mos 11:10f).

1:13 Jes 57:20, 2 Petr 2:17. **1:14** 1 Mos 5:21f, 5 Mos 33:2, Matt 25:31. **1:14** Henok Citatet är hämtat från den apokryfiska Första Henoksboken (jfr 1 Mos 5:21f, Hebr 11:5).

1:15 Matt 12:36. **1:16** 2 Petr 2:18. **1:17** 2 Petr 3:2. **1:18** Apg 20:29, 1 Tim 4:1, 2 Tim 3:1f, 2 Petr 3:3. **1:18** 2 Petr 3:3.

19 Det är sådana som skapar splittring, oandliga människor som inte har Anden.

20 Men ni, mina älskade, ska bygga upp er själva på er allra heligaste tro och be i den helige Ande.

21 Håll er kvar i Guds kärlek, medan ni väntar på att vår Herre Jesus Kristus i sin barmhärtighet ska ge er evigt liv.

22 Mot dem som tvivlar ska ni vara barmhärtiga,

23 andra ska ni rädda genom att rycka dem ur elden. Och andra ska ni vara barmhärtiga mot, fast med fruktan så att ni avskyr till och med deras kläder som är nersmutsade av köttet.

Lovprisning

24 Han som har makt att bevara er från fall och föra fram er fläckfria och jublande inför sin härlighet -

25 den ende Guden, vår Frälsare genom Jesus Kristus, vår Herre - honom tillhör ära, majestät, välde och makt före all tid, nu och i all evighet. Amen.

1:19 Rom 8:9, 1 Kor 2:14. **1:20** Kol 2:7, 1 Tess 5:11. **1:20** er själva Annan översättning: "varandra". **1:20** på Annan översättning: "med", "i". **1:21** 1 Kor 1:7. **1:23** Amos 4:11, Sak 3:2f, Jak 5:19f. **1:24** 1 Tess 5:23. **1:25** Rom 16:27, 1 Tim 1:1, 1 Petr 5:11.

Uppenbarelseboken

Uppenbarelseboken är troligen skriven ca år 95 e Kr för att trösta och uppmuntra de kristna som led under de svåra förföljelserna under kejsar Domitianus. Boken skildrar himlens härlighet och Guds seger över ondskan vid tidens slut. Den är skriven som ett brev (1:4, 22:21) som skickades till sju församlingar i regionen kring Efesos. Författaren presenterar sig som "er broder Johannes" (1:9), enligt fornkyrkans tidigaste författare densamme som aposteln Johannes som hade sin bas i Efesos.

¹ Detta är Jesu Kristi uppenbarelse, som Gud gav honom för att visa sina tjänare vad som snart måste ske. Han sände sin ängel och gjorde det känt för sin tjänare Johannes,

² som har vittnat om Guds ord och Jesu Kristi vittnesbörd, allt vad han själv har sett.

³ Salig är den som läser upp och saliga de som lyssnar till profetians ord och tar vara på det som står skrivet i den, för tiden är nära.

Hälsning

⁴ Från Johannes till de sju församlingarna i Asien. Nåd vare med er och frid från honom som är och som var och som kommer, och från de sju andarna framför hans tron

⁵ och från Jesus Kristus, det trovärdiga vittnet, den förstfödde från de döda och härskaren över jordens kungar. Han som älskar oss och har löst oss från våra synder med sitt blod

⁶ och gjort oss till ett kungarrike, till präster åt sin Gud och Far, hans är äran och makten i evigheters evighet. Amen.

⁷ Se, han kommer med molnen,
och varje öga ska se honom,
även de som
genomborrat honom.
Och jordens alla stammar
ska jämra sig för hans skull.
Ja, amen.

1:1 Dan 2:28f, Upp 22:6, 16. **1:2** Upp 1:9, 6:9. **1:2** Jesu Kristi vittnesbörd Annan översättning: "vittnesbördet om Jesus Kristus" (även i 1:9 etc). **1:3** Luk 11:28, 1 Petr 4:7, Upp 22:7, 10. **1:4** 2 Mos 3:14, Upp 1:8, 4:8, 11:17. **1:4** Asien Den romerska provinsen Asien som omfattade västra delen av dagens Turkiet. **1:4** de sju andarna Syftar troligen på den helige Ande, kännetecknad med sju egenskaper i Jes 11:2. Uttrycket används även i Upp 3:1, 4:5, 5:6. **1:5** Ps 89:28, Jes 55:4, Kol 1:18. **1:6** 2 Mos 19:6, 1 Petr 2:5, 9, Upp 20:6. **1:7** Dan 7:13, Sak 12:10, Matt 24:30, Joh 19:37.

8 Jag är A och O, säger Herren Gud, han som är och som var och som kommer, den Allsmåktige.

Människosonen uppenbarar sig

9 Jag, er broder Johannes som i Jesus delar lidandet och riket och uthålligheten med er, hade kommit till ön som kallas Patmos för Guds ords och Jesu vittnesbörds skull.

10 På Herrens dag kom jag i Anden och hörde en stark röst bakom mig, som en basun:

11 "Skriv ner i en bokrulle vad du ser och skicka den till de sju församlingarna i Efesos, Smyrna, Pergamon, Tyatira, Sardes, Filadelfia och Laodicea."

12 Jag vände mig om för att se rösten som talade med mig. Och när jag vände mig om, såg jag sju ljusstakar av guld

13 och mitt bland ljusstakarna *en som liknade en människoson*, klädd i en hellång dräkt och med ett bälte av guld runt bröstet.

14 Hans huvud och hår var vitt som vit ull, som snö, och hans ögon var som eldslågor.

15 Hans fötter liknade skinande brons som glöder i smältugnen, och hans röst var som dånet av väldiga vatten.

16 I sin högra hand höll han sju stjärnor, och ur hans mun kom ett skarpt tveggat svärd, och hans ansikte var som solen när den skiner i all sin kraft.

17 När jag såg honom, föll jag ner som död för hans fötter. Men han lade sin högra hand på mig och sade: "Var inte rädd. Jag är den förste och den siste

18 och den levande. Jag var död, och se, jag lever i evigheters evighet. Och jag har nycklarna till döden och helvetet.

19 Skriv nu ner vad du har sett och vad som är och vad som ska ske efter detta.

20 Detta är hemligheten med de sju stjärnorna som du såg i min högra hand och de sju ljusstakarna av guld: de

1:8 2 Mos 3:14, Upp 21:6. **1:8** A och O Alfa och Omega, första och sista bokstaven i det grekiska alfabetet. Se även Upp 21:6 och 22:13. **1:9** Rom 8:17, 2 Tim 2:12, Upp 6:9. **1:9** Patmos Till denna klippö utanför Efesos förvisade romarna politiska fångar. **1:10** Upp 4:2. **1:10** Herrens dag Söndag, dagen då Herren uppstod och då gudstjänsten firades (se Apg 20:7). **1:11** Upp 2-3. **1:11** Efesos... Laodicea Sju större städer norr och öster om Johannes bas i Efesos. De räknas upp i en ordning som bildar en cirkelformad resrutt. **1:12** 2 Mos 25:3f, Hes 3:13, Sak 4:2. **1:13** Hes 1:26, Dan 7:13, 10:5. **1:13** ett bälte av guld runt bröstet Så bar översteprästen sitt bälte enligt Josefus (jfr 2 Mos 28:6-8). **1:13** Dan 7:13. "Människosonen" är Jesu dubbeltydiga titel: ordet är synonymt med "människa" (jfr Ps 8:5) men syftar också på profetians himmelska kungagestalt. **1:14** Dan 7:9, Upp 2:18. **1:15** Hes 1:24, Upp 14:2, 19:6. **1:16** Jes 49:2, Ef 6:17, Upp 19:15, 21. **1:17** Dan 8:18, 10:9f, Matt 17:6f. **1:18** Ps 68:21, Rom 6:9, Upp 3:7. **1:18** helvetet Grek. Hades. Annan översättning: "dödsriket" (jfr Upp 20:13-14). **1:19** Upp 4:11. **1:20** Mal 2:7.

sju stjärnorna är de sju församlingarnas änglar, och de sju ljusstakarna är de sju församlingarna.

2

Brevet till Efesos

¹ Skriv till ängeln för församlingen i Efesos:

Så säger han som håller de sju stjärnorna i sin högra hand, han som vandrar bland de sju ljusstakarna av guld:

² Jag känner dina gärningar, ditt arbete och din uthållighet. Jag vet att du inte kan tåla onda människor. Du har prövat dem som kallar sig apostlar men inte är det, och du har funnit att de är lögnare.

³ Ja, du är uthållig, och du har uthärdat mycket för mitt namns skull utan att tröttna.

⁴ Men jag har en sak emot dig: att du har övergett din första kärlek.

⁵ Kom därför ihåg varifrån du har fallit, och vänd om och gör dina första gärningar. Annars, om du inte vänder om, kommer jag till dig och flyttar din ljusstake från dess plats.

⁶ Men den fördelen har du: att du hatar nikolaiternas gärningar som också jag hatar.

⁷ Du som har öron, hör vad Anden säger till församlingarna! Åt den som segrar ska jag ge att äta av livets träd som står i Guds paradiset.

Brevet till Smyrna

⁸ Och skriv till ängeln för församlingen i Smyrna:

Så säger den förste och den siste, han som var död och som lever igen:

⁹ Jag känner ditt lidande och din fattigdom – men du är rik! – och hur du hånas av dem som kallar sig judar men inte är annat än en Satans synagoga.

¹⁰ Var inte rädd för vad du ska få utstå. Se, djävulen kommer att sätta några av er i fängelse för att ni ska prövas, och ni kommer att lida i tio dagar. Var trogen intill döden, så ska jag ge dig livets krona.

¹¹ Du som har öron, hör vad Anden säger till församlingarna! Den som segrar ska inte skadas av den andra döden.

2:1 Upp 1:13, 16, 20. **2:1** ängeln Annan översättning: "sändebudet" (en mänsklig församlingsledare). Grek. ängelos användes ibland om mänskliga sändebud (jfr Luk 7:24, 9:52). **2:2** 1 Tess 1:3, 1 Joh 4:1, Upp 2:19. **2:3** Matt 10:22, Hebr 10:36.

2:4 Jer 2:2f, Matt 24:12, Upp 2:14, 20. **2:5** Upp 3:3. **2:6** Ps 139:21f. **2:6** nikolaiternas gärningar Nikolaiterna var troligen en sekt med lös sexualmoral (2:14-15). Det grekiska namnet Nikolaus har samma betydelse som det hebreiska namnet Bileam, "folkets besegrare". **2:7** 1 Mos 2:9, Matt 11:15, 2 Kor 12:4, Upp 22:2.

2:8 Upp 1:18. **2:9** Joh 8:39, 44, Rom 2:28f, Upp 3:9. **2:10** Matt 10:28, 1 Kor 9:25, Upp 3:11. **2:11** Upp 3:6, 13, 22, 20:14, 21:8.

Brevet till Pergamon

12 Och skriv till ängeln för församlingen i Pergamon:

Så säger han som har det skarpa tveeggade svärdet:

13 Jag vet var du bor, där Satan har sin tron. Och du håller fast vid mitt namn och har inte förnekat tron på mig, inte ens under dagarna då Antipas, mitt trogna vittne, blev mördad hos er där Satan bor.

14 Men jag har en sak emot dig: att du har några där som håller fast vid Bileams lära, han som lärde Balak att gillra en fälla för Israels barn så att de åt kött från avgudaoffer och var otrogna.

15 På samma sätt har också du några som håller fast vid nikolaiternas lära.

16 Vänd därför om! Annars kommer jag snart till dig och strider mot dem med min muns svärd.

17 Du som har öron, hör vad Anden säger till församlingarna! Den som segrar ska jag ge av det dolda mannat. Och jag ska ge honom en vit sten, och på stenen är skrivet ett nytt namn som ingen känner utom den som får det.

Brevet till Tyatira

18 Och skriv till ängeln för församlingen i Tyatira:

Så säger Guds Son, han som har ögon som eldslågor och fötter som skinande brons:

19 Jag känner dina gärningar, din kärlek och din tro, ditt tjänande och din uthållighet, och jag vet att dina sista gärningar är fler än de första.

20 Men jag har en sak emot dig: att du tolererar kvinnan Isebel, hon som kallar sig profetissa och undervisar och förleder mina tjänare till att vara otrogna och äta kött från avgudaoffer.

21 Jag har gett henne tid att omvända sig, men hon vill inte omvända sig från sin otrohet.

2:12 Hebr 4:12, Upp 1:16. **2:13** Upp 3:8. **2:13** där Satan har sin tron Sannolikt en anspelning på det stora Zeusaltaret i Pergamon, idag bevarat i Berlin. Det var även ett lokalt centrum för kejsarkulten. **2:14** 4 Mos 25:1f, 31:16, Jud v 11. **2:14** Bileams lära Bileam var en hednisk profet som förledde gudsfolket till sexuell omoral (se 4 Mos 31:16 samt 4 Mos 22-25, jfr Jud vers 11). **2:15** Upp 2:6. **2:16** Jes 11:4, Ef 6:17, Hebr 4:12, Upp 19:15, 21. **2:17** Jes 62:2, Joh 6:32f, Upp 3:12. **2:17** det dolda mannat En kruka med ökenvandringens mat fanns dold i förbundsarken inne i det allra heligaste (2 Mos 16:32-34, Hebr 9:4). **2:17** en vit sten Flera tolkningar har föreslagits. Vita stenar användes bl a som segerpris, inbjudningskort till fester och för frikännande vid rättegångar. **2:18** Dan 10:6, Upp 1:14f. **2:20** Apg 15:20, 1 Kor 10:19f. **2:20** Isebel Troligen ett tacknamn för en falsk profetissa, uppkallad efter kung Ahabs hedniska drottning Isebel som införde avgudadyrkan i Israel (se 1 Kung 16:31, 2 Kung 9:22, 30f). **2:21** Rom 2:4.

²² Nu lägger jag henne på sjukbädden, och de som är otrogna med henne ska få svåra plågor om de inte omvänder sig från hennes gärningar.

²³ Jag ska döda hennes barn, och alla församlingarna ska inse att jag är den som rannsakar hjärtan och njurar. Och jag ska ge åt var och en av er efter hans gärningar.

²⁴ Men till er andra i Tyatira, ni som inte har den läran och inte har lärt känna Satans djupheter, som man kallar det, till er säger jag: Jag lägger inte på er någon annan börda.

²⁵ Men håll fast vid det ni har tills jag kommer.

²⁶ Den som segrar och håller fast vid mina gärningar ända till slutet, honom ska jag ge makt över folken.

²⁷ Han ska styra dem med järnspira som man krossar lerkärl,

²⁸ liksom jag har fått den makten av min Far. Och jag ska ge honom morgonstjärnan.

²⁹ Du som har öron, hör vad Anden säger till församlingarna!

3

Brevet till Sardes

¹ Och skriv till ängeln för församlingen i Sardes:

Så säger han som har Guds sju andar och de sju stjärnorna: Jag känner dina gärningar. Du har namn om dig att du lever, men du är död.

² Vakna upp och stärk det som är kvar och som var nära att dö, för jag har inte funnit dina gärningar fullkomliga inför min Gud.

³ Kom därför ihåg vad du har tagit emot och hört, håll fast vid det och vänd om. Om du inte håller dig vaken ska jag komma som en tjuv, och du ska inte veta vilken stund jag kommer över dig.

⁴ Men du har några få i Sardes som inte har smutsat ner sina kläder, och de ska vandra med mig i vita kläder, för de är värdiga.

⁵ Den som segrar ska alltså bli klädd i vita kläder, och jag ska aldrig stryka hans namn ur livets bok utan kännas vid hans namn inför min Far och hans änglar.

2:22 Upp 18:9. **2:23** Ps 7:10, Jer 11:20, Matt 16:27, Rom 2:6. **2:23** döda hennes barn Ordagrant: "döda hennes barn med död", vilket också kan översättas "med pest" (jfr 6:8). **2:23** hjärtan och njurar En bild för människans innersta (jfr Ps 7:10, 139:13). **2:24** Satans djupheter De gnostiska irrlärarna menade sig besitta en djupare insikt som frigjorde dem från jordiska moralregler. **2:25** Upp 3:11. **2:26** Ps 2:8, Upp 3:21. **2:27** Ps 2:9, Upp 12:5, 19:5. **2:27** Ps 2:9 (Septuaginta). **2:28** 2 Petr 1:19, Upp 22:16. **3:1** Upp 1:4, 16. **3:2** Luk 22:32. **3:3** Matt 24:42f, 1 Tess 5:2, Upp 2:5, 16:15. **3:4** Upp 4:4, 6:11, 7:9. **3:5** 2 Mos 32:32f, Ps 69:29, Matt 10:32, Luk 10:20, Upp 13:8, 20:12.

⁶ Du som har öron, hör vad Anden säger till församlingarna!

Brevet till Filadelfia

⁷ Och skriv till ängeln för församlingen i Filadelfia:

Så säger han som är helig och sann, han som har Davids nyckel, han som öppnar så att ingen kan stänga och stänger så att ingen kan öppna:

⁸ Jag känner dina gärningar. Se, jag har ställt en dörr öppen för dig som ingen kan stänga, för din kraft är liten och du har hållit fast vid mitt ord och inte förnekat mitt namn.

⁹ Se, jag överlämnar åt dig några från Satans synagoga, några som kallar sig judar men inte är det utan ljuger. Jag ska få dem att komma och falla ner inför dina fötter, och de ska förstå att jag älskar dig.

¹⁰ Eftersom du har bevarat mitt ord om uthållighet ska jag bevara och rädda dig ur prövningens stund som ska komma över hela världen för att pröva jordens invånare.

¹¹ Jag kommer snart. Håll fast vid det du har så att ingen tar din krona.

¹² Den som segrar ska jag göra till en pelare i min Guds tempel, och han ska aldrig mer lämna det. På honom ska jag skriva min Guds namn och namnet på min Guds stad, det nya Jerusalem som kommer ner från himlen, från min Gud, och mitt eget nya namn.

¹³ Du som har öron, hör vad Anden säger till församlingarna!

Brevet till Laodicea

¹⁴ Och skriv till ängeln för församlingen i Laodicea:

Så säger han som är Amen, det trovärdiga och sanna vittnet, upphovet till Guds skapelse:

¹⁵ Jag känner dina gärningar. Du är varken kall eller varm. Jag skulle önska att du vore kall eller varm!

¹⁶ Men eftersom du är ljum och varken varm eller kall ska jag spy ut dig ur min mun.

¹⁷ Du säger: Jag är rik, jag har fått rikedom och behöver ingenting. Och du förstår inte att just du är eländig, ynkelig, fattig, blind och naken.

¹⁸ Jag råder dig att köpa guld av mig som är renat i eld så att du blir rik, och vita kläder att skyla dig med så att din skamliga

3:7 Job 12:14, Jes 22:22, Upp 1:18. **3:8** 1 Kor 16:9, Upp 2:13. **3:9** Jes 60:14, Upp 2:9. **3:10** Luk 21:19. **3:10** mitt ord om uthållighet Annan översättning: "ordet om min uthållighet". **3:11** 1 Kor 9:25, Fil 4:5, Upp 22:7, 12. **3:12** Gal 2:9, Hebr 12:22, Upp 14:1, 21:2, 22:4. **3:14** 2 Kor 1:20, Kol 1:15f, Upp 1:5. **3:14** han som är Amen Jesus betonade viktiga sanningar med detta ord, som närmast betyder "sant", och förklarade att han är sanningen själv (Joh 14:6). **3:14** upphovet till Annan översättning: "härskaren över". **3:15** Rom 12:11. **3:16** Matt 12:30. **3:17** 1 Kor 4:8. **3:18** Jes 55:1, 1 Petr 1:7, Upp 16:15.

nakenhet inte syns, och salva att smörja dina ögon med så att du kan se.

¹⁹ Alla som jag älskar tillrättavisar och tuktar jag. Visa därför iver och vänd om!

²⁰ Se, jag står vid dörren och knackar. Om någon hör min röst och öppnar dörren, ska jag gå in till honom och hålla måltid med honom och han med mig.

²¹ Den som segrar ska jag låta sitta hos mig på min tron, liksom jag själv har segrat och sitter hos min Far på hans tron.

²² Du som har öron, hör vad Anden säger till församlingarna!

4

Den himmelska synen

¹ Därefter såg jag, och se: en dörr stod öppen i himlen. Och rösten som jag först hade hört tala till mig som en basun sade: "Kom hit upp, så ska jag visa dig vad som måste ske efter detta."

² Genast var jag i Anden. Och se, en tron stod i himlen, och någon satt på tronen.

³ Och han som satt där liknade en ädelsten, som jaspis och karneol, och runt omkring tronen fanns en regnbåge som liknade smaragd.

⁴ Runt omkring tronen stod tjugofyra troner, och på tronerna satt tjugofyra äldste klädda i vita kläder och med kronor av guld på huvudet.

⁵ Och från tronen kom blixtar och då och åska, och framför tronen brann sju facklor som är Guds sju andar.

⁶ Framför tronen låg liksom ett hav av glas, som av kristall.

Mitt för tronen och runt omkring den stod fyra varelser som hade fullt med ögon framtill och baktill.

⁷ Den första varelsen liknade ett lejon, den andra en ung tjur, den tredje hade ett ansikte som en människa och den fjärde liknade en flygande örn.

⁸ Var och en av de fyra varelserna hade sex vingar och fullt med ögon runt om och på insidan. Dag och natt säger de utan uppehåll:

"Helig, helig, helig

3:18 guld ... kläder ... salva Laodicea var en välmående stad berömd för sin rikedom, sitt svarta ylle och sin läkemedelstillverkning. **3:19** Job 5:17, Ords 3:12, 1 Kor 11:32, Hebr 12:6. **3:20** Luk 12:36, Joh 14:21f. **3:21** Matt 19:28, Joh 17:24, 2 Tim 2:12. **4:1** Upp 1:10, 19. **4:2** Hes 1:26f. **4:3** jaspis och karneol Under antiken användes dessa namn (t ex av Plinius) för glittrande gröna respektive röda ädelstenar, och inte för de matta halvädelstenar som de betecknar idag. **4:4** Jes 24:23. **4:5** 2 Mos 19:16, Upp 1:4, 3:1, 5:6. **4:6** Hes 1:5f, Upp 15:2. **4:7** Hes 1:10. **4:8** Jes 6:2f, Hes 10:12, Upp 1:4. **4:8** på insidan Kanske avses insidan av vingarna.

är Herren Gud Allsmäktig,
han som var och som är
och som kommer."

⁹ Och när varelserna prisar och ärar och tackar honom som sitter på tronen och som lever i evigheters evighet,

¹⁰ då faller de tjugofyra äldste ner inför honom som sitter på tronen och tillber honom som lever i evigheters evighet. De lägger ner sina kronor inför tronen och säger:

¹¹ "Värdig är du,
vår Herre och Gud,
att ta emot lov och ära och makt,
för du har skapat allt.
Genom din vilja kom det till
och blev skapat."

5

Bokrullen med de sju sigillen

¹ Och jag såg i högra handen på honom som satt på tronen en bokrulle med skrift på både insidan och utsidan, förseglad med sju sigill.

² Och jag såg en väldig ängel som ropade med stark röst: "Vem är värdig att öppna bokrullen och bryta dess sigill?"

³ Men ingen i himlen eller på jorden eller under jorden kunde öppna bokrullen eller se in i den.

⁴ Och jag grät bittert över att det inte fanns någon som var värdig att öppna bokrullen eller se in i den.

⁵ Men en av de äldste sade till mig: "Gråt inte! Se, Lejonet av Juda stam, Davids rotskott, har segrat. Han kan öppna bokrullen och dess sju sigill."

Lammet inför tronen

⁶ Och jag såg: i mitten mellan tronen och de fyra varelserna och de äldste stod ett Lamm, som såg ut att ha blivit slaktat. Det hade sju horn och sju ögon, som är Guds sju andar utsända över hela jorden.

⁷ Och Lammet gick fram och tog bokrullen ur högra handen på honom som satt på tronen.

4:10 Dan 4:34, Upp 5:14. **4:11** Upp 14:7. **5:1** Jes 29:11, Hes 2:9f. **5:1** sigill Ett förseglat brev fick endast öppnas och läsas av den rätte mottagaren. **5:2** Upp 10:1, 18:21. **5:5** 1 Mos 49:9f, Jes 11:1, 10, Rom 15:12, Upp 22:16. **5:6** Jes 53:7, Sak 4:10, Joh 1:29, Apg 4:5, 1 Petr 1:19. **5:6** Lejonet ... ett Lamm "Lejonet" påminner om de bibelställen i GT som talar om Messias som den segrande kungen (t ex 1 Mos 49:9f), medan "Lammet" (offerlammet) påminner om de ställen som framställer honom som Herrens lidande tjänare (Jes 53:7). Se även not till Joh 1:29. **5:6** horn Symbol för höghet och styrka. **5:7** Upp 4:2.

8 Och när det tog bokrullen, föll de fyra varelserna och de tjugofyra äldste ner inför Lammet. Var och en hade en harpa och skålar av guld fulla med rökelse, som är de heligas böner.

Den nya sången till Lammet

9 Och de sjöng en ny sång:

"Du är värdig att ta bokrullen
och bryta dess sigill,
för du har blivit slaktad,
och med ditt blod
har du friköpt människor åt Gud
av alla stammar och språk
och länder och folk.

10 Du har gjort dem
till ett kungarike
och till präster åt vår Gud,
och de ska regera på jorden."

11 Och jag såg, och jag hörde rösten av många änglar runt tronen och varelserna och de äldste. Deras antal var tiotusen gånger tiotusen och tusen gånger tusen,

12 och de sade med stark röst:

"Lammet som blev slaktat
är värdigt att ta emot
makten, rikedom, visheten,
kraften, äran, härligheten
och lovsången!"

13 Och allt skapat i himlen och på jorden och under jorden och på havet och allt som finns i dem hörde jag säga:

"Honom som sitter på tronen,
honom och Lammet
tillhör lovsången och äran
och härligheten och makten
i evigheters evighet!"

14 Och de fyra varelserna sade: "Amen." Och de äldste föll ner och tillbad.

6

De sex första sigillen bryts

5:8 Ps 141:2, Upp 8:3f. **5:9** Ps 96:1, Jes 42:10, 1 Kor 6:20, 1 Petr 1:18f. **5:10**
2 Mos 19:5f, 1 Petr 2:5, 9, Upp 1:6. **5:11** Dan 7:10, Hebr 12:22. **5:12** 1 Krön 29:11,
Jes 53:7, Upp 4:11. **5:13** Ps 148:1f, Fil 2:10, Upp 4:2. **5:14** Upp 4:10.

1 Och jag såg när Lammet bröt ett av de sju sigillen. Då hörde jag en av de fyra varelserna säga med en röst som åskan: "Kom!"

2 Jag såg, och se: en vit häst, och han som satt på den hade en båge. Han fick en segerkrans, och han drog ut som segerherre för att segra.

3 Och när Lammet bröt det andra sigillet, hörde jag den andra varelsen säga: "Kom!"

4 En annan häst kom ut, en eldröd, och han som satt på den fick makt att ta bort freden från jorden så att människor skulle slakta varandra. Och han fick ett stort svärd.

5 När Lammet bröt det tredje sigillet, hörde jag den tredje varelsen säga: "Kom!" Och jag såg, och se: en svart häst, och han som satt på den hade en våg i sin hand.

6 Och jag hörde liksom en röst mitt bland de fyra varelserna: "Ett mått vete för en denar och tre mått korn för en denar, men oljan och vinet får du inte skada."

7 När Lammet bröt det fjärde sigillet, hörde jag den fjärde varelsens röst säga: "Kom!"

8 Och jag såg, och se: en gulblek häst, och han som satt på den hette Döden, och helvetet följde honom. De fick makt över en fjärdedel av jorden, att döda med svärd och med svält och med pest och genom jordens vilda djur.

9 När Lammet bröt det femte sigillet, såg jag under altaret själarna av dem som hade blivit slaktade för Guds ord och för vittnesbördet som de hade.

10 De ropade med stark röst: "Herre, du som är helig och sann! Hur länge ska det dröja innan du dömer jordens invånare och straffar dem för vårt blod?"

11 Och var och en av dem fick en vit dräkt, och de blev tillsagda att vila ännu en liten tid, tills deras medtjänare och bröder, som skulle dödas liksom de, hade blivit fulltaliga.

12 Och jag såg när Lammet bröt det sjätte sigillet. Då blev det en stor jordbävning. Solen blev svart som en sorgdräkt, och hela månen blev som blod.

13 Himlens stjärnor föll ner på jorden, som när fikonträdet faller sina omogna frukter när det skakas av en kraftig vind.

6:1 Upp 4:6, 5:1f. **6:2** Sak 1:8f, Upp 19:11. **6:4** Matt 24:6f. **6:5** Hes 4:16f.

6:6 mått ... denar Måttet (grek. choínix) motsvarade en dagsranson om ca 1 liter, och denaren en enkel arbetares dagslön – ett mer än tiodubblat matpris. **6:8** Hes 14:21, Upp 1:18. **6:8** helvetet Grek. Hades. Annan översättning: "dödsriket" (jfr Upp 20:13-14).

6:9 Upp 1:9, 8:3, 9:13, 14:18, 20:4. **6:10** Ps 79:10, Luk 18:7f, Rom 12:19, Hebr 10:30. **6:11** Upp 3:4f, 7:9. **6:12** Jes 50:3, Joel 3:15, Matt 24:29.

6:12 sorgdräkt Ordagrant: "tagelsäck". En sådan grov, svart dräkt bars av sörjande och av profeter och botpredikanter (Matt 11:21 och Upp 11:3). **6:13** Jes 34:4.

14 Och himlen försvann som när en bokrulle rullas ihop, och alla berg och öar flyttades från sina platser.

15 Och jordens kungar, stormännen och befälhavarna, de rika och mäktiga och alla slavar och fria gömde sig i hålor och bland bergens klippor,

16 och de sade till bergen och klipporna: "Fall över oss och göm oss för honom som sitter på tronen och för Lammets vrede!"

17 Deras vredes stora dag har kommit, och vem kan då bestå?"

7

De etthundrafyrtiofyra tusen

1 Sedan såg jag fyra änglar stå vid jordens fyra hörn och hålla tillbaka jordens fyra vindar så att ingen vind skulle blåsa över jorden eller havet eller något träd.

2 Och jag såg en annan ängel som kom upp från öster med den levande Gudens sigill. Han ropade med stark röst till de fyra änglarna som hade fått makt att skada jorden och havet:

3 "Skada inte jorden eller havet eller träden förrän vi har satt sigill på vår Guds tjänares pannor!"

4 Och jag hörde antalet av dem som hade fått sigillet, etthundrafyrtiofyra tusen från Israels alla stammar:

5 av Juda stam tolv tusen

 som fått sigillet,

av Rubens stam tolv tusen,

av Gads stam tolv tusen,

6 av Ashers stam tolv tusen,

av Naftalis stam tolv tusen,

av Manasses stam tolv tusen,

7 av Simeons stam tolv tusen,

av Levis stam tolv tusen,

av Isaskars stam tolv tusen,

8 av Sebulons stam tolv tusen,

av Josefs stam tolv tusen

och av Benjamins stam tolv tusen

 som fått sigillet.

Den stora vitklädda skaran

9 Därefter såg jag, och se: en stor skara som ingen kunde räkna, av alla folk och stammar och länder och språk. De stod

6:14 Upp 16:20. **6:15** Jes 2:19. **6:16** Hos 10:8, Luk 23:30. **6:17** Joel 2:11, Mal 3:2. **7:1** Hes 7:2, 37:9, Dan 7:2. **7:2** den levande Gudens sigill Markerar ägande och beskydd (jfr Joh 6:27, Ef 1:13). **7:3** Hes 9:4f, Upp 9:4. **7:4** Upp 14:1.

7:4 etthundrafyrtiofyra tusen Sannolikt ett symboliskt tal (12 x 12 x 1000): en oöverskådlig mängd (1000) innesluten i apostlarnas (12) och Israels stammars (12) församling. **7:9** Joh 12:13, Upp 5:9.

inför tronen och inför Lammet, klädda i vita kläder och med palmlblad i sina händer,
¹⁰ och de ropade med stark röst:

"Frälsningen tillhör vår Gud,
 som sitter på tronen,
 och Lammet!"

¹¹ Och alla änglarna stod runt tronen och de äldste och de fyra varelserna, och de föll ner på sina ansikten inför tronen och tillbad Gud
¹² och sade:

"Amen!
 Lovsången, härligheten,
 visheten, tacksägelsen,
 äran, makten och kraften
 tillhör vår Gud
 i evigheters evighet.
 Amen."

¹³ En av de äldste frågade mig: "Dessa som är klädda i vita kläder, vilka är de och varifrån kommer de?"

¹⁴ Jag svarade: "Min herre, du vet det."

Då sade han till mig: "Det är de som kommer ur den stora nöden. De har tvättat sina kläder och gjort dem vita i Lammets blod.

¹⁵ Därför står de inför Guds tron och tjänar honom dag och natt i hans tempel, och han som sitter på tronen ska slå upp sitt tält över dem.

¹⁶ De ska aldrig mer hungra och aldrig mer törsta, och varken solen eller någon annan hetta ska drabba dem,

¹⁷ för Lammet mitt på tronen ska vara deras herde. Han ska leda dem till livets vattenkällor, och Gud ska torka alla tårar från deras ögon."

8

Det sjunde sigillet bryts

¹ När Lammet bröt det sjunde sigillet, blev det tyst i himlen i omkring en halvtimme.

De sju basunerna

7:9 palmlblad En symbol för högtidsglädje som användes vid lövhyddohögtiden (3 Mos 23:40) och vid Jesu intåg i Jerusalem (Joh 12:13). **7:10** Jes 43:11, Upp 4:2.

7:11 Upp 5:11f. **7:13** Upp 3:4. **7:14** Dan 12:1, Matt 24:21f, Upp 22:14. **7:15**

Jes 4:5f, Upp 21:3. **7:15** boning Syftar på Israels tabernakel eller tälthelgedom.

Se not till Hebr 8:2. **7:16** Ps 121:6, Jes 49:10. **7:17** Ps 23:1f, Jes 25:8, Hes 34:23,

Upp 21:4. **7:17** mitt på tronen Annan översättning: "mitt för tronen". **8:1**

Hab 2:20.

² Och jag såg de sju änglarna som står inför Gud, och de fick sju basuner.

³ Och en annan ängel kom och ställde sig vid altaret med ett rökelsekar av guld. Han fick mycket rökelse att lägga tillsammans med alla de heligas böner på guldaltaret framför tronen.

⁴ Och röken från rökelsen steg från ängeln hand tillsammans med de heligas böner upp inför Gud.

⁵ Och ängeln tog rökelsekaret, fyllde det med elden från altaret och kastade ner det på jorden, och det blev åska, dån och blixtar och jorden skakade.

⁶ Och de sju änglarna med de sju basunerna gjorde sig redo att blåsa i dem.

De fyra första basunerna

⁷ Den första ängeln blåste i sin basun. Då kom hagel och eld, blandat med blod, och kastades ner på jorden. En tredjedel av jorden brann upp, och en tredjedel av träden brann upp, och allt grönt gräs brann upp.

⁸ Den andra ängeln blåste i sin basun. Då var det som om ett stort brinnande berg kastades i havet. En tredjedel av havet förvandlades till blod,

⁹ och en tredjedel av allt liv i havet dog, och en tredjedel av alla fartyg gick under.

¹⁰ Den tredje ängeln blåste i sin basun. Då föll en stor stjärna från himlen, brinnande som en fackla, och den föll över en tredjedel av floderna och vattenkällorna.

¹¹ Stjärnans namn är Malört. En tredjedel av vattnen förvandlades till malört, och många människor dog av vattnet som hade blivit bittert.

¹² Den fjärde ängeln blåste i sin basun. Då träffades en tredjedel av solen och en tredjedel av månen och en tredjedel av stjärnorna, så att en tredjedel av dem förmörkades och dagen förlorade en tredjedel av sitt ljus, och natten likaså.

¹³ Och jag såg, och jag hörde en örn som flög uppe på himlen och ropade med stark röst: "Ve, ve, ve över jordens invånare för de basunstötter som är kvar, när de tre andra änglarna blåser i sina basuner!"

9

Den femte basunen

¹ Den femte ängeln blåste i sin basun. Och jag såg en

8:2 Matt 24:31. **8:2** sju basuner De lidanden som beskrivs påminner om plågorna i Egypten (Se 2 Mos 7-10). **8:3** Ps 141:2, Upp 5:8. **8:5** 3 Mos 16:12, Hes 10:2. **8:7** 2 Mos 9:23f, Hes 38:22. **8:8** 2 Mos 7:20f, Jer 51:25, Upp 16:3. **8:10** Jes 14:12, Luk 10:18, Upp 9:1. **8:11** 2 Mos 15:22f, Jer 9:15. **8:11** malört Buske av Artemisiasläktet som ger en giftig olja med bitter smak. **8:12** 2 Mos 10:21f. **8:13** Upp 9:12. **9:1** Upp 8:10, 20:1.

stjärna som hade fallit från himlen ner på jorden, och den fick nyckeln till avgrund-ens brunn.

² Den öppnade avgrundens brunn, och rök steg upp ur brunnen som röken från en stor ugn, och solen och luften förmörkades av röken från brunnen.

³ Ur röken kom gräshoppor ut över jorden, och de fick samma makt som skorpionerna på jorden.

⁴ De blev tillsagda att inte skada markens gräs eller någon grönska eller något träd, utan bara de människor som inte hade Guds sigill på pannan.

⁵ De fick inte rätt att döda dem, men de fick plåga dem i fem månader, och smärtan från dem var som smärtan när en skorpion sticker en människa.

⁶ I de dagarna ska människorna söka döden men inte finna den, de ska längta efter att dö men döden ska fly ifrån dem.

⁷ Gräshopporna såg ut som hästar rustade till strid. På sina huvuden hade de något som liknade kronor av guld, och deras ansikten var som människors ansikten.

⁸ De hade hår som kvinnor, tänder som lejon

⁹ och bröstpansar som av järn. Och dånet från deras vingar var som dånet från stridsvagnar med många hästar som stormar fram till strid.

¹⁰ De hade stjärter och gaddar som skorpioner, och i stjärten låg deras makt att skada människorna i fem månader.

¹¹ Som kung över sig har de avgrundens ängel, som på hebreiska kallas Abaddon och på grekiska Apollyon.

¹² Det första veropet är över. Se, efter det kommer två till.

Den sjätte basunen

¹³ Den sjätte ängeln blåste i sin basun. Och jag hörde en röst från de fyra hornen på guldaltaret inför Gud,

¹⁴ och den sade till den sjätte ängeln som hade basunen: "Släpp lös de fyra änglar som är bundna vid den stora floden Euftrat."

¹⁵ Och de fyra änglarna som hade hållits redo för den timmen och den dagen och den månaden och det året släpptes lösa för att döda en tredjedel av människorna.

¹⁶ Antalet ryttare i dessa ryttarhärer var tjugo tusen gånger tio tusen. Jag hörde deras antal.

¹⁷ Och så här såg jag hästarna och deras ryttare i min syn: ryttarna hade eldröda, mörkblå och svavelgula bröstpansar,

9:1 en stjärna som hade fallit från himlen En fallen ängel (jfr Upp 12:4, 7, Job 38:7).
9:21 Mos 19:28, 2 Mos 10:21f. **9:3** 2 Mos 10:12f. **9:4** Upp 7:3. **9:6** Job 3:21, Jer 8:3.
9:7 Joel 2:4f. **9:8** Joel 1:6. **9:9** Joel 2:5. **9:11** Abaddon ... Apollyon Hebr. och grek. för "fördärvet" respektive "fördärvaren". **9:12** Upp 8:13. **9:13** 2 Mos 30:1f, Upp 8:3. **9:14** Upp 16:12. **9:14** floden Euftrat var Romarrikets östra grännsflod mot parternas ryttarhärer.

och hästarna hade huvuden som lejon, och ur deras munnar kom eld och rök och svavel.

¹⁸ Av dessa tre plågor dödades en tredjedel av människorna, av elden och röken och svavlet som kom ur deras munnar.

¹⁹ Hästarnas makt ligger i deras mun och deras svansar, för deras svansar liknar ormar och har huvuden, och med dessa gör de skada.

²⁰ Resten av människorna, de som inte dödades av dessa plågor, omvände sig ändå inte från sina händers verk. De slutade inte att tillbe onda andar och avgudabilder av guld, silver, brons, sten och trä som varken kan se eller höra eller gå,

²¹ och de ångrade inte sina mord och sin ockultism, sin sexuella omoral och sina stölder.

10

Ängeln med den lilla bokrullen

¹ Och jag såg en annan väldig ängel komma ner från himlen, klädd i ett moln och med regnbågen över sitt huvud. Hans ansikte var som solen och hans ben som eldpelare,

² och i handen hade han en liten bokrulle som var öppnad. Han satte sin högra fot på havet och sin vänstra på jorden

³ och ropade med stark röst som ett rytande lejon. Och när han hade ropat, talade de sju åskorna med sina röster.

⁴ När de sju åskorna hade talat skulle jag just skriva, men jag hörde en röst från himlen: "Förseгла det som de sju åskorna har sagt och skriv inte ner det."

⁵ Och ängeln som jag såg stå på havet och på jorden lyfte sin högra hand mot himlen

⁶ och svor vid honom som lever i evigheters evighet och som har skapat himlen och det som finns i den och jorden och det som finns på den och havet och det som finns i det: "Tiden är ute.

⁷ Men i de dagarna när den sjunde ängels röst hörs och han blåser i sin basun, då är Guds hemlighet fullbordad, så som han har förkunnat i det evangelium han gett sina tjänare profeterna."

⁸ Och rösten som jag hade hört från himlen talade till mig igen och sade: "Gå och ta den öppnade bokrullen ur handen på ängeln som står på havet och på jorden."

⁹ Jag gick då bort till ängeln och bad honom ge mig den lilla bokrullen. Han svarade mig: "Ta den och ät upp den! Den ska svida i din mage men vara söt som honung i din mun."

¹⁰ Jag tog bokrullen ur ängelns hand och åt upp den, och i min mun var den söt som honung. Men när jag hade ätit den sved det i min mage.

¹¹ Och man sade till mig: "Du måste profetera på nytt om många folk och länder och språk och kungar."

11

De två vittnena

¹ Jag fick en mätstång som liknade en stav, och man sade: "Stå upp och mät Guds tempel och altaret och dem som tillber där inne.

² Men lämna templets yttergård och mät den inte, för den är given åt hedningarna och de ska trampa den heliga staden under sina fötter i fyrtyotvå månader.

³ Och jag ska låta mina två vittnen profetera under ettusen tvåhundra sextio dagar, klädda i säcktyg."

⁴ Dessa är de två olivträden och de två ljusstakarna som står inför jordens Herre.

⁵ Om någon vill skada dem, kommer eld ur deras mun och förtär deras fiender. Ja, om någon vill skada dem måste han dödas på det sättet.

⁶ De har makt att stänga himlen så att inget regn faller under de dagar de profeterar, och de har makt att förvandla vattnen till blod och att slå jorden med alla slags plågor så ofta de vill.

⁷ Och när de har fullgjort sitt vittnesbörd, ska vilddjuret som kommer upp ur avgrunden strida mot dem och besegra dem och döda dem.

⁸ Deras lik ska bli liggande på gatan i den stora stad som andligt talat kallas Sodom och Egypten och där även deras Herre blev korsfäst.

⁹ Människor av olika folk och stammar och språk och länder ser deras döda kroppar i tre och en halv dagar, och de tillåter inte att kropparna läggs i någon grav.

10:9 Hes 2:8f, 3:1f. **10:11** Jer 1:10. **11:1** Hes 40:3f. **11:1** mät Guds tempel Detta påminner om Hesekiels syn (Hes 40-48). **11:2** Ps 79:1, Luk 21:24, Upp 13:5. **11:2** fyrtyotvå månader Jfr 13:5. I 11:3, 12:6 finns uttrycket "ettusen tvåhundra sextio dagar", i 12:14 "en tid, tider och en halv tid" (dvs tre och ett halvt år). Se även Dan 7:25, 12:7. **11:3** Upp 12:6. **11:4** Sak 4:2f, 11f. **11:4** de två olivträden och de två ljusstakarna Se Sak 4:11-14. **11:5** 4 Mos 16:35, 2 Kung 1:10. **11:6** 2 Mos 7:17f, 1 Kung 17:1. **11:7** Dan 7:21, Upp 13:1f, 17:18. **11:8** Jes 1:9f, 3:9, Upp 17:2, 5, 18:10.

10 Och jordens invånare gläder sig över dem och jublar och skickar gåvor till varandra, eftersom de båda profeterna hade plågat dem som bor på jorden.

11 Men efter de tre och en halv dagarna kom livsande från Gud in i dem, och de stod upp på sina fötter igen, och de som såg dem blev skräckslagna.

12 Och de hörde en stark röst från himlen som sade till dem: "Kom hit upp!" Och de steg upp till himlen i ett moln, och deras fiender såg dem.

13 I samma stund blev det en stor jordbävning, och en tiondel av staden störtade samman. Sju tusen människor dödades vid jordbävningen, och resten greps av skräck och gav ära åt himlens Gud.

14 Det andra veropet är över. Se, det tredje kommer snart.

Den sjunde basunen

15 Och den sjunde ängeln blåste i sin basun. Då hördes starka röster i himlen:

"Väldet över världen
tillhör nu vår Herre
och hans Smorde,
och han ska vara kung
i evigheters evighet."

16 Och de tjugofyra äldste som satt på sina troner inför Gud föll ner på sina ansikten och tillbad Gud

17 och sade:

"Vi tackar dig,
Herre Gud Allsmäktig,
du som är och som var,
för att du har tagit makten,
din stora makt,
och nu är kung."

18 Folken vredgades,
och din vrede har kommit,
tiden när de döda ska dömas
och du ska löna
dina tjänare profeterna
och de heliga
och dem som vördar ditt namn,
små och stora,
och fördärva dem
som fördärvar jorden."

19 Och Guds tempel i himlen öppnades, och hans förbundsark blev synlig i hans tempel, och det kom blixtar, då, åska, jordbävning och stora hagel.

12

Kvinnan och draken

¹ Ett stort tecken visade sig i himlen: en kvinna klädd i solen och med månen under sina fötter och en krona av tolv stjärnor på sitt huvud.

² Hon var havande och ropade i barnsnöd och födslovärkar.

³ Och ett annat tecken visade sig i himlen, och se: en stor eldröd drake med sju huvuden och tio horn och sju kronor på sina huvuden.

⁴ Hans stjärt svepte med sig en tredjedel av himlens stjärnor, och han kastade ner dem på jorden.

Och draken stod framför kvinnan som skulle föda, för att sluka hennes barn så snart hon hade fött det.

⁵ Och hon födde ett barn, en Son som ska styra alla folk med järnspira, och hennes barn rycktes upp till Gud och hans tron.

⁶ Kvinnan flydde då ut i öknen, där hon har en plats som Gud berett för henne så att hon får sitt uppehälle där i ettusen tvåhundrasextio dagar.

Mikael och draken

⁷ Och det blev strid i himlen: Mikael och hans änglar stred mot draken. Och draken och hans änglar stred,

⁸ men han var inte stark nog, och det fanns inte längre någon plats för dem i himlen.

⁹ Och den store draken, den gamle ormen som kallas Djävul och Satan och som förleder hela världen, kastades ner på jorden och hans änglar kastades ner med honom.

¹⁰ Och jag hörde en stark röst i himlen säga:

"Nu tillhör frälsningen

och makten och riket vår Gud
och väldet hans Smorde,

för våra bröders åklagare

är nerkastad,

han som dag och natt

anklagade dem inför vår Gud.

¹¹ De övervann honom
genom Lammets blod

11:19 1 Kung 8:6, Upp 15:5. **12:2** Jes 66:7. **12:4** Dan 8:10. **12:4** himlens stjärnor Änglar som faller tillsammans med Satan (jfr Upp 12:7f, Job 38:7). **12:5** Jes 66:7, Upp 2:27, 19:15. **12:7** Dan 10:13, 21, Jud v 9. **12:9** 1 Mos 3:1, Luk 10:18, Joh 12:31, Upp 20:2f. **12:10** Job 1:9f, Sak 3:1f, Luk 22:31, Upp 11:15. **12:11** Luk 14:26, Rom 8:37, Upp 7:14.

och genom sitt vittnesbörds ord,
de älskade inte sitt liv så högt
att de drog sig undan döden.

12 Jubla därför, ni himlar
och ni som bor i dem!
Men ve dig, du jord och du hav,
för djävulen har kommit ner
till er i stor vrede,
eftersom han vet
att hans tid är kort."

13 När draken såg att han var nerkastad på jorden, förföljde han kvinnan som hade fött Sonen.

14 Men kvinnan fick den stora örns båda vingar för att flyga ut till sin plats i öknen, där hon skyddad från ormen får sitt uppehälle under en tid, tider och en halv tid.

15 Ormen sprutade då vatten ur sin mun som en flod efter kvinnan, för att svepa bort henne med floden.

16 Men jorden hjälpte kvinnan, den öppnade sin mun och svalde floden som draken sprutade ur sin mun.

17 I sitt raseri mot kvinnan gick draken bort för att strida mot hennes övriga barn, dem som lyder Guds bud och håller fast vid Jesu vittnesbörd.

18 Och han stod på sanden vid havet.

13

Vilddjuret från havet

1 Och jag såg ett vilddjur komma upp ur havet. Det hade tio horn och sju huvuden och tio kronor på sina horn, och hädiska namn på sina huvuden.

2 Vilddjuret som jag såg liknade en leopard, och det hade fötter som en björn och ett gap som ett lejon. Och draken gav det sin makt och sin tron och stor auktoritet.

3 Ett av dess huvuden såg ut att ha blivit slaktat och dödat, men dess dödliga sår hade läkts. Och hela jorden förundrade sig över vilddjuret och följde det.

4 De tillbad draken för att han hade gett sin makt åt vilddjuret, och de tillbad vilddjuret och sade: "Vem är som vilddjuret? Vem kan strida mot det?"

5 Och vilddjuret fick en mun som talade stora och hädiska ord, och det fick rätt att fortsätta i fyrtiotvå månader.

12:12 Jes 49:13, Upp 8:13. **12:14** Dan 7:25, 12:7. **12:17** Upp 14:12, 19:10. **12:18** han stod Andra handskrifter: "jag stod". **13:1** Dan 7:3f, Upp 11:7, 17:8f. **13:2** Dan 7:4f. **13:5** Dan 7:8, 11:36, Upp 11:2.

⁶ Det öppnade sin mun för att häda Gud, för att häda hans namn och hans boning, dem som bor i himlen.

⁷ Och vilddjuret fick rätt att strida mot de heliga och besegra dem, och det fick makt över alla stammar och folk och språk och länder.

⁸ Alla jordens invånare kommer att tillbe det, alla som inte från världens skapelse har sitt namn skrivet i livets bok som tillhör Lammet som är slaktat.

⁹ Du som har öron, hör:

¹⁰ Om någon ska gå i fångenskap, då går han i fångenskap. Om någon ska dödas med svärd, då dödas han med svärd. Här visar sig de heligas uthållighet och tro.

Vilddjuret från jorden

¹¹ Och jag såg ett annat vilddjur komma upp ur jorden. Det hade två horn som ett lamm men talade som en drake.

¹² Det utövar det första vilddjurets hela makt inför det och får jorden och dess invånare att tillbe det första vilddjuret vars dödliga sår hade blivit läkt.

¹³ Det gör stora tecken och får till och med eld att falla från himlen ner på jorden i människornas åsyn.

¹⁴ Genom tecknen det fått makt att göra inför vilddjuret förleder det jordens invånare. Det säger till jordens invånare att göra en bild åt vilddjuret som har ett sår från ett svärd men lever igen.

¹⁵ Och det fick makt att ge livsande åt vilddjurets bild, så att vilddjurets bild till och med kunde tala och låta döda dem som inte tillbad vilddjurets bild.

¹⁶ Och det tvingar alla – små och stora, rika och fattiga, fria och slavar – att ta emot ett märke på högra handen eller pannan,

¹⁷ så att ingen kan köpa eller sälja utom den som har märket, vilddjurets namn eller dess namns tal.

¹⁸ Här krävs vishet. Den som har förstånd ska räkna ut vilddjurets tal, för det är en människas tal. Och dess tal är 666.

14

Lammet på Sions berg

13:7 Dan 7:21. **13:8** Dan 12:1, Luk 10:20, 1 Petr 1:20, Upp 5:6. **13:8** från världens skapelse Språkligt sett kan dessa ord också höra ihop med Lammet, vilket ger läsningen "Lammet som är slaktat från världens skapelse". Jfr dock Upp 17:8. **13:9** Upp 2:7. **13:10** Jer 15:2f, Matt 26:52, Upp 14:12. **13:10** ska gå i fångenskap ... ska dödas Andra handskrifter: "tar fångar ... dödar". **13:11** Matt 7:15, 12:34. **13:13** Matt 24:24, 2 Tess 2:9f. **13:14** Upp 19:20. **13:15** Dan 3:5f. **13:17** Upp 14:9, 11. **13:18** 666 Enstaks handskrifter: "616".

¹ Och jag såg, och se: Lammet stod på Sions berg, och med honom etthundrafyrtiofyra tusen som hade hans namn och hans Fars namn skrivet på sina pannor.

² Och jag hörde en röst från himlen, som brusat av väldiga vatten och dånet av kraftig åska. Rösten jag hörde var som när harpspelare spelar på sina harpor.

³ De sjöng en ny sång inför tronen och inför de fyra varelserna och de äldste, och ingen kunde lära sig den sången utom dessa etthundrafyrtiofyra tusen som är friköpta från jorden.

⁴ Det är de som inte har befläckt sig med kvinnor. De är jungfrur, dessa som följer Lammet vart det än går. De är friköpta från människorna som en förstlingsfrukt åt Gud och Lammet.

⁵ I deras mun har det inte funnits någon lögn. De är fläckfria.

De tre änglarna

⁶ Och jag såg en annan ängel flyga uppe på himlen. Han hade ett evigt evangelium att förkunna för jordens invånare, för alla folk och stammar och språk och länder,

⁷ och han sade med stark röst: "Vörda Gud och ge honom äran! Stunden för hans dom har kommit. Tillbe honom som har gjort himlen och jorden, havet och vattenkällorna."

⁸ En annan ängel följde efter, och han sade: "Fallet, fallet är det stora Babylon, som gav alla folk att dricka av sin otukts vredesvin."

⁹ En tredje ängel följde dem och sade med stark röst: "Om någon tillber vilddjuret och dess bild och tar emot märket på sin panna eller hand,

¹⁰ då ska han själv få dricka av Guds vredes vin som oblandat hålls i Guds vredes bägare. Han ska plågas i eld och svavel inför de heliga änglarna och inför Lammet.

¹¹ Röken från deras plåga stiger i evigheters evighet. De har ingen ro vare sig dag eller natt, de som tillber vilddjuret och dess bild och som tar emot märket med dess namn.

¹² Här visar sig de heligas uthållighet: de håller fast vid Guds bud och tron på Jesus."

¹³ Och jag hörde en röst från himlen: "Skriv: Saliga är de döda som härefter dör i Herren. Ja, säger Anden, de får vila sig från sina mödor, för deras gärningar följer dem."

Skörden är mogen

14:1 Hes 9:4, Upp 3:12, 7:3f. **14:2** Upp 1:15, 19:6. **14:3** Ps 33:3, 1 Petr 1:18f, Upp 5:9. **14:4** 1 Kor 6:20, 2 Kor 11:2. **14:5** Ps 32:2, Sef 3:13, Ef 5:27. **14:7** 1 Mos 1:1, 5 Mos 32:3. **14:8** Jes 21:9, Jer 51:7f, Upp 18:2f. **14:9** Upp 13:16. **14:10** Ps 75:9, Jes 51:17, Upp 19:20, 20:10. **14:11** Jes 34:9f, Upp 19:3. **14:12** Upp 13:10. **14:13** 1 Tess 4:14, Hebr 4:10.

14 Och jag såg, och se: ett vitt moln, och på molnet satt *en som liknade en människoson*. På sitt huvud hade han en krona av guld, och i sin hand en skarp skära.

15 Och en annan ängel kom ut från templet och ropade med stark röst till honom som satt på molnet: "Räck ut din skära och skörda, för skördetiden har kommit och jordens skörd är mogen."

16 Han som satt på molnet lät då sin skära gå över jorden, och jorden skördades.

17 En annan ängel kom ut från templet i himlen, också han med en skarp skära.

18 Och ännu en ängel kom ut från altaret, han som hade makt över elden. Han ropade med stark röst till ängeln med den skarpa skäran: "Räck ut din skarpa skära och skörda druvklasarna från jordens vinstock, för dess druvor är mogna."

19 Och ängeln lät sin skära gå över jorden och skördade druvorna från jordens vinstock och kastade dem i Guds vredes stora vinpress.

20 Vinpressen trampades utanför staden, och blod flöt från pressen och nådde upp till betslen på hästarna ettusen sexhundra stadier bort.

15

Sången till Lammet

1 Och jag såg ett annat stort och förunderligt tecken i himlen: sju änglar med sju plågor, de sista, för med dem når Guds vrede sin fullbordan.

2 Och jag såg liksom ett glashav blandat med eld, och på glashavet stod de som hade besegrat vilddjuret och dess bild och dess namns tal. De har Guds harpor i händerna

3 och sjunger Guds tjänare Moses sång och Lammets sång:

"Stora och underbara
är dina gärningar,
Herre Gud Allsmäktig.
Rätta och sanna
är dina vägar,
du folkens Kung.

4 Vem skulle inte vörda dig, Herre,
och prisa ditt namn?

14:14 Dan 7:13, Upp 1:13. **14:14** Dan 7:13. "Människosonen" är det namn som Jesus använde om sig själv. **14:15** Joel 3:13f, Matt 13:39f, Mark 4:29. **14:19** Jes 63:3f, Upp 19:15. **14:20** ettusen sexhundra stadier Sannolikt ett symboliskt tal (4 x 4 x 100): en stor plåga som sprider sig åt alla fyra väderstreck. Bokstavligt ca 30 mil. **15:1** 3 Mos 26:21, Upp 15:6, 21:9. **15:2** Upp 4:6, 13:15f. **15:3** 2 Mos 15:2, 11, Ps 111:2, Upp 16:7. **15:3** folkens Andra handskrifter: "evighetens". **15:4** Ps 86:9, Jer 10:7.

Bara du är helig,
och alla folk ska komma
och tillbe inför dig,
för dina rättfärdiga domar
har uppenbarats."

De sju sista plågorna

⁵ Därefter såg jag hur templet i himlen, vittnesbördets tabernakel, öppnades.

⁶ Och de sju änglarna med de sju plågorna kom ut ur templet, klädda i skinande rent linne och med bälten av guld runt bröstet.

⁷ Och en av de fyra varelserna gav de sju änglarna sju skålar av guld, fulla av vrede från Gud som lever i evigheters evighet.

⁸ Och templet fylldes med rök från Guds härlighet och makt, och ingen kunde gå in i templet förrän de sju änglarnas sju plågor hade nått sitt slut.

16

¹ Och jag hörde en stark röst från templet säga till de sju änglarna: "Gå ut och töm Guds sju vredesskålar över jorden."

² Och den förste gick bort och tömde sin skål över jorden, och onda och svåra bölder slog upp på de människor som hade vilddjurets märke och som tillbad dess bild.

³ Den andre tömde sin skål över havet, och havet förvandlades till blod som från en död, och allt liv i havet dog.

⁴ Den tredje tömde sin skål över floderna och vattenkällorna, och de förvandlades till blod.

⁵ Och jag hörde vattnens ängel säga: "Rättfärdig är du som är och som var, du Helige, för att du fällt denna dom.

⁶ De spillde heligas och profeters blod, och därför har du gett dem blod att dricka. Det är de värda."

⁷ Och jag hörde altaret säga: "Ja, Herre Gud Allsmäktig, sanna och rätta är dina domar."

⁸ Den fjärde tömde sin skål över solen, och den fick makt att bränna människorna med eld.

⁹ Människorna brändes av stark hetta och hädade Guds namn, han som har makt över dessa plågor. Men de omvände sig inte så att de gav honom äran.

¹⁰ Den femte tömde sin skål över vilddjurets tron, och dess rike lades i mörker. Människorna bet sig i tungan av smärtan

15:5 Upp 11:19. **15:6** Upp 1:13. **15:7** Upp 4:6, 9, 14:10. **15:8** 2 Mos 40:34f, 1 Kung 8:10f, Hes 44:4. **16:1** Ps 69:25, Upp 15:7. **16:2** 2 Mos 9:8f, Upp 13:16f. **16:3** 2 Mos 7:17. **16:4** 2 Mos 7:19f, Ps 78:44. **16:5** Upp 1:4, 11:17. **16:6** Jes 49:26, Matt 23:34f. **16:7** Upp 6:10, 15:3, 19:2. **16:9** Upp 9:20f. **16:10** 2 Mos 10:21.

¹¹ och hädade himlens Gud för sina plågor och sina bölder. Men de omvände sig inte från sina gärningar.

¹² Den sjätte tömde sin skål över den stora floden Eufkrat, och dess vatten torkade ut så att vägen öppnades för kungarna från Östern.

¹³ Och jag såg att det ur drakens mun och ur vilddjurets mun och ur den falske profetens mun kom tre orena andar som liknade paddor.

¹⁴ De är onda andar som gör tecken, och de drar ut till kungarna i hela världen för att samla dem till striden på Guds, den Allsmäktiges, stora dag. –

¹⁵ "Se, jag kommer som en tjuv. Salig är den som vakar och bevarar sina kläder, så att han inte går naken och man ser hans skam." –

¹⁶ Och de samlade dem på den plats som på hebreiska heter Harmagedon.

Världens slut

¹⁷ Den sjunde tömde sin skål över luften. Och en stark röst gick ut från tronen i templet: "Det har skett."

¹⁸ Och det kom blixtar och dån och åska och en så stor jordbävning att något liknande aldrig har hänt så länge människan har funnits på jorden, så stor och väldig var jordbävningen.

¹⁹ Den stora staden rämnade i tre delar, och folkens städer störtade samman. Gud kom ihåg det stora Babylon och räckte det bågaren med sin stränga vredes vin.

²⁰ Alla öar flydde, och bergen fanns inte mer.

²¹ Stora hagel, tunga som talenter, föll från himlen över människorna, och de hädade Gud för hagelplågan eftersom den var mycket svår.

17

Domen över den stora skökan

¹ En av de sju änglarna med de sju skålarna kom och talade med mig och sade: "Kom, jag ska visa dig domen över den stora skökan som tronar på väldiga vatten.

² Jordens kungar har horat med henne, och jordens invånare är berusade av hennes otukts vin."

16:13 2 Mos 8:3f. **16:14** Matt 24:24, 2 Tess 2:9, Upp 17:13f, 19:19. **16:15** Matt 24:43, 2 Petr 3:10, Upp 3:3, 18. **16:16** Harmagedon Hebreiska för "Megiddos berg", en platå i Galileen där oräkneliga fältslag ägt rum under historien (se t ex Dom 5:19, 2 Kung 23:29). **16:17** Upp 21:6. **16:18** Upp 4:5. **16:19** Jes 51:22, Jer 25:15, Upp 14:10, 18:5. **16:20** Upp 6:14. **16:21** 2 Mos 9:23f, Upp 11:19. **16:21** talenter Ett viktmått på ca 30 kg. **17:1** Jer 51:13. **17:2** Jer 51:7, Upp 14:8, 18:3, 9.

³ I Anden förde han mig bort till en öken. Och jag såg en kvinna som satt på ett scharlakansrött vilddjur, fullt av hädiska namn och med sju huvuden och tio horn.

⁴ Kvinnan var klädd i purpur och scharlakan och smyckad med guld och ädelstenar och pärlor. I handen hade hon en guldbägare, full av skändligheter och smuts från hennes otukt.

⁵ På hennes panna var skrivet ett namn, en hemlighet: "Det stora Babylon, mor till jordens skökor och skändligheter."

⁶ Och jag såg att kvinnan var berusad av de heligas blod, av Jesu vittens blod. Och när jag såg henne blev jag djupt förundrad.

⁷ Och ängeln sade till mig: "Varför är du så förundrad? Jag ska säga dig hemligheten med kvinnan och vilddjuret som bär henne och som har de sju huvudena och de tio hornen.

⁸ Vilddjuret som du såg, det var och är inte mer, men det ska komma upp ur avgrunden och gå mot fördärvet. De av jordens invånare som inte har sina namn skrivna i livets bok sedan världens skapelse ska förundras när de ser vilddjuret, eftersom det var och inte är men ska komma.

⁹ Här krävs ett sinne med vishet: de sju huvudena är sju berg som kvinnan sitter på. De är också sju kungar.

¹⁰ Fem har fallit, en är, och en har inte kommit än. Och när han kommer ska han bara bli kvar en kort tid.

¹¹ Vilddjuret som var och inte är, han är själv den åttonde men hör till de sju, och han går mot fördärvet.

¹² Och de tio hornen du såg är tio kungar som ännu inte har fått något rike. Men tillsammans med vilddjuret får de makt att för en timme regera som kungar.

¹³ De har ett och samma sinne och ger sin makt och myndighet åt vilddjuret.

¹⁴ De ska strida mot Lammet, men Lammet ska besegra dem tillsammans med sina kallade, utvalda och troende, eftersom han är herrarnas Herre och kungarnas Kung."

¹⁵ Och han sade till mig: "Vattnen som du såg där skökan tronar, det är folk och människomassor och länder och språk.

¹⁶ Och de tio hornen du såg och vilddjuret, de ska hata skökan och göra henne utblottad och naken. De ska äta hennes kött och bränna upp henne i eld,

¹⁷ för Gud har ingett dem tanken att utföra hans plan och med ett och samma sinne ge sin kungamakt åt vilddjuret tills Guds ord har gått i uppfyllelse.

17:3 Upp 13:1. **17:4** Upp 18:16. **17:4** scharlakan Dyrbart ylletyg vars karmosinröda färg utvanns ur kermeslöss. **17:6** Upp 18:24. **17:8** Luk 10:20, Upp 11:7, 13:3, 8. **17:9** Upp 13:18. **17:11** Upp 19:20. **17:12** Dan 7:24. **17:14** 5 Mos 10:17, 1 Tim 6:15, Upp 19:16. **17:15** Jer 51:13, Upp 5:9. **17:16** Upp 18:8.

18 Och kvinnan som du såg är den stora staden som regerar över kungarna på jorden."

18

Babylons fall

1 Sedan såg jag en annan ängel komma ner från himlen med stor makt, och jorden lystes upp av hans härlighet.

2 Och han ropade med stark röst: "Fallet, fallet är det stora Babylon! Det har blivit en boning för onda andar, ett tillhåll för alla orena andar, ett näste för alla orena och avskyrda fåglar.

3 Alla folk har druckit av hennes otukts vredesvin, och jordens kungar har horat med henne, och jordens köpmän har blivit rika av hennes omåttliga lyx."

4 Och jag hörde en annan röst från himlen: "Gå ut från henne, mitt folk, så att ni inte deltar i hennes synder och drabbas av hennes plågor.

5 Hennes synder har nått upp till himlen, och Gud har kommit ihåg hennes brott.

6 Ge henne lika för lika, ge henne dubbelt igen för vad hon har gjort. Håll upp dubbelt åt henne i bågaren som hon har blandat.

7 Ge henne lika mycket plåga och sorg som hon har skaffat sig ära och lyx, för hon säger i sitt hjärta: Jag tronar som drottning, jag är inte änka och ska aldrig behöva känna någon sorg.

8 Därför ska hennes plågor komma på en och samma dag: död och sorg och svält, och hon ska brännas upp i eld. Mäktig är Herren Gud som har dömt henne.

9 Jordens kungar, som har horat med henne och levt i lyx, ska gråta och sörja över henne när de ser röken från den eld där hon brinner.

10 Skrämda av hennes plåga står de på avstånd och säger: Ve, ve, du stora stad! Babylon, du mäktiga stad! På en enda timme kom domen över dig.

11 Och jordens köpmän gråter och sörjer över henne eftersom ingen längre köper deras fartygslaster,

12 laster av guld och silver, ädelstenar och pärlor, fint linne och purpur, siden och scharlakan, allt slags tujaträ och alla

17:18 Upp 16:19. **18:1** Hes 43:2. **18:2** Jes 13:21f, Jer 50:39, Upp 14:8. **18:3** Upp 17:2. **18:3** lyx Annan översättning: "begär" (jfr latinets luxuria som kan översättas med "begär"). **18:4** Jes 48:20, 52:11, 2 Kor 6:17. **18:5** Jer 51:9. **18:6** Ps 137:8, Jer 50:15, 29. **18:7** Jes 47:7. **18:8** Jes 47:9. **18:9** Hes 26:16f. **18:10** Jes 21:9. **18:11** Hes 27:36. **18:12** Hes 27:12f. **18:12** tujaträ Ett väldoftande barrträ, idag en populär trädgårdsväxt.

slags föremål av elfenben och dyrbara träslag och brons och järn och marmor,

¹³ dessutom kanel och salvor, rökelse och myrra och parfymer, vin och olja, fint mjöl och säd, boskap och får, hästar och vagnar och människors kroppar och själar.

¹⁴ Frukten som din själ längtade efter har försvunnit från dig. All lyx och glans har du förlorat, och man ska aldrig mer finna den.

¹⁵ Köpmännen som hade handlat med detta och blivit rika genom henne ska stå där på avstånd, skrämnda av hennes plåga, och gråta och klaga:

¹⁶ Ve, ve, du stora stad som var klädd i linne, purpur och scharlakan och smyckad med guld, ädelstenar och pärlor!

¹⁷ På en enda timme har all denna rikedom ödelagts.

Alla kaptener och alla kustfarare och sjömän och alla som arbetar till sjöss, alla stod de på avstånd

¹⁸ och såg röken från den eld där hon brann, och de ropade: Vilken stad var som denna stora stad?

¹⁹ Och de strödde jord över sina huvuden och grät och klagade högljutt: Ve, ve över den stora staden där alla som hade fartyg på havet blev rika genom dess rikedom! På en enda timme blev den ödelagd.

²⁰ Gläd dig över den, du himmel och ni heliga och ni apostlar och profeter, för Gud har dömt den och gett er upprättelse."

²¹ Och en väldig ängel tog upp en sten, stor som en kvarnsten, och slungade den i havet och sade: "Så ska Babylon, den stora staden, störtas med våldsam kraft, och man ska aldrig mer finna den.

²² Aldrig mer ska ljudet av harpspelare och sångare och flöjtblåsare och trumpetare höras i dig, och aldrig mer ska hantverkare av olika slag finnas i dig. Aldrig mer ska ljudet av en kvarnsten höras i dig,

²³ och aldrig mer ska en lampas sken lysa i dig. Och aldrig mer ska rösten av brudgum och brud höras i dig. Dina köpmän var jordens stormän, för alla folk blev förledda genom din häxkonst.

²⁴ Och i staden fanns blod av profeter och heliga och alla som slaktats på jorden."

19

Halleluja

18:13 myrra Våldoftande dyrbar kåda från Arabien som användes i rökelse, parfymer och den heliga smörjelseoljan (2 Mos 30:22f). **18:16** Upp 17:4. **18:17** Hes 27:28f. **18:19** Job 2:12. **18:20** Jes 44:23, Upp 6:10. **18:21** Jer 51:63f. **18:22** Jes 24:8, Hes 26:13. **18:23** Jes 23:8, 47:9. **18:24** Matt 23:35f, Upp 17:6.

1 Sedan hörde jag liksom en stark röst från en stor skara i himlen:

"Halleluja!

Frälsningen och äran och makten tillhör vår Gud,

2 för hans domar

är sanna och rätta.

Han har dömt den stora skökan

som fördärvade jorden

med sin otukt

och straffat henne

för sina tjänares blod."

3 Än en gång sade de: "Halleluja!" Och röken från henne stiger i evigheters evighet.

4 Och de tjugofyra äldste och de fyra varelserna föll ner och tillbad Gud som sitter på tronen och sade: "Amen. Halleluja!"

5 Och från tronen kom en röst som sade:

"Prisa vår Gud,

alla hans tjänare,

ni som vördar honom,

både små och stora!"

6 Och jag hörde liksom rösten från en stor skara, som brusat av väldiga vatten och dånet av kraftig åska, och de sade:

"Halleluja!

Herren vår Gud den Allsmäktige

är nu kung.

7 Låt oss glädjas och jubla

och ge honom äran,

för Lammets bröllop har kommit

och hans brud har gjort sig redo.

8 Skinande rent linne

har hon fått att klä sig i."

Linnet är de heligas rättfärdighet.

9 Och ängeln sade till mig: "Skriv! Saliga är de som är bjudna till Lammets bröllopsmåltid." Och han tillade: "Dessa Guds ord är sanna."

10 Jag föll då ner för hans fötter för att tillbe honom, men han sade till mig: "Gör inte så! Jag är bara en medtjänare till dig och

19:1 Upp 7:10. **19:1** Halleluja Ett uttryck som kommer från hebreiskan och betyder "Lova Herren". **19:2** 5 Mos 32:43, Ps 19:10, Upp 16:7. **19:3** Upp 14:11.

19:4 Ps 106:48, Upp 4:4. **19:5** Ps 134:1. **19:6** Upp 1:15. **19:7** Ps 118:24, Matt 22:2, Upp 21:2, 9. **19:8** Jes 61:10, Matt 22:11f, Upp 3:5. **19:8** rättfärdighet Annan

översättning: "frikännanden" (jfr Rom 5:16). **19:9** Matt 22:3, Luk 14:15. **19:10** Apg 10:25f, Upp 22:8f.

dina bröder som har Jesu vittnesbörd. Gud ska du tillbe. Jesu vittnesbörd är profetians ande."

Ryttaren på den vita hästen

11 Och jag såg himlen öppen, och se: en vit häst, och han som satt på den heter Trofast och Sann, och han dömer och strider i rättfärdighet.

12 Hans ögon var som eldslågor, och på sitt huvud bar han många kronor. Han hade ett namn skrivet som ingen känner utom han själv,

13 och han var klädd i en mantel som var doppad i blod, och hans namn är Guds Ord.

14 De himmelska härarna följde honom på vita hästar, och de var klädda i vitt rent linne.

15 Ur hans mun kom ett skarpt svärd som han ska slå folken med, och han ska styra dem med järnspira, och han trampar Guds, den Allsmäktiges, stränga vredes vinpress.

16 Och på sin mantel och på sin höft har han ett namn skrivet: "Kungarnas Kung och herrarnas Herre."

17 Och jag såg en ängel som stod i solen och ropade med stark röst till alla fåglar som flög uppe på himlen: "Kom och samlas till Guds stora måltid,

18 så ska ni få äta kött av kungar och befälhavare och mäktiga män, kött av hästar och deras ryttare och kött av alla människor, fria och slavar, små och stora."

19 Och jag såg vilddjuret och jordens kungar och deras härar samlade till strid mot ryttaren på hästen och mot hans här.

20 Och vilddjuret greps tillsammans med den falske profeten, som hade gjort tecken inför vilddjuret och därigenom förlett dem som tagit emot vilddjurets märke och tillbett dess bild. Båda kastades levande i eldsjön som brinner av svavel.

21 De andra dödades med svärdet som gick ut ur ryttarens mun, och alla fåglarna åt sig mätta av deras kött.

20

Kristi seger över Satan

1 Och jag såg en ängel komma ner från himlen med nyckeln till avgrunden och en stor kedja i handen.

2 Och han grep draken, den gamle ormen som är Djävulen och Satan, och band honom för tusen år.

19:11 Jes 11:4f, Upp 3:14, 6:2. **19:12** Upp 1:14, 2:17. **19:13** Jes 63:1f. **19:13** Guds Ord Jfr Joh 1:1f, 1 Joh 1:1f. **19:14** Upp 3:4. **19:15** Jes 49:2, Upp 2:27, 14:19f.

19:16 1 Tim 6:15, Upp 17:14. **19:17** Hes 39:17f. **19:19** Ps 2:2, Upp 16:14. **19:20** Jes 30:33, Dan 7:11, Upp 13:12, 14:10. **19:21** Hes 39:17, 20, Upp 1:16. **20:12** Petr 2:4, Upp 9:1. **20:2** Upp 12:9.

³ Sedan kastade ängeln honom i avgrunden och stängde och förseglade den över honom, för att han inte mer skulle förleda folken förrän de tusen åren nått sitt slut. Därefter ska han släppas lös för en kort tid.

⁴ Och jag såg troner, och de som satt på dem fick rätt att döma. Och jag såg själar av dem som hade blivit halshuggna för Jesu vittnesbörd och Guds ord och som inte hade tillbett vilddjuret och dess bild eller tagit emot märket på sin panna eller sin hand. De levde och regerade med Kristus i tusen år.

⁵ Men de andra döda levde inte förrän de tusen åren hade gått. Detta är den första uppståndelsen.

⁶ Salig och helig är den som har del i den första uppståndelsen. Över dem har den andra döden ingen makt, utan de ska vara Guds och Kristi präster och regera med honom i tusen år.

⁷ Och när de tusen åren har nått sitt slut ska Satan släppas ut ur sitt fängelse.

⁸ Och han ska gå ut för att förleda folken vid jordens fyra hörn, Gog och Magog, och samla dem till striden. Deras antal är som havets sand.

⁹ De drog upp över hela jordens vidd och omringade de heligas läger och den älskade staden. Men eld kom ner från himlen och förtärde dem.

¹⁰ Och djävulen som hade förlett dem kastades i sjön av eld och svavel där också vilddjuret och den falske profeten är. Och de ska plågas dag och natt i evigheters evighet.

Den slutliga domen

¹¹ Och jag såg en stor vit tron och honom som satt på den. För hans ansikte flydde jord och himmel, och det fanns ingen plats för dem.

¹² Och jag såg de döda, stora och små, stå inför tronen. Och böcker öppnades, och ännu en bok öppnades, livets bok. Och de döda dömdes efter sina gärningar, efter det som stod skrivet i böckerna.

¹³ Och havet gav igen de döda som fanns i det, och döden och helvetet gav igen de döda som fanns i dem, och var och en dömdes efter sina gärningar.

¹⁴ Och döden och helvetet kastades i eldsjön. Detta, det vill säga eldsjön, är den andra döden.

¹⁵ Och om någon inte fanns skriven i livets bok kastades han i eldsjön.

20:4 Dan 7:9, Matt 19:28, Luk 22:30, 2 Tim 2:12, Upp 3:21. **20:5** 1 Kor 15:23. **20:6** Rom 8:37, 1 Petr 2:9, Upp 1:6, 5:11. **20:8** Hes 38:2f. **20:9** Hes 38:22. **20:10** Upp 14:10f, 19:20. **20:11** Dan 7:9f, Matt 25:31f. **20:12** Joh 5:28f, Upp 3:5. **20:13** helvetet Grek. Hades. Annan översättning: "dödsriket" (jfr Upp 20:13-14). **20:14** 1 Kor 15:26, 54, Upp 2:11.

21

Den nya himlen och den nya jorden

¹ Och jag såg en ny himmel och en ny jord. Den första himlen och den första jorden var borta, och havet fanns inte mer.

² Och jag såg den heliga staden, det nya Jerusalem, komma ner från himlen, från Gud, redo som en brud som är smyckad för sin man.

³ Och jag hörde en stark röst från tronen: "Se! Nu står Guds boning bland människorna. Han ska bo hos dem, och de ska vara hans folk, och Gud själv ska vara hos dem.

⁴ Och han ska torka alla tårar från deras ögon. Döden ska inte finnas mer, och ingen sorg och ingen gråt och ingen plåga, för det som förr var är borta."

⁵ Och han som satt på tronen sade: "Se, jag gör allting nytt." Och han sade: "Skriv, för dessa ord är trovärdiga och sanna."

⁶ Sedan sade han till mig: "Det har skett. Jag är A och O, begynnelsen och änden. Åt den som törstar ska jag fritt ge ur källan med livets vatten.

⁷ Den som segrar ska få detta i arv, och jag ska vara hans Gud, och han ska vara min son.

⁸ Men de feqa, de otroende och de skändliga, mördarna och de sexuellt omoraliska, ockultisterna, avgudadyrkarna och alla lögnare, de ska få sin del i sjön som brinner av eld och svavel. Detta är den andra döden."

Det nya Jerusalem

⁹ En av de sju änglarna med de sju skålarna som var fyllda med de sju sista plågorna kom och talade till mig och sade: "Kom, jag ska visa dig bruden, Lammets hustru."

¹⁰ Och han förde mig i Anden upp på ett stort och högt berg och visade mig den heliga staden Jerusalem, som kom ner från himlen, från Gud.

¹¹ Den hade Guds härlighet, dess strålgång var som den dyrbaraste ädelsten, som kristallklar jaspis.

¹² Staden hade en stor och hög mur med tolv portar, och vid portarna fanns tolv änglar. Där var också namn inskrivna: namnen på Israels barns tolv stammar.

21:1 Jes 65:17, 2 Petr 3:13, Upp 20:11. **21:2** Gal 4:26, Hebr 11:10, Upp 19:7. **21:3** Hes 37:27, 2 Kor 6:16, Upp 7:15. **21:3** boning Ordagrant: "tält" (tälthelgedomen eller tabernaklet där Gud var närvarande bland folket, se 4 Mos 9:15f och not till Joh 1:14).

21:3 folk Många handskrifter har "folk" i plural, andra i singular. **21:4** Jes 25:8, Upp 7:17. **21:5** Jes 43:19, 2 Kor 5:17 **21:6** Jes 55:1, Joh 7:37, Upp 1:8, 22:17. **21:7** 2 Sam 7:14, Jer 31:33. **21:8** 1 Kor 6:9f, Ef 5:5, Upp 2:11, 19:20. **21:9** Upp 15:1, 19:7.

21:10 Hes 40:1f, Upp 21:2. **21:11** Jes 60:1f. **21:12** Hes 48:31f.

13 I öster fanns tre portar, i norr tre portar, i söder tre portar och i väster tre portar.

14 Stadsmuren hade tolv grundstenar, och på dem stod de tolv namnen på Lammets tolv apostlar.

15 Och han som talade till mig hade en mätstång av guld för att mäta staden och dess portar och dess mur.

16 Staden bildade en fyrkant och var lika lång som den var bred. Och han mätte upp den med mätstången till tolv tusen stadier. Dess längd och bredd och höjd var lika.

17 Han mätte också dess mur till etthundrafyrtiofyra alnar efter människors mått, som också är änglars.

18 Muren var byggd av jaspis, och staden var av rent guld som liknade rent glas.

19 Stadsmurens grundstenar var smyckade med alla slags ädelstenar. Den första grundstenen var en jaspis, den andra en safir, den tredje en kalcedon, den fjärde en smaragd,

20 den femte en sardonyx, den sjätte en karneol, den sjunde en krysolit, den åttonde en beryll, den nionde en topas, den tionde en kryspras, den elfte en hyacint och den tolfte en ametist.

21 De tolv portarna bestod av tolv pärlor, och varje port var gjord av en enda pärla. Och stadens gata var av rent guld, som genomskinligt glas.

22 Något tempel såg jag inte i staden, för Herren Gud den Allsmåktige och Lammet är dess tempel.

23 Staden behöver inte sol eller måne för att få ljus, för Guds härlighet lyser upp den och dess lampa är Lammet.

24 Och folken ska vandra i dess ljus, och jordens kungar ska föra in sin härlighet i den.

25 Dess portar ska aldrig stängas om dagen – natt ska inte finnas där –

26 och folkens härlighet och ära ska föras in i staden.

27 Aldrig ska något orent komma in i den, och inte heller den som ägnar sig åt skändlighet och lögn, utan bara de som är skrivna i livets bok som tillhör Lammet.

21:14 Ef 2:20. **21:15** Hes 40:3, Sak 2:1f. **21:16** tolv tusen stadier Sannolikt ett symboliskt tal (12 x 1000): en oöverskådlig mängd (1000) innesluten i apostlarnas församling (12). Bokstavligt ca 230 mil. **21:17** etthundrafyrtiofyra alnar Sannolikt ett symboliskt tal (12 x 12) för apostlarna och Israels tolv stammar. Bokstavligt ca 70 m. **21:19** Jes 54:11f. **21:19** ädelstenar Tolv sådana ädelstenar satt i översteprästens bröstsköld (2 Mos 28:17-20), med de tolv stammarnas namn ingraverade. Vissa av ädelstenarnas namn betecknade under antiken andra stenar än vad de avser idag. Deras färg är, i angiven ordning, grön, mörkblå, grön, grön, rödvit, röd, gul, grön, olivgrön, gulgrön, lila och vinröd. **21:23** Jes 60:19f. **21:24** Jes 60:3f. **21:25** Jes 60:11, 20. **21:26** Jes 66:12. **21:27** Jes 52:1, Upp 3:5, 22:15.

22

1 Och han visade mig en flod med livets vatten, klar som kristall, som går ut från Guds och Lammets tron.

2 Mitt på stadens gata, på båda sidor om floden, står livets träd. Det bär frukt tolv gånger, varje månad ger det sin frukt, och trädets löv ger läkedom åt folken.

3 Och ingen förbannelse ska finnas mer. Guds och Lammets tron ska stå i staden, och hans tjänare ska tjäna honom.

4 De ska se hans ansikte och bära hans namn på sina pannor.

5 Ingen natt ska finnas mer, och de behöver inte lampors sken eller solens ljus, för Herren Gud ska lysa över dem. Och de ska regera som kungar i evigheters evighet.

6 Och han sade till mig: "Dessa ord är trovärdiga och sanna. Herren, profeternas andars Gud, har sänt sin ängel för att visa sina tjänare vad som snart måste ske."

Jag kommer snart

7 "Och se, jag kommer snart. Salig är den som håller fast vid profetians ord i denna bok."

8 Jag, Johannes, är den som har hört och sett detta. Och när jag hade hört och sett det, föll jag ner för att tillbe framför fötterna på ängeln som hade visat detta för mig.

9 Men han sade till mig: "Gör inte så! Jag är bara en medtjänare till dig och dina bröder profeterna och till dem som håller fast vid orden i denna bok. Gud ska du tillbe."

10 Och han sade till mig: "Försegla inte profetians ord i denna bok, för tiden är nära.

11 Den orättfärdige ska fortsätta göra orätt och den orene fortsätta orena sig, och den rättfärdige ska fortsätta göra det rätta och den helige fortsätta helga sig."

12 "Se, jag kommer snart, och jag har min lön med mig för att ge åt var och en efter hans gärningar.

13 Jag är A och O, den förste och den siste, begynnelsen och änden.

14 Saliga är de som tvättar sina kläder så att de får rätt till livets träd och får komma in genom portarna till staden.

22:1 Hes 47:1f, Sak 14:8, Upp 21:6. **22:2** 1 Mos 2:9, Upp 2:7. **22:2** tron. 2Mitt på stadens gata, på båda sidor om floden, står livets träd. Annan översättning: "tron, 2mitt på stadens gata. På båda sidor om floden står livets träd". **22:3** Sak 14:11.
22:4 Ps 17:15, Matt 5:8, Upp 3:12. **22:5** Jes 60:19f, Dan 7:27, Upp 21:23. **22:6** Upp 1:1, 19:9, 21:5. **22:7** Upp 1:3, 3:11. **22:8** Upp 19:10. **22:10** Dan 8:26, Upp 1:3. **22:11** Dan 12:10. **22:12** Jes 40:10, Matt 16:27, Upp 3:11. **22:13** Jes 48:12, Upp 1:8. **22:14** Upp 7:14.

15 Men utanför är hundarna och ockultisterna, de sexuellt omoraliska och mördarna, avgudadyrkarna och alla som älskar lögnen och ägnar sig åt den.

16 Jag, Jesus, har sänt min ängel för att vittna om allt detta för er i församlingarna. Jag är Davids rotskott och ättling, den klara morgonstjärnan."

17 Och Anden och bruden säger: "Kom!" Och den som hör det ska säga: "Kom!" Och den som törstar ska komma, och den som vill ska fritt få ta emot livets vatten.

18 För alla som hör profetians ord i denna bok betygar jag: Om någon lägger något till dessa ord, ska Gud lägga på honom de plågor som beskrivs i denna bok.

19 Och om någon tar bort något från orden i denna profetias bok, ska Gud ta ifrån honom hans del i livets träd och i den heliga staden som beskrivs i denna bok.

20 Han som betygar detta säger: "Ja, jag kommer snart." Amen, kom Herre Jesus!

21 Herren Jesu nåd vare med alla.